

БАШ СЁЗ

Гьюрметли охувчу!

Сиз кьолугъузгъа тутгъан китап — Янгы Разилешивню кьумукъ тилге этилген биринчи толу таржумасы. Янгы Разилешив — озьоне Сыйлы Язывлар яда Библия деп айтылагъан китапны гесеги. Библиягъа бир китапхана деп айтмагъа ярай. Ону ичине кёп санавдагъы адамлар бир нече тиллерде ювукъ гьисапда минг ярым йылны узагъында язгъан онлар булангъы китаплар гире.

Библияны биринчи гесеги — Эсги Разилешив. Ону аслу маънасы — Аллагъ, бары да бырынгъы халкълардан айырып исрайыллыланы танглап, олар булан разилешив бегетгенин гёрсетмек. Танлагъан халкъына Аллагъны рагъмусу болсун учун, исрайыллылар Аллагъдан озьлеге берилген къанунланы кютмеге герек болгъан. Шоланы жыйымына Таврат, яда Мусаны Къануну деп ат тагъылгъан, неге тюгюл де оланы исрайыл халкъына Муса пайхаммар гелтирген.

Амма шо Разилешив де, Къанун да инсанланы янгыз янгы ва даимлик Разилешивге гъазирлей болгъан — шо янгы Разилешивню Аллагъ инсанлар булан гъалиден эки минг йыл алда бу дюньягъа гелген Иса Месигъден таба бегетген. Янгы Разилешивге гиреген 27 китапда Исаны инсанлар булан бегетилген Янгы Разилешивню гъакъында хабар юрюле.

Янгы Разилешивню башлапгъы дёрт китабына «Инжиллер» деп айтыла. Шо сёз грекчеден гёчюргенде, «сююнч хабар» демек бола. Инжиллерде Иса Месигъни тувмакълыгъы, Ону бу дюньядагъы яшаву, хачдагъы оylumю ва тирилмеклиги гъакъында хабарлана.

Янгы Разилешивню сонг тегелеген «Элчилени ишлери» деген китабында Исагъа иман салгъанланы жыйыны башлап нечик амалгъа гелгени ва оьмюр сюрдени, Исагъа бакъгъан якъдагъы иман сав дюньягъа нечик чалтлыкъда яйылып гетгени гъакъында хабар бериле.

Янгы Разилешивню китапларыны кёбюсю (21) — Исаны элчилери язгъан кагъызлар. Оланы аслу маънасы — иманлылагъа насигъат берив, Исагъа иман салгъанланы жыйынына шо заманларданокъ да гирмеге башлагъан адашывланы, ялгъан уйретивлени юзюн ачмакъ.

БАШ СЁЗ

Янгы Разилешивню ва савлай Библияны ахырынчы китабы — Югъанны вагъийи. Шо китапда ону язгъан элчи Югъангъа ахыр заман булан байлавлу Аллагъдан йиберилген вагъий бериле. Аллагъ Югъангъа ахыр заман болма тарыкъ затны ачыкъ эте — бу дюньяда гъакимлик сюрюп турагъан яманлыкъдан Аллагъ уьст чыгъажакъ.

Янгы Разилешив бизин девюрню 1-нчи асрусунда шо заманларда инг де бек яйылгъан грек тилинде язылгъан. Эки минг йылны ичинде Янгы Разилешив дюньядагъы юзлер булангъы тиллеге таржума этилген.

Къумукъ тилде тюрю-тюрю йылларда Янгы Разилешивню айры-айры китаплары чыкъгъан. 1888-нчи йылда Маттайны Инжили, 1897-нчи йылда буса Маркны Инжили чыкъгъан. 1897-нчи йылда Маттайны Инжили тюзелтилип онгарылып янгъадан чыкъгъан. 1996-нчи йылда Библияны Таржумасыны институту Маркны Инжилени янгы таржумасын, 2001-нчи йылда буса Лукъаны Инжилин чыгъаргъан.

Кьолугъуздагъы бу китап — Янгы Разилешивню гъалиги кьумукъ адабият тилге этилген толу таржумасыны биринчи къайдасы. Таржумачылар грекче текстдеги сёзлени гезигин, жумлаланы кьурулушун сакъламагъа къарамагъан, ону маънасын бермеге къаст этген. Къумукъ тил де, грек тил де бир-бирине къардаш тиллер тюгюл, шо саялы да оланы грамматика кьурулушлары да башгъа. Сынав гёрсетеген кюйде, тувра, сёз-сёзюне дегенлей этилген таржума кьулакъгъа онча анив чалынмай, олай таржумадагъы бары зат англашылып да битмей. Бу таржума бырынгъы кьольязывланы илму гёзден къаралып чыкъгъанларындан этилген, шо саялы да муну бир-бир ерлери орус тилдеги мердешли таржума булан рас гелмей къалмагъа да бола.

Янгы Разилешивню бир-бир ерлерин тюрю-тюрю кюйде англамагъа ва таржума этмеге бола. Шолай гезиклени инг де аслуларында баянлыкълар берилген — оларда таржуманы болмагъа болагъан башгъа журалары берилген. Баянлыкъларда охувчугъа четим тиймеге болагъан бир-бир сёзлеге ва сёз тагъымлагъа англатьвлар бериле.

Таржуманы гъар китабыны алдында гиччирек баш сёзлер бериле. Шоларда китапланы авторлары, оларда гётерилеген аслу масъалалар булан байлавлу болуп къысгъача маълуматлар бериле. Ондан къайры да, китапны гъар бёлюгю, бир маъна булан байлавлу гесеклеге пайланып, башлар да салынып бериле. Китапланы алдындагъы баш сёзлер де, оланы ичиндеги бёлюклердеги гесеклеге салынгъан башлар да башлапгъы грекче кьольязывларда болмагъан. Оланы таржумачылар охувчулагъа гъар китапны, ону гъар гесегин яхшы англамагъа кёмек болсун учун, озьлени ягъындан кьошгъан. Таржумада Сыйлы Язывланы Эсги Разилешив деген бёлюгюнден алынгъан гесеклер башгъа языв къайда

БАШ СЌЗ

булан берилген. Ахырда да, таржуманы ахырында Янгы Разилешивде ёлугъагъан терминлени, аслу ерни тутагъан адамланы ва ерлени атларыны сёзлюгю, Янгы Разилешивдеги агъвалатлар юрюлеген пачалыкъланы ва шагъарланы карталары берилген.

Библияны Таржумасыны институту Янгы Разилешивню къумукъ тилге гёчюрювде ортакъчылыкъ этген таржумачылагъа, редакторлагъа ва шолай да озге бары да къол ялгъагъанлагъа разилигин билдире.

Бу китап къумукъ халкъгъа пайдалы болур деп умут этебиз.

Библияны Таржумасыны институту

Маттайны Инжили

Янгы Разилешивдеги биринчи Инжилни язган Маттай Рум пачалыгыны пайдасы учун ясакъ жыяган адам болган. Бир керен, гьаман да йимик озюню ясакъ жыяган еринде олтуруп турагьанда, о Исагьа ёлугьуп кьала. Шо ёлугьув Маттайны яшавун бюс-бю-тюнлей алышдырып кьоя: шо замандан тутуп о даим Иса булан бола, Ону булан Паластинни шагьарларындан, юртларындан айлана. Маттай Инжилинде язагьан кёбюсю агьвалатланы озью шагьаты болуп токътай.

Иса бу дюнья учун ваьда этилген Кьутгьарывчу экенни гёрсетмек учун, Маттай китабында Эсги Разилешивден кёп аятлар гелтире. Кьутгьарывчуну гелмеклиги гьакьда буса Эсги Разилешивде алданокь айтылган. Маттай Исаны Аллагь бу дюньяда парахатлыкьны гьакимлигин токъташдырма йиберген Месигь гьисапда гёрсете. Кёклердеги Атасы йиберип гелген Иса, Озюню гьакимлигин сезип, Аллагь йимик сёйлемеге бола ва сёйлемеге де сёйлей. Маттай Исаны беш уллу ваьзасын, неде сёйлеюм, гелтире: 1) Тавдагьы ваьзасын (5-6-нчы бёлюклер); 2) Исаны Озюню якьчыларына берген тапшурувун (10-нчу бёлюк); Кёклердеги Гьакимликни гьакьындагьы масалларын (13-нчу бёлюк); якьчыларына тарыкьлы болагьан таклифлерин (18-нчи бёлюк); фарисейлени юзюм ачгьанын ва гележекде дюньяны не зат кьаравулагьаны гьакьда алданокь айтгьанын (23-25-нчи бёлюклер).

Исаны тайпа-тухуму

1 ¹Ибрагьимни наслусундан тувгьан Давутну наслусундан болган Исаны тайпа-тухуму.

²Ибрагьим Исгьакьны атасы, Исгьакь Якьубну атасы, Якьуб Ягьуданы да, ону агьа-инилерини да атасы болган. ³Ягьуда Тамардан тувгьан Пересни де, Зарагьны да атасы, Перес Гьесронну атасы, Гьесрон Рамны атасы болган. ⁴Рам Аминадавну атасы, Аминадав Нагьшонну атасы, Нагьшон Салимонну атасы болган. ⁵Салимон Рагьавдан тувгьан

Боазны атасы, Боаз Рутдан тувгьан Обедни атасы, Обед Ешайны атасы болган. ⁶Ешай Давут пачаны атасы, Давут Урияны кьатынындан болган Сулайманны атасы болган. ⁷Сулайман Регьабиямны атасы, Регьабиям Абияны атасы, Абия Асатны атасы болган. ⁸Асат Егьошафатны атасы, Егьошафат Ёрамны атасы, Ёрам Узияны атасы болган. ⁹Узия Ётамны атасы, Ётам Агьазны атасы, Агьаз Гьезекияны атасы болган. ¹⁰Гьезекия Манашаны атасы, Манаша Амосну атасы, Амос Ёшияны атасы болган. ¹¹Ёшия Еконияны да, ону агьа-инилерини де атасы болган. Олар ягьуди халкьы Бабилге сюрюм этилип йиберилгенде тувгьан.

¹²Екония Бабилге сюрюм этилген сонг тувгьан Шалтыйылны атасы, Шалтыйыл Зерубабилни атасы болган. ¹³Зерубабил Абигьудну атасы, Абигьуд Элгьакимни атасы, Элгьаким Азурну атасы болган. ¹⁴Азур Садокну атасы, Садок Агьимни атасы, Агьим Элигьудну атасы болган. ¹⁵Элигьуд Элиазарны атасы, Элиазар Маттанни атасы, Маттан Якьубну атасы болган. ¹⁶Якьуб Мариямны эри Юсупну атасы болган. Мариямдан да Месигь* деп айтылагьан Иса тувгьан.

¹⁷Ибрагьимден Давутгьа ерли он дёрт наслу бар болган. Давутдан да Бабилге сюрюм этилгинче он дёрт наслу бар болган. Бабилге сюрюм этилгенден сонг Месигьге ерли де он дёрт наслу бар болган.

Иса Месигьни тувмакьлыгьы

¹⁸Иса Месигьни тувмакьлыгьы булай болган: анасы Мариям Юсупгьа гелешинип турагьан заманда, болажакь эри булан кьошулгьанча, о Аллагьны Ругьуну гьочю булан яшгьа токътагьаны аян бола. ¹⁹Мариямны гелешмиши Юсуп бир муьмин адам болган. О халкьгьа хабар салып, кьатынын биябур этме суймей, ондан яшыртгьын айрылып кьалмагьа токъташа. ²⁰Юсуп шолай этме хыяллы болгьанда, огьар тюшюнде Раббиз йиберген малайик гёрюнюп, булай дей:

– Гьей Давутну Наслусу Юсуп! Мариямны кьатын этип алмагьа кьоркьма, неге тюгюл ондан туважакь яш Аллагьны Ругьундандыр. ²¹О Улан табажакь, Огьар да сен Иса деп ат кьоярсан. Неге тюгюл де, О Оз халкьын гьонагьдан кьутгьаражакь.

²²Булар барысы да Раббизни пайхаммардан таба айтгьан булай сёзлери яшавгьа чыкьсын учун болган гьакь зат:

²³ Бу кьыз айлы болажакь ва бир улан табажакь.

Огьар Иммануйыл деп айтылажакь.

Бу буса «Аллагь бизин булан» демекдир.

* 1:16 Месигь – бу сёзю маьнасы «тангланган» демекдир. Бу дюньягьа кьутгьарылып гелтирмек учун, Аллагь Иса Месигьни танглаган. Сёзлюкте де кьара.

²⁴ Юсуп юхусундан уяна. Раббиз ийберген малайик оьзюне буюрган кюйде этип, Мариямны кьатын этип ала. ²⁵ Амма кьатыны улан тапгынча, эри огьар ювуклашмай тура. Юсуп яшына Иса деп ат кьоя.

Гюнтувуш алимлер Исагьа сужда этелер

2 ¹ Иса Гьирод пачаны девюрюнде Ягьудеяны Байтлагьам шагьарында тува. Шо заманда гюнтувушдан Ерусалимге алимлер* геле.

² Олар булай дей:

– Ягьудилени тувгьан пачасы кьайдадыр? Биз гюнтувушда Ону юлдузу тувгьанны гьрюп, Огьар сужда этме гелгенбиз.

³ Шону эшитгенде, Гьирод пача да, ону булан бирге Ерусалимни халкьыны кеп яны да адап кьала. ⁴ Бары да баш дин кьуллукьчуланы** да, дин алимлени де жыйып, Гьирод олагьа Месигь кьайда тувмагьа болур деп сорай. ⁵ Олар да булай дей:

– Ягьудеяны Байтлагьам шагьарында, неге тьогюл пайхаммар булай язгьан:

⁶ *Гьей сен Ягьудея топурагьындагьы Байтлагьам, Ягьудеяны баш шагьарларыны арасында сен инг гиччиси саналмайсан.*

Неге тьогюл де, исрайыл халкьымны гьайын этеген башчы сенден чьгьажакь.

⁷ Шо заман Гьирод, алимлени де яшыртгьын чакьырып, олардан юлдуз не вакьти гьрюнгенин биле. ⁸ Алимлени Байтлагьамгьа йибере туруп, о булай дей:

– Барып, яшны гьакьында тындырыкьлы кюйде билип кьарагьыз. Ону гьргенде, магьа билдиригиз, мен де барып Огьар сужда этейим.

⁹ Пачаны сьзюне тынглап, алимлер ёлгьа тьушелер. Алимлер гюнтувушда гьрген бу юлдуз оланы алды булан юрюп тура, ахырда да яш бар ерни устьюне гелип токьтай. ¹⁰ Юлдузну гьргенде, олар бек сююнелер!

¹¹ Уьйге гирип, анасы Мариям да булан яшны гьрелер. Олар ерге кьап-ланып, Огьар сужда этелер. Сандыкьларын ачып, Огьар савгьат этип алтын да, эки тюрлю арив ийисли зат да берелер. ¹² Олар тьюшюнде Гьиродну янына кьайтып бармасын деп буварыв ала, сонг башгьа ёл булан оьз уьлкесине кьайталар.

* 2:1 *Алимлер* – юлдузлагьа кьарап, не ерде не зат болагьанны билеген гьакьылы адамлар, башгьачалай, юлдуз санавчулар.

** 2:4 *Дин кьуллукьчу* – ягьудилерде Ерусалимдеги ибадатханада этилеген кьурбанни Кьанунгьа кьыйышывлу кюйде юртеген адам болгьан.

Мисриге кьачыв

¹³ Алимлер ёлгьа тьюшгенден сонг, Раббиз ийберген малайик, Юсупгьа тьюшюнде гьрюнюп, булай дей:

– Тур, яшны да, анасын да алып, Мисриге кьач. Мен сагьа айтгьынча, онда тур. Яшны оьлтюрмек учун, Гьирод Ону излемеге сюе.

¹⁴ Юсуп туруп, яшны да, анасын да алып, гече булан Мисриге гете. ¹⁵ Гьирод оьлгюнче, Юсуп онда тура. «Мен Уланымны Мисриден чакьырып гелтирдим», – деп пайхаммардан таба Раббиз айтгьан сьз-лер шолой яшавгьа чьгьа.

¹⁶ Алимлер оьзюн алдатгьанын гьрюп, Гьирод бек кьзаплана. Байтлагьамда да, ону айланасында да тувгьан эки йылгьа ерли чагьындагьы, алимлерден оьзю билген вакьтиде тувгьан бары да улангьашланы оьлтюрсюнлер деп, онда адамлар йибере. ¹⁷⁻¹⁸ Шо заман Еремия пайхаммардан таба айтылгьан булай сьзлер яшавгьа чьгьа:

*Рама деген шагьарда бир сес – йылав да, уллу яс да – эшитиле;
Рагьыл оьзюню яшлары учун яс эте, сабурлукь этме болмай,
неге тьогюл олар дагьы ёкь.*

Мисриден кьайтыв

¹⁹ Гьирод оьлген сонг, Раббиз ийберген малайик Мисриде Юсупгьа тьюшюнде гьрюне. ²⁰ О булай дей:

– Тур, яшны да, анасын да алып, Исрайыл топурагьына кьайт, неге тьогюл яшны оьлтюрме сюегенлер оьзлер оьлгенлер. ²¹ Юсуп, туруп, яшны да, анасын да алып, Исрайыл топурагьына геле.

²² Ягьудеяда атасы Гьиродну ерине уланы Аргьелай пача болгьанны эшитгенде буса, Юсуп онда бармагьа кьоркьа. Тьюшюнде буварыв алып, о Галилеягьа чьгьып гете. ²³ Онда гелип, о Назарет деген шагьарда ер-леше. «Огьар назаретли деп айтылажакь» деген пайхаммарны сьзлери яшавгьа чьгьа.

Ягьия пайхаммарны Аллагьгьа кьуллукь этивю

3 ¹ Шо гюнлерде Ягьия пайхаммар арагьа чьгьып, Ягьудеяны дангьылында булай сьйлемеге башлай:

² – Товба этигиз! Аллагь сизге гьакимлик этежек заман ювуклаша тура! ³ Ягьияны гьакьында Ешая пайхаммар айтгьан сьз муна шудур:

*Дангьлда биревню гючлю сеси эшитиле;
Раббизиге ёл гьазирлегиз!
Огьар ёлланы тьюз этигиз!*

⁴ Ягьияны тьое юнден этилген опурагьы, белинде кьайыш белбаву болгьан. Ону ашы кьыр бал ва ченгертки болгьан. ⁵ Ону янына Ерусалимден,

бютюн Ягудеядан ва Ёрдан озенни айлана якъларындан адамлар гелелер. ⁶Адамлар гюнагыларына мюкюр болалар. Ягъия да оланы, Ёрдан озенде сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшура.

⁷Ягъия, сувгъа чомуп, озлени Аллагъгъа тапшурсун деп янына гелеген бир хыйлы фарисейлени ва саддукейлени* гёргенде, олагъа булай дей:

– Гъей йыланни наслулары! Аллагъны болажакъ жазасындан къутуларсыз деп сизге ким буварды? ⁸Сиз гертиден де товба этгенигизни гёрсетеген кюйде яшагъыз. ⁹Озьюгюзге янгыз: «Атабыз Ибрагъимдир», – деп айтмакълыкъ таманлыкъ эте деп ойлашмагъыз. Неге тюгюл де, сизге айтаман: Аллагъ Ибрагъимге бу ташлардан авлетлер яратмагъа да бола. ¹⁰Аллагъ балтаны тереклеге тюзлеп тура. Яхшы емиш бермейген гъар-бир терек гесилип, отгъа ташланыр.

¹¹Товба этгенигизни белгиси гысапда мен сизин, сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшураман, амма менден де къудратлысы гележек. Мен Ону багъынчагъына да гелмеймен. О сизин Аллагъны Ругъуна ва отгъа чомажакъ. ¹²Иннырын тазаламакъ, будайын жыйып, беженине тёмек учун, Ону къолунда кюреги бар, къувугъун буса сёнмежек отда яндыражакъ.

Ягъия, Исаны сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшура

¹³Шо заман Ягъия Озьюн сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурсун деп, Галилеядан Ёрдан озенге ону янына Иса да геле. ¹⁴Ягъия:

– Сен мени сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурмагъа герек эдинг, Сен буса мени яныма Озьюнг гелгенсен! – деп сёйлеп, Ону токътатмагъа сюе.

¹⁵Иса огъар булай жавап бере:

– Гъали къой, шолай болсун. Аллагъ бизден сюеген затны шолай этербиз.

Шо заман Ягъия Огъар рази бола. ¹⁶Иса сувдан чыгып гелегенде, кёклер ачылып, Аллагъны Ругъу гёгюрчюндей бир гёрюнюште устьюне багып тюшюп гелегенин гёре ва ¹⁷кёкден:

– Бу Мени сююмлю Уланымдыр. О Мени къуванчымдыр! – деген бир сес чалына.

Иса сынала

4 ¹Шондан сонг Аллагъны Ругъу, Исаны иблиге сынатып къарамакъ учун, дангылгъа элте. ²Къыркъ гюн ва къыркъ гече бир зат да ашамай тургъандан сонг, Иса бек ач бола. ³Ону сынагъан иблис, ювукълашып, булай дей:

* ^{3:7} *Фарисейлер ва саддукейлер* – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бёлюклер. Сёзлюкге де къара.

– Эгер Сен Аллагъны Уланы бусанг, бу ташлар ашлагъа айлансын деп буюр.

⁴Иса огъар булай дей:

– Сыйлы Язывларда: «Инсан янгыз бир аш булан яшамас, Аллагъны авзундан чыгъагъан гъар сёз булан яшар», – деп язылгъан.

⁵Сонг иблис, Ону сыйлы шагъар болгъан Ерусалимге алып гелип, ибадатхананы инг бийик къалкъысына миндире. ⁶Иблис Огъар булай дей:

– Эгер Сен Аллагъны Уланы бусанг, тюпге багып атыл, неге тюгюл: «Сени сакъласын деп, О малайиклерине буйрукъ этежек» ва «Олар да, аягъынг ташгъа сюрюнемсин деп, сени къолуна гётерип юрюжеклер», – деп язылгъан чы.

⁷– «Раббибиз Аллагъны сынама», – деп де язылгъан, – дей Иса огъар.

⁸Сонг иблис Ону бир бек бийик тавну башына алып бара, Огъар дюньяны бары да пачалыкълары ва олардагы бары байлыкъланы гёрсете. ⁹О Исагъа:

– Эгер алдымда ятып, магъа сужда этсенг, буланы барын да Сагъа бережекмен, – дей.

¹⁰Шо заман Иса огъар булай дей:

– Ари тай Менден, иблис! «Раббибиз Аллагъгъа да сужда эт ва бир Огъар Озьюне къуллукъ эт», – деп язылгъан Сыйлы Язывларда.

¹¹Шо вакъти иблис Ону къоюп гете. Малайиклер шоссаягъат гелип, Исагъа къуллукъ этме гиришелер.

Иса Галилеяда

¹²Ягъияны тутуп туснакъгъа салгъанын эшитгенде, Иса къайтып Галилеягъа геле. ¹³Амма Назаретде токътамай, Зебулунну ва Нафталини ювугъунда Галилея кёлню ягъасындагы Капернагъум деген юртгъа гёчюп токътай. ¹⁴Аллагъ Ешая пайхаммардан таба айтгъан булай сёзлер яшавгъа чыгъа:

¹⁵ *Ёрдан озенни ари янында, кёлге барагъан ёлдагы Зебулун топурагъы, Нафтали топурагъы!*

Ят халкълар яшайгъан Галилея!

¹⁶ *Къарангылыкъда яшагъан халкъ бир улуу шавла гёрген. Оylumню гёленткисини тюбюнде яшагъанлагъа да ярыкъ гёрюнген.*

¹⁷Шо замандан тутуп Иса:

– Товба этигиз! Аллагъ сизге гъакимлик этежек заман ювукълаша тура! – деп билдирмеге башлай.

Исаны башлапгы якъчылары

¹⁸ Бир керен Галилея кёлню ягъасындан оътюп барагъанда, Иса эки агъа-инини – Петер деп де айтылагъан Симонну ва ону иниси Андрейни кёлге тор ташлай туруп гёре. Олар балыкъчылар болгъанлар.
¹⁹ Иса олагъа:

– Гелигиз! Мени артыма тюсююз! Мен сизин балыкъ тутагъанлар тююл, инсан тутагъанлар этермен, – дей.
²⁰ Олар торларын да къююп, шоссагъат Ону артына тюшелер.

²¹ Ондан бираз ари бара туруп, Иса дагъы да эки агъа-инини – Зеведейни уланы Якъубну ва ону иниси Югъанны гёре. Олар атасы Зеведейде булан къайыкъда торлар ямай тура болгъан. Иса оланы да чакъыра.
²² Агъа-инилер де, къайыкъны ва атасын къююп, шоссагъат Ону артына тюшелер.

Иса халкъгъа къулукъ эте

²³ Иса, синагогларда Аллагъны каламын англата туруп, Аллагъны гъакимлигини гъакъындагъы бу Сююнч Хабарны билдире туруп, адамланы гъар тюрлю аврувларын ва сыркъавларын сав эте туруп, бютюн Галилеядан айлана.
²⁴ Ону гъакъындагъы хабар бютюн Суриягъа яйыла. Исаны янына бары да зайыпланы, гъар тюрлю аврувлардан ва сыркъавлардан азап чегип турагъанланы, жинлилени, аврув тутагъанланы, санлары тербенмейген болгъанланы гелтирелер. Иса да оланы сав эте.
²⁵ Галилеядан, Оншагъардан, Ерусалимден, Ягъудеядан, Ёрдан оьзенни ари янындан да кёп халкъ Ону артына тюше.

Герти насип

5 ¹ Халкъны гёргенде, Иса тавгъа чыгып олтура. Ону янына якъчылары геле.
² Оланы уйрете туруп, Иса булай дей:

³ – Насиплилердир ругъ якъдан харлы болгъанлар! Аллагъны гъакимлиги олар учундур.

⁴ Насиплилердир яслы болгъанлар! Аллагъ оланы гёнгюн алажакъдыр.

⁵ Насиплилердир саламат адамлар! Дюнъя оланыки болажакъдыр.

⁶ Насиплилердир муъминликге ачыгып сувсайгъанлар! Аллагъ оланы тойдуражакъдыр.

⁷ Насиплилердир рагъмулулар! Аллагъ олагъа рагъму этежекдир.

⁸ Насиплилердир юреги тазалар! Олар Аллагъны гёрежекдир.

⁹ Насиплилердир ярашывлукъ учун чалышагъанлар! Олагъа Аллагъны авлетлери деп айтылажакъдыр.

¹⁰ Насиплилердир Аллагъ сюйгенни этгени учун гъызарланагъанлар! Аллагъны гъакимлиги олар учундур.

¹¹ Мени якъчыларым деп сизин хорлап, гъызарлап, сизге гъар тюрлю яла ябагъан заманда сиз насиплилерсиздир!
¹² Сююнсююз ва къуваныгъыз! Неге тююл де, кёклерде сизин уллу савгъат къаравуллагъандыр. Сизден алда болгъан пайхаммарланы да шолай гъызарлагъандыр.

Туз булан шавла

¹³ – Сиз дюньяны тузусудур. Амма туз тузлу татывун тас этсе, огъар тузлу татывну не булан бермеге болур? О бир затгъа да ярамайгъан болур. Ону инсанланы аякъ тюрлюне ташлар!

¹⁴ Сиз дюньяны шавласысыздыр. Тавну устьюнде къурулгъан шагъар гёрюнмей къалмагъа болмас.
¹⁵ Бирев де янагъан чыракъгъа къаплап савутну салмас. Терсине, уйдегилеге барына да ярыкъ берсин учун, чыракълыкъгъа салыр.
¹⁶ Сизин шавлагъыз инсанлагъа ярыкъ берсин дагъы. Шолайлыкъда, олар сизин яхшы ишлеригизни гёреп ва сизин кёклердеги Атагъызгъа алгъышлар этер.

Мусаны Къануну гъакъында

¹⁷ – Мен Мусаны Къанунун* яда пайхаммарланы язгъанларын бузмагъа гелген деп ойлашмагъыз. Мен бузмагъа тюрлю, олар айтгъанны яшавгъа чыгъармагъа гелгенмен!
¹⁸ Гертисин сёйлеймен сизге: кёк де, ер де тайып, ёкъ болмай туруп, бары да зат тамамланмай туруп, Къанундан гиччи бир гъарп яда бир гъыз таймажакъ.
¹⁹ Къанундагъы буйрукъланы инг гиччилерини бирин буса да ким бузуп, башгъаланы да шогъар уйретсе, Аллагъны гъакимлигини тюрлюндегилерден о лап гиччиси деп саналажакъ. Къанундагъы буйрукъланы ким кютюп, башгъаланы да шогъар уйретсе, Аллагъны гъакимлигини тюрлюндегилерден о уллусу деп гысапланажакъ.
²⁰ Сизге айтаман: эгер сиз Аллагъ сюегенни фарисейлерден ва дин алимлерден эсе яхшы кютмесегиз, сиз Аллагъны гъакимлигини тюрлюне тюрлюмежексиз.

Ачувну гъакъында

²¹ – Сизин ата-бабаларыгъызгъа: «Адам оьлтюрме! Ким оьлтюрсе, шо этген иши саялы дуванны алдында жавап бережек», – деп айтгъанны сиз билесиз.
²² Сизге айтаман: оьзюню къардашына къаршы къазапланагъан гъар ким дуванны алдында жавап бережек. Ким оьзюню къардашын мысгъылласа, о оьр мажлисни алдында жавап бережек. Ким биревге гъайгев деп айтса, огъар жагъаннемни оту тийишлидир.
²³ Эгер Аллагъгъа этеген къурбанынгны къурбанлыкъны салагъан ерни

* 5:17 *Мусаны Къануну* – Аллагъ Муса пайхаммардан таба берген дин насипатлар ва буйрукълар.

алдына гелтирген заманда, кьардашынгны сагъа хатири кьалгъаны эсинге гелсе, ²⁴ кьурбанынгны онда кьоюп кьой. Бир башлап барып кьардашынг булан яраш, сонг кьайтып гелип кьурбанынгны эт.

²⁵ Эгер де сени бирев дуванханагъа элте буса, ону булан ёлда ярашма кьара. Ёгъесе, о сени дуванчыны янына гелтирер, дуванчы сени туснакчыны кьолуна берер, туснакчы да сени туснакчыгъа салар. ²⁶ Гертисин сёйлеймен сагъа: лап ахырынчы нохуратынга ерли борчунгну бермесенг, сен туснакчдан чыкъмассан.

Эр-кьатынны гьакьында

²⁷ – Сиз: «Зина этме!» – деп айтылгъанны эшитгенсиз. ²⁸ Мен буса айтаман сизге: кьатынгишиге гёз салгъан гиши де юрегинден ону булан зина этген болур. ²⁹ Эгер онг гёзюнг сени гюнагъгъа тарта буса, ону чыгъарып ташла! Неге туюл де, сени бютюн кьаркьаранг жагъаннемге тюшгенден эсе, санларынгдан бириси ёкъ болмакчыгъы оьзюнг учун яхшыдыр. ³⁰ Эгер онг кьолунг сени гюнагъгъа тарта буса, ону гесип ташла! Неге туюл де, сени бютюн кьаркьаранг жагъаннемге тюшгенден эсе, санларынгдан бириси ёкъ болмакчыгъы оьзюнг учун яхшыдыр.

³¹ «Ким кьатынындан айрыла буса, ону булангъы гебини бузулгъанны гьакьында шагъатнама берсин», – деп айтылгъан. ³² Мен буса айтаман сизге: зинадан башгъа бир себепге гёре де кьатынындан айрылгъан адам ону зина этмеге борчлу этедир. Ким эрден айрылгъан кьатынны алса, шо оьзю де зина этеген боладыр.

Антны гьакьында

³³ – Сиз: «Антынгны бузма! Раббизини алдында этген антларынгны кют!» – деп айтылгъанны да эшитгенсиздир. ³⁴ Мен буса айтаман сизге: негъакъ ант этмегиз. Не кёклер булан ант этмегиз, неге туюл о Аллагъны тахыдыр. ³⁵ Не ер булан ант этмегиз, неге туюл о Ону аякъ басагъан еридир. Не Ерусалим булан ант этмегиз, неге туюл о уллу Пачаны шагъарыдыр. ³⁶ Башыгъыз булан да ант этмегиз, неге туюл сиз бир туюгюзню де я акъ, яда кьара этип болмайсыздыр. ³⁷ Сени сёзюнг дюр буса, «дюр», туюл буса, «туюл» болсун; мундан артыгъы иблисендир.

Оьч алыгну гьакьында

³⁸ – Сиз: «Гёз учун – гёз, тиш учун – тиш», – деп айтылгъанны да эшитгенсиздир. ³⁹ Мен буса айтаман сизге: сагъа яманлыкъ этген гишиге кьаршылыкъ этме. Ким сени онг ягъынга ура буса, огъар урма сол ягъыгъны да бакъдыр. ⁴⁰ Ким сени булан дувангъа тюшюп,

гёлегингни чыгъарып алмагъа сюе буса, огъар уьст гийимингни де бер. ⁴¹ Ким сени оьзю булан бир минг абат ёл юрюмеге борчлу эте буса, ону булан эки минг абат ёл юрю. ⁴² Эгер сенден бирев бир зат тилесе, бер. Сенден борчгъа алма сюегенден де юзюнгню бурма.

Душманланы сююв

⁴³ – Сиз: «Ювукъларынгни сюй! Душманларынгни буса сюйме!» – деп айтылгъанны эшитгенсиздир. ⁴⁴ Мен буса айтаман сизге: душманларыгъызны сююгюз, сизин гьызарлагъанлар учун дуа этигиз. ⁴⁵ Шолайлыкъда, сиз кёклердеги Атагъызны авлетлери болурсуз. Неге туюл де, О гюнешге яман адамланы да, яхшы адамланы да уьстюнде тув деп буйрукъ этедир, муьмин болгъанлар учун да, гюнагълылар учун да янгур явдурадыр. ⁴⁶ Эгер сиз янгыз оьзюгюзню сюегенлени сююп кьойсагъыз, сизге Аллагъ не учун савгъат бермеге болур? Ясакъчылар да шолай этмейми дагъы? ⁴⁷ Сиз янгыз кьардашларыгъызгъа илиякылы бола бусагъыз, онда башгъа тамаша кьалдырардай не зат бар дагъы? Имансызлар да шолай этмейми дагъы? ⁴⁸ Кёклердеги Атагъыз нечик камил буса, сиз де шолай камил болугъуз.

Садагъаны гьакьында

6 ¹ Иса булай давам эте: – Вёрегиз, муьмин ишлеригизни адамлагъа гёрсетип айланмагъыз, ёгъесе кёклердеги Атагъыз сизге тийишлисин бермес. ² Садагъа этеген заманда, халкъны алдында макътав кьазанмакъ учун, экиюзлю адамлар синагогларда да, орамларда да этеген кюйде, гьогъой этип айланма тарыкъ туюл. Гертисин сёйлеймен сизге: олар тийишлисин алгъандыр. ³ Сен пакъырлагъа садагъа береген заманда сол кьолунг онг кьолунг не этегенни билмесин. ⁴ Береген садагъанг яшыртгъынлыкъда кьалсын, яшыртгъынлыкъны гёреген Атанг да сагъа тийишлисин бережек.

Дуаны гьакьында

⁵ – Дуа этеген заманда экиюзлюлер йимик болма. Адамлагъа гёрюнемек учун, олар синагогларда да, орамланы буччакъларында да токътап дуа этмеге сюелер. Гертисин сёйлеймен сизге: олар тийишлисин алгъандыр. ⁶ Сен буса дуа этеген заманда, уьюнге гирип, эшигингни де бегитип, гёзге гёрюнмейген Атанга дуа эт. Гёзге гёрюнмейгенни де гёреген Атанг да сагъа тийишлисин бережек.

⁷ Дуа этегенде, имансызлар йимик бош сёзлер сёйлеп турма. Кёп сёйлесе, олар Аллагъ оьзлени эшитежек деп ойлайлар. ⁸ Олагъа ошамагъыз. Сиз Оьзюнден тилегинчокъ да Атагъыз сизге не тарыкъны биледир. ⁹ Сиз булай дуа этигиз:

Гъей кёклердеги Атабыз!

Инсанлар Сени сыйлы атынгны гьюрметлесин дагы.

10 Сени гьакимлигинг токъташсын дагы.

Кёкде йимик, ерде де Сени айтганынг болсун дагы.

11 Бугюн бизге гюнлюк азыгыбызны бер.

12 Бизин гюнагыларыбыздан геч!

Бизге яманлыкъ этгенлерден барындан да биз де гечебиз.

13 Бизин артыкъ сыналагъа салма, иблистен де бизин сакъла.

¹⁴ Башгъаланы гюнагыларындан гечсегиз, кёклердеги Атагыз да сизин гюнагыларыгыздан гечер. ¹⁵ Эгер башгъаланы гюнагыларындан гечмесегиз, Атагыз да сизин гюнагыларыгыздан гечмес.

Оразаны гьакъында

¹⁶ – Ораза тутагъан заманда экиюзлюлер йимик мунглу болмагыз. Ораза тутагъанын башгъалагъа гёрсетмек учун, олар бетлерин мунгайтлар. Гертисин сёйлеймен сизге: олар тийишлисин алгъандыр. ¹⁷ Сен буса ораза тутгъанда, башынга май сюртюп, бетинги жув. ¹⁸ Шолайлыкъда, ораза тутагъанынгны башгъалагъа гёрсетмейген боларсан. Яшыртгъынлыкъдагы Атанг ораза тутгъанынгны гёрежек. Яшыртгъынлыкъда этилеген бары да затны гёреген Атанг да сагъа тийишлисин бережек.

Аллагъ ва байлыкълар

¹⁹ – Дюнъяда озюгюзге байлыкълар жыймагыз. Мунда оланы гюе де тийип, тот да ашап бузар яда уюгюзге уручулар гирип урлар. ²⁰ Озюгюзге кёклерде байлыкъ жыйыгыз. Онда оланы не гюе тийип, не тот ашап бузмас, неде уручулар урламас. ²¹ Неге туюл де, байлыгынг кьайда буса, юрегинг де шонда болур.

²² Гёз кьаркьара учун бир чыракъ йимикдир. Эгер гёзлеринг сав буса, кьаркьаранг да бютюнлей ярыкъдан толур. ²³ Эгер гёзлеринг бузукъ болса, кьаркьаранг да кьарангылыкъдан толур. Демек, сени ичингдеги ярыкъ кьарангылыкъ буса, шо кьарангылыкъ нечик уллудур дагы!

²⁴ Бирев де бир вакътини ичинде эки гьакимге кьуллукъ этме болмас: о бирин сюежек, башгъасын буса сюймежек; я бирине амин болажакъ, башгъасына буса намартлыкъ этежек. Сиз де эки затгъа – Аллагъа да, байлыкъгъа да бирче кьуллукъ этме болмассыз.

²⁵ Шогъар гёре сизге айтаман: яшамакъ учун не ашажагыгызны, не ичегегигизни, чархыгыз учун не гиегегигизни де гъайын этмегиз. Яшав ашдан, чарх да опуракъдан артыкъдыр. ²⁶ Кёкдеги кьушлагъа бир кьарагыз чы: олар не чачмайлар, не ормайлар, неде жыйып беженлеге тёмейлер. Сизин кёклердеги Атагыз оланы ашатып сакълай. Сиз

кьушлардан хыйлы да артыкъ туюлмюсюз дагы? ²⁷ Башыгызгъа кьайгы этмек булан кьайсыгыз озюрюгюзню бираз сама да узатып болажакъсыз?

²⁸ Опуракъны да не учун кьайгысын этесиз? Авлакъ чечкени нечик озсегенине бир кьарагыз чы: не загъмат тёмейлер, неде йип ийирмейлер, ²⁹ амма сизге айтаман: Сулайман озюню инг макъталгъан заманында да оланы бири йимик де гийинмеген. ³⁰ Эгер бугюн авлакъда озсюп, тангала яламагъа ташланып кьалагъан отну сама Аллагъа шолай гийиндиреген болгъан сонг, гъей имандан языкълар, сизин дагы да артыкъ гийиндирмежекми?

³¹ Шолайлыкъда: «Биз не ашайыкъ?», яда: «Не ичейик?», яда: «Не гиейик?» – деп дагы кьайгы этмегиз ва сёйлемегиз. ³² Бу дюнъяны бары да имансыз халкълары шоланы гъайын этип айланалар. Кёклердеги Атагыз буса сизге шолар бары да тарыкъ экенни биле. ³³ Инг башлап Аллагъны гьакимлигине таби болмагъа ва О сюегенни этмеге кьаст этигиз. Кьалгъан затланы барысын да сизге О Озю бережек. ³⁴ Шогъар гёре тангалагы гюнню гъайын этмегиз! Тангалагы гюн озюню кьайгысын озю этежек: гъар гюнге озюню аварасы таманлыкъ эте.

Башгъаланы айыпламакъны гьакъында

7 ¹ Иса булай давам эте:

– Башгъаланы айыпламагыз, Аллагъ сизин де айыпламас. ² Башгъаны сиз нечик айыпласагыз, Аллагъ сизин де шолай айыплар. Не оьлчев булан оьлчесегиз, сизге де шо оьлчев булан оьлченер. ³ Кьардашынгны гёзюндеги чёпню сен неге гёресен, озюнгню гёзюндеги аркьалыкъны гёрмейсен? ⁴ Яда кьардашынга: «Кьардашым, кьайда, сени гёзюндеги чёпню тайдырайым», – деп нечик айтма боласан, озюнгню гёзюнде аркьалыкъ бар тура? ⁵ Гъей экиюзлю! Башлап озюнгню гёзюндеги аркьалыкъны тайдыр, кьардашынгны гёзюндеги чёпню нечик тайдырма герекни шо заман гёрерсен.

⁶ Сыйлы затланы итлеге бермегиз, олар устюгюзге чабып, сизин паралар. Жавгъарланы донгузланы алдына ташламагыз, олар шоланы аякъ туюне салып таптар.

«Тилегиз, излегиз, кьагъыгыз»

⁷ – Тилегиз – сизге берер, излегиз – табарсыз, эшикни кьагъыгыз – сизге ачар. ⁸ Неге туюл де, гъар тилеген – алар, излеген – табар, эшикни кьакъгъангъа да – ачылар.

⁹ Арагыздан кьайсы ата уланы аш тилегенде, таш берер? ¹⁰ Яда балыкъ тилегенде, балыкъны орнуна йылан берер? ¹¹ Шолайлыкъда, эгер

сиз оьзюгюз яман бусагъыз да, авлетлеригизге яхшы савгъатлар берип бола бусагъыз, кёклердеги Атагъыз буса дагъокъ да Оьзюнден тилейгенлеге яхшы савгъатлар берер!

¹²Шогъар гёре, адамлар сизин учун не этгенни сюе бусагъыз, олар учун сиз де шолай этигиз. Бютюн Къанун да, пайхаммарланы сёзлери де шогъар асаслана!

Тар къапулар

¹³– Тар къапудан гиригиз, неге тюгюл жагъаннемге элтеген къапу генгдир ва ёл эркиндир. Ондан гирегенлер кёпдюр. ¹⁴Яшавгъа элтеген къапу тардыр ва ёл тыгъысдыр. Ону табагъанлар аздыр.

Терек емишинден таньлар

¹⁵– Ялгъан пайхаммарлардан сакъ болугъуз! Олар сизин яныгъызгъа къойгъа ошап гелирлер, гъакъыкъатда буса олар йыртгъыч бёрюлердир. ¹⁶Оланы сиз емишине, демек ишлерине, къарап таныжакъсыз. Гоган улькюлерден юзюм яда тегенек улькюлерден инжир жыямы? ¹⁷Яхшы терек яхшы емиш берер, яман терекни де емиши яман болур. ¹⁸Яхшы терек яман емиш бермес, яман терек де яхшы емиш бермес. ¹⁹Яхшы емиш бермейген гъар терек, гесилип, отгъа салынар. ²⁰Шолайлыкъда, оланы емишине къарап таныжакъсыз.

²¹Магъа: «Я Раббим! Я Раббим!» – дейген гъар ким Аллагъны гъакимлигини тубюне тюшмежек. Онда янгыз кёклердеги Атамны сюегенин этегенлер болажакълар. ²²Шо заман кёплер Магъа: «Я Раббим! Я Раббим! Биз Сени атынгдан сёйледик. Сени атынг булан жинлени къуваладыкъ. Сени атынг булан бир кёп мужизатлар гёрсетдик!» – деп айтажакълар. ²³Шо заман Мен де олагъа: «Мен сизин бир заманда да таньмай эдим. Менден ари тайыгъыз, сиз барыгъыз да яманлыкъ этегенлерсиз!» – деп тувра айтажакъман.

²⁴Шолайлыкъда, Мени бу сёзлериме тынглап, буланы кютеген гъар ким ташны уьстюнде уьй къургъан гъакъыллы адамгъа ошап къалажакъ. ²⁵Янгулар явду, оьзенлер ташыды, еллер эшди, олар барысы да шо уьйге бакъды. Амма о авмады, неге тюгюл о ташны уьстюнде къурулгъандыр. ²⁶Мени бу сёзлериме тынглап, буланы кютмейген адам буса оьзюню уьюн къайырны уьстюнде къургъан гъайгев адамгъа ошап къалажакъ. ²⁷Янгулар явду, оьзенлер ташыды, еллер эшди, олар барысы да шо уьйге бакъды. Уьй буса, авуп, бюс-бютюнлей бузулду.

²⁸Иса бу сёзлени сёйлеп битгенде, барысы да О англатагъан затлагъа гъайранлыкъ этелер. ²⁹О дин алимлери йимик тюгюл, Аллагъ берген гъакимлиги булангъы бир адам йимик уьйретген.

Яман гён аврувлуну сав этив

8 ¹Иса тавдан тюшгенде, Ону арты булан кёп халкъ бара. ²Яман гён аврувлу бир адам, Огъар ювукълашып, тизден туруп:

– Я Раббим! Эгер сюйсенг, Сен мени сав этип болажакъ эдинг, – деп ялбара.

³Иса, къолун узатып, авруйгъан адамгъа тийип:

– Сюемен, сав бол, – дей. Шоссагъатына ону авруву тайып къала.

⁴Сонг Иса огъар:

– Вёре, биревге де айтмассан, барып дин къуллукъчугъа гёрюн. Аврувдан тазалангъанынг саялы, Муса буюргъан кюйде къурбан эт. Къурбан этгенинг сени къолай болгъанынга шагъатлыкъ этежек, – дей.

Юз асгерни башчысыны къулун сав этив

⁵Иса Капернагъумгъа гиргенде, юз асгерни башчысы гелип, Огъар:

⁶– Я Раббим! Мени бир къулум авруп ятгъан, тербенип болмай, кёп азап чегип тура, – дей.

⁷Иса огъар:

– Мен гелип ону сав этермен, – дей.

⁸Амма юз асгерни башчысы огъар булай дей:

– Я Раббим! Сен мени уьюме гирмеклигинге мен лайыкълы тюгюлмен. Тек Сен бир сёз сёйлесенг, мени къулум сав болуп къалажакъ эди. ⁹Мен де оьзюмню гъакимимни табилигиндеги бир адамман, мени табилегимде де асгерлер бар. Бирине: «Гет!» – деймен – гете, башгъасына: «Гел!» – деймен – геле, къулума да: «Муну эт!» – деймен – эте.

¹⁰Бу сёзлени эшитгенде, Иса огъар тамашалыкъ этип, Оьзюню арты булан гелеген халкъгъа булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: гъатта Исрайылда да Мен бу къадар уллу имангъа къаршы болмадым. ¹¹Сизге айтаман: гюнтувушдан да, гюнбатышдан да бир хыйлылар гележеклер. Аллагъ гъакимлик этеген ерге гелип, тепсини айланасында Ибрагъим де, Исгъакъ да, Якъуб да булан бирче олтуражакълар. ¹²Аллагъны гъакимлигини тубюне тюшмеге герекли болгъанлар буса тыш янгъа, къарангылыкъгъа ташланажакъ. Онда йылав-яс болажакъ, тишлер къыжыражакъ.

¹³Сонг Иса юз асгерни башчысына:

– Уьюнге къайт, сагъа иманынга гёре болсун, – дей. Шоссагъат ону къулу да сав болуп къала.

Иса кѣлени сав эте

¹⁴ Петерни уюне гелгенде, Иса ону кѣйнанасы иссиликден авруп ятганны гѣре. ¹⁵ Иса кѣатынны кѣолуна тийгендокъ, ону иссилиги та-йып кѣала. Сонг кѣатын да туруп, Огъар тепси кѣура.

¹⁶ Ахшам болгъанда, Исаны янына бир хыйлы жинли гишилени гелтирелер. О сѣз булан жинлени кѣувалай ва бары да авруйгъанланы сав эте. ¹⁷ «О зайыплыкъларыбызны тайдырды, аврувларыбызны алды», – деп Ешая пайхаммар айтгъан сѣзлер яшавгъа шолай чыгъа.

«Мени артыма тюш!»

¹⁸ Айланасына кѣп халкъ жыйылгъанын гѣрюп, Иса якъчыларына кѣлню бириси ягъына юзюп чыкъмакъны буюра. ¹⁹ Шо заман бир дин алим гелип, Огъар:

– Устазым! Сен кѣайда барсанг да, мен Сени артынг булан гележек-мен, – дей.

²⁰ Иса огъар:

– Тюлкулени инлери, кѣкде учагъан кѣушланы уялары сама бар. Мени, Инсанны Уланыны, буса башымны сыйындырмагъа ерим де ѳкъ, – дей.

²¹ Якъчыларындан бир башгъасы Огъар:

– Я Раббим! Бир алдын уйге барып, атамны гѣмюп гелмеге изну бер, – дей.

²² Иса да огъар:

– Гел! Мени артыма тюш! Оъюлени ѳзлер ѳъюлер гѣмсюн-лер, – дей.

Иса алатоланны токътата

²³ Иса кѣайыкъгъа мине. Арты булан якъчылары да минелер. ²⁴ Бир-ден кѣл бек гѣалекленип гете, гѣатта кѣайыкъны толкъунлар батды-рып кѣойма аз кѣала. Иса буса юхлап тура. ²⁵ Якъчылары гелип, Ону уятып:

– Я Раббиз! Бизин кѣутгъар, бата турабыз! – дейлер.

²⁶ Иса олагъа:

– Гѣей имандан языкълар, мунча неге кѣоркъасыз? – дей. Сонг ту-руп, елни ва кѣлню гѣалекленгенин токътата. Бир шыплыкъ болуп кѣала. ²⁷ Якъчылары буса:

– Еллер де, кѣл де ѳзюне таби болагъан Бу Кимдир? – деп гѣай-ранлыкъ этелер.

Жинлилени сав этив

²⁸ Иса Галилея кѣлню бириси ягъасында ерлешген гадаренлилени топурагъына гелген заманда Ону кѣабурлардан чыкъгъан эки жинли адам кѣаршылай. Олар о даражада бек кѣутургъан болгъан чы, гѣатта шо ѳлдан бирев де юрюп болмай болгъан. ²⁹ Олар:

– Гѣей Аллагъны Уланы, бизден не сюесен? Мунда бизге белгилен-ген болжалдан алда азап берме гелгенмисен? – деп кѣычыралар.

³⁰ Олардан бираз ариде отлайгъан бир уллу донгуз сирив болгъан.

³¹ Жинлер Исагъа:

– Бизин кѣувалай бусанг, шо сиривдеги донгузланы ичлерине гир-ме сама изну бер! – деп тилейлер.

³² Иса олагъа:

– Барыгъыз! – дей.

Жинлер де, адамлардан чыгъып, донгузланы ичлерине гирелер. Шонда савлай донгуз сирив, чабып йиберип, учурумдан таба кѣлге тюшюп, сувгъа батып кѣала. ³³ Донгуз сакълагъанлар буса, шагъар-гъа кѣачып, донгузлагъа ва жинли адамлагъа болгъан бары да зат-ны хабарлайлар. ³⁴ Шо заман Исаны кѣаршыламагъа бютюн ша-гъар чыгъа. Ону гѣрюп, Огъар ѳзлени ерлеринден ариде турсун деп тилей.

Иса тербенип болмайгъан аврувну сав эте

9 ¹ Кѣайыкъгъа да минип, Иса бириси якъгъа чыгъа ва ѳзюню ша-гъарына геле. ² Шонда Ону янына тербенип болмай авруйгъан бир адамны ятывдагъы кююнде гелтирелер. Аврувну гелтиргенлени иманы барын гѣрюп, Иса тербенмейген шо адамгъа:

– Балам, кѣаст этип йибер! Сени гюнагъларынгдан гечилди! – дей.

³ Шо заман дин алимлерден бир нечеси:

– Бу Адам капир затланы сѣйлей, – деп ойлалашалар.

⁴ Оланы ойларын билип, Иса олагъа булай дей:

– Неге юрегигизге яман затланы аласыз? ⁵ Кѣайсы рагъатдыр айтма-гъа: «Сени гюнагъларынгдан гечилди», – демекми, ѳгъесе: «Туруп, юрюп йибер», – демекми? ⁶ Мени, Инсанны Уланыны, бу дюньяда гюнагълардан гечмеге кѣудратым барны сиз гѣали гѣерерсиз.

Сонг тербенип болмай авруйгъан адамгъа:

– Туруп, ятывунгну да алып, уюнге бар, – дей. ⁷ О да туруп, уюне гете. ⁸ Шону гѣргенде, халкъ кѣоркъа. Инсанлагъа шолай кѣудрат бер-ген Аллагъгъа макътав эте.

Иса Маттайны сайлай

⁹ Иса ондан оьтюп барагъанда, ясакъ жыгъан ерде олтургъан Маттай деген бир адамны гёрюп, огъар:

– Гел, Мени артыма тюш! – дей. Маттай да туруп, Ону артына тюше.

¹⁰ Иса Маттайны уьюнде олтуруп ашап турагъанда, онда бир кёп ясакъчылар да, гюнагълылар да гелип, Иса ва Ону якъчылары булан бирче олтуралар. ¹¹ Шону гёргенде, фарисейлер ону якъчыларына:

– Сизин устазыгъыз неге ясакъчылар да, гюнагълылар да булан бирче олтуруп ашай? – деп сорай.

¹² Шону эшитгенде, Иса олагъа булай дей:

– Эмчи савлагъа тюгюл, аврулагъа тарыкълы бола. ¹³ Барыгъыз, «Къурбанны тюгюл, Мен рагъмуну сюемен» деген сёзлени маънасын уйренип гелигиз. Мен муьминлени тюгюл, гюнагълылары чакъыр-макъ учун гелгенмен.

Оразаны гъакъында

¹⁴ Шо заман Ягъияны якъчылары Ону янына гелип:

– Биз де, фарисейлер де не учун ораза тутабыз, Сени якъчыларынг буса ораза тутмайлар? – деп сорайлар.

¹⁵ Иса олагъа булай жавап бере:

– Тойда болгъан адамлар оьзлени янында гиев бар тура, ораза да тутуп, пашман болуп боламы? Амма оланы янындан гиевню алып гетеген гюн гелер, шо заман олар да ораза тутарлар.

¹⁶ Гьеч бирев де эсги опуракъгъа янгы къумачдан ямав салмас, неге тюгюл янгы къумачдан салынгъан ямав гирип, гиччи болур, эгисин тартышдырып йыртар, йыртыгъы да дагъы да уллу болур. ¹⁷ Гьеч бирев де эсги тулукълагъа янгы чагъырны тёмес. Тёмесе, тулукълар йыртылар, чагъыр ерге тёмюлер ва тулукълар ярахсыз болур. Янгы чагъырны янгы тулукълагъа тёмгер. Шолай этсе, экиси де сакъланыр.

Гъакимни кызы ва авруйгъан къатын

¹⁸ Иса олагъа бу сёзлени сёйлейгенде, янына бир гъаким адам гелип, Огъар:

– Буссагъат кызым оьлюп къалды. Гелип, огъар къолунгуну бир тийдирсенг, о сав болуп къалажакъ эди! – деп, тизден туруп тилей.

¹⁹ Иса, туруп, якъчылары да булан ону артына тюшюп гете.

²⁰ Он эки йылдан берли кыаны гетип авруйгъан бир къатын, ардан таба гелип, Исаны опурагъыны этегине тие.

²¹ – Ону опурагъына бир сама тийсем, сав болуп къалажакъ эдим, – дей о оьз-оьзюне.

²² Иса, бурулуп къарап, ону гёрюп:

– Къаст этип йибер, кызым! Иманынг сени сав этди, – дей. Шо сагъатдан тутуп къатын сав болуп къала.

²³ Иса гъаким адамны уьюне гелген заманда, зурнай согъагъанланы ва къавгъалайгъан халкъны гёрюп, ²⁴ олагъа:

– Мундан чыгъыгъыз! Кызы оьлмеген, юхлап тура! – дей. Олар Исаны мысгъыллап кюлейлер. ²⁵ Халкъ кыргъа чыкыгъанда, Иса, уйню ичине гирип, кызыны къолун тута, кызы да шоссагъат аякыгъа тура.

²⁶ Шону гъакындагъы хабар бютюн бу уьлкеге яйыла.

Эки сокъурну сав болува

²⁷ Иса ондан къайтып гелегенде, Ону арты булан эки сокъур адам юрюй. Олар:

– Гьей Давутну Наслусу Иса, бизге бир рагъму эт! – деп кычыралар. ²⁸ Иса уйге гиргенде, Ону янына эки де сокъур геле. Иса олагъа:

– Мен сизин гёреген этер деп инанамысыз? – деп сорай.

Сокъурлар да Огъар:

– Инанабыз, я Раббибиз, – дейлер.

²⁹ Шо заман Иса, оланы гёзлерине тийип:

– Сизге де иманыгъызгъа гёре болсун, – дей. ³⁰ Олар да гёреген болуп къалалар. Иса олагъа:

– Вёрегиз, шуну бирев де билмесин, – деп бек буvara. ³¹ Олар буса чыкыгъандокъ, Ону гъакындагъы хабарны айланадагъы бары да ерлерде билдирелер.

Тилсизни сав болува

³² Олар гетегенде, Исаны янына жинли бир тилсиз адамны гелтирелер. ³³ Жин къувалангъанда, тилсиз сёйлемеге башлай. Халкъ, бек гъайран болуп:

– Исрайылда булай иш бир заманда да болмагъан! – деп сёйлей.

³⁴ Фарисейлер буса:

– Жинлени О жинлени башчысыны гючю булан къувалай, – дейлер.

³⁵ Иса бары да шагъарлагъа ва юртлагъа барып айлана. Олардагъы синагогларда адамлагъа Аллагъны каламын англата ва Аллагъны гъакимлигини гъакындагъы Сююнч Хабарны билдире. О адамланы гъар тюрлю авруларын ва гъар тюрлю зайыплыкъларын сав эте. ³⁶ Жыйылгъан кёп халкъны гёргенде, Исаны олагъа языгъы чыгъа, неге тюгюл олар, къойчусуз къалгъан къойлар йимик, инжинген ва кёмексиз къалгъан болгъан. ³⁷ О заман Иса якъчыларына:

– Тюшюм кёп, амма ишчилер аз. ³⁸ Шолай болгъанда Оьзюню тюшюмю жыймагъа ишчилер йиберсин деп тюшюмню Есине тилегиз! – дей.

Он эки элчисине тапшурув

10 ¹Он эки де якъчысын янына чакъырып, олагъа элчилер* деп ат бере. Иса олагъа жинлени къуваламагъа ва гъар аврувну да, гъар зайыплыкъны да сав этмеге къудрат бере. ²Он эки де элчини атлары булардыр: биринчиси Петер деп де айтылагъан Симон булан ону иниси Андрей, Зеведейни уланы Якъуб булан ону иниси Югъан, ³Филип булан Бартолмай, Тома булан ясакъчы Маттай, Алфайны уланы Якъуб булан Тадай, ⁴Элинсюер** деп айтылагъан Симон ва артда Исагъа хыянатлыкъ этген Ягъуда Искариет.

⁵Иса бу он эки де якъчысын булай буварып ёлгъа сала:

– Ят халкълагъа элтеген ёллардан юрюмегиз ва самариялыланы шагъарына гирмегиз. ⁶Инг башлап адашгъан къойлагъа ошагъан исрайыл халкъыны янына барыгъыз. ⁷Барагъанда гъар ерде: «Аллагъ сизге гъакимлик этежек заман ювукълаша тура!» – деп билдиригиз. ⁸Авруйгъанланы сав этигиз, оылгенлени тирилтигиз, яман гён аврувланы тазалагъыз, жинлени къувалагъыз. Тегин тюшгенни тегин беригиз. ⁹Объюгюз булан не алтын, не гюмюш, не багъыр акъча алмагъыз. ¹⁰Ёлгъа не хуржун, не эки гийим опуракъ, не аякъгийим, не таякъ алмагъыз. Олар ишлейген адамгъа озъ къыйыны учун гъакъгъа тийишлидир.

¹¹Къайсы шагъаргъа яда юртгъа гирсегиз де, ким лайыкълы экенни ахтарып, шо шагъардан яда юртдан чыкъгъынча, шону уьюнде къалыгъыз. ¹²Уьюне гирегенде буса, уйдегилеге: «Уьюгюзге яхшылыкъ», – деп гиригиз. ¹³Эгер лайыкълы буса, о уйдегилеге шо яхшылыкъ болажакъ, эгер лайыкълы болмаса, яхшылыкъ сизге къайтажакъ. ¹⁴Сизин къабул этмеген ва сёзлеригизге тынгламагъан уйден яда шагъардан чыкъгъанда, аякъларыгыздагъы чангны силкип тайдырыгъыз. ¹⁵Гертисин сёйлеймен сизге: къыяматгюн Содом булан Гьоморада яшагъан адамланы гъалы о шагъардагъы адамланыкинден къолай болажакъ.

¹⁶Муна, Мен сизин бёрюлени арасына къойланы йимик йиберемен. Гъасили, йыланлар йимик гъакъыллы, гёгюрчюнлер йимик гъилласыз болугъуз. ¹⁷Адамлардан сакъ болугъуз: олар сизин тутуп дуванханалагъа бережеклер ва озълени синагогларына элтип, къамучу булан тюежеклер.

* 10:1 *Элчи (грекче «апостолос»)* – Аллагъ сайлап йиберген адам. Огъар ихтиярланы Иса Месигъ берген. Исаны башлапгъы он эки якъчысы элчилер болуп токътагъанлар.

** 10:4 *Элинсюер* – он эки элчиден бириси болгъан Симон алда «Элинсюерлер» деген дин-жамият къурумну ортакъчысы болгъан буса ярай. Шо къурум Ягъудеяны румлуланы зулмусундан савутну гючю булан къутгъармагъа къаст эте болгъан.

¹⁸Мени атымны макътап юрюгенигиз саялы, сизин гъакимлени ва пачаланы янына алып баражакълар. Сиз оланы ва ят халкъланы алдында Мени гъакъымда шагъатлыкъ этежексиз. ¹⁹Сизин дувангъа алып баргъанда, нечик ва не сёйлежегигизни гъайын этмегиз. Не сёйлежегигиз сизге шоссаят билдирилежек. ²⁰Неге тюгюл де, озъююз сёйлемежексиз, сизден таба Атагъызны Ругъу сёйлежек.

²¹Агъасы инисин, атасы авлетин оylumге тарытажакъ. Авлетлери, ата-аналарына къаршы чыгъып, оланы олтюртежеклер. ²²Мени атымны макътап юрюгенигиз саялы, олар барысы да сизин гёрюп ярамайгъан болажакъ. Ахырына ерли чыдагъан къутгъарылажакъ. ²³Сизин бир шагъарда гъызарласа, башгъасына къачыгъыз. Гертисин сёйлеймен сизге: сиз Исрайылны шагъарларын айланып битгинче, Мен, Инсанны Уланы, тележекмен.

²⁴Муталим муаллимиден оър болмас, къул да озъюню есинден оър болмас. ²⁵Муталимге озъ муаллими йимик, къулгъа да озъ еси йимик болмакълыкъ таманлыкъ эте. Эгер уй есине Зензевил* деп айта буса, уьюндегилеге не деп де айтмажакъмы?

²⁶Буса да олардан къоркъмагъыз! Бир яшыртгъын зат да билинмей къалмажакъ, бир сыр да ачылмай къалмажакъ. ²⁷Къарангълыкъда сизге сёйлейгенимни сиз гюнню ярыгъында сёйлегиз. Къулагъыгызгъа шыбышлагъанда эшитгенлеригизни къалкъыгъа чыгъып къычырып айтыгъыз. ²⁸Чархын олтюрегенлерден, амма жанын олтюрюп болмайгъанлардан къоркъмагъыз. Янгыз жанын да, чархын да жагъаннемге салып ёкъ этмеге болагъан къудраты булангъы Аллагъдан къоркъугъуз! ²⁹Эки жымчыкъ бир багъыр акъчагъа сатылмаймы? Кёклердеги Атагъыздан изну болмай туруп, жымчыкъланы бириси де ерге тюшмес. ³⁰Сизин буса башыгыздагъы бары да тюклеригиз саналгъан. ³¹Къоркъмагъыз! Бары да жымчыкълардан сиз хыйлы артыкъсыз.

³²Инсанланы алдында Магъа ачыкъдан-ачыкъ мюкюрлюк этген гъар кимге кёклердеги Атамны алдында Мен де шолай мюкюрлюк этежекмен. ³³Инсанланы алдында Мени инкар этген гъар кимни кёклердеги Атамны алдында Мен де инкар этежекмен.

Парахатлыкъ тюгюл – къылыч

³⁴– Мен бу дюньягъа парахатлыкъ алып гелген деп ойлашмагъыз. Мен парахатлыкъ тюгюл, къылыч алып гелгенмен.

³⁵ *Уланын – атасындан, къызын – анасындан, гелинин къайнанасындан айырмагъа гелгенмен.*

³⁶ *Уьюндегилери адамны душманлары болажакъ.*

* 10:25 *Зензевил* – иблисге айтылагъан атлардан бириси.

³⁷ Атасын яда анасын Менден артыкъ сюеген адам Магъа лайыкълы тюгюлдюр. Уланын яда къызын Менден артыкъ сюеген адам да Магъа лайыкълы тюгюлдюр. ³⁸ Озьюню хачын* да гөтерип, Мени артыма тюшмейген адам Магъа лайыкълы тюгюлдюр. ³⁹ Ким озьюню жанын къутгъармагъа айланса, о ону тас этер. Ким Мени учун озьюню жанын тас этсе, о ону къутгъарар.

⁴⁰ Сизин къабул этеген Мени де къабул этер. Мени къабул этеген буса Мени йиберген Атамны да къабул этер. ⁴¹ Пайхаммарны пайхаммар деп къабул этеген гиши шо пайхаммар йимик тийишлисин алажакъ. Муъмин адамны муъмин деп къабул этеген гиши шо муъмин адам йимик тийишлисин алажакъ. ⁴² Мени якъчым экени саялы, бу гиччилерден бирин янгыз сувукъ сув берип ичирген гъар ким, Гертисин сөйлеймен сизге, тийишлисин алажакъ.

Иса ва Ягъия пайхаммар

11 ¹ Он эки де якъчысына насигъат берип битгенден сонг, башгъа шагъарларда Сююнч Хабарны билдирмек учун, Иса ондан гете.

²⁻³ Туснакъдагъы Ягъия, Месигъни ишлерини гъакъында эшитип, якъчыларын Огъар:

– Гелмеге герекли Сенмисен яда биз башгъасын гөзлейкими? – деп сорамагъа йибере.

⁴ Иса да олагъа булай жавап бере:

– Барып, эшитген ва гөрген затларыгъызны Ягъиягъа айтыгъыз:

⁵ Сокъурлар гөз ачалар, акъсакълар юрюйлер, яман гөн аврувлулар сав болалар, сангыравлар эшителер, олюлер тирилелер ва пакъырлагъа Сююнч Хабар билдириле. ⁶ Насиплидир Магъа шеклик этмейген.

⁷ Олар гетгенде, Иса халкъгъа Ягъияны гъакъында айтмагъа башлай:

– Дангылгъа не гөрмеге деп баргъан эдигиз? Ел чайкъайгъан бир къамушну гөрмегеми? ⁸ Дагъы кимни гөрмеге баргъан эдигиз дагъы? Тизив опуракълар гийген адамны гөрмегеми? Тизив опуракълар гиегенлер пачаланы къалаларында болалар. ⁹ Кимни гөрмеге деп баргъан эдигиз? Пайхаммарны гөрмегеми? Дюр! Сизге айтаман: сиз гөрген адам пайхаммардан да уллудур. ¹⁰ Ягъия пайхаммарны гъакъында Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

Муна, Мен Сени алдынга Озьюню чавушумну йиберемен.

О Сени алдында ёлунгуну гъазирлежек.

* 10:38 Оълум дуван гесилген адам оьлтюрюлеген ерге ерли хачын озью гөтерип юрюй болгъан. Бу аятда «хачын гөтермек» деген сөз тагъым гөчюм маънасында къоллангъан. Сөзлюкте де къара.

¹¹ Гертисин сөйлеймен сизге: инсанланы арасында Ягъиядан оьр болуп дагъы бирев де ёкъдур, амма Аллагъны гъакимлигини тюбюндеги лени инг гиччиси де ондан уллудур. ¹² Ягъия арагъа чыкъгъан гюнлерден тутуп гъалиге ерли Аллагъны гъакимлигине къаршы ябушув юрюле. Гючлюлер буса ону гюч булан елемеге къаст этелер*. ¹³ Неге тюгюл де, бары да пайхаммарлар да, бютюн Мусаны Къануну да Ягъия арагъа чыкъгъанча не болмагъа тарыгъы гъакъында алданокъ билдире эди. ¹⁴ Эгер де сиз шо алданокъ билдирилген затланы къабул этмеге рази бусагъыз, гелмеге герекли болгъан Илияс да Ягъия озьюдюр. ¹⁵ Къулакълары барлар эшитсинлер!

¹⁶⁻¹⁷ Бу наслуну адамларын Мен ким булан тенгleshдирейим? Олар майданларда олтуруп, ёлдашларына: «Биз сизге зурнай сокъдукъ, сиз буса бийимедигиз. Биз сизге мунглу йырлар йырладыкъ, сиз буса тююнюп йыламадыгъыз», – дейген яшлагъа ошайлар. ¹⁸ Ягъия гелгенде, ораза тутду ва чагъыр ичмеди, амма адамлар: «О жинли адам», – деп айтдылар. ¹⁹ Мен, Инсанны Уланы, гелгенде, ашама да ашадым, ичме де ичдим. Адамлар буса: «Къарагъыз, ашама да, чагъыр ичме де сюеген адам, ясакъчыланы да, гюнагълыланы да къурдашы!» – деп айтдылар. Амма Аллагъны гъакъылыны гертисини Ону ёлуна тюшгенлени ишлеринде гөрюнедир.

Товба этмеген шагъарлар

²⁰ Сонг Иса Озью бир хыйлы аламатлар гөрсетген шагъарланы халкълары товба этмегени саялы, олагъа айып этмеге башлай.

²¹ – Адаршай сагъа, гъей Гьоразин! Адаршай сагъа, гъей Байтсайда! Эгер сизде болгъан аламатлар Сурда ва Сайданда болгъан эди буса, олар тезокъ товба этер эди. Шону гөрсетмек учун, кирлер де гийип, кюлню ичинде олтурар эди. ²² Амма сизге айтаман: къыяматгюн Сурда ва Сайданда яшайгъан адамланы гъалы сизинкиден къолай болажакъ. ²³ Сен де, Капернагъум, кёклеге ерли гөтерилежекмен деп эсинге гелеми? Сен жагъаннемге ерли тебен тюшюрюлежексен. Неге тюгюл де, сенде болгъан аламатлар Содомда болгъан эди буса, о бугюнге ерли сакъланар эди. ²⁴ Шо саялы сагъа айтаман: къыяматгюн Содомда яшагъан адамланы гъалы сеникиден къолай болажакъ!

* 11:12 Бу аятны «Аллагъны гъакимлигине къаршы ябушув юрюле» деген гесеги грек тилден булай таржума этилмеге де бола: «Аллагъны гъакимлиги озьюне къаныгъывлу кюйде ёл сала» яда «Аллагъны гъакимлигин бары да гюч булан ала».

Иса береген ялыкъ

²⁵ Шо заман Иса булай дей:

– Гьей кёкню де, ерни де Раббиси болгъан Атам! Бу затланы гьакъыллылардан ва англавулардан яшырып, яшлагъа ачгъанынг саялы, Сагъа шюкюр этемен. ²⁶ Дюр, Атам! Сени сюегенинг де тап шолай эди.

²⁷ Атам Магъа бары да затны инанып тапшурду. Атадан башгъа гьеч бирев Уланын танымас. Атаны да Уланындан ва Уланы Ону озьюне аян этмеге сюеген гишиден къайры бирев де танымас.

²⁸ Гьей бары да къавшалгъанлар ва юклери авур болгъанлар! Мени яныма гелигиз, Мен сизге ялыкъ берермен! ²⁹ Мен егилген боюнса ны, Менден алып, озьюгюз егилигиз. Мен сизин юрютейим. Неге тюгюл де, Мен юваш хасиятлыман, ачыкъ гёнгюллюмен, сиз де жанларыгъызгъа ялыкъ табарсыз. ³⁰ Мен сизге къоягъан боюнсам енгил чи, сизин устыюгюзге салагъан югюм де авур тюгюл чю.

Месигъ ва сонгуюн

12 ¹ Шо заман сонгуюн* Иса ашлыкъ чачылгъан авлакъдан оьтюп бара болгъан. Ону якъчылары, ач болуп, будай башланы юлкзуп ашамагъа башлайлар. ² Фарисейлер шону гёрюп, Огъар:

– Гёремисен, Сени якъчыларынг сонгуюн гъарам затны этелер, – дейлер.

³ Иса олагъа булай жавап бере:

– Озью де, ону булангъылар да ач болгъан заманда Давут этген затны гьакъында сиз охумагъанмысыз? ⁴ Аллагъны уьюне гиргенде, о не озьюне, не озью булан бирче болгъанлагъа ашама гъарам этилген, янгыз дин кзуллукучулар учун гьалал этилген экмеклени ашагъан. ⁵ Яда дин кзуллукучулар, сонгуюнлер ибадатханада озьлени кзуллукучу этсе, олар гюнагълы болмайгъаны гьакъда Къанунда язылгъанны сиз охумагъанмысыз? ⁶ Сизге айтаман: гъали мундагъысы ибадатханадан да уллудур! ⁷ Эгер сиз «Мен кзурбанны тюгюл, рагъмуну сюемен» деген сёзлени маънасын биле эдигиз буса, гюнагъсыз адамланы гюнагъламас эдигиз. ⁸ Неге тюгюл де, Мен, Инсанны Уланы, сонгуюнню де устыюндеги гьакиммендир.

* 12:1 Сонгуюн – ягъудилерде сыйлы саналагъан гюн. Мусаны Къанунуна гёре, шо гюн Аллагъга ибадат этмекден озьге ишни кютмек гери урула болгъан. Сёзлюкте де къара.

Къолу кзуругъан адамны сав болуву

⁹ Ондан гетип, Иса синагогъа геле. ¹⁰ Онда къолу кзуругъан бир адам болгъан. Исаны айыпламакъ учун, фарисейлер Огъар:

– Сонгуюнлер аврувланы сав этмеге яраймы? – деп сорай.

¹¹ Иса олагъа булай дей:

– Эгер биригизни биргине–бир къоюгъуз бар буса, о да сонгуюн кзуюгъа тюшюп къалса, къайсыгъыз ону тутуп чыгъармай къояр эдигиз? ¹² Къойдан эсе инсан нечакъы артыкъдыр! Шолай болгъанда, сонгуюнлер де яхшылыкъ этмеге ярар.

¹³ Сонг Иса о адамгъа:

– Къолунгну узат, – дей.

О да узата. Бириси къолу йимик, о да сав болуп къала. ¹⁴ Фарисейлер буса, кыргъа чыгып, Исаны оьлтюрмек учун, Огъар къаршы бир питне кзуралар.

Алагъ сайлагъан кзуллукучу

¹⁵ Амма шону билип, Иса ондан гете. Ону арты булан кёп халкъ да гете. Иса авруйгъанланы барын да сав эте. ¹⁶ Иса олагъа Озьюню гьакъында башгъалагъа билдирмесин деп бувара. ¹⁷ Ешая пайхаммардан таба айтылгъан булай сёзлер яшавгъа чыгъа:

¹⁸ *Будур Мени сайлангъан, Мен Озьюн сюеген кзулум. О Мени жанымны кзуванчыдыр. Ругъумну Огъар бережекмен. О бары да халкълагъа Алагъны адиллиги этише турагъаны гьакъда билдирежек.*

¹⁹ *О не эришежек, не кычырмажакъ, бирев де орамларда Ону сесин эшитмежек.*

²⁰ *Адиллик устыюн болмай туруп, О иелген къамушну да сындырмажакъ, сёне турагъан мелтени де сёндюрмежек.*

²¹ *Халкълар озьлени умутларын Ону аты булан байлавлу этежеклер.*

Иса ва Зензевил

²² Сонг Исаны янына сокзур ва тилсиз жинли адамны алып гелелер. Иса ону сав эте. Шо адам гёрмеге ва сёйлемеге башлай. ²³ Бары да адамлар бек гъайран болуп:

– Бу Давутну Наслусу сама тюгюлмю? – деп сорайлар.

²⁴ Фарисейлер муну эшитгенде:

– Жинлени О жинлени башчысы болгъан Зензевилни гючу булан кзувалай, – деп сёйлейлер.

²⁵ Иса буса, фарисейлер не ойлашагъанны билип, олагъа булай дей:

– Ичинде душманлыкъ болуп ярплашгъан гъар къайсы пачалыкъ да бузулмай къалмас. Ичинде душманлыкъ болуп ярплашгъан бир шагъар яда уй бирикмес. ²⁶ Эгер иблис иблисни къувалай эди буса, о объюне объю къаршы чыгъагъан болур эди. Шолай болгъанда, ону пачалыгъы бузулмай нечик сакъланыр? ²⁷ Эгер Мен жинлени Зензобилни гючю булан къувалай бусам, сизин якъчыларыгъыз оланы кимни гючю булан къувалай дагъы? Шогъар гёре сизге дуванны якъчыларыгъыз эте турсун. ²⁸ Эгер де Мен жинлени Аллагъны Ругъу булан къувалай бусам, шо Аллагъны гъакимлигини бир белгисидир. ²⁹ Бир адам, объюнден гючлю башгъа биревню уюне гирип, ону малын нечик урламагъа болур? Бир алдын къуватлы гишини къолун-бутун байласа, янгыз шо заман ону уюн урламагъа болур.

³⁰ Мени булан тюгюллер Магъа къаршылардыр, Мени булан жыймайгъанлар ягъанлардыр. ³¹ Шону учун сизге айтаман: инсанланы бары да гюнагълары да, капирлик де гечилежек. Амма Аллагъны Ругъуна къаршы этилген капирлиги гечилмес. ³² Инсанны Уланына къаршы капир сёз сёйлеген гишиден гечилежек. Аллагъны Ругъуна капир сёйлегенден не бу дюньяда, не гележекде гечилмес.

³³ Сиз яхшы терекге ва ону емишине яхшы деп яда яман терекге ва ону емишине яман деп айтмагъа тарыкъсыз. Неге тюгюл де, терек емишине къарап танылыр. ³⁴ Гъей йыланны балалары! Объюгюз яман да бола туруп, яхшы затланы нечик сёйлемеге боласыз! Неге тюгюл де, юрекде бар зат тилинден таба чыгъар. ³⁵ Яхшы адам юрегини яхшы хазнасындан яхшы затлар чыгъарыр. Яман адам буса юрегини яман хазнасындан яман затлар чыгъарыр. ³⁶ Сизге айтаман чы: гъар ойлашмай айтгъан сёзю учун инсанлар къыяматгюн жавап бережеклер. ³⁷ Неге тюгюл де, Аллагъ сен айыплы экенингни яда айыпсыз экенингни объюнгню сёзлеринг булан токъташдыражакъ.

Юнус пайхаммарны аламаты

³⁸ Шо заман дин алимлерден ва фарисейлерден бирлери:
– Устаз! Сенден бир алакат гёрме сюер эдик, – дейлер.

³⁹ Иса олагъа булай жавап бере:

– Бу гъалиги яман, имансыз наслу алакат гёрмеге сюе! Огъар Юнус пайхаммарны аламатындан башгъа алакат гёрсетилмес. ⁴⁰ Юнус уч гече, уч гюн хортманы къарнында къалгъаны йимик, Мен де, Инсанны Уланы, уч гече, уч гюн ерни къарнында къалажакъман. ⁴¹ Къыяматгюн ниневиялы адамлар, гъалиги наслу булан туруп йибериш, о наслуну айыплажакълар. Неге тюгюл де, Юнусну сёйлевюнден сонг олар товба этгенлер. Гъали буса Юнусдан да улусу мундадыр. ⁴² Шебаны пача къатыны, къыяматгюн туруп йибериш, бу наслуну айыплажакъ,

неге тюгюл о, Сулайманны гъакъыллы сёзлерине тынгламакъ учун, дюньяны бир къырындан гелген. Гъали буса Сулаймандан да улусу мундадыр!

⁴³ Адамны ичинден чыкыгъан сонг, жин къургъакъ дангылларда айлана, объюне сыйынма ер ахтара, амма тапмай. ⁴⁴ Сонг о: «Мен чыкыгъан уюме къайтып бараман», – дей. Къайтып гелгенде буса, уйню бош, сибирилип, жыйылып таба. ⁴⁵ Сонг о барып объюнден де яман дагъы да етти жинни алып гелип, адамны ичине гирип яшай. Натяжада, адамны гъалы алдын болгъандан да бузукъ бола. Бу яман наслуну адамларына да лап шолай болажакъ!

Исаны анасы ва инилери

⁴⁶ Иса халкъгъа шолай сёйлеп турагъанда, Ону булан сёйлемеге сююп, анасы ва инилери гелип, къырда токътайлар. ⁴⁷ Бирев гелип, Исагъа:

– Сени булан сёйлеме сююп, ананг да, инилеринг де гелип, къырда токътап туралар, – дей.

⁴⁸ Иса шону айтгъан адамгъа:

– Мени анам кимдир, Мени инилерим кимлердир? – дей.

⁴⁹ Къолу булан якъчыларын гёрсетип:

– Мени анам ва инилерим муна булардыр. ⁵⁰ Ким кёклердеги Атамны сюйгенин эте буса, шо Мени иним де, къызардашым да, анам да дюрдюр, – дей.

Чачывчуну гъакъында

13 ¹ Шо гюн Иса, уйден чыгып, кёлню ягъасына барып олтура. ² Ону янына кёп халкъ жыйыла, шо саялы Огъар къайыкъгъа минип олтурмагъа тюше. Къалгъан халкъ кёлню ягъасында токътай.

³ Иса олагъа, масаллар булан хыйлы затланы уйрете туруп, булай дей:

– Муна, чачывчу чачмагъа чыгъа. ⁴ О чачагъанда, урлукъланы бирлери ёл ягъагъа тюше. Къушлар гелип оланы чёплеп ашайлар. ⁵ Бирлери, топурагъы аз ташкъатыш ерге тюшюп, узакъ къалмай чыгъа, неге тюгюл онда топуракъны къатлаву сай. ⁶ Гюн чыкыгъанда объюмлюклер сёнюп къала. Тамуру терен болмагъангъа гёре, олар къуруп къала. ⁷ Бирлери тегенекликте тюше. Тегенеклер объюп, урлукъланы объюме къоймай, янча. ⁸ Башгъа урлукълар берекетли топуракъгъа тюше. Оланы да бирлери юз, объгелери алтмыш, башгълары буса отуз керен артыкъ тюшюм бере. ⁹ Къулакълары барлар эшитсинлер!

¹⁰ Якъчылары ювукълашып, Исагъа:

– Неге олагъа масаллар булан сёйлейсен? – деп сорайлар.

¹¹ Иса булай жавап бере:

– Аллагъ нечик гъакимлик этегенни сырларын сизге билмеге гюч берилген, олагъа буса берилмеген. ¹² Кимники бар буса, огъар дагъы да берилип, онуки артдырылажакъ. Кимники ёкъ буса, барлары да алынажакъ. ¹³ Мен олагъа масаллар булан сёйлейгенимни себеби – олар тынглап туражакълар, амма англамажакълар, къарап туражакълар, амма гёрмежеклер. ¹⁴ Ешя пайхаммарны айтгъан булай сёзлери олардан таба яшавгъа чыгъа:

*Сиз тынглап туражакъсыз, амма англамажакъсыз;
къарап туражакъсыз, амма гёрмежексиз.*

¹⁵ *Неге тююл де, бу халкъны юреги ташгъа дёнген, оланы къулакълары гъаран эшите, олар гёзлерин де юмгъанлар.
Ёгъесе, гёзлери булан гёрер эди, къулакълары булан эшитер эди,
юреги булан англар эди, Магъа багъар эди, Мен де оланы сав этер эдим.*

¹⁶ Сизин гёзлеригиз насиплидир – олар гёрелер, къулакъларыгъыз да насиплидир – олар эшителер. ¹⁷ Гертисин сёйлеймен сизге: кёп пайхаммарлар ва муъмин адамлар сиз гёреген затланы гёрмеге суйгенлер, тек гёрмегенлер, сиз эшитеген затланы эшитмеге суйгенлер, тек эшитмегенлер.

¹⁸ Энни сиз чачывчуну гъакъындагъы масалны маънасына тынглагъыз. ¹⁹ Бирев, Аллагъны гъакимлигини гъакъындагъы каламны эшитип, ону англамаса, иблис гелип йиберип, ону юрегине чачылгъан урлукъланы урлап къачар. Шо адам ёл ягъагъа чачылгъан урлукълагъа ошар. ²⁰ Ташкъатыш ерлеге чачылгъаны буса, каламны эшитип, ону сююнч булан шо гъазиринде къабул этеген адамдыр. ²¹ Ону тамуру ёкъдур, шо саялы о бираз замангъа инанар. Амма калам учун къыйынлыкъгъа яда гъызарлавгъа тарыса, о шоссагъат иманындан таяр. ²² Тегенекли ерге чачылгъанлары буса каламны эшитеген адамдыр, амма бу дюньяны къайгъысы ва байлыкъгъа дамагъкарлыкъ сёзню сёндюрер, о да асувсуз болар. ²³ Берекетли топуракъгъа чачылгъаны каламны эшитеген ва англайгъан адамдыр. О яхшы тюшюм гелтирер, бириси юз, озгеси алтмыш, башгъасы буса отуз керен артыкъ тюшюм гелтирер.

Чёп отланы гъакъында

²⁴ Иса олагъа башгъа бир масал айта:

– Аллагъны гъакимлиги оьсюню авлагъына яхшы урлукъ чачагъан бир адамгъа ошайдыр. ²⁵ Гече адамлар юхлама ятгъанда, ону душманы гелип, о чачгъан будайны арасына чёп отлар чачып гете. ²⁶ Будай оьсюп башкъусгъанда, оланы арасында чёп отлар да оьсюп гёрюне. ²⁷ Уьй есини къуллеры гелип, огъар: «Бийибиз, сен авлагъынга яхшы урлукъ сама чачгъанмы эдинг? Мунда мунчакъы чёп отлар къайдан

гелген?» – деп сорай. ²⁸ О да къуллагъа: «Бу ишни душманым этгендир», – дей. Къуллеры да огъар: «Сюе бусанг, биз барып, шо отланы юлкъуп тайдырайыкъ», – дейлер. ²⁹ О да: «Тарыкъ тююл, чёпню юлкъабыз деп, огъар къошуп будайны да юлкъуп къоярсыз. ³⁰ Оргъунча, экисин де бирче оьсюп турмагъа къоюгъуз. Оракъны заманы етишгенде, оракъчылагъа: Бир башлап чёпню жыйып алып, къултелер этип байлагъыз, сонг оланы яллатарсыз, будайны буса жыйып мени беженлериме тегерсиз», – деп айтарман.

Гиччине урлукъну

ва маяны гъакъындагъы масаллар

³¹ Иса олагъа бирдагъы бир масал айта:

– Аллагъны гъакимлиги оьсюню авлагъына гиччине урлукъ чачгъан адамгъа ошайдыр. ³² Шо урлукъ бары да урлукълардан инг де гиччиси, оьсген заманда буса, бары да оьсюмлюклерден бек оьсюп, терек йимик бола. Къушлар, учуп гелип, ону бутакъларыны уьстюнде уялар тигелер.

³³ Иса олагъа башгъа бир масал айта:

– Аллагъны гъакимлиги бир къатынгиши уьч оьлчев унну ичине къошгъан бир увуч маягъа ошайдыр. Шо бары да хамурну гёпюрте.

³⁴ Иса буланы барын да халкъгъа масаллар булан айта. Масалсыз олагъа гьеч бир зат да айтмай. ³⁵ Пайхаммардан таба айтылгъан булай сёзлер яшавгъа чыгъа:

Мен олагъа масаллар булан сёйлежекмен.

Мен олагъа дюнья яралгъандан берли яшырылып къалып тургъан затланы билдирежекмен.

Чёп отланы гъакъындагъы масалны баяны

³⁶ Сонг халкъны йиберип, Иса уйге къайта. Якъчылары Огъар ювукъ барып:

– Авлакъдагъы чёп отланы гъакъындагъы масалны бизге англалат, – дей.

³⁷ Иса олагъа булай жавап бере:

– Яхшы урлукъну чачгъан Инсанны Уланыдыр. ³⁸ Авлакъ демек дюньядыр. Яхшы урлукъ демек Аллагъны гъакимлигини тюбюндегилердир. Чёп отлар демек иблисни адамларыдыр. ³⁹ Оланы чачгъан душман иблисдир. Оракъ заман дюньяны ахырыдыр. Оракъчылар буса малайиклердир. ⁴⁰ Чёп отланы жыйып, от салып яллатагъанда йимик, бу дюньяны ахырында да шолай болажакъ. ⁴¹ Инсанны Уланы малайиклерин йибережек, олар да адамланы гюнагъ ишлер этдирегенлени де, яманлыкъ этегенлени де барын да дюньядан жыяжакълар, ⁴² оланы яллайгъан отгъа ташлажакълар. Онда йылав-яс

болажакъ, тишлер кыжыражакъ. ⁴³ О заман муьминлер Атасыны гьакимлигини тюбюнде гюнеш йимик шавлаланып кылажакълар. Кыулакълары барлар эшитсинлер!

*Яшырылган хазнаны
ва багъалы жавгъарланы гьакъында*

⁴⁴ – Аллагъны гьакимлиги авлакъда яшырылган бир хазнагъа ошайдыр. Бирев ону табып, кыайтарып басдырып кыоя. О шондан бек сююнуп, барып бар чакъы затын да сатып, шо авлакъны озьюне сатып ала.

⁴⁵ Дагъы да Аллагъны гьакимлиги яхшы жавгъарлар излейген бир савдюгерчиге ошайдыр. ⁴⁶ О бек багъалы бир жавгъарны таба. Озьюню бары да затын сатып, шону сатып ала.

Балыкъ тутагъан торну гьакъында

⁴⁷ – Дагъы да Аллагъны гьакимлиги кълге ташланып ондан гъар тюрлю балыкълар тутган бир торгъа ошайдыр. ⁴⁸ Тор балыкъдан толган заманда ону ягъагъа чыгъаралар. Сонг балыкъчылар олтуруп, яхшыларын сайлап, земгилеге салалар, яманларын буса ари ташлайлар. ⁴⁹ Дюнъяны ахырында да шолай болажакъ. Малайиклер гелип, муьминлени арасындан яманланы айырып алып тайдыражакълар. ⁵⁰ Малайиклер оланы яллайган отгъа ташлажакълар. Онда йылав-яс болажакъ, тишлер кыжыражакъ.

⁵¹ Иса олагъа:

- Буланы барын да сиз англадыгъызмы? – деп сорай.
- Англадыкъ, – деп жавап бере олар.

⁵² О да якъчыларына:

– Шолайлыкъда, Аллагъны гьакимлигини тюбюне тюшген гъар дин алим озьюню гъамарындан янгы ва эсги затланы чыгъарагъан уй еси-не ошайдыр, – дей.

Пайхаммарны озъ ватанында абуру болмас

⁵³ Бу масалланы айтып битген сонг, Иса ондан гете. ⁵⁴ Озьюню шагъарына гелип, синагогда адамлагъа Аллагъны каламын анлатмагъа башлай. Бек гъайранлыкъ этип, олар булай сорайлар:

– Бу Адамгъа булай гьакъыл, мужжитатлар гърсетмеге булай кудрат кыайдан гелген? ⁵⁵ Бу агъач устаны уланы тюгюлмю? Ону анасыны аты Мариям тюгюлмю? Инилери Якъуб, Юсуп, Симон ва Ягъуда тюгюлмю?

⁵⁶ Ону бары да кыызардашлары мунда, бизин арабызда, яшамаймы? Бу затлар бары да Огъар кыайдан гелген?

⁵⁷ Олар да Исагъа абур этмеген. Шо заман Иса олагъа:

– Пайхаммарны бары да ерлерде абуру болар, янгыз озъ ватанында да, озъ уьюнде де ону абуру болмас, – дей.

⁵⁸ Шагъардагъыланы иманы екъ саялы, Иса онда кеп алааматлар гърсетип болмай.

Ягъияны оьлюмю

14 ¹ Шо заман Исаны гьакъындагъы хабарлар Гъирод гьакимге етише. ² О кзулукъчуларына:

– Оланы этеген Ягъиядыр. О оьлюп тирилген, шо саялы да Ону шо алааматланы этмеге кудраты бар, – дей.

³⁻⁴ Ягъия Гъиродгъа: «Сагъа агъанг Филиппни алдынгы кыатыны Гъиродияда булан уйленмеге ярамай», – деп бир нече керенлер айтган болган. Гъиродияда себеп болуп, Гъирод, Ягъияны тутуп бугъавлап, туснакъгъа салмагъа буйрукъ берген. ⁵ Гъирод Ягъияны оьлтюрмеге де сюйген. Амма халкъдан кърккъган, неге тюгюл де халкъ ону пайхаммар деп гысап эте болган.

⁶ Гъиродну тувган гюнюн белгилейген заманда Гъиродияданы кызы ортагъа чыгып бийиген. Шо Гъиродну бек хошуна гелген. ⁷ Шо-гъар гере о кыыз не зат тилесе де бережекге ант этген. ⁸ О да анасы айтгангъа тынглап: «Магъа буссагъат тепсиге салып, Ягъия пайхаммарны башын гелтир», – деген. ⁹ Пача пашман болган. Амма кыонакъланы алдында ант этгени саялы, о шо тилевню кютмеге буюрган. ¹⁰ Жаллатны йиберип, туснакъдагъы Ягъияны башын гесдирген. ¹¹ Ону башын тепсиге салып гелтирип, кыызгъа берген. Кыыз да ону элтип анасына берген. ¹² Ягъияны якъчылары гелип, сюегин алып, ону гемгенлер. Сонг барып о гьакъда Исагъа хабар бергенлер.

Беш минг адамны тойдурув

¹³ Шону эшитгенде, Иса кыайкыгъа да минип, янгыз кълмакъ учун, ондан бир чет ерге гете. Бу хабарны эшитген халкъ буса, шагъарлардан чыгып, Ону артындан яв гете. ¹⁴ Кыайкыдан ягъагъа чыкыгъанда, Иса бир кеп адамланы гере. Адамлагъа языгъы чыгып, Иса оланы авруйганларын сав эте.

¹⁵ Ахшам болганда, якъчылары Ону янына гелип:

– Бу чет ер де дюр, геч де болган. Халкъны кыайтар, айланадагъы юртлагъа барып, озълеге ашамагъа зат алсынлар, – дейлер.

¹⁶ Амма Иса олагъа:

– Олагъа гетмеге тарыкъ тюгюл, олагъа ашама затны сиз беригиз, – дей.

¹⁷ – Бизин мунда янгыз беш экмегибиз де, эки балыгыбыз да тюгюл екъ, – деп жавап берелер якъчылары.

¹⁸ Иса булай дей:

– Оланы мунда Магъа алып гелтиригиз. ¹⁹ Иса халкъгъа отну усьтюнде олтурмагъа буюра. О беш экмекни де, эки балыкъны да алып, кёкте багып къарап, шюкюр дуа эте. Сонг, сындырып, экмеклени якъчыларына бере, олар да халкъгъа пайлайлар. ²⁰ Барысы да ашап тоялар. Къалгъан гесеклени жыйып, он эки земгилни толтуралар. ²¹ Ашайгъанлар буса, къатынлардан да, яшлардан да къайры, беш мингге ювукъ адам болгъан.

Иса сувну устью булан юрюй

²² Иса шоссагъат, халкъны йибергинче, якъчыларына, къайыкъгъа минип, Озьонден алда кёлню бириси ягъына чыгып турмагъа буюра. ²³ Халкъны йибергенден сонг, дуа этмек учун, Иса тавгъа чыгъа. Ахшам болгъанда да онда янгыз къала. ²⁴ Къайыкъ ягъадан арекде бола. Ону толкъунлар чайкъай, неге тююл огъар къаршы гючлю ел эше.

²⁵ Танг къатгъынча Иса, кёлню устью булан юрюп, якъчыларыны янына бара. ²⁶ Кёлню устью булан юрюп гелегенин гёргенде, якъчылары адап къалалар. Къоркъмакълыкъдан:

– Бу бир сюлдюрдю, – деп кычырып йиберелер.

²⁷ О буса шоссагъат олагъа булай дей:

– Гъалекленмегиз! Менмен! Къоркъмагъыз!

²⁸ Шо заман Огъар Петер:

– Я Раббим! Эгер Сен бусанг, сувну устью булан юрюп, Сени янынга гелмеге магъа да буйрукъ эт, – дей.

²⁹ – Гел, – дей Иса.

Петер, къайыкъдан чыгып, Исаны янына бармакъ учун, сувну устью булан юрюй. ³⁰ Тек гючлю елни гёргенде, къоркъа. Батмагъа башлагъанда:

– Я Раббим! Мени къутгъар! – деп кычырып йибере.

³¹ Иса, шоссагъат къолун узатып, Петерни тутуп, огъар:

– Гъей имандан языкъ! Неге шеклик этдинг? – деп сорай.

³² Олар къайыкъгъа минген заманда ел сел бола. ³³ Къайыкъдагъы якъчылары буса:

– Сен гертиден де Аллагъны Уланысан, – деп, ювугъуна барып, Исагъа сужда этелер.

Генисарет деген ерде аврувланы сав этив

³⁴ Кёлню бириси ягъасына чыкъгъан сонг, олар Генисаретге баралар. ³⁵ О ерни адамлары Исаны таныгъанда, бютюн айлана якълагъа хабар яялар. Ону янына бары да аврувланы гелтирелер. ³⁶ Аврувлар да, янгыз Озьоню опурагъыны этегине сама бир тиймеге къойсун деп, Исагъа ялбаралар. Тийгенлени барысы да сав болалар.

Ата-бабаларыбызны адатлары

15 ¹ Шо заман Ерусалимден бир-бир фарисейлер ва дин алимлер Исаны янына гелип:

² – Сени якъчыларынг ата-бабаларыбызны адатларын неге бузалар? Аш ашайгъанда къолларын жувмайлар, – дейлер.

³ Иса олагъа булай жавап бере:

– Сиз де оьзюгюзню адатларыгъыз саялы Аллагъны буйругъун неге бузасыз? ⁴ Аллагъ: «Атанга да, ананга да гьюрмет эт» ва: «Атасына яда анасына яман сёйлейген адам оьлюмге тарылма герек», – деп буюргъан. ⁵ Сиз буса атасына яда анасына: «Менден кёмек къаравулламагъыз. Мен сизге берме болагъан чакъы затымны Аллагъгъа къурбан этип бергенмен», – деп айтма ярай дейсиз. ⁶ Атасына яда анасына гьюрмет этмесе де ярай деп айтасыз. Шолайлыкъда, адатыгъыз саялы Аллагъны буйругъун оьзюгюз бузасыз. ⁷ Гъей экиюзлюер! Ешая пайхаммар сизин гъакъыгъыздан алданокъ не яхшы айтгъан дагъы:

⁸ *Бу халкъ Магъа авзу булан гьюрмет эте, амма оланы юреклерни Менден йыракъда.*

⁹ *Олар этеген ибадат негъакъ:*

олар Мени насигъатларыма тююл, инсанлар ойлашып чыгъаргъан насигъатлагъа уьйрете.

¹⁰ Янына халкъны чакъырып, Иса булай дей:

– Тынглагъыз, англама да къарагъыз: ¹¹ инсанны мурдар этеген авзуна гиреген зат тююл, ону мурдар этеген авзундан чыгъагъан сёзлеридир.

¹² Шо заман, якъчылары гелип, Огъар:

– Сени сёзлерингни эшитгенде, фарисейлени хатири къалгъанны билемисен? – деп сорайлар.

¹³ – Кёклердеги Атам орнатмагъан гъар-бир оьсюмлюк тамуру булан чыгъарылып алынажакъ. ¹⁴ Оланы къоюгъуз! Олар сокъурланы башын тутгъан сокъурлар. Эгер сокъурну башын сокъур тутса, экевю де чунгургъа тюшюп гетер, – деп жавап бере Иса.

¹⁵ – Бизге бу масалны маънасын англат, – дей Петер Огъар.

¹⁶ Иса булай дей:

– Гертилей де, сиз шону гъали де англамаймысыз? ¹⁷ Инсанны авзундан таба гиреген бары да зат, къарнына барып, сонг ондан таба кыргъа чыгъагъанны да англамаймысыз? ¹⁸ Инсанны мурдар этеген ону авзундан, юрегинден чыгъагъан сёзлеридир. ¹⁹ Неге тююл де, инсанны юрегинден чыгъагъан яман хыяллар оьлтюрювге, зинагъа, пасатлыкъгъа, уругъа, ялгъан шагъатлыкъгъа, капир сёзлени айтывгъа гелтире. ²⁰ Инсанны мурдар этеген затлар шолардыр. Жувулмагъан къоллар булан ашамакъ инсанны мурдар этмес.

Гъананлы къатынны иманы

²¹ Иса ондан Сур булан Сайдан якълагъа чыгъып гете. ²² Шо ерлерде яшап турагъан гъананлы* бир къатын, Ону янына гелип:

– Я Раббим, гъей Сен Давутну Наслусу! Магъа бир рагъму эт. Къызым жинли болуп, бек азап чегип тура, – деп ялбарып тилей.

²³ Иса огъар гъеч бир сёз де жавап бермей. Якъчылары, ону янына гелип:

– Шо къатын гет деп айт. Къычыра туруп, артыбыздан айрылмайчы, – деп тилейлер.

²⁴ – Мен янгыз адашгъан къойлагъа ошагъан исрайыл халкъны янына йиберилгенмен, – деп жавап бере О.

²⁵ Къатын буса, ювугъуна гелип:

– Я Раббим! Магъа бир кёмек эт! – деп, Ону алдында къапланып ята.

²⁶ – Яшланы ашын алып, итлеге бермек тюз тюгюл, – деп жавап бере Иса.

²⁷ – Я Раббим! Итлер де есилерини тепсисинден тюшген аш увакъланы ашайчы, – дей къатын.

²⁸ Шо заман Иса огъар:

– Гъей къатын! Сени иманынг уллу. Сагъа сен сюеген кюйде болсун дагъы, – деп жавап бере. Шоссагъатына ону къызы сав болуп къала.

Дёрт минг адамны тойдурув

²⁹ Ондан чыгъып, Иса Галилея кёлню ягъасына геле. Тавгъа чыгъып, онда олтура. ³⁰ Ону янына бир кёп халкъ геле. Халкъ акъсакъланы, сокъурланы, тилсизлени, сакъатланы, хыйлы озгелени де алып геле. Оланы Исаны алдында ятдырып салалар. Иса да оланы сав эте. ³¹ Тилсизлени сёйлейгенин, сакъатланы сав болгъанын, акъсакъланы юрюйгенин, сокъурланы гёрегенин гёрген заманда, халкъ гъайранлыкъ этип къала ва Исрайылны Аллагъына алгъыш эте.

³² Иса, якъчыларын янына чакъырып, олагъа булай дей:

– Адамлагъа языкъсынаман. Мени янымда турагъаны муна уьч гюн бола, олагъа ашама зат ёкъ. Ёлда гъалсыз болмасын деп, ач кюйде йибермеге де суймеймен.

³³ Якъчылары Огъар:

– Бу къадар халкъны тойдурмагъа чакъы ашны бирев де ёкъ ерден къайдан табайыкъ? – деп сорайлар.

³⁴ – Сизин нече экмегигиз бар? – деп сорай Иса олагъа.

* 15:22 Бу къатын исрайыл халкъындан алда Паластинде яшайгъан гъанан деген ят халкъдан болгъан.

– Етти экмегигиз де, бираз балыгъыбыз да бар, – деп жавап бере-лер олар.

³⁵ Шо заман Иса халкъгъа ерде олтурсун деп буюра. ³⁶ Етти экмекни де, балыкъны да алып, бир башлап шюкюр дуа эте, сонг сындырып якъчыларына бере, олар да халкъгъа пайлайлар. ³⁷ Барысы да ашап тоялар. Артыкъ къалгъан гесеклени жыйып, етти земгилни толтуралар. ³⁸ Ашайгъанлар буса, къатынлардан да, яшлардан да къайры, дёрт минг адам болгъан. ³⁹ Халкъны ёлгъа салгъандан сонг, къайыкъгъа да минип, Иса Магъдала якълагъа чыгъып гете.

Исадан алаамат гёрсетмекни тилейлер

16 ¹ Исаны янына фарисейлер ва саддукейлер гелелер. Исаны сынап къарамакъ учун, О озлеге кёкден бир алаамат гёрсетсин деп тилейлер. ² Иса олагъа:

– Ахшам болгъанда сиз: «Кёк къызаргъан – чакъ исси болажакъ», – дейсиз. ³ Тангда буса: «Кёк къызаргъан – чакъ бузулажакъ», – дейсиз. Кёкню гъалын айырып билесиз, бизин заманны алааматларын билме болмаймысыз? ⁴ Бу гъалиги яман, имансыз наслу алаамат гёрмеге сюе! Огъар Юнус пайхаммарны аламатындан башгъа алаамат гёрсетилмес, – дей. Сонг Иса, оланы кююп, ондан гете.

Фарисейлени ва саддукейлени маясы

⁵ Исаны якъчылары кёлню бириси ягъына чыгъалар, экмеклени буса алмагъа унутуп къалалар. ⁶ Иса олагъа:

– Вёрегиз, фарисейлени де, саддукейлени де маясындан сакъ туругъуз! – дей.

⁷ Олар оз арасында:

– Гъали биз экмеклени алмай къойгъаныбыз саялы, булай айтадыр, – деп сёйлейлер.

⁸ Якъчылары не айтагъанны билип, Иса олагъа булай дей:

– Гъей имандан языкълар! Экмеклени гелтирмегенигизни гъакъын-да неге сёйлейсиз? ⁹ Гертилей де, сиз шону гъали де англамаймысыз? Беш минг адамгъа беш экмекни ашатып тойдургъаныгъызны, артыкъ къалгъанындан дагъы да нече земгилни жыйгъаныгъызны унутгъанмысыз? ¹⁰ Дёрт минг адамгъа ашатып тойдургъан етти экмекни, нече земгилни къойгъаныгъызны унутгъанмысыз? ¹¹ Мен сизге экмекни гъакъында тюгюл, фарисейлени де, саддукейлени де маясындан сакъ туругъуз деп айтагъанны неге англамайсыз?

¹² Шо заман олар, экмек маясындан тюгюл, фарисейлер ва саддукейлер уйретеген затлардан сакъ турма гереки айтагъанны англайлар.

Петер Иса Месигь**кьутгьарывчу экенге шагьатлыкь эте**

¹³ Филиппа Къайсарияны кьырыларына гелген заманда, Иса якъчыларына:

– Халкъ Инсанны Уланын ким деп гьисап эте? – деп сорай.

¹⁴ – Бирлери Ягъия пайхаммар, башгьалары Илияс, биревюлер буса Еремия яда пайхаммарланы бириси деп гьисап эте, – деп жавап берелер олар.

¹⁵ – Сиз оьзюгюз Мени ким деп гьисап этесиз? – деп сорай Иса олагъа.

¹⁶ Симон деп айтылагъан Петер:

– Сен гьакъ Аллагъны Уланысан, Месигьсен, – деп жавап бере.

¹⁷ О заман Иса булай дей:

– Насипли адамсан сен, Юнусну уланы Симон. Неге тьогюл де, бу затны сагъа инсанлар тьогюл, Мени кьеклердеги Атам ачыкъ этди.

¹⁸ Шо саялы Мен де сагъа айтаман: сен Петерсен, ярсан*. Магъа иман салгъанланы жыйынын да Мен бу «Ярны» устьюнде кьуражакъман. Жагъаннемни гючлери ондан устьюн чыкъмас. ¹⁹ Аллагъны гьакимлигини ачгъычларын Мен сагъа бережекмен. Дюнъяда сен гери ургъан зат кьеклерде де гери урулажакъ, дюнъяда сен изну берген затгъа кьеклерде де изну берилежек.

²⁰ Сонг Иса якъчыларына Оьзю Месигь экенни биревге де айтмасын деп бувара.

Иса Оьзю азап чегежегин ва оьлежегин алданокъ айта

²¹ Шо замандан тутуп Иса якъчыларына Оьзю Ерусалимге барма, тамазаланы**, баш дин кьуллукъчуланы ва дин алимлини кьолундан кьеп азап чекмеге, оьлтюрюлмеге, сонг уьчюнчю гюн кьайтып тирилмеге гереги гьакъында сьейлемеге башлай.

²² Петер, Ону бир якъгъа чакъырып:

– Аллагъ гьерсетмесин, я Раббим! Сени башынга бу балагълар кьопмасын! – деп, Огъар кьаршы чыгъып сьейлемеге башлай.

²³ О заман Иса, Петерге бурулуп:

– Менден ари тай, иблис! Сен Мени ёлумну кьыркъып токътагъансан. Сени Аллагъ сюеген затлар тьогюл, инсан сюеген затлар ойлашдыра! – дей.

* 16:18 Петер деген ат «Яр» демекдир.

** 16:21 *Тамазалар* – Исаны заманында ягъудилени арасындагъы абурлу адамлар. Олагъа бир-бир дин адатланы юрютмек ва жамият борчлар тапшурула болгъан.

²⁴ Сонг Иса якъчыларына булай дей:

– Ким Мени булан гелмеге сюе буса, оьзюню хьялларын гери урсун, хачын да гьетерип, Мени артыма тьошсун. ²⁵ Ким жанын кьутгьармагъа сюе буса, о шону тас этер. Амма ким жанын Мени учун тас этсе, о шону кьутгьарар. ²⁶ Инсан, бютюн дюнъяны кьазанып, жанын тас этсе, шондан огъар не пайда бар? Инсан жанын не берип кьайтарып бола? ²⁷ Мен, Инсанны Уланы, Атасыны макътавуно шавласында Ону малайиклери де булан гелип, шо заман гьар кимге ишлерине гьере бережекмен. ²⁸ Гертисин сьейлеймен сизге: мунда токътагъанланы арасында Инсанны Уланы нечик гьакимлик этежегин гьермей туруп оьлмежеклер бар.

Исаны тюрлению

17 ¹ Алты гюнден сонг, Иса Петерни, Якъубну ва ону иниси Югъанны да Оьзю булан алып, оланы бир бийик тавгъа чыгъара. ² Оланы гьез алдында бирден Исаны гьерюнюшю тюрленип йибере: юзю гюнеш йимик шавлалана, опуракълары гьез кьамашдырагъан кюйде акъ бола. ³ Бирден олагъа Иса булан сьейлеп турагъан Муса ва Илияс гьерюнелер. ⁴ Шонда Петер Исагъа булай дей:

– Я Раббим! Бизин мунда болмакълыгъыбыз не яхшыдыр! Сен сюе бусанг, мен мунда уьч чатыр кьурайым: бирин – Сагъа, бирин – Мусагъа, бирин де – Илиясгъа.

⁵ О бу сьезлени сьейлеп турагъанда, кьекден нюрлю бир булут гелип, оланы устьюнде салкьынлыкъ болдура. Булутдан таба:

– Бу Мени Сююмлю Уланымдыр, Бу Мени кьуванчымдыр! Бугъар тынглагъыз, – деген бир сес чалына.

⁶ Сесни эшитгенде, якъчылары бек кьоркьалар ва ерге бьттьобен багъып яталар. ⁷ Иса гелип, олагъа тийип:

– Туругъуз, кьоркьмагъыз! – дей.

⁸ Башларын гьетерип, олар онда Исадан башгъа дагъы биревню де гьермейлер. ⁹ Тавдан энишлеп гелегенде, Иса олагъа:

– Мен, Инсанны Уланы, оьлюмден тирилгинче, гьерген затыгъызны биревге де сьейлемегиз, – деп буюра.

¹⁰ Якъчылары Огъар:

– «Башлап Илияс гелме герек», – деп дин алимлер неге айталар дагъы? – деп сорайлар.

¹¹ Иса олагъа:

– Герти, башлап Илияс гелмеге, бары да затны онгармагъа герек.

¹² Сизге айтаман: Илияс гелди, амма ону танымадылар, огъар сьюйген-сьюйгенин этдилер. Шолай Мен де, Инсанны Уланы, оланы кьолундан азап чегежекмен, – деп жавап бере. ¹³ Шо заман якъчылары Иса оьзлеге Ягъияны гьакъында айтагъанны англайлар.

Жинли яшны сав болуву

¹⁴ Олар халкъны янына къайтып гелгенде, бир адам гелип, Исаны алдында тизлеринден чөгюп, Огъар булай дей:

¹⁵ – Я Раббим! Мени уланыма бир рагъму эт! Ону аврув тутагъаны бар, о бек азап чеге: о чакъ-чакъда отгъа йыгъыла, сувгъа тюше. ¹⁶ Мен ону якъчыларынгны янына да алып гелген эдим, амма олар сав этип болмадылар.

¹⁷ Иса булай жавап бере:

– Гъей имансыз ва бузукъ адамлар! Къачан болгъунча Мен сизин булан туражакъман? Къачан болгъунча сизге чыдап туражакъман? Ону мунда, Мени яныма, гелтиригиз! ¹⁸ Иса жинге чыкъ деп буюра, жин де яшдан чыгъып тая. Сонг яш шоссагъат сав болуп къала.

¹⁹ Шо заман якъчылары Исаны янында янгыз къалгъанда:

– Неге биз ону чыгъарып болмагъан эдик дагъы? – деп сорайлар.

²⁰ Иса олагъа булай дей:

– Иманыгъыз аз болгъаны саялы. Гертисин сёйлеймен сизге: эгер сизин бир гиччине урлукъ чакъы иманыгъыз бар буса, сиз бу тавгъа: «Мундан онда йылыш», – деп айтсагъыз, о сизге таби болур эди. Сиз этип болмайгъан бир зат да болмас эди. [²¹]*

²² Олар бары да бирче Галилеягъа къайтып гелген заманда, Иса якъчыларына:

– Мени, Инсанны Уланын, инсанланы къолуна бережек. ²³ Мени олтюрежеклер, учюнчю гюн Мен къайтып тирилежекмен, – дей. Олар бек пашман болалар.

Ибадатхана учун ясакъ

²⁴ Олар Капернагумгъа гелген заманда, Петерни янына ибадатхана учун ясакъ жыягъанлар гелип:

– Сизин устазыгъыз ясакъ бермейми? – деп сорайлар.

²⁵ – Бере, – деп жавап бере Петер.

Уйге гиргенде, Иса ондан алдынлыкъ этип:

– Сени нечик эсинге геле, Симон: дюньяны пачалары ясакъны кимлерден ала – оюзюню уягълюсюндегилерденми, ёгъесе башгъаларданмы? – деп сорай.

²⁶ – Башгъалардан, – деп жавап бере Петер Огъар.

Иса огъар булай дей:

* ^{17:21} Бир-бир грекче къольязывларда «Амма бу жынс жинлени янгыз дуа ва ораза булан тююл къувалама бажарылмай» деген аят да ёлугъа.

– Олай буса, оюзюню уягълюсюндегилер ясакъдан эркиндир. ²⁷ Амма оланы хатирин къалдырмайыкъ. Кёлге барып, къармакъ ташла. Башлап тутулгъан балыкъны алып, авзун ачып къара: ондан бир акъча табарсан. Шону алып, Мени учун да, оюзюнг учун да олагъа бер.

«Ким уллудур?»

18 ¹ Шо заман якъчылары, Исаны янына гелип: – Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшгенлерден инг уллусу кимдир? – деп сорайлар.

² Иса, янына бир гиччи яшны чакъырып, оланы арасында эретур-гъуза. ³ Сонг булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: эгер сиз, алышынып, яшлар йимик болмасагъыз, Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмессиз. ⁴ Демек, ким оюзюн бу яшдай гиччи тутса, шо Аллагъны гъакимлигини тюбюндегилени арасында уллусудур. ⁵ Бу яшны Мени атымны гюрметинден ким къабул эте буса, шо Мени де къабул этер. ⁶ Амма Магъа иман салагъан бу гиччи яшлардан бирин ким гюнагъ ёлгъа салса, бирев ону бойнуна тирменташ да тагъып, денгизге батылтса, оюзю учун яхшы болур!

⁷ Адаршай инсанланы гюнагъ ёл булан сынагъан дюньяны гъалына! Бу дюньяда инсанлар гюнагъ ёлгъа тюшмей къалмажакъ. Амма гюнагъ ёл булан сынагъан адамланы гъалына адаршай! ⁸ Эгер сени къолунг яда аягъынг гюнагъгъа тарта буса, ону гесип ташла! Эки де къолунг да, эки де аягъынг да болуп, сёнмейген отгъа тюшмекден эсе, бир къолсуз яда бир аякъсыз болуп, даимлик яшавгъа гирмек оюзюнг учун яхшыдыр. ⁹ Эгер сени гёзюнг гюнагъгъа тарта буса, ону чыгъарып ташла! Эки де гёзюнг де болуп, жагъаннемни отуна тюшгенден эсе, бир гёзюнг булан даимлик яшавгъа гирмек оюзюнг учун яхшыдыр. ¹⁰ Вёрегиз, бу гиччилерден бирине де сансымай къарамакъдан сакъ болугъуз! Сизге айтаман: оланы кёклердеги малайиклери Мени кёклердеги Атамны юзюн даим гёрюп туралар. [¹¹]*

¹² Сизин нечик эсигизге геле? Эгер биревню юз къою бар буса, оланы да бири, адашып гетип, тас болгъан буса, о адам, сиривдеги токъсан тогъузун тавларда да къоюп, тас болгъанын излемеге бармасмы? ¹³ Тапгъанда буса, гертисин сёйлеймен сизге, тас болмагъан токъсан тогъузуна сююнегенден эсе, шо тас болуп табулгъанындан бек сююнежек. ¹⁴ Шону йимик, кёклердеги сизин Атагъыз да бу гиччилерден гъеч бирин де Оюзюню алдындан тас болгъанын сюймей.

* ^{18:11} Бир-бир грекче къольязывларда «Неге тююл де, Мен, Инсанны Уланы, адашгъанланы къутгъармакъ учун гелгенмен» деген аят да ёлугъа.

Гюнагъ иш этген иман кьардашынг

¹⁵ – Эгер иман кьардашынг сагъа кьаршы бир гюнагъ иш этсе, тюз тюгюл затын ону тувра бетине айып этип айт. Эгер о сагъа тынгласа, озюнге иман кьардаш кьайтаргъан болурсан. ¹⁶ Эгер тынгламаса, «сёйлейген гьар сёз эки яда уьч адамны шагъатлыгъы булан токъташдырылсын» учун, озюнг булан дагъы да бир яда эки гиши алып бар. ¹⁷ Эгер иман кьардашынг олагъа да тынгламаса, Магъа иман салгъанланы жыйынындагъылагъа айт. Олагъа да тынгламаса, сен огъар бир имансыз адамгъа яда ясакъчыгъа йимик къара.

¹⁸ Гертисин сёйлеймен сизге: дюньяда сен гери ургъан зат кёклерде гери урулажакъ ва дюньяда сен изну берген затгъа кёклерде изну бери лежек. ¹⁹ Дагъы да сизге айтаман: эгер сизин арагъыздан экигиз тиле меге суйген гьар затыгъызны гьакъында дюньяда разилешегиз, не зат тилесегиз де, кёклердеги Атам ону кютежек. ²⁰ Неге тюгюл де, Мени атымны тутуп, не ерде буса да бир ерде эки яда уьч адам бирче жы йылса, Мен де онда, оланы арасында, болажакъман.

Гечмейген кьулу гьакъында

²¹ Шо заман Петер гелип, Огъар:

– Я Раббим! Магъа кьаршы гюнагъ ишлер этеген иман кьардашымдан мен нече керен гечме герекмен? Етти керенми? – деп сорай.

²² Иса огъар булай дей:

– Етти керен демеймен, етмиш керен етти деп айтаман. ²³ Шо саялы Аллагъны гьакимлиги кьуллаарындан борчларын кьайтарып алмагъа суйген бир пачагъа ошайдыр. ²⁴ Кьайтармагъа башлагъанда, пачаны янына огъар элли миллион алтын акъча борчу болгъан биревню гелтирелер. ²⁵ Озьюню борчун телемеге гючю болмагъаны саялы, пача кьулу да, ону кьатынын да, яшларын да, бар чакъы бары да мал-матгъын да сатып телесин деп буйрукъ эте. ²⁶ Шо заман кьул, ону алдында кьапланып ятып: «Сабурукъ эт! Мен сагъа барын да тележекмен», – деп ялбара. ²⁷ Пача, кьулуна рагъму этип, ону йибере, борчундан да гече.

²⁸ Бу кьул буса ондан чыкъгъанда, кьул ёлдашларындан озюне юз гюмюш акъча борчлу болгъан башгъа бирисине кьаршы болуп: «Борчунгу теле!» – деп хырдаанындан тутуп, ону бува.

²⁹ О заман ёлдашы, ону алдында тизлеринден туруп: «Биразгъа чыда, барын да тележекмен!» – деп ялбарып тилей. ³⁰ Амма о чыдамагъа суймей. Борчун телегинче, барып ону туснакъгъа салдыра. ³¹ Болгъан бу ишлени гёргенде, ону ёлдашлары бек кьыйналалар, болгъан бары да затны пачагъа айталар.

³² Шо заман пача, ону янына чакъырып, огъар: «Гьей нажжас кьул! Сен менден тилегенинг саялы, мен бары да шо борчунгу гечген эдим.

³³ Мен сенден гечгеним йимик, сен де ёлдашынга рагъмулу болма тюшмейми эдинг?» – дей. ³⁴ Пача кьзапланып, бары да борчун телегинче, жазаламакъ учун, ону жаллатланы кьолуна бере.

³⁵ Эгер гьар-биригиз иман кьардашыгъызны сизге кьаршы этген гюнагъ ишлеринден гьакъ юрекден гечмесегиз, кёклердеги Атам да сизге шолай этежек.

Айрылыгну гьакъында

19 ¹ Бу сёзлени сёйлеп битгенден сонг, Иса, Галилеядан чыгып, Ягудеяны Ёрдан озенни ари ягъындагъы вилайтарына гете.

² Ону артындан кёп адам да гете. Иса онда о адамланы сав эте.

³ Фарисейлер, Исаны янына гелип, Ону сынап кьарамакъ учун, Огъар:

– Эргишиге кьатынындан гьар не себепден де айрылмагъа Мусаны Кьануну ихтияр береми? – деп сорайлар.

⁴⁻⁵ Иса олагъа булай жавап бере:

– Яратгъаныбыз инг башлап «адамланы эргиши ва кьатынгиши этип яратгъан. Шогъар гёре, адам ата-анасыны уьюнден чыгып, кьатыны булан бирлешежек, экевю де туташ бир кьаркъара болуп кьалажакъ», – деп Сыйлы Языварда язылгъанны охумагъанмысыз? ⁶ Олар экев тюгюл, туташ бир кьаркъарадыр, биревдюр. Шолайлыкъда, Аллагъ бирлешдиргенни инсан айырмасын!

⁷ – Муса, айрылыв шагъатнама берип, кьатындан айрылмагъа неге изну берген дагъы? – деп сорай фарисейлер Исагъа.

⁸ Иса олагъа булай жавап бере:

– Юреклеригизни хырча болмакълыгъына гёре, Муса сизге кьатынларыгъыздан айрылмагъа изну берген, амма башлап шолай болмагъан. ⁹ Мен буса сизге айтаман: ким зинадан башгъа себеп булан кьатынындан айрылып, башгъасы булан уьйленсе, о озю зина этген гиши болар.

¹⁰ – Эгер кьатынны алдында эрни борчу шолай буса, уьйленмей кьалмакъ яхшы! – дейлер якъчылары.

¹¹ Иса олагъа булай дей:

– Ким де бу сёзню кьабул этип болмас, янгыз Аллагъ озлеге имканлыкъ бергенлер кьабул этерлер. ¹² Эргишилер кьатын алып болмайгъанлыкъгъа тюрлю-тюрлю себеплер бар. Бирлери шолай болуп тува, башгъаларын, адамлар озлер бичип, шолай этелер. Амма янгыз Аллагъгъа кьуллукъ этмек учун, кьатын алмайгъанлар да бар. Муну кьабул этме болагъанлар кьабул этсинлер!

Иса яшлар учун дуа эте

¹³Шо заман, устюне кьолларын тийдирип дуа этсин деп, Исаны янына яшлары гелтирелер. Якъчылары буса оланы гирме кьоймай, алып гелгенлеге урушма башлайлар. ¹⁴Амма Иса:

– Кьоюгъуз, яшлар Мени яныма гелсинлер, олагъа пуршав этмегиз! Неге тьогюл де, Аллагъны гьакимлиги тап яшлар йимиклер учундур, – дей. ¹⁵Оланы устюне кьолларын салып, олагъа Аллагъны рагъмусун тилеп дуа эте. Сонг Иса ондан гете.

Иса ва бай жагъил улан

¹⁶Шонда бир жагъил улан, Исаны янына гелип:

– Устаз, даимлик яшав алмакъ учун, мен не яхшылыкъ этме герекмен? – деп сорай Огъар.

¹⁷– Неге Магъа яхшылыкъны гьакъында сорайсан? Бир Аллагъдан башгъа дагъы бирев де яхшы тьогюлдюр. Эгер даимлик яшавгъа гирмеге суюе бусанг, Аллагъны буйрукъларын кют, – дей Иса огъар.

¹⁸– Къайсы буйрукъларын? – деп сорай о.

Иса да огъар бу буйрукъланы айта:

– Адам оьлтюрме, зина этме, урлама, ялгъан шагъатлыкъ этме, ¹⁹атанга ва ананга гьормет эт, ювугъунгну оьзюнгну йимик сую.

²⁰Жагъил улан Исагъа булай дей:

– Буланы барын да мен юрютюп гелгенмен, магъа дагъы да не зат етишмей?

²¹Иса огъар:

– Эгер камил болма суюе бусанг, барып бары да мюлкюнгну сатып, пакъырлагъа уьлеш. Шо заман кьеклерде сени хазналарын болур. Сонг гел, Мени артыма тьош! – дей.

²²Бу сьзлени эшитгенде, жагъил улан пашман болуп гете, неге тьогюл о бек бай болгъан. ²³Иса да якъчыларына булай дей:

– Гертисин сьйлеймен сизге: бай гишиге Аллагъны гьакимлигини тьобуне тьошмеге нечик къыйындыр! ²⁴Дагъы да айтаман: бай гишиге Аллагъны гьакимлигини тьобуне тьошмекден эсе, тьоеге инени гьезюнден оьтмеге рагъатдыр.

²⁵Якъчылары муну эшитгенде, тамаша болуп:

– Олай буса, ким кьутгъарылмагъа болур дагъы? – деп сорайлар.

²⁶Иса олагъа тикленип къарап:

– Инсанлар учун бу имкансыз зат, амма Аллагъ учун бары да зат имканлы, – дей.

²⁷Шо заман Петер Огъар:

– Муна, биз бары да затларыбызны да кьоюп, Сени артынг булан юрюп турабыз. Бизге не болажакъ дагъы? – деп сорай.

²⁸Иса да олагъа булай жавап бере:

– Гертисин сьйлеймен сизге: бары да зат янгыртылгъанда, Мен, Инсанны Уланы, Оьзюмню макътавлу тахымда олтургъан заманда, сиз де, артым булан юрюгенлер де, Исрайылны он эки кьавумуна, демек савлай ягъуди халкъына дуван этмек учун, он эки тахгъа минип олтуражакъсыз. ²⁹Мени атымны гьорметлеп, уьйлерин, агъаларын, инилерин, къызардашларын, аталарын, аналарын, яшларын, топуракъларын кьойгъан гъар ким юз керен артыкъ этип алажакъ ва даимлик яшав алажакъ. ³⁰Амма биринчилени бир кьплери ахырынчы, ахырынчылар буса биринчи болажакълар.

Юзюм бавдагъы кьуллукъчуланы гьакъында

20 ¹Иса олагъа булай бир масал айта:

– Аллагъны гьакимлиги юзюмлюгонде ишлетмек учун ишчилер тутмагъа эртен тез къыргъа чыкъгъан бир адамгъа ошайдыр. ²Гюнюне бир гюмюш акъча бережекге ишчилер булан разилешип, о адам оланы юзюмлюгюне йибере.

³Эртен сагъат тогъузларда къыргъа чыкъгъанда, о базар майдангъа гелип бош токътагъан дагъы да бир нече адамны гьере. ⁴О адам булагъа да: «Сиз де мени юзюм бавума ишлемеге барыгъыз, мен сизге тийишли гьагъыгъызны берирмен», – дей. ⁵Булар да гетелер. Сагъат он экиде де, уьчде де о дагъы да шолай эте. ⁶Сагъат бешлер вакътиде о дагъы да шо ерге бара. Онда гелип бош токътагъан адамланы гьерюп: «Сав гюн мунда бош токътап не этесиз?» – деп сорай. ⁷«Неге тьогюл де, бизин бирев де ялгъа тутмагъан», – деп жавап берелер олар. О адам булагъа да: «Буса сиз де мени юзюм бавума ишлемеге барыгъыз», – дей.

⁸Ахшам болгъанда, юзюмлюкню еси баш кьуллукъчусуна: «Ишчилени чакъырып, артда гелгенлеринден башлап биринчилей гелгенлерине ерли тийишли гьагъын бер», – дей. ⁹Сагъат бешлерде ишге гелгенлер бирер гюмюш акъча алалар. ¹⁰Башлап гелгенлери буса оьзлер артыкъ гьакъ аларбыз деп ойлашалар, амма олар да бирер гюмюш акъча алалар. ¹¹⁻¹²Алгъан сонг, олар юзюмлюкню есине: «Бу артда гелгенлер бир сагъат ишлеген, бизин, гюнню лап ялав заманында ишни кьп янын кютгенлени, сен олар булан тенг этип кьойдунг», – деп къаршы сьйлемеге башлайлар. ¹³Юзюмлюкню еси де оланы бирине булай жавап бере: «Ювугъум! Мен сени алдатмайман чы. Сен мени булан бир гюмюш акъчагъа разилешмегенми эдинг? ¹⁴Оьзюмню гьагъынгни да алып гет. Мен буса бу артда гелгенине сагъа бергеним чакъыны бермеге суюемен. ¹⁵Оьз акъчам булан суюгенимни

этмеге ихтиярым ёкъму дагы? Яда сен мени чомартлыгымны гюлеймисен?»¹⁶ Муна шолай, биринчилер ахырынчы, ахырынчылар буса биринчи болажакълар.

*Иса уьчюнчуолей Оьзюню оьлюю
ва тириливию гьакьында айта*

¹⁷ Иса Ерусалимге барагъанда, он эки де якъчысын янына чакъырып, олагъа:

¹⁸ – Муна биз Ерусалимге бара турабыз. Мен баш дин къуллукъчуланы ва дин алимлени къолуна берилежекмен. Олар да Мени оьлтюрмеге дуван этип, ¹⁹ ят халкъланы къолуна бережеклер. Олар Мени хорлажакълар, къамучу булан тюежеклер ва хачгъа илежеклер. Мен буса уьчюнчу гюн къайтып тирилежекмен, – дей.

Якъубну ва Югъанны тилевю

²⁰ Сонг Зеведейни къатыны, уланлары булан бирче Исаны янына гелип, Ону алдында къапланып ятып, Ондан бир зат тилемеге сюе.

²¹ Иса огъар:

– Сен не сюесен? – деп сорай.

– Сен пача болгъанда, мени эки де уланым бири онг янынгда, бириси буса сол янынгда олтурмагъа изну бер, – дей къатын.

²² Иса булай дей:

– Сиз не тилейгенигизни билмейсиз. Башыма тюшежек азаплардан Мен оьтежек йимик, сиз де оьтюп болурмусуз?

– Болурбуз, – деп жавап берелер олар.

²³ – Мени йимик сиз де азаплардан оьтежексиз. Амма Мени онг янымда яда сол янымда олтурмагъа изну бермеклик Мени ихтиярымда тююл. О ерлер янгыз Мени Атам белгилегенлер учундур, – дей Иса.

²⁴ Къалгъан он якъчысы шону эшитгенде, Якъубгъа ва Югъангъа къазапланмагъа башлайлар. ²⁵ Иса буса, оланы барын да янына чакъырып, булай дей:

– Сиз билесиз: бу дюньяны башчылары халкъларына буйрукъ этелер, уллу гьакимлери де олагъа гьакимлигин гёрсетелер. ²⁶ Амма сизин арагъызда олай болмасын! Арагъызда уллу болма сюегенигиз къалгъанларыгъызгъа къуллукъчу болуп къалсын! ²⁷ Арагъызда биринчи болма сюегенигиз барыгъызгъа да къул болуп къалсын! ²⁸ Инсанны Уланы да Оьзюне къуллукъ этдирмек учун тююл, башгъалагъа къуллукъ этмек, бир хыйлыланы къутгъармакъ ва Оьз яшавун къурбан этмек учун гелди.

Эки сокъурну сав болуву

²⁹ Олар Еригъондан чыгъагъан заманда, Исаны арты булан кёп халкъ геле. ³⁰ Шонда ёл ягъада олтургъан эки сокъур, Иса оьтюп барагъанны эшитип:

– Я Раббиз! Гъей Давутну Наслусу! Сен бизге бир рагъму эт! – деп къычыралар. ³¹ Халкъ урушуп, оланы тындырмагъа къарай. Амма олар:

– Я Раббиз! Сен бизге бир рагъму эт! Гъей Давутну Наслусу! – деп бирден-бир бек къычыралар.

³² Иса токътап, оланы чакъырып:

– Мен сизге не этгенни сюесиз? – деп сорай.

³³ – Я Раббиз! Биз гёрмеге сюебиз, – дейлер сокъурлар Огъар.

³⁴ Рагъму этип, Иса оланы гёзлерине тие. Шосагъат сокъурлар гёреген болуп къалалар, олар да Исаны арты булан гетелер.

Исаны Ерусалимге геливию

21 ¹ Ерусалимге ювукълашып, Зайтун тавну къырыйындагы Байтагия деген юртгъа гелген заманда, эки якъчысын алгъа йибере туруп, ² Иса олагъа булай дей:

– Тувра къаршыгъыздагы юртгъа барыгъыз. Онда байлангъан бир тиши эшекни, ону булан бир къодукъну табажакъсыз. Оланы чечип, Мени яныма гелтиригиз. ³ Эгер сизге гъеч ким бир зат сёйлесе: «Булар Раббизге тарыкъ», – деп айтарсыз. Шо адам шосагъат оланы берер. ⁴ Шолайлыкъда, пайхаммардан таба айтылгъан булай сёзлер яшавгъа чыгъа:

⁵ *Сион къызына* айтыгъыз:*

янынга Пачанг геле тура.

О саламат кюйде эшекге минген.

Тиши эшекден тувгъан къодукъгъа минген.

⁶ Якъчылары барып, оьзлеге Иса буюргъан кюйде этелер. ⁷ Эшекни де, къодукъну да гелтирелер. Олагъа уьст опуракъларын юклейлер. Иса шоланы уьстюне де минип олтура. ⁸ Кёп халкъ, уьст опуракъларын чечип, ёлгъа яя, оьзгелери буса, тереклерден бутакълар гесип алып, ёлгъа яялар. ⁹ Исаны алды ва арты булан барагъан халкъ:

– Давутну Наслусуна гьосанна!** Раббизни аты булан гелегенге Аллагъны яхшылыгъы болсун! Кёклердеги Аллагъгъа гьосанна! – деп къычыра.

* 21:5 *Сион къызы* – демек, Ерусалим.

** 21:9 *Гьосанна* – грек тилден тувра гёчюргенде, «бизин къутгъар» деген маънаны берсе де, «сююнч, къуванч, алгъыш этив» деген маъналарда къоллангъан.

¹⁰ Иса Ерусалимге гирген заманда, бютюн шагъар чайкъалышып:

– Бу кимдир? – деп сорай.

¹¹ Халкъ булай жавап бере:

– Бу Галилеяны Назарет деген шагъарындан чыкъгъан Иса пайхаммар.

Иса ибадатханада

¹² Иса, ибадатханагъа гирип, ондагъы сатывчуланы ва алывчуланы къуваламагъа башлай. О акъча алышдырагъанланы такъчаларын ва гёгюрчюн сатагъанланы шанжалларын авдара. ¹³ Олагъа:

– Сыйлы Язывларда: «Мени уюм дуа этеген уйдюр», – деп язылгъан, сиз буса ону талавурчуланы уясына айландыргъансыз! – дей.

¹⁴ Ибадатханада Исаны янына сокъурлар ва акъсакълар гелелер. Иса оланы сав эте. ¹⁵ О этген гъайран ишлени ва ибадатханада: «Давутну Наслусуна гъосанна!» – деп къычырагъан яшланы гёргенде, баш дин къуллукъчулар ва дин алимлери къазапланалар. ¹⁶ Олар Исагъа:

– Булар не сёйлейгенни эшитемисен? – деп сорайлар.

Иса да олагъа:

– Эшитемен. Сиз бир заманда да Сыйлы Язывларда: «Сабийлени де, эмчек ичеген нарысталаны да авзу булан Сен Оьзюнге алгъыш гъазир этдинг», – деп язылгъанны охумагъанмысыз? – дей. ¹⁷ Иса, оланы къоюп, Ерусалимден къыргъа, Байтаниягъа гетип, онда гече къала.

Къуругъан инжир терек

¹⁸ Эртенине шагъаргъа къайтып барагъанда, Иса ач болуп, ашамагъа сюе. ¹⁹ Ёл ягъада бир инжир терекни гёрюп, ону ягъына бара. Терекде япыракълардан къайры бир зат тапмай. Сонг терекге:

– Энниден сонг сени дагъы емишинг болмасын! – дей.

Инжир терек шоссаягъат къуруп къала. ²⁰ Шону гёрюп, якъчылары тамаша болалар.

– Инжир терек шоссаягъат нечик къуруп къалды? – деп сорайлар олар.

²¹ Иса буса олагъа булай жавап бере:

– Гертисин сёйлеймен сизге: эгер иманыгъыз болуп, шекликте тюш-месеги, янгыз бу инжир терекге болгъанны тюгюл, бу тавгъа: «Гётери-лип, денгизге аты!» – деп айтсагъыз, шо да болажакъ. ²² Иман да булан дуа эте туруп не зат тилесегиз де, алажакъсыз.

Исаны ихтияры гъакъында

²³ Иса, ибадатханагъа гелип, Аллагъны каламын англатып турагъан заманда, баш дин къуллукъчулар ва тамазалар Ону янына гелип:

– Бу ишлени Сен кимден ихтияр булан этесен? Сагъа олай ихтиярны ким берген? – деп сорайлар.

²⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Мен де сизге бир зат сорайым, шогъар жавап берсегиз, бу ишлени кимден ихтияр булан этегенимни Мен де сизге айтарман. ²⁵ Ягъияны, адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурмагъа ихтияры къайдан эди – Аллагъдан эдими яда инсанлардан эдими?

Олар бир-бири булан эришмеге башлай:

– Эгер: «Аллагъдан эди», – десек, шо заман О: «Неге дагъы сиз огъар инанмадыгъыз?» – деп соражакъ. ²⁶ Эгер: «Инсанлардан эди», – десек, халкъдан къоркъабыз, неге тюгюл барысы да Ягъияны пайхаммар деп гъисап эте, – деп сёйлешелер.

²⁷ – Биз билмейбиз, – деп жавап берелер олар Исагъа.

– Бу ишлени кимден ихтияр булан этегенимни сизге Мен де айт-масман, – дей Иса олагъа.

Эки уланны гъакъында

²⁸ Иса булай дей:

– Сизин нечик эсигизге геле? Бир адамны эки уланы бола. О барып биринчисине: «Уланым, бугюн барып юзюм бавда ишле», – дей. ²⁹ О да: «Сюймеймен», – деп жавап да берип, артда гёкюнюп, бара. ³⁰ Экинчисини янына барып да, о шотай дей. О да: «Барайым, атам», – деп жавап да берип, бармай къала. ³¹ Оланы экевюнден де атасы айтгъанны къайсы этген? – деп сорай.

– Биринчиси, – деп жавап берелер.

Иса олагъа булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: ясакъчылар да, къагъба къатынлар да Аллагъны гъакимлигини тюбюне сизден эсе алда тюшюп туралар.

³² Неге десеги, Ягъия сизин яныгъызгъа Аллагъны тюз ёлун гёрсетмеге гелген. Сиз буса огъар инанмагъансыз, ясакъчылар да, къагъба къатынлар да огъар инангъанлар. Сиз бу затланы барын да гёргенде де, гёкюнмегенсиз ва огъар инанмагъансыз.

Рагъмусуз юзюмчулени гъакъындагъы масал

³³ – Бирдагъы бир масалгъа тынглагъыз. Бир уй еси бола. О юзюм бав орната, чал эшип, ону айланасын бегите. Юзюм сыкъмакъ учун, тёле къаза ва бийик къаравул къош къура. Бавну юзюмчулеге ижарагъа да берип, оьзю сапар чыгып гете. ³⁴ Юзюм бишеген вакъти ювукълашгъанда, юзюмден оьзюню пайын алмакъ учун, о къулларын юзюмчулени янына йибере. ³⁵ Юзюмчулер, ону къулларын тутуп, бирин тюе, бирин оьлтюре, бирин де таш урушгъа тута. ³⁶ Юзюм бавну еси янгыдан алдындан да кёп къуллар йибере. Юзюмчулер олагъа да шотай этелер.

³⁷ Ахырда да о: «Уланыма сама абур этерлер», – деп ойлашып, оланы янына уланын йибере. ³⁸ Юзюмчюлер буса уланны гёргенде, бир-бирине: «Бу гелегени – варис. Гелигиз, ону да оьлтюрейик, шо заман ону мюлюкю бизинки болуп кьалыр!» – деп сёйлейлер. ³⁹ Юзюмчюлер, ону тутуп, юзюм бавдан кьыргьа чыгьарып, оьлтюрелер.

⁴⁰ Энни юзюм бавну еси гелген заманда, бу юзюмчюлеге не этежек?

⁴¹ Олар Исагьа:

– Бу яман адамланы яман кюйде оьлтюрежек. Оьз заманында оьзюне гелимин берсин учун, юзюм бавну башгьа юзюмчюлеге ижарагьа бережек, – деп жавап берелер.

⁴² Иса олагьа булай дей:

– Сиз Сыйлы Язывларда язылгьанны бир де охумагьанмысыз дагьы?

Усталар ташлап кьойгьан таш

кюрчюню аслу ташы болуп токьтады.

Раббиз этген шо ишни гёрмеге де гьайран чы!

⁴³ Шогьар гёре сизге айтаман: Оьзюню гьакимлигини тьобюне тьошмеге берген ихтиярны, Аллагь сизден алып, яхшы гелим берегенлеге бережек. ⁴⁴ Бу ташгьа сюрюнюп йыгьылгьан гьар ким пара-пара болажакь, о кимни уьстюне тьошсе, ону янчажакь.

⁴⁵ Исаны масалын эшитгенде, баш дин кьуллукьчулар ва фарисейлер О оьзлени гьакьында айтагьанны англайлар. ⁴⁶ Олар Исаны тутмагьа сюелер, амма халкьдан кьоркьбалар. Неге тьююл де, халкь Ону пайхамар деп гьысап эте болгьан.

Пачаны уланыны тою гьакьында

22 ¹ Иса олагьа бирдагьы бир масал айта:
² – Аллагьны гьакимлиги уланына кьатын алагьанда той этген бир пачагьа ошайдыр. ³ Тойгьа чакьырылгьанлагьа гел деп айтсын учун, пача кьулларын йибере. Амма чакьырылгьанлар гелмеге сьоимейлер.

⁴ Пача, чакьырылгьанлагьа янгыдан башгьа кьулларын йиберип, олагьа: «Мен тойгьа бары да затны гьазирлегенмен, семиз гьайванлар-маллар союлгьан, бары да зат гьазир этилген, тойгьа гелигиз», – деп айтмагьа тапшура. ⁵ Амма чакьырылгьанлар, ону сёзлерин тергевсюз кьоюп, бирлери авлагьына, бирлери сатыв-алыв ишлерине гетелер. ⁶ Башгьалары буса, ону кьулларын тутуп, токьалап, оьлтюрелер. ⁷ Пача бек кьазаплана. Асгерлерин йиберип, оланы оьлтюрте, шагьарын буса яллата.

⁸ Сонг о кьулларына булай дей: «Той учун бары да зат гьазир, амма чакьырылгьан кьонакьлар шогьар лайкьлы тьююл эдилер. ⁹ Энни ёл бойлагьа барыгьыз, кьаршылашгьанланы барысын да тойгьа

чакьырыгьыз». ¹⁰ Кьуллар орамлагьа чыгьып – яман болсун, яхшы болсун – кьаршы болгьанланы барысын да жьыйып гелтирелер. Той мажлиси де кьонакьлардан тола.

¹¹ Пача гелген кьонакьлагьа кьарамакь учун гиргенде, о тойгьа гёре гийинмеген бир адамны гёре. ¹² Огьар: «Ювугьум! Той опуракьлар гиймей, сен мунда нечик гелдинг?» – деп сорай. О буса сёйлемей токьтай. ¹³ Шо заман пача кьулларына: «Муну тутуп, кьолларын-бутларын да байлап, йылав-яс болажакь, тишлер кьыжыражакь тыш яндагьы кьарангылыкьгьа ташлагьыз», – деп буйрукь эте. ¹⁴ Неге тьююл де, чакьырылгьанлар кёпдюр, сайлангьанлар буса аздыр.

Пачаныкин – пачагьа

¹⁵ Шо заман фарисейлер чыгьып гетелер. Исаны терс сёзюм тапмакьны гьакьында ойлашалар. ¹⁶ Олар Исаны янына Гьиродну якьчылары да булан оьзлени якьчыларын йиберелер. Олар Исагьа булай дей:

– Устаз! Сен туврасын айтагьан адам экенни, Аллагьны ёлунда тьюз ва ачыкь кюйде нечик яшама герекни уьйретегенингни билебиз. Биревден де кьоркьмайгьанынгны, биревге де бет-хатир этмейгенингни гёребиз. ¹⁷ Энни бизге айт: Сени нечик эсинге геле, Румну пачасына ясакь бермеге герекми яда тьююлмю?

¹⁸ Амма Иса, оланы яман хьялын билип:

– Сиз Мени не учун сынап кьарама сюесиз, гьей экиюзлюер?

¹⁹ Ясакьгьа тёленеген акьчаны Магьа гёрсетигиз! – дей.

Олар Исагьа бир гюмюш акьча гелтирелер. ²⁰ Иса олагьа:

– Бу сурат кимникидир? Мунда кимни аты язылгьан? – деп сорай.

²¹ – Румну пачасыныки, – дейлер олар.

Шо заман Иса олагьа:

– Шолай буса, Румну пачасыныкин пачагьа, Аллагьныкин Аллагьгьа беригиз, – дей.

²² Олар муну эшитгенде, тамаша болуп, Ону кьоюп гетелер.

Оьлюмден тирилмекни гьакьында

²³ Оьлюмден сонг тирилмек ёкь деп сёйлейген саддукейлени бирлери, шо гюн Исаны янына гелип, Огьар булай сорайлар:

²⁴ – Устаз! Муса: «Бир адам авлети болмайлы оьлсе, иниси, ону кьатынын алып, оьлген агьасыны наслусун узатсын», – деп язгьан. ²⁵ Арабызда етти агьа-ини болгьан буса, биринчиси кьатын алып, авлети болмайлы оьле, кьатыны инисине кьала. ²⁶ Экинчиси, уьчюнчюсю, гьатта еттинчиси де, шо кьатынны алып, авлети болмайлы оьлелер.

²⁷ Барысындан да сонг кьатын да оьле. ²⁸ Энни оьлюер тирилегенде,

о кьатын етти де агъа-иниден кьайсыны кьатыны болажакъ? Неге тюгюл де, оланы барысы да ону эри болгъан эди чи.

²⁹ Иса олагъа булай жавап бере:

– Сиз не Сыйлы Язывланы, не Аллагъны кьудратын билмейгенигиз саялы янгылышасыз. ³⁰ Тирилген сонг, олюлер я кьатын алмажакълар, я эрге бармажакълар, кеклердеги малайиклер йимик болуп кьалажакълар. ³¹⁻³² Олюлени тирилмеклиги гьакъында Аллагъ сизге: «Мен Ибрагимни Аллагъыман, Исгъакъны Аллагъыман ва Якъубну Аллагъыман», – деп язгъан сёзлерин охумагъанмысыз? Аллагъ олюлени Аллагъы тюгюл, савланы Аллагъы.

³³ Буланы эшитген халкъ о уйретеген затлагъа гъайран болуп кьала.

Инг уллу буйрукъ

³⁴ Иса саддукейлени пысдыргъанны эшитгенде, Ону айланасына фарисейлер жыйылалар. ³⁵ Олардан бири, Къанундан яхшы англаву бары, Исаны терс сёзюн тапмакъ учун:

³⁶ – Гъей Устаз, Мусаны Къанундагъы инг агъамиятлы буйрукъ кьайсыдыр? – деп сорай.

³⁷ Иса огъар булай жавап бере:

– «Раббинг Аллагъны бютюн юрегинг булан, бютюн жанынг булан ва бютюн гьакъылынг булан суй». ³⁸ Бу биринчи ва инг агъамиятлы буйрукъдур. ³⁹ Бугъар ошайгъан экинчиси будур: «Ювугъунгню озьюнгню йимик суй». ⁴⁰ Бютюн Мусаны Къануну ва пайхаммарланы бютюн уйретивю бу эки де буйрукъгъа асаслана.

«Месигъ кимни Уланыдыр?»

⁴¹ Айланасына жыйылгъан фарисейлеге Иса:

⁴² – Месигъни гьакъында сиз не ойлашасыз? О кимни Уланыдыр? – деп сорай.

Фарисейлер Огъар:

– Давутну Наслусу, – деп жавап берелер.

⁴³ Иса олагъа булай дей:

– Олай буса, Аллагъны Ругуну таъсиринден Давут Огъар Рабби деп неге айтгъан? О булай сёйлеген чи:

⁴⁴ *Аллагъ Мени Раббиме айтды:*

«Мен Сени душманларынгни аякъ тюбюнге салгъынча, гелип Мени онг ягъымда олтуруп тур».

⁴⁵ Эгер Давут Исагъа Рабби деп айта болгъан сонг, О Давутну уланы нечик бола дагъы?

⁴⁶ Бирев де Огъар дагъы жавап берип болмай. Шо гюнден сонг гьеч бирев де Огъар бир зат да сорамагъа болушлукъ этмей.

Фарисейлени юзюн ачы

23 ¹ Сонг Иса халкъгъа ва якъчыларына булай сёйлемеге башлай: ² – Дин алимлер де, фарисейлер де Мусаны орнуна кьалгъанлар. ³ Шо саялы олар сизге буюрагъан бары да затны юрютюгюз ва сакълагъыз. Амма олар этеген ишлени этмегиз, неге тюгюл оланы сёйлейгени бирдир, этегени буса башгъадыр. ⁴ Олар инсанлагъа кьатты дин талаплар салып, оланы устюне авур, кютмеге кьыйынлы намусланы салалар. Озьлер буса оланы кютмек учун бармагъын сама тербетмеге де суймейлер.

⁵ Озьлени ишлерин олар янгыз адамлар гёрсюн деп, гёземелик учун этелер: Мусаны Къанунундан алынып язылгъан гъайкеллерин* баргъан сайын генг, опуракъларыны чачакъларын да узун этелер. ⁶ Шатлыкъ мажлислерде, синагогларда төрге чыгып олтурмагъа сюелер. ⁷ Базар майданларда озьлеге гьюрмет этгенни, адамлар озьлеге: «Муаллимим!» – деп айтгъанны да сюелер. ⁸ Сиз буса озьюгюзге: «Муаллимим!» – деп айтдырмагъыз. Неге тюгюл де, сизин герти Муаллимигиз бирдир – Раббибиздир, сиз барыгъыз да кьардашларсыздыр. ⁹ Бу дюньяда биревге де сиз: «Атам!» – деп айтмагъыз. Сизин Атагъыз бирдир – кеклердеги Атагъыздыр. ¹⁰ Сизге: «Устазым!» – деп де айтмасынлар. Устазыгъыз бирдир – Месигъдир. ¹¹ Арагъыздан инг уллугъуз кьалгъанларыгъызгъа кьул болуп кьалсын. ¹² Неге тюгюл де, озь-озьюн оър тутагъан гъар ким төбен болажакъ, төбен тутса, оър болажакъ.

¹³ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гъей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюлер! Инсанланы Аллагъны гьакимлигини тюбюне тюшмеге кьоймай токътатасыз, озьюгюз де тюшмейсиз, тюшме сюегенлени де кьоймайсыз. [¹⁴]**

¹⁵ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гъей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюлер! Бир адамны имангъа гелтирмек учун, сиз денгизни де, кьуруну да кьыдырып айланасыз. Эгер гелтирсегиз, ону озьюгюзден эки керен яман жагъаннем агълю этесиз.

¹⁶ Адаршай сизин гьалыгъызгъа! «Ким ибадатхананы атын тутуп ант этсе, ант саналмас, ким ибадатханадагъы алтынны атын тутуп ант этсе, озь антын кютме герекли болур», – деп сёйлейген гъей сокъур

* 23:5 Гъайкеллеге Сыйлы Язывлардан алынгъан бир-бир аятлар салына. Ягъудилер дуа этегенде, оланы я башына, яда кьолуна байлайлар.

** 23:14 Бир-бир грекче кьольязывларда «Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гъей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюлер! Сиз тул кьатынланы уйлерин талайсыз ва гёземелик учун узун дуалар этесиз. Шону учун дагъы да артыкъ налат алажакъсыз» деген аят да ёлугъа.

башчылар! ¹⁷ Гьей сиз агьмакълар булан сокъурлар! Къайсы агьамиятлыдыр: алтынмы яда алтынны да сыйлы этген ибадатханами? ¹⁸ Шолай: «Ким къурбанлыкъны салагъан ерни атын тутуп ант этсе, ант саналмас, ким къурбан этеген ерни уьстюндеги къурбанны атын тутуп ант этсе, оьз антын кютме герекли болур», – дейсиз. ¹⁹ Гьей сиз сокъурлар! Къайсы агьамиятлыдыр: къурбанмы яда къурбанны да сыйлы этген къурбанлыкъны салагъан ерни? ²⁰ Къурбанлыкъны салагъан ерни атын тутуп ант этеген адам шо къурбанлыкъны салагъан ерни де, ону уьстюндеги бары да затны атын тутуп ант этеген болур. ²¹ Ибадатхананы атын тутуп ант этеген де шо ибадатхананы ва ону ичинде яшайгъан Аллагъны атын тутуп ант этеген болур. ²² Кёкню атын тутуп ант этеген адам Аллагъны тахыны атын ва ону уьстюнде Олтурагъанны атын тутуп ант этеген болур.

²³ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гьей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюер! Гьатта нананы, оччамны, тавмичарини де ондан бир пайын секет чыгъарып бересиз. Къанунну лап агьамиятлы янлары болгъан адилликни, садагъаны ва иманны буса сансымайсыз! Бу агьамиятлы затланы юрютмеге герексиз, бирисилерин де унутуп къойма герек тююлсюз! ²⁴ Сюйрюжибин ичигизге гетип къалмасын деп, сюзюп ичеген, тюени буса савлай ютагъан, гьей сокъур башчылар!

²⁵ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гьей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюер! Сукараларыгъызны ва бошгъапларыгъызны тыш янларын тазалайсыз, ичигиз буса сутурлукъдан ва талавурчулукъдан толуп тура! ²⁶ Гьей сокъур фарисей! Инг башлап сукарангны ичин тазала, сонг тыш яны да таза болур!

²⁷ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гьей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюер! Сиз акъ чабылгъан къабур анакълар йимиксиз: тышдан къарагъанда, олар арив гёрюне, ичи буса оьлю сюеклерден ва гьар тюрлю чирикликден толуп бола! ²⁸ Сиз де шолай: тышдан къарагъанда, адамлагъа муьмин гишилер йимик гёрюнесиз, ичигиз буса экиюзлюокден ва гюнагъдан толуп тура.

²⁹ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гьей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюер! Сиз пайхаммарлагъа зияратлар ишлейсиз ва муьминлене сынташларын безендиресиз. ³⁰ «Эгер биз ата-бабаларыбызны заманында яшагъан болгъан эдик буса, пайхаммарланы оьлтюрювде ортакъчылар болмас эдик», – дейсиз сиз. ³¹ Шоллукъда, сиз пайхаммарланы оьлтюргенлени наслусу экенигизге оьзюгюз мюкюрлюк этесиз. ³² Олай буса, ата-бабаларыгъыз башлагъан ишни ахырына да чыгъарыгъыз! ³³ Гьей йыланлар, йыланны наслусу! Сиз къыяматгюнден ва жагъаннемни азабындан нечик къутулар экенсиз? ³⁴ Шо саялы Мен сизге пайхаммарлар, гьакъыллы адамлар ва муаллимлер йиберип тураман.

Сиз оланы бирлерин оьлтюрежексиз, хачгъа илежексиз, бирлерин буса синагогларыгъызда къамучу булан тюежексиз, шагъардан шагъаргъа къувалажакъсыз. ³⁵ Муьмин болгъан Гьабилни къанындан башлап ибадатхана булан къурбанлыкъны салагъан ерни арасында сиз оьлтюрген Баракияны уланы Закарияны* къанына ерли гьар муьмин адамны ер юзюнде тёюлген бютюн къаны сизин уьстюгюзде къалажакъ! ³⁶ Гертисин сёйлеймен сизге: бу затлар барысы да бу наслуну уьстюне тюшежек!

Раббибиз Ерусалимге болгъан ишге къайгъыра

³⁷ – Гьей Ерусалим! Пайхаммарланы оьлтюреген ва оьзюнге багъып йиберилгенлени таш урушгъа тутагъан Ерусалим! Къуш оьзюню балаларын къанатларыны тююне жыягъанда йимик, Мен де сени авлетлерингни нече керен жыймагъа суйген эдим, амма сиз жыйылма суймедигиз! ³⁸ Гьали, Ерусалим, Аллагъ сени къоюп гетежек. ³⁹ Сагъа айтаман: «Раббибизни атындан гелегенге Аллагъны яхшылыгъы болсун!» – деп сен айтажакъ заман болгъунча, Мени дагъы гёрмежексен.

Ерусалимни дагъылыву гьакъында

24 ¹ Иса ибадатханадан чыгъып гетип барагъанда, Ону янына якъчылары гелелер. Олар Исаны ибадатхананы биналарына тергевион бакъдырмагъа сюелер. ² Иса олагъа булай дей:

– Буланы барын да сиз гёремисиз? Гертисин сёйлеймен сизге: мунда ташны уьстюнде таш да къалмажакъ, бары да зат дагъытылажакъ!

³ Зайтун тавда янгыз олтуруп турагъанда, Исаны янына якъчылары гелелер. Олар:

– Шо къачан болажакъын айт чы бизге. Сени гелмеклигингни де, ахыр заманны да гёрсетеген не алапат болажакъ? – деп сорайлар.

⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Вёрегиз, сакъ болугъуз, сизин алдатмасынлар! ⁵ Бир кёплер: «Мен Месигьмен», – деп, Мени атым булан гелип, хыйлыланы алдатажакълар. ⁶ Сиз гележекде давланы ва оланы гьакъындагъы хабарланы эшиттежексиз. Вёрегиз, къоркъмагъыз! Олар болмагъа герекли затлар. Амма шо заманда да ахыр заман гелип битмежек. ⁷ Бир миллет башгъа миллетге, бир пачалыкъ башгъа пачалыкъгъа къаршы гётерилежек. Хыйлы ерлерде ачлыкъ ва ер тербенивлер болажакъ. ⁸ Шолар барысы да, къатынгиши яш табагъанда азап чегегенде йимик, азапгъа тарывугъузну биринчи белгилери болуп токътажакъ.

* 23:35 Гьабил пайхаммар Сыйлы Язывларда эсгерилеген оьлтюрювню биринчи къурбаны, Закария пайхаммар буса ахырынчыларындан бириси болуп токътайлар.

⁹ О заман сизге азап бережеклер, олтпорежеклер. Мени атымны мактап юрюгенигиз саялы, бары да халкълар сизин гөрүп ярамайгъан болажакълар. ¹⁰ Шо заман кеплер иманындан чыгъажакълар, бир-бирине хыянатлыкъ этежеклер, бир-бирин гөрүп ярамайгъан болажакълар. ¹¹ Шо заман бир хыйлы ялгъан пайхаммарлар арагъа чыгып, хыйлыланы алдатажакълар. ¹² Яманлыкъны кеп болмакълыгъыны себинден бир кеплени сююво сенежек. ¹³ Амма ахыргъа ерли чыдагъан кьутгъарылажакъ. ¹⁴ Аллагъны гъакимлигини гъакъындагъы бу Сююнч Хабар бютюн дюньяда бары да халкълагъа билдирилежек. Сонг ахыр заман етежек.

Болажакъ азаплар

¹⁵ – Даниял пайхаммардан таба айтылгъан кюйде, «мурдар этеген затны» Сыйлы Ерте токътагъанын гөрген заманда (охуйгъан англасын!), ¹⁶ ягъудеядагъылар тавлагъа къачсынлар. ¹⁷ Къалкъыдагъылар, уйддеги затын алабыз деп, ерге тюшмесинлер. ¹⁸ Авлакъдагъылар, уст опуракъларын алабыз деп, уюне къайтмасынлар. ¹⁹ Шо гюнлерде айлы болгъан ва эмчек ичиреген къатынланы гъалына адаршай! ²⁰ Къачывугъуз къышгъа яда сонгугюнге къаршылашмасын деп, дуа этигиз. ²¹ Шо гюнлерде олай уллу бир балагъ болажакъ чы! Шолай балагъ Аллагъ дюньяны яратгъан замандан гъалиге ерли бир де болмагъан, гъеч болма да болмажакъ! ²² Эгер шо гюнлер къысгъартылажакъ болмагъан эди буса, бары да жанлы зат ёкъ болажакъ эди. Амма Озьюню сайлангъанлары себеп болуп, Раббибиз шо гюнлени къысгъартгъан.

²³ Шо заманда сизге бирев: «Къарагъыз! Муна Месигъ!» – яда, «Она О», – деп айтса, инанмагъыз. ²⁴ Ялгъан месигълер, ялгъан пайхаммарлар арагъа чыгъажакълар. Эгер имканлыкъ болса, аламатлар ва муъжизатлар гөрсетип, сайлангъанланы да алдатажакълар. ²⁵ Муна, Мен сизге алданокъ айтып бувардым.

²⁶ Гъасили, эгер сизге: «Къарагъыз! Месигъ дангылда», – деп айтса, онда бармагъыз. Яда: «О уйню ичинде», – десе де, инанмагъыз. ²⁷ Яшмын гюнтувущда чыгып, гюнбатышда да гөрюнегени йимик, Мени, Инсанны Уланыны, геливю де шолай болажакъ. ²⁸ Къайда олюсюек болса, шонда къаракъуш да болур*.

Инсанны Уланыны геливю

²⁹ – Шо гюнлени балагъындан сонг «бирден гюнеш къаралажакъ, айны ярыгъы сенежек, юлдузлар кекден тюшежек, кеклени къудратлары чайкъалажакъ». ³⁰ Шо заман кекде Инсанны Уланыны белгиси

* 24:28 Бу айтыв «олюсюек бар ерте къаракъушлар болагъаны мекенли йимик, бу затлар болажакъ да мекенли» деген маънаны бере.

гөрюнежек. Ер юзюндеги бютюн халкълар тююнуп йылап яс этежеклер. Кекдеги булутланы устынде къудрат ва сыйлы нюр булан Инсанны Уланыны гелегенин гөрежеклер. ³¹ О гючлю сесли сюрю булан малайклерин йибережек. Олар дөрт де якъдан, кеклени бир къыры-йындан бир къырыына ерли, Ону сайлангъанларын бир ерге жыяжакълар.

³² Инжир терек сизге бир дарс болуп къалсын: ону бутакълары йымышап япыракълар чыгъарагъан заманда, яй ювукълашгъанны билерсиз. ³³ Шолай сиз де бары да бу затланы гөргенде, Инсанны Уланы ювукъда экенни, етип геле турагъанны билигиз. ³⁴ Гертисин сөйлеймен сизге: бу затлар барысы да, гъали бар наслу яшай туруп, яшавгъа чыгъажакъ. ³⁵ Кек де, ер де ёкъ болуп таяжакъ, амма Мени сөзлерим бир заманда да ёкъ болмажакъ.

³⁶ О гюнню ва о сагъатны бирев де, гъатта кеклердеги малайиклер де, Озью Уланы да билмей, янгыз Атам биле. ³⁷ Нугъну заманында нечик болгъан буса, Инсанны Уланыны геливю де шолай болажакъ. ³⁸ Нугъ гемеге минген гюнге ерли, сув алывну алдындагъы гюнлерде йимик, инсанлар ашап, ичип, къатын алып, эрге барып тургъанлар. ³⁹ Сув алып, барын да ёкъ этгинче, олар бир затгъа да шекленмегенлер. Инсанны Уланы гелгенде де, шолай болажакъ.

⁴⁰ Шо заман авлакъда болагъан экевден бири алынажакъ, бириси буса къалажакъ. ⁴¹ Бирче тирмен тартагъан эки къатын болажакъ: бири алынажакъ, бириси буса къалажакъ. ⁴² Гъасили, айыкъ туругъуз! Раббигизни къайсы гюн гележегин билмейсиз.

⁴³ Билип къююгъуз, эгер уй есине уручуну къачан гележеги белгили эди буса, о уручуну уюне гирмеге къоймас эди. ⁴⁴ Шо саялы сиз де гъазир болуп туругъуз. Инсанны Уланы сиз къаравулламайгъан бир заманда гелип къалажакъ.

Инамлы ва англавлу къул

⁴⁵ – Озьге къулларына заманында аш-сув берип къарасын деп, оланы устынде еси къюуп гетген инамлы ва англавлу къул йимик болугъуз. ⁴⁶ Еси уюне къайтгъанда, шолай ишлей туруп табулгъан къул насиплидир. ⁴⁷ Гертисин сөйлеймен сизге: еси ону озъюню бютюн малыны-мюлкюню устыне салажакъ. ⁴⁸ Эгер о, яман хыяллы бир къул болуп чыгып, озъ-озъюне: «Есим тез гелмежек», – деп, ⁴⁹ башгъа къулланы тюймеге, ичкичилер булан ашама-ичме башласа, ⁵⁰ о къулну еси гөзлемейген бир гюн, билмейген бир сагъатда гелип къалажакъ. ⁵¹ Ону къатты кюйде жазалажакъ, экиюзлюлер булан бир къысмагъа тарытажакъ. Онда йылав-яс болажакъ, тишлер къыжыражакъ.

Он кызыны гыакындагы масал

25 ¹Иса булай дей: – Шо заман Аллагыны гыакимлиги дагы да негер ошай? Он кызы, чыракъларын да алып, гиевню къаршылама чыгъа. ²Олардан бешевю гыакылллы, бешевю де авлия. ³Авлиялары чыракълар алгъанда, озлер булан олагъа тѣкмеге май алмайлар. ⁴Гыакылллылары буса чыракълар булан бирге савутлагъа май да алалар. ⁵Гиев гелип битмейгенде, кызыланы юху басып, юхлап къалалар. ⁶Гечортада: «Гиев геле тура, ону къаршылама чыгыгызы!» – деп къавгъа гѣтерилип гете. ⁷Шо заман шо он кызы туруп, чыракълары яхшы ялласын деп, мелтелерин онгаралар. ⁸Авлиялары гыакылллыларына: «Бизге майыгызыдан беригиз хари, чыракъларыбыз сѣнюп бара», – деп тилейлер. ⁹Гыакылллылары буса: «Сизге берсек, май бизге де, сизге де етишмежек. Барып сатывчулардан алыгызы», – деп жавап берелер. ¹⁰Олар май сатып алмагъа гетгенде, гиев гелип къала. Гиевню къаршылама гъазир болгъан кызылар, ону булан той-йыбавгъа барып, гирип эшиклени бегите. ¹¹Сонг о бириси кызылар да гелип: «Есибиз! Есибиз! Бизге эшикни ач!» – деп тилейлер. ¹²О буса олагъа: «Гертисин сѣйлеймен сизге: мен сизин танымайман», – деп жавап бере.

¹³Гъасили, айыкъ туругъуз, неге тюгюл сиз Инсанны Уланы гелеген я гюнню, я сагъатны билмейсиз.

Уй кьулукъчуну гыакындагы масал

¹⁴– Аллагыны гыакимлиги ят улкеге барма ёл чыкыгъанда, къуллары чакъырып, олагъа малын-мюлкюн аманат этген бир гиши йимик болмагъа бола. ¹⁵Шо гиши, къулларыны гъарисини бажарывлугъуна гѣре, бирине беш минг, башгъасына эки минг, озгесине де минг алтын акъча да берип, озю ёлгъа чыгъа. ¹⁶Беш минг алтын акъча алгъаны, барып оланы пайдаландырып, дагы да беш минг алтын акъча къазана. ¹⁷Эки минг алтын акъча алгъаны да, лап шолой этип, дагы да эки минг алтын акъча къазана. ¹⁸Минг алтын акъча алгъаны буса, барып, еси озюне берген акъчасын къазып ерге басдырып яшыра.

¹⁹Узакъ замандан сонг, бу къуллары еси къайтып гелип, булардан гысап талап эте. ²⁰Беш минг алтын акъча алгъаны гелип, дагы да беш минг алтын акъча гелтирип: «Есим! Сен магъа беш минг алтын акъча берген эдинг. Муна, бу беш минг алтын акъчаны да мен шо акъчалар булан къазандым», – дей. ²¹Еси де огъар: «Яхшы, мени яхшы, инамлы къулум! Сен аз иште магъа гъалал болдунг, мен де сагъа дагы да уллу ишлер тапшурурман. Гел, есингни шатлыгына ортакъчы бол», – дей. ²²Эки минг алтын акъча алгъаны да гелип: «Есим! Магъа

сен эки минг алтын акъча берген эдинг. Оланы пайдаландырып, мен дагы да эки минг алтын акъча къазандым», – дей. ²³Еси де огъар: «Яхшы, мени яхшы, инамлы къулум! Сен аз иште магъа гъалал болдунг, мен де сагъа дагы да уллу иш тапшуруп болурман. Гел, есингни шатлыгына ортакъчы бол», – дей.

²⁴Сонг минг алтын акъча алгъаны да гелип: «Есим! Сен бир бек къатты адам экенингни мен биле эдим. Чачмагъан ерингден орасан, салмагъан ерингден аласан. ²⁵Мен сенден къоркъуп, барып минг алтын акъчангны ерге басдырып яшырдым. Муна, гъали сеники сагъа болсун», – деп, къайтарып бере. ²⁶Ону еси буса: «Гъей яман, эринчек къул! Чачмагъан еримден орагъанымны, салмагъан еримден алагъанымны сен биле болгъансан. ²⁷Шогъар гѣре, акъчамны хайыр алмакъ учун, бай адамлагъа бермеге герек эдинг. Мен гелгенде, шо хайыры булан къайтарып алар эдим. ²⁸Энни акъчаны мундан алып, он минг алтын акъчасы барына беригиз! ²⁹Кимники бар буса, огъар берилежек, онукине дагы да къошулажакъ, ёкънуки буса бар заты да алынажакъ. ³⁰Ярахсыз бу къулну буса къарангылыкыгъа чыгарып ташлагъыз. Онда йылав-яс болажакъ, тишлер кыжыражакъ», – дей.

Къыяматгюн

³¹– Мен, Инсанны Уланы, бары да малайиклер ва сыйлы нюрюм булан гелген заманда, Озюмню макътавлу тахымда олтуражакъман. ³²Мени алдыма бары да халкълар жыйылажакъ. Къойчу къойланы эчкилерден айырагъанда йимик, Мен оланы бир-биринден айыражакъман. ³³Къойланы Озюмню онг ягъыма, эчкилени буса сол ягъыма чыгъаражакъман.

³⁴Шо заман Мен, Пача, онг ягъымдагылагъа булай айтажакъман: «Гъей, Атам сизге рагъмусун гѣрсетди! Дюнья яралгъандан берли сизин учун кѣклерде гъазирлеген пачалыкыгъа ес болугъуз. ³⁵Мен ач болгъанда – Магъа ашама бердигиз, сувсагъанда – сув ичирдигиз, ят болдум – Мени сыйындырдыгызы. ³⁶Ялангъач болдум – Мени гийиндирдигиз, аврудум – Мени гѣрме гелдигиз, туснакъда болдум – яныма гелдигиз».

³⁷О заман муъминлер Магъа булай жавап бережеклер: «Я Раббиз! Къачан Сени биз ач гѣрюп, ашатдыкъ яда сувсап гѣрюп, сув ичирдик? ³⁸Биз Сени ят болуп гѣрюп, къачан сыйындырдыкъ яда ялангъач гѣрюп, къачан гийиндирдик? ³⁹Сен авруп яда туснакъда болуп, биз янынга къачан гелдик?» ⁴⁰Мен олагъа: «Гертисин сѣйлеймен сизге: буланы сиз Мени инг амалсыз якъчыларымдан бирине этгенигиз саялы Магъа этген боласыз», – деп жавап бережекмен.

⁴¹Сонг Мен сол ягъымдагылагъа булай дежекмен: «Гъей налатлангъанлар! Мени янымдан гетигиз! Иблис ва ону малайиклери учун

гъазирленген жагъаннемни отуна тюшюгюз! ⁴² Мен ач болгъанда – сиз Магъа ашама бермедигиз, сувсагъанда – сув ичирмедигиз. ⁴³ Ят болуп гелгенде – сыйындырмадыгъыз, ялангъач болгъанда – гийиндирмедигиз, авругъанда – къарамадыгъыз, туснакъгъа тюшгенде де – гёрмеге гелмедигиз».

⁴⁴ Шо заман олар да Магъа: «Я Раббиз! Сени ач болуп, сувсап, ёлавчу яда ялангъач болуп, авруп, яда туснакъда болуп биз Сени къачан гёргенбиз, къачан гъайынгны этмей къойгъанбыз?» – деп соражакълар. ⁴⁵ Мен буса олагъа: «Гертисин сёйлеймен сизге: буланы сиз Мени инг амалсыз якъчыларымдан бирине этмеген сонг, Магъа да этмеген боласыз», – деп жавап бережекмен. ⁴⁶ Олар даимлик жазагъа тарыжакълар, муъминлер буса даимлик яшавгъа чыгып къалажакълар.

Ягъудилени Исагъа къаршы этген питнеси

26 ¹ Сёйлеп битгенден сонг, Иса якъчыларына булай дей: ² – Сиз эки гюнден сонг ягъуди Пасха байрам болажагъын ва Мен, Инсанны Уланы, хачгъа илинмек учун къолгъа берилежегимни билесиз.

³ Шо заман Кайафа деген дин къуллукъчулары башчысыны абзарында баш дин къуллукъчулар ва халкъны тамазалары жыйылалар.

⁴ Олар Исаны гылла булан тутуп олтюрмеге сёйлешелер.

⁵ – Халкъны арасында къазапланывлар болмасын учун, шо иш байрам гюнлерде этилмесин, – деп сёйлейлер олар.

Исагъа къыйматлы май сюртюле

⁶ Иса Байтанияда яман гён аврувдан авруйгъан Симонну уьюнде турагъан заманда, ⁷ Ону янына ичинде арив ийисли бек къыйматлы майы да булангъы чыны кажин булан бир къатын геле. О тепсиде олтуруп турагъан Исаны башына май теге. ⁸ Шону гёргенде, Ону якъчылары къазапланып:

– Бу негъакъ харж негер тарыкъдыр? ⁹ Бу майны кёп акъчагъа сатып, пакъырлагъа садагъа этип бермеге ярай эди! – дей.

¹⁰ Иса, якъчыларыны разисизлигин гёрюп, олагъа булай дей:

– Бу къатынгъа неге къайнашасыз? О Мени учун яхшы иш этди!

¹¹ Пакъырлар даим яныгъызда болажакъ, Мен буса даим яныгъызда болмажакъман. ¹² Бу къатын, бу къыйматлы майны чархыма тегюп, Мени гёммек учун гъазирледи. ¹³ Гертисин сёйлеймен сизге: бу Сююнч Хабар бютюн дюньяны не еринде билдирилсе де, бу къатын этген иш сёйленежек ва оьзю де эсге алынажакъ.

Ягъуданы хыянатлыгъы

¹⁴ Шо заман Исаны он эки якъчысыны бири болгъан Ягъуда Искариет, баш дин къуллукъчулары янына барып:

¹⁵ – Исаны къолугъызгъа берсем, магъа не бережексиз? – деп сорай.

Олар Ягъудагъа санап отуз гюнюш акъча берелер. ¹⁶ Шо вакътиден тутуп, о Исагъа хыянатлыкъ этмек учун онгайлы мюгълет ахтарып айлана.

Ягъуди Пасхагъа гъазирление

¹⁷ Маясыз Экмекни байрамыны биринчи гюнюнде якъчылары Исаны янына гелип:

– Сени учун ягъуди Пасха ашны ашайгъан ерни къайда гъазирленни сюесен? – деп сорайлар.

¹⁸ О да булай дей:

– Шагъаргъа паланкесни янына барып, огъар: «Устаз булай деди: Заманым ювукълашып тура, ягъуди Пасха байрамны якъчыларым да булан сени уьюнде этемен», – деп айтыгъыз. ¹⁹ Якъчылары, Иса айтгъан кюйде этип, ягъуди Пасха ашны гъазирлейлер.

²⁰ Ахшам болгъанда, Иса он эки якъчысы да булан тепсиде олтура.

²¹ Олар ашап турагъанда, Иса:

– Гертисин сёйлеймен сизге: сизин биригиз Магъа хыянатлыкъ этежек, – дей.

²² Олар бек пашман бола. Гъариси:

– Я Раббим! Мен сама тюгюлменми? – деп сорамагъа башлайлар.

²³ – Экмекни Мени булан бирче бир сукарагъа мандыражакъ адам Магъа хыянатлыкъ этежек. ²⁴ Сыйлы Язывларда Оьзюню гъакъында язылгъаны йимик, Мен, Инсанны Уланы, оьлме герекмен. Амма Инсанны Уланына хыянатлыкъ этген адамны гъалына адаршай! О адам анадан тувмай къалгъан буса яхшы эди! – дей Иса.

²⁵ Огъар хыянатлыкъ этежек Ягъуда бу арада:

– Устазым, шо мен тюгюлмендир чи? – деп сорай.

– Сен оьзюнг айтып бердинг чи! – деп жавап бере Иса огъар.

²⁶ Олар ашайгъанда, Иса экмек алып, шюкюр дуа да этип, сындырып якъчыларына пайлай. Сонг:

– Алып ашагъыз. Бу Мени къаркъарамдыр, – дей. ²⁷ Аякъны алып, шюкюр дуа эте. Олагъа берип, булай дей:

– Барыгъыз да мундан ичигиз. ²⁸ Бу аякъ хыйлыланы гюнагълары гечдирмек учун тегюлежек къанымдыр. О къан Аллагъны ва Ону халкъыны арасындагъы разилешивню белгисидир. ²⁹ Сизге айтаман: Аллагъ толу кюйде гъакимлик этеген заман гелгинче, Мен

юзюмден этилген чагъырны дагъы ичмежекмен. О заман янгы чагъыр ичежекмен. ³⁰ Аллагъгъа макътав йыр йырлагъандан сонг, олар Зайтун тавгъа гетелер.

Иса Оъзюн Петер инкар этежегин алданокъ айта

³¹ Шо заман Иса олагъа булай дей:

– Бу гече сиз барыгъыз да Мени кьоюп гетежексиз. Сыйлы Язывларда: «Къойчуну оьлтюрежек, сиривдеги къойлары чачылышажакъ», – деп язылгъан чы. ³² Мен оьлюп тирилген сонг, сизден алда Галилеягъа барып туражакъман.

³³ Петер Огъар:

– Эгер Сени бары да инкар этсе де, бир заманда да мен инкар этмесмен! – дей.

³⁴ – Гертисин сёйлеймен сизге: бу гече хораз кычыргъанча, сен Мени уьч керен инкар этежексен, – дей Иса огъар.

³⁵ Амма Петер Огъар:

– Магъа Сени булан бирге оьлюп гетмеге тюшсе де, мен Сени инкар этмесмен, – дей. Къалгъан якъчылары да шолай дейлер.

Иса Гетсаманияда

³⁶ Сонг Иса олар булан бирге Гетсамания деп айтылагъан бир ерге геле. О якъчыларына:

– Мен онда барып дуа этгинче, сиз мунда олтуруп туругъуз, – дей.

³⁷ Иса Петерни ва Зеведейни эки де уланын Оъзю булан алып гете. О бек къайгъырмагъа ва гьалекленмеге башлай. ³⁸ Шо заман Иса олагъа:

– Юрегимни терен къайгъы басгъан, мунда Мени булан къалып, юхламай туругъуз! – дей.

³⁹ Бираз ари тайып, О ерге де къапланып, булай дуа эте:

– Атам! Эгер имканлы буса, Мени бу къысмадан къутгъар! Амма Мен сюеген кюйде тюгюл, Сен сюеген кюйде болсун.

⁴⁰ Иса къайтып якъчыларыны янына гелгенде, оланы юхлай туруп таба. Петерге:

– Мени булан бирче бир сагъат сама юхламай туруп болмадыгъызмы? ⁴¹ Юхламагъыз. Болажакъ сынавлардан оьтмек учун, дуа этигиз. Юрек хыял этсе де, къаркъараны буса гючю ёкъдур! – дей.

⁴² Иса янгыдан, бирдагъы керен ари тайып, булай дуа эте:

– Атам! Бу къысмадан Магъа оьтуп гетме имканлы тюгюл буса, Сен айтгъан кюйде болсун дагъы!

⁴³ Къайтып гелгенде, якъчыларын дагъы да юхлай туруп таба. Олар юхусундан гёзлерин ачып болмайлар. ⁴⁴ Оланы кьоюп, дагъы да ари

тая. Шо сёзлени де айтып, уьчюнчю керен де дуа эте. ⁴⁵ Сонг Иса, якъчыларыны янына гелип, олагъа булай дей:

– Сиз гъали де ятып юхлап рагъатланамысыз? Муна, болжал ювукълашды. Мен, Инсанны Уланы, гюнагъылыланы кьолуна бериле тураман. ⁴⁶ Туругъуз, гетейик! Муна, гъали Магъа хыянатлыкъ этеген адам да ювукълашып геле.

Исаны тутулуву

⁴⁷ Иса сёйлеп турагъанда, он эки якъчысыны бириси болгъан Ягъуда геле. Ону булан бирче баш дин къуллукъчулар ва халкъны тамазалары йиберген бир хыйлы адамлар гелелер. Олар къылычлары ва таякълары булан савутлангъан. ⁴⁸ Исагъа хыянатлыкъ этеген Ягъуда олар булан:

– Мен Оъзюн оьбежек Адам Исадыр. Ону тутарсыз, – деп алданокъ сёйлешген болгъан. ⁴⁹ Шосагъат о Исагъа ювукълашып:

– Салам, Устаз, – деп, Ону оьбе.

⁵⁰ – Ювугъум, этмеге деп гелген затынгны эт! – дей Иса огъар.

Шо заман Исаны туталар. ⁵¹ Шонда Иса булан болгъанлардан бири, къылычын суворуп, уруп дин къуллукъчуланы башчысыны къулуну къулагъын гесип тюшюре. ⁵² Иса огъар:

– Къылычынгни къайтарып кынына сукъ! Кьолуна къылыч алгъанлар къылычдан оьлюп де гетежеклер. ⁵³ Яда Мен Атамдан кёмек тилеп болмас деп, тилесем, шосагъат О Магъа он эки мингден де артыкъ малайиклер йиберип гелмес деп ойлашамысан? ⁵⁴ Булай болмагъа герек деп билдиреген Сыйлы Язывлардагъы затлар о заман нечик яшавгъа чыгъажакъ дагъы? – дей.

⁵⁵ Сонг Иса халкъгъа:

– Мени тутмакъ учун, сиз, бир жинаятчыны тутагъанда йимик, къылычлар да, таякълар да булан чыккъансыз! Сизге Аллагъны каламын англата туруп, Мен чи гъар гюн ибадатханада олтуруп бола эдим. О заман Мени тутмадыгъыз. ⁵⁶ Амма бу затлар барысы да пайхаммарланы язывларында айтылгъан кюйде яшавгъа чыкъмагъа тарыкъ, – дей. Шо заман бары да якъчылары Ону кьоюп къачалар.

Иса ягъудилени оьр мажлисини алдында

⁵⁷ Исаны тутгъанлар Ону дин къуллукъчуланы башчысы Кайафаны янына элтелер. Онда дин алимлер булан тамазалар да жыйылгъан болгъанлар. ⁵⁸ Петер буса дин къуллукъчуланы башчысыны абзарына ерли, арекден туруп, Исаны арты булан юрюй. Ичине гирген сонг, муну ахыры не болажагъын гёрмек учун, къаравулланы арасына гирип олтура.

⁵⁹ Баш дин къуллукъчулар ва бютюн ягъудилени оьр мажлиси буса, Исаны оьлтюрмек учун, Огъар къаршы ялгъан шагъатлар ахтарып

айланалар. ⁶⁰Кёплер ялгъан шагъатлыкъ этсе де, Ону айыбын тапмайлар. Ахырда да эки ялгъан шагъат гелип, булай дей:

⁶¹— Бу Адам: «Мен Аллагъны ибадатханасын дагытып, уьч гюнден къайтарып къуруп боламан», — дей эди.

⁶²Дин къуллукъчуланы башчысы туруп, Исагъа:

— Неге бир жавап да бермейсен? Буланы Сагъа айтагъанларына къаршы айтмагъа затынг ёкъму? — дей. ⁶³Амма Иса сёйлемей. Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы Огъар:

— Герти Аллагъны атын тутуп ант эт. Айт бизге: Аллагъны Уланы, Месигъ Сенмисен? — деп сорай.

⁶⁴Иса огъар булай жавап бере:

— Оьзюнг айтып бердинг чи. Ондан къайры да айтайым сизге: энниден сонг Инсанны Уланын бары да затгъа гючю етеген Аллагъны онг ягъында олтуруп, кёкню булутларыны уьстюнде гелегенин гёрежексиз.

⁶⁵Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы, уьст опуракъларын йырытып йибери:

— Бу Аллагъгъа къаршы капир затланы сёйлей! Бизге дагы шагъатлар негер тарыкъдыр? Муна гъали эшитдигиз чи сиз Муну Аллагъгъа къаршы капир затланы сёйлейгенин! ⁶⁶Сиз нечик ойлшасыз? — деп кычыра.

— Гюнагълы. Оьлтюрюлме герек, — деп жавап берелер олар.

⁶⁷Шо заман олар Исаны бетине тюкюрелер, юмурукъгъа туталар, башгъалары да Ону яякъларын кызыдыралар. Огъар:

⁶⁸— Гъей Месигъ, пайхаммар бусанг, Сагъа ургъан ким экенни бизге айтып бер, къарайыкъ, — дейлер.

Петер инкар эте

⁶⁹Петер буса кыырда абзарда олтуруп тура болгъан. Бир къуллукъчу кыыз ону янына гелип:

— Сен де галилеялы Иса булан бирче эдинг, — дей.

⁷⁰Амма Петер:

— Сен не айтагъанынгны билмеймен, — деп, барыны да алдында о айтгъан затны инкар эте. ⁷¹Къапудан кыыргъа чыгъагъанда, ону башгъа бир къуллукъчу кыыз гёрюп, ондагъылагъа:

— Назаретли Иса булан бу адам да бар эди, — дей.

⁷²— О Адамны мен танымайман! — деп, ант да этип, Петер бирдагы керен инкар эте. ⁷³Бираздан сонг онда токътагъанлар гелип Петерге:

— Гертилей де, сен де оланы бирисен чи, неге тюгюл сёйлейген кююнг билдирип къоя, — дей.

⁷⁴Петер буса:

— О Адамны мен танымайман! — деп, ант этмеге башлай. Шосагъат хораз кычырып йибере. ⁷⁵Петер: «Хораз кычыргъынча, сен Мени уьч керен инкар этежексен», — деп Иса айтгъан сёзлени эсине гелтире. Къыргъа чыгып, гынкъ этип йыламагъа башлай.

27 ¹Эртен болгъанда, бары да баш дин къуллукъчулар ва халкъны тамазалары жыйылып, Исаны нечик оьлтюрмеге болагъанны арагъа салып ойлшалар. ²Байлап, элтип Ону Пилат деген гъакимге тапшуралар.

Ягъуданы гёкюнчю ва оьлюмю

³Шо заман Огъар хыянатлыкъ этген Ягъуда, Исагъа оьлюм дуван этилгенин билгенде, гёкюнчюп, оьзю алгъан отуз гююш акъчаны къайтарып баш дин къуллукъчулагъа ва тамазалагъа бере. ⁴Ягъуда:

— Мен гюнагъсыз гишиге хыянатлыкъ этип, гюнагъ иш этгенмен, — дей.

Олар да огъар:

— О бизге не аварадыр? О сени ишинг, — дей. ⁵Ягъуда гююшлени ибадатхананы ичине ташлап чыгъа, сонг барып асылып оьле.

⁶Баш дин къуллукъчулар, гююшлени алып:

— Оьлтюрювге себеп болгъан бу акъчаны ибадатхананы хазнасына салма ярамас, — дей.

⁷Оьз арасында сёйлешип, шо акъчагъа оьлген ятланы гёммеге къабурлар этмек учун, бир савут-саба этеген адамдан сатып топуракъ алалар. ⁸Шону учун бу топуракъгъа бугюнлеге ерли де «Къан Топурагъы» деп айтыла. ⁹⁻¹⁰О заман Еремия пайхаммардан таба: «Олар Исрайылны халкъы Огъар токъташдыргъан багъаны, отуз гююш акъчаны, алгъанлар ва, магъа Раббиз айтгъаны йимик, оланы савут-саба этеген адамны топурагъы учун бергенлер», — деп айтылгъан сёзлер яшавгъа чыкыгъан.

Иса Пилатны алдында

¹¹Иса Пилат гъакимни алдында токътай. Пилат Огъар:

— Сен ягъудилени пачасымысан? — деп сорай.

— Оьзюнг айтып бердинг чи! — деп жавап бере Иса огъар.

¹²Баш дин къуллукъчулар ва тамазалар айыплайгъан заманда, Иса бир жавап да бермей. ¹³Шонда Пилат Огъар:

— Сагъа къаршы нечакъы шагъат барны эшитемисен? — деп сорай.

¹⁴Иса ону бир сёзюне де жавап бермей. Гъаким буса бек тамашалыкъ этип къала.

Облюм дуван

¹⁵ Гьакимни тутулуп туснакъ этилгенлени бирисин ягьуди Пасха байрамда халкъны тилевюне гёре азат этеген адаты болгъан. ¹⁶ Шо гюнлерде Барабба деген тутулгъан бир белгили жинаятчы адам болгъан. ¹⁷ Халкъ жыйылгъан заманда, Пилат:

– Кимни чыгъаргъанымны сюесиз: Бараббанымы яда Месигъ деп айтылагъан Исанымы? – деп сорай. ¹⁸ Неге туюл де, Пилат ягьудилени башчылары Исаны гюллемекликден тутдургъанын биле болгъан.

¹⁹ Пилат дуванханада олтуруп турагъанда, къатыны огъар:

– О Муъмин Адамгъа бир зат да этме! Неге туюл де, бу гече туюмде О Адам саялы мен бек азап чекдим, – деп хабар йибере.

²⁰ Амма баш дин къуллукъчулар ва тамазалар, адамлар Бараббаны чыгъармакъны, Исаны буса оьлтюрмекни тилесин деп, оланы мюкюр этелер. ²¹ Шо заман Пилат халкъгъа: Экевюню де къайсын чыгъаргъанымны сюесиз? – деп сорай.

– Бараббаны, – деп жавап берелер олар.

²² – Олай буса, Месигъ деп айтылагъан Исагъа мен не этейим дагъы? – деп сорай Пилат.

Барысы да бирче огъар:

– Хачгъа ил! – дейлер.

²³ – Бу не яманлыкъ этген? – деп сорай о.

– Ону хачгъа ил! – деп дагъы да бек къычыралар олар.

²⁴ Пилат гъеч затны этип болмайгъанын ва къзапланыв гючленегенни гёргенде, сув гелтиртип:

– Бу Адамны къаны учун мени гюнагъым ёкъ. Муну облюмюне сиз озьююз жаваплысыз! – деп, халкъны алдында къолларын жува.

²⁵ Бютюн халкъ:

– Ону облюмю учун тегюлген къан озьюбюзню ва яшларыбызны устюнде къалсын! – деп жавап бере.

²⁶ Шо заман о Бараббаны чыгъара. Исаны буса, къамучу булан туюдюрген сонг, хачгъа илмек учун, асгерлени къолуна бере.

Асгерлер Исаны хорлай

²⁷ Сонг гьакимни асгерлери, Исаны бекликге элтип, озьлени асгер бёлюгюн жыялар. ²⁸ Исаны чечиндирип, олар ону устюне бир авур къызыл аба гийдирелер. ²⁹ Тегенекден таж да эшип, Ону башына салалар, онг къолуна бир таякъ да тутдуралар. Ону алдында тизден чёгюп:

– Яшасын ягьудилени пачасы! – деп, Ону мысгъылламагъа башлайлар. ³⁰ Огъар туюкюрелер, башына таякъ булан уралар. ³¹ Ону

мысгъыллап ялкыгъан сонг, авур къызыл абаны устюнден чечип алалар. Къайтара озьюню опуракълары гийдирип, хачгъа илмеге алып гетелер.

Исаны хачгъа илелер

³² Къыргъа чыгъагъанда, олар киринейли Симон деген биревге къаршы болалар. Исаны илежек хачны гетерип юрюмеге ону борчлу этелер. ³³ Голгота, демек «Такъаны ери» деп айтылагъан ерге гелгенде, ³⁴ ичмек учун Исагъа оьт къошулуп ярашдырылгъан чагъыр берелер. Иса, ону уртлап къарап, ичме суюмей.

³⁵ Асгерлер Исаны хачгъа илген сонг, чёп салып, Ону опуракълары пайлап алалар. ³⁶ Онда олтуруп, Огъар къаравул этелер. ³⁷ Ону устюне: «Ягьудилени пачасы Иса», – деп язып, айыбын гёрсетеген такъта салалар. ³⁸ Ону булан бирге, бирин онг ягъында, биревюн де сол ягъында, эки талавурчуну да хачгъа илелер.

³⁹ Ондан оьтегенлер, башлары чайкъай туруп, Огъар:

⁴⁰ – Гьы, Сен чи, ибадатхананы дагъытып, уьч гюнден ону къайтарып къурагъан Адам эдинг! Энни Озьюнгню къутгъар! Аллагъны Уланы бусанг, илинген хачынгдан тую гъали! – деп мысгъыллап сёйлейлер.

⁴¹ Баш дин къуллукъчулар, дин алимлери ва тамазалар булан бирге, Ону мысгъыллай туруп, булай сёйлейлер:

⁴² – Бу башгъаланы къутгъара эди, Озьюн буса къутгъарып болмай! Бу Исрайылны пачасы чы! Гъали хачдан туюсюн, шо заман биз де Огъар иман саларбыз! ⁴³ О Аллагъа аркъа таяй эди. Эгер Аллагъ Муну сую буса, энни къутгъарсын дагъы. О: «Мен Аллагъны Уланыман», – дей эди чи. ⁴⁴ Иса булан бирче хачгъа илинген талавурчулар да Огъар мысгъыл сёзлер айталар.

Исаны облюмю

⁴⁵ Туюше сагъат он экиден уьчге ерли бютюн уьлкени къарангъылыкъ къуршай. Шо къарангъылыкъ сагъат уьчге ерли таймай тура. ⁴⁶ Сагъат уьчлер вакътиде Иса гючлю тавуш булан:

– Эли, Эли, лама сабакътаны? Демек, «Аллагъым, Аллагъым! Мени не саялы ташлап къойдунг?» – деп къычыра.

⁴⁷ Онда болгъанлардан бирлери муну эшитгенде:

– О Илиясны чакъыра, – дей.

⁴⁸ Оланы бири шоссаягъат чабып барып чюпюрек гелтире. Ону ачыгъан чагъыргъа чомуп, таякъны башына да илип, Исагъа авзун бавукъ этмеге узата. ⁴⁹ Бирлери буса:

– Къой! Къарайыкъ, Ону къутгъармагъа Илияс гелерми экен? – дей.

⁵⁰ Иса, гючлю аваз булан дагъы да кычырып, жан бере. ⁵¹ Шо мюгълетде ибадатханадагъы перде, уьстден тюпге ерли ярылып, эки бёлуне, ер тербене, ярлар ярыла. ⁵² Къабурлар ачыла, Аллагъны хыйлы оьлген адамлары тириле. ⁵³ Олар, къабурларындан чыгып, Иса тирилгенден сонг, сыйлы шагъаргъа* гирип, бир хыйлы адамлагъа гёрюнелер.

⁵⁴ Юз асгерни башчысы ва ону булан бирче Исагъа къаравул этегенлер ер тербенгенин ва болуп турагъан бары да бу гъарасатны гёрюп, бек къоркъуп:

– Гертилей де, О Аллагъны Уланы болгъан, – дейлер.

⁵⁵ Онда Исагъа къуллукъ эте туруп Галилеядан Ону булан гелген бир кёп къатынгишилер де болалар. Олар бу гъарасатгъа арекден къарап туралар. ⁵⁶ Оланы арасында Маждаллы Мариям, Якъуб булан Юсупну анасы Мариям ва Зеведейни уланларыны анасы бола.

Исаны гёмюв

⁵⁷ Ахшам болгъанда, Исаны якъчысы болуп тургъан ариматеялы Юсуп деген бир бай гиши геле. ⁵⁸ Пилатны янына барып, о Исаны сюегин бермекни тилей. Шонда Пилат огъар сюекни бермеге буйрукъ эте. ⁵⁹ Сюекни алып, Юсуп Ону таза кетен гебинге чырмай. ⁶⁰ Ону ярны ойдуруп оьзю этдирген янгы къабургъа сала. Къабурну алдына бир уллу таш да къаплап гете. ⁶¹ Онда Маждаллы Мариям булан бириси Мариям да къабурну къаршысында олтуруп бола.

Къабурну къаравуллары

⁶² Артындагъы гюн, сонгугюн, баш дин къуллукъчулар ва фарисейлер, Пилатны янына жыйылып, булай дей:

⁶³ – Гъакимибиз! Шо ялгъанчы сав заманында: «Уьч гюнден сонг Мен тирилежекмен», – деп айтгъаны эсибизге тюшюп гетди. ⁶⁴ Шо саялы уьчюнчю гюнге ерли къабурну сакъламагъа буйрукъ бер. Ёгъесе, якъчылары, гече гелип, Ону урлап гетежеклер. Сонг халкъгъа: «Оьлюмден тирилди», – деп хабар салажакълар. Шо заман бу ахырынчы ялгъан башлапгъысындан да яман болажакъ.

⁶⁵ Пилат олагъа:

– Муна сизге къаравуллар. Барып, тийишли гёрген кююгюзде оьзюгюз къаравул этигиз, – дей. ⁶⁶ Олар барып къабурну янына къаравуллар салып, ташны уьстюне мюгъюр де басалар.

* 27:53 *Сыйлы шагъар* – демек, Ерусалим.

Исаны тирилювю

28 ¹ Сонгугюн оьтюп, къаттыгюнню танг вакътисинде, Маждаллы Мариям булан бириси Мариям къабургъа къарамагъа баралар. ² Бирден бир уллу ер тербенив болуп гете. Раббиз йиберген малайик, кёкден тюшюп, къабурну алдындагъы ташны да авдарып, ону уьстюнде олтуруп токътай. ³ Малайикни гёрюнюшю яшмын йимик, гийими буса къар йимик акъ бола. ⁴ Къаравуллар, ондан бек къоркъуп, къартылламагъа башлайлар ва оьлю гьаллы болалар.

⁵ Малайик къатынлагъа булай дей:

– Къоркъмагъыз! Сиз хачгъа илинген Исаны излейгенигизни билемен. ⁶ О мунда тюгюл. Оьзю де айтгъаны йимик, О тирилди. Ювукъ гелигиз. Къарагъыз: О мунда ятгъан эди. ⁷ Тез барып, Ону якъчыларына: «Иса оьлюмден тирилген, сизден алда Галилеягъа барып туражакъ, Ону онда гёрежексиз», – деп айтгыгъыз. Муна, гъали мен сизге айтдым.

⁸ Къатынлар, къоркъув ва уллу сююнч булан алгъасап къабурдан гетип, Исаны якъчыларына хабар бермеге чабалар. ⁹ Бирден олагъа Иса къаршылашып къала! О якъчыларына:

– Салам сизге! – дей. Олар да ювугъуна барып, Исаны алдында ерге къапланып, Ону аякъларын къучакълайлар ва Огъар сужда этелер.

¹⁰ Шо заман Иса олагъа:

– Къоркъмагъыз! Барып иман къардашларыма билдиригиз, Галилеягъа гелсинлер, олар Мени онда гёрежеклер, – дей.

Къаравуланы билдиривю

¹¹ Къатынлар гетгенде, къаравулланы бирлери шагъаргъа барып, бары да болгъан затны баш дин къуллукъчулагъа билдирелер. ¹² Олар да тамазалар булан бирче жыйылып, бир-бири булан сёйлешген сонг, асерлеге кёп акъча да берип, ¹³ булай дейлер:

– Сиз: «Биз юхлайгъанда, гече якъчылары гелип, Ону сюегин урлап гетгенлер», – деп айттып къоярсыз. ¹⁴ Эгер муну гъакъындагъы хабар гъакимге етишсе, биз ону инандырабыз, сизге де гъеч зат болмажакъ. ¹⁵ Акъчаны да алып, олар оьзлеге айтгъан кюйде этелер. Бу хабар бугюнге ерли ягъудилени арасында шо кюйде такрарланып тура.

Иса якъчыларына этген буйрукъ

¹⁶ Он бир де якъчысы буса Галилеягъа, Иса айтгъан тавгъа, гете. ¹⁷ Исаны гёрген заманда, Огъар сужда этелер, бирлери буса шеклик этелер. ¹⁸ Иса да, олагъа ювукъ барып, булай дей:

МАТТАЙ 28

– Кёкде ва дюнъяда бютюн гъакимлик Магъа берилген. ¹⁹Шолай-лыкъда, барыгъыз, бары да халкъланы Мени якъчыларым этигиз. Ата-ны, Уланны ва Аллагъны Ругъуну да аты булан оланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшуругъуз. ²⁰Оланы Мен сизге буюргъан бары да затны юрютмеге уйретигиз. Мен де ахыр замангъа ерли даим сизин булан болажакъман.

Маркны Инжили

Бу Инжилни Югъан Марк язгъан. «Элчилени ишлери» деген китапдан белгили болгъан кюйде, о бир вакътини ичинде элчи Павел булан ишлеген. Озьюню Инжилин о элчи Павел де булан бирче Румда болгъан вакътисинде язгъан ва аслу гьалда ят халкълар ва Исагъа янгы иман салгъанлар учун язгъан. Исаны артына да тюшюп, Петер Ону булан бирче Аллагъны ёлунда чалышгъан. Марк Инжилин озю Петерден эшитген маълуматлагъа асасланып къура. Марк аслу тергевюн Иса Месигъ этип гетген ишлеге бакъдыра, Аллагъны Уланы гьисапда Ону гьар къайсы аврувну, азап чегивню, оьлюмню уьстюнде де гьакимлиги барын гьрсетме къасткъыла.

Маркны шагъатлыгъына гьере, Иса гьакимлигин бир заманда да Озьюню пайдасына къолламагъа къарамагъан – бары да къудратын О инсанны гюнагъны, яманлыкъны есирлигинден азат этмеге бакъдыргъан. Автор аслу гьалда Исаны яшавуну ахырынчы жумалары, гюнлери гьакъда, Ону азап чегивю, оьлюмю ва тириливию гьакъда хабарлай. Бу Инжил Иса оьлюмден уьст гелгенине ачыкъ кюйде шагъатлыкъ эте.

Ягъия пайхаммарны геливию

1 ¹Аллагъны Уланы Иса Месигъни* гьакъындагъы Сююнч Хабарыны аввалы. ²⁻³Ешай пайхаммарны китабында булай язылгъан:

Муна, Мен Сени алдынга Озьюмню чавушумну йиберемен.

О Сени алдында ёлунгу гьазирлежек

Дангылда биревню гючлю сеси эшитиле: «Раббибизге ёл гьазирлегиз! Огъар ёлланы тюз этигиз!»

⁴Шолай Ягъия пайхаммар арагъа чыгъып, дангылда булай сёйлемеге башлай:

---

* 1:1 *Месигъ* – бу сёзню маънасы «танглангъан» демекдир. Бу дюньягъа къутгъарылып гелтирмек учун, Аллагъ Иса Месигъни танглагъан. Сёзлюкте де къара.

– Товба этигиз, сувгъа чомдуртуп, оъзюгюзню Аллагъгъа тапшурту-гъуз, шо заман Аллагъ сизин гюнагъларыгъызны гечежек.

⁵ Бютюн Ягъудея топурагъындан ва Ерусалимден адамлар ону янына гелип, гюнагъларына мюкюр болалар. Ягъия да оланы, Ёрдан оъзенде сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшура. ⁶ Ягъияны тюе юнден этилген опура-гъы, белинде къайыш белбаву болгъан. Ону ашы кыыр бал ва ченгер-тки болгъан. ⁷ О инсанлагъа булай сёйлей:

– Менден сонг менден къудратлысы гележек. Мен Ону багъынча-гъына да гелмеймен. ⁸ Мен сизин, сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшура-ман, О буса сизин Аллагъны Ругъуна чомажакъ.

Ягъия, Исаны сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшура

⁹ Шо гюнлерде Ягъия, Галилеяны Назарет шагъарындан гелген Исаны Ёрдан оъзенде сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшура. ¹⁰ Иса сувдан чы-гъып гелегенде, шоссагъат кёк ачылып, Аллагъны Ругъу гёгюрчюндей Ону янына гелегени гёрюне. ¹¹ Кёкден:

– Сен Мени сююмлю Уланымсан. Сенде Мени къуванчым! – деген бир сес чалына.

Исаны дангылда сынав

¹² Шоссагъат Аллагъны Ругъу Исаны дангылгъа бармагъа борчлу эте. ¹³ Онда Иса кыыркъ гюнню узагъында иблисни ягъындан сыналып тура. Иса кыыр гъайванланы арасында тура ва малайиклер Огъар къул-лукъ этелер.

¹⁴ Ягъияны тутуп туснакъгъа салгъан сонг, Иса, Аллагъны Сююнч Хабарын билдире туруп, Галилеягъа геле.

¹⁵ – Заман етишди. Аллагъ сизге гъакимлик этежек заман ювукъла-ша тура! Товба этигиз ва Сююнч Хабарны къабул этигиз, – дей О.

Исаны башлагъы якъчылары

¹⁶ Бир керен Галилея кёлню ягъасындан оътюп барагъанда, Иса Си-монну ва ону иниси Андрейни кёлге тор ташлай туруп гёре. Олар ба-лыкъчылар болгъанлар. Иса олагъа:

¹⁷ – Гелигиз! Мени артыма тюшюгюз! Мен сизин балыкъ тутагъан-лар тюгюл, инсан тутагъанлар этермен, – дей.

¹⁸ Олар торларын да къюуп, шоссагъат Ону арты булан гетелер. ¹⁹ Бираз ари бара туруп, Иса Зеведейни уланы Якъубну ва ону иниси Югъанны гёре. Олар къайыкъда олтуруп, торлар ярашдыра болгъан.

²⁰ Иса шоссагъат оланы чакъыра. Олар къуллукъчулары булан бирче атасы Зеведейни къайыкъда да къюуп, Ону арты булан гетелер.

Иса жинли адамланы ва аврувланы сав эте

²¹ Олар Капернагъумгъа гелелер. Сонгуюн* Иса, шоссагъат сина-гогъа барып, адамлагъа Аллагъны каламын англатагъа башлай. ²² О англатагъан затлагъа барысы да гъайранлыкъ этелер. О дин алимлер йимик тюгюл, Аллагъ берген гъакимлиги булангъы бир адам йимик уйрете. ²³ Шо вакъти синагогъа жинли бир адам гирип геле. ²⁴ О:

– Сен бизден не сюесен, гъей назаретли Иса? Бизин дагъытма гел-генмисен? Мен Сени Ким экенигни таныйман – Аллагъны Сыйлы-сысан, – деп кычыра.

²⁵ Шонда Иса жинге:

– Тын! Ондан чыкъ! – деп буюра.

²⁶ Сонг жин о адамны чайкъай, гючлю тавуш этип кычыра ва ондан чыгъып тая. ²⁷ Барысы да шогъар гъайран болуп, бир-бирине:

– Бу недир? Бу бир янгы уйретивмю? О жинлеге гючю булан буй-рукъ эте, олар да Огъар таби болалар, – деп бир-бирине сёйлемеге башлайлар. ²⁸ Шоссагъат Исаны гъакындагъы хабар бютюн Галилеяны айлана якъларына яйыла.

²⁹ Синагогдан чыгъып, Иса Якъуб ва Югъан булан бирче Симонну ва Андрейни уюне бара. ³⁰ Симонну къайнанасы гючлю иссиликден авруп ята болгъан ва гъазиринде шону гъакында Исагъа айталар. ³¹ О да къатынгъа ювукъ барып, къолундан тутуп тургъуза, ону иссилиги тайып къала. Сонг къатын да туруп, олагъа тепси къура.

³² Гюн артагъан заманда, Ону янына бары да авруйгъанланы ва жин-ли адамланы гелтирмеге башлайлар. ³³ Бютюн шагъарны халкъы къапу алгъа жыйыла. ³⁴ Иса гъар тюрлю аврувлардан азап чегип турагъан хыйлы аврувланы сав эте, хыйлы жинлени къувалай. Иса жинлеге Оъзю Ким экенни билегенин сёйлемесин деп къатты кюйде бувара.

³⁵ Эртен кёп тез туруп, Иса кыыргъа чыгъа ва янгыз ерге барып, он-да дуа эте. ³⁶ Симон ва ону булан бирге болгъанлар Исаны арты булан алгъасайлар. ³⁷ Ону табып:

– Барысы да Сени излейлер, – дейлер.

³⁸ Иса олагъа:

– Башгъа ерлеге, ювукъдагъы юртлагъа барайыкъ. Онда да Мен Сю-юнч Хабарны билдирме герекмен. Мен шону учун гелгенмен, – дей. ³⁹ Синагогларда Аллагъны каламын англата ва жинлени къувалай ту-руп, О бютюн Галилеяны айлана.

* 1:21 Сонгуюн – ягъудилерде сыйлы саналагъан гюн. Мусаны Къанунуна гёре, шо гюн Аллагъгъа ибадат этмекден оъзге ишни кютмек гери урула болгъан. Сёзлюкте де къара.

Гён аврувлу адам сав бола

⁴⁰ Яман гён аврувлу бир адам Огъар ювукълашып, тизден туруп:
– Эгер суйсенг, Сен мени сав этип болажакъ эдинг, – деп ялбара.

⁴¹ Иса языкъсына ва къолун узатып, авруйгъан адамгъа тийип:
– Сюемен, сав бол, – дей. ⁴² Шоссагъатына сав болуп, ону авруву тайып къала.

⁴³ Иса шоссагъат аврувну йиберегенде, огъар къатты кюйде булай бувара:

⁴⁴ – Вёре, биревге де айтмассан, барып дин къуллукъчугъа* гёрюн. Аврувдан тазалангъанынг саялы, Муса буюргъан кюйде къурбан эт. Къурбан этгенинг сени къолай болгъанынга шагъатлыкъ этежек.

⁴⁵ Амма бу адам чыгып гетип, объюне болгъан ишни гъакъында айта туруп, токътавсуз хабар билдирмеге башлай. Бу себепден Иса ачыкъдан шагъаргъа дагъы гирип болмай, адам ёкъ чет ерлерде токътайгъан бола. Шо заманда да Ону янына бары да ерлерден адамлар гелелер.

«Балам, гюнагъларынг гечилди»

2 ¹ Бир нече гюнден сонг Иса Капернагъумгъа къайтып геле ва Ону уйге къайтгъаны шагъаргъа белгили бола. ² Онча да кёп халкъ жыйыла чы, гъатта эшик алда сама бош ер болмай. Иса олагъа Сююнч Хабарны билдире. ³ Дёрт адам ону янына тербенип болмай авруйгъан бир адамны гётерип гелтире. ⁴ Амма жыйылгъан халкъны кёбюнден олар Исагъа ювукъ барып болмайлар. Шо заман олар уйню Иса токътагъан ерини устыюнден къалкъыны тешип, тешик этелер ва шондан таба аврувну тёшеги булан бирче тюпге тюшюрелер. ⁵ Аврувну гелтиргенлени иманы барын гёрюп, Иса тербенмейген шо адамгъа:

– Балам, сени гюнагъларынгдан гечилди, – дей.

⁶ Онда дин алимлрден бир нечеси олтуруп:

⁷ – Неге Бу Адам капирлик эте? Бир Аллагъдан башгъа гюнагъларынган гечмеге ким бола? – деп ойлашалар.

⁸ Иса шоссагъат дин алимлени ойларын ругъу булан билип, олагъа булай дей:

– Сиз неге олай ойлашасыз? ⁹ Къайсы рагъатдыр, тербенмей авруйгъан адамгъа: «Сени гюнагъларынгдан гечилди», – демекми, ёгъесе: «Туруп, ятывунгну да алып, юрюп йибер», – демекми? ¹⁰ Мени, Инсанны Уланыны, бу дюньяда гюнагълардан гечмеге къудратым барны сиз гъали гёрежексиз. Сонг аврувгъа булай дей:

* 1:44 *Дин къуллукъчу* – ягъудилерде Ерусалимдеги ибадатханада этилеген къурбанны Къанунгъа къыйышывлу кюйде юрютеген адам болгъан.

¹¹ – Туруп, ятывунгну да алып, уюнге бар.

¹² О туруп, шоссагъат ятывун да алып, барысыны да гёз алдында къыргъа чыгъа. Барысы да гъайран болуп къалалар ва биз булай затны бир заманда да гёрмегенбиз деп, Аллагъгъа макътав этелер.

Иса Левийни чакъыра

¹³ Иса дагъы да кёлню ягъасына бара. Бютюн халкъ да Ону янына жыйыла. Иса олагъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай. ¹⁴ Оътюп барагъанда, Иса ясакъ жыягъан ерде олтургъан Алфайны уланы Левийни гёре ва огъар:

– Гел, Мени артыма тюш! – дей. О да туруп, Ону булан гете.

¹⁵ Бир керен Иса Левийни уюнде олтуруп ашап турагъанда, Иса ва Ону якъчылары булан онда бир хыйлы ясакъчылар ва гюнагълылар болгъан. Исаны артына тюшген бу кюйде кёп тюрюлю халкъ болгъан.

¹⁶ Иса ясакъчылар ва гюнагълылар булан ашайгъанын гёрюп, дин алимлр ва фарисейлер* Ону якъчыларына:

– О чу ясакъчылар ва гюнагълылар булан бирче олтуруп ашап-ичип тура – дейлер.

¹⁷ Шону эшитип, Иса олагъа:

– Эмчи савлагъа тюгюл, аврувлагъа тарыкълы бола. Мен муьминлени тюгюл, гюнагълыланы товба этмеге чакъырмакъ учун гелгенмен, – дей.

Оразаны гъакъында

¹⁸ Шо гюнлерде Ягъияны якъчылары ва фарисейлени якъчылары ораза туталар болгъан. Бир нече адам гелип Исагъа:

– Ягъияны ва фарисейлени якъчылары ораза туталар, Сени якъчыларынг неге тутмайлар? – деп сорайлар.

¹⁹ Иса олагъа булай жавап бере:

– Гиевнёгерлер тойда гиев булан бирче олтургъанда, ораза тутармы? Оьзлер булан бирче гиев бар чакъы олар ораза тутуп болмаслар. ²⁰ Амма оланы янындан гиевню алып гетеген гюн гелер, шо заман олар да ораза тутарлар.

²¹ Эсги опуракъгъа бирев де янгы къумачдан ямав салмас. Шолай этсе, салынгъан ямав гирип, гиччи болур, опуракъны тартышдырып йыртар, йыртыгъы да дагъы да уллу болур. ²² Гьеч бирев де эсги тулукълагъа янгы чагъырны тёмес. Тёмесе, янгы чагъыр тулукъланы йыртар ва чагъыр да тёгюлер, тулукълар да ярахсыз болур. Янгы чагъырны янгы тулукълагъа тёгер.

* 2:16 *Фарисейлер* – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бёлук. Сёзлюкте де къара.

Сонгуюнню гъакъында

²³ Бир керен сонгуюн Иса ашлыкъ чачылгъан авлакъдан оьтюп бара болгъан. Ёл бойда Ону якъчылары будай башланы юлкъмагъа башлайлар. ²⁴ Фарисейлер Огъар:

– Гёремисен, сонгуюн гъарам затны олар неге этелер? – деп сорайлар.

²⁵ Иса олагъа булай жавап бере:

– Озью де, ону булангъылар да ач, гъажатлы болгъан заманда, Давут этген затны гъакъында сиз охумагъанмысыз? ²⁶ Дин къуллукъчуланы башчысы Авиятарны заманында, Давут Аллагъны уьюне гирип, Аллагъ учун гелтирилген ва Мусаны къанунуна гёре дин къуллукъчулардан башгъа биревге де ашамагъа буюрмайгъан экмеклени оьзю де ашап, оьзю булан болгъанлагъа да бергенни гъакъында охумагъанмысыз?

²⁷ – Инсан сонгуюн учун тююл, сонгуюн инсан учун яратылгъан.

²⁸ Шогъар гёре Мен, Инсанны Уланы, сонгуюнню де уьстюндеги гъакимимендир, – дей Иса олагъа.

«Сонгуюн яхшылыкъ этме герекми яда яманлыкъ этме герекми?»

3 ¹ Иса башгъа бир сонгуюн синагогъа геле. Онда къолу къуругъан бир адам болгъан. ² Бир-биревлер Исаны айыпламакъ учун, сонгуюн О биревню сама сав этмесми экен деп къаравуллап токътагъан болгъан. ³ Иса къолу къуругъан адамгъа:

– Туруп, ортагъа чыкъ! – дей.

⁴ Олагъа буса:

– Сонгуюн яхшылыкъ этме герекми яда яманлыкъ этме герекми? Жанын къутгъарма герекми яда оьлтюрме герекми? – деп сорай.

Амма олар гъеч сёйлемей токътайлар. ⁵ Иса айланасындагъылагъа къзапланып къарай. Оланы юреклерини энгилмейгенлиги Ону пашман эте. Сонг о адамгъа:

– Къолунгуну узат! – дей.

О къолун узата, о да алда йимик сав болуп къала. ⁶ Фарисейлер къыргъа чыгъып, шосагъат Гъиродну якъчылары булан Исаны оьлтюрмек учун, Огъар къаршы бир питне къурмагъа башлайлар.

Кёлню ягъасында

⁷ Иса буса якъчылары да булан кёлге багъып бара. Галилеядан ва Ягъудеядан гелген кёп халкъ да Ону арты булан гете. ⁸ Ерусалимде, Идумеяда, Ёрдан оьзенни ари ягъында, Сурну ва Сайданны айлана якъларында яшайгъан кёп халкъ, Иса этеген ишлени эшитип, жыйылып

Ону янына геле. ⁹ Жыйылгъан шо халкъ Озьюню уьстюне ябурулуп, таптап къоймасын учун, Иса якъчыларына бир къайыкъ гъазирлеп къойсун деп тапшура. ¹⁰ Иса кёплени сав этгени саялы, Огъар къолу булан бир узатылып тиймек учун, аврувлар Ону уьстюне ябурулалар.

¹¹ Жинлер Исаны гёрген заманда, Ону алдында ерге къапланып ятып:

– Сен Аллагъны Уланысан! – деп къычыра.

¹² Амма Иса Озьюню гъакъында башгъалагъа билдирмесин деп, олагъа къатты кюйде бувара.

Иса он эки элчисин танглай

¹³ Иса тавгъа оьрлене ва Озью танглагъанланы янына чакъыра. Олар да Ону янына гелелер. ¹⁴ Олар Иса Озью танглагъан ва элчилер* деп ат берген он эки адам болгъан. Олар даим Иса булан бирче болмагъа герек болгъан. Иса оланы Сююнч Хабар билдирмек учун, ¹⁵ аврувланы сав этмеге ва жинлени къуваламагъа гючю болсун учун сайлай.

¹⁶ О сайлагъан он эки де адам булардыр: Симон (Иса огъар Петер деп ат берген), ¹⁷ Зеведейни Якъуб деген уланы ва Якъубну иниси Югъан (Иса олагъа Бени-Регеш, демек «Кёк кёкюревню уланлары» деп ат берген), ¹⁸ Андрей, Филип, Бартолмай, Маттай, Тома, Алфайны уланы Якъуб, Тадай, Элинсюер** деп айтылагъан Симон ¹⁹ ва артда Исагъа хыянатлыкъ этген Ягъуда Искариет.

Аллагъны Ругъун мысгъыллав

²⁰ Сонг Иса уьюне къайта ва онда онча да кёп халкъ жыйыла чы, Исаны ва Ону якъчыларыны гъатта ашамагъа да имканлыгъы болмай.

²¹ Исаны къардашлары шону эшитген заманда, Ону алмагъа геле, неге тююл: «О гъакъылдан тайышгъан», – дей болгъанлар.

²² Ерусалимден гелген дин алимлери: «Ону ичине Зензевил*** гирген» ва «Жинлени буса О жинлени башчысыны гючю булан къувайлай», – деп сёйлейлер.

²³ Шо заман Иса, оланы Озьюню янына чакъырып, олагъа масаллар булан сёйлемеге башлай:

* 3:14 *Элчи (грекче «апостолос»)* – Аллагъ сайлап йиберген адам. Огъар ихтиярланы Иса Месигъ берген. Исаны башлапгъы он эки якъчысы элчилер болуп токътагъанлар.

** 3:18 *Элинсюер* – он эки элчиден бириси болгъан Симон алда «Элинсюерлер» деген дин-жамият къурумну ортакъчысы болгъан буса ярай. Шо къурум Ягъудеяны румлуланы зулмусундан савутну гючю булан къутгъармагъа къаст эте болгъан.

*** 3:22 *Зензевил* – иблисге айтылагъан атлардан бириси.

– Иблис иблисни нечик кзувалап бола? ²⁴ Эгер бир пачалыкъ экиге бёлюнсе, шолай пачалыкъ тозулар. ²⁵ Яда бир агью экиге бёлюнсе, шолай агью яшап болмас. ²⁶ Эгер иблис оьз-оьзюне кяршы чыгып, ону гючю бёлюнген буса, о сав кълмас, огъар ахыр кьобар. ²⁷ Гючлю бир адамны уьюне гирип, бир алдын ону байламаса, бирев де ону уьюн урламагъа болмас. Шондан сонг ону уьюн урламагъа бажарылар.

²⁸ Гертисин сёйлеймен сизге: адамлар этген не гюнагъ иш де, не капирлик де гечилежек. ²⁹ Амма Аллагъны Ругъуна капир сёйлегенден бир заманда да гечилмес. О даимлик гюнагъы булан такъсырлы.

³⁰ Иса бу сёзлени адамлар: «Огъар жин гирген», – деп сёйлейгени саялы айта.

Исаны анасы ва инилери

³¹ Сонг Исаны анасы ва инилери гелелер. Оьзлер кьырда кълып, Ону чакъырмагъа йиберелер. ³² Ону айланасында кёп халкъ олтургъан болгъан. Огъар:

– Кьырда Сени ананг ва инилеринг гелип, Сени сорайлар, – дейлер.

³³ Иса олагъа:

– Мени анам ва инилерим кимлердир? – деп жавап бере. ³⁴ Оьзюню айланасында олтургъанлагъа гёз кьаратып:

– Мени анам ва инилерим муна булардыр. ³⁵ Аллагъ сюегенни этеген гьар ким Мени иним, кьызардашым, анамдыр, – дей.

Чачывчуну масалы

4 ¹ Иса дагъы да кёлню ягъасында халкъгъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай. Ону айланасына оьтесиз кёп халкъ жыйыла. Шо саялы О къайыкъгъа да минип, бираз ари юзе, халкъ буса кёлню ягъасында къала. ² Иса олагъа масаллар булан кёп затланы уйьирете. О уйьирете туруп, булай дей:

³ – Тынглагъыз! Чачывчу чачмагъа чыгъа. ⁴ О чачагъанда, урлукъланы бирлери ёл ягъагъа тюшюп къала. Къушлар гелип оланы чёплеп ашайлар. ⁵ Бирлери, топурагъы аз ташкъатыш ерге тюшюп, узакъ кълмай чыгъа, неге тюгюл онда топуракъны кьатлаву сай. ⁶ Гюн чыкыгъанда, оьсюмлюклер сёнюп къала. Тамуру терен болмагъангъа гёре, олар кьуруп къала. ⁷ Бирлери тегенекликге тюше. Тегенеклер оьсюп, урлукъланы оьсме кьоймай, янча ва олар тюшюм бермей. ⁸ Башгъа урлукълар берекетли топуракъгъа тюше, оьсюп оьрге гётерилмеге башлай. Оланы да бирлери юз, оьзгелери алтмыш, башгъалары буса отуз керен артыкъ тюшюм бере.

⁹ Сонг Иса:

– Къулакълары барлар эшитсинлер! – дей.

¹⁰ Халкъ тозулгъанда, Исаны он эки элчиси ва оьзге якъчылары Огъар масалланы гъакъында сорай. ¹¹ О да олагъа булай дей:

– Аллагъ нечик гъакимлик этегенни сырларын сизге билмеге гюч берилген. Амма башгъалагъа бары да зат масаллар булан сёйлене.

¹² Мен олагъа масаллар булан сёйлейгенимни себеби:

Олар тынглап туражакълар – амма англамажакълар, кьаран туражакълар – амма гёрмежеклер.

Ёгъесе, олар товба этер эди ва оланы гюнагълары гечилмеге болур эди.

¹³ Иса сонг олагъа булай дей:

– Сиз бу масалны англамадыгъызмы? Олай буса башгъа масалланы нечик англамагъа болурсуз? ¹⁴ Чачывчуну чачагъаны Аллагъны каламыдыр. ¹⁵ Бир-биревлер ёл ягъагъа чачылгъан урлукълагъа ошайлар. Олар каламны эшите, амма шоссагъат иблис гелип, оланы юреклерине чачылгъан каламны чыгъарып ала. ¹⁶ Башгъалары буса ташкъатыш ерлеге чачылгъан урлукълагъа ошайлар. Олар Аллагъны каламын эшитгенде, ону бек сююп, шоссагъатына кьабул этелер. ¹⁷ Амма олар оьзлени юреклеринде каламны тамурлашма кьоймайгъаны саялы, о ончакъы узакъ турмай. Бир тюрлю аваралар чыкыгъанда яда калам учун гьызарлав башлангъанда буса, олар шоссагъат иманындан чыгып кьалалар. ¹⁸ Бирлери тегенекли ерге чачылгъан урлукълагъа ошай. Олар каламны эшителер, ¹⁹ амма бу дюньяны къайгысы, байлыкъгъа дамагъкарлыкъ ва башгъа хыяллар оларда ону сёндюре, о да тюшюм гелтирмей. ²⁰ Башгъалары берекетли топуракъгъа чачылгъан урлукълагъа ошай. Олар каламны эшитип кьабул этегенлердир. Олар яхшы тюшюм гелтирелер, бириси юз, оьзгеси алтмыш, башгъасы буса отуз керен артыкъ тюшюм гелтирелер.

Ярыкъны гъакъында

²¹ Иса олагъа булай дей:

– Чыракъны уйьиге уьстюне бёттёбен савут кьаплап яда тахны тюбюне салмакъ учун гелтиреми? Чыракъны гёрюнеген ерге орнатмакъ учун тюгюлмю дагъы гелтирегени? ²² Бир яшыртгъын зат да билинмей кълмажакъ, бир сыр да ачылмай кълмажакъ. ²³ Эшитме къулакълары барлар эшитсинлер!

²⁴ Иса булай давам эте:

– Эшитген затыгъызны уьстюнден ойлашыгъыз. Башгъаланы нечик оьлчев булан оьлчесегиз, сизге де шолай оьлченер, дагъы да кьошулар.

²⁵ Кимники бар буса, огъар дагъы да берилежек. Кимники ёкъ буса, барлары да алынажакъ.

Урлукъну гъакъындагы масал

²⁶ – Аллагъны гъакимлиги нечик затдыр? Айтайыкъ, бир адам топуракъгъа урлукъ чача. ²⁷ Гечелер о юхлай, гюндюзлер тура. Шо вакътини ичинде урлукъ чыгъа, оьсе. О буса шо нечик болагъанны билмей. ²⁸ Топуракъ оьзлюгюнден гелим бере: башлап отну, сонг башын, ондан сонг баш толтуруп бюртюкню чыгъара. ²⁹ Бюртюк бишгенде буса, шо гъазиринде о оракъ ора. Неге тюгюл де, оракъны заманы етишген.

Гиччинеу урлукъну гъакъында

³⁰ – Аллагъны гъакимлигин дагы да не булан тенглеширме болабыз? Яда ону не масал булан англатмагъа бажарыла? ³¹ О гиччинеу урлукъ йимик. Шо урлукъ бары да урлукълардан инг де гиччиси, ³² оьсген заманда буса, бары да оьсюмлюклерден бек оьсюп, терек йимик болуп къала. Ону уллу бутакъларыны салкъынында къушлар уялар тигип сыйынма болалар.

³³ Адамлар англап болагъан чакъы Иса оланы дагы да булай кеп масаллар булан уйретип тура. ³⁴ Масалсыз олагъа гъеч бир зат да айтмай. Оьзюню якъчыларына буса янгыз къалгъанда, бары да затны англатып бере.

Алатоланны токътатыв

³⁵ Шо гюн ашам болгъанда, Иса якъчыларына:

– Келню бириси ягъына барайыкъ, – дей.

³⁶ Олар да халкъны къоюп, Исаны янына къайыкъгъа минип, ёлгъа тюшелер. Олар булан бирче башгъа къайыкълар да бола. ³⁷ Гючлю алатолпан гетерилип гете. Толкъунлар уруп, къайыкъны сувдан толтурмагъа башлай. ³⁸ Иса къайыкъны арт янында, ястыкъгъа баш да этип, юхлап тура. Якъчылары Ону уятып:

– Устаз! Бизин батып бара турагъаныбызда Сени гъеч аваранг ёкъму? – деп сорайлар.

³⁹ О да уянып, елге токътамагъа буюра ва келге:

– Тоқта! Сабур бол! – дей. Ел тына ва бир шыплыкъ болуп къала.

⁴⁰ Иса якъчыларына:

– Неге булай къоркъасыз? Сизин бир де иманыгъыз ёкъму? – дей.

⁴¹ Олар оьтесиз бек къоркъалар ва:

– Еллер де, кел де Оьзюне таби болагъан Бу Кимдир? – деп бир-бирине сёйлейлер.

Жинли бир адамны сав болуу

С¹ Олар Галилея келню бириси ягъына, герасалыланы топурагъына гелелер. ² Иса къайыкъдан чыкъгъанда, бир жинли адам къабурлардан чыгып, шоссаят Ону къаршылай. ³ Биревню де къабурларда яшайгъан бу адамны къолларын шынжырлар булан байлап, бутларын бугъавлап токътатма гючю етмей болгъан. ⁴ Бир нече керенлер шынжырлар ва бугъавлар булан бегитсе де, о шынжырланы уьзюп, бугъавланы бузуп къутула болгъан. Биревню де ону енгип токътатма гючю етмей болгъан. ⁵ Даим гечеси-гюню булан тавларда ва къабурларда акъыра ва ташлагъа уруна туруп тура болгъан.

⁶ Исаны гелегенин арекденокъ гёрюп, о чабып барып, Ону алдында тобукъларындан тура. ⁷ Гючлю тавуш булан къычырып:

– Гъей Иса, Аллагъу-Тааланы Уланы! Менден не сюесен? Аллагъны аты булан тилеймен Сагъа: магъа азап берме! – дей. ⁸ Неге тюгюл де, Иса: «Гъей жин! Бу адамны ичинден чыгып тай!» – деп айтгъан болгъан.

⁹ Сонг Иса огъар:

– Сени атынг кимдир? – деп сорай.

– Легион*, – деп жавап бере о, неге тюгюл ону ичине кеп жинлер кирген болгъан.

¹⁰ Жинлер Исагъа оьзлени бу ерлерден къуваламасын деп кеп ялбаралар. ¹¹ Онда тав бетде отлайгъан бир уллу донгуз сирив болгъан.

¹² Жинлер Исагъа:

– Бизин шу донгузланы ичине гирме къой, шоларда ерлешейик, – деп тилейлер.

¹³ Иса да олагъа шоссаят изну бере. Жинлер де, адамлардан чыгып, донгузланы ичлерине гирелер. Эки мингге юукъ донгузу булангы сирив чабып йиберип, учурумдан таба келге тюшюп, сувгъа бата.

¹⁴ Донгуз сакълагъанлар къачып гетип, шагъарда ва юртларда бу хабарны яя. Адамлар да болгъан бу ишлеге къарамагъа чыгъалар. ¹⁵ Олар Исаны янына гелгенде, ичинден жинлер чыкъгъан адам гийинип олтургъанын, ону башында гъакъылы барын гёргенде, къоркъалар. ¹⁶ Бу ишни гёргенлер жинли адам ва донгузлар булан не болгъанын гелгенлеге англаталар. ¹⁷ Шо заман бары да адамлар Исагъа оьзлени ерлеринден гетсин деп тилемеге башлайлар.

¹⁸ Иса гетмеге деп къайыкъгъа минген заманда, ичинден жинлер чыкъгъан адам Ону булан бирче бармагъа оьзюне де изну берсин деп тилей. ¹⁹ Амма Иса огъар изну бермей ва:

* 5:9 *Легион* – румлуланы бир нече минг адамы булангы асгер бёлюго. Мунда «оьтесиз кеп» деген маънада.

– Уьонге барып, Раббинг сагъа этген бары да затны ювукъларынга айт, Раббинг сагъа Оьзюню рагъмусун нечик гёрсетгенни англат, – дей.

²⁰ О адам гетип, оьзю учун Иса нелер этгенин Оншагъар деген ерде айтмагъа башлай. Барысы да тамаша болуп къалалар.

***Къызны тирилию ва авруйгъан
къатынны сав болуу***

²¹ Иса къайыкъ булан дагъы да къайтып бириси якъгъа чыкыгъанда, Ону янына кёп халкъ жыйыла. О кёлню ягъасында къала. ²² Онда синагогну башчысы болгъан Яир деген бир адам геле. Исаны гёргенде, о ерге къапланып, Ону аякларына баш ура.

²³ – Къызым авруп оьле тура. Гелип, огъар къолунгну бир тийдирсенг, о сав болуп, яшап къалажакъ эди! – деп ялбармагъа башлай.

²⁴ Иса ону артына тюшюп гете.

Исаны арты булан, Огъар ябурулуп кёп халкъ да юрюй. ²⁵ Онда он эки йылны узагъында къаны гетип авруйгъан бир къатын болгъан. ²⁶ О кёп азап чегип тура болгъан. Огъар кёп эмчилер кёмек этме къарагъан. Олар учун о барын-ёгъун чыгъаргъан. Амма ону гьалы къолайлашмагъан, дагъы да бузукълашгъан. ²⁷ Исаны гъакъындан эшитгенде, халкъны арасындан артдан таба Ону ювугъуна барып, бу къатын узатылып Ону опурагъына тие. ²⁸ Неге тююл де: «Ону опурагъына бир сама тийсем, сав болуп къалажакъ эдим», – деп ойлаша. ²⁹ Шоссагъатына ону къаны гетегени токътай ва къатын къаркъарасы аврувдан тазалангъанын гьис эте.

³⁰ Шоссагъат Иса, Оьзюню эмли къудраты таъсир этгенни билип, бурулуп халкъгъа къарай ва:

– Мени опурагъыма ким тийди? – деп сорай.

³¹ Якъчылары Огъар:

– Халкъ Сагъа багъып ябурулуп гелегенни гёресен чи, Оьзонг: «Магъа ким тийди?» – деп сорайсан, – дейлер.

³² Амма Оьзюне тийген ким экенни билме сююп, О айланасына къарай. ³³ Шо заман оьзюне не болгъанны англап, бу къатын къоркъуп къартыллай туруп, Исаны аякларына баш ура ва Огъар болгъан затны герти кюйде айта. ³⁴ Иса огъар:

– Къызым, иманынг сени сав этди. Эсен-аман бар, аврувунгдан дагъы инжиме, – дей.

³⁵ Иса шо сёзлени сёйлеп турагъанда, синагогну башчысы Яирни уьонден адамлар гелип:

– Сени къызынг оьлдю. Устазны негъакъ авара этмеге негер тарыкъдыр? – дейлер.

³⁶ Амма Иса оланы сёзлерин эшитгенде, Яирге:

– Къоркъма, янгыз иман салып къой, – дей.

³⁷ Иса Петерден, Якъубдан ва Якъубну иниси Югъандан башгъа биревге де Оьзю булан гелмеге изну бермей. ³⁸ Олар синагогну башчысыны уьоне гелелер ва Иса къавгъаны, къычырып йылап яс этеген адамланы гёре. ³⁹ О ичине гире ва олагъа:

– Бу пашманлыкъ, яс негер тарыкъдыр? Къыз оьлмеген, о юхлап тура, – дей.

⁴⁰ Олар буса Ону уьстюнден кюлеп къоялар. О бары да адамланы къыргъа чыгъартдыргъан сонг, къызны атасын, анасын ва Оьзю булан болгъан уьч де якъчысын да алып, къыз ятгъан ерге гире. ⁴¹ Къызны къолундан тутуп, огъар:

– Талита къум! – дей. Бу сёз: «Къызым, сагъа айтаман, тур!» – демекдир.

⁴² Он эки яшындагъы къыз, шоссагъат туруп, юрюмеге башлай. Муну гёргенлер бу ишге бек гъайранлыкъ этип къалалар. ⁴³ Иса олагъа:

– Бу ишни бирев де билмесин! – деп къатты кюйде бувара ва къызгъа ашамагъа бир зат беригиз деп буюра.

Назаретлилер Исаны къабул этмейлер

6 ¹ Иса, ондан чыгып, оьз шагъарына геле. Якъчылары да Ону булан гелелер. ² Сонгугюн болгъанда, Иса синагогда адамлагъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай. Кёплер Огъар тынглагъан сонг, тамаша болуп къалалар. Олар булай дей:

– Бу Адам бу затланы къайдан уьйренген? Бугъар берилген бу гъакъыл недир? Муну къоллары булан этилеген бу аламатлар нени англата? ³ Мариямны уланы, Якъубну, Юсупну, Ягъуданы ва Симонну агъасы агъач уста Бу сама тююлмю? Къызардашлары мунда, бизин арабызда, яшамаймы? – деп сорайлар.

Олар да Исагъа абур этмей. ⁴ Иса да олагъа:

– Пайхаммарны бары да ерлерде абуру бардыр, янгыз оьз ватынында, оьзюню адамларыны арасында ва оьз уьонде ону абуру ёкъдур, – дей.

⁵ Шо саялы онда Иса гъеч бир муьжизат гёрсетип болмай. Янгыз бир нече авруйгъан адамланы уьстюне къолун узатып, оланы сав эте.

⁶ Оланы имансызлыгъына къарап, Иса тамашалыкъ эте. Сонг адамлагъа Аллагъны каламын англатмагъа айланадагъы юртлагъа гете.

Иса элчилерин Сююнч Хабарны билдирмеге йибере

⁷ Он эки де элчисин Оьзюню янына чакъырып, Иса оланы экев-экев этип йибермеге башлай, олагъа жинлени къувалама къудрат бере. ⁸ Ёлгъа оьзлер булан бир таякъдан башгъа дагъы бир зат да – не экмек, не дорба, не кисесине акъча алмасынлар деп тапшура. ⁹ Олагъа чарыкълар

гийсинлер ва устюне де гийгенинден башгъа дагъы гёлек алмасынлар деп буюра. ¹⁰ Олагъа булай дей:

– Къайсы ерде бир уйге гирсегиз, о ерден гетгинче, шо уйде къалыгъыз. ¹¹ Баргъан еригизде сизин къабул этмесе ва сёзлеригизге тынгламаса, ондан чыгъагъанда, аякъларыгъыздагъы чангны да силкип тайдырыгъыз. Бу олар учун бுவарыв болажакъ.

¹² Олар ёлгъа чыгъалар ва инсанланы товба этмеге чакъыралар.

¹³ Олар хыйлы жинлени къувалайлар ва бир кёп аврувланы зайтун май сюртюп сав этелер.

Ягъия пайхаммарны оълюмо

¹⁴ Гъирод гъаким Исаны гъакъында эшите, неге тююл Ону аты яхшы белгили болгъан. Халкъ: «Бу Адам оълюмден тирилген Ягъия пайхаммардыр. Шо саялы бу муъжизатланы О гёрсете», – дей. ¹⁵ Башгъалары да: «О Илияс пайхаммардыр», – дей. Бирлери де: «О бырынгъы пайхаммарлар йимик бир пайхаммардыр», – дей.

¹⁶ Муну эшитгенде, Гъирод: «О мен башын гесдирген Ягъиядыр, о оълюмден тирилген», – дей. ¹⁷⁻¹⁸ Ягъия Гъиродгъа: «Сагъа агъанг Филипни алдынгъы къатыны Гъиродияда булан уйленмеге ярамай», – деп бир нече керенлер айтгъан болгъан. Гъиродияда себеп болуп, Гъирод, Ягъияны тутуп бугъавлап, туснакъгъа салмагъа буйрукъ берген.

¹⁹ Гъиродияда Ягъиядан ачув алма сююп, ону оьлтюртмеге сюе, тек шону этип болмай. ²⁰ Неге тююл де, Ягъия бир сыйлы ва муъмин адам экенин билип, Гъирод ондан къоркъа ва ону къоруп сакълай. Гъирод Ягъияны сёзлерине бек сююп тынгласа да, олар ону даим рагъатсызландыра болгъан.

²¹ Оьзю тувгъан гюнюн белгилеп, Гъирод оьзюню айтылгъан адамлары, асгербашчылары, ва Галилеяны абурлу адамлары учун къонакълыкъ къургъанда, онгайлы гюн гелип къала. ²² Гъиродияданы къызы шонда гирип гелип, бийиме башлагъанда, о Гъиродну ва ону булан олтургъанланы кепине геле. Пача бу къызгъа:

– Сен менден не тилесенг де, мен сагъа бережекмен. ²³ Менден не зат тилесенг де, гъатта пачалыгъымны яртысын тилесенг де, бережекмен, – деп ант эте.

²⁴ Къыз да чыгъып, анасына:

– Не тилейим? – деп сорай.

– Ягъия пайхаммарны башын гес деп тиле, – дей анасы.

²⁵ Къыз шоссагъат алгъасап, пачаны янына барып, огъар:

– Тепсиге де салып, магъа буссагъат Ягъия пайхаммарны башын бергенингни сюемен, – дей.

²⁶ Пача бек пашман бола. Амма къонакъланы да алдында ант этгени саялы, къызны тилевюн гери урма суймей. ²⁷ Пача гъазиринде жаллатны чакъырып, огъар Ягъияны башын гесип гелтирмекни буюра. Жаллат, туснакъгъа барып, Ягъияны башын гесе. ²⁸ Ону башын, тепсиге салып гелтирип, къызгъа бере. Къыз да ону элтип анасына бере. ²⁹ Ягъияны якъчылары муну эшитгенде, гелип, ону сюегин алалар ва къабургъа салалар.

Беш минг адамны тоймакълыгъы

³⁰ Элчилер, Исаны янына жыйылып, Огъар оьзлер не этгенни ва не уйретгенни айталар. ³¹ Иса да олагъа:

– Гъали бир чет ерге барайыкъ, шонда бираз рагъатланыгъыз, – дей.

Неге тююл де, гелеген-гетегенлер онча да кёп бола чы, оланы гъатта ашамагъа сама заманы болмай. ³² Олар къайыкъгъа да минип, халкъдан ари бир чет ерге баралар.

³³ Барагъанын гёрген бир кёп гишилер оланы таныйлар. Бары да юртлардан жыйылгъан халкъ чабып олардан алдын шонда барып токътай. ³⁴ Къайыкъдан ягъагъа чыкъгъанда, Иса бир кёп адамланы гёре. Ону адамлагъа языгъы чыгъа, неге десе олар къойчусуз къалгъан къойлар йимик болгъан. Сонг олагъа кёп затланы англамагъа башлай.

³⁵ Заман геч болуп барагъанына гёре, якъчылары Исаны янына гелип:

– Бу чет ер де дюр, геч де болгъан. ³⁶ Халкъны къайтар, айланадагъы махилеге ва юртлагъа барып, оьзлеге ашамагъа зат алсынлар, – дейлер.

³⁷ – Олагъа ашама зат сиз беригиз, – деп жавап бере Иса.

– Биз барып аш сатып алып, оланы тойдурайыкъмы? Шону алмакъ учун чу, эки юз гююш акъча сама герек, – дейлер олар.

³⁸ – Сизин нече экмегигиз бар? Барып къарап гелигиз, – дей Иса.

Олар билип:

– Беш экмегигиз де, эки балыгъыбыз да бар, – дейлер.

³⁹ Иса олагъа бютюн халкъны гюп-гюп этип яшыл отну устюнде олтуртмагъа буйрукъ эте. ⁴⁰ Халкъ да юз-юз, элли-элли адамдан гюpler болуп олтура. ⁴¹ Иса беш экмекни де, эки балыкъны да алып, кёкте багъып къарап, шюкюр дуа эте. Сонг, сындырып, экмеклени якъчыларына бере, олар да халкъгъа пайлайлар. Иса эки балыкъны да шолай барысына да пайлай. ⁴² Барысы да ашап тоя. ⁴³ Къалгъан гесеклени жыйып, он эки земгилни экмекден де, балыкъдан да толтуралар. ⁴⁴ Ашайгъанлар буса беш мингге ювукъ адам болгъан.

Иса сувну устю булан юрюй

⁴⁵ Иса шоссагъат, халкъны йибегинче, якъчыларына, къайыкъгъа минип, Оьзюнден алда о бириси якъгъа, Байтсайдагъа, чыгъып турмагъа буюра. ⁴⁶ Халкъны ёлгъа салгъандан сонг, дуа этмек учун, Иса тавгъа чыгъа.

⁴⁷ Ахшам болгъанда, къайыкъ кёлню ортасында, Иса буса ягда къуру ерде янгыз бола. ⁴⁸ Къаршы гючлю ел эшегени саялы, О якъчыларына къюсмен чалмагъа къыйын экенни гёре. Танг къатгынча Иса кёлню устю булан юрюп, оланы янына бара. Оланы янындан оютюп гетмеге де сюе, ⁴⁹ амма Ону кёлню устю булан юрюп гелегенин гёрюп, олар шо бир гёзге гёрюнеген затдыр деп ойлалар ва барысы да бирче къоркъуп къычырып йиберелер. ⁵⁰ Олар бары да Исаны гёрюп, бек къоркъалар. О буса шоссат олагъа булай дей:

– Гъалекленмегиз! Менмен! Къоркъагъыз!

⁵¹ Сонг Иса оланы янына къайыкъгъа мине. Ел сел бола. Олар бек тамашалыкъ этип къалалар, ⁵² неге туюл олар экмеклер булангъы аламатны агъамиятлыгын гъали де англап битмеген болгъан. Буланы барын да олар юреклерини енгилмейгенлигинден англап болмагъан.

Галилеяда аврувланы сав этив

⁵³ Кёлню бириси ягъасына чыкъгъан сонг, олар Генисаретге баралар. Онда къайыкъны ягъагъа байлайлар. ⁵⁴ Олар къайыкъдан чыгып гелегенде, адамлар шоссат Исаны таный. ⁵⁵ Олар айланадагъы бары да ерлеге бара. Иса къайда барса да, аврувланы тешекде ятгъан гъалында Ону янына гелтирге башлайлар. ⁵⁶ Шагъар болсун, юрт яда махи болсун – О къайда барса да, бары да ерлерде аврувланы майданлагъа гелтирелер. Аврувлар да, янгыз Озюню опурагъыны этегине сама бир тиймеге къойсун деп, Исагъа ялбаралар. Тийгенлени барысы да сав болалар.

Ата-бабаланы адатлары

7 ¹ Ерусалимден гелген бир-бир фарисейлер ва дин алимлер Исаны янына жыйылалар. ² Олар Исаны бир-бир якъчылары мурдар кюйде, демек жувумлагъан къоллары булан ашайгъанны гёрелер. ³ Фарисейлер, бары да озге ягъудилер йимик, озлени ата-бабаларыны адатына гёре, къолларын тындырыкълы кюйде жувмай туруп ашамай болгъанлар. ⁴ Базардан гелгенде де, жувунмай туруп, ашамай болгъанлар. Олар дагъы да хыйлы адатланы юрте болгъанлар. Масала, сукараланы, кажинлени ва багъыр къазанланы жувуп тазалай болгъанлар.

⁵ Шо саялы фарисейлер ва дин алимлер Исагъа:

– Сени якъчыларын ата-бабаларыбызны адатларын неге бузалар, мурдар къоллары булан неге аш ашайлар? – деп сорайлар.

⁶ Иса олагъа булай жавап бере:

– Ешай пайхаммар сизин гъакъыгъыздан алданокъ не яхшы айтгъан дагъы. Ону китабында булай язылгъан:

Бу халкъ Магъа авзу булан гъюрмет эте, амма оланы юреклерини Менден йыракъда.

⁷ *Олар этеген ибадат негъакъ:*

олар Мени насигъатларыма туюл, инсанлар ойлалар чыгъаргъан насигъатлагъа уйрете.

⁸ Сиз Аллагъны буйругъун къоюп, инсанланы адатларын юрютесиз. ⁹ Аллагъны буйругъун гери уруп, озюгюзню адатларыгъызны юрютмеге нечакъы да устасыз! ¹⁰ Муса: «Атанга да, ананга да гъюрмет эт» ва: «Атасына яда анасына яман сёйлейген адам оylumге тарылма герек», – деп айтгъан. ¹¹ Сиз буса атасына яда анасына: «Менден кёмек къаравулламагъыз. Мен сизге берме болагъан чакъы затымны Аллагъа къурбан этип бергенмен», – деп айтма ярай дейсиз. ¹² О адамгъа озюню атасы ва анасы учун бир зат да этмей къоймагъа ихтияр бересиз. ¹³ Шолайлыкъда, наслудан наслугъа бериле гелеген адатыгъыз саялы Аллагъны буйругъун озюгюз бузасыз. Огъар ошагъан дагъы да хыйлы затланы этесиз.

«Инсанны не зат мурдар эте?»

¹⁴ Янына халкъны чакъырып, Иса булай дей:

– Барыгъыз да Магъа тынглап, англамагъа къарагъыз! ¹⁵ Инсанны мурдар этеген авзуна гиреген зат туюл, ону мурдар этеген авзундан чыгъагъан сёзлеридир. [¹⁶]*

¹⁷ Халкъны янындан тайып, уйге гиргенде, якъчылары Исагъа бу тапшурманы гъакъында сорайлар. ¹⁸ Иса:

– Гертелей де, сиз шону гъали де англамаймысыз? Инсанны ичине тышдан гелип гиреген бир зат да ону мурдарлама болмайгъанны сиз гёрмеймисиз дагъы? ¹⁹ Неге десе, о ону юрегине бармай, къарнына гире ва ондан таба чыгып тая, – дей. Шолайлыкъда, Иса бары да ашайгъан затлар таза экенин айта.

²⁰ Сонг Иса булай давам эте:

– Инсандан чыгъагъан зат инсанны мурдар эте. ²¹ Неге туюл де, яман хыяллар, зиналыкъ, пасатлыкъ, олтюрювлер, ²² уручулукъ, сутурлукъ, къылыкъсызлыкъ, гыллачылыкъ, уятсызлыкъ, гюнчулюк, бугътанчылыкъ, хохабазлыкъ, авлиялыкъ – инсанны юрегинден, ичинден чыгъагъан затлар. ²³ Бары да бу яман ишлер ичинден чыгъа ва инсанны мурдар эте.

Финикиялы къатынны иманы

²⁴ Ондан чыгып, Иса Сур ва Сайдан деген топуракълагъа бара. Мунда О бир уйде токътай ва онда Озюн гиши таныгъанны сюймей,

* 7:16 Бир-бир грекче къольязывларда «Эшитмеге къулакълары барлар эшитсинлер!» деген аят да ёлугъа.

амма яшынмагъа бажарылмай. ²⁵ Озьюню гиччи бир кызыяшыны ичине жин гирген бир къатын, Исаны гелгенин эшитип, шоссагъат гелип Ону аякъларына баш ура. ²⁶ О Сурия Финикиясында тувгъан бир ят къатын болгъан. О кызындан жинни къуваласын деп, Исагъа ялбарып тилей. ²⁷ Иса огъар:

– Бир алдын яшланы ашдан тоймагъа къой. Яшланы ашын алып, итлеге бермек тюз туююл, – дей.

²⁸ – Я Раббим! Итлер де тепсини тюбюнде яшлардан къалгъан аш увакъланы ашай чы, – деп жавап бере къатын.

²⁹ – Сёйлеген бу сёзюнг учун парахатынга уюнге барма боласан, сени кызынгдан жин чыкъды, – дей Иса огъар.

³⁰ Къатын уюне гелгенде, кызыны жинден къутулуп, тёшекде ятып турагъанын гёре.

Къыйынлача сёйлейген сангыравну сав этив

³¹ Сур топурагъындан чыгып, Иса Сайданны ичинден Оншагъар деген ерни ортасындан таба дагъы да Галилея кёлню ягъасына геле.

³² Ону янына сангырав ва къыйынлача сёйлейген бир адамны гелтирелер ва огъар къолун тийдирсин деп тилейлер. ³³ Ону адамлардан ари тайышдырып, Иса бармакъларын бу адамны къулакъларына сугъа ва тюкюрюп ону тилине тие. ³⁴ Сонг кёкте багып къарап, кюстюнюп, огъар: «Эффата!» Демек, «Ачыл!» – дей.

³⁵ Шоссагъат ону къулакълары эшитеген болуп къала ва къыйынлача сёйлейгени тайып, тап-таза сёйлемеге башлай. ³⁶ Иса олагъа шуну гъакъында биревге де айтмасын деп бувара. Амма бек буваргъан чакъы, бу хабарны дагъы да бек яялар. ³⁷ Адамлар бу ишге обтесиз бек тамаша болалар ва:

– О бары да затны яхшы эте. Гъатта сангыравланы эшитеген эте, сёйлеп болмайгъанланы буса сёйлете! – дейлер.

Дёрт минг адамны тойдурув

8 ¹ Шо гюнлерде дагъы да бир кёп халкъ жыйыла ва олагъа ашама зат болмай. Иса, якъчыларын янына чакъырып, олагъа булай дей:

² – Адамлагъа языкъсынаман. Мени янымда турагъаны муна уъч гюн бола, олагъа ашама зат ёкъ. ³ Оланы ашамагъан кююнде уйлереине йиберсем, олар ёлда гъалсыз болурлар. Оланы бирлери буса йыракъдан гелген.

⁴ – Бу къадар халкъны тойдурмагъа чакъы ашны бирев де ёкъ ерден къайдан табайыкъ? – деп сорав булан жавап берелер якъчылары Огъар.

⁵ – Сизин нече экмегигиз бар? – деп сорай Иса олагъа.

– Етти, – деп жавап берелер олар.

⁶ Шо заман Иса халкъгъа ерде олтурсун деп буюра. Сонг етти де экмекни алып, бир башлап шюкюр дуа эте. Сонг сындырып якъчыларына бере, олар да халкъгъа пайлайлар. ⁷ Оланы бир нече гиччи балыкълары да бола. Иса, шюкюр дуа этип, оланы да уylesшин деп буюра. ⁸ Барысы да ашап тоя. Артыкъ къалгъан гесеклени жыйып, етти земгилни толтуралар. ⁹ Ашайгъанлар дёрт мингге ювукъ адам болгъан. Халкъны ёлгъа салгъандан сонг, ¹⁰ якъчылары да булан къайыкъгъа да минип, Иса Далманута якълагъа чыгып гете.

Фарисейлер алаамат гёрсетмекни талап эте

¹¹ Фарисейлер гелип, Иса булан эришмеге башлайлар. Ону сынап къарамакъ учун, О озлеге кёкден бир алаамат гёрсетсин деп тилейлер.

¹² Иса теренден кюстюнюп:

– Неге бу гъалиги наслу Менден алаамат гёрсетмекни талап эте? Гертисин сёйлеймен сизге: бу наслугъа алаамат гёрсетилмес, – дей. ¹³ Оланы да къоюп, Иса къайтып къайыкъгъа мине ва кёлню бириси ягъына багып гете.

Фарисейлени ва Гъиродну маясы

¹⁴ Якъчылары экмек алмагъа унутуп къалалар ва къайыкъда олар булан бир экмек туююл болмай. ¹⁵ Иса олагъа:

– Вёрегиз! Фарисейлени маясындан ва Гъиродну маясындан сакъ туругъуз, – деп бувара.

¹⁶ Олар оз арасында:

– Гъали бизин экмеклерибиз ёкъ саялы булай айтадыр, – деп сёйлейлер.

¹⁷ Олар не сёйлейгенни биллип, Иса:

– Экмеклеригиз ёгъу гъакъда неге сёйлейсиз? Гъали де гъакъылыгъыз етишип, англап битмеймисиз? Юреклеригиз гъали де шону англамаймы? ¹⁸ Гёзлеригиз бар буса да, гёрмеймисиз? Къулакъларыгъыз бар буса да, эшитмеймисиз? ¹⁹ Мен беш минг адамгъа беш экмекни пайлагъанда, къалгъан гесеклерден толтуруп, нече земгилни жыйгъаныгъыз эсигиздеми? – дей.

– Он эки, – деп жавап берелер олар.

²⁰ – Етти экмекни дёрт минг адамгъа пайлагъанда, къалгъан затдан нече земгилни толтуруп жыйдыгъыз? – деп сорай Иса.

– Етти, – деп жавап берелер олар.

²¹ Шо заман Иса олагъа:

– Неге сиз гъали де англамайсыз? – дей.

Байтсайдада сокъурну сав этив

²² Иса якъчылары булан Байтсайдагъа геле. Онда къолун тийдирсин деп тилеп, Ону янына бир сокъур адамны гелтирелер. ²³ Иса сокъурну къолундан тутуп, ону юртдан чыгъара. Сонг ону гёзлерине тюкюрюгюн тийдирип, ону устюне къолларын сала ва:

– Гьеч зат гёремисен? – деп сорай.

²⁴ Бу адам къарап:

– Мен адамланы гёремен, олар тереклер йимик, тек олар юрюйлер, – дей.

²⁵ Сонг Иса къолларын дагъы да ону гёзлерине сала. Бу адам гёзлерин ачып къарай. Ону гёзлери ачыла ва дагъы да къайтып яхшы гёреген бола. ²⁶ Иса ону:

– Уьюнге бар, амма юртгъа гирме, – деп йибере.

Петерни мюкюрюлюгю

²⁷ Мундан таба Иса якъчылары да булан бирге Филиппа Къайсарияны юртларына багъып бара. Ёлда О якъчыларына:

– Адамлар Мени ким деп гысап эте? – деп сорай.

²⁸ – Бирлери Ягъия пайхаммар, башгъалары Илияс, биревюлер буса пайхаммарланы бириси деп гысап эте, – деп жавап берелер якъчылары Огъар.

²⁹ – Сиз Мен кимдир деп ойлалашасыз? – деп сорай Иса олагъа.

– Сен Месигьсен! – деп жавап бере Петер. ³⁰ Оюзюню гъакъында гьеч биревге де сёйлемесин деп, Иса олагъа къатты кюйде бувара.

Иса Оюзюне болажакъ азапланы гъакъында айта

³¹ Иса олагъа Оюзю, Инсанны Уланы, кёп азап чекмеге герекли болажагъын, тамазалар*, баш дин къуллукъчулар ва дин алимлер Оюзю инкар этежегин, олтюрюлежегин ва уьч гюнден сонг къайтып тирилежегин айтмагъа башлай. ³² Шону гъакъында Иса олагъа ачыкъдан айта. Петер буса, Исаны бир якъгъа чакъырып, Огъар къаршы чыгъып сёйлемеге башлай. ³³ Амма Иса бурулуп якъчыларына багъып къарай ва Петерге:

– Менден ари тай, иблис! Сени Аллагъ сюеген затлар тюгюл, инсан сюеген затлар ойлалашдыра! – деп къатты кюйде жавап бере.

³⁴ Сонг Иса, халкъны ва якъчыларын янына чакъырып, булай дей:

– Ким Мени булан гелмеге сюе буса, оюзюню хыялларын гери урсун, хачын да гётерип, Мени артыма тюшсун. ³⁵ Ким оюзюню жанын

* 8:31 *Тамазалар* – Исаны заманында ягъудилени арасындагъы абурлу адамлар. Олагъа бир-бир дин адатланы юрютмек ва жамият борчлар тапшурула болгъан.

къутгъармагъа сюе буса, о шону тас этер. Амма ким Мени ва Сююнч Хабар учун оюзюню жанын тас этсе, о шону къутгъарар. ³⁶ Инсан бютюн дюньяны къазанып, жанын тас этсе, ондан огъар не пайда болур? ³⁷ Инсан жанын сакъламакъ учун, бары да затын бермесми? ³⁸ Шогъар гёре бу гюнагълы ва имансыз наслуну алдында яшайгъан ким буса да бирев Менден ва Мени сёзлеримден илыкъса, Инсанны Уланы да Атасыны макътавлугъунда сыйлы малайиклер булан гелген заманда, о адамдан оюзюнден илыгъар.

9 ¹ Иса булай узата:

– Гертисин сёйлеймен сизге: мунда токътагъанланы арасында Аллагъ нечик гъакимлик этежегин гёрмей туруп оьлмежеклер бар.

Исаны тюрлению

² Алты гюнден сонг, Иса Петерни, Якъубну ва Югъанны Оюзю булан алып, оланы бир бийик тавгъа чыгъара. Онда оланы гёз алдында бирден Исаны гёрююшю тюрленип йибере. ³ Ону опуракълары йыртыллайгъан, гёз къамашдырагъан кюйде ап-акъ бола; ер юзюнде гьеч бир опуракъ жувувчу да дагъы артыкъ акъ этип болмасдай шолай акъ бола. ⁴ Олагъа Илияс ва Муса гёрюнелер. Илияс ва Муса Иса булан лакъыр этмеге башлайлар. ⁵ Петер Исагъа:

– Устаз! Бизин мунда болмакълыгъыбыз не яхшыдыр! Бирин Сени учун, бирин Муса учун, бирин де Илияс учун уьч чатыр къурайыкъ, – дей.

⁶ Олар о даражада бек къоркъгъан чы, гъатта о не айтгъанын да билмей. ⁷ Бу арада бир булут гелип, оланы устюнде салкъынлыкъ болдура. Булутдан таба:

– Бу Мени сююмлю Уланым. Огъар тынглагъыз! – деген сес чалына. ⁸ Бирден башларын гётерип, олар онда Исадан башгъа дагъы биревню де гёрмейлер.

⁹ Тавдан энишлеп гелегенде, Иса якъчыларына Оюзю, Инсанны Уланын, олюмден тирилгинче, мунда гёрген затыгъызны биревге де айтмасын деп буюра.

¹⁰ Олар да бу сёзню ичинде сакълайлар, амма:

– «Олюмден тирилмек» демек не демекдир? – деп бир-бирине сорайлар.

¹¹ – Башлап Илияс гелме герек деп дин алимлер неге айталар дагъы? – деп сорайлар олар.

¹² Иса олагъа булай жавап бере:

– Бары да затны янгъыдан тюзлемек учун, гертиден де, башлап Илияс гелмеге герек. Амма Инсанны Уланы кёп азап чежежек ва

хорланажакъ деп Сыйлы Язывларда неге язылгъан? ¹³ Буса да Мен сизге айтайым: Илияс гелди ва лап ону гъакъында язылгъаны йимик, огъар суюген-суюгенин этдилер.

Жинли уланны сав этив

¹⁴ Иса якъчыларыны янына гелгенде, оланы къуршап токътагъан кѣп халкъны ва олар булан эришеген дин алимлени гѣре. ¹⁵ Шоссагъат Исаны гѣрюп, бютюн халкъ тамашалыкъ эте ва чабып гелип, Огъар салам бере. ¹⁶ Иса якъчыларына:

– Булар булан сиз нени гъакъында эришесиз? – деп сорай.

¹⁷ Халкъны арасындан чыгып, бириси Огъар булай жавап бере:

– Устаз, мен Сени янынга ичинде жини булангъы уланымны алып гелгенмен. О жин уланымны тилсиз этип къоя. ¹⁸ Шо жин себеп болуп, ону не ерге аврув тутса да, о ерге йыгъыла, ону авзундан гѣбюк геле, тишлерин къыжырата ва санлары къурушуп къала. Ону ичинден шо жинни чыгъарсын деп, мен якъчыларынга тилеген эдим, амма олар шону чыгъарып болмадылар. ¹⁹ Иса олагъа:

– Гъей имансыз адамлар! Къачан болгъунча Мен сизин булан туражакъман? Къачан болгъунча сизге чыдап туражакъман? Ону мунда, Мени яныма гелтиригиз! – дей.

²⁰ Яшны Исаны янына гелтирелер. Жин Исаны гѣргендокъ, яшны аврув тутса: о ерге йыгъыла, талашмагъа, авзундан гѣбюк гелмеге башлай.

²¹ Шо заман Иса ону атасына:

– Бугъар булай болагъаны кѣп боламы? – деп сорай.

О булай жавап бере:

– Гиччи чагъындан берли. ²² Оьлтюрмек учун, муну жин бир кѣп керенлер отгъа, сувгъа салды. Эгер Сен гъеч бир зат этип бола бусанг, бизге языкъсын, бир кѣмек эт хари!

²³ – Эгер сен бола бусанг дегенинг недир? Иман салагъан адамны бары да затны этмеге имканлыгъы бола, – дей Иса огъар.

²⁴ Яшны атасы шоссагъат:

– Иман саламан! Мени имансызлыгъымны енгмеге бир кѣмек эт! – деп къычырып йибере.

²⁵ Оьзлени янына кѣп халкъ чабып гелегенни гѣргенде, Иса жинге:

– Гъей тилсизликни ва сангыравлукъну жини! Мен сагъа буйрукъ этемен: мундан чыкъ, дагъы къайтып огъар гирме! – дей.

²⁶ Жин бек акъырып ва яшны гючлю кюйде аврув тутдуруп, ондан чыгып тая. Яш оьлгендей болуп, сойралып къала ва кѣплер:

– О оьлди! – дейлер. ²⁷ Амма Иса ону къолун тутса ва гѣтерип тургъуза. Яш тура.

²⁸ Иса уйге гиргенде, якъчылары Ону булан янгыз къалып, Огъар:

– Неге биз ону чыгъарып болмагъан эдик дагъы? – деп сорайлар.

²⁹ – Бу тайпа жинлени янгыз дуа этип чыгъармагъа бола*, – деп жавап бере Иса.

Иса Оьзюню оьлюмю ва тириливю гъакъында янгыдан айта

³⁰ Ондан чыгып, олар Галилеядан таба баралар. Иса шо гъакъда бирев де билгенни суймей. ³¹ Неге тюгюл де, О якъчыларына Аллагъны каламын англатмагъа сюе болгъан. Иса олагъа:

– Мени, Инсанны Уланын, инсанланы къолуна бережек. Мени оьлтюрежеклер, уьчюнчю гюн Мен къайтып тирилежекмен, – деп сѣйлей.

³² Амма олар бу сѣзлени маънасын англамайлар. Огъар къайтарып сорамагъа да къоркъалар.

«Ким уллудур?»

³³ Олар Капернагъумгъа къайталар. Иса уйге гиргенде, олагъа:

– Ёл бойда оьз арагъызда нени гъакъында эрише эдигиз? – деп сорай.

³⁴ Олар иннемей токътайлар, неге тюгюл ёл бойда олар оьзлени арасында лап уллусу кимдир деп эришген болгъанлар. ³⁵ Иса олтуруп, он эки де якъчысын янына чакъыра. Иса олагъа:

– Ким биринчи болмагъа сюе буса, о барыны да ахырынчысы, барына да къуллукъчу болсун, – дей.

³⁶ Гиччи бир яшны алып, орталыкъгъа сала, сонг ону къучакълап, олагъа:

³⁷ – Бир гиччи яшны Мени атымны гъюрметинден ким къабул эте буса, шо Мени де къабул этер. Мени ким къабул эте буса, о бир Мени тюгюл, Мени йибергенни де къабул этер, – дей.

³⁸ – Устаз! Биз Сени атынг булан жинлени къувалайгъан бир адамны гѣрдюк, бизинки болмагъаны саялы, биз ону токътатмагъа къарадыкъ, – дей Югъан Огъар.

³⁹ Иса булай жавап бере:

– Ону токътатмагъыз, неге тюгюл Мени атым булан муъжизат гѣрсетип, шоссагъат Мени гъакъымдан яман сѣйлемеге бирев де болмас.

⁴⁰ Бизге къаршы тюгюллер бизин якъчыларыбыздыр! ⁴¹ Гертисин сѣйлеймен сизге: Месигъе амин болгъаныгъыз учун, ким сизге бир шинжа сув ичирсе, шо адам тийишлисин алажакъ.

* 9:29 Бир-бир грекче къольязывларда бу аятда «дуа этип ва ораза тутуп» деген сѣзлер де ёлугъа.

Гюнагыны гыакында

⁴²— Магъа иман салагъан бу гиччилерден бирин ким гюнагъга тартса, бойнуна тирменташ да тагъып, ону денгизге батдырмакъ оъзю учун яхшы болур. ⁴³Эгер къолунг сени гюнагъга тарта буса, ону гес! Эки къолунг да булан жагъаннемни сёнмейген отуна тюшмекден эсе, даимлик яшавгъа бир къолунг булан гирмек сагъа яхшыдыр. [⁴⁴]* ⁴⁵Эгер аягъынг сени гюнагъга тарта буса, ону гес! Эки де аягъынг да булан жагъаннемге тюшмекден эсе, даимлик яшавгъа бир аягъынг булан гирмек сагъа яхшыдыр. [⁴⁶]** ⁴⁷Эгер сени гёзюнг сени гюнагъга тарта буса, ону тюртюп чыгъарып къой! Эки де гёзюнг де булан жагъаннемге тюшмекден эсе, бир гёзюнг булан Аллагъны гыакимлигини тюбюне тюшмек сагъа яхшыдыр. ⁴⁸Жагъаннемде даим оланы къаркъарасын хуртлар талап турар ва оту сёнмес. ⁴⁹Къурбангъа союлгъан гъайван туз булан тазаланагъаны йимик***, гъар ким де от булан тазаланажакъ.

⁵⁰Туз яхшы зат. Амма туз тузлу татывун тас этсе, огъар тузлу татывуну не булан бермеге болур? Ичигизде тузугъуз болсун, бир-биригиз булан татывлукъда яшап къалыгъыз.

Уйленмекни ва айрылмакъны гыакында

10 ¹Ондан чыгъып, Иса Ягъудея якъгъа, Ёрдан оъзенни бириси ягъына бара. Ону янына янгыдан кёп адам жыйыла ва О, Оъзюю адатына гёре, олагъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай.

²Исаны янына гелген бир нече фарисейлер, Ону сынап къарамакъ учун:

— Эргишиге къатынындан айрылмагъа Мусаны Къануну ихтияр береми? — деп сорайлар.

³— Муса сизге не буюргъан? — деп сорав булан жавап бере Иса олагъа.

⁴— Муса айрылыв шагъатнама язмагъа ва къатындан айрылмагъа изну берген, — дейлер олар.

⁵Иса олагъа булай жавап бере:

— Юреклеригизни хырча болмакълыгына гёре, Муса сизге къатынларыгыздан айрылмагъа изну берген. ⁶Амма Аллагъ дюньяны яратагъанда, адамланы «эргиши ва къатынгиши этип яратгъан. ⁷Шогъар

* 9:44 Бир-бир грекче къольязывларда «Жагъаннемде даим оланы къаркъарасын хуртлар талап турар ва оту сёнмес» деген аят да ёлугъа.

** 9:46 Бир-бир грекче къольязывларда «Жагъаннемде даим оланы къаркъарасын хуртлар талап турар ва оту сёнмес» деген аят да ёлугъа.

*** 9:49 Бир-бир грекче къольязывларда «Къурбангъа союлгъан гъайван туз булан тазалагъаны йимик» деген гесек ёлукъмай.

гёре адам ата-анасыны уьюнден чыгъып, къатыны булан бирлешежек, ⁸экею де туташ бир къаркъара болуп къалажакъ». Олар экев тююл, туташ бир къаркъарадыр, биревдюр. ⁹Шолайлыкъда, Аллагъ бирлешдиргенни инсан айырмасын!

¹⁰Уйде якъчылары Огъар дагъы да шо гыакъда сорайлар. ¹¹Иса олагъа булай дей:

— Къатынындан айырылып, башгъасын алагъан адам биринчи къатынына бакъгъан якъда зина этеген бола. ¹²Эгер къатынгиши эринден айрылып, башгъагъа эрге барса, о да зина этеген бола.

Иса Аллагъдан яшлар учун рагъму тилей

¹³Къолу булан тийсин деп, Исаны янына гиччи яшланы гелтирелер. Якъчылары буса оланы гирме къоймай, алып гелгенлеге урушма башлайлар. ¹⁴Шону гёргенде, Иса ачувлана ва олагъа:

— Къоюгъуз, яшлар Мени яныма гелсинлер, олагъа пуршав этмегиз! Неге тююл, Аллагъны гыакимлиги тап яшлар йимиклер учундур. ¹⁵Гертисин сёйлеймен сизге: бир гиччи яш йимик, ким Аллагъны гыакимлигин къабул этмесе, о бир заманда да шо гыакимликни тюбюне тюшмес, — дей.

¹⁶Иса, яшланы къучакълап, устьюне къолларын салып, олагъа Аллагъны рагъмусун тилеп дуа эте.

Байлыкъ ва къутгъарылыв

¹⁷Иса ёлгъа чыгъа турагъанда, Ону янына чабып бир адам геле ва тизлеринден туруп, Огъар:

— Яхшы Устаз, даимлик яшав алмакъ учун, мен не этме герекмен? — деп сорай.

¹⁸Иса огъар булай дей:

— Магъа яхшы деп сен неге айтасан? Бир Аллагъдан башгъа дагъы бирев де яхшы тююлдюр. ¹⁹Сен Ону буйрукъларын билемисен? Адам оьлтюрме, зина этме, урлама, ялгъан шагъатлыкъ этме, гишини алдатма, атанга ва ананга гъюрмет эт, — дей.

²⁰Бу адам Огъар:

— Устаз! Мен буланы барысын да яш заманымдан берли юрютемен, — деп жавап бере.

²¹Иса огъар сююв булан къарай ва:

— Сагъа юрютме тарыкъ дагъы да бир зат къалгъан. Барып бар чакъы затынгны сатып, пакъырлагъа уьлеш. Шо заман кёклерде сени хазналарынг болур. Сонг гел, Мени артыма тюш! — дей.

²²Бу сёзлени эшитгенде, о адамны бети алышынып гете ва пашман болуп, ари тая, неге тююл о бек бай гиши болгъан.

²³ Эки ягына къарап, Иса якъчыларына:

– Бай гишиге Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмеге нечик кыйындыр! – дей.

²⁴ Якъчылары Ону сёзлерине тамаша болалар. Амма Иса олагъа дагы да булай дей:

– Балаларым! Бай адамгъа Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмеге нечакъы да кыйын болар! ²⁵ Бай гишиге Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмекден эсе, тюеге инени гёзюнден оьтмеге рагъатдыр!

²⁶ Олар оьтесиз бек тамаша бола ва бир-бирине:

– Олай буса, ким кьутгъарылмагъа болур дагы? – деп сорайлар

²⁷ Иса, олагъа къарап:

– Инсанлар учун бу имкансыз зат, амма Аллагъ учун буса тюгюл. Аллагъ учун бары да зат имканлы, – дей.

²⁸ – Къара гъали! Муна, биз бары да затларыбызны да кююп, Сени артынг булан юрюп турабыз, – деп сёйлемеге башлай Петер Огъар.

²⁹ – Гертисин сёйлеймен сизге: Мени атымны гюрмети ва Сююнч Хабар учун уюн-эшигин, агъаларын, инилерин, кызардашларын, аталарын, аналарын, яшларын, топуракъларын кюягъан гъар-бир адам, ³⁰ гъали бу дюньяда болагъан азаплагъа да къарамайлы, юз керен артыкъ уйлер, агъалар, инилер, кызардашлар, аналар, яшлар, топуракълар алажакъ, гележек дюньяда даимлик яшав алажакъ. ³¹ Амма биринчилени бир кёплери ахырынчы, ахырынчылар буса биринчи болажакълар, – деп жавап бере Иса.

Зеведейни уланларыны тилевю

³² Иса ёлдашлары да булан Ерусалимге бармагъа ёлгъа чыгъа. Иса оланы алды булан юрюй. Ону арты булан барагъан ёлдашларын гъалеклик ва кюркюв кюршай. Он эки де якъчысын янына чакъырып, Иса Оьзюне не болажакъын сёйлемеге башлай:

³³ – Муна биз Ерусалимге бара турабыз. Мен баш дин кюлукъчуланы ва дин алимлини кюлуна берилежекмен. Олар да Мени оьлтюрмеге дуван этип, ят халкъланы кюлуна бережеклер. ³⁴ Ят халкълар Мени хорлажакълар, бетиме тюкюрежеклер, къамучу булан тюежеклер ва оьлтюрежеклер. Уьч гюнден сонг буса Мен къайтып тирилежекмен.

³⁵ Зеведейни уланлары Якъуб ва Югъан, Исаны ювугъуна барып:

– Устаз! Сен биз сюеген затны этсин деп, Сагъа тилемеге сюебиз, – дейлер.

³⁶ – Мен сизин учун не этгенни сюесиз? – деп сорай Иса олагъа.

³⁷ – Сен макътавлу болгъанда, бирибизге Сени онг янынгда, бирибизге сол янынгда олтурмагъа изну бер, – дейлер олар.

³⁸ – Сиз не тилейгенигизни билмейсиз. Башыма тюшежек азаплардан Мен оьтежек йимик, сиз де оьтюп болурмусуз? – деп сорай Иса олагъа.

³⁹⁻⁴⁰ – Болурбуз, – деп жавап берелер олар.

– Мени йимик сиз де азаплардан оьтежексиз. Амма Мени онг янымда яда сол янымда олтурмагъа изну бермеклик Мени ихтиярымда тюгюл. О ерлер янгыз Аллагъ белгилегенлер учундур, – дей Иса олагъа.

⁴¹ Къалгъан он якъчысы шону эшитгенде, Якъубгъа ва Югъангъа къазапланмагъа башлайлар. ⁴² Иса буса, оланы барын да янына чакъырып, булай дей:

– Сиз билесиз: бу дюньяны башчылары халкъларына буйрукъ этелер, уллу гъакимлери де олагъа гъакимлигин гёрсетелер. ⁴³ Амма сизин арагъызда олай болмасын. Арагъызда уллу болма сюегенигиз къалгъанларыгъызгъа кюлукъчу болуп къалсын! ⁴⁴ Арагъызда биринчи болма сюегенигиз барыгъызгъа да кюл болуп къалсын! ⁴⁵ Инсанны Уланы да Оьзюне кюлукъ этдирмек учун тюгюл, башгъалагъа кюлукъ этмек, бир хыйлыланы кьутгъармакъ ва Оьз яшавун кюрбан этмек учун гелди.

Иса сокъур Бартимайны сав эте

⁴⁶ Олар Еригъонгъа гелелер. Иса якъчылары ва кёп халкъ да булан Еригъондан чыгъагъан заманда, Тимайны уланы Бартимай деген бир сокъур ёл ягъада олтуруп, садагъа тилей болгъан. ⁴⁷ Назаретли Иса онда экенин эшитип, о:

– Гъей Давутну Наслусу Иса! Магъа бир рагъму эт! – деп кычыра. ⁴⁸ Сокъур иннемей турсун деп, бир хыйлылар огъар къайнашалар. О буса:

– Давутну Уланы! Магъа бир рагъму эт! – деп бирден-бир бек кычыра.

⁴⁹ Иса токътап:

– Ону чакъырыгъыз, – дей.

Олар сокъурну чакъырып, огъар:

– Тез бол, тур! О сени чакъыра, – дейлер.

⁵⁰ Бартимай уьстюндеги абасын чечип ата ва туруп Исаны янына геле. ⁵¹ Иса огъар:

– Мен сагъа не этгенни сюесен? – деп сорай.

– Устаз! Мен гёрмеге сюемен, – дей сокъур.

⁵² – Бар, иманынг сени кьутгъарды, – дей Иса огъар. О шоссагъат гёреген болуп къала ва ёл булан Исаны артындан бара.

11 ¹Ерусалимни кырындагы Зайтун тавну бетинде ерлешген Байтагия булан Байтаниягъа ювуклашгъан заманда, якъчыларындан экевюн алгъа йибере туруп, ²Иса олагъа булай дей:

– Тувра къаршыгъыздагы юртгъа барыгъыз. Юртгъа киргенде, озюне бирев де минмеген байлангъан бир къодукъну табажакъсыз. Ону чечип, мунда гелтиригиз. ³Эгер гъеч гиши сизге: «Муну сиз неге этесиз?» – деп айтса: «Бу Раббизге тарыкъ, О ону шоссаят къайтаражакъ», – деп айтарсыз.

⁴Олар гетелер ва орамда къапугъа байлангъан бир къодукъну табалар. Ону байлангъан еринден чечелер. ⁵Шо ерде токътап турагъанланы бирлери олагъа:

– Не этесиз? Къодукъну неге чечесиз? – деп сорайлар.

⁶Олар озлеге Иса буюргъан кюйде айталар, олар да къодукъну чечип алмагъа къоялар. ⁷Къодукъну Исаны янына гелтирип, огъар уст опуракъларын юклелер ва Иса ону устюне минип олтура. ⁸Исагъа гъюрмет этип, бир хыйлы адамлар, уст опуракъларын чечип, ёлгъа яялар, башгъалары, тереклерден бутакълар гесип алып, ёлгъа яялар. ⁹Адамлар Исаны алдындан ва артындан юрюй туруп:

– Гъосанна!* Раббизни аты булан Гелегенге Аллагъны яхшылыгъы болсун! ¹⁰Атабыз Давутну болажакъ гъакимлигине Аллагъны яхшылыгъы болсун! Кёклердеги Аллагъгъа гъосанна! – деп кычыралар.

¹¹Ерусалимге гелгенде, Иса, ибадатханагъа гирип, айланасындагы бары да затгъа къарай. Гече геч болгъанда, он эки де якъчысы де булан Байтаниягъа гете.

Емишсиз инжир терек

¹²Артындагы гюн олар Байтаниядан гетип барагъанда, ач болуп, Иса ашамагъа сюе. ¹³Йыракъда бир инжир терекни гёрюп, ону ягъына бара. Терекде япыракълардан къайры бир зат да тапмай, неге тюгюл де инжир бишеген заман етишмеген болгъан. ¹⁴Шо заман Иса терекге:

– Энниден сонг бир заманда да бирев де сени емишингни ашамасын! – дей. Якъчылары да шону эшителер.

Иса ибадатханадагы савдогерчилени къувалай

¹⁵Ондан олар Ерусалимге гелелер. Иса, ибадатханагъа гирип, ондагы сатывчуланы ва алывчуланы къуваламагъа башлай. О акъча алышдырагъанланы такъчаларын ва гёгюрчюн сатагъанланы шанжалларын

* 11:9 *Гъосанна!* – грек тилден тувра гёчюргенде, «бизин къутгъар» деген маънаны берсе де, «сююнч, къуванч, алгъыш этив» деген маъналарда къоллангъан.

авдара. ¹⁶Юк ташыйгъан гъеч биревге ибадатханадан озюп юрюмеге изну бермей. ¹⁷Сонг Иса олагъа Аллагъны каламын англатмагъа башлап:

– Сыйлы Язывларда: «Мени уюм бары да халкълар учун дуа этеген уйдюр», – деп язылгъан. Сиз буса ону талавурчуланы уясына айландыргъансыз! – дей.

¹⁸Баш дин къуллукъчулар ва дин алимер шону эшитгенде, Исаны озлтюрмек учун, бир ёл излемеге башлайлар. Олар Исадан къоркъа болгъанлар. Неге тюгюл де, бютюн халкъ О уйретеген затлагъа гъайран болуп тынглай болгъан.

¹⁹Ахшам болгъанда, Иса якъчылары да булан шагъардан гете.

Иманны гюю

²⁰Артындагы гюн эртен инжир терекни янындан озюп барагъанда, терекни тамурларындан баш бутакъларына ерли къуругъанын гёрелер. ²¹Петер, тюнегюн болгъан затны эсге алып, Исагъа:

– Устаз, къара гъали! Сен налатлагъан инжир терек къуруп къалгъан, – дей.

²²Иса булай дей:

– Аллагъгъа иман салыгъыз. ²³Гертисин сёйлеймен сизге! Эгер бирев бу тавгъа: «Гётерилип, денгизге атыл!» – деп айтса, шо огъар таби болур эди. Ким юрегине шеклик гелтирмей, озю айтгъаны болажакъгына иман салса, лап айтгъан кюйде болажакъ. ²⁴Шогъар гёре сизге айтаман: дуа этегенде, не зат телесегиз де, шо сизге болажакъгъа инаныгъыз, сиз де шону алажакъсыз. ²⁵Дуа этмеге тургъан заманда, сизге къаршы ким буса да бирев гюнагъ этген буса, ондан гечигиз. Кёклердеги Атагъыз да сизин гюнагъларыгъыздан гечер. [²⁶]*

Исаны ихтияры гъакъында

²⁷Олар дагы да къайтып Ерусалимге гелелер. Иса ибадатханагъа гирип айланагъанда, Ону янына баш дин къуллукъчулар, дин алимер ва тамазалар гелелер. ²⁸Огъар:

– Бу ишлени Сен кимден ихтияр булан этесен? Буланы этмеге ихтиярны Сагъа ким берген? – деп сорайлар.

²⁹Иса олагъа булай жавап бере:

– Мен де сизге бир зат сорайым. Шогъар жавап берсегиз, бу ишлени кимден ихтияр булан этегенимни Мен де сизге айтарман. ³⁰Ягъияны,

* 11:26 Бир-бир грекче къольязывларда «Эгер башгъаланы гюнагъларындан гечмесеги, кёклердеги Атагъыз да сизин гюнагъларыгъыздан гечмес» деген аят да ёлугъа.

адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурмагъа ихтияры Аллагъданмы эди яда адамларданмы эди? Магъа жавап беригиз!

³¹ Олар бир-бири булан эришмеге башлай:

– Эгер: «Аллагъдан эди», – десек, шо заман О: «Неге дагъы сиз огъар инанмадыгъыз?» – деп соражакъ. ³² Эгер «Инсанлардан эди», – десек ... (Олар халкъдан къоркъалар. Неге тюгюл де, бютюн халкъ Ягъияны герти пайхаммар деп гысап эте болгъан.) ³³ Шо саялы олар Исагъа:

– Биз билмейбиз, – деп жавап берелер.

– Бу ишлени кимден ихтияр булан этегенимни сизге Мен де айтмасман, – дей Иса олагъа.

Рагъмусуз юзюмчюлени гъакъындагъы масал

12 ¹ Иса олагъа масаллар булан сёйлемеге башлай:

– Бир адам юзюм бав орната, айланасын бегите, юзюм сыкъмакъ учун бир къую къаза ва бийик къаравул къош къура. Сонг бавну юзюмчюлеге ижарагъа берип, оъзю башгъа якълагъа чыгъып гете.

² Юзюм бишгенде, юзюм бавдан гелген тюшюмню оъзюне тиеген пайын алмакъ учун, юзюмчюлени янына оъзюню бир къулун йибере.

³ Юзюмчюлер буса къулну тутуп тююп, бир зат да бермей, бош къайтаралар. ⁴ Юзюм бавну еси оланы янына башгъа бир къулун йибере.

Олар ташлар булан уруп, башын да ярып, ону да биябур этип йиберелер. ⁵ Сонг бирдагъы бирин йибере. Олар ону оьлтюрелер. О дагъы да хыйлы къулларын йибере. Олар да бирлерин токъалайлар, бирлерин оьлтюрелер.

⁶ Ону кёп сюеген биргине-бир уланы бола. Ахырда: «Уланыма сама абур этерлер бугъай», – деп, ону да юзюмчюлени янына йибере. ⁷ Амма юзюмчюлер бир-бири булан: «Бу гелегени – варис. Гелигиз, ону да оьлтюрейик, шо заман ону мюлкю бизинки болуп къалыр», – деп сёйлешелер.

⁸ Олар тутуп ону да оьлтюрелер ва юзюм бавдан къыргъа чыгъарып ташлайлар.

⁹ Энни юзюм бавну еси не этежек? Гелип юзюмчюлени оьлтюрежек, бавну да башгъаларына бережек. ¹⁰ Иса олагъа:

– Сиз Сыйлы Язывларда язылгъанны бир де охумагъанмысыз дагъы?

Усталар ташлап къойгъан таш

къорчюню аслу ташы болуп токътады.

¹¹ *Раббиз этген шо ишни гёрмеге де гъайран чы!*

¹² Иса оьзлер булан сёйлейгенлер бу масал оьзлеге къаршы бакъдырылгъанын англап, Ону тутмагъа сюелер, тек халкъдан къоркъмакълыкъдан Ону къююп, гери таялар.

Пачаныкин – пачагъа

¹³ Исаны терс айтылгъан сёзюм багъана этип тутмакъ учун, Ону янына фарисейлени ва Гъиродну якъчыларын йиберелер. ¹⁴ Олар да гелип Исагъа:

– Устаз! Сен туврасын айтагъан адам экенни, Аллагъны ёлунда тюз ва ачыкъ кюйде нечик яшама герекни уйретегенингни билебиз. Биревден де къоркъмайгъанынгни, биревге де бет-хатир этмейгенингни гёребиз. Румну пачасына ясакъ бермеге герекми яда тюгюлмю? – дейлер.

¹⁵ Иса, гелгенлени экиюзлююгюн билип, олагъа:

– Сиз Мени неге сынап къарама сюесиз? Магъа бир гюмюш акъча гелтиригиз чи, къарайым, – дей. ¹⁶ Олар алып гелтирелер. Иса олагъа:

– Бу сурат кимникидир? Мунда кимни аты язылгъан? – деп сорай.

– Румну пачасыныки, – деп жавап берелер олар.

¹⁷ – Шолай буса, Румну пачасыныкин пачагъа, Аллагъныкин Аллагъгъа беригиз, – дей Иса.

Олар Ону жавабына тамаша болуп къалалар.

Оьлюлени тирилмеклиги гъакъында

¹⁸ Оьлюмден сонг тирилмек ёкъ деп сёйлейген саддукейлер*, Исаны янына гелип, Огъар булай сорайлар:

¹⁹ – Устаз, Муса бизин учун: «Эгер биревню агъасы яда инисини оьлюп, олардан авлети де болмай къатыны къалса, оьлген агъасыны наслусун узатмакъ учун, къалгъаны шо къатынны алып, авлетлер тувдурмагъа герек», – деп язгъан. ²⁰ Етти агъа-ини болгъан. Оланы биринчиси къатын алып, авлети болмагъан кюйде оьлюп къала. ²¹ Шо къатынны экинчи иниси ала ва авлети болмайлы, о да оьле. Учюнчю иниси булан да лап шолай бола. ²² Етти де агъа-инини биринден де авлет къалмай. Барындан да артда къатын да оьле. ²³ Энни оьлюлер тириленде, о къатын етти де агъа-иниден къайсыны къатыны болажакъ? Неге тюгюл де, оланы барысы да ону эри болгъан эди чи.

²⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Сиз не Сыйлы Язывланы, не Аллагъны къудратын билмейгенигиз саялы янгылышасыз. ²⁵ Тирилген сонг, оьлюлер я къатын алмажакълар, я эрге бармажакълар, кёклердеги малайиклер йимик болуп къалажакълар. ²⁶ Оьлюмден тирилмекге гелгенде буса, Мусаны китабында яллайгъан тегенек бёлекден туруп Аллагъ Мусагъа: «Мен Ибрагъимни

_____

* 12:18 *Саддукейлер* – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бёлюк.

Сёзлюкте де къара.

_____

_____

_____

Аллагыман, Исгъакъны Аллагыман ва Якъубну Аллагыман», – деп язган сөзлерин охумагъанмысыз? ²⁷ Аллагъ олюлени Аллагы тююл, савланы Аллагы. Сиз бек адашасыз.

Инг аслу буйрукъ

²⁸ Дин алимлерден бири гелип, оланы эришивоне тынглай ва Исаны олагъа яхшы жавап берегинин гөргенде:

– Буйрукъланы инг биринчиси къайсыдыр? – деп сорай.

²⁹ Иса огъар булай жавап бере:

– Инг биринчи буйрукъ шудур: «Тынгла, гъей Исрайыл! Аллагыбыз болган Раббиз бирдир. ³⁰ Раббинг Аллагыны бютюн юрегинг булан, бютюн жанынг булан, бютюн гъакъылынг булан ва бютюн гючюнг булан суй». ³¹ Экинчи буйрукъ муна шолай: «Ювугъунгню озыюнгню йимик суй». Булардан уллу болуп дагъы буйрукъ ёкъдур.

³² Дин алим Огъар булай дей:

– Бек яхшы, Устаз! Аллагъ бир ва Ондан къайры дагъы Аллагъ ёкъ деп айтып, Сен тюз айтасан. ³³ Ону бютюн юрек булан, бютюн гъакъыл булан, бютюн гюч булан суймек, ювугъунгню озыюнгню йимик суймек отгъа салынып яндырылагъан бары да къурбан гъайванлардан да, бары да союлагъан къурбанлардан да артыкъдыр.

³⁴ Ону гъакъыллы кюйде жавап берегинин эшитип, Иса огъар:

– Сен Аллагыны гъакимлигини тубюне тюшмекден йыракъда туюлсен, – дей.

Мундан сонг гъеч бирев де Огъар бир зат да сорамагъа болушлукъ этмей.

«Месигъ кимни Уланыдыр?»

³⁵ Ибадатханада халкъгъа Аллагыны каламын англата туруп, Иса булай дей:

– Месигъ Давутну Наслусу деп дин алимлер нечик айтып болалар?

³⁶ Аллагыны Ругуну таъсиринден Давут булай сөйлеген чи:

Аллагъ Мени Раббиме айтды:

«Мен Сени душманларынгны аякъ тубюнге салгъынча,

гелип Мени онг ягъымда олтуруп тур».

³⁷ Давут Исагъа Рабби деп айта болган сонг, О Давутну Наслусу нечик бола дагъы?

³⁸ Уйрете туруп, Иса булай дей:

– Дин алимлерден сакъ болугъуз. Олар узун опуракълар гийип юрюмеге сюелер, базар майданларда озылени гююрметлегенни сюелер, ³⁹ синагогларда, гююрметли ерлерде, шатлыкъ мажлислерде төрге

чыгъып олтурмагъа сюелер. ⁴⁰ Олар тул къатынланы мал-матагъын юталар, гөземелик учун узун-узун дуалар этелер! Олар Аллагъдан инг авур жазаны алажакълар!

Тул къатынны садагъасы

⁴¹ Садагъа сандыкъны къаршысында олтуруп, Иса адамланы онда акъча салагъанына къарай. Бир кёп бай гишилер кёп акъча салалар.

⁴² Бир ярлы тул къатын гелип, гъарангъа бир нохурат болар чакъы эки увакъ акъча сала. ⁴³ Якъчылары янына чакъырып, Иса булай дей:

– Гертисин сөйлеймен сизге: бу ярлы тул къатын садагъа сандыкъгъа барындан да артыкъ акъча салды. ⁴⁴ Неге туюл де, оланы барысы да акъчасыны кёплюгюнден салды, бу къатын буса озыюню касиплигинден яшавлукъ учун къойган бары да затын салды.

Ахыр заманны алакатлары

13 ¹ Иса ибадатханадан чыгъагъанда, якъчыларындан бири Огъар: – Устаз! Къара чы, не тизив ташлардыр, не тизив биналардыр! – дей.

² – Сен бу уллу биналагъа гъайранлыкъ этемисен? Мунда ташны устыюнде таш да къалмажакъ, бары да зат дагъылажакъ! – деп жавап бере Иса.

³ Иса Зайтун тавда, ибадатхананы къаршысында олтуруп турагъанда, Петер, Якъуб, Югъан ва Андрей Огъар айрыча:

⁴ – Айт чы бизге, бу ишлер къачан болажакъ? Бу ишлер узакъ къалмай болажакъгын биз нечик билербиз? Ону нечик аламаты болажакъ? – деп сорайлар.

⁵ Иса олагъа англатмагъа башлай:

– Вёрегиз, сакъ болугъуз, сизин алдатмасынлар! ⁶ Бир кёплер: «Мен Месигъмен», – деп, Мени атым булан гелип, хыйлыланы алдатажакълар. ⁷ Сиз гележекде давланы да, оланы гъакъындагъы хабарланы да эшитгенде, къоркъмагъыз! Олар болмагъа герекли затлар. Амма шо заманда да ахыр заман гелип битмегендир. ⁸ Бир миллет башгъа миллетге, бир пачалыкъ башгъа пачалыкъгъа къаршы гөтерилежек. Хыйлы ерлерде ачлыкъ ва ер тербенивлер болажакъ. Шолар барысы да, къатынгиши яш табагъанда азап чегегенде йимик, азапгъа тарывугъузну биринчи белгилери болуп токътажакъ.

⁹ Амма сиз гъазир болуп туругъуз! Мени атымны макътап юрюгенигиз саялы, сизин тутуп дуванханалагъа бережеклер, синагогларда туюжеклер, гъакимлени, пачаланы алдында токътатажакълар. Шо заман Мени гъакъымда шагъатлыкъ этежексиз. ¹⁰ Амма ахыр кюпгъунча, башлап бары да халкълар Сююнч Хабарны эшитмеге герек. ¹¹ Сизин

тутуп дуванханагъа алып баргъанда, не айтайыкъ деп алданокъ инжин-мегиз, шо заман Аллагъ сизин эсигизге не салса, шону сёйлегиз, неге тюгюл сёйлейген сиз болмажакъсыз, Аллагъны Ругъу болажакъ.

¹²Агъасы инисин, иниси агъасын, атасы авлетлерин оylumге бережек, авлетлери ата-анасына къаршы чыгъажакълар, оланы оylтюртежеклер. ¹³Мени атымны макътап юрюгенигиз саялы, бары да халкълар сизин гёрюп ярамайгъан болажакълар. Амма ахыргъа ерли чыдагъан къутгъарылажакъ.

¹⁴«Мурдар этеген затны» тийишсиз ерде токътагъанын гёрген заманда (охуйгъан англасын!), ягъудеядагъылар тавлагъа къачсынлар. ¹⁵Къалкъыдагъылар, уйдеги затын алабыз деп, тюпге тюшюп, ерге гирмесинлер. ¹⁶Авлакъдагъылар, уст опуракъларын алабыз деп, уюне къайтмасынлар. ¹⁷Шо гюнлерде айлы болгъан ва эмчек ичиреген къатынланы гъалына адаршай! ¹⁸Бу ишлер къышда болмасын деп два этигиз. ¹⁹Шо гюнлерде олай уллу бир балагъ болажакъ чы! Шолай балагъ Аллагъ дюньяны яратгъан замандан гъалиге ерли бир де болмагъан, гъеч болма да болмажакъ! ²⁰Эгер Раббиз шо гюнлени къысгъартмагъан эди буса, бары да жанлы зат ёкъ болажакъ эди. Амма Оьзюню сайлангъанлары себеп болуп, О шо гюнлени къысгъартгъан.

²¹Шо заманда сизге бирев: «Къарагъыз! Муна Месигъ!» — яда: «Она О», — деп айтса, инанмагъыз. ²²Ялгъан месигълер, ялгъан пайхаммарлар арагъа чыгъажакълар. Эгер имканлыкъ болса, аламатлар ва муъжитатлар гёрсетип, сайлангъанланы да алдатажакълар. ²³Амма сиз сакъ болугъуз! Мен сизге алданокъ бары да затны айтып бувардым.

Инсанны Уланыны экинчи керен гелию

²⁴— Шо гюнлени балагъындан сонг,

бирден гюнеш къаралажакъ, айны ярыгъы сёнежек,

²⁵*юлдузлар кёкден тюшежек, кёклени къудратлары чайкъалажакъ.*

²⁶Шо заман Инсанны Уланын уллу къудрат ва сыйлы нюр булан булутларда гелегенин гёрежеклер. ²⁷Ондан сонг О алдын-алдын малайиклерин йиберип, ер юзюню бир къырийындан кёкню къырийына ерли дюньяны дёрт де ягъындан Оьзюню сайлангъанларын бир ерге жыйдыражакъ.

²⁸Инжир терекден мисал алып къоюгъуз: ону бутакъларына сув тюшюп, япыракълар чыгъарагъан заманда, яй ювукълашгъанны билигиз. ²⁹Шолай сиз де бу затланы болагъанын гёргенде, Инсанны Уланы ювукъда экенни, етип геле турагъанны билигиз. ³⁰Гертисин сёйлеймен сизге: бу затлар барысы да, гъали бар наслу яшай туруп, яшавгъа чыгъажакъ. ³¹Кёк де, ер де ёкъ болуп таяжакъ, амма Мени сёзлерим бир заманда да ёкъ болмажакъ.

³²О гюнню де, о сагъатны да бирев де, гъатта кёклердеги малайиклер де, Оьзю Уланы да билмей, янгыз Атам биле. ³³Вёрегиз, юхлап турмагъыз! Шону сагъаты къачан гележегин билмейсиз. ³⁴О ёлгъа чыгъагъан бир адамны гъалына ошай: о адам уюнден гетегенде, къулла-рыны гъарисине оьз ишин тапшуруп, уйге къарамакъны, къапучугъа буса даим айыкъ турмакъны буюра. ³⁵Гъасили, айыкъ туругъуз! Неге тюгюл де, уйню еси не вакъти гележегин — ахшаммы, гечортадамы, хоразлар къычырагъан тавукъчакъдамы яда гюн чыкыгъанда эртенми — билмейсиз. ³⁶О хапарсыздан гелип, сизин юхлай туруп тапмасын! ³⁷Сизге айтагъанымны бары да адамлагъа айтаман: айыкъ туругъуз!

Исагъа къаршы питне

14 ¹Ягъуди Пасха ва Маясыз Экмекни байрамы болма эки гюн къала. Баш дин къуллукъчулар ва дин алиmlер Исаны гъилла булан тутуп оylтюрмеге ёл излей. ²Олар:

— Байрам гюнлерде этмеге тарыкъ тюгюл, дагъы ёгъесе халкъ баш гётережек, — дейлер.

³Иса Байтанияда яман гён аврувдан авруйгъан Симонну уюнде къонакълыкъда болгъан. О янтайып турагъанда, ичинде бек багъалы нард деген атир ийисли таза май къуюлгъан чыны кажинни де тутуп, онда бир къатынгиши гирип геле. Кажинни сындырып, о майны Исаны башына тёге. ⁴Къонакъланы бирлери огъар ачувлана ва бир-бирине:

— Булай багъалы майны не учун шолай зая эте? ⁵Шону чу уьч юз гюмош акъчадан да артыкъгъа сатып, пакъырлагъа садагъа етип бермеге ярай эди! — деп сёйлейлер ва къатынгъа бек айып этмеге башлайлар.

⁶Амма Иса булай дей:

— Къатынны парахат къоюгъуз! Огъар неге къайнашасыз? Мени учун о бир яхшы иш этди! ⁷Пакъырлар даим сизин яныгъызда болажакъ, не заман сюйсегиз де, олагъа яхшылыкъ этмеге болажакъсыз. Мен буса даим яныгъызда болмажакъман. ⁸Къатын къолундан гелеген затын этди. Гёммеге гъазирлемек учун, о Мени чархыма май тёкдю. ⁹Гертисин сёйлеймен сизге: бу Сююнч Хабар бютюн дюньяны не еринде билдирилсе де, бу къатын этген иш сёйленежек ва оьзю эсге алынажакъ.

Ягъуданы хыянатлыкъы

¹⁰Шо вакъти Исаны он эки де якъчысыны бири болгъан Ягъуда Искариет, Ону баш дин къуллукъчуланы къолуна бермек учун, оланы янына гете. ¹¹Олар шону эшитип, сююнелер ва огъар акъча бермеге сёз берелер. Ягъуда Исагъа хыянатлыкъ этмек учун онгайлы мюглет ахтарып айлана.

Пасха байрам аш

¹² Ягьуди Пасхагъа къурбан къозусу союлагъан Маясыз Экмекни байрамыны биринчи гюнюнде якъчылары Исагъа:

– Пасха ашны Сен къайда ашама сюесен? Биз барып гъазирлейик, – дейлер.

¹³ Иса якъчыларындан экевюн йибере туруп, олагъа булай дей:

– Шагъаргъа барыгъыз. Сизге онда кажин булан сув алып барагъан бир адам къаршылашар. Ону арты булан барарсыз. ¹⁴ О гирген уйню есине: «Устаз, Пасха байрам аш ашамакъ учун якъчыларым да булан уюнгле жыйылма болагъан ер къайдадыр деп сорай эди», – деп айтарсыз. ¹⁵ О сизге оърде ясалгъан, бары да зат гъазирленген бир уллу отав уйню гёрсетежек. Бизин учун ахшам ашны шонда онгарыгъыз.

¹⁶ Якъчылары ёлгъа тюшелер ва шагъаргъа гелгенде, бары да затны Иса айтгъан кюйде болуп табалар. Онда олар ягьуди Пасха ашны гъазирлейлер.

¹⁷ Ахшам он эки якъчысы да булан Иса шонда геле. ¹⁸ Олар тепсиде олтуруп ашап турагъанда, Иса:

– Гертисин сёйлеймен сизге: Мени булан бирге тепсиде олтуруп ашап турагъанлардан биригиз Магъа хыянатлыкъ этежексиз, – дей.

¹⁹ Олар бек пашман болалар ва бирерлеп:

– Шо мен тюгюлмендир чи? – деп сорамагъа башлайлар.

²⁰ Иса олагъа булай жавап бере:

– Он экевден шо бирев экмегин Мени булан бир сукарагъа мандырагъаныгъыз болажакъ! ²¹ Сыйлы Язывларда Оьзюню гъакъында язылгъаны йимик, Мен, Инсанны Уланы, оьлме герекмен. Амма Инсанны Уланына хыянатлыкъ этген адамны гъалына адаршай! О адам анадан тувмай къалгъан буса яхшы эди!

²² Олар ашайгъанда, Иса экмек алып, шюкюр дуа да этип, сындырып якъчыларына пайлай. Сонг:

– Алыгъыз, бу Мени къаркъарамдыр! – дей.

²³ Сонг О бир аякъны ала, шюкюр дуа да этип, олагъа бере ва барысы да ондан ичелер. ²⁴ Иса булай дей:

– Бу аякъ хыйлыланы гюнагъларын гечдирмек учун тёгюлежек къанымдыр. О къан Аллагъны ва Ону халкъыны арасындагъы разилешивню белгисидир. ²⁵ Гертисин сёйлеймен сизге: Аллагъ толу кюйде гъакимлик этеген заман гелгинче, Мен юзюмден этилген чагъырны дагъы ичмежекмен. О заман янгы чагъыр ичежекмен. ²⁶ Аллагъгъа макътав йыр йырагъандан сонг, олар Зайтун тавгъа гетелер.

Петер Исаны инкар этмежекге сёз бере

²⁷ Шонда Иса якъчыларына булай дей:

– Сиз барыгъыз да Мени кьоюп гетежексиз. Сыйлы Язывларда: «Къойчуну оьлтюрежек, сиривдеги кьойлары чачылышажакъ», – деп язылгъан чы. ²⁸ Мен оьлюп тирилген сонг, сизден алда Галилеягъа барып туражакъман.

²⁹ – Эгер Сени бары да инкар этсе де, мен инкар этмесмен! – дей Петер Огъар.

³⁰ Шо заман Иса огъар:

– Гертисин сёйлеймен сизге: бугюн, гъатта бу гече хораз эки керен кыгчыргынча, сен Мени уьч керен инкар этежексен, – дей.

³¹ Амма Петер:

– Магъа Сени булан бирге оьлюп гетмеге тюшсе де, мен Сени инкар этмесмен! – деп дагъы да къаныгъывлу кюйде такрарлай. Оьзгелери де шолай дейлер.

Иса Гетсамания бавунда

³² Мундан сонг олар Гетсамания деген бир ерге гелелер. Иса якъчыларына:

– Мен дуа этип битгинче, сиз мунда олтуруп туругъуз, – дей.

³³ О Петерни, Якъубну ва Югъанны Оьзю булан ала, къайгырмагъа ва гъалекленмеге башлай. ³⁴ Олагъа:

– Юрегимни терен къайгъы басгъан, мунда Мени булан къалып, юхламай туругъуз! – дей.

³⁵ Бираз ари тайып, ерге къапланып, шо мюгълет болма тарыкълы зат, имканлы буса, Оьзюне етмесин деп, дуа этмеге башлай.

³⁶ Иса:

– Атам! Сени къудратынг етмейген зат ёкъ. Мени бу къысмадан къутгъар! Амма Мен сюеген кюйде тюгюл, Сен сюеген кюйде болсун, – дей.

³⁷ Иса къайтып якъчыларыны янына гелгенде, оланы юхлай туруп таба. Петерге булай дей:

– Сен юхлаймысан? Бир сагъат сама юхламай туруп болмадынгмы?

³⁸ Юхламагъыз. Болажакъ сынавлардан оьтмек учун дуа этигиз. Юрек хыял этсе де, къаркъараны буса гючю ёкъдур!

³⁹ О дагъы да ари тайып, алдагъы дуасындагъы сёзлени айта туруп дуа эте. ⁴⁰ Къайтып гелгенде, якъчыларын дагъы да юхлай туруп таба. Олар юхусундан гёзлерин ачып болмайлар. Огъар не жавап берегинин билмейлер.

⁴¹ Уьчюнчю гезик де оланы янына гелип, Иса:

– Сиз гъали де ятып юхлап рагъатланамысыз? Таманыгъыз! Заман етишген. Мен, Инсанны Уланы, гюнагълыланы къолуна бериле турман. ⁴²Туругъуз, гетейик! Муна, гъали Магъа хыянатлыкъ этеген адам да ювукълашып геле, – дей.

Исаны тутулуву

⁴³Иса бу сёзлени сёйлеп турагъанда, шоссагъат он эки якъчысыны бириси болгъан Ягъуда геле. Ону булан бирге баш дин къуллукъчулар, дин алимлер ва тамазалар йиберген къылычлары ва таякълары булангъы кёп халкъ да бола. ⁴⁴Исагъа хыянатлыкъ этеген Ягъуда олар булан:

– Мен Оъзюн объбежек Адам Исадыр. Ону тутарсыз, тек Ону сакълыкъ булан элтерсиз, – деп алданокъ сёйлешген болгъан.

⁴⁵Шоссагъат о Исагъа ювукълашып:

– Устаз, – деп, Ону объбе.

⁴⁶Шо заман Исаны туталар. ⁴⁷Ону янында токътагъан якъчыларындан бири, къылычын да суворуп, уруп дин къуллукъчуланы башчысыны къолуну къулагъын гесип тюшюре. ⁴⁸Шо заман Иса олагъа булай дей:

– Сиз Мени устьюме, бир жинаятчыны тутагъанда йимик, къылычлар да, таякълар да булан гелгенсиз. ⁴⁹Мен гъар гюн сизин булан ибадатханада болуп, сизге Аллагъны каламын англатып турдум, сиз де Мени тутмадыгъыз. Амма Сыйлы Язывларда язылгъан сёзлер яшавгъа чыкъмагъа герек!

⁵⁰Шо заман бары да якъчылары Исаны къоюп къачалар. ⁵¹Исаны артындан гелегенлени арасында ялангъач къаркъарасына кетен шаршав чырмалгъан бир жагъыл улан болгъан. Олар ону да туталар. ⁵²Амма о улан, оланы къолунда шаршавун да къоюп, сыпкъырылып, ялангъач къюнде къачып гете.

Ягъудилени оър мажлисини алдында

⁵³Исаны дин къуллукъчуланы башчысыны янына гелтирелер. Онда бары да баш дин къуллукъчулар, тамазалар ва дин алимлер де жыйылалар. ⁵⁴Петер буса дин къуллукъчуланы башчысыны абзарына ерли, арекден туруп, Исаны арты булан юрюй. Онда отну алдында да олтуруп, къаравулчулар булан бирге исси болуп тура. ⁵⁵Баш дин къуллукъчулар ва бютюн ягъудилени оър мажлиси буса Исаны оьлтюрмек учун Огъар къаршы ялгъан шагъатлар ахтарып айланалар. Амма Ону айыбын тапмайлар. ⁵⁶Кёплер Огъар къаршы ялгъан шагъатлыкъ этсе де, оланы шагъатлыкълары бир-бирине къыйышмай.

⁵⁷Огъар къаршы булай ялгъан шагъатлыкъ этегенлери де бола:

⁵⁸– Биз Ону къол булан ишленген бу ибадатхананы Мен дагъытажкъман, уьч гюнден къол булан ишленмеген башгъасын тигежекмен деп сёйлейгенин эшитдик.

⁵⁹Амма оланы ялгъан шагъатлыкълары мунда да бир-бирине къыйышмай. ⁶⁰Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы ортагъа чыгъып, Исагъа:

– Неге бир жавап да бермейсен? Буланы Сагъа айтагъанларына къаршы айтмагъа затынг ёкъму? – деп сорай.

⁶¹Иса сёйлемей токътай ва гъеч жавап бермей. Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы Огъар:

– Аллагъу-Тааланы Уланы ва Месигъ Сенмисен? – деп дагъы да сорай.

⁶²– Менмен. Инсанны Уланын да бары да затгъа гючю етеген Аллагъны онг ягъында олтуруп, кёкню булутларыны уьстюнде гелегенин гёрежексиз, – деп жавап бере Иса.

⁶³Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы, уьст опуракъларын йырытып йиберип:

– Бизге дагъы шагъатлар негер тарыкъдыр? ⁶⁴Муну Аллагъгъа къаршы капир затланы сёйлейгенин эшитдигиз! Сиз нечик ойлашасыз? – дей.

Оланы барысы да О айыплы ва оьлтюрюлме герек деп гысап эте. ⁶⁵Бирлери Ону бетине тюкюрмеге, гёзлерин байлап, токъаламагъа башлайлар.

– Къайда, пайхаммарлыгъынгни гёрсет, – дей. Къаравулчулар да Ону аралап тюймеге башлайлар.

Петер Исаны инкар эте

⁶⁶Петер тюпде, абзарда турагъанда, ону янына дин къуллукъчуланы башчысыны къаравашларындан бириси геле. ⁶⁷Отда исинип турагъан Петерни гёргенде, огъар яхшы тикленип къарап:

– Шо назаретли Иса булан сен де бар эдинг чи, – дей.

⁶⁸– Сен нени гъакъында сёйлейгенингни билмеймен ва англамайман, – деп инкар этип, Петер къабакъ тюпге багъып чыгъып гете. Шо заман хораз къычыра.

⁶⁹Къараваш, Петерни дагъы да гёрюп, янында токътагъанлагъа:

– Бу да олардан биревю, – деп сёйлемеге башлай.

⁷⁰Петер дагъы да инкар эте. Арадан бираз заман оьтген сонг, онда токътагъанлар Петерге дагъы да:

– Сен оланы биревю экенинг герти. Сен де галилеялысан чы, – дейлер.

⁷¹– Сиз айтагъан Адамны мен танымайман, – деп, ант этмеге башлай о.

⁷²Шо заман хораз экинчи керен де къычыра. «Хораз эки керен къычыргъынча, сен Мени уьч керен инкар этежексен», – деп Иса айтгъан сёзлени Петер шо заман эсине гелтире ва гынкъ этип йыламагъа башлай.

Исадан сорап альна

15 ¹Эртен тез вакъти баш дин къуллукъчулар, тамазалар, дин али-лер ва ягъудилени оър мажлисини оьзге бары да ортакъчылары генгеш этгенден сонг, Исаны байлап алып барып, Пилатгъа берелер.

²Пилат Огъар:

– Сен ягъудилени пачасымысан? – деп сорай.

– Оьзюнг айтып бердинг чи! – деп жавап бере Иса огъар.

³Баш дин къуллукъчулар Ону кеп ишлерде айыпламагъа башлайлар.

⁴Пилат дагъы да Огъар:

– Сен гъеч жавап бермежекмисен? Гере мисен, Сени нечакъы иш-лерде айыплайлар! – деп сорай. ⁵Амма Иса огъар дагъы бир жавап да бермей. Шо Пилатны бек тамаша эте.

«Исамы, Бараббамы?»

⁶Гъакимни тутулуп туснакъ этилгенлени бирисин ягъуди Пасха бай-рамда халкъны тилевюне гере азат этеген адаты болгъан. ⁷Шо вакъти-лерде хозгъавулну заманында адам оьлтюрген башгетеривчулер булан бирче туснакъда турагъан Барабба деген бирев болгъан. ⁸Халкъ гелип:

– Бизге адатлы гьалда этеген затынгны эт, – деп Пилатгъа тилемеге башлай.

⁹– Суюсегиз, мен сизин учун ягъудилени пачасын чыгъараймы? – дей Пилат олагъа.

¹⁰Неге туююл де, Пилат баш дин къуллукъчулар Исаны гюлемек-ликден тутдургъанын биле. ¹¹Баш дин къуллукъчулар буса Исаны тую-юл, Бараббаны чыгъарсын деп тилемеге халкъны бакъдыралар. ¹²Ам-ма Пилат олагъа:

– Олай буса, ягъудилени пачасы деп айтылагъан адамгъа мен не этейим дагъы? – деп дагъы да сорай.

¹³Олар да жавап бере туруп, къычырып:

– Ону хачгъа ил! – дейлер.

¹⁴– Бу не яманлыкъ этген? – деп сорай о.

– Ону хачгъа ил! – деп дагъы да бек къычыралар олар.

¹⁵Шо заман Пилат халкъны рази этмек учун, Бараббаны чыгъара, Исаны буса къамучу булан туюдюрген сонг, хачгъа илмек учун йибере.

Исаны хорлайлар

¹⁶Асгерлер Исаны бекликни ичине, преторий деген ерге гийире-лер ва Ону айланасына оьзлени асгер бёлюгон жыялар. ¹⁷Огъар бир авур къызыл аба, башына да тегенеклерден эшилип этилген бир таж гийдирелер.

¹⁸– Яшасын ягъудилени пачасы! – деп къычырып, мысгъылламагъа башлайлар.

¹⁹Ону башына таякълар булан уралар, бетине туюкюрелер, Огъар сужда этеген болуп гёрюнюп, Ону алдында тизлеринден югюнелер.

²⁰Ону мысгъыллап ялкыгъан сонг, авур къызыл абаны уьстюнден че-чип алалар. Къайтара оьзюню опуракълары гийдирип, хачгъа илмеге алып гетелер.

Исаны хачгъа илелер

²¹Искендер булан Руфну атасы, киринейли Симон деген бирев ав-лакъдан къайтывунда шо ерден оьтюп бара болгъан. Исаны илежек хачны гетерип юрюмеге ону борчлу этелер. ²²Исаны Голгота, демек «Такъаны ери» деп айтылагъан ерге гелтирелер. ²³Огъар ичмеге эден тайдырагъан затлар къошулгъан чагъыр берелер. Амма Иса ону ичмей. ²⁴Сонг асгерлер Ону хачгъа илелер ва ким не алажакъ деп чеп салып, Ону опуракълары пайлап алалар.

²⁵Ону хачгъа илгенде, эртен сагъат тогуз вакъти болгъан. ²⁶Ону айы-бын гёрсетеген такътагъа «Ягъудилени пачасы» деп языла. ²⁷Ону булан бирге, бирин онг ягъында, биревон де сол ягъында, эки талавурчуну да хачгъа илелер. [²⁸]* ²⁹⁻³⁰Ондан оьтегенлер, башлары чайкъай туруп, Огъар:

– Гы, Сен чи, ибадатхананы дагъытып, уьч гюнден ону къайтарып къурагъан Адам эдинг! Энни Оьзюнгню къутгъар! Илинген хачынгдан туюш гъали! – деп мысгъыллап сёйлейлер.

³¹Шолай баш дин къуллукъчулар ва дин али-лер, Ону мысгъыллай туруп:

– Башгъаланы къутгъара эди, Оьзюн буса къутгъарып болмай!

³²Къой, гёрейик, Исрайлыны пачасы, Месигъ хачдан туюшюн гъали, шону гёрсек, биз де иман саларбыз, – деп бир-бирине сёйлейлер. Ону булан бирче илингенлер де Огъар сёгюшелер.

Исаны оьлюмю

³³Туюше сагъат он экиден уьчге ерли буютюн уьлкени къарангъылыкъ къуршай. ³⁴Туюше сагъат уьч вакътиде Иса гуючлю тавуш булан:

– Эли, Эли, лама сабакътаны? Демек, «Аллагъым, Аллагъым! Мени не саялы ташлап къойдунг?» – деп къычыра.

³⁵Онда болгъанлардан бирлери муну эшитгенде:

– Къарагъыз чы! О Илиясны чакъыра! – дей.

* 15:28 Бир-бир грекче къольязывларда «Сыйлы Язывларда: „О жинаятчыланы арасына салынды“, – деп лап язылгъан кюйде болгъан» деген аят да ёлугъа.

³⁶ Бирев чабып барып, чюпюрекни ачыгъан чагъыргъа чомуп, ону таякъны башына да илип, Исагъа авзун бавукъ этмеге узата. Сонг:

– Къой, къарайыкъ, Илияс гелип, Ону хачдан тюшюрерми экен? – дей.

³⁷ Иса буса бек къычырып аваз этип, жан бере.

³⁸ Шо мюгълетде ибадатханадагъы перде, устден тюпге ерли ярылып, эки бѐлюне. ³⁹ Ону къаршысында токътагъан юз асгерни башчысы, Иса жан береген кююн гѐргенде:

– Гертилей де, Бу Адам Аллагъны Уланы болгъан, – дей.

⁴⁰ Мунда йыракъдан туруп къарагъан къатынгишилер де бола. Оланы арасында Маждаллы Мариям, Юсупну ва гиччи Якъубну анасы Мариям ва Саломия да бола. ⁴¹ Иса Галилеяда турагъанда, олар Ону арты булан гелгенлер ва Огъар кѐмек этгенлер. Онда Иса булан бирче Ерусалимге гелген дагъы да кѐп къатынгишилер де бола.

Исаны гѐмюв

⁴² О гюн гъазирлик гюню, демек сонгугюнню алдындагъы гюн болгъан ва геч заман болгъан. ⁴³ Ягъудилени оър мажлисини гѐрмекли ортакъчыларындан бири болгъан ва Аллагъны гъакимлик этеген заманын къаравуллайгъан ариматеялы Юсуп геле ва Пилатны янына гирмеге тавакаллыкъ этип, Исаны сюегин бермекни тилей. ⁴⁴ Пилат Исаны шолай тез оылгенине тамашалыкъ эте ва юз асгерни башчысын чакъырып:

– Оылгени хыйлы боламы? – деп сорай.

⁴⁵ Юз асгерни башчысыны хабарын эшитгенде, Пилат Юсупгъа сюекни алма изну бере. ⁴⁶ О сатып кетен гебин ала, Исаны хачгъа илинген еринден тюшюре, Ону кетен гебинге чырмай ва ярны оюп этилген бир къабургъа салып, ону алдын таш булан яба. ⁴⁷ Маждаллы Мариям ва Ёсейни анасы Мариям къарап Исаны къайда салгъанын гѐрелер.

Исаны тирилмеклиги

16 ¹ Сонгугюн оытгенден сонг, Маждаллы Мариям, Якъубну анасы Мариям ва Саломия барып Исаны сюегине сюртмек учун атирлер сатып алалар. ² Къаттыгюн эртен кѐп тез вакъти гюн чыкъгъандокъ, олар къабургъа гелелер. ³ Олар:

– Къабурну алдындагъы ташны бизге ким тайдырып берир, – деп бир-бирине сѐйлейлер. ⁴ Къараса, олар ташны къабурну алдындан йылышгъанын гѐрелер. Таш буса бек уллу таш болгъан. ⁵ Къабургъа гиргенде, олар акъ опуракълар да гийип, онг якъда олтургъан бир жагыл уланны гѐрелер, ондан бек къоркъалар.

⁶ О улан олагъа:

– Къоркъмагъыз! Сиз хачгъа илинген назаретли Исаны излейсиздир. О тирилди. О мунда тюгюл. Муна О салынгъан ер. ⁷ Гъали барып

Петерге де, Исаны оызге якъчыларына да айтыгъыз: Иса сизден алда Галилеягъа барып туражакъ. Сизге айтгъаны йимик, Ону онда гѐрежексиз, – дей.

⁸ Къатынлар къабурдан чыгып къачалар, къоркъуп, бек гъайран болалар. Къоркъмакълыкъдан биревге бир зат да айтып болмай къалалар.

Тирилген Иса булан ѐлугъув

⁹ Жуманы биринчи гюнюнде эртен тез тирилген Иса башлап Маждаллы Мариямгъа гѐрюне. Бу къатындан Иса етти жинни къувалап чыгъаргъан болгъан. ¹⁰ Мариям да барып шо гъакъда Иса булан бирче болгъанлагъа айта. Олар буса яс тутуп терен къайгыда болгъан. ¹¹ Амма олар Иса тирилгенни ва огъар гѐрюнгенни эшитгенде, инанмайлар.

¹² Мундан сонг Иса юртгъа барма деп ѐлгъа чыкъгъан якъчыларыны экевюне башгъа бир келпетде гѐрюне. ¹³ Олар да къайтып гелип, шо гъакъда къалгъанлагъа айталар, амма олагъа да инанмайлар.

¹⁴ Ахырда да О ашاپ турагъан он бир якъчысына гѐрюне. Иса Обзюню тирилгенин гѐргенлеге инанмагъаны учун, имансызлыгъы ва юреклерини енгилмейгени учун, олагъа айып эте.

Иса якъчыларын бютюн дюньягъа йибере

¹⁵ Иса олагъа булай дей:

– Бютюн дюньягъа барып айланыгъыз, Сююнч Хабарны бары да адамлагъа билдиригиз. ¹⁶ Сююнч Хабаргъа иман салып, сувгъа чомдурулуп, Аллагъгъа тапшурулгъанлар къутгъарылажакълар. Иман салмайгъанлагъа буса дуван этилежек. ¹⁷ Иман салагъанлар булай аламатлар гѐрсетмеге болажакълар: Мени атым булан жинлени къувалажакълар, янгы тилерде сѐйлежеклер. ¹⁸ Олар къоллары булан йыланланы тутуп болажакълар, гъатта оылтюреген загъруну ичсе де, олагъа зарал болмажакъ, къолун тийдирип, аврувланы сав этежеклер.

¹⁹ Раббиз Иса олар булан сѐйлегенден сонг, кѐкге гѐтериле ва Аллагъны онг янында олтура. ²⁰ Якъчылары буса барып Раббизни сѐзюн бары да ерлерде билдирелер. Раббиз олагъа кѐмек эте, гъайран аламатлар гѐрсетмек булан оланы сѐзлерин гертилей.

Лукъаны Инжили

Уьчюнчю Инжилни Лукъа язган. Касбусуна гёре Лукъа эмчи болган. Ят халкъланы арасындан чыгып, Исагъа иман салгъанланы сыдраларына къошулуп, о Аллагъны ёлунда къайратлы кюйде чалышма башлай. Элчи Павелни Исаны гъакъындагъы Сююнч Хабарны билдирмек учун чыкъган сапарларында Лукъа кёп гезиклер ону булан бирче болган. Оьзюню Инжилин о Теофилге багъышлагъан. Лукъа огъар гъакъыкъатда Иса Ким болгъанын, инсанлагъа О не этип гетгенин гёрсетмеге суйген. Оьзюню шо къаст бюс-бютюнлей елеген Лукъа ишине бек тындырыкълы кюйде гиришген. О Исаны бу дюньядагъы яшавуна, этип гетген ишлерине шагъат болгъанлардан сорамагъа, Ону гъакъында язылып къалгъан маълуматланы жыймагъа къасткъылыгъан.

Лукъа Инжилинде оьзюне белгили болган маълуматланы барын да гёрсетип берген. Китабыны лап башында о Ягъия пайхаммарны ва Иса Месигъни тувмакълыгъы булан байлавлу агъвалатланы гъакъында тындырыкълы кюйде хабарлай. Мисал учун, Исаны яшлыгъы гъакъда янгыз о яза. Лукъа Исаны яшавуну шо девюрдеги тарихи агъвалатлар булан байлавлу этип гёрсете. Бары да шо агъвалатланы гъакъындагъы хабар янгыз Оьзю Исаны айланасындагъылагъа туюл, сав дюньягъа бакъдырылган болган.

Гиришиев

1 ¹Арабызда болуп гетген агъвалатланы гъакъында бир хыйлылар хабарлар тизме башлагъанлар. ²Башындан тутуп шо агъвалатланы оьзлер гёргенлер ва Аллагъны каламына къуллукъ этегенлер бизге шо гъакъда англатды. ³Мен де, гъей гъюрметли Теофил, башындан тутуп тындырыкълы кюйде ахтаргъандан сонг, шоланы барын да бир ягъадан сагъа язмагъа токъташдым, ⁴сагъа уйретилен шо илмуну гъакълыгъын сен билсин деп айтып.

Ягъия пайхаммар туважакъы билдириле

⁵Ягъудеяны гъакими Гъиродну заманында дин къуллукъчу* Абияны бёлюгюнден Закария деген бир дин къуллукъчу ва Гъарунну тухумундан Элизабет деген ону къатыны болган. ⁶Олар экевию де, Аллагъны алдында муьмин болуп, Раббизни бары да буйрукъларындан ва насигъатларындан тайышмай иш гёргенлер. ⁷Оланы авлети болмагъан. Элизабетден яш болмай болган. Ондан къайры да, экевиюне де хыйлы йыллар да бола болган.

⁸Бир керен ибадатханада къуллукъ этмеге ону бёлюгюне гезик гелген заманда, ⁹дин къуллукъчуланы адатына гёре чёп салгъанда, атив ийисли затлар яндырмакъ** учун, Раббизни ибадатханасына гирмеге Закариягъа чёп чыгъа. ¹⁰Атив ийисли затлар яндырылып битгинче, ибадатханадан тышда токътап кёп халкъ дуа этип тура болган.

¹¹Шо заман Закариягъа Раббизни бир малайиги гелип гёрюне. О атив ийисли затлар яндырылагъан ерни онг янында токътай. ¹²Малайикни гёргенде, Закария адай ва бек къоркъа. ¹³Малайик буса огъар булай дей:

– Къоркъма, Закария! Сени дуанг къабул этилди. Къатынынг Элизабет сагъа бир улан табажакъ, огъар да Ягъия деп ат къояжакъсан. ¹⁴О сагъа уллу сююнч ва шатлыкъ гелтирежек ва ону тувмакълыгъына кёплер сююнежеклер. ¹⁵Ягъия Раббизни алдында уллу адам болажакъ, чагъыр ва оьзге ички ичмежек, анасындан тувгъандан тутуп онда Аллагъны Ругъуну гючю болажакъ. ¹⁶Исрайылны халкъындан кёплерин оьзлени Аллагъы болган Раббизге иман салдыражакъ. ¹⁷О аталарын авлетлери булан ярашдыражакъ, энгилмейгенлени муьминликни ёлуна къайта-ражакъ. Раббизни геливиюне халкъны гъазирлемек учун, о Илияс пайхаммарныки йимик ругъ ва къудрат булан Ону алды булан гележек.

¹⁸Закария малайикге:

– Мен ону неден билермен? Мен чи бир къарт адамман, къатыныма да хыйлы йыллар бола, – деп сорай.

¹⁹– Мен Аллагъны алдында турагъан Жабрайылман, сени булан сёйлемек ва бу сююнчю сагъа билдирмек учун йиберилип гелгенмен. ²⁰Заманы етишгенде, гъакълыгъы билинежек мени сёзлериме инанмагъанынг саялы, сени тилинг тутулуп, бу затлар болгъунча, сёйлеп болмай туражакъсан, – деп жавап бере огъар малайик.

* 1:5 *Дин къуллукъчу* – ягъудилерде Ерусалимдеги ибадатханада этилеген къурбанни Къанунгъа къыйышывлу кюйде юртеген адам болган.

** 1:9 *Атив ийисли затлар яндырыв* – ибадатхананы Сыйлы Ерин Аллагъыгъа макътав этмек учун атив ийислер чыгъарагъан къайда.

²¹ Къырда Закарияны чыкъмакълыгын къаравуллап токътатган халкъ ону ибадатханадан чыкъмай олай узакъ къалып турагъанына тамашалыкъ эте. ²² Чыкъган заманда, Закария олагъа сѣйлеп болмай. Олар да ибадатханада Закариягъа бир гѣрюнюш гѣрюнгенни англай. Закария олагъа ишаралар булан англата, тили тутулган кююнде къала.

²³ Ибадат гюнлери битгенден сонг, о уюне къайта. ²⁴ Бир нечакъы замандан сонг, къатыны Элизабет яшгъа токътат ва беш ай уюнден чыкъмай туруп, сонг:

²⁵ – Мени учун муну этген Раббизбир. Гъали адамланы арасында мени биябур гъалдан къутгъарды, – дей.

Исаны туважакъы билдириле

²⁶ Элизабет айлы болуп алтынчы айда Жабрайыл малайик Аллагъны ягъындан Галилеяны Назарет деп айтылагъан шагъарына ²⁷ Давутну ожагъындан болган Юсуп деген адамгъа гелешинген бир къызны янына йибериле. Къызны аты Мариям болган. ²⁸ Малайик ону янына гирип:

– Салам сагъа, гъей оюзюне Аллагъ рагъмулу болган къыз. Раббизбир сени буландыр, – дей.

²⁹ Къыз буса, ону гѣрюп, сѣзлеринден тартына ва бу сѣзлер нени англлатмагъа бола деп ойлаша. ³⁰ Малайик огъар булай дей:

– Къоркъма, Мариям! Аллагъ сагъа рагъмулу болду. ³¹ Айлы болуп, бир улан табажакъсан ва Огъар да Иса деп ат къояжакъсан. ³² О Аллагъны алдында уллу болажакъ, Огъар Аллагъу-Тааланы Уланы деп айтылажакъ ва Раббизбир Аллагъ Огъар уллу атасы Давутну тахын бережек. ³³ О даим Якъубну халкъыны устыюнде пача болуп туражакъ ва Ону гъакимлигини ахыры болмажакъ.

³⁴ Мариям буса малайикге:

– Бу нечик болажакъ, мен чи гъали де эрге де бармагъанман? – деп сорай.

³⁵ Огъар малайик булай жавап бере:

– Аллагъны Ругъу сени устыюнге гележек ва Аллагъу-Тааланы къудраты сени къуршап алажакъ. Шогъар гѣре сенден туважакъ сыйлы Авлетте Аллагъны Уланы деп айтылажакъ. ³⁶ Муна сени къардаш къатынынг Элизабет, о оюзю къарт буса да, уланьяшгъа токътатды. Бары да халкъ ондан яш болмай дей эди. О айлы болганлы буса гъали алты ай бола. ³⁷ Аллагъ этип болмайган гъеч бир зат ёкъдур.

³⁸ О заман Мариям:

– Мен Раббизбир къулуман. Къой, магъа да сен айтган кюйде болсун, – дей. Малайик де ону янындан гете.

Мариям Элизабетни янына бара

³⁹ Шо гюнлерде Мариям алгъасавлукъда тав бойда ерлешген Ягъудеядагы бир шагъаргъа бара. ⁴⁰ Закарияны уюне гирип, о Элизабет булан саламлаша. ⁴¹ Элизабет Мариямны саламын эшитгенде, ону къарнында яш тербенип йибере. Элизабет Аллагъны Ругъундан тола. ⁴² Гѣтеринки тавуш булан Элизабет булай дей:

– Къатынланы арасындан Аллагъ инг сыйлагъаны сенсен. Сени къарнынгдагы балангны да сыйлагъандыр. ⁴³ Раббизбир анасы яныма гелмеклик йимик насип болмагъа мен киммен? ⁴⁴ Неде десенг, сени саламынгны сеси мени къулагъыма чалынгандокъ, къарнынгдагы балам сююнмекден тербенип гетди. ⁴⁵ Раббизбир оюзюне айтган сѣзлер гerti болажакъына иман салган къатын насиплидир!

⁴⁶ Мариям булай дей:

– Жаным Раббизбирге макътав эте,

⁴⁷ Къутгъарывчум болган Аллагъ учун юрегим сююне,
⁴⁸ О Оюзюню инг гиччи бир къулу болган магъа тергев берди.
Энниден сонг бары да наслулар магъа насипли деп айтажакълар.

⁴⁹ Къудратны Еси мени учун зор уллу иш этди. Ону Аты Сыйлыдыр!

⁵⁰ Аллагъны рагъмусу Оюзюнден къоркъагъан бары да наслулагъа болажакъ.

⁵¹ О Оюзюню къолу булан къудратын гѣрсетди, обкътемлени юреклериндеги яман къастларын тозду.

⁵² Гючлюлени тахларындан тюшюрдю, гючсюзлени буса гѣтерди.

⁵³ Ачланы нийматлардан толтурду, байланы буса бош къайтарды.

⁵⁴ Аллагъ Оюзюню къуллукъчусу болган Исрайылгъа кѣмекге табулду.

⁵⁵ Бизин аталарыбызгъа сѣз бергени йимик, О Ибрагъимге ва ону наслуларына даим рагъму этмеге унутмады.

⁵⁶ Элизабет булан уыч айгъа ювукъ тургъандан сонг, Мариям уюне къайта.

Ягъия пайхаммарны тувмакълыгъы

⁵⁷ Элизабетни яш тапма чагъы етишип, о улан таба. ⁵⁸ Хоншулары ва къардашлары, Раббизбир Элизабетге Оюзюню уллу рагъмусун гѣрсетгенни эшитип, ону булан бирге сююне.

⁵⁹ Сегизинчи гюн яшны сюннет этме гелелер ва огъар, атасына йимик, Закария деп ат къоймагъа сюелер. ⁶⁰ Амма анасы:

– Тарыкъ тююл! Ону аты Ягъия болажакъ, – дей.

⁶¹ – Сени тухумунгда шолай аты булан бирев де ёкъ, – дейлер олар.

⁶² Яшгъа не ат къойма сюегенин атасына ишаралар булан сорамагъа башлайлар. ⁶³ Закария бир такъта гесек гелтирмекни тилей ва: «Ону аты Ягъиядыр», – деп яза. Барысы да тамаша болуп къалалар. ⁶⁴ Шо мюгълетде Закария сёйлеп болагъан бола. О Аллагъгъа макътав этмеге башлай. ⁶⁵ Оланы бары да хоншуларына къоркъув тюше. Бары да бу агъвалатланы гъакъындагъы хабар Ягъудеяны бютюн тав ерлерине яйыла. ⁶⁶ Шону эшитгенлени барысы да, бугъар тамаша болуп: «Ажайып бар, бу яш не болажакъ?» – дейлер. Гертилей де, Раббизни къудраты ону булан бола.

Закария Аллагъны атындан сёйлей

⁶⁷ Ягъияны атасы Закария Аллагъны Ругъундан тола ва шону таъсиринден адамлагъа булай сёйлей:

⁶⁸ – Оъз халкъына кёмеке гелген ва огъар эркинлик гелтиреген
Исрайылыны Аллагъы Раббизге макътав болсун!

⁶⁹⁻⁷⁰ Аллагъ бырынгъы заманлардан берли Оъзюне тапшурулгъан
пайхаммарлардан таба билдиргенине гёре,
О бизге Оъзюню къулу Давутну наслусундан къудратлы бир
Къутгъарывчуну йиберди.

⁷¹ О бизин душманларыбыздан ва бизин сюймейгенлени
барысындан да къутгъаражакъ.

⁷² Шолайлыкъда, аталарыбызгъа рагъму эте ва Оъзюню айтгъан
сыйлы сёзюн унутмай.

⁷³⁻⁷⁵ Бютюн оъмюрюбюз Аллагъны алдында Оъзюне тапшурулуп ва
муъмин болагъан кюйде биз къоркъувсуз Оъзюне ибадат
этмек учун, душманларыбыздан къутгъараман деп, О
бизин уллу атабыз Ибрагъимге ант этди.

⁷⁶ Сен де, балам, Аллагъу-Тааланы пайхаммары деген атны
алажакъсан, неге тюгюл Огъар ёллар салмакъ учун,
Ону алды булан йибериележесен,

⁷⁷ халкъны гюнагълары гечилгенин ва къутгъарылажагъын огъар
билдирежесен.

⁷⁸ Аллагъыбызны юреги рагъмудан толуп, кёклерден
къутгъарывну Гюнешин* йибережек.

О къарангълыкъда ва оълум тунлугъунда турагъанлагъа
барысына да ярыкъ бережек.

⁷⁹ Бизге парохатлыкъны ёлун гёрсетежек.

⁸⁰ Яш буса торая туруп, ругъун къуватландыра ва Исрайылыны халкъына гёрюнежек гюнге ерли дангълларда къала.

* 1:78 *Къутгъарывну Гюнешин* – мунда Исаны тувмакълыгъы гъакъында айтыла.

Исаны тувмакълыгъы

2 ¹ Шо заман Август пача бютюн Рум дюньясындагъы халкъны санавун
гъысапгъа алсын деп буйрукъ эте. ² Кивириний Сурияны гъакими болгъанлы, бу биринчилей оьтгерилеген гъысап алыв болгъан. ³ Гъысапгъа алынмакъ учун, гъар ким оъзю тувгъан ерине гете. ⁴⁻⁵ Юсуп Давутну агълюсюнден болгъан. Гъысапгъа алынмакъ учун, о Галилеядагъы Назарет шагъардан Ягъудеяда ерлешген Байтлагъам деген Давут тувгъан шагъаргъа багъып ёлгъа тюше. Юсуп булан шо вакътилерде айлы болгъан гелешмиши Мариям да бара. ⁶ Олар онда турагъан вакътиде Мариямны яш тапмагъа чагъы етише. ⁷ О оъзюню биринчи уланын таба, яшны къуннакълай. Ондагъы петерде оъзлер учун ер болмагъаны саялы, Ону отлукъгъа салып къоя.

Къойчулар ва малайиклер

⁸ Шо ерлерден бир аз ариде гече авлакъда къалып оъзлени сиривлерин багъагъан бир къойчулар болгъан. ⁹ Бирден оланы алдына Раббизни малайиги гелип токътай. Раббизни сыйлы нюрю оланы юзлерин ярыкъландырып къоя. Къойчулар бек къоркъалар. ¹⁰ Амма малайик олагъа булай дей:

– Къоркъмагъыз! Мен сизге кюллю халкъны сююндюрежек бир уллу сююнч гелтиргенмен. ¹¹ Бугюн Давут тувгъан шагъарда сизге Къутгъарывчу тувду. О – Месигъ* Раббидир. ¹² Муна сизге бир белги: сиз отлукъда ятгъан, бир къуннакълангъан Яшны табажакъсыз.

¹³ Бирден бу малайик булан бирге кёкден гелген кёп башгъа малайиклер гёрюне. Олар Раббизни алгъышлап:

¹⁴ – Кёклердеги Аллагъгъа макътав ва ер юзюнде Аллагъ сюеген инсанланы арасында парохатлыкъ болсун! – дейлер.

¹⁵ Малайиклер кёкте чыкъгъан заманда, къойчулар бир-бирине:

– Гелигиз, Байтлагъамгъа барайыкъ, онда не болгъанны, Раббиз бизге билдирген хабар не экенни билейик, – деп сёйлейлер.

¹⁶ Алгъасап гелип, къойчулар онда Мариямны, Юсупну ва отлукъгъа салынгъан Яшны табалар. ¹⁷ Яшны гёрген сонг, Ону гъакъында оъзлеге малайик айтгъан хабарны адамлагъа айталар. ¹⁸ Къойчулар айтгъанны эшитгенлер барысы да шо гъар тамашалыкъ эте. ¹⁹ Мариям буса къойчуланы сёзлерин эсинде сакълай ва шоланы гъакъында ойлаша тура. ²⁰ Къойчулар, оъзлер эшитген ва гёрген бары да затлар учун Аллагъгъа алгъыш ва макътав эте туруп, гери къайталар: бары да зат олагъа малайик айтгъан кюйде болуп табула.

* 2:11 *Месигъ* – Бу сёзю маънасы «танглангъан» демекдир. Бу дюньягъа къутгъарылып гелтирмек учун, Аллагъ Иса Месигъни танглагъан. Сёзлюкте де къара.

Исаны ибадатханагъа гелтирелер

²¹Арадан сегиз гюн оьтюр, яшны сюннетлемеге заман болгъанда, ананы къарнынъда амалгъа гелгинчеге де малайик айтгъанда йимик, Огъар Иса деп ат къоялар.

²²Мусаны Къанунуна гёре, тазаланыв адатны заманы етишгенде, Яшны Раббизге тапшурмакъ учун, Мариям ва Юсуп Ону Ерусалимге элтелер. ²³Неге тюрюл де, Раббизни Къанунунда башлап тувгъан гъар улангъаш Раббизге тапшурулма герек деп язылгъан. ²⁴Къанунгъа гёре, олар къурбан этмек учун уй ва къыр гёгюрчюнню эки бала-сын алып гелме герек болгъан.

²⁵О заман Ерусалимде Симон деген бир адам яшай болгъан. О муьмин ва динагълю, Исрайылны къутгъарылмакълыгъын гёзлейген, оьзюнде Аллагъны Ругъу булангъы гиши болгъан. ²⁶Месигъни гёрмейли, оьзю оьлмежек деп Симонгъа Аллагъны Ругъуну ягъындан алданокъ билдирилген болгъан. ²⁷Аллагъны Ругъуну таьсиринден о ибадатханагъа геле. Къанунда язылгъан адатны этмек учун, ата-анасы сабий Исаны ибадатхананы ичине алып гиргенде, ²⁸Симон, Ону къучагъына алып, Аллагъгъа макътав эте ва булай дей:

²⁹ – Я Раббим, Сен сёз бергенинг йимик, Сен къулунгуну гъали

парахатлыкъда бу дюньядан гетмеге де къоярсан,

³⁰ неге тюрюл бары да халкъланы гёз алдында

³¹ ят халкъланы ярыкъландырагъан нюрюнгню

³² ва исрайыл халкъынгни гюрметин артдырагъан

Къутгъарывчуну яратгъанынгни гёзлерим гёрдю.

³³Яшны ата-анасы Исаны гъакъында Симон айтагъан сёзлеге гъайран болуп тынглайлар. ³⁴Симон олагъа Аллагъны яхшылыгъын тилеп дуа эте. Сонг Исаны анасы Мариямгъа булай дей:

– Бу ятгъан Яш Исрайылда бир хыйлыланы ер болмакълыгъыны ва оьр болмакълыгъыны себеби болажакъ. ³⁵Бу Раббизни бир аламаты болажакъ, амма кёплер Огъар къаршы чыгъажакълар ва оьзлени юреклериндеги яшыртгъын сырланы ачыкъгъа чыгъаражакълар. Сени юрегинге де бир къылыч чанчылгъандай болажакъ.

³⁶Шонда Ашерни наслу бутагъындан болгъан Фануйылны Аллагъны атындан сёйлейген Анна деген къызы болгъан. О эрге барып, ону булан етти йыл яшагъан сонг, тул къалгъан. ³⁷Сексен дёрт яшындагъы бу тул къатын, гечеси-гюню булан ибадатханадан чыкъмай, ораза тутуп, дуа этип, ибадат этип тура. ³⁸О да шо заман гелип, Раббизге макътав эте ва Ерусалимни къутгъарылмакълыгъын гёзлейгенлени барысына да Ону гъакъында сёйлемеге башлай.

Назаретге къайтыв

³⁹Раббизни Къануну буюрагъан бары да затланы тамам этгенден сонг, Юсуп булан Мариям Галилеягъа, оьз шагъары Назаретге къайталаар. ⁴⁰Яш торая туруп, ругъ якъдан гючлене ва гъакъылы арта. Аллагъны рагъмусу да Огъар бакъдырыла.

Иса ибадатханада

⁴¹Исаны ата-анасы гъар йыл ягъуди Пасха байрамда Ерусалимге бара болгъан. ⁴²Яшгъа он эки йыл битгенде, олар гъаманда йимик байрамгъа Ерусалимге баралар. ⁴³Байрамдан сонг олар уйлерине къайта, оьрюм чагъындагъы Иса буса Ерусалимде къалып къала. Яшны ата-анасы шону билмей къалалар. ⁴⁴О башгъа къайтагъан адамлар булан бирге геледир деп ойлашалар. Бир гюнлюк ёл юрюген сонг буса, къардашларындан ва танышларындан Ону ахтармагъа башлайлар. ⁴⁵Тапмагъанда, Ерусалимге къайтып, яшны онда излейлер. ⁴⁶Янгъыз уьч гюнден сонг олар Ону ибадатханада табалар. Иса, муаллимлени арасында олтуруп, олагъа тынглап, суаллар бере болгъан. ⁴⁷Исагъа тынглагъанлар барысы да Ону гъакъылына ва жавапларына тамашалыкъ этгенлер. ⁴⁸Исаны гёргенде, ата-анасы гъайран болуп къала ва анасы Огъар:

– Балам! Сен бизге этгенинг недир? Атанг да, мен де Сени излей туруп, нечик талчыкъгъанны гёресен чи, – дей.

⁴⁹Яш буса олагъа:

– Мени негер излеп айландыгъыз? Яда сиз Мен Атамны уьюнде болма герекни билмедигизми? – деп сорай. ⁵⁰Амма олар Иса айтгъан сёзлени англамайлар.

⁵¹Иса ата-анасы булан гете ва Назаретге геле, оланы изнусундан чыкъмай тура. Ону анасы буса бары да бу затланы эсде сакълай ва оланы гъакъында ойлаша тура. ⁵²Иса буса гъакъыл ва оьмюр якъдан оьсе. Йыллар гетген сайын Огъар Аллагъны ва инсанланы сюювю арта.

Ягъияны Аллагъгъа къуллукъ этивю

3 ¹Тиберия Румну пачасы болгъанлы он беш йыл битгенде, Понтий Пилат Ягъудеяны гъакими, Гьирод Галилеяны гъакими, ону иниси Филип Итуреяны ва Трагъонит вилайтланы гъакими, Лисаний Абилени гъакими, ²Гъанна булан Кайафа баш дин къуллукъчулар болуп турагъан заманда, дангылда Закарияны уланы Ягъиягъа Аллагъны каламы эшитиле. ³Ёрдан оьзенни боюндагъы бары да ерлерден айланып, о булай сёйлей:

– Товба этигиз, сувгъа чомдуртуп, оьзюгюню Аллагъгъа тапшуртугъуз, шо заман Аллагъ сизин гюнагъларыгъызны гечежек.

⁴Шону гъакъында Ешая пайхаммарны китабында булай язылгъан:

*Дангылда биревню гючлю сеси эшитиле: Раббизге ёл
гъазирлегиз! Огъар ёлланы тюз этигиз!*

⁵ *Гъар ойтан толсун, гъар тав ва тебе алаша болсун, айланмалар
тюзленсин, ойтанлы ёллар тегишленсин.*

⁶ *Шо заман бары да инсанлар Аллагъ къутгъарагъанын гёрер.*

⁷Сувгъа чомуп, оьзлени Аллагъгъа тапшурсун деп янына гелеген халкъгъа Ягъия булай дей:

– Гъей йыланни наслулары! Аллагъны болажакъ жазасындан къутуларсыз деп сизге ким буварды? ⁸Сиз гертиден де товба этгенигизни гёрсетеген кюйде яшагъыз. Оьзюгюзге янгыз: «Атабыз Ибрагъим-дир», – деп айтмакълыкъ таманлыкъ эте деп айтмагъыз. Неге туююл де, сизге айтаман: Аллагъ Ибрагъимге бу ташлардан авлетлер яратмагъа да бола. ⁹Аллагъ балтаны тереклеге тюзлеп тура. Яхшы емиш бермейген гъар-бир терек гесилип, отгъа ташланар.

¹⁰Халкъ огъар:

– Биз не этмеге герекбиз? – деп сорай.

¹¹– Эки гёлеги барлар бирин гёлексизге берсинлер, ашама ашы барлар да шолай этсинлер, – дей Ягъия олагъа.

¹²Сувгъа чомуп, Ягъия оьзлени Аллагъгъа тапшурсун деп, ону янына ясакъ жыйычулар гелелер. Олар Ягъиягъа:

– Устаз, биз не этейик? – деп сорайлар.

¹³– Сиз тийишлисинден артыкъ ясакъ талап этмегиз, – деп жавап бере Ягъия олагъа.

¹⁴Бир-бир асгерлер де огъар:

– Биз не этейик? – деп сорайлар.

– Биревню де гюч булан яда кьоркъутуп затын алмагъыз, алагъан алапагъызгъа рази болуп яшагъыз, – дей Ягъия олагъа.

¹⁵Халкъ Месигъни къаравуллап токътап тура. Барысы да Ягъияны гъакъында: «Бу Месигъ сама туююлмю экен?» – деп ойлашып турагъанда, ¹⁶о олагъа булай жавап бере:

– Мен сизин, сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшураман. Амма менден де кьудратлысы гележек. Мен Ону багъынчагъына да гелмеймен. О сизин Аллагъны Ругъуна ва отгъа чомажакъ. ¹⁷Иннырын тазаламакъ, будайын жыйып, беженине тёкмек учун, Ону кьолунда кюреги бар, кьувугъун буса сёнмежек отда яндыражакъ. ¹⁸Шолай сёзлер булан о халкъгъа дагъы да хыйлы яхшы насигъатлар бере.

¹⁹Ягъия пайхаммар Гъирод гъаким оьзюню агъасыны къатыны Гъиродиядагъа уйленгенин ва оьзге бары да писликлени аян эте. ²⁰Оьзю этген бары да писликлеге бирдагъыны кьошуп, Гъирод Ягъияны туснакъгъа салмагъа буйрукъну берген.

Сувгъа чомуп, Ягъия Исаны Аллагъгъа тапшура

²¹Бютюн халкъ йимик, Иса да, сувгъа чомдуртуп, Оьзюн Аллагъгъа тапшурга. Иса дуа этеген заманда, кёк ачыла. ²²Аллагъны Ругъу гёгюр-чюндей Ону янына геле ва кёкден:

– Сен Мени сююмлю Уланымсан, Сенде Мени кьуванчым! – деген бир сес чалына.

Исаны тайпа-тухуму

²³Иса Аллагъгъа этеген кьулулгъун башлагъан заманда, О отуз яшында бола. Адамлар токъташдырагъанына гёре, Иса – Юсупну уланы. Юсуп буса Гъелини уланы. Ону кьалгъан тайпа-тухуму: ²⁴Маттат, Левий, Малик, Яннай, Юсуп, ²⁵Маттатия, Амос, Нагъум, Гъесли, Наггай, ²⁶Маттат, Маттатия, Шимий, Ёсек, Ёда, ²⁷Ёгъан, Реса, Зерубабил, Шалтыйыл, Нери, ²⁸Малик, Адди, Косам, Элмадам, Эр, ²⁹Ешия, Элиезер, Ёрим, Маттат, Левий, ³⁰Симон, Ягъуда, Юсуп, Ёнам, Елгъаким, ³¹Малия, Минна, Маттата, Натан, Давут, ³²Есей, Обед, Боаз, Салимон, Нагъшон, ³³Аминадав, Админ, Арам, Гъесрон, Перес, Ягъуда, ³⁴Якъуб, Исгъакъ, Ибрагъим, Терагъ, Нагъор, ³⁵Саруж, Рев, Пелег, Эбер, Шелагъ, ³⁶Кайнан, Арпахшад, Сим, Нугъ, Ламегъ, ³⁷Матусалагъ, Энош, Иеред, Магъалалел, Кайнан, ³⁸Энос, Сет, Адам – Аллагъ.

Иса дангылда сынала

4 ¹Аллагъны Ругъундан толгъан Иса, Ёрдан оьзенден къайтып гелген сонг, Аллагъны Ругъу Ону дангылгъа элте. ²Онда Иса кьыркъ гюнню узагъында иблисни ягъындан сыналып тура ва шо гюнлерде бир зат да ашамай. Ахырда да О ач бола.

³Иблис Исагъа:

– Эгер Сен Аллагъны Уланы бусанг, бу таш ашгъа айлансын деп буюр, – дей.

⁴– Сыйлы Язывларда: «Инсан янгыз бир аш булан яшамас», – деп язылгъан, – дей Иса огъар.

⁵Сонг Исаны бир бийикликге чыгъарып, иблис бир мюгълетни ичинде Огъар дюньяны бары да пачалыкъларын гёрсете. ⁶Иблис Огъар:

– Бары да бу пачалыкъланы бютюн кьудратын ва байлыгъын Сагъа бермен, неге туююл шо магъа берилген, мен де, кимге сюйсем, шо-гъар бермен. ⁷Сен магъа сужда этсенг, булар барысы да Сеники болажакъ, – дей.

⁸– Сыйлы Язывларда: «Раббинг Аллагъгъа сужда эт ва бир Огъар кьулулукъ эт», – деп язылгъан, – дей Иса.

⁹ Сонг иблис Исаны Ерусалимге алып бара ва ибадатхананы инг би-йик къалкъысына миндирип, Огъар:

– Эгер Сен Аллагъны Уланы бусанг, мундан тюпге багып атыл,
¹⁰ неге тююл: «О Обзюню малайиклерине Сени сакъласын деп буй-рукъ этежек. ¹¹ Олар да, аягъынг ташгъа сюрюнмесин деп, Сени къолу-на гетерип юрюжеклер», – деп язылгъан чы, – дей.

¹² – Сыйлы Язывларда: «Раббинг Аллагъны сынама», – деп де языл-гъан, – дей Иса огъар.

¹³ Иблис бары да сынавларын битдирген сонг, онгайлы бир заман гелгинче, Ону къоюп гете.

Иса Назаретдеги синагогда

¹⁴ Иса Галилеягъа къайтгъанда, Аллагъны Ругъуну гючю Ону булан бо-ла. Исаны гъакъындагъы хабар айлана якълагъа яйыла. ¹⁵ О синагогларда адамлагъа Аллагъны каламын англата ва олар барысы да Ону макътай.

¹⁶ Иса Обзю обсген Назаретге геле. Обзюню адатына гёре, сонгугюн* О синагоггъа бара ва Сыйлы Язывланы охумакъ учун, ортагъа чыгъа.

¹⁷ Исагъа Ешая пайхаммарны китабын берелер. Китапны ачып, О булай сёзлер язылгъан ерин таба:

¹⁸ – *Раббизни Ругъу Мени устюмде, О Мени танглагъан.*

*О Мени пакъырлагъа Сююнч Хабарны, есирлеге азатлыкъ,
сокъурлагъа гёз ачып гъакъда билдирмеге йиберген.*

О Мени азап чегегенлени азат этмеге,

¹⁹ *инсанлагъа Раббизни рагъмусуну заманы этишгенни*

билдирмеге йиберген.

²⁰ Китапны ябып ва синагогну къуллукъчусуна къайтарып берип, Иса олтура. Синагогдагъылары барысыны да гёзлери Огъар тикленип тура. ²¹ Иса олагъа:

– Мен сизге охугъан бу сёзлер эшитеген бары да халкъны алдында бугюн яшавгъа чыгып тура, – деп сёйлеме башлай.

²² Барысы да шону атив гёрелер. Ону авзундан чыкыгъан бек тизив сёзлеге гъайранлыкъ этелер ва:

– Бу Юсупну уланы тююлмю дагъы? – деп сораилар.

²³ Иса олагъа:

– Озокъда, сиз Магъа «Гъей эмчи! Сен бир башлап Обзюнге эм эт» деген айтивну айтма боласыз. Капернагъумда болгъан деп биз эшитген затланы мунда, Сени ватанында да, эт деп сёйлемеге боласыз, – дей.

* 4:16 *Сонгугюн* – ягъудилерде сыйлы саналагъан гюн. Мусаны Къанунуна гёре, шо гюн Аллагъга ибадат этмекден озге ишни кютмек гери урула болгъан. Сёзлюкте де къара.

²⁴ Сонг булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: оз ватанында абурлу болгъан гъеч бир пайхаммар да ёкъдур. ²⁵ Сизге дагъы да айтаман: Илиясны заманында уьч йыл ярымны узагъында янгур явмай къургъакълыкъ болуп, бютюн уьлкеге уллу ачлыкъ къопгъан. Шо заман Исрайылда кёп тул къатын-лар да болгъан. ²⁶ Илияс оланы гъеч бирини янына йиберилмеген; ян-гыз Сайданны ювугъундагъы Сарапат шагъардагъы бир тул къатынны янына йиберилген. ²⁷ Элиса пайхаммарны заманында да Исрайылда яман гён аврувлу кёп адамлар болгъан. Олардан гъеч бириси де тазаланмагъан. Янгыз Сурияда яшайгъан Наман тазалангъан.

²⁸ Бу сёзлени эшитгенде, синагогдагъылар барысы да бек къзап-ланалар, ²⁹ олар хозгъалыша ва Исаны шагъардан къувалай. Ону деге-ретип ташламакъ учун, озлени шагъары Назарет къурулгъан тавну башына сюйреп элтелер. ³⁰ Амма Иса оланы арасындан оьтюп чы-гып гете.

Иса Капернагъумдагъы синагогда

³¹ Иса Галилеяны Капернагъум шагъарына геле ва сонгугюн халкъ-гъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай. ³² О англатагъан затлагъа барысы да гъайранлыкъ этелер. Неге тююл де, Иса Аллагъ берген гъа-кимлиги булангъы бир адам йимик уйрете болгъан.

³³ Синагогда жинли бир адам болгъан. О гючлю сес булан:

³⁴ – Сен бизден не сюесен, гъей назаретли Иса? Бизин дагъытма гелгенмисен? Мен Сени Ким экенингни таныйман. Аллагъны Сыйлы-сысан, – деп къычыра.

³⁵ – Тын, ону ичинден чыгып тай! – деп буюра Иса жинге.

Жин, о адамы синагогну ортасында йыгып, огъар гъеч бир зарал да этмейли, ону ичинден чыгып тая. ³⁶ Барысы да гъайран болуп:

– Бу не демекдир? О жинлеге гючю булан буйрукъ эте, олар да чы-гып тая, – деп бир-бири булан сёйлейлер. ³⁷ Ону гъакъындагъы хабар айлана якълагъа яйыла.

Иса кёп адамланы сав эте

³⁸ Синагогдан чыгып, Иса Симонну уьуне бара. Симонну къайна-насы гючлю иссиликден авруп ята болгъан. Исагъа огъар къарасын деп тилейлер. ³⁹ Аврувну башлыгъында токътап, О къатынны иссили-гин тайдыра, о да сав болуп къала. Къатын, шоссаягъат аякъгъа туруп, олагъа тепси къура.

⁴⁰ Гюн артагъан заманда, адамлар Ону янына гъар тюрю аврувлары булангъылары гелтирелер. Иса да, оланы гъарисини уьстюне къолла-рын салып, сав эте. ⁴¹ Бир кёплеринден жинлер:

– Сен Аллагъны Уланысан! – деп кычыра туруп чыгып таялар. Жинлер Озью Месигъ экенни билегени саялы, Иса олагъа сёйлемесин деп къатты кюйде бувара.

Иса Ягъудеяда Сююнч Хабарны билдире

⁴²Эртен болгъанда, шагъардан чыгып, Иса бир янгыз ерге бара. Халкъ Исаны ахтарып айлана ва янына гелип, озлени кююп гетмесин деп, Ону сакъламагъа сюе. ⁴³Амма Иса олагъа:

– Аллагъны гъакимлигини гъакъындагъы Сююнч Хабарны башгъа шагъарларда да билдирмеге герекмен. Мен шону учун йиберилгенмен, – дей.

⁴⁴О Ягъудеяны синагогларында Аллагъны каламын англата туруп айлана.

Исаны башлагъы якъчылары

С¹Бир керен Иса, Галилея кёлню* ягъасында токътап, айланадагъы ябурулуп жыйылгъан халкъгъа Аллагъны каламын англата болгъан. ²О кёлню ягъасында токътагъан эки къайыкъны гёре. Балыкчылар, къайыкълардан чыгып, торларын жува болгъан. ³Иса къайыкълардан бирине, Симонну къайыгына мине. О Симонгъа Озьюн ягъадан бир аз ари элтсин деп тилей. Къайыкъда олтургъан кююнде Иса халкъгъа Аллагъны каламын англата.

⁴Англатып битген сонг, Симонгъа:

– Терен ерге багып юз ва балыкъ тутмакъ учун торларынгни ташла, – дей.

⁵– Устаз, биз сав гечени узагында доландыкъ, гъеч бир зат да тутмадыкъ. Амма Сен айтгъан сонг, торланы ташлажакъман, – деп жавап бере Симон Огъар.

⁶Шолай этген сонг, олар оьтесиз кёп балыкъ туталар, балыкны кёбюнден гъатта торлары йиртылмагъа башлай. ⁷Гелип озлеге кёмек этгенни сююп, олар башгъа бир къайыкъдагъы ёлдашларына ишара этелер. Олар да гелелер, эки де къайыкъны балыкъдан толтуралар. Авурлукъдан къайыкълар сувгъа батмагъа башлай.

⁸Шону гёрюп, Петер деп де айтылагъан Симон:

– Я Раббим, менден ари тай, неге тююл мен бир гюнагылы адамман, – дей ва Исаны тизлерине къаплана.

⁹Тутулгъан шолай кёп балыкны гёрген Симон ва ону булангъы бары да адамлар, ¹⁰ону ёлдашлары болгъан Зеведейни уланлары Якъуб ва Югъан бек къоркъалар. Иса Симонгъа:

* 5:1 *Галилея кёл* – Генисарет кёлге айтылагъан башгъа ат.

– Къоркъма! Бугюнден сонг балыкны орнуна сен инсанлар тутажакъсан, – дей.

¹¹Къайыкъланы ягъагъа чыгъарып, бары да затны еринде де кююп, олар Исаны арты булан гетелер.

Яман гён аврувлу адамны сав болуву

¹²Бир керен Иса бир юртгъа бара. Ону янына яман гён аврувлу бир адам геле. Исаны гёргенде, ятып ерге де къапланып, Огъар:

– Я Раббим! Эгер сюйсенг, Сен мени сав этип болажакъ эдинг, – деп ялбара.

¹³Иса, кюлун узатып:

– Сюемен, сав бол, – деп, авруйгъан адамгъа тие.

Шосагъатына ону авруву тайып къала. ¹⁴Иса огъар:

– Шону, вёре, биревге де айтмассан. Барып дин кюллукучугъа гёрюн, аврувдан тазалангъанынг саялы, Муса буюргъан кюйде къурбан эт. Къурбан этгенинг сени кюлай болгъанынга шагъатлыкъ этежек, – дей.

¹⁵Буса да Исаны гъакъындагъы хабар бек яйыла. Огъар тынгламакъ ва озлени аврувларындан сав болмакъ учун, Ону янына оьтесиз кёп халкъ жыйылып гелмеге башлай. ¹⁶Озью Иса буса, янгыз ерлеге гетип, дуа этип тура.

Капернагъумда тербенмейген бир аврувну сав болуву

¹⁷Бир керен Иса Аллагъны каламын англатып турагъанда, Огъар тынглайгъанланы арасында Галилеяны, Ягъудеяны бары да юртларындан ва Ерусалимден гелген фарисейлер* ва дин алимлери болгъан. Аллагъдан гелген гюч булан Иса аврувланы сав этип тура. ¹⁸Бир нече гиши тербенип болмай авруйгъан бир адамны ятыгдагъы кююнде гелтирип, ону уйню ичине гийирмеге ва Исаны алдына салмагъа къарайлар. ¹⁹Адамланы кёплюгюнден аврувну уйню ичине гийирмеге кюй тапмай, уйню къалкъысын тешип, ондан таба ону ятыву да булан уйню ортасына, Исаны алдына, тюшюрелер. ²⁰Аврувну гелтиргенлени иманы барын гёрюп, Иса аврувгъа:

– Балам, сени гюнагъларынгдан гечилди, – дей.

²¹Дин алимлери ва фарисейлер:

– Капир затланы сёйлейген Бу Адам Кимдир? Бир Аллагъдан башгъа гюнагъларындан гечмеге ким бола? – деп ойлашмагъа башлайлар.

²²Оланы ойларын билип, Иса булай дей:

* 5:17 *Фарисейлер* – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бёлюк. Сёзлюкте де къара.

– Сиз неге олай ойлшасыз? ²³Къайсы рагъатдыр: «Сени гюнагъларынгдан гечилди», – демекми, ёгъесе: «Туруп, юрюп йибер», – демекми? ²⁴Мени, Инсанны Уланыны, бу дюньяда гюнагълардан гечмеге къудратым барны сиз гъали гёрежексиз, – деп жавап бере. Авруйгъан адамгъа буса:

– Сагъа айтаман: туруп, ятивунгнуну да алып, уюнге бар, – дей.

²⁵О шоссагъат бары да халкъны гёз алдында тура, ятивун да алып, Аллагъгъа шюкюр де эте туруп, уюне гете. ²⁶Барысы да гъайран болуп къалалар ва Аллагъгъа макътав этелер. Къоркъгъан гъалында:

– Бугюн биз бек гъайран ишлер гёрдюк, – дейлер.

Левийни Исаны якъчыларына къошулуву

²⁷Шондан сонг Иса ондан гете. О ясакъ жыягъан ерде олтургъан Левий деген ясакъчыны гёре ва огъар:

– Гел, Мени артыма тюш! – дей.

²⁸Левий де туруп, бары да затын да къоюп, Ону булан гете. ²⁹Левий озюню уюнде Иса учун бир уллу къонакълыкъ эте. Къонакъланы арасында бир хыйлы ясакъчылар ва озге адамлар да бола. ³⁰Фарисейлер ва дин алимлери буса Исаны якъчыларына:

– Сиз неге ясакъчылар ва гюнагълылар булан бирче олтуруп ашап-ичип турасыз? – деп сорай.

³¹– Эмчи савлагъа тюгюл, аврулагъа тарыкълы бола. ³²Мен муьминлени тюгюл, гюнагълыланы товба этмеге чакъырмакъ учун гелгенмен, – деп жавап бере Иса олагъа.

Оразаны гъакъбында

³³Олар шо заман Исагъа:

– Ягъияны якъчылары чакъда-чакъда ораза туталар ва дуа этелер. Фарисейлени якъчылары да шолай этелер, Сеникилер буса ашап-ичип туралар, – дейлер.

³⁴Иса олагъа булай жавап бере:

– Тойда гиевню янында олтургъан гиевнёгерлени ашама къоймай сакълама бажарылармы? ³⁵Амма оланы янындан гиевню алып гетеген гюн гелер, шо гюнлерде олар да ораза тутарлар.

³⁶Иса олагъа булай бир масал айта:

– Гъеч бирев, янгы опуракъдан гесек алып, эсги опуракъгъа ямав салмас. Салса, янгы опуракъ бузулар. Янгы опуракъдан алынган ямав эгисине ярашмас. ³⁷Гъеч бирев де эсги тулукълагъа янгы чагъырны тёмес. Тёмесе, янгы чагъыр тулукъланы йыргар, чагъыр да ерге тёмюлер ва тулукълар да ярахсыз болур. ³⁸Янгы чагъыр янгы тулукълагъа тёмюлме герек! ³⁹Гъеч бирев эсги чагъырны ичгенден сонг, янгысын ичмеге сюймес, неге тюгюл: «Эгиси яхшы бола», – дейлер.

Сонгуюню масъаласы

6 ¹Бир керен сонгуюн Иса ашлыкъ чачылган авлакъдан оьтюп бара болган. Ону якъчылары, будай башланы юлкюп, къоллары булан увуп ашамагъа башлайлар. ²Фарисейлени бирлери олагъа:

– Сонгуюн гъарам затны сиз неге этесиз? – дейлер.

³Иса олагъа булай жавап бере:

– Озью де, ону булангъылар да ач болган заманда, Давут этген затны гъакъында сиз охумагъанмысыз? ⁴О Аллагъны уюне гирген ва янгыз дин къуллукъчулардан къайры дагъы биревге де ашама яратылмайган къурбан экмеклени алып ашаган ва озю булан бирче болганлагъа да берген, – деп жавап бере. ⁵Сонг:

– Мен, Инсанны Уланы, сонгуюню де уьстюндеги гъакиммендир, – дей.

Къолу къуругъан адам

⁶Башгъа бир сонгуюн Иса синагогъа геле ва онда Аллагъны каламын англата. Онда онг къолу къуругъан бир адам болган. ⁷Дин алимлери булан фарисейлер, Исаны айыпламакъ учун, сонгуюн О биревню сама сав этмесми экен деп къаравуллап токътаган болган. ⁸Тек оланы хыялларын билип, Иса къолу къуругъан адамгъа:

– Туруп, ортагъа чыкъ! – дей.

О адам да, туруп, чыгъа. ⁹Шо заман Иса дин алимлери булан фарисейлеге:

– Мен сизге сорайман: сонгуюн не этме ярай? Яхшылыкъмы яда яманлыкъмы? Жанын къутгъарма герекми яда оьлтюрме герекми? – дей.

¹⁰Оланы барысына да къарап, Иса о адамгъа: – Къолунгнуну узат, – дей.

О да шолай эте ва ону къолу сав болуп къала. ¹¹Дин алимлери булан фарисейлер буса ачувундан бирден-бир къазаплана ва Исагъа не этме герек деп озь арасында сёйлешелер.

Иса он эки элчисин танглай

¹²Бир керен шо гюнлерде, дуа этмек учун, Иса тавгъа чыгъа ва сав гечени Аллагъгъа дуа эте туруп оьтгере. ¹³Эртен болганда, Озьюню якъчыларын янына чакъырып ва оланы арасындан он эчисин танглап, олагъа элчилер* деп ат бере. Тангланганлары булардыр: ¹⁴Иса озюне Петер деп ат берген Симон ва ону иниси Андрей, Якъуб, Югъан, Филип,

* 6:13 *Элчи (грекче «апостолос»)* – Аллагъ сайлап йиберген адам. Огъар ихтиярланы Иса Месигъ берген. Исаны башлапгъы он эки якъчысы элчилер болуп токътаганлар.

Бартолмай, ¹⁵ Маттай, Тома, Алфайны уланы Якъуб, Элинсюер* деп айтылагъан Симон, ¹⁶ Якъубну уланы Ягъуда ва артда Исагъа хыянатлыкъ этген Ягъуда Искариет.

Яхшылыкъ ва налат

¹⁷ Олар булан бирге тюпге тюшюп, Иса бир тюз ерде токътай. Онда Ону кѣп якъчылары ва бютюн Ягъудеядан, Ерусалимден, денгиз ягъадагъы Сайдандан ва Сурдан гелген кѣп халкъ жыйылгъан болгъан. ¹⁸ Халкъ Огъар тынгламакъ, озлени аврувларындан сав болмакъ учун гелген болгъан. Жинли адамлар да сав болгъанлар. ¹⁹ Бютюн халкъ Исагъа къолу булан бир тиймеге къаст эте, неге тююл Ону ичинден чыгъагъан гюч оланы барысын да сав эте болгъан.

²⁰ Озьюню якъчыларына гѣз къаратып, Иса булай дей:

– Гъей пакъырлар, сиз насиплилерсиз. Аллагъны гъакимлиги сизин учундур. ²¹ Гъали ач къалгъанлар, сиз насиплилерсиз. Сизин Аллагъ тойдуражакъ. Гъали йылайгъанлар, сиз насиплилерсиз. Сиз кюлежек-сиз. ²² Инсанны Уланы учун сизин адамлар гѣрме суймейгенде, сизин къувалайгъанда, сизин сѣгюп, атыгъызны яманлайгъанда, сиз насиплилерсиз. ²³ Шо гюн къуваныгъыз ва сююнмеклигизден оьрге атылыгъыз. Неге тююл де, кѣклерде сизин уллу савгъат къаравуллагъан. Пайхаммарлар булан бу адамланы ата-бабалары да шолай этген.

²⁴ Сизге буса, гъей байлар, адаршай. Сиз суйген чакъы кеп чекгенсиз.

²⁵ Сизге, гъей гъали кюлейгенлер, адаршай. Сиз ач болажакъсыз. Сизге, гъей гъали кюлейгенлер, адаршай. Сиз яс этип йылажакъсыз. ²⁶ Бары да адамлар сизин макътайгъан болгъан заманда, сизге адаршай: бу адамланы ата-бабалары ялгъан пайхаммарланы да шолай макътагъанлар.

«Душманларыгъызны сююгюз»

²⁷ – Амма сизге, Магъа тынглайгъанлагъа, айтаман: душманларыгъызны сююгюз, сизин суймейгенлеге яхшылыкъ этигиз. ²⁸ Сизге налат берегенлеге Аллагъны яхшылыкъын ёрагъыз ва сизин хорлайгъанлар учун дуа этигиз. ²⁹ Ким сени бир яягъынга ура буса, огъар урма бириси яягъыгъны да бакъдыр. Ким сени уьст опурагъынгъны ала буса, гѣлегингни де чыгъарып алмагъа пуршав этме. ³⁰ Сенден гъар тилейгенге бер ва сеникин алгъанлардан къайтарып талап этме. ³¹ Адамлар сизин учун не этгенни сюе бусагъыз, олар учун сиз де шолай этигиз.

* 6:15 *Элинсюер* – он эки элчиден бириси болгъан Симон алда «Элинсюерлер» деген дин-жамият къурумну ортакъчысы болгъан буса ярай. Шо къурум Ягъудеяны румлуланы зулмусундан савутну гючю булан къутгъармагъа къаст эте болгъан.

³² Эгер сиз янгыз озьюгюзню сюегенлени сююп къойсагъыз, ону учун неге макътав къаравуллайсиз? Неге тююл де, гюнагълылар да озлени сюегенлени сюелер. ³³ Эгер сиз янгыз озьюгюзге кѣмек этгенлеге кѣмек этип къоя бусагъыз, ону учун неге макътав къаравуллайсиз? Неге тююл де, гюнагълылар да шолай этелер. ³⁴ Эгер янгыз къайтарып алмагъа умут булан борчгъа бере бусагъыз, ону учун неге макътав къаравуллайсиз? Неге тююл де, берген чакъысын къайтарып алмакъ учун, гюнагълылар да гюнагълылагъа борчгъа берелер.

³⁵ Сиз буса шолай этмегиз. Сиз озьюгюзню душманларыгъызны сююгюз, олагъа кѣмек этигиз ва къайтарар деп умутламай, борчгъа беригиз. Сизге шо заман Аллагъ разилигин гѣрсетежек ва сиз Аллагъу-Тааланы авлетлери болажакъсыз, неге тююл О яхшылыкъны билмейгенлеге де, яманлагъа да бир йимик яхшыдыр. ³⁶ Атагъыз нечик рагъмулу буса, сиз де шолай рагъмулу болугъуз.

«Башгъаны айыпламагъыз»

³⁷ – Башгъаланы кем гѣрмегиз, Аллагъ сизин де кем гѣрмес, биревню де айыпламагъыз, Аллагъ сизин де айыпламас, гечигиз, сизден де гечилер. ³⁸ Беригиз, сизге де берерлер; басылып сыкълашгъан, тѣбеси чыгъып толгъан кюйде сизин этегигизге гелип тѣгерлер. Сиз къайсы оьлчев булан оьлчесегиз, шолай оьлчев булан сизге де оьлченер.

³⁹ Иса олагъа булай бир масал айта:

– Сокъур сокъурну башын тутуп юрюп болурму? Экевию де чунгургъа тюшюп гетмесми? ⁴⁰ Муталим муаллиминден оьр болмас. Янгыз охувун тамамлагъан сонг, гъар муталим озь муаллими йимик болур.

⁴¹ Къардашынгъны гѣзюндеги чѣпню сен неге гѣресен, озьюнгню гѣзюндеги аркъалыкъны гѣрмейсен? ⁴² Яда къардашынга: «Къардашым, къайда, сени гѣзюндеги чѣпню тайдырайым», – деп нечик айтма боласан, озьюнгню гѣзюндеги аркъалыкъны буса гѣрмейсен? Гъей экиюзлю! Башлап озьюнгню гѣзюндеги аркъалыкъны тайдыр, къардашынгъны гѣзюндеги чѣпню нечик тайдырма герекини шо заман гѣрперсен.

Терек ва емиши

⁴³ – Яхшы терек яман емиш бермес, яман терек де яхшы емиш бермес. ⁴⁴ Терек емишине къарап танылыр. Гоган уьлкюлерден инжир чѣпленмес, тегенек уьлкюлерден де юзюм жыйылмас. ⁴⁵ Яхшы адам юрегини яхшы хазнасындан яхшы затлар чыгъарып. Яман адам буса юрегини яман хазнасындан яман затлар чыгъарып. Неге тююл де, юрекде бар зат тилинден таба чыгъар.

Эки башгъа кюрчю

⁴⁶ – Неге сиз Магъа: «Раббим, Раббим!» – деп айтасыз, озъююз буса Мени айтгъанымны этмейсиз? ⁴⁷ Мени яныма гелеген, Мени сёзлериме тынглайгъан ва оланы кютеген адамны ким булан тенгледирме ярайгъанны Мен сизге гёрсетермен. ⁴⁸ Ону уый къурагъанда терен къазып кюрчюсюн ташны уьстуне салагъан адам булан тенгледирмеге ярар. Оьзенлер ташып, ташгъын гелип, сув урунгъан заманда, шолай ишленген уйню тербетмеге болмай, неге тююл о яхшы ишленген. ⁴⁹ Мени сёзлериме тынглап, оланы кютмейген адамны топуракъны уьстюнде кюрчюсюз уый къургъан адам булан тенгледирмеге ярай: оьзен ташып, сув гелип урунгъан заманда, шолай уый шоссагъат чёгюп къала, олай уйню бузулуву къоркъунч гелтире.

Юз асгерни башчысыны иманы

7 ¹ Оьзюне тынглагъан халкъгъа бары да айтагъанын айтып битгенде, Иса Капернагъумгъа гире. ² Онда бир юз асгерни башчысы болгъан. Ону кёп сюеген бир къулу бек авруп оьле тура болгъан. ³ Юз асгерни башчысы, Иса гелгенни эшитип, оьзюню къулун сав этсин деп, Огъар тилемеге ягъудилени тамазаларын* йибере. ⁴ Олар Исаны янына гелип, Огъар бек ялбарып тилеп:

– О Сен оьзюне шолай кёмек этмеге лайыкълы адам, ⁵ о бизин халкъыбызны сюе ва бизге синагогну да о къуруп берген, – дейлер.

⁶ Иса олар булан гете ва юз асгерни башчысыны уьюне ювукълаша. Шо юз асгерни башчысы оьзюню янына ювукъларындан Исагъа шулай айтсын деп йибере:

– Я Раббим, авара болма! Сен мени уьюмню ичине гирмеклигинге мен лайыкълы тююлмен. ⁷ Шо саялы Сени янынга гелмеге оьзюмню де лайыкълы гёрмедим, тек Сен бир сёз сёйлесенг, мени къулум сав болуп къалажакъ эди. ⁸ Мен де оьзюмню гъакимимни табилегиндеги бир адамман, мени табилегимде де асгерлер бар. Бирине: «Гет!» – деймен – гете, башгъасына: «Гел!» – деймен – геле, къулума да: «Муну эт!» – деймен – эте.

⁹ Иса бу сёзлени эшитгенде, огъар тамашалыкъ этип, Оьзюню арты булан гелеген халкъгъа булай дей:

– Сизге айтаман, гъатта Исрайылда да Мен бу къадар уллу имангъа къаршы болмадым.

¹⁰ Йиберилген адамлар уйге къайтып гелгенде, авруйгъан къулну сав болуп табалар.

* ^{7:3} *Тамазалар* – Исаны заманында ягъудилени арасындагъы абурлу адамлар. Олагъа бир-бир дин адатланы юрютмек ва жамият борчлар тапшурула болгъан.

Наинде бир тул къатынны уланыны тирилию

¹¹ Шондан сонг, узакъ къалмай, Иса Наин деген бир шагъаргъа гете. Иса булан бирге Ону якъчылары ва кёп халкъ да бола. ¹² Иса шагъарны къапуларына ювукълашгъан заманда, онда бир тул къатынны биргине-бир уланыны сюегин алып чыгъып геле болгъан. Шагъардан бу къатын булан кёп халкъ геле болгъан. ¹³ Къатынны гёрюп, Раббини огъар языгъы чыгъа. Къатынгъа О:

– Йылама, – дей.

¹⁴ Ювукълашып, табутгъа тие ва гётерип алып барагъанлар токътайлар. – Гьей улан, сагъа айтаман, тур! – дей Иса.

¹⁵ Оьлю туруп олтура ва сёйлемеге башлай. Иса ону анасына тапшура. ¹⁶ Барысын да къоркъув къуршай ва:

– Бизин арабызда бир уллу пайхаммар белгили болду. Аллагъ Оьзюню халкъына кёмекге гелди, – дей туруп, Аллагъгъа макътавлар этелер. ¹⁷ Ону гъакъындагъы шолай хабар бютюн Ягъудеягъа ва айлана якълагъа яйылып гете.

Иса ва Ягъия пайхаммар

¹⁸ Ягъия пайхаммарны якъчылары огъар бары да бу хабарны билди-ре. ¹⁹ Ягъия, оьзюню якъчыларындан экевюн янына чакъырып, оланы Рабби Исаны янына:

– Гелмеге герекли Сенмисен яда биз башгъасын гёзлейикми? – деп айтмагъа йибере.

²⁰ Исаны янына гелип, олар:

– «Гелмеге герекли Сенмисен яда биз башгъасын гёзлейикми?» – деп сорамагъа Сени янынга бизин Ягъия йиберген, – дейлер.

²¹ Шо заман О кёплени аврувлардан, сыркъавлардан ва жинлерден сав этип ва бир кёп сокъурланы гёзюн ачдырып турагъан заман болгъан. ²² Иса олагъа булай дей:

– Барып, эшитген ва гёрген затларыгъызны Ягъиягъа айтыгъыз: сокъурлар гёз ача, акъсакълар юрюй, яман гён аврувулар сав бола, сангыравлар эшите, оьлюлер тириле ва пакъырлагъа Сююнч Хабар билдириле. ²³ Насиплидир Магъа шеклик этмейген.

²⁴ Ягъия йиберип гелгенлер гете. Сонг Иса халкъгъа Ягъияны гъакъында айтмагъа башлай:

– Дангылгъа не гёрмеге деп баргъан эдигиз? Ел чайкъайгъан бир къамушну гёрмегеми? ²⁵ Дагъы кимни гёрмеге баргъан эдигиз дагъы? Тизив опуракълар гийген адамны гёрмегеми? Тизив опуракълар гиегенлер, кюрлюкде яшайгъанлар пачаланы къалаларында болалар. ²⁶ Кимни гёрмеге деп баргъан эдигиз? Пайхаммарны гёрмегеми? Дю! Сизге

айтаман: сиз гөрген адам пайхаммардан да уллудур. ²⁷ Ягья пайхаммарны гьякында Сыйлы Язывларда булай язылган:

Муна, Мен Сени алдынга Озьюнню чавушумну йиберемен.

О Сени алдында ёлунгу гьазирлежек.

²⁸ Сизге айтаман: инсанланы арасында Ягьядан оър болуп даггы бирев де ёкъдур, амма Аллагьны гьякимлигини тюбюндегилени инг гиччиси де ондан уллудур.

²⁹ Исагья тынглагьан бары да халкъ, гьатта ясакъчылар да, Аллагьны ёлу адилли экенине мюкюрлюк этген. Неге тюгюл де, сувгья чомуп, Ягья оьзлени Аллагьгья тапшурсун деп, олар ону янына гелелер.

³⁰ Фарисейлер ва дин алимлер буса Ягья, сувгья чомуп, оьзлени Аллагьгья тапшурмагьанына гёре, Ону ёлун гери уралар.

³¹ О заман Иса булай дей:

– Бу наслуну адамларын Мен ким булан тенглешдирейим? Олар кимге ошайлар? ³² Олар майданда олтуруп: «Биз сизге зурнай сокъдукъ, сиз буса бийимедигиз, биз сизге мунглу йырлар йырладыкъ, сиз буса тююнуп йыламадыгьыз», – деп бир-бирине кычырагьан яшлагья ошайлар.

³³ Ягья гелгенде, ораза тутду ва чагьыр ичмеди, амма сиз: «О жинли адам», – дейсиз. ³⁴ Мен, Инсанны Уланы, гелгенде, ашадым ва ичдим. Сиз буса: «Къарагьыз, ашама ва чагьыр ичме сюеген адам, ясакъчыланы ва гюнагьылыны кьурдашы!» – дейсиз. ³⁵ Амма Аллагьны гьякьылыны гертилиги Ону ёлуна тюшгенлени ишлеринде гёрюнедир.

Иса ва бир гюнагьылы кьатын

³⁶ Фарисейлерден бириси Исаны тюш ашгья чакьыра. Фарисейни уьоне гирип, Иса ону тепсисинде олтура. ³⁷ Шонда о шагьарда яшайгьан гюнагьылы бир кьатын, Иса фарисейни уьюнде олтургьанны биллип, ичинде бек атив ийисли майы булангьы чыны кажинни гелтире. ³⁸ Исаны аякьлары бар якьда токътап йылай туруп, бу кьатын Ону аякьларына гёзьяшларын акьдырмагья башлай. Сонг оьзюню чачлары булан гёзьяшларын сибирип, Ону аякьларын оьбе ва шо атив ийисли майны сюрте.

³⁹ Исаны уьоне чакьыргьан фарисей шону гёргенде: «Бу Адам герти пайхаммар болгьан эди буса, Озьюне тиеген кьатын ким ва нечик кьатын экенни билер эди. Бу чу бир гюнагьылы кьатын», – деп ойлаша.

⁴⁰ Иса булай дей:

– Симон, мени сагья бир-эки айтагьаным бар.

– Айт чы, Устаз, – дей о.

⁴¹ – Бир бай адамны эки борчлусуну бири огьар беш юз гюмюш акьча, биревюсю элли гюмюш акьча борчлу болгьан. ⁴² Оланы телемеге бир заты да болмагьаны саялы, о экевюнден де гечген. Энни айт чы сен, шо адамланы кьайсы бай адамны кёп сюежек? – дей Иса.

⁴³ Озьюне кёпню гечгени деп ойлайман, – деп жавап бере Симон.

– Сен тюз ойлайсан, – дей Иса.

⁴⁴ Кьатынгья багьып кьарап, Иса Симонгья булай айта:

– Гёремисен бу кьатынны? Мен сени уьюнге гелдим, сен Магья аякьларымны жувмагья сув сама бермединг. Бу кьатын буса Мени аякьларымны гёзьяшлары булан жувуп, чачлары булан сибирди. ⁴⁵ Сен мени оьпмединг, о буса Мен гелгенден берли токътавсуз Мени аякьларымны оьбюп тура. ⁴⁶ Сен Мени башыма зайтун май сюртмединг, о буса Мени аякьларыма атив ийисли май сюртдю. ⁴⁷ Мен сагья айтайым неге экенни: о кёп сюе, неге тюгюл де кёп гюнагьлары гечилген. Кимни гюнагьлары аз гечиле буса, о аз сюе. ⁴⁸ Иса кьатынгья:

– Сени гюнагьларын гечилди, – дей.

⁴⁹ Ону булан бирче тепсиде олтургьанлар: «Гюнагьланы да гечеген Бу кимдир?» – деп ойлашмагья башлайлар. ⁵⁰ Амма Иса кьатынгья:

– Иманынг сени кьутгьарды, сен буса гьали парахатынга уьюнге гет, – дей.

Исаны узатагьан кьатынлар

8 ¹ Шондан сонг узакъ кьалмай Иса, шагьарлагья ва юртлагья барып, Аллагьны гьякимлигини гьякьындагьы Сююнч Хабарны халкъгья билдирип юрюй. ² Ону булан бирче он эки де элчи, жинлерден ва аврувлардан сав болуп тазалангьан бир нече кьатын, оьзюню ичинден етти жин кьуваланып тайгьан Маждаллы Мариям, ³ Гьиродну уй кьуллукьларыны башын тутгьан Гьузну кьатыны Ёгьанна, Сусанна ва кёп оьзгелери бола. Олар оьзлени харжы булан Исагья ва Ону элчилерине кёмек этелер.

Чачывчуну масалы

⁴ Кёп халкъ жыйылып, бары да шагьарлардан Исаны янына адамлар гелген заманда, О олагья масал айтмагья башлай:

⁵ – Чачывчу урлукъ чачмагья чыкьган болгьан. Чачагьанда, урлукьланы бирлери ёл ягьягья тюшюп, аякь тюпде тапталып кьала. Кьушлар гелип оланы чёплеп ашайлар. ⁶ Бирлери ташкьатыш ерге тюшюп, чыкьган сонг, кьуруп кьала, неге тюгюл онда дымлыкъ ёкъ. ⁷ Бирлери тегенекликте тюше. Тегенеклер оьсюп, оланы оьсме кьоймай, янча.

⁸ Башгья урлукьлар берекетли топуракьгья тюше ва оьсюп, юз керен артыкъ тюшюм бере.

Булары айтып, Иса:

– Кьулакьлары барлар эшитсинлер! – дей.

Масалны баяны

⁹ Исаны якъчылары Огъар:

– Бу масалны маънасы недир? – деп сорайлар.

¹⁰ Иса булай жавап бере:

– Аллагъ нечик гъакимлик этегенни сырларын билмеге сизге гюч берилген. Мен башгъалагъа масаллар булан сёйлейгенимни себеби: олар тынглап туражакълар, амма англамажакълар; къарап туражакълар, амма гёрмежеклер.

¹¹ Бу масалны маънасы будур: урлукъ Аллагъны каламыдыр. ¹² Ёлну ягъасына тюшгенлери – каламны эшитегенлер. Сонг, оланы янына иблис гелип, олар иман салмасын ва къутгъарылмасын деп, оланы юреклеринден каламны алып гете. ¹³ Ташкъатыш ерлеге чачылгъаны буса – сёзну эшитип, ону сююнч булан къабул этегенлер. Амма оланы тамурлары болмайгъаны саялы, бир аз заман иман салалар, сынавгъа тюшгенде буса, иманындан тайып къалалар. ¹⁴ Тегенекли ерге чачылгъанлары – каламны эшитегенлер, амма яшавну аваралары, байлыкъ ва кеп чегив булан бувулуп къала ва оланы тюшюмю болмай. ¹⁵ Берекетли топуракъгъа чачылгъанлары буса – каламны эшитип, ону яхшы ва таза юреке сакълайгъанлар ва чыдамлыкъда тюшюм берегенлер.

Бары да зат аянгъа чыгъажакъ

¹⁶ – Бирев де чыракъ ягъып, ону устюне я савут къапламас, яда тахны тюбюне салмас, уйге гирегенлер ярыкъны гёрсюн учун, гёрюнеген бийик ерге салыр. ¹⁷ Неге тюгюл де, ачыкъ болмай къалагъан бир сыр да ёкъдур, билинип аянгъа чыкъмай къалагъан бир яшырылгъан зат да ёкъдур. ¹⁸ Шолайлыкъда, сизин тынглайгъан кююгюзге тергев этигиз: кимники бар буса, огъар дагъы да берилежек. Кимники ёкъ буса, ону озю бар деп хыял этеген заты да алынажакъ.

Исаны анасы ва инилери

¹⁹ Бир керен Исаны янына Ону анасы ва инилери геле. Амма халкъны кёплююнден олар Ону ювугъуна барып болмайлар. ²⁰ Огъар:

– Сени ананг ва инилеринг, Сени гёрме сююп, къырда токътагъанлар, – деп билдирелер.

²¹ – Мени анам ва инилерим, Аллагъны каламына тынглап, ону кютегенлердир, – деп жавап бере Иса олагъа.

Иса алатолтанны токътата

²² Бир керен Иса, Озюню бир нече якъчылары да булан бир къайыкъгъа да минип, олагъа:

– Кёлню бириси ягъына барайыкъ, – дей.

²³ Олар юзюп барагъанда, Иса юхлап къала. Кёлде гючлю ел гётерилип гете. Толкъунлар къайыкъгъа урунуп, олар бир къоркъунчлу гъалгъа тюшелер. ²⁴ Ювугъуна барып, олар Исаны уятып:

– Устаз! Устаз! Биз батыла турабыз, – дейлер.

Уянып, О елни ва сувну гъалекленивюн токътата. Олар да токътап, бир шыплыкъ болуп къала. ²⁵ Иса олагъа:

– Сизин иманыгъыз къайдадыр? – дей.

Олар буса къоркъуп ва гъайран болуп, бир-бирине:

– Елlege де, сувлагъа да буйрукъ этеген ва олар да Озюне таби болагъан Бу Кимдир? – дейлер.

Жинли бир адамны сав болува

²⁶ Олар Галилея кёлню къаршысында ерлешген герасалыланы топурагъына гелелер. ²⁷ Иса ягъагъа чыкъгъанда, Огъар юртдан бир адам къаршылаша. Бу адам жинли болуп турагъаны, устюне опуракъ гиймейгени ва уйде тюгюл, къабурларда яшайгъаны хыйлы заман бола болгъан.

²⁸ Исаны гёргенде, О акъырып, Ону аякъларына баш ура ва:

– Гъей Иса, Аллагъу-Тааланы Уланы! Менден не сюесен? Ялбараман Сагъа, магъа азап берме, – деп къычыра.

²⁹ Неге тюгюл де, Иса жинге шо адамдан чыгъып тайсын деп буюргъан болгъан, о буса узакъ заманны боюнда огъар азап берип тургъан. О адамны енгмек учун, ону аркъанлар ва шынжырлар булан байлагъанлар. О адам буса байлавларын да узюп, жинлер къувалап, гиши турмайгъан ерге чыгъып гете болгъан. ³⁰ Иса огъар:

– Сени атынг кимдир? – деп сорай.

– Легион*, – деп жавап бере о, неге тюгюл ону ичине кёп жинлер гирген болгъан.

³¹ Жинлер, озлеге олюлер болагъан ерге тюшюп гетмекни буюрмасын деп, Исагъа ялбаралар. ³² Онда тав бетде отлайгъан бир уллу донгуз сирив болгъан. Жинлер де Исагъа озлеге донгузланы ичлерине гирмеге изну берсин деп тилейлер. Иса да изну бере. ³³ Жинлер де, адамлардан чыгъып, донгузланы ичлерине гирелер. Сирив чабып йиберип, учурумдан таба кёлге тюшюп, сувгъа бата.

³⁴ Донгуз сакълайгъанлар, болгъан ишни гёрюп, къачып гете, шагъарда ва юртларда бу хабарны яя. ³⁵ Халкъ болгъан ишни гёрмеге чыгъа ва Исаны янына геле. Ичинден жинлер чыкъгъан адамны Исаны аякъларыны алдында гийинген кюйде ва гъакъылы да къайтып гелип,

* 8:30 *Легион* – румлуланы бир нече минг адамы булангъы асгер бёлюгю. Мунда «оьтесиз кёп» деген маънада.

олтуруп турагъанын гөрүп, бек къркъа. ³⁶ Бу ишни гөргенлер буса жинли адам нечик сав болганны гелгенлеге англаталар. ³⁷ Герасаны айланасындагы бютюн халкъ Исагъа ондан гетмекни тилей, неге десе олар бек къркъа. О да къайыкыгъа да минип гете.

³⁸ Ичинден жинлер чыкыгъан адам оъзюн Ону булан бармагъа къой-сун деп тилей. Амма Иса ону къайтарып йибере ва:

³⁹ – Уъюнге къайт ва Аллагъ сагъа не этгенни айт, – дей. О да гетип, Иса оъзюне этген затны бютюн шагъаргъа билдире.

Тирилген къыз ва сав болгъан къатын

⁴⁰ Иса гери къайтгъанда, Ону кёп халкъ кършылай. Ону барысы да гёзлеп тура болгъан. ⁴¹ Шонда синагогну башчысы болгъан Яир деген бир адам гелип, Исаны аякларына баш ура ва Огъар оъзюню уюне гелсин деп тилей. ⁴² Неге тююл де, ону он эки йыллыкъ бир кызы бек авруп оъле тура болгъан.

Иса онда бара. Халкъ Огъар ябурула ва айланасын кършап ала. ⁴³ Он эки йылдан берли къаны гетип авруйгъан, бары да байлыгъын эмчилеге берген, амма оланы гъеч бириси де оъзюн сав этип болмагъан бир къатын, ⁴⁴ артындан таба барып, Исаны опурагъыны этегине тие ва шоссагъат ону къаны гетегени токътай. ⁴⁵ Иса:

– Магъа ким тийди? – деп сорай.

Гъариси оъзю тиймегенни айта. Шо заман Петер:

– Устаз, сени айланангда кёп халкъ бар ва бары да якълардан ябу-рулуп геле, – дей.

⁴⁶ Амма Иса:

– Магъа ким буса да бирев тийди, неге тююл Мен оъзюмден чыгып барагъан бир кудратны гъис этдим, – дей.

⁴⁷ Шо къатын, болгъан зат билинмей кълмажагъын англагъанда, къртыллай туруп гелип, Ону аякларына баш ура. Бютюн халкъны алдында Огъар не себепден тийгенин ва шоссагъат сав болгъанын айта.

⁴⁸ Иса да огъар:

– Къызым, иманынг сени сав этди, эсен-аман бар, – дей.

⁴⁹ Иса шо сёзлени сёйлеп турагъанда, синагогну башчысы Яирни уюнден бир адам гелип:

– Сени кызынг оылдо. Устазны негъакъ авара этме, – дей.

⁵⁰ Шо сёзлени эшитгенде, Иса синагогну башчысына:

– Къркъма, иман салып къой, о да тирилежек, – дей.

⁵¹ Уыйге гелгенде буса, О Петерден, Югъандан, Якъубдан ва кызын ата-анасындан башгъа биревню де уыйге гирме къоймай. ⁵² Барысы да кызыгъа тююнюп яс этип йылайлар. Амма О:

– Йыламагъыз, о оылмеген, юхлап тура, – дей.

⁵³ Къызын оылгенин билип, олар Иса айтагъанны мысгъыллап кюле-ме къарайлар. ⁵⁴ О буса кызын кълун тутта ва:

– Гъей кызым, тур! – дей.

⁵⁵ Къызын ругъу гери къайта ва шоссагъат о аякыгъа тура. Иса да огъар ашама зат берсин деп буюра. ⁵⁶ Къызын ата-анасы гъайран болуп къала. Иса буса болгъан бу ишни гъакында биревге де сёйлемегиз деп тапшура.

Иса он эки элчисин

Сююнч Хабарны билдирме йибере

9 ¹ Он эки де элчисин чакъырып, Иса олагъа бары да жинлени къу-валамакъ ва аврувланы сав этмек учун гъакимлик ва кудрат бере.

² Оланы Аллагъны гъакимлиги гъакъда билдирмеге ва аврувланы сав этмеге йибере. ³ Иса олагъа булай дей:

– Ёлгъа бир зат да алмагъыз: не таякъ, не дорба, не экмек, не де акъча, эки гийим опурагъыгъыз болмасын. ⁴ Эгер де сиз биревню ую-не гирсегиз, гетмеге заман болгъунча, онда кълалыгъыз. ⁵ Сизин кълбул этмеген ерде буса, о шагъардан чыгъагъан заманда, аякларыгъыздагы чангны да силкип тайдырыгъыз. Бу олар учун буварыв болажакъ.

⁶ Исаны якъчылары ёлгъа чыгълар ва юртвагъа барып, Сююнч Ха-барны яя туруп, гъар ерде аврувланы сав этелер.

Гъиродну гълеклениво

⁷ Гъирод гъаким, бу ишлени барын да эшитип, гъайран бола, неге тююл бирлери: «Ягъия пайхаммар оълумден тирилген», ⁸ башгълары: «Илияс пайхаммар гелген», биревюлери буса: «Бырынгы пайхаммар-ланы бири тирилген», – дейлер.

⁹ – Мен Ягъияны башын гесдим. Оъзюню гъакында мен бу затланы эшитеген Бу ким болажакъ дагъы? – дей Гъирод. Сонг о Исаны гёр-меге сюе.

Беш минг адамны тойдурув

¹⁰ Къайтгъан сонг, элчилер Исагъа оъзлер этген ишлени гъакында айталар. О да оланы Оъзю булан алып, Байтсайда деп айтылагъан ша-гъарны ювугъундагы бир чет ерге гете. ¹¹ Амма халкъ билип, Ону ар-тындан бара. Иса адамланы арив кълбул эте, олагъа Аллагъны гъаким-лиги гъакъда англата ва сав болмагъа суйгенлени сав эте.

¹² Гюн артылып, ахшам болмагъа башлай. Он эки де элчиси Исагъа ювукъ гелип:

– Халкъны къайтар, олар айланадагы юртвагъа ва махилерде оъзлеге турмагъа ер ва ашама аш тапсынлар, неге тююл биз мунда бир адам да ёкъ чет ердебиз, – дейлер.

¹³ – Олагъа ашама затны сиз беригиз, – дей Иса олагъа.

– Бизин мунда янгыз беш экмегибиз де, эки балыгыбыз да тююл ёкъ. Бары да бу адамлар учун ашама затны биз барып сатып алганны сюемисен? – деп сорайлар олар.

¹⁴ Олар онда беш мингге ювукъ адам болгъан. Иса якъчыларына:

– Оланы элли-элли этип, гюп-гюп этип олтуртугъуз, – дей.

¹⁵ Шолай этип, олар барысын да олтурталар. ¹⁶ Иса беш экмекни де, эки балыкны да алып, кёкге багып къарап, шюкюр дуа эте. Сонг сындырып, экмеклени якъчыларына бере, олар да халкъгъа пайлайлар. ¹⁷ Барысы да ашап тоя. Къалгъан гесеклени жыйып, он эки земгилни толтуралар.

Петер Иса Месигъ экенге шагъатлыкъ эте

¹⁸ Бир керен Иса янгыз ерде дуа этегенде, Ону янына якъчылары геле. Иса олагъа:

– Халкъ Мени ким деп гысап эте? – деп сорай.

¹⁹ – Бирлери Ягъия пайхаммар, башгъалары Илияс, биревюлер буса бырынгы пайхаммарлардан бири тирилген деп гысап эте, – деп жавап берелер олар.

²⁰ – Сиз Мен кимдир деп ойлалашсыз? – деп сорай Иса олагъа.

– Аллагъ йиберген Месигъ! – деп жавап бере Петер.

²¹ Иса шо гъакъда биревге де айтмасын деп, олагъа къатты кюйде бу-вара ва ²² булай дей:

– Магъа, Инсанны Уланына, кёп азап чекмеге, тамазаланы, баш дин къуллукъчуланы ва дин алимлени янындан гери урулмагъа, олтюрюлмеге ва учюнчю гюн тирилмеге герек болажакъ.

²³ Сонг Иса барысына да булай дей:

– Ким Мени булан гелмеге сюе буса, озъюню хыялларын гери урсун ва гъар гюн хачын да гетерип, Мени артыма тюшсюн. ²⁴ Ким озъюню жанын къутгъармагъа сюе буса, о шону тас этер. Амма ким жанын Мени учун тас этсе, о шону къутгъарар. ²⁵ Эгер инсан бютюн дюньяны къазанып, озъюн пасат этсе яда озъюне зарал этсе, ондан не пайда болур? ²⁶ Ким Менден ва Мени сёзлеримден илыкъса, Инсанны Уланы да Озъюню, Атасыны ва Аллагъны малайиклерини сыйлы нюрю булан гелген заманда, о адамдан озъюнден илыгъар. ²⁷ Гертисин сёйлеймен сизге: мунда токътагъанланы арасында Аллагъ нечик гъакимлик этежегин гөрмей туруп оьлмежеклер бар.

Исаны тюрленивю

²⁸ Бу сёзлени сёйлеп сегиз гюнден сонг, Петерни, Югъанны ва Якъубну да алып, Иса дуа этмек учун тавгъа чыгъа. ²⁹ Дуа этип турагъан заманда, Исаны гөрюнюшю алышынып гете ва устьюндеги опурагъы гёз

къамашдырагъан кюйде ап-акъ болуп къала. ³⁰ Ону булан озлерден нюр тёгюлюп гелеген экев лакъыр эте. Олар Муса ва Илияс болгъан. ³¹ Олар Иса булан Ону бу дюньядан гетмеклиги гъакъында сёйлегенлер. Шо иш Ерусалимде кютюлме тарыкъ болгъан.

³² Петер ва ону булан болгъанлар терен юхугъа баталар. Уянгъанда буса, Исаны, Ону булан токътагъан экевню ва Исаны сыйлы нюрю гёрелер. ³³ Олар Исаны янындан гетме айланагъан заманда, Петер Огъар:

– Устаз, бизин мунда болмакълыгыбыз не яхшыдыр! Бирин Сени учун, бирин Муса учун, бирин де Илияс учун уч чатыр къурайыкъ, – дей.

Шо заман не сёйлейгенин о озю де билмей. ³⁴ О бу сёзлени сёйлеп турагъанда, бир булут гелип, оланы устьюнде салкъынлыкъ болдура. Озлер булутгъа гиргенде, Исаны якъчылары бек къоркъалар. ³⁵ Амма булутдан таба:

– Бу Мени Сайлангъан Уланымдыр, Огъар тынглагъыз, – деген бир сес чалына.

³⁶ Бу сес токътагъанда, олар онда Исадан башгъа дагъы биревню де гөрмейлер. Олар тынып токътайлар ва шо гюнлерде гёргенлерин биревге де айтмайлар.

Жинли яшны сав болуву

³⁷ Артындагъы гюн олар тавдан тюшюп гелегенде, Исаны кёп халкъ къаршылай. ³⁸ Бирден халкъны арасындан бирев къычыра:

– Устаз! Сагъа ялбараман, мени уланыма къара, о мени биргине-бир уланым! ³⁹ Бир жин уланымны тута, о да хапарсыздан къычырып йибере, ону аврув тута, авзундан гёбюк геле. Уланымны инжитген сонг да, ондан гъарангъа айрыла. ⁴⁰ Шону къуваласын деп, Сени якъчыларынга тиледим, тек олар болмадылар.

⁴¹ – Гьей имансыз ва бузукъ адамлар! Къачан болгъунча Мен сизин булан туражакъман? Къачан болгъунча сизге чыдап туражакъман? Гелтир мунда сени уланынгны! – дей Иса.

⁴² Яш гелегенде, жин ону ерге йыгып тёбелемеге башлай, амма Иса жинге чыкъ деп буюра ва, уланны сав этип, ону атасына къайтарып бере. ⁴³ Барысы да Аллагъны къудратына гъайранлыкъ этип къала. Олар Озю этген бары да затлагъа тамашалыкъ этип турагъанда, Иса якъчыларына:

⁴⁴ – Мен сизге айтагъангъа тынглап, ону эсигизде сакълагъыз: Мени, Инсанны Уланын, инсанланы къолуна бережек, – дей.

⁴⁵ Амма олар бу сёзлени англамайлар ва шолар олар учун сырлы кюйде къала. Шону олар Исагъа сорамагъа да къоркъалар.

«Ким уллудур?»

⁴⁶ Исаны якъчыларыны арасында оьзлени кьайсы уллудур деген бир эришивлюк тува. ⁴⁷ Иса, оланы юреклериндеги ойну билип, бир гиччи яшны алып, Оьзю булан янаша сала ⁴⁸ ва олагъа:

– Бир гиччи яшны Мени атымны гьюрметинден ким къабул эте буса, шо Мени де къабул этер. Мени ким къабул эте буса, шо Мени йи-бергенни де къабул этер, неге тююл сизден ким барындан да гиччи буса, шо барындан да уллу болажакъ, – дей.

«Сизге кьаршы тююллер сизин яныгызыдыр»

⁴⁹ Бу заман Югъан:

– Устаз! Биз Сени атынг булан жинлени къуважайгъан бир адамны гёрдюк, бизинки болмагъаны саялы, биз ону токътатмагъа кьарадыкъ, – дей.

⁵⁰ – Ону токътатмагъыз, неге тююл сизге кьаршы тююллер сизин яныгызыдыр, – дей Иса огъар.

Самариялылар Исаны суймей

⁵¹ Оьзю дюньядан алынажакъ гюнлер ювукълашгъанда, Иса Ерусалимге бармагъа токъташа. ⁵² Оьзюнден алда О адамланы йибере. Ону кьаршыламакъ учун, о адамлар бары да затны гьазирлемеге самариялыланы бир юртуна баралар. ⁵³ Онда Исаны къабул этмейлер, неге тююл о юртагъылар Ону Ерусалимге бармагъа чыкъгъанын гёре.

⁵⁴ Шону гёрюп, Ону якъчылары Якъуб ва Югъан:

– Я Рабби! Сюе бусанг, Илияс этгенде йимик, кёкден от ялын тюшюп, оланы кьырсын деп айтайыкъмы? – дейлер. ⁵⁵ Иса, бурулуп кьарап, олагъа шону этмесин деп кьатты кюйде бувара. ⁵⁶ Сонг олар бир башгъа юртгъа гетелер.

Исаны якъчыларыны алдына салынагъан талаплар

⁵⁷ Олар ёлун узаталар. Ёлда бирев Исагъа:

– Сен кьайда барсанг да, мен Сени артынг булан гележекмен, – дей.

⁵⁸ – Тюлкулени инлери, кёкде учагъан къушланы уялары сама бар. Мени, Инсанны Уланыны, буса башымны сыйындырмагъа ерим де ёкъ, – дей Иса огъар.

⁵⁹ Башгъа биревюне Иса:

– Гел, Мени артыма тюш, – дей.

– Я Раббим! Бир алдын уйге барып, атамны гёмюп гелмеге изну бер, – дей о.

⁶⁰ – Оьлюлени оьзлер оьлюлер гёмсюнлер, сен буса бар, Аллагъны гьакимлиги гьакъда билдир, – дей Иса огъар.

⁶¹ Башгъа бирдагъысы:

– Я Раббим, мен Сени якъчыларынга къошулажакъман, тек бир алдын магъа мени уйдегилерим булан савболлашма изну бер, – дей Исагъа.

⁶² – Сабан бутакъны тутгъан гъар ким артына гёз кьарата буса, огъар Аллагъны гьакимлигини тюбюнде болмагъа кьыйышмас, – дей Иса огъар.

Иса Оьзюню етмиш эки якъчысын йибере

10 ¹ Сонг Раббиз Иса, якъчыларыны арасындан дагъы да етмиш экисин* сайлап, Оьзю барма герекли гъар шагъаргъа ва юртгъа Оьзюню алдындан жут-жут этип, оланы йибере. ² Иса олагъа булай дей:

– Тюшюм кёп, амма ишчилер аз. Шолай болгъанда, Оьзюню тюшюмюм жыймагъа ишчилер йиберсин деп, тюшюмню Есине тилегиз! ³ Барыгъыз! Мен сизин бёрюлени арасына къозуланы йимик йиберемен. ⁴ Оьзюгюз булан не дорба, не хуржун, неде аякъгийим алмагъыз. Ёлда биревге де салам бермегиз.

⁵ Биревню уьюне гирсегиз, башлап: «Бу уйде паряхатлыкъ болсун», – деп айтыгъыз. ⁶ Эгер онда паряхатлыкъ сюеген адам бар буса, сиз ёрагъан паряхатлыкъ огъар болажакъ, ёкъ буса, сизге кьайтажакъ. ⁷ Шо уйде кьалыгъыз, олар берген бар затны ашагъыз, ичигиз, неге тююл ишлейген адамгъа оьз кьыйыны учун гьакъ тийишлидир. Уйден уйге гёчмегиз.

⁸ Кьайсы шагъаргъа гелсегиз ва сизин къабул этсе, сизге берген затны ашап къоюгъуз. ⁹ Ондагъы аврувланы сав этигиз, олагъа: «Аллагъ сизге гьакимлик этежек заман ювукълаша тура», – дегиз. ¹⁰ Баргъан шагъарларыгъыздан кьайсында сизин къабул этмесе, орамгъа чыгып: ¹¹ «Сизин шагъарыгъыздан аякъларыбызгъа кьонгъан чангны да силкип, сизге къоюп гетебиз, тек, билип къоюгъуз, Аллагъ сизге гьакимлик этежек заман ювукълаша тура», – дегиз. ¹² Мен сизге айтаман: кьыяматгюн Содомда яшагъан адамланы гьалы о шагъардагъы адамланы-кинден кьолай болажакъ!

Имансылагъа бувары

¹³ – Адаршай сагъа, Гьоразин! Адаршай сагъа, Байтсайда! Эгер сизде болгъан алааматлар Сурда ва Сайданда болгъан эди буса, олар тезокъ товба этер эди. Шону гёрсетмек учун, кирлер де гийип, кюлню ичинде олтурар эди**. ¹⁴ Кьыяматгюн Сурда ва Сайданда яшайгъан адамланы

* 10:1 Бир-бир грекче кьольязывларда бу санав етмиш деп геле.

** 10:13 Кьайгъыны белгиси гьысапда уьстюне без гийип ва кюлню ичинде олтуруп, ону башына себе болгъанлар.

гъалы сизинкинден къолай болажакъ. ¹⁵ Сен де, Капернагъум, кёклеге ерли гётерилежекмен деп эсинге гелеми? Сен жагъаннемге ерли тёбен тюшюрюлежексен.

¹⁶ Сизге тынглайгъан Магъа тынгла, сизин инкар этеген Мени де инкар этер. Мени инкар этегенлер буса Мени йиберген Атамны да инкар этер.

Жинлени таби болуу

¹⁷ Исаны етмиш эки де якъчысы шат болуп къайта ва:

– Я Рабби! Сени атынгны айтгъанда, бизге жинлер де таби болду, – дейлер олар.

¹⁸ Иса да олагъа булай дей:

– Мен яшмын йимик болуп кёкден тюшеген иблисни гёрдюм.

¹⁹ Шолайлыкъда, сизге оьзюгюзге гъеч бир заралсыз йыланланы, акъырапланы ва душманны бютюн гючюн аякъ тюпге салып таптап янчмакъ учун ихтияр беремен. ²⁰ Тек жинлер сизге таби бола деп сююнмегиз, амма сизин атларыгъыз кёклерде язылгъанына сююнюгюз.

Исаны сююнчю

²¹ Шо сагъатда Иса, Аллагъны Ругъундан сююнюп, булай дей:

– Гъей кёкню де, ерни де Раббиси болгъан Атам! Бу затланы гъакъыллылардан ва англавлулардан яшырып, яшлагъа ачгъанынг саялы, Сагъа шюкюрлюк этемен. Дюр, Атам! Сени сюегенинг де тап шолай эди.

²² Атам Магъа бары да затны инанып тапшурду. Атадан башгъа гъеч бирев Уланын танымас. Атаны да Уланындан ва Уланы Ону оьзюне аян этмеге сюеген гишиден къайры бирев де танымас.

²³ Сонг Оьзюню якъчыларына багъып бурулуп, олагъа:

– Сиз гёрегени гёрген гёзлер насиплидир. ²⁴ Сизге айтаман: кёп пайхаммарлар ва пачалар сиз гёреген затланы гёрмеге сюйгенлер, тек гёрмегенлер, сиз эшитеген затланы эшитмеге сюйгенлер, тек эшитмегенлер, – дей.

Рагъмуду самариялыны гъакъында

²⁵ Шонда Къанундан яхшы англагъан бир дин алими туруп, Ону сынама сююп:

– Устаз, даимлик яшав алмакъ учун, мен не этме герекмен? – деп сорай.

²⁶ – Мусаны Къанунунда шо гъакъда не язылгъан? Нечик англайсан? – деп сорав булан жавап бере Иса.

²⁷ – «Раббинг Аллагъны бютюн юрегинг булан, бютюн жанынг булан, бютюн гючюнг булан ва бютюн гъакъылынг булан сюй» ва «ювугъунгу оьзюнгню йимик сюй», – дей о.

²⁸ – Тюз жавап бердинг, шолай эт, даимлик яшав алажакъсан, – дей Иса.

²⁹ Тек о дагъы да мекенлешдирме сююп, Исагъа:

– Мени ювугъум кимдир? – деп сорай.

³⁰ Иса огъар булай дей:

– Бир адам Ерусалимден Еригъонгъа барагъанда, къачакъланы къолуна тюшюп къала. Олар ону тонап, токъалап, оьлю санлы кюйде къоюп гетелер.

³¹ Шо ёл булан гелеген бир дин къуллукъчу, ону гёрюп, ёлну бириси янына чыгъып оьтюп гете. ³² Шолай левийлерден* болгъан бирев де о ерге бара, ону гёрюп, янындан оьтюп гете.

³³ Самариялы бирев буса шо ёлдан барагъанда, шо адамгъа къаршы бола ва огъар языгъы чыгъа. ³⁴ Ювугъуна барып, зайтун май ва чагъыр тёгюп, ону яраларын байлай. Оьзюню эшегине де миндирип, ону бир петерге гелтирип, ону гъайын эте. ³⁵ Артындагъы гюн оьзю гетегенде буса, эки гююш акъча чыгъарып, къонакъ уйню есине бере ва огъар: «Муну гъайын этерсен ва эгер артыкъ харжласанг, мен сагъа къайтывда берермен», – дей.

³⁶ Сен ойлашагъан кюйде, къачакъланы къолуна тюшген адамны ювугъу шо уьч де гишиден къайсыдыр?

³⁷ – Огъар рагъму этген адамдыр, – дей о.

– Буса бар, сен де шолай этерсен, – дей Иса.

Иса Мартаны ва Марияны уьюнде

³⁸ Олар ёлун узатып барагъанда, Иса бир юртгъа геле. Мунда Марта деген бир къатын, Исаны уьюне чакъырып, Ону къабул эте. ³⁹ Ону Мариям деген бир къызардашы да болгъан. О Раббибиз Исаны аякъларыны алдында олтуруп, Ону сёзюне тынглай. ⁴⁰ Марта буса уллу къонакълыкъ этмек учун, гъаракат этип айлана. Исагъа ювукълашып, о булай дей:

– Мени Раббим! Къызардашым бары да ишни магъа саллап къойгъанына Сен тергев этмеймисен? Огъар айт дагъы, магъа кёмек этсин!

⁴¹ – Марта, Марта! Сен кёп затны гъайын этип талашып айланасан, ⁴² янгыз бир зат тарыкъ. Мариям буса оьзюнден чыгъарылып алынмажакъ яхшы пайын сайлагъан, – деп жавап бере Иса огъар.

Дуаны гъакъында

11 ¹ Бир керен Иса бир ерде дуа этип тура болгъан. Битген заманда, Оьзюню якъчыларындан бири Огъар:

– Я Раббим, Ягъия оьзюню якъчыларын уйретгени йимик, Сен де бизин дуа этмеге уйрет, – дей.

* 10:32 *Левийлер* – ибадатхананы къуллукъчулары. Сёзлюкте де къара.

² Иса да булай дей:

– Сиз булай дуа этигиз:

Гъей бизин Атабыз!

Инсанлар Сени сыйлы атынгны гьюрметлесин дагъы.

Сени гъакимлигинг токъташсын дагъы.

³ Бугюн бизге гюнлюк азыгъыбызны бер.

⁴ Бизин гюнагъларыбыздан геч!

Бизге яманлыкъ этгенлерден барындан да биз де гечебиз.

Бизин артыкъ сынавлагъа салма.

⁵ Сонг Иса олагъа булай дей:

– Айтайыкъ, сизин биригизни бир ювугъугъуз бар. Гечортада гелип, огъар булай дейсиз: «Ювугъум! Магъа борчгъа уъч экмек бер. ⁶ Магъа йыракъ ёлдан бир ювугъум гелген, ону алдына салмагъа мени бир затым да ёкъ».

⁷ О буса уйню ичинден туруп, сизге: «Мени авара этме. Эшиклер бегитилген, мени булан ятып тёшекде яшларым да бар. Туруп сагъа бир зат да берип болмайман», – деп жавап бере. ⁸ Сизге айтаман: о адам ятгъан еринден туруп, сагъа герек затынгны ювукълукъну гьюрметин этип де бермесе, эгер сен къаныгъып къарышсанг, огъар туруп, сагъа тарыкъ затны бермеге тюшер.

⁹ Шо саялы Мен айтаман сизге: тилегиз – сизге бережек, излегиз – табажакъсыз, эшикни къагъыгъыз – сизге ачажакъ. ¹⁰ Неге тюгюл де, гъар тилеген – алар, излеген – табар, эшикни къакъгъангъа да – ачылар.

¹¹ Арагъыздан къайсы ата, уланы аш тилегенде, таш берер яда балыкъ тилегенде, балыкъны орнуна йылан берер? ¹² Яда йымырткъа тилеген заманда, огъар акъырап берер? ¹³ Шолайлыкъда, эгер сиз оъзюгюз яман бусагъыз да, авлетлеригизге яхшы савгъатлар берип бола бусагъыз, кёклердеги Атагъыз буса Оъзюнден тилейгенлеге Ругъун дагъокъ да берер.

Иса ва Зензебил

¹⁴ Бир керен Иса сёйлеп болмайгъан бир адамдан тилсизликни жинин къувалай. Жин чыкъгъан заманда, тилсиз сёйлемеге башлай ва халкъ бек гъайран болуп къала. ¹⁵ Олардан бирлери:

– Жинлени О жинлени башчысы болгъан Зензебилни* гючю булан къувалай, – дейлер.

¹⁶ Башгъалары Исаны сынап къарамакъ учун, О оъзлеге кёкден бир алапат гёрсетсин деп тилейлер. ¹⁷ Амма шо адамлар не ойлашагъанны биллип, Иса олагъа булай дей:

* 11:15 *Зензебил* – иблисте айтылагъан атлардан бириси.

– Оъз ичинде бёлюнген гъар пачалыкъ тозулар ва оъз ичинде бёлюнген уй йыгъылар. ¹⁸ Иблис де оъз ичинде бёлюнге, ону пачалыгъы бузулмай нечик токътар? Муна сиз жинлени Мен Зензебилни гючю булан къувалай деп айтасыз. ¹⁹ Эгер Мен жинлени Зензебилни гючю булан къувалай бусам, сизин якъчыларыгъыз оланы кимни гючю булан къувалай дагъы? Шо саялы сизге дуванны оъзюгюзню якъчыларыгъыз эте турсун. ²⁰ Эгер де Мен жинлени Аллагъны къудраты булан къувалай бусам, шо Аллагъны гъакимлигини бир белгисидир.

²¹ Гючлю бир адам оъзюню уьюн савут булан сакълай буса, ону мюлкюне къоркъунч ёкъдур. ²² Шо адамдан да гючлю бириси огъар чапгъын этип, ондан устьюн гелсе, шо заман ону аркъа таягъан бары да савутун алып ва мюлкюн де суюген кюйде пайлар.

²³ Мени булан тюгюллер Магъа къаршылардыр, Мени булан жыймайгъанлар яягъанлардыр.

²⁴ Адамны ичинден чыкъгъан сонг, жин къургъакъ дангылларда айлана, оъзюне сыйынма ер ахтара, амма тапмай. Сонг о: «Мен чыкъгъан уьюме къайтып бараман», – дей. ²⁵ Къайтып гелгенде буса, о уйню сибирилип, жыйылып таба. ²⁶ Сонг барып оъзюнден де яман дагъы да етти жинни алып гелип, жин адамны ичине гирип яшай. Натижада, адамны гъалы алдагъысындан да бузукъ бола.

Герти насип

²⁷ Иса бу сёзлени айтып турагъанда, халкъны арасындан бир къатын чыгъып, Огъар:

– Насиплидир Сени къурсагъында гётерип юрюген ва Сени эмдирген! – деп къычыра.

²⁸ – Дагъы да насиплидир, Аллагъны каламын эшитип, ону кютегенлер, – деп жавап бере Иса.

Юнусну аламаты

²⁹ Исаны айланасына дагъы да кёп адамлар жыйыла. Иса олагъа сёйлемеге башлай:

– Не ямандыр бу гъалиги наслу. О алапатлар ахтара, амма огъар Юнус пайхаммарны аламатындан башгъа алапат гёрсетилмес. ³⁰ Ниневияны халкъына Юнус нечик алапат болгъан буса, Мен де, Инсанны Уланы, бу наслу учун шолай алапат болажакъман.

³¹ Шебаны пача къатыны къыяматгюн туруп йиберип, бу наслуну айыплажакъ, неге тюгюл Сулайманны гъакъыллы сёзлерине тынгламакъ учун, о дюньяны бир къырыындан гелген. Гъали буса Сулаймандан да уллусу мундадыр! ³² Къыяматгюн ниневиялы адамлар, гъалиги

наслу булан туруп йибери, о наслуну айыплажакълар. Неге тююл де, Юнусну сёйлевюнден сонг олар товба этгенлер. Гъали буса Юнусдан да уллусу мундадыр.

Къаркъараны чырагъы

³³ — Яллайгъан чыракъны бирев де яшыртгъын ерге я савутну тюбюне салмас. Гирегенлер ярыгъын гёрсюн учун, ону бийик ерге салыр. ³⁴ Гёз къаркъара учун бир чыракъ йимикдир. Эгер гёзлеринг сав буса, къаркъаранг бютюнлей ярыкъдан толур. Эгер гёзлеринг бузукъ болса, къаркъарангны къарангылыкъ къуршар. ³⁵ Шолайлыкъда, къара, ичингдеги ярыкъ къарангылыкъгъа айланып къалмасын! ³⁶ Эгер бютюн къаркъаранг ярыкъдан толгъан буса ва сенде бир де къарангы ер ёкъ буса, чыракъ озюню шавласы булан ярыкъ берегени йимик, бютюн къаркъаранг да ярыкъ болуп къалажакъ.

«Адаршай сизге, фарисейлер»

³⁷ Иса сёйлеп битгенде, бир фарисей Ону тюш ашгъа чакъыра. Иса барып уйню ичине гирип олтура. ³⁸ Ашны алдында Иса къолларын жувмагъанын гёрюп, фарисей бек тамаша бола. ³⁹ Раббиз огъар булай дей:

— Гъали сиз, фарисейлер, сукараланы ва бошгъапланы тыш ягъын таза сакълайсыз, ичигиз буса сутурлукъдан ва яманлыкъдан толуп тура. ⁴⁰ Авлиялар! Тышын Ким яратгъан буса, ичин де О яратмагъанмы? ⁴¹ Сиз озюгюзню бар затыгъыздан пакъырлагъа садагъа беригиз, шо заман сизин бары да затыгъыз таза болур.

⁴² Адаршай сизин гъалыгъызгъа, гъей фарисейлер! Нананы, гийиготну ва гъар тюрлю яшылчаланы ондан бир пайын секет чыгъарып бересиз, адилликни ва Аллагъны сюювюню гъакъында буса ойлашмайсыз. Бу агъамиятлы затланы юрютмеге герексиз, бирисилерин де унутуп къойма герек тююлсюз!

⁴³ Адаршай сизин гъалыгъызгъа, гъей фарисейлер! Синагогларда төрге чыгъып олтурмагъа сюесиз, базар майданларда адамлар гъюрметлегенни сюесиз.

⁴⁴ Адаршай сизин гъалыгъызгъа! Сиз устюнден адамлар билмей таптап турагъан белгисиз бир къабурлар йимиксиз.

⁴⁵ Шо заман дин алимерден бириси Огъар къаршы чыгъып:

— Устаз, булай сёйлеп, Сен бизин де хатирибизни къалдырасан, — дей.

⁴⁶ Иса огъар:

— Адаршай сизин де гъалыгъызгъа, гъей дин алимер! Сиз инсанлагъа къатты дин талаплар салып, оланы устюне авур, кютмеге къыйынлы намусланы саласыз. Озюгюз буса оланы кютмек учун бармагъыгъызны сама тербетмеге де сюймейсиз.

⁴⁷ Адаршай сизин гъалыгъызгъа. Сиз пайхаммарлар учун зияратлар ишлейсиз. Оланы буса сизин ата-бабаларыгъыз олтюрген. ⁴⁸ Шолайлыкъда, сиз ата-бабаларыгъыз этгенине рази болуп къаласыз, неге тююл пайхаммарланы олар олтюргенлер, сиз буса о пайхаммарлагъа зияратлар ишлейсиз. ⁴⁹ Шону учун Аллагъ булай терен ойлу сёзлени айтгъан: «Мен ягъудилени ва дин алимлени янына пайхаммарлар ва элчилер йибережекмен, оланы бирлерин олтюрежеклер, башгъаларын буса гъызарлажакълар».

⁵⁰ Шогъар гёре дюнья яралгъандан берли бары да пайхаммарланы тегюлген къаны учун Аллагъ бу наслудан жавап талап этежек. ⁵¹ Гъабилни къанындан башлап, ибадатхананы къурбанлыкъны салагъан ерини де, Сыйлы Ерини де арасында олтюрюлген Закарияны* къанына ерли тегюлген бары да къан учун жавап талап этежек. Сизге айтаман: бары да зат учун бу наслудан жавап талап этилежек.

⁵² Адаршай сизин гъалыгъызгъа, гъей дин алимер! Сиз Аллагъны илмусуну ачгъычларын алгъансыз, амма ону ичине не озюгюз гирмейсиз, неде гирме сюегенлени гирме къоймайсыз.

⁵³ Шо заман Иса гете. Амма дин алимер ва фарисейлер, Огъар ачувланып, бир хыйлы суаллар бермеге сюелер. ⁵⁴ Исаны авзундан терс сёз къаравуллап, Ону айыпламагъа къаст этелер.

Экиюзлюлюкню гъакъында

12 ¹ Бу арада минглер булан адамлар жыйылып, бир-бирине ябурулмагъа башлай. Иса башлап якъчыларына сёйлей:

— Фарисейлени маясындан, демек экиюзлюлюгюнден сакъ туругъуз. ² Бир яшыртгъын зат да билинмей къалмажакъ, бир сыр да ачылмай къалмажакъ. ³ Къарангылыкъда сёйлегенигиз гюнню ярыгъында эшитилежек, уйню ичинде шыбышлап айтгъаныгъызны къалкъыбашдан къалкъыгъа чыгъып къычырып айтажакълар.

«Бир Аллагъдан къоркъугъуз»

⁴ — Сизге айтаман, къурдашларым: къаркъараны олтюрюп, ондан сонг дагъы бир зат да этип болмайгъанлардан къоркъмагъыз. ⁵ Кимден къоркъма герекни Мен сизге гёрсетермен: гишини олтюрмеге ва олтюрген сонг жагъаннемге ташлама да гючю бар бир Аллагъдан къоркъугъуз. Сизге айтаман чы, ондан къоркъугъуз! ⁶ Беш жымчыкъны эки увакъ акъчагъа сатып бермейми? Аллагъ буса оланы гъеч бирисин де

* 11:51 Гъабил пайхаммар Сыйлы Язывларда эгерилеген олтюрювню биринчи къурбаны, Закария пайхаммар буса ахырынчыларындан бириси болуп токътайлар.

унутмагъан. ⁷Сизин буса башыгъыздагы бары да тюрклеригиз саналгъан. Къоркъмагъыз! Бары да жымчыкълардан сиз хыйлы артыкъсыз.

⁸Сизге айтаман: инсанланы алдында Магъа ачыкъдан-ачыкъ мюкюрлюк этген гъар кимге Аллагъны малайиклерини алдында Мен де, Инсанны Уланы, шолай мюкюрлюк этежекмен. ⁹Инсанланы алдында Мени инкар этген гъар кимни Аллагъны малайиклерини алдында Мен де инкар этежекмен. ¹⁰Инсанны Уланына къаршы сёйлегенден гечилмеге бола. Амма Аллагъны Ругъуна къаршы капир сёйлегенден гечилмес.

¹¹Сизин синагоглагъа башчыланы ва гъакимлени алдына гелтирген заманда, нечик ва не жавап бережегигизни яда не сёйлежегигизни гъайын этмегиз. ¹²Шо сагъатда не сёйлеме герекни сизге Аллагъны Ругъу уйреретер.

Гъайгев байны гъакъындагы масал

¹³Халкъны арасындан бирев чыгып, Исагъа:

– Устаз, мени агъама атамдан къалгъан варисликден пай берсин деп айтсана, – дей.

¹⁴Иса шо адамгъа:

– Гъей адам, сизге дуван этмеге яда сизин малыгъызны бёлмеге Магъа ким тапшургъан? – дей. ¹⁵Сонг барысына да:

– Къарагъыз, вёре, дамагъкарлыкъдан сакъ болугъуз, неге тюрюл инсанны яшаву ону малыны кёплюгюнден асылы болмай, – дей.

¹⁶Иса олагъа булай бир масал айта:

– Бир бай гишини топурагъы яхшы тюрюм берген. ¹⁷«Гъали мен не этейим? Тюрюмюмню салмагъа ерим ёкъ чу», – деп ойлаша о. ¹⁸Сонг о: «Булай этейим: гъамарларымны бузуп, дагъы да уллуларын ишлейим, бары да ашлыгъымны ва бютюн байлыгъымны онда жыййым».

¹⁹Озьюме де айтайым: «Гъали сени кёп йыллагъа топлангъан хыйлы байлыгъынг бар, энни рагъатлан, аша, ич, кеп чек», – деп токъташа.

²⁰Амма Аллагъ огъар: «Гъей гъайгев! Бу гече гелип сени жанынг алынажакъ, сен жыйгъан зат кимге къалажакъ?» – дей.

²¹Аллагъ учун тюрюл, озью учун байлыкъ топлайгъан гъар-бир адамны ахыры шолай болажакъ.

Къоркъмай турмакны гъакъында

²²Иса якъчыларына булай дей:

– Шогъар гёре сизге айтаман: яшамакъ учун не ашажагъыгъызны, чархыгъыз учун не гиежегигизни де гъайын этмегиз. ²³Яшав ашдан, чарх да опуракъдан артыкъдыр. ²⁴Къаргъалагъа бир къарагъыз чы: олар я чачмайлар, я ормайлар, оланы я гъамарлары, я беженлери ёкъ, тек оланы Аллагъ ашатып сакълай. Сиз къушлардан хыйлы да артыкъсыз чы!

²⁵Башгъа къайгъы этмек булан къайсыгъыз омырюгюзюню бираз сама

да узатып болажакъсыз? ²⁶Шолай бир гиччи затны да этип болмай бусагъыз, къалгъан затланы не учун гъайын этесиз?

²⁷Авлакъ чечеклени нечик обсегенине бир къарагъыз чы: не загъмат тёмейлер, неде йип ийирмейлер. Амма сизге айтаман: Сулайман озьюню инг макъталгъан заманында да оланы бири йимик де гийинмеген. ²⁸Эгер бугюн авлакъда озьюп, тангала ялламагъа ташланып къалагъан отну сама Аллагъ шолай гийиндиреген болгъан сонг, гъей имандан языкълар, сизин дагъы да артыкъ гийиндирежежми? ²⁹Сиз не ашажагъыгъызны ва не ичежегигизни ахтарып айланмагъыз ва шогъар авара болмагъыз. ³⁰Бу дюньяны бары да имансыз халкълары шоланы гъайын этип айланалар. Сизин Атагъыз буса сизге шолар бары да тарыкъ экенни биле. ³¹Сиз Аллагъны гъакимлигине таби болмагъа да къаст этигиз. Къалгъан затланы барысын да сизге О Озью бережек.

³²Къоркъма, гъей Мени гиччи сиривюм. Неге тюрюл де, сизин Атагъызны рагъмулу буйругъу шолай: сизге Озьюню гъакимлигини тюрюнде яшамагъа имканлыкъ бережек. ³³Бар чакъы затыгъызны сатып, пакъырлагъа садагъа этип беригиз. Озьюгюзге кёклерде тозулмайгъан киселер ва арты битмейген байлыкълар гъазирлегиз. Онда уручу ювукълашмас ва ону гюе ашап бузмас. ³⁴Неге тюрюл де, байлыгъыгъыз къайда буса, юрегигиз де шонда болажакъ.

Гъазир болуп турув

³⁵– Даим гъазир кюйде туругъуз: сизин беллеригиз байланып ва чыракъларыгъыз янып турсун. ³⁶Озьюню есини тойдан къайтмакылыгъын къаравуллайгъан къуллукъчулагъа ошагъыз: гелип эшикни къакъгъандокъ, шосагъат ону ачыгъыз. ³⁷Еси гелген заманда, уяв табулажакъ къуллар насиплидир. Гертисин сёйлеймен сизге: чечинип, о устьюне къуллукъчуланы опуракъларын гиежек, оланы тепсиде олтуртажакъ, гелип, озью олагъа къуллукъ этежек. ³⁸Эгер гечортада ва дагъы да геч гелип, о оланы уяв тапса, шо къуллар насиплилердир. ³⁹Билип къююгъуз: эгер уй есине уручуну къачан гележеги белгили эди буса, о уручуну уьюне гирмеге къоймас эди. ⁴⁰Шо саялы сиз де гъазир болуп туругъуз. Инсанны Уланы сиз къаравулламайгъан бир заманда гелип къалажакъ.

⁴¹– Я Раббим, бу масалны Сен янгыз бизге айтамысан яда бары да къалгъанлагъа да айтамысан? – деп сорай Петер Огъар.

⁴²Рабби Иса булай дей:

– Озьге къулларына заманында аш-сув берип къарасын деп, оланы устьюнде еси къююп гетген инамлы ва англавлу къул йимик болугъуз. ⁴³Еси уьюне къайтгъанда, шолай ишлей туруп табулгъан къул насиплидир. ⁴⁴Гертисин сёйлеймен сизге: еси ону озьюню бютюн малыны-мюлкюню устьюне салажакъ. ⁴⁵Эгер шо къул озь-озьюне:

«Есим тез гелмежек», – деп айтып, кьулланы ва кьаравашланы тьюймеге, оьзю буса ашап-ичип, эсирип айланса, ⁴⁶ о кьулну еси гёзлемейген бир гюн, билмейген бир сагьатда гелип кьалажакъ. Ону кьатты кюйде жаза-лажакъ, имансызлар булан бир кьысмагъа тарытажакъ. Онда йылав-яс болажакъ, тишлер кьыжыражакъ.

⁴⁷ Есини мурадын билип, ону кютмеге кьарамайгъан кьул буса кёп тьюлежек. ⁴⁸ Билмей туруп такъсырланма тьюшеген иш этгени буса аз тьюлежек. Кимге кёп берилген буса, ондан кёп де талап этилежек. Кимге кёп инанылгъан буса, ондан кёп де кьаравулланажакъ.

Иса учунгъу эришивлюклер

⁴⁹ – Мен дюньягъа от яндырмагъа гелгенмен, о кьызышып янгъан-ны нече де сюемен. ⁵⁰ Мен кёп уллу азаплар чегежекмен. Шо яшавгъа чыкьгынча, Мени юрегим зарланып туражакъ. ⁵¹ Мен бу дюньягъа паряхатлыкъ бермеге гелгенмен деп ойлаймысыз? Тьююл деймен сизге, айрылыв гелтирмеге гелгенмен. ⁵² Гьалиден сонг бир уйде яшайгъан беш адам бир-биринден айры болажакъ: учев экевге кьаршы, экев учевге кьаршы болажакъ. ⁵³ Атасы уланына кьаршы, уланы ата-сына кьаршы, анасы кьызына кьаршы, кьызы анасына кьаршы, кьай-нанасы гелинине кьаршы, гелини кьайнанасына кьаршы болажакъ.

Заманны белгиси

⁵⁴ Иса халкьгъа булай дей:

– Гюнбатышдан булут гётерилип гелегенин гёрген заманда, сиз шоссат: «Янгур болажакъ», – деп айтасыз ва шолай болма да бола. ⁵⁵ Кьыбладан ел уьфюреген заманда: «Яллава болажакъ», – деп айтасыз, шолай болма да бола. ⁵⁶ Гьей экиюзлюлер! Ерге ва кёкге кьарап, чакъ нечик болажакъгын англап билесиз, гьалиги заманны англамагъа неге болмайсыз дагъы?

⁵⁷ Оьзюгюз учун не зат яхшы экенни неге оьзюгюз айырып болмайсыз? ⁵⁸ Оьзю булан эришген адам булан дуванханагъа барагъанда, ону булан ёлда ярашмагъа кьаст эт. Ёгьесе, о сени дуванчыны янына гелтирер, дуванчы да сени туснакьчыны кьолуна берер, туснакьчы да сени туснакьгъа салар. ⁵⁹ Сагъа айтаман: лап ахырынчы нохуратынга ерли борчунгну бермесенг, сен туснакьдан чыкьмассан.

Товбаны гьакьында

13 ¹ Шо заман биревлер гелип, Исагъа бир нече галилеялыланы гьакьында айталар. Пилат оланы ибадатханада кьурбан соягъан заманында оьлтюрген болгъан. ² Иса олагъа:

– Олагъа шолай болгъанлыгъы кьалгъан бары да галилеялылардан эсе оланы гюнагъы артыкъ экени саялы деп ойлашамысыз? ³ Тьююл,

башгъаланыкинден оланы гюнагъы кёп тьююл деп айтаман Мен сизге. Амма товба этмесегиз, барыгъыз да олар йимик дагъытылып кьалажакъсыз! ⁴ Яда уьстюне Силогъам кьала авуп оьлген о он сегиз адам Ерусалимде яшайгъанланы барысындан да артыкъ гюнагъы болгъан деп ойлашамысыз? ⁵ Тьююл деп айтаман Мен сизге. Амма товба этмесегиз, барыгъыз да олар йимик дагъытылып кьалажакъсыз! – дей.

Емиш бермейген терек

⁶ Иса олагъа булай бир масал айта:

– Биревню юзюм бавунда орнатылгъан бир инжир тереги болгъан. О гелип, ондан емиш излей, тек тапмай. ⁷ Сонг барып юзюмчюге айта: «Бу инжир терекден емиш излеп гелегеним ва тапмайгъаным муна бу уьчюнчю йыл. Гесип ташла муну. Бу негъакъ ерни елеп не эте?»

⁸ Бавчу огъар: «Бийим! Муну бу йыл да кьоюп кьарайыкъ, мен ону айланасын кьызып ва покьлукъ тёгюп кюйлермен, ⁹ кьарайыкъ, гелеген йыл емиш бермесми экен. Эгер бермесе, гесерсен», – деп жавап бере.

Сонгюгюн бир кьатынны сав болуву

¹⁰ Иса синагогланы биринде сонгюгюн Аллагъны каламын англатьп тура болгъан. ¹¹ Онда он сегиз йылны узагъында ичинде зайыплыкьны жини булангъы бир кьатын болгъан. Ону бели бюкленип кьалгъан ва язылып болмай болгъан. ¹² Иса ону гёргенде, чакьырып, огъар:

– Гьей кьатын, сен гьали аврувунгдан сав болажакъсан, – дей.

¹³ Иса кьатынны уьстюне кьолларын сала. О шоссагъат язылып, Аллагъгъа макътавлар этмеге башлай. ¹⁴ Синагогну башчысы, Иса сонгюгюн адамланы сав этгени саялы кьазапланып:

– Ишлемеге герекли алты гюн бар. Шогъар гёре сав болмакъ учун сонгюгюн тьююл, шо гюнлерде гелигиз, – дей.

¹⁵ Рабби Иса огъар:

– Гьей экиюзлюлер! Сизин биригиз де сонгюгюн оьгюзюгюзню яда эшегигизни отлукьдан чечип, сув ичирме элтмеймисиз? ¹⁶ Бу кьатынны буса муна он сегиз йылны узагъында иблис байлап сакьлагъан. Муну, Ибрагьимни наслусундан болгъан кьатынны, сонгюгюн* шо байлавун чечме герекмейми эди дагъы? – деп жавап бере.

¹⁷ Иса бу сёзлени айтгъанда, Огъар кьаршы чыкьгъанлар барысы да уяла. Бютюн халкъ Ону бары да макътавлу ишлеринден сююне.

* 13:16 Сонгюгюн – ягьудилерде сыйлы саналагъан гюн. Мусаны Кьанунуна гёре, шо гюн Аллагъгъа ибадат этмекден оьзге ишни кютмек гери урула болгъан. Сёзлюкте де кьара.

Гиччиев урлукъ ва мая

¹⁸ Иса булай дей:

– Аллагъны гъакимлик этивюн не зат булан тенглешидирме бола? Ону Мен негер ошатаман? ¹⁹ Айтайыкъ, муна бир гиччиев урлукъ. Бир адам ону алып, оъзюню бавуна орната, о буса оъсюп, бир уллу терек бола. Къушлар гелип, ону бутакъларында уялар тиге.

²⁰ Дагъы да Иса:

– Аллагъны гъакимлик этивюн дагъы да не зат булан тенглешидирме бола? ²¹ Бир къатынгиши уъч оылчев унну ичине къошгъан бир увуч маягъа ошайдыр. Шо бары да хамурну гёпюрте, – дей.

Тар къапну

²² О Ерусалимге барагъан ёлунда, шагъарлардан ва юртлардан оътюп, адамлагъа Аллагъны каламын англатып юрюй. ²³ Бирев Огъар:

– Я Раббим, аз адамдан къайрылар къутгъарылмажакъмы? – деп сорай.

²⁴ Иса булай дей:

– Тар къапудан гирмеге къаст этигиз, неге тюгюл, сизге айтаман, кёп-лер гирмеге сюежеклер, тек болмажакълар. ²⁵ Уый еси туруп къапуну яп-гъанда, сиз къырдан туруп къапуну къакъмагъа башлап: «Я есим, ач биз-ге!» – деп айтажакъсыз. О буса сизге: «Сизин танымайман, сиз къайдан-сыз?» – деп соражакъ. ²⁶ О заман сиз: «Биз Сени булан бирче ашап-ичип турдукъ ва Сен бизин орамларда уйретдинг», – демеге башлажакъсыз. ²⁷ О да сизге: «Мен сизин танымайман, сиз къайдансыз? Менден ари гетигиз, сиз барыгъыз да яманлыкъ этегенлерсиз!» – деп айтажакъ.

²⁸ Ибрагъимни, Исгъакъны, Якъубну ва бары да пайхаммарланы Аллагъ гъакимлик этеген ерде, оъзюгюз буса ондан къуваланып къырда къалгъа-ныгъызны гёрген заманда, онда йылав-яс этежексиз ва тишлеригизни къыжыратажакъсыз. ²⁹ Гюнтувущдан ва гюнбатышдан, темиркъазыкъдан ва къыбладан Аллагъ гъакимлик этеген ерге гелип, тепсини айланасында олтуражакълар. ³⁰ Гъали ахырынчы болгъанлар шо заман биринчилер бо-лажакълар ва гъалиги биринчилер буса ахырынчылар болажакълар.

Ерусалимге яс этив

³¹ Шо заман бир нече фарисей гелип, Огъар:

– Сен мундан чыгъып гетме герексен. Гъирод Сени оьлтюрме сюе, – дейлер.

³² Иса олагъа булай дей:

– Барып шо тюлкюге айтыгъыз: Мен бугюн де, тангала да жинлени къувалажакъман ва адамланы сав этежекмен, уъчюнчю гюн буса иш-леримни битдирежекмен. ³³ Сонг да Мен бугюн, тангала ва бирисигюн

ёлумну узатма герекмен, неге тюгюл пайхаммар Ерусалимден тышда оьлтюрюлмеге болмай.

³⁴ Гъей Ерусалим! Пайхаммарланы оьлтюрюген ва оъзюнге багъып йи-берилгенлени таш урушгъа тутагъан Ерусалим! Къуш оъзюню балаларын къанатларыны тюбюне жыягъанда йимик, Мен де сени авлетлерингни нече керен жыймагъа сюйген эдим, амма сиз жыйылма сюймедигиз! ³⁵ Гъали, Ерусалим, Аллагъ сени къоюп гетежек. Сагъа айтаман: «Раб-бибизни атындан гелегенге Аллагъны яхшылыгъы болсун!» – деп сен айтажакъ заман болгъунча, Мени дагъы гёрмежексен.

Иса бир фарисейни уюнде

14 ¹ Бир керен сонгугюн Иса лап белгили фарисейлени бирини уюне тюш аш ашамагъа бара. Онда болгъанлар Огъар тергев этелер. ² Шонда Ону къаршысында сув тюшюп авруйгъан бир адам ол-тургъан болгъан. ³ Иса дин алимлеге ва фарисейлеге:

– Сонгугюн адамланы сав этмеге ихтияр берилеми яда берилмей-ми? – деп сорай.

⁴ Олар пысып туралар. О адамгъа къолун тийдирип, Иса ону сав этип, уюне йибере. ⁵ Иса олагъа булай дей:

– Эгер сонгугюн сизин биригизни уланыгъыз яда оьгюзюгюз йы-гъылып, къюгъа тюшюп къалса, ону гъазиринде чыгъармасмы эди-гиз? ⁶ Олар Исаны бу суалына гъеч жавап къайтарып болмай къалалар.

⁷ Чакъырылып гелген къонакълар төрге чыгъып олтурагъанын гёрюп, Иса олагъа булай бир масал айта:

⁸ – Сени бирев тойгъа чакъырса, төр якъгъа чыгъып олтурма, бали-ки, чакъырылгъанланы арасында сенден де гьюрметли бириси болмагъа ярай. ⁹ Шо заман сени де, ону да чакъыргъан той еси ювугъунга гелип: «Туруп, бу ерни бу адамгъа бер», – деп айтар. Шо заман биябур болуп, лап артдагъы ерге чыгъып олтурмагъа борчлу болурсан.

¹⁰ Чакъырылып баргъанда буса, сени чакъыргъан адам ювугъунга ге-лип: «Ювугъум! Төрге чыгъып олтур», – деп айтсын учун, артдагъы ерде олтур. О заман оъзюнг булан олтургъанланы арасында сен абурлу болурсан. ¹¹ Неге тюгюл де, оъзю оъзюн оьр тутагъан гъар ким төбен болажакъ, төбен тутса, оьрленежек.

«Кимни къонакъ чакъырма тюше?»

¹² Оъзюн чакъыргъан фарисейге Иса дагъы да булай дей:

– Эгер къушлукъ аш яда тюш аш эте бусанг, не ювукъларынгны, не къардашларынгны, не бай хоншуларынгны чакъырма, неге тюгюл олар да сени чакъыра ва сагъа гъагъын къайтарар. ¹³ Къонакълыкъ этегенде, пакъырланы, сакъатланы, акъсакъланы, сокъурланы чакъыр.

¹⁴Муна шо заман сагъа Аллагъны яхшылыгы болур: олар сагъа ону гъагъын къайтарып болмас. Муъминлени тирилтеген заманда буса, сагъа ону гъагъы къайтарылажакъ.

Уллу къонакълыкъны гъакъында

¹⁵Шону эшитип, къонакълардан бириси Исагъа:

– Насиплидир Аллагъ гъакимлик этеген янгы дюньяда Ону къонакълыкъында ортакъчылыкъ этежеклер! – дей.

¹⁶Иса огъар булай дей:

– Бир адам, уллу къонакълыкъ этмеге сююп, кѣп къонакълар чакъыр-гъан болгъан. ¹⁷Тепсиде олтурмагъа вакъти гелгенде, чакъырылгъанлагъа: «Гелигиз, бары да зат гъазир болду», – деп айтмакъ учун, о къулун йибере.

¹⁸Барысы да, бир-бири булан сѣйлешгенде йимик, багъышлап къоймакъны тилемерге башлайлар. Биринчиси: «Мен бир ер сатып алгъанман, барып шогъар къарамагъа герекмен. Тилеймен сагъа, мени багъышлап къой», – деп айтып гете. ¹⁹Экинчиси: «Мен беш жут оьгюз сатып алгъанман, шоланы сынап къарамагъа бараман. Тилеймен сагъа, мени багъышлап къой», – дей. ²⁰Уьчюнчюсю: «Мен янгы къатын алгъанман, шо саялы гелип болмайман», – дей.

²¹Къайтып гелип, къул шону оьзюню есине билдире. Шо заман ачуллангъан уьй еси: «Тез барып, шагъарны орамларындагъы ва тыгъырыкъларындагъы бары да пакъырланы, сакъатланы, акъсакъланы ва сокъурланы мунда жыйып гелтир», – деп буюра къулуна. ²²«Бийим, сен буюргъан кюйде этгенмен, тепсиде дагъыдалагъа олтурма ерлер бар», – деп жавап бере къул. ²³Шо заман еси къулуна: «Барып ъл бойлардан ва чыр тюплерден ахтарып къара, адамлар гелеген кюй болсун, уьюм халкъдан толсун. ²⁴Муна айта тураман сагъа: шо алда чакъырылгъанлардан бириси де мени уьюмде тепсиде олтурмажакъ», – дей.

Исаны якъчылары

²⁵Иса булан бирге кѣп адам гетип бара болгъан. Бурулуп къарап, Иса олагъа булай дей:

²⁶– Эгер яныма гелегенлер оьзюню атасындан, анасындан, къатынын-дан ва яшларындан, агъа-инилеринден ва къызардашларындан, гъатта оьзюню яшавундан эсе Мени артыкъ суймей буса, о якъчым болуп болмас. ²⁷Оьзюню хачын* да гѣтерип, Мени артыма тюшмейген адам Мени якъчым болуп болмас.

* 14:27 Оьлюм дуван гесилген адам оьлтюрюлеген ерге ерли хачын оьзю гѣтерип юрой болгъан. Бу аятда «хачын гѣтермек» деген сѣз тагъым гѣчюм маънасында къоллангъан. Сѣзлюкте де къара.

²⁸Сизин биригиз, бийик къала къурмагъа суйгенде, ону тамамламакъ учун, тарыкълы харжы бармы-ѣкъму деп, бир алдын олтуруп гъисабын этмесми? ²⁹Шолай болмаса, о кюрчюсюн салып, ишин битдирип болмай къалар. Шо заманда ону гѣргенлер барысы да огъар кюлеп: ³⁰«Бу адам къурмагъа чы башлады, амма битдирмеге гючю етишмеде», – деп сѣйлемерге башламасмылар?

³¹Яда бир пача башгъа пачагъа къаршы дав этмеге бара буса, он минг асгер булан о оьзюню уьстюне гелеген йигирма минг асгерге гючю чатармы яда чатмасмы деп, бир алдын олтуруп гъисап этмесми? ³²Гючю чатмай деп гъисап эте буса, огъар элчилер йиберип, о ярашывлукъ этмекни тилер. ³³Сиз де шолай: бары да бар-ѣгъугъузну инкар этмесегиз, Мени якъчым болуп болмассыз.

Татыву ѣкъ туз

³⁴– Туз – яхшы зат. Амма туз тузлу татывун тас этсе, огъар тузлу татывну не булан бермеге болур? ³⁵О шо заман бир затгъа да ярамайгъан болур, ону гъатта топуракъгъа кюйлевюч гъисапда къошмагъа да ярамас. Ону ташлап къоярлар. Къулакълары барлар эшитсинлер!

Тас болгъан кюйну масалы

15 ¹Исагъа тынгламакъ учун, бир керен Ону янына бир кѣп ясакъчылар ва башгъа гюнагълылар гелелер. ²Фарисейлер ва дин алиментлер буса:

– Бу Адам гюнагълыланы къабул эте ва гъатта олар булан бирче олтуруп ашай, – деп кант эте.

³Шо заман Иса олагъа булай бир масал айта:

⁴– Айттайыкъ, сизин биригизни юз кююгъуз бола, оланы да бири тас болуп къала. Къалгъан токъсан тогъузун авлакъда да кююп, тас болгъаны табулгъанча, ону артындан излемерге бармасмы эдигиз? ⁵Тапгъанда буса, ондан сююнюп, ону инбашыгъызгъа гѣтермесми эдигиз? ⁶Уьйге къайтгъан заманда, ювукъларыгъызны ва хоншуларыгъызны да чакъырып: «Мени булан бирче сиз де сююнюгъуз, мен тас болгъан кююмну тапгъанман», – деп айтмасмы эдигиз? ⁷Сизге муну айтагъаным – кюймагъа тарыкъ гюнагъ ишлери ѣкъ токъсан тогъуз муъминден эсе, товба этген бир гюнагълы учун кѣклерде сююнч артыкъ болажакъ.

Тас болгъан акъчаны масалы

⁸– Яда, айттайыкъ, бир къатынны он гююш акъчасы бола. Ону бир акъчасы тас болуп къала. Шо къатын, чыракъ да ягъып, уьюн сибирип, ону тапгъынча, тындырыкълы кюйде излемесми? ⁹Тапгъанда буса, къурдашларын ва хоншуларын да чакъырып: «Мени булан бирче

сююнююз, мен тас болган акъчамны тапдым», – деп айтажакъ о.
¹⁰ Инаныгызы Магъа, товба этген бир гюнагылы учун Аллагъны мала-йиклерини де шолай сююнчю болажакъ.

Тас болган уланны масалы

¹¹ – Бир адамны эки уланы бола. ¹² Оланы гиччиси атасына: «Атам, мюлкюнгю магъа тиеген пайын бѐлюп бер», – дей. Атасы да мюлкню уланларыны арасында пайлай.

¹³ Бир нече гюнден сонг гиччи уланы, бары да затын да сатып ва акъчасын да алып, йыракъ бир элге чыгып гете. Онда пасат яшав сюрюп, бютюн барын-ѳгъун пуч эте. ¹⁴ Бар чакъы затын пуч этип битгенден сонг, о уылкеде уллу ачлыкъ бола. Гиччи уланы тарчыкъ гьалгъа тюшмеге башлай. ¹⁵ Шондан сонг о барып шо уылкеде яшайгъанланы бирини алдында ялчы бола, о да ону авлакъгъа донгузларын сакълама йибере. ¹⁶ О улан донгузлагъа береген ем булан къарнын толтурмагъа да рази бола, тек огъар шону да бирев де бермей.

¹⁷ Сонг о бир керен ойлашып, оз-озюне булай айтып сѳйлей: атамны нечакъы ялчылары бар, оланы барысыны да тойгъунча ашама ашы бар, мен буса мунда ачымдан оле тураман! ¹⁸ Атамны янына барып, огъар: «Атам! Мен Аллагъны ва сени алдында гюнагъ иш этгенмен, ¹⁹ мен дагъы сени уланынгман деп айтмагъа тийишли тюгюлмен. Мени озюнгю ялчыларынгдан бириси деп гысап этип къой», – деп айттайым.

²⁰ О шоссагъат къайтып атасыны янына гете. Хыйлы арекденокъ да ону гелегенин гѳрюп, атасы огъар языкъсына. Чабып барып, ону бойнундан къучакълап оьбе. ²¹ Уланы огъар: «Атам! Мен Аллагъны ва сени алдында гюнагъ иш этгенмен ва дагъы сени уланынгман деп айтмагъа тийишли тюгюлмен», – дей. ²² Атасы буса озюню къулларына: «Тез болугъуз! Инг яхшы гийимлер де гелтирип, муну гийиндиригиз, бармагына юзюк ва аякларына аякъгийимлер беригиз. ²³ Семиз бир тана гелтирип союгъуз: ашап йыбанайыкъ. ²⁴ Неге тюгюл де, бу мени уланым. Бу оылген эди, гъали тирилген, тас болган эди, гъали табулган», – дей. Олар ашап-ичип, йыбанмагъа башлайлар.

²⁵ Ону уллу уланы шо заман авлакъда болган. Къайтыгда, уйге ювукъ болганда, о бир йырлав ва бийив тавушлар эшите. ²⁶ Къуллукъчулардан бирисин чакъырып, о: «Бу не зат болмагъа бола?» – деп сорай. ²⁷ Къуллукъчу огъар: «Сени ининг къайтып гелген. О сав-саламат къайтгъаны саялы, атанг огъар семиз бир тана сойган», – деп жавап бере. ²⁸ О ачувлана ва уйге гирмеге суймей. Атасы буса чыгып, ону чакъыра. ²⁹ О да атасына: «Муна, мен сени бир къулунг йимик болуп сагъа ишлейгеним нечесе йыллар бола. Мен бир де сени буйругъунгдан

чыкъмагъанман. Амма сен буса, къурдашларым булан йыбансын деп, магъа бир улакъ сама да бермегенсен. ³⁰ Сени бу уланынг, пасат къатынлар булан кеп чегип юрюп, озюню бютюн барын-ѳгъун да пуч этип гелген заманда, сен огъар семиз бир тана сойгъансан!» – деп жавап бере. ³¹ Атасы огъар: «Балам! Сен даим мени булансан, мени бютюн байлыгъым да сеникидир. ³² Бу ининг оьлюп тирилгени ва тас болуп табулгъаны саялы, сагъа сююммеге ва йыбанмагъа герек эди чи», – дей.

Герти байлыкъ

16 ¹ Иса якъчыларына булай дей:
 – Бир бай гишини уй къуллукъчусу болган. Шо къуллукъчу ону малын пуч эте деп байгъа хабар геле. ² Къуллукъчуну чакъырып, еси огъар: «Сени гъакъынгдан мен эшитеген бу не хабардыр? Сен юрютеген ишни гъакъында гысап бер, дагъы сен уйню ишин юрютемеге болмайсан», – дей. ³ О заман къуллукъчу: «Гъали мен не этмеге герекмен? Есим уй къуллукъ юрютювден мени тайдыра: ер къазып болмайман, тилеммеге уяламан. ⁴ Гъа, уй къуллукъ юрютювден мен тайдырылган заманда, мени башгъалар оьзлени уйлерине къабул этсин учун, не этме герекни билемен», – деп ойлаша.

⁵ Озьюню есине борчуланы гъарисин гезик булан чакъырып, биринчисине: «Сен мени есиме нечакъы борчлусан?» – деп сорай. ⁶ О: «Юз бѳчке зайтун май», – деп жавап бере. Огъар: «Муна сени шагъатнаманг, тез ал, элли деп яз», – дей. ⁷ Сонг бирисине сорай: «Сен нечакъы борчлусан?» О: «Минг дорба будай», – деп жавап бере. Огъар да: «Муна сени шагъатнаманг, сегиз юз деп яз», – дей. ⁸ Гъакъыллы кюйде иш гѳргени учун, еси гъарам къуллукъчусун макътай. Гертилей де, бу дюньяны адамлары оьзлер йимиклер булангъы ишлерде нюрюню адамларындан эсе хыйлы да гъакъыллы.

⁹ Мен сизге айтаман: бу пана дюньяда сизге берилген байлыкъдан пайдаланып, озюгюзге къурдашлар къазанып къоюгъуз. Неге тюгюл де, бу дюньяда къазанган чакъы бары да малыгъыздан магърюм къалган заманда, даимлик уйде сиз сююп къабул этилежексиз. ¹⁰ Аз затда гъалал болган кѳпде де гъалалдыр, аз затда гъалал тюгюл буса, кѳпде де гъалал тюгюлдюр. ¹¹ Эгер сизге бу дюньяны байлыгъын инанып тапшурма ярамай буса, герти байлыкъны сизге ким инанып къояжакъ? ¹² Эгер сизге башгъа гишини малын инанып къоймагъа ярамай буса, озюгюзнюкин сизге ким берир?

¹³ Гъеч бир къуллукъчу бир вакътини ичинде эки гъакимге къуллукъ этме болмас: о бирин сюежек, башгъасын буса суймежек; я бирине амин болажакъ, башгъасына буса намартлыкъ этежек. Сиз де эки затгъа – Аллагъгъа да, байлыкъгъа да бирче къуллукъ этме болмассыз.

¹⁴ Акъчагъа сутур фарисейлер, бары да бу сёзлени эшитип, Исаны устюнден кюлеме башлайлар. ¹⁵ Иса олагъа булай дей:

– Сиз инсанланы алдында оьзюгюзню муьминлер этип гёрсетмеге сюесиз, амма Аллагъ сизин юреклеригизни биле. Инсанланы алдында оьр даражалы саналагъан зат Аллагъны алдында жиргенч затдыр.

¹⁶ Мусаны Къануну ва пайхаммарланы девюрю Ягъияны заманына ерли болгъан. О замандан берли Аллагъны гъакимлиги гъакъда Сююнч Хабар билдириле ва гъар ким шо гъакимликни тюбюне тюшмеге бек къаст эте. ¹⁷ Амма Къанундан бир гъарп тайгъынча, кёк ва ер ёкъ болур.

¹⁸ Оьзюню къатынындан айырылып, башгъа къатын алмакъ ва шолай да эринден айрылгъан къатын булан уйленмек зина этивге тенг геле.

Бай адам ва Лазар

¹⁹ – Бир бай адам болгъан. Пача гийимлер де гийип, о кепи гелгенни этип яшап тура. ²⁰ Лазар деген бирдагъы бир пакъыр адам болгъан. Къотурлагъа да батып, о байны къапусуну алдында ятып тура. ²¹ О байны тепсисинден къайтгъан ашлар булан къарнын тойдурмагъа умут эте. Гъатта итлер гелип ону яраларын ялай. ²² Пакъыр оьле, малайиклер ону Ибрагъимни янына элтелер. Бай да оьле, ону да гёмелер.

²³ Бай гиши жагъаннемде азап чегип турагъан заманда, бирден гёзлерин ачып къарап, йыракъда Ибрагъимни ва ону янында олтургъан Лазарны гёре. ²⁴ «Гъей Ибрагъим атам! Магъа бир языкъсын, Лазарны йибер, барып бармагъыны учун сувгъа чомуп, мени тилимни бавукъ этсин. Мен бу от-ялынны ичинде бек азап чегип тураман!» – деп къычыра бай. ²⁵ Ибрагъим де огъар: «Гъей балам! Эсинге гелтир чи, оьз яшавунгда сен кёп-кёп ниьматланы алдынг, Лазар буса янгыз азап гёрюп турду. Гъали буса о мунда кеп чеге, сен азап чегесен. ²⁶ Ондан къайры да, бизин де, сизин де арабызда бек уллу бир къакъа бар. Мундан сизин якъгъа чыкъма сюегенлер де чыгып болмажакълар, шолай ондан бизин якъгъа да чыгып болмажакълар», – деп жавап бере.

²⁷ Шо заманда бай: «Олай буса, атам, тилеймен сагъа, ону мени атамны уьюне йибер, ²⁸ мени беш агъа-иним бар, олар да азап береген бу ерге гелмесинлер деп, Лазар олагъа буварсын», – дей. ²⁹ Ибрагъим огъар: «Оларда Мусаны ва пайхаммарланы Сыйлы Язывлары бар. Къой, агъа-инилеринг оланы Сыйлы Язывларына гёре юрюсюнлер», – деп жавап бере. ³⁰ Бай да: «Тюгюл, Ибрагъим атам. Оьлюлерден бирев сама оланы янына гелсе, олар товба этерлер», – дей. ³¹ О заман Ибрагъим огъар: «Эгер агъа-инилеринг Мусагъа ва пайхаммарлагъа тынгламай буса, оланы бирев де, гъатта оьлюлерден бири тирилсе де, инандырып болмаслар», – деп жавап бере.

Иман къардашдан гечив

17 ¹ Иса якъчыларына булай дей:
– Инсан оьзюн гюнагъгъа тартагъан затлардан къутулмагъа болмай, тек шо гюнагъгъа чакъырагъан адамны гъалына адаршай. ² Магъа аявулардан бирин гюнагъ ёлгъа салгъан гишини бойнуна тирменташ да тагып, денгизге ташламакъ ону учун яхшы болар эди. ³ Вёрегиз, сакъ болугъуз! Эгер иман къардашынг сагъа къаршы гюнагъ иш этсе, огъар айып эт, эгер этеген гюнагъ ишине гёкюнсе, ондан геч. ⁴ Эгер гюнде етти керен о сагъа къаршы гюнагъ иш этип ва гюнде етти керен о сагъа: «Айыплыман, геч», – деп айтса, ондан геч.

Къулланы борчлары

⁵ Шо заман элчилер Рабби Исагъа:

– Иманыбызны артдыр, – дейлер.

⁶ Рабби Иса булай дей:

– Эгер сизин бир гиччинева урукъ чакъы иманыгъыз бар эди буса, бу тут терекге: «Мундан чыгып, денгизде орнатыл!» – деп айтсагъыз, о сизге таби болур эди.

⁷ Айттайыкъ, сизин ер сюреген яда къойлар багъагъан бир къулугъуз бар. Къулугъуз авлакъдан къайтгъанда, огъар: «Тез гел, тепсиде олтур», – деп сиз къайсыгъыз айтарсыз? ⁸ Терсине, огъар: «Магъа ахшамгъа аш гъазирле, мен ашайгъан ва ичеген заманны ичинде магъа къуллукъ этип тур, оьзюнг сонг ашарсан ва ичерсен», – деп айтмасмысыз? ⁹ Оьзю кютме герекли буйрукъларыгъызны кютгени учун, къулунга сен баракалла бермесен чи? ¹⁰ Сиз де шолай, сизге буюрулгъан бары да затны кютюп битген заманда: «Биз янгыз бир къулларбыз, биз оьзюбюзге этме тюшеген затны этип турдукъ», – деп айтыгъыз.

Яман гён аврувланы сав болуву

¹¹ Ерусалимге барагъан ёлунда Иса Самария булан Галилеяны арасындагъы дазу бойдан оьте. ¹² Бир керен бир юртгъа гиреген заманда, Огъар яман гён аврувлу он адам къаршы бола. Олар йыракъда да токътап:

¹³ – Иса, Устаз, бизге бир рагъму эт! – деп къычыра.

¹⁴ О адамланы гёрюп, Иса олагъа:

– Барып дин къуллукъчуларыгъызгъа гёрюнюгюз, – дей.

Олар барагъанда, ёлдокъ да аврувундан тазаланалар. ¹⁵ Олардан бири, оьзю сав болгъанын гёрюп, къычырып Аллагъгъа макътава эте туруп, гери къайта ¹⁶ ва Исаны аякъларына баш уруп, Огъар алгъыш эте. Шо адам самариялы болгъан. ¹⁷ Шо вакъти Иса:

– Тазалангъанлар он адам тююлюмю эди? Къалгъан тогузу къайда?

¹⁸ Оланы бу ят тухумдан болгъанындан башгъа бири де гери къайтып Аллагъгъа алгъыш этмедими? – деп сорай.

¹⁹ Сонг огъар:

– Туруп бар. Сени иманынг къутгъарды, – дей.

«Аллагъны гъакимлиги къачан башланажакъ?»

²⁰ Бир керен фарисейлер Огъар Аллагъны гъакимлиги не заман гележек деп сорайлар. Иса олагъа:

– Аллагъны гъакимлиги гёрюп болардай зат тююлю. ²¹ «О, муна, мунда!» яда «Она, онда!» – деп бирев де айтып болмас. Неге тююлю де, Аллагъ сизин арагъызда* гъакимлик этедир, – деп жавап бере.

²² Сонг Иса якъчыларына булай дей:

– Олай бир гюнлер гележек чи, Инсанны Уланыны гюнлеринден бирисин гёрмеге сюежексиз, тек гёрюп болмажакъсыз. ²³ Сизге: «О мунда!» яда «О онда!» – деп айтажакълар. Еригизден тербенмегиз ва артындан чапмагъыз. ²⁴ Яшмын кёкню бир ягъасындан чыгып, бириси ягъасында нечик лансыллай буса, Инсанны Уланы да къайтып гележек гюнюнде шолай болажакъ. ²⁵ Амма шолай болгъунча, кёп азап чекмеге ва бу наслуну янындан инкар этилмеге борчлу болажакъ.

²⁶ Нугъну гюнлеринде нечик болгъан буса, Инсанны Уланыны гюнлеринде де шолай болажакъ: ²⁷ Нугъ гемеге минген гюнге ерли инсанлар ашап, ичип, къатын алып, эрге барып тургъанлар, сонг сув алып, оланы барын да дагъытгъан.

²⁸ Лутну гюнлеринде де шолай болгъан: инсанлар ашап, ичип, сатып-алып, чачып, уй къуруп тургъанлар. ²⁹ Лут Содомдан чыкъгъан гюн, кёкден от ялын тюшюп, барын да къыргъан. ³⁰ Инсанны Уланы къайтып гележек гюн де муна шолай болажакъ.

³¹ Шо гюн къалкъыдагъылар, уйдеги затын алабыз деп, тюпге тюшмесинлер. Авлакъдагъылар, уст опуракъларын алабыз деп, уюне къайтмасынлар. ³² Лутну къатынын эсге алып къоюгъуз! ³³ Ким оюзюню жанын къутгъарма айланса, о ону тас этер, ким ону тас этсе, о ону къутгъарар. ³⁴ Сизге айтаман: шо гече бир тёшекеде экев болажакъ: бири алынажакъ, бириси буса къалажакъ. ³⁵ Бирче тирмен тартагъан эки къатын болажакъ: бири алынажакъ, бириси буса къалажакъ. [³⁶]**

³⁷ Шо заман Исаны якъчылары Огъар:

* 17:21 Грек тилден къумукъ тилге «арагъызда» деп гёчюрюлген сёзю «ичигизде» деп де гёчюрюл бола.

** 17:36 Бир-бир грекче къольязывларда «Авлакъда экев болажакъ: бири алынажакъ, бириси къалажакъ» деген гесек ёлукъмай.

– Бу затлар бары да къайда болажакъ, я Рабби? – деп сорайлар.

– Къайда олю сюек болса, шонда къаракъуш да болур*, – деп жавап бере Иса.

Тул къатынны ва дуванчыны гъакъында

18 ¹ Иса якъчыларына къаныгъып дуа этмекни ва геч ругъдан тюшмей турмакъны гъакъында бир масал айта:

² – Бир шагъарда Аллагъдан къоркъмайгъан ва адамлардан уялмайгъан бир дуванчы болгъан. ³ Бу шагъарда бир тул къатын да болгъан. Бу къатын, гъар заман дуванчыны янына гелип: «Душманымдан мени якъла», – дей болгъан. ⁴ Кёп заманлар дуванчы ону тилевюн кютме суймей тургъан. Сонг оьз-оьзюне: «Мен Аллагъдан къоркъмасам да, адамлардан уялмасам да, ⁵ бу къатын мени беззер этип тура. Дагъы да гелип мени инжитмесин учун, ону тилевюн кютейим чи», – деп ойлаша.

⁶ Сонг Раббиз Иса булай дей:

– Гъарамчы дуванчы не айтгъанны эшитдигизми? ⁷ Сайлангъанларын, Оьзюне гече де, гюн де ялбарагъанланы Аллагъ якъламай къояжакъмы? Аллагъ олагъа шоссагъат кёмек этмеге алгъасамажакъмы? ⁸ Сизге айтаман: О шоссагъат кёмек этежек. Амма Мен, Инсанны Уланы, гелген заманда, ер юзюнде иман табажакъманмы экен?

Фарисейни ва ясакъчыны гъакъында

⁹ Оьзлени муьмин болгъанына инанып, башгъаланы тёбен гёреген биревлеге Иса булай бир масал айта:

¹⁰ – Эки адам дуа этмек учун ибадатханагъа геле, оланы бири – фарисей, биревюсю – ясакъчы. ¹¹ Фарисей эретуруп, оьз-оьзюне булай дуа эте: «Я Аллагъ! Мен башгъа адамлар ймик талавурчу, гишини хатирин къалдырагъанлардан, зиначы яда шу ясакъчы ймик тююлюм учун Сагъа шюкюрлюк этемен. ¹² Жумада эки керен ораза тутаман, алагъан бары да затымны ондан бир пайын беремен». ¹³ Ясакъчы буса, арекеде токътап, гёзлерин кёкге гётерип къарап да болмай, тёшюне уруп тююнюп: «Я Аллагъ! Мен гюнагълыгъа рагъмулу бол!» – дей.

¹⁴ Сизге айтаман: фарисей тююлю, Аллагъны ягъындан бу адам къабул этилип, уюне гетген. Неге тююлю де, оьзю оьзюн оьр гёрежек гъар ким тёбен болажакъ, тёбен гёрегени буса оьрленежек.

* 17:37 Бу айтыв: «олю сюек бар ерде къаракъушлар болагъаны мекенли ймик, бу затлар болажакъ да мекенли» деген маънаны бере.

Иса ва яшлар

¹⁵ Иса кьолун тийдирсин деп, Ону янына яшланы да гелтирелер. Якъчылары буса оланы гирме кьоймай, алып гелгенлеге урушма башлайлар. ¹⁶ Амма Иса, яшланы янына чакъырып:

– Къоюгъуз, яшлар Мени яныма гелсинлер, олагъа пуршав этмегиз! Неге тююл, Аллагъны гъакимлиги тап яшлар йимиклер учундур. ¹⁷ Гертисин сёйлеймен сизге: ким яшлар йимик Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмесе, о бир заманда да шо гъакимликни тюбюне тюшмес, – дей.

Бай гъаким

¹⁸ Бир гъаким адам Исагъа:

– Яхшы Устаз, даимлик яшав алмакъ учун, мен не этме герекмен? – деп сорай.

¹⁹ – Не учун сен Магъа яхшы деп айтасан? Бир Аллагъдан башгъа дагъы бирев де яхшы тююлдюр. ²⁰ Сен Ону буйрукъларын билемисен? Зина этме, адам оьлтюрме, урлама, ялгъан шагъатлыкъ этме, атанга ва ананга гъюрмет эт, – дей Иса огъар.

²¹ – Мен буланы барысын да яш заманымдан берли юрютемен, – дей о.

²² Шону эшитген сонг, Иса огъар:

– Сагъа дагъы да бир зат етишмей: бар чакъы малынгны сатып, пакъырлагъа уьлеш. Шо заман кёклерде сени хазналарынг болур. Сонг гел, Мени артыма тюш! – дей.

²³ Бу сёзлени эшитгенде, о адам бек пашман бола, неге тююл о бек бай гиши болгъан. ²⁴ Ону пашман болгъанын гёрюп, Иса:

– Бай гишиге Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмеге нечик кыиындыр. ²⁵ Бай гишиге Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмекден эсе, тюеге инени гёзюнден оьтмеге рагъатдыр, – дей.

²⁶ Бу сёзлени эшитгенлер:

– Олай буса, ким кьутгъарылмагъа болур дагъы? – деп сорайлар.

²⁷ – Инсанлар учун имкансыз зат Аллагъ учун имканлы, – дей Иса.

²⁸ Шо заманда Петер:

– Муна, биз бары да затыбызны да къоюп, Сени артынг булан юрюп турабыз, – дей.

²⁹ – Гертисин сёйлеймен сизге: Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмек учун, уьюн-эшигин, агъа – инилерин, кызардашларын, ата-анасын кьатынларын, яда яшларын ким кьойса, ³⁰ бу дюньяда дагъы да артыгъын алажакъ ва гележек девюрде даимлик яшав алажакъ, – дей Иса олагъа.

Иса оьлюп тирилежегин янгыдан билдире

³¹ Он эки якъчысын янына чакъырып, Иса олагъа:

– Муна биз Ерусалимге бара турабыз. Онда Инсанны Уланы гъакъында пайхаммарлар язгъан бары да зат яшавгъа чыгъажакъ. ³² Мени, Инсанны Уланын, ят халкъланы кьолуна бережеклер. Олар Мени хорлажакълар, Магъа сёгюшежеклер, бетиме тюкюрежеклер, ³³ къамучу булан тюежеклер ва оьлтюрежеклер. Мен буса уьюнчю гюн къайтып тирилежекмен, – дей.

³⁴ Амма олар бу сёзлерден гьеч бир зат да англамайлар. Исаны бу сёзлерини маънасы олардан яшырыла ва олар шону билмейлер.

Иса бир сокъурну гёзлерин сав эте

³⁵ Иса Еригъонгъа ювукъ болгъан заманда, бир сокъур ёл ягъада олтуруп садагъа тилей болгъан. ³⁶ Оьзюню янындан кёп адам оьтюр баргъан тавушну эшитгенде:

– Бу недир? – деп сорай сокъур.

³⁷ Огъар назаретли Иса гетип бара деп айтала. ³⁸ Шо заман сокъур:

– Гьей Давутну Наслусу Иса! Магъа бир рагъму эт! – деп кычыра.

³⁹ Алда барагъанлар ону сёйлеме кьоймай токътатмагъа къарайлар. Сокъур буса: – Давутну Наслусу! Магъа бир рагъму эт! – деп бирден-бир бек кычыра.

⁴⁰ Иса, токътап, ону Оьзюню янына алып гелсин деп буюра. Сокъур ювукълашгъан заманда, Иса Огъар:

⁴¹ – Мен сагъа не этгенни сюесен? – деп сорай.

– Я Раббим! Мен гёрмеге сюемен, – деп жавап бере сокъур.

⁴² – Сен гёрежексен! Сени иманынг кьутгъарды, – дей Иса огъар.

⁴³ Сокъур шоссагъат гёреген болуп къала ва Аллагъгъа алгъыш эте туруп, Исаны арты булан гете. Ону гёрген бютюн халкъ да Аллагъгъа макътавлар эте.

Иса ва ясакъчы Закай

19 ¹ Еригъон шагъаргъа гирип, Иса ону орамларындан юрюй. ² Онда Закай деген бир адам бола. Закай ясакъчыланы башчысы ва бир бай гиши болгъан. ³ О Исаны гёрмеге ва Ону ким экенин билмеге сюе. Амма Закайны бою гиччи болгъаны саялы ва халкъны да кёплюгонден Ону гёрюп болмай. ⁴ Исаны гёрмек учун, о чабып алгъа чыгып, бир тут терекге мине. Иса шо терекни янындан оьтме герек болгъан.

⁵ Иса шо ерге гелген заманда, къарап Закайны гёре ва огъар:

– Закай! Тез ерге тюш, бугюн Магъа сени уьюнде болмагъа герек болажакъ, – дей.

⁶ О чалт тюшюп, Исаны бек сююп къабул эте. ⁷ Муну гёрюп, халкъ къзапланмагъа башлай ва:

– О бу гюнагылы адамны уюне неге гирди экен? – деп сёйлей.

⁸ Закай, Раббини алдында токътап, Огъар:

– Я Раббим, бар байлыгъымны яргысын мен пакъырлагъа бережекмен ва кимден артыкъ алгъан бусам, дёрт керен артыкъ этип къайтарып бережекмен, – дей.

⁹ – Бугюн бу уйге къутгъарылыв гелди, неге тюгюл бу адам да Ибрагимни уланларындан биридир. ¹⁰ Мен, Инсанны Уланы, адашгъанланы табып, оланы къутгъармакъ учун гелгенмен, – дей Иса огъар.

Аллагъ бергени булан пайдаланыв

¹¹ Иса Ерусалимге ете тура болгъанына гёре, бир-бир адамлар буса узакъ къалмай Аллагъ гъакимлик этегени белгили болажакъ деп гысап эте болгъан. ¹² Иса булай масал айта:

– Бай тухумдан бир адам пача болмакъ учун йыракъ бир элге ёлгъа онгарыла. О ондан озюню халкъына пача болуп къайтып гелмеге тарыкъ болгъан. ¹³ Къулларындан он адамны чакъырып, олагъа он алтын акъча берип: «Мен гелгинче, булар булан пайдаланып, къазанып туругъуз», – дей. ¹⁴ Ватандашлары буса ону гёрюп ярамай болгъан ва ону артындан элчилер йиберип: «Бу адам бизин устюбюзде пача болгъанын сюймейбиз», – деп айтмакъны тапшуралар.

¹⁵ Пача да болуп гери къайтгъандан сонг, о озлеге акъча берген къулларыны янына чакъырты ва ким нечакъы къазангъанны билмеге сюе. ¹⁶ Биринчиси гелип: «Есим, сени алтынынг булан дагъы да он алтын къазандым», – дей. ¹⁷ Пача огъар: «Яхшы, яравлу къулум! Аз затда гъалал болгъанынг учун, он шагъарны устюнде гъакимлик къуллукъну алажакъсан», – дей. ¹⁸ Экинчиси гелип: «Есим, сени алтынынг булан дагъы да беш алтын къазандым», – дей. ¹⁹ Бугъар да: «Сен де беш шагъарны устюнде гъакимликни алажакъсан», – дей пача.

²⁰ Шо заман учюнчюсю гелип: «Есим, муна сени алтынынг, мен муну явлукъгъа да чырмап сакълап турдум. ²¹ Сен бек рагъмусуз адам экенинг саялы, мен сенден къоркъдум. Сен озюнг салмагъан затны аласан, озюнг чачмагъан затны жыясан», – дей. ²² Пача огъар: «Гъей ярахсыз къул! Мен сени озюнгни сёзлеринг булан жазалажакъман. Мен рагъмусуз адам экенини, салмагъанымны алагъанымны ва чачмагъанымны жыягъанымны сен биле эдинг чи. ²³ Хайыр алмакъ учун, акъчаны адамлагъа сама неге бермединг? Къайтгъанда шо хайыры да булан магъа берир эдинг», – дей. ²⁴ Сонг къуллукъчуларына: «Мундан алтынны алыгъыз ва он алтыны булангъысына беригиз», – дей. ²⁵ «Есибиз, ону булай да он алтыны бар чы!» – дей олар. ²⁶ «Сизге айтаман

чы, кимники бар буса, огъар берилежек, онукине дагъы да къошулажакъ, ёкънуки буса бар заты да алынажакъ. ²⁷ Мен озлени устюнде пача болгъанны сюймейген шо мени душманларымны буса мунда гелтиригиз ва мени гёзюмню алдында оьлтюрюгюз», – дей пача.

Исаны Ерусалимге геливю

²⁸ Бу масалны да айтып, Иса алгъа, Ерусалимге багъып гете. ²⁹ Ерусалимни къырындагъы Зайтун тавну бетинде ерлешген Байтагия булан Байтаниягъа ювукълашгъан заманда, якъчыларындан экевюн алгъа йибере туруп, ³⁰ Иса олагъа булай дей:

– Тувра къаршыгъыздагъы юртгъа барыгъыз. Юртгъа гиргенде, озюнө бирев де минмеген байлангъан бир къодукъну табажакъсыз. Ону чечип мунда гелтиригиз. ³¹ Эгер сизге: «Неге чечесиз?» – деп сораса: «Бу Раббизге тарыкъ», – деп айтарсыз.

³² Йиберилген Исаны якъчылары онда баргъанда, гъар затны О айтгъан кюйде табалар. ³³ Олар къодукъну чечеген заманда, ону есилери:

– Къодукъну неге чечесиз? – деп сорайлар.

³⁴ – Бу къодукъ Раббизге тарыкъ, – деп жавап берелер олар. ³⁵ Къодукъну Исаны янына гелтирелер ва огъар уст опуракъларын юклеп, ону устюне Исаны миндирелер. ³⁶ Иса барагъанда, адамлар уст опуракъларын чечип, ёлгъа яялар.

³⁷ Иса Зайтун Тавну тюбюне ювукълашгъан заманда, кёп санавдагъы бары да Ону якъчылары, озлер гёрген бары да аламатлардан сююнуп, шат бола ва къычырып Аллагъгъа макътавлар этмеге башлайлар:

³⁸ – Раббизни аты булан гелеген Пачагъа Аллагъны яхшылыгъы болсун! Кёклерде паракъатлыкъ ва Аллагъгъа макътав болсун! – дейлер.

³⁹ Халкъны арасындан фарисейлерден бирлери чыгып, Огъар:

– Устаз, Сен якъчыларынгни токътат! – дейлер.

⁴⁰ – Инаныгъыз, эгер олар токътаса, ташлар окъюрежеклер, – деп жавап бере Иса олагъа.

⁴¹ Ерусалимге ювукълашгъанда, шагъаргъа къарап, Иса йылай ва:

⁴² – Агъ, бугюн сама сени халкъынг учун паракъатлыкъны ёлун гёрген эдинг буса. Амма о гъали сени гёлеринге гёрюнмей. ⁴³ Сагъа олай бир гюнлер къобажажакъ: душманларынг айланангда бекликлер къуражакълар. Айланангни къуршап алажакълар, бары да якълардан сени къысажакълар. ⁴⁴ Сени дагъытажакълар, халкъынгни къыражакълар, ташынгни устюнде ташынгни да къоймажакълар. Неге тюгюл де, Аллагъ сени къутгъармакъ учун гелген заманны сен билмединг, – дей.

Иса ибадатханада

⁴⁵ Сонг Иса, ибадатханагъа гирип, ондагъы сатывчуланы къуваламагъа башлай. ⁴⁶ Олагъа:

– Сыйлы Язывларда: «Мени уьом дуа этеген уйдюр», – деп язылгъан. Сиз буса ону талавурчуланы уясына айландыргъансыз! – дей.

⁴⁷ Иса гъар гюн ибадатханада Аллагъны каламын англатып тура. Баш дин къуллукъчулар, дин алимлери ва халкъны башчылары буса Ону оьлтюрмек учун кюй излеп айлана. ⁴⁸ Амма олар шону нечик этме герекни билмей, неге тюгюл бютюн халкъ Исаны янындан таймай, Огъар бек агъамият берип тынглай.

Иса баш дин къуллукъчулагъа жавап бере

20 ¹ Бир керен Иса ибадатханада халкъгъа Аллагъны каламын англатып ва Сююнч Хабарны билдирип турагъанда, Огъар баш дин къуллукъчулар, дин алимлери ва тамазалар ювукълашып:

² – Сагъа бу ишлени этмеге ихтияр къайдан гелгенни ва Сагъа бу ихтиярны ким бергенни бизге айт, – дейлер.

³ Иса олагъа:

– Мен де сизге бир зат сорайым ва сиз Магъа жавап беригиз: ⁴ Ягъияны, адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурмагъа ихтияры Аллагъданмы эди яда инсанларданмы эди? – деп сорай.

⁵ Олар бир-бири булан эришмеге башлай:

– Эгер: «Аллагъдан эди», – десек, шо заман О: «Неге дагъы сиз огъар инанмадыгъыз?» – деп соражакъ. ⁶ Эгер: «Инсанлардан эди», – десек, бютюн халкъ бизин ташгъа тутажакъ, неге тюгюл халкъ Ягъияны пайхаммар деп гысап эте. ⁷ Олар Исагъа:

– Биз билмейбиз, – деп жавап берелер.

⁸ – Бу ишлени кимден ихтияр булан этегенимни сизге Мен де айтмасман, – дей Иса олагъа.

Юзюм бавну къуллукъчуларыны гъакъында

⁹ Иса халкъгъа булай бир масал айта:

– Бир адам, юзюм бав орнатып, ону юзюмчулеге ижарагъа бере ва узакъ замангъа оьзю ят ерге чыгып гете. ¹⁰ Юзюм бишген заманда, юзюмню тюшюмюнден оьзюне тиеген пайны берсин деп, о юзюмчулени янына бир къулун йибере. Юзюмчулер буса, ону токъалап, бир зат да бермей, къайтарып йиберелер. ¹¹ О янгъдан бирдагъы къулун йибере. Олар ону да токъалап, сөгюшюп, бир зат да бермей къайтаралар. ¹² Уьюнчюсюн де йибере. Олар ону да яралап, къувалап йиберелер.

¹³ О заман юзюм бавну еси: «Мен гъали не этейим? Къой, кеп сюеген уланымны йиберип къарайым, балики, ону гёрюп, олар огъар сама абур этерлер», – деп ойлаша.

¹⁴ Юзюмчулер буса, ону гелегенин гёрюп: «Бу гелегени – варис. Гелигиз, ону да оьлтюрейик, шо заман ону мюлкю бизинки болуп къалыр», – деп бир-бири булан сёйлешелер. ¹⁵ Ону юзюм бавдан аректе чыгъарып, оьлтюрелер.

Энни юзюм бавну еси олагъа не этежек? ¹⁶ Гелип, шо юзюмчулени оьлтюрюп, юзюм бавну башгъаларына ижарагъа бережек.

Муну эшитгенлер буса:

– Шолай болурдан Аллагъ сакъласын! – дейлер.

¹⁷ Иса, олагъа тикленип къарап:

– Олай болгъан сонг Сыйлы Язывларда: «Усталар ташлап къойгъан таш кюрчюню аслу ташы болуп токътады», – деп язылгъан сёзлер не демекдир?

¹⁸ Бу ташгъа сюрюнюп йыгъылгъан гъар ким пара-пара болажакъ, о кимни уьстюне тюшсе, ону янчажакъ, – дей.

¹⁹ Шо заман баш дин къуллукъчулар ва дин алимлери, бу масалны Иса оьзлени гъакъында айтгъанны англап, шоссагъат Ону тутмагъа сюелер, амма халкъдан къоркъалар.

«Пачаныкин – пачагъа»

²⁰ Исаны нечик буса да бир терс сёзюн тапмакъ учун, Ону артындан муьмин адамлар болуп гёрюнеген бир нече тилчилени тергев юрютмеге салалар. Ону Рум гъакимини къолуна бермеге къаст этелер. ²¹ Олар Исагъа:

– Устаз, биз билебиз, Сен гъакъ затны сёйлейсен ва уйретесен. Биревню де бетин этмейсен, Аллагъны ёлуна гъакъ кюйде уйретесен.

²² Биз Румну пачасына ясакъ бермеге герекбизми яда тюгюлбюзюмю? – деп сорайлар.

²³ Иса, оланы гыллаасын англап:

²⁴ – Магъа бир гюмюш акъча гёрсетигиз. Бу сурат кимникидир? Мунда кимни аты язылгъан? – деп сорай.

– Румну пачасыныки, – деп жавап берелер олар.

²⁵ – Шолай буса, Румну пачасыныкин пачагъа, Аллагъныкин Аллагъгъа беригиз, – дей Иса олагъа.

²⁶ Халкъны алдында Исаны терс сёзюн тапма болмай ва Ону жавабына тамашалыкъ этип, олар иннемей токътайлар.

Тириливню гъакъында

²⁷ Оълумден сонг тирилмек ёкъ деп сёйлейген саддукейлени* бирлери, шо заман Исаны янына гелип, Огъар булай сорайлар:

²⁸ – Устаз, Муса Къанунда бизин учун булай язгъан: эгер биревню къатыны булангъы агъасы оылсе ва о авлетсиз къала буса, иниси авлетсиз оылген агъасыны наслусун узатмакъ учун, ону къатынын алмагъа герек деп айтыла. ²⁹ Етти агъа-ини болгъан. Биринчиси къатын алып, авлетсиз оыле, ³⁰ экинчиси де шо къатынны ала ва о да авлетсиз оыле. ³¹ Уъчюнчюсю де шо къатынны ала. Шолай еттиси де, оьзлерден сонг авлет къалмай, оьлелер. ³² Ахырда къатын да оыле. ³³ Энни оьлюлер тирилегенде, о къатын етти де агъа-иниден къайсыны къатыны болажакъ? Неге тьогюл, оланы барысы да ону эри болгъан эди чи.

³⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Бу дюньяны адамлары къатын алар, эрге барар. ³⁵ Оълумден тирилмеге ва о дюньяда яшамагъа лайыкълы саналгъанлар буса не къатын алмажакълар, неде эрге бармажакълар. ³⁶ Олар дагъы оьлюп болмажакъ, неге тьогюл олар малайиклер йимик болуп къалажакъ. Оълумден тирилгени саялы, олар Аллагъны авлетлеридир. ³⁷ Оьлюлени тирилегени гъакъда буса Муса оьзю яллайгъан тегенекни гъакъында сёйлейген заманда айтгъан ва Аллагъны гъакъында: «Ибрагъимни Аллагъы, Исгъакъны Аллагъы ва Якъубну Аллагъы», – деген. ³⁸ Шоллукъда Аллагъ оьлюлени Аллагъы тьогюл, савланы Аллагъы, неге тьогюл Ону учун барысы да савдур.

³⁹ Дин алимлерден бирлери:

– Устаз, Сен яхшы айтдынг, – дей.

⁴⁰ Дагъы гъеч бирев де Огъар бир зат да сорамагъа болушлукъ этмей.

«Месигъ кимни Уланыдыр?»

⁴¹ Иса олагъа булай дей:

– Месигъ Давутну Наслусу деп нечик айтма болалар? ⁴²⁻⁴³ Оьзю Давут Забур китапта булай дей:

Аллагъ Мени Раббиме айтды:

«Мен Сени душманларынгни аякъ тьобюнге салгъынча,

гелип Мени онг ягъымда олтуруп тур».

⁴⁴ Давут Исагъа Рабби деп айта болгъан сонг, О Давутну Наслусу нечик бола дагъы?

⁴⁵ Бьютюн халкъ бу сёзлеге тынглайгъан вакътиде, Иса якъчыларына:

* 20:27 *Саддукейлер* – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бёлюк. Сёзлюкте де къара.

⁴⁶ – Дин алимлерден сакъ болугъуз. Олар узун опуракълар гийип юрюмеге сюелер. Базар майданларда халкъ оьзлени гьюрметлегенни, синагогларда алгъа чыгъып, шатлыкъ мажлислерде де тёрге чыгъып олтурмагъа сюелер. ⁴⁷ Олар тул къатынланы мал-матагъын талайлар ва гёземелик учун узакъ дуалар этелер. Оланы лап къатты жаза къаравул-лап тура, – дей.

Тул къатынны садагъасы

21 ¹ Иса къарап, садагъа сандыкъгъа акъча салагъан бай гишилени гёре. ² Онда эки увакъ акъча салагъан бир ярлы тул къатынны да гёре. ³ Сонг:

– Гертисин сёйлеймен сизге: бу ярлы тул къатын барындан да артыкъ акъча салды. ⁴ Олар барысы да оьзлени байлыгъыны кёплюгюнден садагъа этдилер. Бу къатын буса оьзюню ярлылыгъындан яшавлукъ учун кьойгъан бары да акъчасын берди, – дей.

Иса ибадатхананы бузулажагъын айта

⁵ Ибадатханада болгъанлар ону гъакъында о багъалы ташлардан ишленгенни ва багъалы савгъатлар булан безенгенни гъакъында сёйлейгенде, Иса:

⁶ – Олай бир гюнлер гележек, сиз гъали мунда къарап сукъланагъан затланы бирини де ташыны уьстюнде ташы да къалмажакъ, бары да зат дагъытылажакъ, – дей.

Аламатлар ва гьызарлавлар

⁷ – Устаз, Сен айтагъан затлар къачан болажакъ? Шо заманны геливон гёрсетеген не аламат болур? – деп сорайлар Исагъа.

⁸ О булай дей:

– Вёрегиз, сакъ болугъуз, сизин алдатмасынлар! Бир кёплер Мени атым булан гележеклер. «Мен Месигъмен» ва: «О вакъти ювукъда», – деп айтажакълар. Оланы арты булан бармагъыз. ⁹ Сиз гележекде давланы да, оланы гъакъындагъы хабарланы да эшитгенде, кьоркъмагъыз! Олар болмагъа герекли затлар. Амма шо заманда да ахыр заман гелип битмегендир.

¹⁰ Сонг Иса олагъа булай дей:

– Бир миллет башгъа миллетге, бир пачалыкъ башгъа пачалыкъгъа къаршы гётерилежек. ¹¹ Гючлю ер тербенивлер, хыйлы ерлерде ачлыкъ ва кьыргъынлар, кёкде бек кьоркъунчлу агъвалатлар ва тамаша аламатлар болажакъ.

¹² Буланы барысы да болгунча, Мени атымны макътап юрюгенигиз саялы, сизин тутажакълар, такъсырлажакълар, синагогларда дуван

этежеклер ва туснакъялагъа тыгъажакълар, пачаланы ва гъакимлени алдына алып баражакълар. ¹³ Шо заман Мени гъактымда шагъатлыкъ этежексиз. ¹⁴ Оьзюгюзню якълап не жавап бережекбиз деп алданокъ ойлашмагъыз. ¹⁵ Мен сизге тилде пасигълик ва гъакъыл бережекмен, сизге къаршылыкъ гёрсетегенлени гъеч бириси де не ону инкар этмеге, неде огъар къаршы турмагъа болмажакъ. ¹⁶ Гъатта ата-аналарыгъыз ва агъа-инилеригиз, къардашларыгъыз ва къурдашларыгъыз да, сизге на-мартлыкъ этип, сизин бирлеригизни оьлтюртежеклер. ¹⁷ Мени атымны макътап юрюгенигиз саялы, бары да халкълар сизин гёрюп ярамайгъан болажакълар. ¹⁸ Амма сизин башыгъыздан бир тюк де тюшмежек. ¹⁹ Чыдамлыкъ этсегиз, сиз герти яшав алажакъсыз.

Иса Ерусалимни дагъылажагъын айта

²⁰ — Ерусалимни асгерлер къуршагъанны гёрген заманда, билип къоюгъуз, о дагъылажакъ заман ювукълашгъандыр. ²¹ Шо заман ягъудеядагъылар тавлагъа къачсынлар, Ерусалимни ичиндегилер ондан чыгъып тайсынлар, ондан тышдагъылар шагъаргъа къайтмасынлар, ²² неге тюгюл шо гюнлер Сыйлы Язывларда язылгъан бары да затлар яшавгъа чыгъагъан жаза гюнлери болажакъ. ²³ Шо гюнлерде айлы болгъан ва эмчек ичиреген къатынланы гъалына адаршай! Бу уьлкеге уллу пелекет къобажакъ ва бу халкъны уьстюне Аллагъны къзапланыву тюшежек. ²⁴ Оланы бирлери къылычдан къырылажакъ, оьзгелерин башгъа уьлкеге есир этип элтежеклер. Оьзлени болжалы битгинче, ят халкълар гелип Ерусалимни таптап туражакълар.

Инсанны Уланыны геливю

²⁵ — Гюнешде, айда ва юлдузларда уллу алапатлар болажакъ. Ер юзюндеги халкълар, гъалекленеген денгизни къайнашагъан толкъунларыны алдында къоркъуп, титирежеклер. ²⁶ Дюнъягъа къобажакъ пелекетлерден къоркъуп, инсанлар эслерин тас этежеклер. Неге тюгюл де, кёкдеги затлар чайкъалажакъ. ²⁷ О заман олар Инсанны Уланыны булутда къудрат ва сыйлы нюр булан гелегенин гёрежеклер. ²⁸ Бу ишлер болмагъа башлагъанда, сиз белигизни языгъыз ва башларыгъызны оьрге гётеригиз. Неге тюгюл де, сизин къутгъарылывугъуз ювукълаша турадыр.

Исаны сёзлери даим яшажакъ

²⁹ Сонг Иса олагъа булай бир масал айта:
— Инжирге ва бары да оьзге тереклеге бир къарагъыз: ³⁰ олар япыракъ ачагъан заманда, сиз ону гёрюп, яй лап ювукълашып турагъаны билесиз. ³¹ Шолай, сиз бу затланы болагъанын гёрген заманда, Аллагъ сизге гъакимлик этежек заман ювукълашгъанны билип къоюгъуз.

³² Гертисин сёйлеймен сизге: бу затлар барысы да, гъали бар наслу яшай туруп яшавгъа чыгъажакъ. ³³ Кёк де, ер де ёкъ болуп таяжакъ, амма Мени сёзлерим бир заманда да ёкъ болмажакъ.

«Айыкъ туругъуз»

³⁴ — Сакъ болугъуз! Кеп чегив ва ичкичилик булан, яшавну къайгъылары булан юреклеригиз авурлашмасын. Шо гюн сизге хапарсыздан гелип къалмасын. ³⁵ Ер юзюнде яшайгъанланы барысына да о гюн бир тузакъ йимик рас гелип къалажакъ. ³⁶ Айыкъ туругъуз! Болажакъ бары да балагъардан къутулмагъа ва Инсанны Уланыны алдында токътамагъа гючюгюз етишсин учун, гъар заман дуа этип туругъуз.

³⁷ Гюндюзлер Иса ибадатханада Аллагъны каламын англатып, гечелени буса ондан чыгъып, Зайтун Тавда оьтгерип тура. ³⁸ Исагъа тынгламакъ учун, бютюн халкъ эртенден тутуп Ону янына ибадатханагъа гелип тура.

Ягъуда Исагъа хыянатлыкъ эте

22 ¹ Ягъуди Пасха деп айтылагъан Маясыз Экмекни байрамы ювукълашып геле болгъан. ² Баш дин къуллукъчулар ва дин алимлер Исаны оьлтюртме кюй излей, амма халкъдан да къоркъа.

³ Шо заман Исаны он эки якъчысыны бири болгъан Ягъуда Искариетни юрегин иблис елей. ⁴ Баш дин къуллукъчуланы ва ибадатхананы сакълавчуларыны янына барып, о Исаны оланы къолуна нечик берме герекни гъакъында сёйлеше. ⁵ Олар сююнуп, огъар акъча берме рази болалар. ⁶ Ягъуда рази къала. Халкъ ёкъ ерде Исагъа хыянатлыкъ этмек учун онгайлы мюгълет ахтарып айлана.

Пасхагъа гъазирлик

⁷ Маясыз Экмекни гюню етише. Шо гюн ягъуди Пасха къурбанын сойма герек бола. ⁸ Иса:

— Барып, бизге Пасха ашын гъазирлегиз, — деп, Петерни ва Югъанын йибере.

⁹ — Биз къайда гъазирлегенни сюесен? — деп сорай Огъар олар.

¹⁰ Иса олагъа булай дей:

— Сиз шагъаргъа гирген заманда, сизге кажин булан сув алып барагъан бир адам расланажакъ. Арты булан о гирежек уйге барыгъыз ¹¹ ва уйню есине: «Сагъа Устаз Оьзюню якъчылары да булан бирге Пасха аш ашажакъ къонакъ уй къайдадыр?» — деп сорайгъанны айтыгъыз. ¹² О сизге оьрте ясалгъан, бары да зат гъазирленген бир уллу отав уйню гёрсетежек. Бизин учун ашам ашны шонда онгарыгъыз.

¹³ Якъчылары ёлгъа тюшелер ва бары да затны Иса айтгъан кюйде болуп табалар. Онда олар ягъуди Пасха ашны гъазирлейлер.

Пасха ашы

¹⁴Сагъаты гелген заманда, элчилери де булан Иса тепсиде олтура.
¹⁵Сонг:

– Мен азап чекме башлагъынча, бу Пасха ашын сизин булан бирче олтуруп ашамагъа нече де кѣп сюер эдим. ¹⁶Шо саялы сизге айтаман: Аллагъ гъакимлик этеген заман, шо герти Пасханы гюню гелмей туруп, Мен ону ашамажакъман, – дей Иса олагъа.

¹⁷Аякъны алып, О шюкюр дуа эте ва:

– Муну алыгъыз ва оз арагъызда бѣлюгюз. ¹⁸Сизге айтаман: Аллагъ толу кюйде гъакимлик этеген заман гелгинче, Мен юзюмден этилген чагъырны дагъы ичмежекмен, – дей.

¹⁹Иса экмек алып, шюкюр дуа да этип, сындырып якъчыларына пайлай. Сонг:

– Бу сизин учун берилеген Мени къаркъарамдыр. Муну Мени эсде сакъламакъ учун ашагъыз, – дей.

²⁰Ахшам ашдан сонг да, бир аякъ алып, булай дей:

– Бу аякъ сизин учун тѣгюлежек къанымдыр. О къан Аллагъны ва Ону халкъыны арасындагъы янгы разилешивню белгисидир. ²¹Къарагъыз: муна, Магъа хыянатлыкъ этегенни къолу да Мени булан бир тепсидедир. ²²Сыйлы Язывларда Озюню гъакъында язылгъаны йимик, Мен, Инсанны Уланы, оьлме герекмен. Амма Инсанны Уланына хыянатлыкъ этген адамны гъалына адаршай!

²³– Бу ишни къайсыбыз этмеге болурбуз? – деп бир-бирине сорамагъа башлайлар олар.

«Ким уллудур?»

²⁴Озлерден ким инг уллу саналмагъа герек деп де Исаны якъчыларыны арасында эришивлюк бола. ²⁵Иса олагъа булай дей:

– Бу дюньяда пачалар оз халкъларына буйрукъ эте ва олар озлеге «яхшылыкъ этегенлер» деп айтмакъны талап эте. ²⁶Амма сизин арагъызда олай болмасын! Арагъызда инг уллу болгъаныгъыз инг гиччи йимик турсун, гъакимлик этегенигиз де къуллукъчу йимик болуп къалсын. ²⁷Ким уллудур дагъы? Тепсиде олтургъанымы яда айланып огъар къуллукъ этегеними? Тепсиде олтургъаны тюгюлюмю? Муна, Мен сизин арагъызда бир къуллукъчу йимикмен. ²⁸Сиз Мени булан бирче бары да сынавлардан оьтдюгюз. ²⁹Атам Магъа берген гъакимлик ихтиярны Мен де сизге бермен. ³⁰Сиз Мен толу кюйде гъакимлик этеген заман тепсимде олтуруп ашамажакъсыз ва ичежексиз. Исрайылыны он эки уланындан болгъан къавумларына, демек савлай ягъуди халкъына дуван этмек учун, он эки тахгъа минип олтуражакъсыз.

Петер Исаны инкар этежегини гъакъында

³¹– Петер, Петер! Будайны елпип къувугъундан айырагъанда йимик, сизин имандан айырмагъа иблисте ихтияр берилген. ³²Тек сен имандан айрылмасын деп, Мен сени учун дуа этгенмен. Сен де, бир заман Магъа къайтып иман салып, иман къардашларынга къуват берерсен, – дей.

³³– Я Раббим, Сени булан туснакъгъа бармагъа да, оьлюмге бармагъа да гъазирмен, – деп жавап бере о Исагъа.

³⁴– Сагъа айтаман, Петер, бугюн хораз къычыргъынча, сен Мени таныйгъанынгны уьч керен инкар этежексен, – дей Иса.

³⁵Иса якъчыларына:

– Мен сизин дорбасыз, акъчасыз ва аякъгийимсиз йиберген заманда, сиз гъеч бир затдан тарчыкъ болдугъузму? – деп сорай.

– Гъеч бир затдан да тарчыкъ болмадыкъ, – деп жавап берелер.

³⁶Шо заман Иса олагъа булай дей:

– Гъали акъчасы барлар акъчасын алсынлар, дорбасы барлар дорбасын алсынлар, къылычы ѳкълар буса, палтарын сатып, къылыч алсынлар.

³⁷Шо саялы сизге айтаман: «О жинаятчылардан саналды», – деп Сыйлы Язывларда язылгъан сѣз Менден таба яшавгъа чыкъма герек. Неге тюгюл де, Мени гъакъымда язылгъан бары да сѣзлер гъали яшавгъа чыгъажакъ.

³⁸– Раббибиз! Муна мунда эки къылыч бар, – дей олар.

– Таман, – дей О.

Иса Зайтун Тавда дуа эте

³⁹Иса, уьйден чыгъып, гъар заман барагъан кюйде Зайтун Тавгъа бара. Ону арты булан якъчылары да бара. ⁴⁰Иса олагъа:

– Болажакъ сынавлардан оьтмек учун, дуа этигиз, – дей.

⁴¹Озю буса таш атгъанда етишеген мезгилге олардан ари тайып ва тизлеринден токътап:

⁴²– Гъей Атам! Тилеймен Сенден, бу къысметдан Мени къутгъар. Амма Мен сюеген кюйде тюгюл, Сен сюеген кюйде болсун, – дей туруп дуа эте.

⁴³Кѣкден бир малайик гелип, Огъар ругъ якъдан гюч бере. ⁴⁴Азап чеге туруп, О дагъы да къасткъылып дуа эте. Ондан тѣгюлеген тер ерни уьстюне тюшеген къан тамчылар йимик бола*.

⁴⁵Дуа этип битгенде, О якъчыларыны янына геле ва оланы дерт басмакъдан юхлай туруп таба. ⁴⁶Олагъа:

– Сиз неге юхлайсыз? Туруп, болажакъ сынавлардан оьтмек учун, дуа этигиз, – дей.

* 22:43-44 Бир-бир грекче къольязывларда бу аятлар ѳлукъмай.

Исаны тутулуву

⁴⁷ Иса бу сёзлени айтып тураганда, гелеген кёп халкъ гёрюне. Оланы алды булан буса Ону он эки якъчысындан Ягъуда деп айтылагъан бири-си геле. Исаны оьпмек учун, Ягъуда Огъар ювукълаша. ⁴⁸ Иса огъар:

– Ягъуда! Инсанны Уланын оьбюп кьолгъа беремисен? – дей.

⁴⁹ Иш не ерде экенни англап, Иса булан бирче болгъан Ону якъчылары Огъар:

– Я Рабби! Къылычланы кьоллайыкъмы? – деп сорайлар.

⁵⁰ Олардан бири дин къуллукъчуланы башчысыны кьулуна ура ва ону онг кьулагъын гесип тюшюре. ⁵¹ Шо заман Иса:

– Токътагъыз, таман! – дей. Сонг, кьулагъына кьолун тийдирип, ону сав эте.

⁵² Жыйылып Оьзюне кьаршы чыкыгъан баш дин къуллукъчулагъа, ибадатхананы сакълавчуларына ва тамазалагъа Иса булай дей:

– Мени тутмакъ учун, бир къачакъгъа йимик, сиз къылычлар ва такълар булан неге чыкдыгъыз? ⁵³ Мен гьар гюн сизин булан ибадатханада болуп турдум, сиз Магъа кьол да узатмадыгъыз. Гъали буса сизин заманыгъыз, кьарангъылыкъны гьакимлиги гелген.

Петер инкар эте

⁵⁴ Олар Исаны тутуп алып юрюйлер ва Ону дин къуллукъчуланы башчысыны уьюне гелтирелер. Петер буса арекден Ону арты булан юрюп тура. ⁵⁵ Адамлар абзарны ортасында от ягып, отну айланасында олтургъанда, Петер де оланы арасына гирип олтура. ⁵⁶ Къуллукъчу къатынлардан бири ону отну ягында олтургъанын гёре ва огъар тикленип къарап:

– Бу да Ону булан эди, – дей.

⁵⁷ Петер буса къатынгъа:

– Мен Ону танымайман, гьей къатын, – деп, Исаны таныйгъанын инкар эте.

⁵⁸ Бираздан сонг башгъасы ону гёрюп:

– Сен де олардансан, – дей.

Петер шо адамгъа да булай дей:

– Тюгюлмен, ювугъум.

⁵⁹ Бир сагъат вакъти оьте ва бирдагъы бирев къаныгъып:

– Гертиден де, бу да Ону булан эди, бу да галилеялы, – дей.

⁶⁰ Тек Петер о адамгъа да:

– Сен не айтагъанны мен англамайман, – дей.

О сёйлеп тураганда, шосагъат хораз къычыра. ⁶¹ О заман Рабби бурулуп Петерге къарай. Петерни де Рабби Иса оьзюне: «Хораз

къычыргъынча, сен Мени бугюн уьч керен инкар этежексен», – деп айтгъан сёзлери эсине тюше. ⁶² Петер кьыргъа чыгып, гынкъ этип йыламагъа башлай.

Асгерлер Исаны хорлай

⁶³ Исаны тутуп, Огъар кьаравул этеген адамлар Ону хорлай ва токъалай. ⁶⁴ Ону гёзлерин байлап, бетине ура ва:

– Пайхаммар бусанг, Сагъа ким ургъанны бил? – дей. ⁶⁵ Ону дагъы да хыйлы яман затланы айтып хорлайлар.

Исадан сорав алына

⁶⁶ Эртен болгъанда, халкъны тамазалары, баш дин къуллукъчулар ва дин алимлер жыйылып, Исаны ягъудилени оьр мажлисине гийирелер.

⁶⁷ Сонг:

– Сен Месигъ бусанг, айт бизге, – дейлер.

– Эгер сизге айтсам, инанмажакъсыз. ⁶⁸ Эгер сизге сорасам, Магъа жавап бермежексиз. ⁶⁹ Гъалиден сонг буса, Мен, Инсанны Уланы, Аллагъу-Тааланы онг ягында олтуражакъман, – деп жавап бере Иса.

⁷⁰ Олар бары да:

– Буса Сен Аллагъны Уланысан дагъы? – деп сорай.

– Сиз оьзюгюз де айтдыгъыз чы, – деп жавап бере Иса олагъа.

⁷¹ – Бизге дагъы не шагъатлыкъ тарыкъдыр? Ону авзундан биз оьзюбюз эшитдик чи! – дейлер олар.

Иса Пилат гьакимни алдында

23 ¹ Шо заман олар хозгъалып, Исаны Пилат гьакимни янына алып баралар. ² Исаны айыплама башлап:

– Биз Бу Адам ягъуди халкъны тюз ёлдан чыгъара, Румну пачасына ясакъ бермекни гери ура ва Оьзюне Месигъ деп ва пачаны атын кьоя туруп тапдыкъ, – дейлер.

³ – Сен ягъудилени пачасымысан? – деп сорай Пилат Огъар.

– Оьзюнг айтып бердинг чи! – деп жавап бере Иса огъар.

⁴ Пилат баш дин къуллукъчулагъа ва халкъгъа:

– Мен Бу Адамны такъсыргъа тартар йимик бир айыбын да тапмайман, – дей.

⁵ Амма олар бек къаныгъып:

– Бу Адам, бютюн Ягъудеяда Оьзюню уьйретивюн яйып, халкъны хозгъап тура. Галилеядан башлап гъали мунда да гелген, – дейлер.

Гьиродну дуваны

⁶ Галилеяны гьакъында эшитип, Пилат:

– Иса галилеялымы дагъы? – деп сорай. ⁷ Иса Гьиродну вилятын-дан экенни билгенде, Ону Гьиродну янына йибере. Шо гюнлерде Гьирод оъзю де Ерусалимде болгъан.

⁸ Исаны гёрюп, Гьирод бек сююнуп гете. О кёпден Исаны гёрме суюген, Ону гьакъындан кёп эшитген ва ондан бир аламат гёрмеге къастлы болгъан. ⁹ Гьирод Огъар кёп соравлар бере, амма Иса огъар гьеч жавап бермей. ¹⁰ Баш дин къуллукъчулар ва дин алимлер буса, токътап, Ону бек айыплай. ¹¹ Гьирод буса асгерлери булан, Исаны хор-лап ва иришхат этип, устьюне яхшы аба да гийдирип, Ону къайтара Пилатны янына йибере. ¹² Шо гюнден башлап Пилат да, Гьирод да бир-бири булан къурдашлар болуп къалалар. ондан алда буса оланы арасында душманлыкъ болгъан.

Исагъа оълум дуван этиле

¹³ Пилат, баш дин къуллукъчулары, халкъны ва ону башчыларын жыйып, ¹⁴ олагъа булай дей:

– Халкъгъа хозгъавул сала деп, сиз Бу Адамны мени яныма гелтиргенсиз. Муна, мен алдыгъызда ондан сорав алдым. Ону сиз айыплайгъан затларда гьеч биринде сама мен бу Адамны бир айыбын да тапмадым. ¹⁵ Гьирод да шолай бир зат да тапмай, къайтарып бизге йиберип гелди. Ону оьлтюрме тюшеген кюйде бир айыбы да табулмады. ¹⁶ Шо-гъар гёре, мен ону такъсырлап, йиберип къояжакъман. [¹⁷]*

¹⁸ Бютюн халкъ бир тавушдан:

– Ону оьлтюр! Бизге Бараббаны туснакъдан чыгъар! – деп къычырмагъа башлай. (¹⁹ Барабба башгётеривню заманында адам оьлтюрмени ва шагъарны халкъын хозгъагъаны саялы туснакъгъа салынган бирев болгъан.)

²⁰ Исаны чыгъарып йиберип къойма сююп, Пилат олагъа дагъы да сёйлей. ²¹ Амма олар:

– Ону хачгъа ил! Хачгъа ил! – деп къычыралар.

²² Пилат учьюнчю керен де олагъа:

– Бу Адам не яманлыкъ этген? Мен Ону оьлтюрме тюшеген кюйде бир айыбын да тапмадым, шо-гъар гёре, Ону такъсырлап, йиберип къояман, – дей.

* 23:17 Бир-бир грекче къольязывларда «Пилатны гъар ягъуди Пасха байрамда халкъ учун бир адамны туснакъдан чыгъарагъан адаты болгъан» деген аят да ёлугъа.

²³ Амма олар, Ону хачгъа илме герек деп талап этип, гючлю тавуш булан къычырып туралар. Ахырда да оланы талаплары уьст чыгъа.

²⁴ Пилат да халкъ сюегенни этмеге токъташа. ²⁵ Халкъны хозгъагъаны ва гиши оьлтюрмени учун туснакъгъа салынган олар тилейген адамны чыгъара. Исаны буса суюгенин этмек учун оланы къолуна бере.

Исаны хачгъа илелер

²⁶ Исаны оьлтюрмеге алып барагъанда, авлакъдан гелеген киринеялы Симон деген биревню тутуп, Исаны арты булан алып юрюсюн деп, огъар хачны гётертелер. ²⁷ Исаны арты булан оьтесиз кёп халкъ ва Огъар тююнуп йылап яс этеген къатынлар юрюй. ²⁸ Иса олагъа буру-луп къарап булай дей:

– Гьей Ерусалимни къатынлары, Магъа йыламагъыз. Оъзюгюзге ва яшларыгъызгъа йылагъыз. ²⁹ Сизге олай бир гюнлер гелир, о заман: «Насиплилердир яш болмайгъан къатынлар, яш тапмагъан ва яшын ичирмейген къатынлар», – деп айтажакълар. ³⁰ О заман тавлагъа: «Уьстюбюзге авугъуз!», тебелеге: «Бизин басдырыгъыз!» – деп айтажакълар. ³¹ Эгер яшылланып гелеген терекге шолай эте болгъан сонг, къуругъан терекни гъалы нечик болур? Эгер айыпсыз халкъгъа шолай эте буса, айыплы халкъны иши нечик болур?*

³² Иса булан жинаятчылыкъ этген дагъы да эки адамны да оьлтюрмеге алып баралар. ³³ Такъа деп айтылагъан ерге гелген заманда, онда Ону булан бирге, бирин онг ягъында, биревюн де сол ягъында, эки жинаятчыны да хачгъа илелер.

³⁴ Иса булай дей:

– Атам! Булардан гечип къой. Неге тюгюл де, булар не этегенин билмейлер**.

Асгерлер чёп салып, Ону опуракъларын пайлап алалар. ³⁵ Халкъ токътап къарай. Олар булан бирге башчылар да, Ону мысгъыллай туруп:

– Башгъаланы къутгъара эди, эгер О Месигъ буса, Оъзюн де къутгъарсын гъали, – дей.

³⁶ Асгерлер де Исаны хорлайлар. Ювукъ барып, Огъар ачыгъан чыгъыр бермеге къарайлар.

³⁷ – Эгер Сен ягъудилени пачасы бусанг, Озюнгню къутгъар, – дей олар.

* 23:31 Грек тилден таржума этгенде, «Эгер айыпсыз халкъгъа шолай эте буса, айыплы халкъны иши нечик болур?» деп англама да бола.

** 23:34 Бир-бир грекче къольязывларда «Атам! Булардан гечип къой. Неге тюгюл де, булар не этегенин билмейлер» деген гесек ёлукъмай.

³⁸ Ону уьстюнде «Ягудилени пачасы» деп язылган язв бола.

³⁹ Хачгъа илинген жинаятчылардан бириси, Огъар сөгюшюп:

– Эгер Сен Месигъ бусанг, Оьзюнгю де, бизин де къутгъар! – дей.

⁴⁰ Биревюсю буса, огъар айып этип булай дей:

– Сен Аллагъдан къоркъмаймысан? Сен оьзюнг де шолай жазагъа тарыгъансан чы! ⁴¹ Биз чи энни гъакъ кюйде, оьзюбюз этген ишлери-бизге лайыктылы жаза алгъанбыз. О чу бир яман зат да этмеген.

⁴² Сонг Исагъа:

– Иса, Сен пача болуп гелген заманда, мени де эсге аларсан, – дей.

⁴³ – Гертисин сёйлеймен сагъа: бугюн сен Мени булан бирче женетде болажакъсан, – деп жавап бере Иса огъар.

Исаны оьлюмю

⁴⁴ Тюшде сагъат он экиден уьчге ерли бютюн уьлкени къарангылыкъ къуршай. Шо гъал сагъат уьчлер болгъунча узатылып тура. ⁴⁵ Гюн тутула ва ибадатханадагъы перде ортасындан эки ярыла. ⁴⁶ Иса гючлю тауш булан кычырып:

– Гъей Атам! Мен ругъумну Сени къолунга беремен, – дей.

Шону да айтып, Иса жан бере. ⁴⁷ Юз асгерни башчысы буса, болгъан ишлени гёрюп, Аллагъгъа макътав эте ва:

– Гертилей де, Бу Адам муьмин адам болгъан, – дей.

⁴⁸ Бу тамашагъа къарамагъа жыйылгъан бютюн халкъ болгъан затланы гёргенде, къайгъырагъанлыкъдан тёшлерин туюе туруп, уьйлерине къайта. ⁴⁹ Исаны таныйгъанланы барысы да ва Ону артындан Галилеядан гелген къатынлар, ареке токътап, бу ишлеге къарап туралар.

Исаны гёмюв

⁵⁰⁻⁵¹ Онда Юсуп деген яхшы амаллы ва муьмин бир адам болгъан. Оьзю ягудилени оьр мажлисини ортакъчысы болса да, о ёлдашлары этеген дувангъа рази болмагъан. Юсуп Ягудеяны Ариматея деген шагъарындан ва Аллагъны гъакимлик этеген заманын къаравуллайгъанлардан бири болгъан. ⁵² Пилатны янына гелип, о Исаны сюегин берсин деп тилей. ⁵³ Ону илинген еринден тюшюрюп, кетен гебинге чырмай, яргъа къазылып этилген ва ичине бирев де гёмюлмеген къабургъа сала.

⁵⁴ Шо гюн сонгугюнге гъазирлик гёреген гюн болгъан.

⁵⁵ Иса булан Галилеядан гелген къатынлар да, Юсупну артындан гелип, къабурну ва Ону сюеги нечик салынгъанны гёрелер. ⁵⁶ Уьйлерине къайтгъан сонг, олар атир сувлар ва арив ийисли майлар гъазирлейлер ва сонгугюн, Мусаны Къанунуна гёре, рагъатланалар.

Исаны тирилювю

24 ¹ Къаттыгюн танг вакътиде, оьзлер гъазирлеген атирлени де алып, къатынлар къабурну янына гелелер. ² Амма олар къабурну алдындагъы ташны авгъанын гёрелер. ³ Ону ичине гирип къарагъанда, онда Рабби Исаны сюегин тапмайлар. ⁴ Къатынлар бу ишге гъайран болуп турагъанда, бирден оланы алдында йыртыллайгъан опуракълар гийген эки гиши гелип токътай. ⁵ Къатынлар къоркъуп, бетлерин эниш бакъдыргъан заманда, олар:

– Неге сиз сав адамны оьлюлени арасындан излейсиз? ⁶ Иса мунда тюгюл, О тирилди. О Галилеяда болгъан заманда, сизге не айтгъанны эсге алыгъыз. ⁷ О: «Инсанны Уланы гюнагълы адамланы къолуна берилмеге, хачгъа илинмеге ва уьчюнчю гюн тирилмеге герек болажакъ», – деп айтмагъанмы эди? – дейлер. ⁸ Оланы эсине Исаны сёзлери геле.

⁹ Къабурдан къайтгъандан сонг, олар бары да бу хабарны Исаны он бир де элчисине ва башгъалагъа айталар. ¹⁰ Элчилеге бу хабарны айтгъанлар Маждаллы Мариям, Ёгъанна, Якъубну анасы Мариям, олар булан бирче онда болгъан оьзге къатынлар болгъан. ¹¹ Амма бу сёзлер элчилеге маьнасыз йимик гёрюне ва олар олагъа инанмайлар. ¹² Буса да Петер, туруп, шоссагъат къабургъа багъып чаба. Къарап, ону ичинде янгыз кетен гебинни гёре ва болгъан ишге оьз-оьзюне гъайранлыкъ эте туруп, уьюне къайтып геле.

Эммаусгъа барагъан ёлда

¹³ Шо гюн Исаны якъчыларыны экевию Ерусалимден он бир чакътырым ареке ерлешген Эммаус деген юртгъа бара. ¹⁴ Олар бир-бирине бары да бу агъвалатланы гъакъында хабарлай. ¹⁵ Экевию де бир-бири булан сёйлей ва эрише туруп барагъанда, Иса олагъа ювукъ геле ва олар булан янаша юрюй. ¹⁶ Гёзлери сокъур болгъандай, олар Ону танымайлар. ¹⁷ Иса олагъа:

– Юрюп барагъанда, бир-биригиз булан сиз нени гъакъында сёйлей эдигиз? – деп сорай.

Олар пашман юз булан токътайлар. ¹⁸ Олардан Клеопа деген бириси:

– Бугюнлерде мунда болгъан затланы билмей къалгъан савлай Ерусалимдегилени арасында биргине-бир сенмисен? – деп сорай.

¹⁹ Не затланы? – деп сорай Иса.

Экевию де Огъар булай дейлер:

– Аллагъны ва бютюн халкъны алдында ишде ва сёзде гючлю пайхаммар болгъан назаретли Исагъа болгъан затланы. ²⁰ Огъар оьлюм жаза гесдирмек учун, баш дин къуллукъчуларыбыз ва башчыларыбыз Ону тутуп гъакимни къолуна бердилер ва хачгъа илдирдилер. ²¹ Биз

буса Исрайылны азат этежек адам Одур деп умут эте эдик. Шону булан да битип къалмай. Шо ишлер болгъанлы, муна бу уьчюнчю гюн.
²² Бизинкилерден бир-бир къатынлар бизин гъайран этдилер: олар эртен тангда къабургъа барып, ²³ онда Ону сюегин тапмагъанлар. Къайтып гелип, О сав деп айтгъан малайиклени озлер гьргенин айтгъанлар.
²⁴ Бизинкилерден бирлери къабургъа барып, къатынлар айтагъан кюйде болуп тапгъанлар, амма Исаны Оьзюн гьрмегенлер.

²⁵ Шо заман Иса олагъа:

– Сиз нечик англасуз адамларсыз! Пайхаммарлар айтгъан затлагъа нече де гечден инанасыз. ²⁶ Оьзюню даражасына етишмек учун, Месигъ бары да бу азапланы чекмеге герек тюгюлмю эди дагъы? – деп сорай.

²⁷ Иса олагъа Мусадан башлап бары да пайхаммарлагъа ерли Сыйлы Язывларда Оьзюню гъакъында язылгъан затланы англата. ²⁸ Эки де адам озлер барагъан юртгъа етишмеге ювукъ болалар ва Иса Оьзю дагъы да ари гетме сюегенде йимик гьрюне. ²⁹ Амма олар:

– Бизин булан къал, гюн де артылмагъа башлагъан ва ахшам бола тура, – деп Огъар тилемеге башлайлар.

Иса да, уйге гирип, олар булан къала. ³⁰ Иса олар булан тепсиде олтургъанда, экмекни де алып, шюкюр дуа эте ва ону сындырып олагъа бере. ³¹ Шо заман оланы гьзлери ачылып, олар Исаны таныйлар. Амма О якъчыларына дагъы гьрюнмейген болуп къала. ³² Олар бир-бирине:

– О ёлда бизин булан сьйлегенде ва Сыйлы Язывланы бизге англатагъанда, бизин юреклерибиз сююнчден толуп къалмадымы? – дейлер.

³³ Шоссагъат туруп, олар Ерусалимге къайталар ва он бир де элчини ва олар булан бирче болгъанланы бир ерде табалар. ³⁴ Олар:

– Раббибиз гертиден де тирилген ва Петерге гьрюнген, – дейлер.

³⁵ Олар экевю де ёлда озлер булан болгъан затланы ва экмекни сындырагъанда, озлер Ону нечик таныгъанын айталар.

Тирилген Иса якъчыларына гьрюне

³⁶ Якъчылары сьйлеп турагъанда, Иса бирден Оьзю оланы арасына гелип токътай ва:

– Уьюгюзге яхшылыкъ, – дей.

³⁷ Олар тартынып ва къоркъуп, биз гьреген бу бир ругъдур деп ойлашалар. ³⁸ Иса олагъа:

– Неге булай къоркъдугъуз? Неге юреклеригизге булай шеклик ойлар геле? ³⁹ Мени къолларыма ва бутларыма къарагъыз. Бу – Мен Оьзюмен. Магъа тийип къарагъыз, ругъну Меники йимик эти ва сюеклери болмай, – дей.

⁴⁰ Шону да айтып, Иса олагъа къолларын ва бутларын гьрсете. ⁴¹ Олар сююнмекден инанып битмей ва тамаша болуп турагъанда, О:

– Мунда сизин гъеч ашамагъа затыгъыз бармы? – деп сорай олагъа.

⁴² Якъчылары Огъар бир гесек бишген балыкъ берелер. ⁴³ Иса да алып, оланы алдында шону ашай. ⁴⁴ Сонг Иса олагъа:

– Мени гъакъымда Мусаны Къанунунда, пайхаммарланы китапла-рында ва Забур китапларда язылгъан бары да затлар яшавгъа чыкъмаса къутулмай деп, сизин булан бирче болгъан заманда Мен сизге сьйле-ген сьзлер муна булардыр, – дей.

⁴⁵ Иса оланы Сыйлы Язывланы маънасына тюшюндюре. ⁴⁶ Олагъа булай дей:

– Онда Месигъ азап чекме герек болажакъ ва уьчюнчю гюн оьлюм-ден тирилежек, ⁴⁷⁻⁴⁸ эгер де адамлар товба этсе, Аллагъ олардан гечежек. О гъакъда адамлагъа айтылма тарыкъ деп язылгъан. Мени атымдан Ерусалимден башлап бары да халкълагъа сиз шо гъакъда билдирме тарыкъсыз.

⁴⁹ Мен де Атам сизге Оьзю ваъда этген затны йибережекмен. Сиз буса кьклерден сизге йиберилген шо къуват гелгинче, шо шагъарда къа-лып туругъуз.

Исаны кькге чыгъыву

⁵⁰ Иса оланы шагъардан чыгъарып, Байтаниягъа ерли етишдире ва къолларын гьтерип, олагъа Аллагъны яхшылыгъын тилеп дуа эте. ⁵¹ Дуа этеген заманда, Иса, оланы къюуп, кькге гьтериле. ⁵² Олар Исагъа сужда этелер ва уллу сююнч булан Ерусалимге къайталар ⁵³ ва даим Аллагъгъа макътав эте туруп, ибадатханада туралар.

Югъанны Инжили

Лап бырынгы девюрлерден берли де дёртюнчю Инжилни Югъан язгъан деп токъташдырыла. Бу Инжил биринчи юз йлыны ахырларында, демек Иса оьлоп тирилгенден сонг кёп заман гетип, Югъан Эфес шагъарда яшайгъанда язылгъан болмагъа герек.

Маттай йимик Югъан да Иса Паластинни шагъарларында ва юртларында иманны ёлундагы къуллугъун кютюп айланагъанда, Ону булан бирче загъмат тегегенлени сыдраларында болгъан.

Алда язылгъан Инжиллерде айтылмай къалгъан затланы толумлашдырмакъ ва арагъа чыкъгъан терс дин къаравлагъа къаршы ябушувда иманлылагъа къудратлы савут бермек – муна Югъан оьзюню алдына салгъан масъала. Китабыны гиришивюнде автор, Исаны гъакъында сёйлей туруп, О инсанланы арасында янгыз инг де уллусу болгъанын тюгюл, Аллагъны Уланы болгъанын да гёрсетме къасткъылгъан. Исаны сёйлевлеринден Югъан инг башлап О Оьзюню гъакъында нюр, гъакъ гертилик, герти Къойчу, яшав, сув ва яшав береген рызкъы гысапда чебер айтгъанларын айыра. Иса гъар къайсы адамгъа да – Оьзюню якъчысы буса да яда бир башгъа адам буса да – бек тергевлю янашагъанын гёрсетмек Югъан учун айрокъда агъамиятлы болгъан. Инжилни мурады гъакъда айта туруп, оьзю Югъан булай дей: «Булар буса Иса Аллагъны Уланы ва Месигъ экенине сиз инансын учун, Огъар иман салып, даимлик яшав алсын учун язылгъан» (20:31).

«Инг башлап Калам деп айтылагъан О болгъан»

1 ¹Инг башлап Калам деп айтылагъан О болгъан. Калам Аллагъ булан болгъан. Калам Оьзю де Аллагъ болгъан. ²Инг башлап О Аллагъ булан болгъан. ³Гъар-бир затны Аллагъ Каламдан таба яратгъан, бар болгъан гъеч бир зат Осуз яратылмагъан. ⁴Яшав Ондан баш ала болгъан. О яшав инсанлар учун Нюр болгъан. ⁵Къарангылыкъда Нюр шавла бере. Къарангылыкъ Ону сёндюрмеге болмай.

⁶Аллагъ йиберип, бир адам гелген. Ону аты Ягъия болгъан. ⁷Бу адам шагъатлыкъ учун, Нюрге шагъатлыкъ этмек учун ва бары да инсанлар Ондан таба иман салсынлар деп гелген. ⁸Ягъия оьзю нюр болмагъан, о янгыз нюр гъакъда шагъатлыкъ этмек учун гелген. ⁹Шо нюр дюньягъа гелеген бары да инсанлар учун ярыкъ бермеге гелеген гъакъ нюрдюр.

¹⁰Калам дюньяда болгъан. Дюнья Ондан таба яралгъан, амма дюнья Ону танымагъан. ¹¹О оьз халкъыны янына гелген, амма халкъы буса Ону къабул этмеген. ¹²О Оьзюн къабул этгенлерини барысына да буса Огъар иман салгъанлагъа Аллагъны уланлары болмагъа ихтияр берген. ¹³Олар не къандан, не къаркъараны напсындан, не эргишини напсындан тувмагъан, янгыз Аллагъдан тувгъан.

¹⁴Калам инсан болуп арабызда яшагъан. О зор сюювден ва гъакъ гертиликден толгъан болгъан. Биз Ону уллу макътавлугъун – Атасы биргине-бир Уланына берген макътавлугъун гёрдюк. ¹⁵Ягъия пайхаммар Ону гъакъында шагъатлыкъ этген. О къычырып адамлагъа булай сёйлеген: «„Менден сонг Гелеген менден эсе оьр даражададыр, неге тюгюл О менден алда да болгъандыр“, – деп мен Оьзюню гъакъында айтгъан муна Будур». ¹⁶Ону зор чомартлыгындан биз барыбыз да зор яхшылыкъны уьстюне зор яхшылыкъ алдыкъ. ¹⁷Мусадан таба бизге Къанун берилген, амма зор яхшылыкъ ва гъакъ гертилик буса бизге Иса Месигъден* таба гелген. ¹⁸Аллагъны бирев де, бир заманда да гёрмеген. Ону бизге Атасыны янында болгъан ва Оьзю Аллагъ болгъан биргине-бир Уланы танытды.

Ягъия пайхаммарны шагъатлыгъы

¹⁹Ягъия пайхаммарны шагъатлыгъы будур. Ягъудилер: «Сен кимсен?» – деп сорамакъ учун, Ерусалимден дин къуллукъчуланы** ва левийлени*** йибергенлер. ²⁰Ягъия яшырмай, ачыкъдан-ачыкъ шагъатлыкъ этип, булай деген:

– Мен Месигъ тюгюлмен.

²¹– Олай буса, сен кимсен? Илиясмысан? – деп сорагъанлар огъар.

– Тюгюлмен, – деп жавап берген Ягъия.

– Пайхаммармысан? – деп сорагъанлар.

– Тюгюлмен, – деп жавап берген о.

²²О заман огъар:

* 1:17 *Месигъ* – Бу сёзню маънасы «танглангъан» демекдир. Бу дюньягъа къутгъарылып гелтирмек учун, Аллагъ Иса Месигъни танглагъан. Сёзлюкте де къара.

** 1:19 *Дин къуллукъчу* – ягъудилерде Ерусалимдеги ибадатханада этилеген къурбанны Къанунгъа къыйышывлу кюйде юрютеген адам болгъан.

*** 1:19 *Левийлер* – ибадатхананы къуллукъчулары. Сёзлюкте де къара.

– Сен кимсен дагы? Бизин мунда йибергенлеге сен ким деп айтып жавап берейик? Озьюнню гьакъынгдан не айтма боласан? – деп сорагъанлар.

²³ – Ешя пайхаммар айтгъаны йимик, Мен Раббизге ёл тюз этигиз деп, дангылда чалынган бир сесмен, – деген о.

²⁴ Йиберилип гелген фарисейлер* ²⁵ огъар:

– Олай болганда, не Месигъ, не Илияс, не пайхаммар тюгюл бу санг, неге адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурасан дагы? – деп сорагъанлар.

²⁶ – Мен сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшураман. Сизин арагъызда Бирев бар, сиз Ону танымайсыз. ²⁷ О менден сонг гележек. Мен Ону багъынчагъына да гелмеймен, – деп жавап берген Ягъия.

²⁸ Бу затлар бары да Ёрдан озенни гонтувуш ягъында, Байтания деген юртда, Ягъия адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшураган ерде болган.

Аллагъны йиберген Къозусу

²⁹ Артындагы гюн Ягъия озюню янына Исаны гелегенин гёрюп, булай дей:

– Дюнъядагы бары да адамланы гюнагъларын гечдирмек учун, Аллагъ йиберген къурбан Къозу Будур! ³⁰ Менден сонг бир Адам гележек, Ону даражасы меникинден эсе артыкъ, неге тюгюл О менден алда да болган! ³¹ Мен Ону танымай эдим, амма О Исрайылгъа танылсын учун, мен сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурмагъа гелгенмен.

³² Ягъия булай шагъатлыкъ этген:

– Мен Аллагъны Ругъун кёкден гёгюрчюндей бир гёрююшде тюшегенин ва Ону устюне къонгъанын гёрдюм. ³³ Мен Ону танымай эдим. Амма мен адамланы сувгъа чомуп, Озьюне тапшурсун деп йиберген Аллагъ, булай айтды: «Аллагъны Ругъун кимни устюне учуп гелегенин гёрсенг, Аллагъны Ругъуна чомажакъ Одур». ³⁴ Мен шону гёрдюм ва: «Аллагъны Уланы Будур», – деп шагъатлыкъ этдим.

Исаны башлагъы якъчылары

³⁵ Артындагы гюн Ягъия эки якъчысы да булан токътагъан болган.

³⁶ Исаны оьтюр барагъанын гёрюп, Ягъия:

– Муна Аллагъны Къозусу, – дей.

³⁷ Ягъияны эки де якъчысы, бу сёзлерин эшитип, Исаны арты булан гетелер. ³⁸ Бурулуп къарап, оланы гелегенин гёрюп, Иса олагъа:

* 1:24 *Фарисейлер* – ягъудилени арасында тувулунган дин ва сиясат бёлюк. Сёзлюкте де къара.

– Сизге не тарыкъ? – деп сорай.

Олар да Огъар:

– Устаз, Сен къайда яшайсан? – деп сорайлар.

³⁹ – Гелигиз, гёресиз, – дей Иса олагъа.

Тюшден сонг сагъат дёртлер вакъти болган. Олар барып, Исаны къайда яшайгъанын гёрелер. Ону булан ахшам болгунча къалалар. ⁴⁰ Исаны гьакъында Ягъияны сёзлерин эшитип, Ону артындан гетген экевню бири Андрей болган. Андрей Петер деп де айтылагъан Симонну иниси болган. ⁴¹ Башлап агъасы Петерни табып, огъар:

– Биз Месигъни (бу «Аллагъны Танлагъаны» демекдир) тапдыкъ, – дей.

⁴² Петерни Исаны янына гелтире. Иса да, огъар къарап:

– Сен Югъанны уланы Симонсан, сагъа Кифа деп ат къоюлажакъ, – дей. (Кифа да, Петер де – бир ат. Олар эки де «яр» демекдир.)

Иса Филипни ва Натанайылны чакъыра

⁴³ Эртенине Иса Галилеягъа бармагъа сюе. Филипни табып, огъар:

– Гел, Мени артыма тюш! – дей.

⁴⁴ Филип де Андрей булан Петер тураган Байтсайда юртдан болган. ⁴⁵ Филип, Натанайылны табып, огъар:

– Биз Мусаны Къанунда ва пайхаммарланы китапларында Озьюню гьакъында язылган Адамны тапдыкъ. О Юсупну Уланы назаретли Иса, – дей.

⁴⁶ – Назаретден гьеч шайлы зат чыгъармы? – деп сорай Натанайыл огъар.

– Гелип, озьюнг къара, – дей Филип огъар.

⁴⁷ Натанайылны янына гелегенин гёргенде, Иса ону гьакъында:

– Муна ичинде гьилласы ёкъ герти исрайыллы, – дей.

⁴⁸ – Сен мени къайдан таныйсан? – деп сорай Натанайыл Огъар.

– Филип чакъыргынча алда, сен инжир терекни тюрюнде тураганда гёрдюм, – деп жавап бере Иса.

⁴⁹ – Устаз! Сен Аллагъны Уланысан, Сен Исрайылны пачасысан, – деп жавап бере Натанайыл Огъар.

⁵⁰ – Сени инжир терекни тюрюнде тураганда гёрдюм дейгеним саялы инанамысан? Мундан да уллуларын гёрежексен, – дей Иса огъар.

⁵¹ Сонг Иса булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: кёкню ачылгъанын, Аллагъны малайиклери Инсанны Уланыны устюне тюрюп гелегенин ва гётерилип гетегенин гёрежексиз.

Кана деген юртда болган той

2 ¹Уьч гюнден сонг Галилеяны Кана деген юртунда бир той бола. Шонда Исаны анасы да болган. ²Иса булан Ону якъчылары да шо тойгъа чакъырылган болган. ³Тойда чагъыр битгенде, анасы Исагъа:

– Буланы чагъырлары битген, – дей.

⁴– Анам, Магъа да, сагъа да шо не аварадыр? Мени заманым гъали де гелмеген, – дей Иса огъар.

⁵Исаны анасы тойдагъы къуллукъчулагъа:

– Сизге О не буюрса, шону этерсиз, – дей.

⁶Онда гъарисине сексенден юз йигирма литрге ювукъ сув сыяган алты таш кершен болган. Оьзлени адатына гёре, шо сувну ягъудилер жувунмакъ учун пайдаландыра болганлар. ⁷Иса олагъа:

– Кершенлени сувдан толтуругъуз, – дей.

Олар авзуна ерли толтуралар. ⁸Сонг Иса къуллукъчулагъа:

– Гъали тёгюп, тойну юрютеген адамгъа элтигиз, – дей.

Олар да элтелер. ⁹Тойну юрютеген адам Иса чагъыргъа айландыргъан сувну татывлап къарай. Бу чагъыр къайдан гелгенни билмей, о гъакъда янгыз сувну тёкген къуллукъчулар биле. Шо саялы о оьзюню янына гиевню чакъырып, ¹⁰огъар булай дей:

– Адамлар яхшы чагъырны башлап бере. Кёп ичип, къонакълар эсиргенде буса, яманын бере. Сен буса яхшы чагъырны артгъа сакълагъан болган экенсен.

¹¹Бу Иса этген аламатланы биринчиси болган. Шо аламат Галилеяны Кана деген юртунда этилген. Иса Оьзюню макътавлугъун муна шолай гёрсетген ва якъчылары Огъар иман салганлар.

¹²Мундан сонг Иса анасы, инилери, якъчылары да булан бирче Капернагъум шагъаргъа бара. Онда олар бир нече гюн къалалар.

Иса сатывчуланы ибадатханадан къувалай

¹³Ягъуди Пасха байрам ювукълаша. Иса Ерусалимге геле. ¹⁴О ибадатханада олтуруп оьгюзлер, къойлар, гёгюрчюнлер сатаганлар булан акъча алышдыраганланы таба. ¹⁵Аркъандан эшип бир къамучу да этип, ибадатханадан оланы барын да, шолай да къойланы ва оьгюзлени къуваламагъа башлай. О алышдыраганланы акъчаларын алып чача, оланы такъчаларын авдара. ¹⁶Гёгюрчюн сатаганлагъа:

– Буланы мундан алып тайдырыгъыз. Мени Атамны уьюн базаргъа айландырмагъыз! – дей.

¹⁷Шонда Исаны якъчылары Сыйлы Язывларда: «Сени уьюнге бакъгъан сююв мени ялындай яндыражакъ», – деп язылган сёзню эсге алалар.

¹⁸Ягъудилени башчылары Огъар:

– Шолай этмеге ихтиярынг барны Сен бизге не аламат булан гёрсетежесен? – деп сорайлар.

¹⁹– Бу ибадатхананы бузугъуз. Уьч гюнден Мен муну къайтарып тургъузарман, – деп жавап бере Иса олагъа.

²⁰– Бу ибадатхана къыркъ алты йыл къурулган. Сен муну уьч гюнден тургъузажакъмысан? – дейлер олар Огъар.

²¹Иса буса ибадатхана демек булан Оьзюню къаркъарасы гъакъында айтгъан. ²²Иса оьлюмден тирилгенде, якъчылары О сёйлеген бу сёзлени эсге алганлар ва Сыйлы Язывлагъа да, Иса айтгъан сёзлеге де инанганлар.

²³Иса Ерусалимде ягъуди Пасха байрамда гёрсетген аламатларына къарап, кёплер Огъар иман салалар. ²⁴Амма, инсанланы юреклерин билегени саялы, Иса олагъа инанып битмей. ²⁵Инсанны гъакъында Огъар гъеч биревню де англатыв бергени тарыкъ болмагъан. Неге тюгюл де, инсанны ичинде не барны О Оьзю биле болган.

Иса ва Никодим

3 ¹Ягъудилени башчыларыны арасында Никодим деген бир фарисей болган. ²Бу адам, гече Исаны янына гелип, Огъар:

– Устаз, биз Сени Аллагъ Оьзюню ёлун гёрсетмек учун йибергенин билебиз. Неге тюгюл де, Аллагъ оьзюне кёмек этмеген гиши Сен гёрсетеген аламатланы гёрсетип болмас эди, – дей.

³– Гертисин сёйлеймен сагъа: янгыдан тувмагъан бирев де Аллагъны гъакимлигини туюбуне туюшмес! – деп жавап бере Иса огъар.

⁴– Къарт болган адам янгыдан нечик тувуп бола? Анасыны къарнына къайтып гирип, янгыдан тувмагъа боламы? – деп сорай Никодим Огъар.

⁵Иса булай жавап бере:

– Гертисин сёйлеймен сагъа: адам сувдан ва Аллагъны Ругъундан тувмаса, о Аллагъны гъакимлигини туюбуне туюшмес! ⁶Къаркъарадан тувган къаркъара бола, Ругъдан тувган буса ругъ бола. ⁷Сагъа: «Янгыдан тувма герексиз», – дейгениме тамаша болма. ⁸Ел сюйген еринде эшер, сен ону сесин эшитесен. Къайдан гелегенин ва къайда гетегенин буса билмейсен. Ругъдан тувган гъар ким булан да шолай бола.

⁹– Булай нечик болма бола дагъы? – деп сорай Никодим Огъар.

¹⁰Иса булай жавап бере:

– Исрайлыны муаллими де болуп, сен шулай затланы да англамаймысан? ¹¹Гертисин сёйлеймен сагъа: биз билеген затыбызны сёйлейбиз, гёрген затыбызгъа шагъатлыкъ этебиз. Сиз буса бизин шагъатлыкъыбызны къабул этмейсиз. ¹²Мен сизге дюньядагъы затланы гъакъында

сөйлейгениме инанмагъан сонг, кёклердеги затланы гъакъында сөйлем, сиз нечик инанажакъсыз? ¹³ Кёклерден тюшген Менден, Инсанны Уланындан, башгъа дагъы бирев де кёкге чыкъмагъан. ¹⁴⁻¹⁵ Магъа иман салагъан гъар ким даимлик яшав алсын учун, Муса дангылда ез йыланни кьурух булан оьрге нечик гётерген* буса, Мен де, Инсанны Уланы, шолай гётерилме герекмен.

¹⁶ Аллагъ дюньяны олай сюе чи, Оьзюню биргине-бир Уланын огъар берип кьойду. Уланына иман салагъан гъар ким оьлмесин учун, даимлик яшав алсын учун, О шолай этди. ¹⁷ Аллагъ Уланын дюньягъа айыплап дуван этсин деп тюгюл, Ондан таба дюнья кьутгъарылсын деп йиберди. ¹⁸ Огъар иман салагъангъа айыплап дуван этилмес. Иман салмайгъангъа буса дуван этилип де битген, неге тюгюл о Аллагъны биргине-бир Уланына иман салмагъан. ¹⁹ Олагъа айыплап дуван этилгени де бу саялдыр: дюньягъа нюр гелген, амма инсанлар нюрден эсе кьарангылыкъны артыкъ сюйгенлер, неге тюгюл олар яман ишлер этген болгъан. ²⁰ Яман иш этеген гъар ким, шо яман ишлери белгили болуп кьалмасын учун, нюрню сюймес ва огъар багъып бармас. ²¹ Гъакъ ёлда юрюйген адам буса, ишлери Аллагъ сюеген кюйде этилгени ачыкъ болсун учун, нюрге багъып барар.

Иса ва Ягъия пайхаммар

²² Мундан сонг Иса якъчылары да булан Ягъудея топурагъына геле. Олар булан онда туруп, сувгъа чомуп, адамланы Аллагъгъа тапшура. ²³ Ягъия пайхаммар да Салим деген ерни ювугъундагъы Энонда, сувгъа чомуп, адамланы Аллагъгъа тапшура болгъан, неге тюгюл онда кёп сув болгъан. Шо саялы адамлар онда бара болгъан. ²⁴ Шо Ягъия зиндангъа салынгъынча заман болгъан.

²⁵ Бир керен Ягъияны якъчыларыны бир ягъуди булан дин тазаланыв адатны гъакъында эришивлюгю бола. ²⁶ Ягъияны янына гелип, олар:

– Устаз, Ёрданны бириси ягъында сени булан болгъан ва Оьзюню гъакъында сен айтгъан Адам гъали, сувгъа чомуп, адамланы Аллагъгъа тапшуруп тура. Бары халкъ да Ону янына бара! – дейлер.

²⁷ Ягъия булай дей:

– Инсан янгыз оьзюне Аллагъ тапшургъан затны этип болар. ²⁸ «Мен Месигъ тюгюлмен, мен янгыз Ондан алда йиберилгенимен», – деп мен айтгъан сёзлеге сиз оьзюгюз шагъатлыкъ этме боласыз. ²⁹ Гелин

* 3:14-15 *Муса дангылда ...* – исрайыл халкъы дангылдагъы заманында йыланлар тигегени саялы, оланы кёплери оьле болгъанлар. Шо заман Аллагъ Мусагъа кьурухда йыланни ездэн этилген суратын бегитмекни буюргъан. Оьзлени йылан тикгенлер, шо суратгъа кьарагъандокъ, сав болуп кьала болгъанлар.

янгыз гиевнюки болар. Гиевню кьурдашы буса, ону янында болуп, та-вушуна тынглап, ону сююнчюнден оьзю де сюонер. Муна тап шо кюйде мен де шолай сююнуп тураман. ³⁰ Ону агъамиятлыгъы артмагъа герек, меники буса кемиме герек.

³¹ Оьрден гелген барындан да оьредир. Дюньядан гелген дюньягъа байлавлудур ва дюнья гъакъда сөйлер. Кёклерден гелген буса барындан да оьрдюр. ³² О Оьзю гёргенни ва эшитгенни сөйлей, амма Ону сөзлерин бирев де кьабул этмей. ³³ Ону сөзлерин кьабул этген шону булан Аллагъны сөзлери гъакъ экенин гертилер. ³⁴ Аллагъ йиберип гелген Аллагъны сөзлерин сөйлер, неге тюгюл Аллагъ Ругъну Огъар аявсуздан берер. ³⁵ Атасы Уланын сюе, Огъар бары да затны тапшуруп берген. ³⁶ Улангъа иман салагъан даимлик яшавну алар. Амма Улангъа таби болмайгъан бир заманда да шону алмас, ону Аллагъны жазасы кьаравуллайдыр.

Иса ва Самариялы кьатын

4 ¹ Фарисейлер, Иса Ягъияныкинден эсе артыкъ якъчылар да жы-йып, сувгъа чомуп, адамланы Аллагъгъа тапшуруп юрюй деген хабарны эшителер. (² Гъакъыкьатда чы Иса Оьзю тюгюл, Ону якъчылары, сувгъа чомуп, адамланы Аллагъгъа тапшура болгъанлар.) ³ Иса шо хабар фарисейлеге етишгенни эшитгенде, Ягъудеяны кьоюп, дагъы да Галилеягъа бара. ⁴ Огъар шо ёлунда Самариядан оьтүп гетме тюше. ⁵ Гьасили, О Самарияны Сигъар деген шагъарына геле. Бу шагъар Якъуб оьзюню уланы Юсупгъа берген топуракъны ювугъунда болгъан. ⁶ Онда Якъубну кьуюсу болгъан. Ёлдан кьавшалып, Иса кьуюну янын-да ял алмагъа олтура. Бу тюш вакътилерде бола.

⁷ Самариялы бир кьатын мунда сув алмагъа деп геле. Иса огъар:

– Магъа бир ичмеге сув бер, – деп тилей.

⁸ Исаны якъчылары буса ашарлыкъ алмакъ учун шагъаргъа гетген болгъанлар. ⁹ Самариялы кьатын Огъар:

– Сен, ягъуди де болуп, мен самариялы кьатындан ичмеге сув нечик тилеп боласан? – деп сорай. (Неге тюгюл де, ягъудилер самариялылар булан кьатнашмай болгъанлар.)

¹⁰ – Эгер сен Аллагъны адамлагъа береген савгъатын ва: «Магъа бир ичмеге сув бер», – деп сагъа Ким тилегенни биле эдинг буса, сен оьзюнг де Огъар тилер эдинг, О да сагъа яшав береген сув берер эди, – деп жавап бере Иса огъар.

¹¹ – Бийим! Сени сув алмагъа гьеч бир затынг да ёкъ, кьую да терен. Шолай болгъанда, яшав береген сув Сагъа кьайдан гелген? ¹² Бу кьуюну бизге уллу атабыз Якъуб берген. О оьзю, ону уланлары ва тувары-малы мундан сув ичген. Якъубдан да Сен уллумусан дагъы? – дей кьатын Огъар.

¹³ – Бу сувдан бир ичген гиши дагы да ичмеге сюежек. ¹⁴ Мен бережек сувдан ким ичсе, бир де сувсамажакъ. Мен огъар бережек сув шо адам учун даимлик яшавгъа багып агъагъан бир булакъгъа айланып къалажакъ, – деп жавап бере Иса огъар.

¹⁵ – Бийим! Магъа шолай сувдан бер дагы. Мен дагы сувсамасман. Магъа сув алмагъа дагы мунда гелмеге тарыкъ болмажакъ, – дей къатын Огъар.

¹⁶ – Барып, эрингни де чакъырып, мунда къайтып гел, – дей Иса.

¹⁷ – Мени эрим ёкъ, – деп жавап бере къатын Огъар.

– Эрим ёкъ деп, сен герти айтдын! ¹⁸ Сени беш эринг болгъан. Гъали сен оъзю булан яшайгъанынг да сени эринг тююл. Сен шону тюз айтдын, – дей Иса огъар.

¹⁹ – Бийим! Къарайман, Сен пайхаммарсан. ²⁰ Бизин ата-бабаларыбыз Аллагъгъа бу тавда ибадат этгенлер. Сиз, ягъудилер буса, ибадат этме герекли ер Ерусалимде дейсиз, – дей къатын Огъар.

²¹ Иса огъар булай дей:

– Магъа инан, гъей къатын, олай бир заман гелир, Атабызгъа не бу тавда, не Ерусалимде ибадат этмежексиз. ²² Сиз, самариялылар, кимге ибадат этегенигизни билмейсиз, биз, ягъудилер, буса кимге ибадат этегенигизни билебиз. Къутгъарылыв ягъудилерден геле. ²³ Амма герти ибадат этегенлер Атабызгъа гъакъ юрекден ва гъакъ герти кюйде ибадат этеген заман гелир. Шо заман гелип де тура! Атабыз да Оъзюне шолай ибадат этегенлени ахтара! ²⁴ Аллагъ Ругъдур, Огъар ибадат этегенлер де гъакъ юрекден ва гъакъ герти кюйде ибадат этме гереклер.

²⁵ – Месигъ (демек Аллагъны Танглагъаны) гележегин билемен. Гелгенде, О бизге бары да затны англатар, – дей къатын.

²⁶ – Сени булан сёйлейген Мен тап шо Оъзюмен, – дей Иса.

²⁷ Шо вакъти Ону якъчылары гелелер. Исаны бир къатын булан сёйлейгенине къарап, олар тамаша болалар. Амма гъеч бири де Огъар: «Сен мундан не сюесен?» яда: «Бу къатын булан неге сёйлей эдинг?» – деп сорамай. ²⁸ Сонг къатын, оъзюню сув алагъан акъчалыгъын да къююп, шагъаргъа гете ва адамлагъа:

²⁹ – Мени булан юрюгюз, мен этип тургъан чакъы бары да затны магъа айтып берген бир Адамны гёрерсиз. О Месигъ сама тююлмю экен? – дей. ³⁰ Адамлар, шагъардан чыгып, Исаны янына гелелер.

³¹ Шо вакъти якъчылары Огъар:

– Устаз, ашамагъа олтур! – деп тилейлер.

³² – Мени сиз билмейген азыгъым бар, – дей Иса олагъа.

³³ – Бугъар бирев аш сама гелтирмедими экен? – деп бир-бирине сёйлейлер якъчылары.

³⁴ Иса олагъа булай дей:

– Мени азыгъым Мени Йибергенни сюйгенин къутмекдир ва Ону ишин яшавгъа чыгъармакъдыр. ³⁵ Сиз: «Ашлыкълар бишмеге гъали де дёрт ай бар», – демедигизми? Сизге айтаман: авлакълагъа гёзлеригизни ачып къарагъыз, ашлыкълар саргъайып тура, оланы ормагъа заманы да етишген! ³⁶ Орагъан адам загъмат гъагъын алыр ва даимлик яшав учун ашлыкъларны жыягъандай, адамланы жыяр. Шолайлыкълар, чачагъан да, орагъан да бирче сююнюп къалажакълар. ³⁷ «Бири чачар, башгъасы олар» деген айтыв бу гезик гъакъдыр. ³⁸ Мен сизин оъзюгюзню къыйныгъыз тёюлмеген ашлыкъларны къайтармагъа йиберемен. Башгълар загъмат тёкгенлер, сиз буса оланы загъматыны натижасындан пайдаланасыз.

³⁹ «Оъзюм этип тургъан чакъы бары да ишлени магъа айтып берди», – деп шагъатлыкълар этген къатынны сёзлерине гёре, бу шагъарда самариялылары бир кёплери Исагъа иман салалар. ⁴⁰ Самариялылар Исаны янына гелген заманда, Огъар оъзлерде къалсын деп тилейлер. Иса да онда эки гюн къала. ⁴¹ Иса самариялылар булан сёйлеген сонг, оланы дагы да бир хыйлылары иман салалар. ⁴² О къатынгъа буса олар:

– Бизин иман салмагъыбыз янгыз сени сёзлеринге гёре тююл. Биз оъзюбюз Ону сёзлерин эшитдик ва О гертиден де дюньяны Къутгъарывчусу экенни билдик, – дейлер.

Гъаким адамны уланыны сав болуу

⁴³ Эки гюнден сонг Иса ондан Галилеягъа бара. ⁴⁴ Иса Оъзю бир пайхаммарны да оъзюню элинде абуру болмагъан деп айтгъан. ⁴⁵ Галилеягъа гелгенде буса, галилеялылар Ону яхшы къаршылайлар. Неге тююл де, Ерусалимде байрамны заманында олар да болалар ва О этген бары да алакатланы гёрелер.

⁴⁶ Гъали буса Иса Галилеяны Кана деген юртуна бирдагы керен геле. Мунда О сувну чагыргъа айландыргъан болгъан. Мунда бир пачаны къуллукъчусу болгъан. Ону уланы Капернагъумда авруп ята болгъан. ⁴⁷ Исаны Ягъудеядан Галилеягъа гелгенин эшитип, бу адам Ону янына бара. Капернагъумгъа гелип, оъзюню авруп оле турагъан уланын сав этсин деп, Огъар ялбара.

⁴⁸ Шо заман Иса огъар:

– Алакатлар ва муъжизатлар гёрмей туруп, сизин биригиз де иман салмажакъсыз, – дей.

⁴⁹ Пачаны къуллукъчусу Огъар:

– Бийим, мени уланым олоп къалгынча гел! – деп тилей.

⁵⁰ Уъюнге къайт, сени уланынг яшажакъ, – дей Иса огъар.

Иса айтгъан сёзлеге инанып, бу адам гете. ⁵¹ Ёлда къуллары къаршылап, огъар:

– Уланынг сав болду, – деп билдирелер.

⁵² О кьулларына уланы не заман кьолайлашма башлагъанын сорай.

Олар:

– Тюнегюн тюшде сагъат бирге таба ону иссилиги тюшдю, – дейлер.

⁵³ Атасы шо заман Иса оьзюне: «Уланынг яшажакъ», – деп айтгъан вакъти экенни англай. Оьзю де, ону бютюн агълюсю де Исагъа иман салалар. ⁵⁴ Бу Исаны Ягъудеядан Галилеягъа къайтгъандан сонг гёрсетген экинчи аламаты болгъан.

Иса гъавузда бир аврувну сав эте

5 ¹ Шондан сонг ягъудилени байрамы бола. Иса Ерусалимге бара. ² Ерусалимде Къойлар кьапусу деген ерни янында айланасы булан беш гётерме ерлешген бир гъавуз бола. Шо гъавузгъа ягъудилени тиллинде Байтгъасда деп айтыла болгъан. ³ Шо гётермелени тюплеринде кёп аврувулар – сокьурлар, акъсакълар, буту-кьолу кьуруп тербенип болмайгъанлар – ята болгъанлар. [⁴]* ⁵ Мунда отуз сегиз йылдан берли авруйгъан бир адам болгъан. ⁶ О адамны гёрюп, о кёп заман ятагъанны билгенде, Иса огъар:

– Сав болма сюемисен? – деп сорай.

⁷ – Бийим, сув чалкъынагъан заманда гъавузгъа гийирмеге мени биревюм де ёкъ. Мен гелгенде буса, менден алдын башгъасы гирип табула, – деп жавап бере аврув Огъар.

⁸ – Туруп, ятивунгну да алып, юрюп йибер, – дей Иса огъар.

⁹ О адам, шоссагъат сав болуп, ятивун да алып гете. Бу иш сонгугюн** бола. ¹⁰ Шогъар гёре ягъудилени башчылары аврувундан сав болгъан бу адамгъа:

– Бугюн сонгугюн, тёшегингни де кьолунга алып юрюмеге ярамай! – дейлер.

¹¹ О адам буса олагъа булай жавап бере:

– Мени сав этген Адам магъа: «Тёшегингни де алып бар», – деп айтды.

¹² – Сагъа: «Тёшегингни де алып бар», – деп айтгъан Адам кимдир? – деп сорайлар огъар.

* ⁵⁴ Бир-бир грекче кьольязывларда «Раббибиз йиберген малайик, заман-заман гъавузгъа гелип, ондагъы сувну чалкъындырып гете. Шо заман сувгъа ким башлап гирсе, не аврувдан авруй буса да, о сав болуп къала» деген аят да ёлугъа.

** ^{5:9} Сонгугюн – ягъудилерде сыйлы саналагъан гюн. Мусаны Къанунуна гёре, шо гюн Аллагъгъа ибадат этмекден оьзге ишни кютмек гери урула болгъан. Сёзлюкте де къара.

¹³ Сав болгъан адам Ону ким экенин билмей болгъан. Иса да шо ерде жыйылгъан халкъны арасына гирип яшынып къала. ¹⁴ Сонг о адамгъа ибадатханада къаршылашып, Иса огъар:

– Муна, сен сав болдунг. Вёре, дагъы гюнагъ иш этме, ёгъесе сагъа дагъы да яманы болур, – дей.

¹⁵ Бу адам барып, оьзюн сав этген Иса болгъанын ягъудилени башчыларына билдире. ¹⁶ Ягъудилени башчылары буса Исаны гьызарламагъа башлайлар, неге тюгюл бу ишлени барын да О сонгугюн этген болгъан. ¹⁷ Амма Иса олагъа:

– Мени Атам даим ишлей, Мен де ишлеймен, – деп жавап бере.

¹⁸ Ягъудилени башчылары Ону оьлтюрмеге онгайлыкъны излеп айланалар. Неге тюгюл де, О янгыз сонгугюнню адатларын бузуп кьоймай, Аллагъгъа Оьзюню Атасы деп де айта болгъан. Шолайлыкъда, Оьзюн Аллагъгъа тенг эте болгъан. ¹⁹ Иса олагъа булай жавап бере:

– Гертисин сёйлеймен сизге: Мен, Уланы, Оьзюмден бир зат да этмеге болмайман. Мен Атам этегенде гёрген затымны этемен. Атасы не эте буса, Уланы да шону эте. ²⁰ Атасы Уланын сюе. Оьзю этеген бары да затларын да Огъар гёрсете. Атасы Огъар булардан да уллуларын гёрсетежек. Шо заман сиз тамаша болажакъсыз. ²¹ Атасы, оьлюлени тирилтип, олагъа яшав берегенде йимик, Уланы да, суйген адамын тирилтип, яшав бере. ²²⁻²³ Атасы гьеч биревге дуван гесмей. Барысы да Атасына гьюрмет этегенде йимик, Уланына да гьюрмет этсин учун, дуван гесмекни О Оьзюню Уланына тапшургъан. Огъар гьюрмет этмейген Ону йиберген Атасына да гьюрмет этмес.

²⁴ Гертисин сёйлеймен сизге: Мени сёзюмню кьабул этип, Мени Йибергенге иман салгъангъа даимлик яшав болар ва о Аллагъны жазасын гёрмес, о оьлюмню ёлундан тайып, даимлик яшавну ёлуна тюшер.

²⁵ Гертисин сёйлеймен сизге: оьлгенлер Мени, Аллагъны Уланыны, сесин эшитеген заман гелир ва гелип де тура. Мени эшитгенлер яшап къалажакълар. ²⁶ Яшав Атамдан Оьзюмден амалгъа геле. Тап шо кюйде Атам яшав Менден Оьзюмден де амалгъа гелеген кюйню этди. ²⁷ Атам Магъа дуван этмеге ихтияр берди, неге тюгюл Мен, Ону Уланы, Инсанны Уланы да дюрмен. ²⁸ Бары да оьлгенлер Аллагъны Уланыны сесин эшитеген бир заман гелир. Бугъар тамаша болмагъыз. ²⁹ Олар тирилежеклер. Яхшылыкъ этгенлер, тирилип, даимлик яшав алажакълар. Яманлыкъ этгенлер буса, тирилип, Аллагъны жазасын алажакълар.

³⁰ Мен Оьзюмден бир зат да этип болмайман. Эшитгеним йимик дуван этемен. Мени дуваным да адилли дувандыр. Неге тюгюл де, Мен Оьзюм суйгенни тюгюл, янгыз Мени йиберген Атамны суйгенин кютмеге къарайман.

Исаны гъакъында шагъатлыкъ этив

³¹ – Эгер Мен Оьзюмню гъакъымдан Оьзюм шагъатлыкъ этип айтсам, Мени сёзлеримни гючю болмас. ³² Мени гъакъымдан айтагъан дагъы да башгъа бирев бар. Мени гъакъымдан Атам гъакъ затны айтагъанны билемен.

³³ Сиз Ягъияны янына адамлар йиберген эдигиз. О Мени гъакъымда гъакъ герти затны сёйледиди. ³⁴ Мен инсанны шагъатлыкъына аркъа таямайман. Буланы сиз къутгъарылсын деп айтаман. ³⁵ Ягъия янагъан ва ярыкъ береген бир чыракъ йимик эди. Сиз бир вакъти ону ярыгъын уллу сююнч булан къабул этдигиз.

³⁶ Амма Мени шагъатлыкъым Ягъияныкинден артыкъ. Кютмек учун Атам тапшургъан ишлер, Мен кютюп турагъан ишлер Мени Атам йибергенине шагъатлыкъ этедир! ³⁷ Мени йиберген Атам Мени учун Оьзю де шагъатлыкъ этедир! Амма сиз бир заманда да не Ону сесин эшитмегенсиз, не Ону келпетин гёрмегенсиз. ³⁸ Ону каламын юреклеригизде сакъламайсыз, неге тюгюл О йиберип гелген Гишиге инанмайсыз. ³⁹ Сиз Сыйлы Язывланы уйренесиз, неге тюгюл Олардан таба даимлик яшавгъа ёл табарбыз деп ойлашасыз. Амма Олар да Мени гъакъымдан шагъатлыкъ эте! ⁴⁰ Амма сиз даимлик яшав алмакъ учун, Мени яныма гелмеге суймейсиз.

⁴¹ Мени инсанлар этеген макътавгъа къарагъан ерим ёкъ. ⁴² Амма Мен сизин яхшы таныйман: сизин ичигизде Аллагъгъа бакъгъан сююв ёкъ! ⁴³ Мен сизге Атамны атындан гелгенмен, сиз буса Мени къабул этмейсиз. Амма оьзюню атындан башгъа бириси гелсе, сиз ону къабул этежексиз. ⁴⁴ Сиз бир-биригизден макътавлар къабул этесиз, амма Бир болгъан Аллагъдан макътавлар къазанмакъ учун чалышмайсыз! Сиз нечик инанып боласыз дагъы?

⁴⁵ Атамны алдында Мен сизин айыплар деп ойлашмагъыз. Сизин айыплажакъ сиз оьзюне умут байлагъан Мусадыр! ⁴⁶ Эгер сиз Мусагъа инана эдигиз буса, Магъа да инанажакъ эдигиз. Неге тюгюл де, о Мени гъакъымдан язгъан. ⁴⁷ Амма о язгъанлагъа да инанмагъан сонг, Мени сёзлериме сиз нечик инанажакъсыз?

Иса беш минг адамны тойдура

6 ¹ Шондан сонг Иса Галилея кёлню (огъар башгъача Тиберия кёл деп де айтыла болгъан) янына бара. ² Ону арты булан онда кёп халкъ да бара. Неге тюгюл де, олар аврувлуланы сав этип, Иса этеген ала-матланы гёрелер. ³ Тавгъа чыгып, Иса онда якъчылары булан олтура. ⁴ Ягъуди Пасха байрам ювукълашып геле болгъан. ⁵ Гёз къаратып, Иса янына кёп адамлар гелегенин гёргенде, Филиппе:

– Оланы тойдурмакъ учун, экмекни къайдан сатып алайыкъ? – деп сорай.

⁶ Бу сёзю Иса ону сынап къарамакъ учун айта. Не этежегин чи О Оьзю биле. ⁷ Филип Огъар:

– Оланы гъарисине гиччи гесек сама тюшсюн учун, эки юз гююш акъчагъа алгъан экмек де таманлыкъ этмес, – деп жавап бере.

⁸ Якъчыларындан бири болгъан Андрей – Петерни иниси Огъар:

⁹ – Мунда бир яшны беш экмеги де, эки балыгъы да бар. Булай кёп халкъгъа ондан не болсун? – дей.

¹⁰ – Адамланы ерде олтуртугъуз, – дей Иса.

Шо ерде кёп от болгъан. Адамлар да олтура. Къатынгишилени де, яшланы да гъисапгъа алмайлы, олар беш мингге ювукъ адам болгъан.

¹¹ О заман экмеклени алып, шюкюр дуа этгенден сонг, Иса олтургъанлагъа пайлай. Шо кюйде балыкъланы да пайлай, гъар кимге суйген чакъыны бере. ¹² Адамлар ашап тойгъандан сонг, Иса якъчыларына:

– Гъеч зат зая болмасын учун, къалгъан гесеклени жыйыгъыз, – дей.

¹³ Адамлар ашагъан сонг, беш экмекден къалгъан гесеклени жыйгъанда, олардан он эки четен тола. ¹⁴ Иса этген бу ала-матны гёргенде, адамлар: «Бу Адам дюньягъа гелме герекли герти Пайхаммар!» – деп сёйлемеге башлайлар. ¹⁵ Адамлар артындан гелип, Оьзюню гюч булан пача этмеге сюегенин билгенде, Иса янгыз дагъы да къайтып тавгъа чыгъа.

Иса сувну устьюнден юрюй

¹⁶ Ахшам болгъанда, Исаны якъчылары кёлге баралар. ¹⁷ Бир къайыкъгъа да минип, кёлню бириси ягъына, Капернагъум деген юртгъа баралар. Къарангы бола. Иса буса оланы янына къайтып битмей болгъан. ¹⁸ Гючлю ел чыгъа, кёл галеклене. ¹⁹ Беш-алты чакъырым аректе юзгенден сонг, олар Исаны кёлню устью булан къайыкъгъа ювукълашып юрюп гелегенин гёрелер. Шондан бек къоркъалар. ²⁰ О буса ола-гъа булай дей:

– Менмен! Къоркъмагъыз!

²¹ Якъчылары Ону къайыкъгъа миндирмеге сюелер, къайыкъ да шосагъат барагъан ягъасына етише. ²² Артындагъы гюн кёлню бириси ягъасында токътагъан халкъ шо ерде Исаны якъчылары минген бир къайыкъдан башгъасы болмагъанны гёре. Иса якъчылары булан бирче шо къайыкъгъа минмегенин ва олар янгыз юзюп чыкъгъанны биле.

²³ Шонда Раббиз шюкюр дуа этгенден сонг, халкъ экмек ашагъан ерни ювугъуна Тибериядан башгъа къайыкълар да геле. ²⁴ Халкъ онда Исаны ва Ону якъчыларыны ёгъун гёрген заманда, къайыкълагъа да минип, Капернагъумгъа Ону излемеге бара.

Яшав береген азыкъ

²⁵ Исаны кёлню бириси ягъында табып, Огъар:

– Устаз, Сен мунда не заман гелдинг? – деп сорайлар.

²⁶ – Гертисин сёйлеймен сизге: сиз Мени этген аламатларым учун тююл, экмек ашап тойгъаныгъыз учун излейсиз! ²⁷ Бу дюньяны азыгъын тююл, даимлик яшав береген азыкъны гъайын этигиз. Шо яшавну сизге Мен, Инсанны Уланы, бережекмен, неге тююл Атабыз Аллагъ Магъа разилигини белгисин салды, – деп жавап бере Иса олагъа.

²⁸ – Этеген ишлерибизден Аллагъ рази къалсын учун, биз не этме герекбиз? – деп сорайлар.

²⁹ – Аллагъ сюеген иш О йиберген Адамгъа сизин иман салмакълыгъыгъыздыр, – деп жавап бере Иса.

³⁰ Олар Исагъа булай дейлер:

– Гёрюп, Сагъа иман салсын учун, Сен бизге не аламат гёрсетмеге боласан? Не иш этежексен? ³¹ Бизин ата-бабаларыбыз дангылда кёкден тюшген манна* деген азыкъны ашап тургъанлар. Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик, «Ашамакъ учун, О олагъа кёкден азыкъ берген».

³² Иса олагъа булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: кёкден сизге азыкъны Муса бермеген, сизге кёкден гerti азыкъны береген Мени Атамдыр. ³³ Кёкден гелген ва бу дюньягъа яшав гелтиреген Ким буса, О Аллагъ берген азыкъдыр.

³⁴ – Я Рабби, энниден сонг да даим бизге шолай азыкъны берип тур! – дей олар Огъар.

³⁵ Иса да олагъа булай дей:

– Яшав гелтиреген азыкъ Менмен. Мени яныма гелген бир заманда да ач болмас. Магъа иман салгъан бир заманда да сувсамас. ³⁶ Амма Мен сизге алда да айтдым: сиз Мени гёрдюгюз, амма иман салмадыгъыз! ³⁷ Обзлени Атам Магъа тапшургъан адамлар бары да Мени яныма гележеклер. Мени яныма гелгенлени де Мен бир заманда да гери урмасман. ³⁸ Неге тююл де, Мен кёклерден Обзюм сюйгенни этмек учун тююл, Мени йиберген Атам сюйгенни этмек учун гелгенмен. ³⁹ Мени Йибергенни сюегени шудур: Обзю Магъа тапшургъанланы гъеч бириси де тас болмасын, Мен къыяматгюн оланы барысын да тирилтежекмен. ⁴⁰ Атамны сюегени – Уланын гёрюп, Огъар иман салагъан гъар ким даимлик яшавну алмакъдыр. Шо заман къыяматгюн Мен оланы тирилтежекмен.

⁴¹ «Мен кёкден гелген азыкъман», – дегени саялы, ягъудилер Огъар разисизлигин билдирмеге башлайлар.

* 6:31 *Манна* – Мусаны башчылыгы булан дангылда айланагъан исрайыллылагъа Аллагъ йиберген азыкъ, рызкъы.

⁴² – Атасын ва анасын биз таныйгъан Юсупну уланы Иса тююлмю Бу? «Мен кёкден гелгенмен», – деп гъали О нечик айтма бола? – деп сорайлар.

⁴³ Иса олагъа булай жавап бере:

– Хонтурланмагъыз. ⁴⁴ Мени йиберген Атам къуршамай туруп, Мени яныма бирев де гелмеге болмас. Мени яныма гелгенни Мен къыяматгюн тирилтежекмен. ⁴⁵ Пайхаммарланы китапларыны биринде язылгъан кюйде, «Оланы барын да Аллагъ уйретежек». Атама тынглап, Ондан уйренген гъар ким Мени яныма гележек. ⁴⁶ Булай демек Атаны инсан гёрген демек тююл. Аллагъ йиберип гелген Менден башгъа Ону бирев де гёрмеди. Атамны янгыз Мен гёрдюм. ⁴⁷ Гертисин сёйлеймен сизге: Магъа иман салагъанны даимлик яшаву бола. ⁴⁸ Яшав береген азыкъ Менмен. ⁴⁹ Сизин ата-бабаларыгъыз дангылда манна ашагъан, амма оылгенлер. ⁵⁰ Кёкден гелген азыкъ буса олай тююл: ону ашагъанлар бир заманда да оылмежеклер. ⁵¹ Кёкден гелген яшав береген азыкъ Менмен. Ону ким ашаса да, даим яшап къалажакъ. Дюньядагъылар даимлик яшав алсын учун, Мен бережек азыкъ Мени къаркъарамдыр.

⁵² Шо заман ягъудилер:

– Бу Адам бизге ашамагъа Обзюню этин нечик бере? – деп, бир-бири булан эришмеге башлай.

⁵³ Иса да олагъа булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: эгер сиз Инсанны Уланыны къаркъарасын ашап, къанын ичмесеги, сизде яшав болмажакъ. ⁵⁴ Мени къаркъарамны ашап, къанымны ичегенни даимлик яшаву болур. Къыяматгюн Мен ону тирилтермен. ⁵⁵ Мени къаркъарам – гerti азыкъ, Мени къаным да – гerti ичеген зат. ⁵⁶ Мени къаркъарамны ашап, къанымны ичеген Мени булан бирликде болур, Мен буса ону булан бирликде болурман. ⁵⁷ Яшав береген Атам Мени йибергени йимик ва Мен Атам себепли болуп яшайгъаным йимик, къаркъарамны ашайгъанлар да Мен себепли болуп яшап къалажакълар. ⁵⁸ Кёкден гелген азыкъ муна шолайдыр. О сизин ата-бабаларыгъыз ашагъаны йимик тююл. Ата-бабаларыгъыз шо азыкъны ашагъан сонг да оылген буса, бу азыкъны ашайгъанлар даим яшап къалажакълар.

⁵⁹ Иса бу сёзлени Капернагъумда синагогда айта.

Якъчыларыны бир хыйлылары Иса булан бармай

⁶⁰ Ону якъчыларыны бир хыйлылары муну эшитгенде:

– Булай уйретивню къабул этмеге къыйын. Ону ким къабул этмеге бола? – деп сёйлейлер.

⁶¹ Бу сёзлеге якъчылары хонтурлангъанын англагъан Иса олагъа:

– Бу Мени сөзлерим сизин уьркъдюреми? ⁶²Шолай болгъанда, Мени, Инсанны Уланын, Оьзю алда болгъан ерине кьайтып гөтерилегенин гөрсегиз, нечик болур? ⁶³Яшав гелтиреген янгыз Ругьдур, мунда инсанны гючю ёкъдур. Мен сизге сөйлеген сөзлерде яшав гелтиреген Ругь бардыр. ⁶⁴Амма сизин арагъызда инанмайгъанлар да бар, – дей.

Ким инанмайгъанны ва Оьзюне ким хьянатлыкь этежекни Иса башынданокь билген. ⁶⁵Сонг Иса:

– Мен буланы сизге айтгъаным, Атам йибермей туруп, гьеч бирев де Мени яныма гелме болмайгъаны саялыдыр, – дей.

⁶⁶Шо замандан сонг Исаны якъчыларыны бир кёплери Ону кьоялар ва дагъы Ону булан бармайлар.

⁶⁷Шо заман Иса он эки де якъчысына:

– Сиз де сама гетмеге суймеймисиз? – деп сорай.

⁶⁸– Я Рабби! Биз кимни янына барайыкь? Даимлик яшав береген сөзлер Сеникидир. ⁶⁹Сен Аллагъны Сыйлысы экенингни де биз гъали билебиз. Сагъа иман да салабыз, – деп жавап бере Петер Огъар.

⁷⁰– Сизин, он эки де якъчимны, сайлагъан Мен тююлменми? Амма арагъыздан биригиз иблис болуп чыгъажакь, – дей Иса олагъа.

⁷¹Муну О Симон Искариетни уланы Ягъуданы гъакъында айтгъан. Неге тююл де, он эки якъчысыны бири буса да, Ягъуда Исагъа хьянатлыкь этежек.

Иса ягъудилени Чатырлар байрамында

7 ¹Сонг Иса Галилеяда айланмагъа башлай. О Ягъудеяда айланмагъа суймей, неге тююл ягъудилер Ону оьлтюрмеге хьял эте болгъан.

²Ягъудилени Чатырлар байрамы* ювукълашып геле. ³Инилери Огъар:

– Мундан гетип, Ягъудеягъа бар! Сен этеген ишлени якъчыларын да гөрсюнлер. ⁴Оьзю белгили болма сюеген адам этеген ишлерин яшыртгынлыкьда сакъламас. Бу ишлени Сен эте болгъан сонг, Оьзюнгню дюньягъа да ачыкь эт! – дей. ⁵Гьатта инилери де Огъар иман салып битмей болгъанлар.

⁶– Мени заманым гъали де етишип битмеген, сизге буса гьар не заман да кьыйыша. ⁷Сизин дюнья гөрюп ярамайгъан болмас. Мени буса дюнья гюнагь ишлер этегенине шагъатлыкь этегеним саялы гөрюп ярамай. ⁸Сиз байрамгъа оьзюгюз барыгъыз, Мен буса бу байрамгъа бармайман. Мени заманым гъали де етишип битмеген, – дей Иса олагъа.

⁹Булай да айтып, Иса Галилеяда къала. ¹⁰Инилери байрамгъа гетгенде, Иса да онда бара, тек ачыкь-ачыкьдан тююл, яшыртгынлай бара.

* ^{7:2} Ягъудилени Чатырлар байрамы – ягъудилени гюзде тюшюмню кьайтарангъанда, чатырларда оьтгерен байрамы.

¹¹Ягъудилени башчылары Ону байрамда излеп айланалар. «Къайдадыр шо Адам?» – деп ахтарып-сорап туралар олар. ¹²Халкъны арасында Ону гъакъында хыйлы эришивлюклер де ююле. «О яхшы Адам», – дей бирлери. «Тююл, О халкъны алдата», – дей башгъалары. ¹³Амма ягъудилени башчыларындан кьоркъуп, Ону гъакъында бирев де ачыкьдан сөйлемей.

¹⁴Байрам орталашып турагъанда, ибадатханагъа барып, Иса онда халкъгъа Аллагъны каламын англатагъа башлай.

¹⁵– Бу Адам о затлар булан бир де машгъул болмагъан чы. Мунча затны кьайдан биле? – деп тамашалыкь эте ягъудилер.

¹⁶Иса олагъа булай жавап бере:

– Мен уьйретеген затлар Менден тююл, Мени Йибергенден геле.

¹⁷Эгер бирев Аллагь сюеген затны этмеге суйсе, Мен уьйретеген затлар Аллагьдан гелгенми, ёгъесе олар Менден Оьзюмденми – шону билежек. ¹⁸Оьзюнден сөйлейген оьзюне макътавлукь ахтарыр. Оьзю Йибергенге макътав гелтирмеге сюеген гъакь юрекден айланыр. Ону юрегинде ялгъан ёкъдур. ¹⁹Сизге Къанунну Муса бермедими? Амма сизин гьеч биригиз де Къанунну кютмейсиз! Мени не учун оьлтюрмеге сюесиз?

²⁰– Сен жинлисен. Сени оьлтюрмеге сюеген кимдир? – деп сорай халкъ.

²¹Иса олагъа булай жавап бере:

– Мен бир алаMAT иш гөрсетдим, сиз буса барыгъыз да тамаша болдугъуз. ²²Муса сизге уланларыгъызны сюннет этмекни буюргъан. (Тек сюннет этмек Мусадан тююл, ата-бабаларыбыздан.) Сиз буса яшланы бир-бирде сонгугюнлер де сюннет этесиз. ²³Мусаны буйругъун бузмайбыз деп, сонгугюнлер де яшланы сюннетлейген болгъан сонг, сонгугюн Мен адамны кьаркьарасын сав этген деп, сиз Магъа не учун кьазапланасыз? ²⁴Тыш гөрюнюшюне кьарап, дуван этмегиз, дуваныгъыз адилли болсун!

²⁵Бу заман ерусалимдилерден бирлери:

– Башчылар оьлтюрмек учун ахтарып айланагъан Адам Бу сама тююлмю? ²⁶Къарагъыз чы, адамлар булан О ачыкьдан сөйлей, Огъар буса бирев де бир зат да айтмай. Балики, Ону Месигь экенин башчылар гертиден де билгендир? ²⁷Амма биз Бу Адам кьайдан экенин билебиз. Месигь гелгенде буса, О кьайдан гелгенни бирев де билмей къалажакь, – деп сөйлемеге башлайлар.

²⁸Ибадатханада Аллагъны каламын англатагъанда, Иса кычырып булай дей:

– Сиз Мени таныймысыз дагъы? Мен кьайдан экенимни де билемисиз? Буса да Мен Оьзюмден гелмегенмен. Мени йиберген Атама

инанмагъа ярай. Сиз Ону танымайсыз, ²⁹amma Мен буса Ону таныйман. Мен Ону ягъындан гелгенмен, Мени йиберген де О.

³⁰Бу заман олар Ону тутмагъа къарайлар. Амма Огъар бирев де тийип болмай, неге тюгюл гъали де Ону белгиленген болжалы етишип битмеген болгъан. ³¹Халкъны бир кѣп яны, Огъар иман салып: «Месигъ гелгенде, бизге Бу Адам гѣрсетгенинден артыкъ алапатлар гѣрсе-тежекми?» – деп сѣйлейлер.

³²Халкъ Исаны гъакъында сѣйлейген затланы фарисейлер эшителер. Исаны тутмакъ учун, баш дин къуллукъчулар булан фарисейлер ибадатхананы къаравуллары йиберелер. ³³Иса буса олагъа булай дей:

– Гъали де бираз заман Мен сизин булан туражакъман, сонг Мени Йибергенни янына гетежекмен. ³⁴Сиз Мени ахтаражакъсыз, амма тапмажакъсыз, неге тюгюл Мен бар ерге сиз гелмеге болмажакъсыз.

³⁵Шо заман ягъудилер оъз арасында:

– Биз табып болмайгъан ерге О къайда бара экен? Балики, О грек шагъарларда яшайгъан ягъудилени янына барып, греклеге Аллагъны каламын англатма сюедир? ³⁶«Сиз Мени ахтаражакъсыз, амма тапмажакъсыз, неге тюгюл Мен бар ерге сиз гелмеге болмажакъсыз», – дейген сѣзлер нени англата? – деп сѣйлейлер.

³⁷Байрамны ахырынчы, инг аслу гюнюнде Иса, туруп, къычырып булай дей:

– Эгер ким сувсагъан буса, яныма гелип ичсин! ³⁸Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде, «Магъа иман салагъан гъар кимни ичинден яшав берген сувну булакълары агъажакъ».

³⁹Бу сѣзлени Иса Оъзюне иман салагъанлагъа гележек Аллагъны Ругъуну гъакъында айта. О заман адамлагъа Аллагъны Ругъу берилмеген болгъан, Иса да Аллагъны макътавлугъуна гѣтерилип битмеген болгъан.

⁴⁰Халкъны ичинден бирлери бу сѣзлени эшитгенде:

– Бу Адам – гертиден де пайхаммар, – дейлер.

⁴¹– Бу Адам – Месигъ, – дейлер башгъалары.

– Болмас! Месигъ Галилеядан гелме герекми дагъы? ⁴²Сыйлы Язывларда Месигъ Давутну наслусундан, Давут яшагъан Байтлагъам шагъарда туважакъ деп язылмагъанмы дагъы? – деп сорайлар бирлери.

⁴³Шолайлыкъда, халкъны арасында Ону гъакъында эришивлюклер тувулуна. ⁴⁴Олардан бирлери Исаны тутмагъа да сюелер, амма Огъар бирев де къол узатып болмай.

⁴⁵Шо заман ибадатхананы къаравуллары баш дин къуллукъчуланы ва фарисейлени янына къайталар. Къаравулагъа:

– Неге Ону тутуп алып гелмедигиз? – деп сорайлар.

⁴⁶– Бу Адам йимик сѣйлейген гиши бир заманда да болмагъандыр, – деп жавап берелер къаравуллар.

⁴⁷– О сизин де сама алдатмадымы? ⁴⁸Башчылардан яда фарисейлерден бирев сама да Огъар иман салдымы? ⁴⁹Къанундан англаву ёкъ саялы, бу къара халкъгъа налат болгъан, – дей фарисейлер олагъа.

⁵⁰Амма фарисейлени арасындан алда Исаны янына гелген Никодим олагъа:

⁵¹– Бизин Къанунубузгъа гѣре, бир башлап адамгъа тынгламай туруп ва о не этгенни билмей туруп, дуван этеми дагъы? – дей.

⁵²– Сен де Галилеядан сама тюгюлмюсен? Бир башлап Сыйлы Язывланы уйрен, Галилеядан бир де пайхаммар чыкъмагъанны оъзюнг гѣрюрсен, – деп жавап берелер огъар.

⁵³Сонг оланы гъариси уйлерине къайта.

Зина этген къатын

8 ¹Иса буса Зайтун тавгъа бара. ²Эртен тез О ибадатханагъа дагъы да геле ва бары да халкъ Ону янына жыйыла. Иса олтуруп олагъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай. ³Дин алиплер ва фарисейлер, Ону янына зина эте туруп тутулгъан бир къатынны гелтирип, ону бары да халкъны алдына чыгъаралар. ⁴Исагъа булай дей:

– Устаз, бу къатын зина эте туруп табулгъан. ⁵Муса оъзюню Къанунда бизге булайланы таш урушгъа тутмагъа буюргъан. Бугъар Сен не дерсен?

⁶Олар шону Исаны сынап къарамакъ учун ва берген жавабын Огъар Оъзюне къаршы къолламагъа онгайлыкъ тапмакъ учун сорайлар. Иса буса энкейип бармагъы булан ерде язывлар эте. ⁷Огъар дагъы да къайтарып сорагъанда, О эретуруп йиберип:

– Кимни гюнагъы ёкъ буса, шо адам о къатынгъа башлап таш атсын! – дей.

⁸О дагъы да энкейип, бармагъы булан ерде язывлар этмеге башлай. ⁹Шону эшитгенде, къартлардан башлап барысы да бирини артындан бири чыгъып гетмеге башлай. Иса Оъзюню алдында орталыкъда токътагъан шо баягъы къатын булан янгыз къала. ¹⁰Иса туруп огъар:

– Гъей къатын, булар бары да къайда? Сени бирев де гюнагъамадымы? – деп сорай.

¹¹– Гъеч бирев де, Бийим, – дей къатын.

– Мен де сени гюнагъамайман. Бар, дагъы гюнагъ иш этмессен, – дей Иса огъар*.

* 8:11 Бир-бир грекче къольязывларда 7-нчи бѣлокну 53-нчю аятындан башлап 8-нчи бѣлокну 11-нчи аятына ерлиги гесек (7:53 – 8:11) ѣлукъмай.

Иса дюньягъа нюр төге

¹² Сонг Иса халкъ булан дагъы да сөйлей. О:

– Мен бу дюньягъа нюр төгемен. Мени артым булан юрюген къарангылыкъда къалмас, яшав береген нюр даим ону булан болур, – дей.

¹³ О заман фарисейлер Огъар:

– Сен Озюнг Озюнге шагъатлыкъ этесен. Сени шагъатлыкъгынг гъакъ тююл, – дейлер.

¹⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Мен Озюм учун шагъатлыкъ этсем де, Мени шагъатлыкъгым гъакъдыр, неге десегиз, Мен къайдан гелгенимни де, къайда барагъанымни да билемен. Сиз буса Мени къайдан гелгенимни де, къайда барагъанымни да билмейсиз. ¹⁵ Сиз инсанны гезюнден къарап дуван этесиз. Мен буса биревге де дуван этмеймен. ¹⁶ Эгер Мен дуван этсем де, Мени дуваным гъакъ, неге тююл бу дуванымда Мен янгыз тююлмен, Мени булан Мени йиберген Атам да бар. ¹⁷ Эгер эки адам бир затны токъташдыра буса, оланы шагъатлыкъ гъакъ гертидир деп язылгъан сизин Къанунугъа да. ¹⁸ Мен Озюмню гъакъымда Озюм шагъатлыкъ этемен, Мени йиберген Атам да Мени гъакъымда шагъатлыкъ эте.

¹⁹ О заман Огъар:

– Сени Атанг къайдадыр? – деп сорайлар.

– Сиз не Мени, не Атамны танымасыз. Сиз Мени таный болгъан эдигиз буса, Атамны да таныр эдигиз, – деп жавап бере Иса.

²⁰ Бу сөзлени Иса ибадатханада Аллагъны каламын англатагъанда, хазна сандыкъны къырийында сөйлей. Ону бирев де тутмай, неге тююл Ону заманы гелип битмеген болгъан. ²¹ Иса дагъы да олагъа булай дей:

– Мен сизин къоюп гетемен, сиз буса Мени ахтаражакъсыз, амма озюгюзню гюнагъларыгъыз булан олюп гетежексиз. Мен барагъан ерге сиз гелип болмажакъсыз.

²² Шо заман ягъудилер:

– О Озю Озюм олтюреми экен? «Мен барагъан ерге сиз гелип болмажакъсыз», – деп нени гъакъында айта экен? – деп бир-бирине сорайлар.

²³ Иса олагъа булай дей:

– Сиз тюпдеги дюньядансыз, Мен буса оърденмен. Сиз бу дюндандансыз, Мен буса бу дюндан тююлмен. ²⁴ Шо саялы Мен сизге: «Озюгюзню гюнагъларыгъыз булан олюп гетежексиз!» – деп айтдым. Мен гертиден де Ким экениме инанмасагъыз, сиз барыгъыз да озюгюзню гюнагъларыгъыз булан олюп гетежексиз.

²⁵ – Шолай буса, Сен кимсен дагъы? – деп сорайлар Огъар.

Иса булай жавап бере:

– Башдан берли Мен Озюм киммен деп айтгъан бусам, Шоман. ²⁶ Сизин гъакъыгъызда айтмагъа ва сизин айыпламагъа кеп затларым бар. Мени Йибергенни сөзлери гъакъ гертидир, Мен де Ондан эшитгенлеримни дюньягъа билдиремен.

²⁷ Олар Атасыны гъакъында О озлеге не айтгъанны англамайлар.

²⁸ Шо саялы Иса олагъа булай дей:

– Мени, Инсанны Уланын, сиз гөтергенде, Мен гертиден де Ким экенимни, Мен Озюмден бир зат да этмейгенимни, бу сөзлени Атам уйретгени йимик сөйлейгенимни билежексиз. ²⁹ Мени Йиберген даим Мени булан. О Мени янгыз къоймай. Мен даим О ушатагъан ишлени этемен.

³⁰ Иса бу сөзлени айтагъанда, кеплер Огъар иман салалар.

«Гъакъ гертилик сизин азат этер»

³¹ Иса Озюне иман салгъан ягъудилеге булай дей:

– Эгер Мени сөзюме тынглап юрюсегиз, сиз герти якъчыларым боларсыз. ³² Сиз гъакъ гертиликни билерсиз ва гъакъ гертилик сизин азат этер.

³³ – Биз Ибрагъимни наслусунданбыз, бир заманда да биревню де къулары да болмагъанбыз! «Сиз азат болажакъсыз», – деп Сен нечик сөйлейсен? – дейлер олар.

³⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Гертисин сөйлеймен сизге: гюнагъ иш этеген гъар ким гюнагъны къулудур. ³⁵ Амма есини ожагъында къул даимге къалмас, Уланы буса онда даимге къалажакъ. ³⁶ Шогъар гөре Мен, Аллагъны Уланы, сизге азатлыкъ берсем, сиз гертиден де азат болажакъсыз. ³⁷ Сиз Ибрагъимни наслусундан экенигизни билемен, амма сиз Мени олтюрмеге сюесиз, неге тююл Мен уйретеген затланы къабул этмейсиз. ³⁸ Мен сизге Атам Магъа гөрсетген затланы гъакъында сөйлеймен. Сиз буса озюгюзню атагъыз айтагъан затланы этесиз.

³⁹ – Бизин атабыз – Ибрагъим, – дейлер ягъудилер.

– Эгер сиз Ибрагъимни авлетлери болгъан эдигиз буса, Ибрагъим этеген ишлени этер эдигиз. ⁴⁰ Сиз буса гъали Мени, Аллагъдан эшитген гъакъ гертини сизге сөйлейген Адамны, олтюрмеге сюесиз. Ибрагъим шотлай этмедиле! ⁴¹ Сиз озюгюзню атагъыз этген ишни этесиз, – дей Иса олагъа.

– Биз пич тувмагъанбыз! Бизин бир Атабыз бар, О да Аллагъдыр, – деп жавап берелер ягъудилер Огъар.

⁴² – Эгер Аллагъ сизин Атагъыз эди буса, сиз Мени сюер эдигиз. Мен Аллагъны янындан гелдим, гъали буса мундаман. Мен Озюмден гелмедим, Мени О йиберди. ⁴³ Мен айтагъанымни сиз неге англамайсыз? Неге тююл де, Мени сөзлеримни къабул этмеге болмайсыз. ⁴⁴ Сизин атагъыз иблисдир, сиз де о атагъызны хыялларын къютмеге сюесиз. О башдан берли де адам олтюрювчю болду ва бир заманда да гъакъ

гертини яны болмады, неге туюл онда оьзюнде де гьакъ гerti ёкъ. О ялгъан айтагъанда, оьзюню ана тилинде сёйлей, неге туюл о оьзю де ялгъанчы, ялгъанланы да атасы. ⁴⁵ Мен янгыз гьакъ гертини сёйлей-геним саялы, сиз Магъа инанмайсыз. ⁴⁶ Сизин къайсыгъыз Мени гюнагылы деп айыплама боласыз? Мен гьакъ гертини сёйлей бусам, сиз Магъа неге инанмайсыз? ⁴⁷ Аллагъныки болгъанлар Ону сёзлерине тынгллар. Сиз Аллагъныки туюлсюз, шо саялы Мени сёзлериме тынгламайсыз, – дей Иса олагъа.

«Мен Ибрагъим тувгъунча да бар эдим»

⁴⁸ Ягъудилер Огъар булай дейлер:

– Сен бир жинли самариялысан. Биз Сагъа тюзюн айтабыз.

⁴⁹ – Мен жинли туюлмен. Мен Атама гьюрмет этемен, сиз буса Мени хорлайсыз. ⁵⁰ Мен Оьзюм учун макътавлукъ ахтарып айланмайман. Амма Мени учун шо макътавлукъну ахтарагъан Башгъасы бар. О буса тюз дуван эте. ⁵¹ Гертисин сёйлеймен сизге: ким Мени айтгъанымны этип юрюсе, бир заманда да оьлюм гёрмежек, – дей Иса.

⁵² – Сен жинли экенге биз гъали лап туюндюк. Ибрагъим оьлген, пайхаммарлар да оьлгенлер. Сен буса: «Сени айтгъанынгны этип юрюгенлер оьлюм гёрмежек!» – дейсен. ⁵³ Буса Сен бизин оьлген атабыз Ибрагъимден де уллумусан? Пайхаммарлар чы оьлген. Сен Оьзюнгню киммен деп гысап этесен? – деп сорайлар ягъудилер.

⁵⁴ – Эгер Мен Оьзюмню макътасам, Мени макътавам бир гьеч зат болур. Мени макътавлу этеген Атамдыр. Сиз О сизин Аллагъыгъыз дейсиз. ⁵⁵ Сиз Ону бир заманда да танымагъансыз, Мен буса Ону танийман. Эгер Мен Ону танымайман деп айтсам, Мен де сизин йимик ялгъанчы болур эдим. Мен Ону танийман ва Ону айтгъанын этемен. ⁵⁶ Сизин атагъыз Ибрагъим Мен гелген гюнню гёрюрмен деп сююнген. О шо гюнню гёрген ва ондан сююнген! – деп жавап бере Иса олагъа.

⁵⁷ – Сагъа элли йыл да болмай, Сен Ибрагъимни гёрдюнгю дагъы? – дейлер ягъудилер.

⁵⁸ – Гертисин сёйлеймен сизге: Мен Ибрагъим тувгъунча да бар эдим, – дей Иса олагъа.

⁵⁹ Шо заман ягъудилер Огъар урмагъа къолларына ташлар алалар. Амма Иса яшына ва ибадатханадан гете.

Тувмадан сокъур адамны сав этив

9 ¹ Оьтюп барагъанда, Иса тувмадан сокъур бир адамны гёре. ² Якъчылары Огъар:

– Устаз, бу адам неге сокъур болуп тувгъан? Гюнагъ ишни ким этген: оьзюмю яда ата-анасымы? – деп сорайлар.

³ Иса булай жавап бере:

– Не бу оьзю, не ата-анасы гюнагъ иш этмеген. Аллагъ ондан таба Оьзюню кьудратын гёрсетип болсун учун, ону сокъур болуп тувдургъан. ⁴ Гюн битип кьалгъынча, Мени Йибергенни ишлерин этмеге герекбиз. Гече болгъанда бирев де ишлемеге болмас. ⁵ Бу дюньяда Мен бар чакъы Мен дюньягъа Нюр тегемен.

⁶ Бу сёзлени айтгъан сонг, О ерге туюкюрюп, туюкюрюкте хумну булгъап, балчыкъ эте. Шо балчыкъны сокъурну гёзлерине сюрте. ⁷ Сокъургъа:

– Бар энни, Силогъам гъавузунда жувун, – дей (Силогъам демек «Йиберилип гелген» демекдир).

Сокъур да барып жувуна ва ону гёзлери гёреген болуп къала. ⁸ Хоншулары ва ону сокъур гьалда садагъа тилеп тургъанын гёрген адамлар:

– Бу олтуруп садагъа тилеп турагъан адам туюлмю? – деп сёйлейлер.

⁹ – Дюр, бу шо адам, – дейлер бирлери.

– Туюл, тек огъар ошай, – дейлер башгъалары.

– Шо сокъур адам менмен, – дей сокъур.

¹⁰ – Олай буса, нечик гёреген болдунг дагъы? – деп сорайлар огъар.

¹¹ О булай жавап бере:

– Иса деген Адам Оьзюню туюкюрюгюне хумну булгъап, балчыкъ этип, гёзлериме сюртдю. Сонг: «Бар энни, Силогъам гъавузунда жувун», – деп айтды. Мен де барып жувунуп, гёреген болуп къалдым.

¹² – О Адам къайдадыр? – деп сорайлар огъар.

– Билмеймен, – деп жавап бере о.

¹³ Башда сокъур болгъан шо адамны фарисейлени янына алып гелтирелер. ¹⁴ Иса балчыкъ сюртюп ону гёзлерин гёреген этген гюн сонгюгюн болгъан. ¹⁵ Фарисейлер о нечик гёреген болгъанын сорама башлайлар. О да фарисейлеге:

– О мени гёзлериме балчыкъ сюртдю, сонг мен жувунуп, гёреген болуп къалдым, – дей.

¹⁶ Фарисейлени бирлери:

– Бу Адам Аллагъдан йиберилип гелмеге кюй ёкъ. О сонгюгюнню адатын юрютмей, – дейлер.

– Аллагъ йиберилип гелген адам туюл буса, булай алааматланы нечик этме бола дагъы? – дейлер башгъалары.

Шону уьстюнден оланы арасында эришивлюк де бола. ¹⁷ Шо заман сав болгъан сокъургъа: О Адам сени гёзлерингни ачды дейсен сен. Ону гьакъындан сен не айтма боласан? – деп дагъы да сорайлар.

– О Адам – Пайхаммар, – деп жавап бере о.

¹⁸ Бу адам алда сокъур болуп, гъали гёреген болгъанына ягъудилени башчылары нечик де инанмайлар, шо саялы ону ата-анасын чакъырып гелтиртелер. ¹⁹ Сонг олагъа:

– Бу сизин уланыгъызмы? Сиз бу сокъур болуп тувгъан дейсиз. Гъали бу нечик гёреген болуп къалгъан дагъы? – деп сорайлар.

²⁰ – Бу бизин уланыбыз экенни ва сокъур болуп тувгъанын биз билебиз. ²¹Амма о нечик гёреген болгъанын, ону гёзлерин ким ачгъанны биз билмейбиз. Огъар оъзюне сорап къарагъыз. О гъакъылбалыкъ болгъан, оъзюню гъакъында оъзю сёйлесин, – деп жавап берелер ата-анасы.

²²Ягъудилени башчыларындан къоркъагъаны саялы, ону ата-анасы шолай жавап бере. Неге тюгюл де, Иса Месигъ экенни ачыкъдан мюкюрлюк этген гъар гишини синагогдан къуваламакъ деп, ягъудилер алданокъ къарар чыгъаргъан болгъан. ²³Ону ата-анасы: «О гъакъылбалыкъ болгъан. Огъар оъзюне сорап къарагъыз», – деп айтгъаны да муна шо саялы.

²⁴Алда сокъур болгъан шо адамны бирдагъы да чакъырып, огъар:

– Аллагъны атын тутуп ант эт! О Адам гюнагъ ишлер этегенни биз билебиз, – дейлер.

²⁵ – О гюнагъ ишлер этегенни яда этмейгенни мен билмеймен, тек мен бир затны билемен: башда мен сокъур эдим, гъали буса гёремен, – деп жавап бере о ягъудилеге.

²⁶ – О сагъа не этди? Гёзлерингни нечик ачды? – деп сорайлар огъар бирдагъы керен.

²⁷ – Мен сизге айтдым чы, сиз буса тынгламадыгъыз. Сиз шону гъакъында бирдагъы да неге эшитмеге сюесиз? Ёгъесе, сиз де Ону якъчылары болма сама сюймеймисиз? – деп жавап бере о.

²⁸Шо заман ягъудилени башчылары, ону мысгъыллап:

– Ону якъчысы сенсен! Биз Мусаны якъчыларыбыз! ²⁹Биз Аллагъ Муса булан сёйлегенин билебиз, О Адам къайдан гелгенин буса билмейбиз, – дейлер.

³⁰Гёзлери ачылгъан адам олагъа:

– Ону къайдан гелгенин сиз билмейгенигиз тамаша. Мени гёзлеримни ачгъан О чу. ³¹Аллагъ гюнагъ ишлер этгенлеге тынгламайгъанын биз билебиз. Аллагъ Оъзюнден къоркъуп ва Оъзю айтгъанны этип юрюйгенлеге тынглай. ³²Ким буса да бирев тувмадан сокъур бир адамны гёреген этген деп бир заманда да эшитилмеген. ³³Эгер Бу Адам Аллагъдан йиберилип гелмеген эди буса, О гъеч бир зат да этип болмас эди, – деп жавап бере.

³⁴Ягъудилер огъар:

– Тувмадан гюнагъгъа да батып, гъали сен бизин уйретмеге къараймысан? – деп жавап берип, ону синагогдан къувалап чыгъаралар.

³⁵Олар бу адамны синагогдан къувалагъанны эшитип ва ону излеп табып, Иса огъар:

– Сен Инсанны Уланына иман саламысан? – деп сорай.

³⁶ – Бийим! Магъа О Ким экенин айт, мен де Огъар иман саларман, – дей о.

³⁷ – Сен Ону гёрдюнг, гъали сени булан сёйлеп турагъан да Одур, – дей Иса огъар.

³⁸ – Я Рабби, иман саламан, – деп, сужда эте о.

³⁹ – Мен бу дюньягъа гёрмейгенлер гёрсюн, гёрегенлер гёрмейген болсун деп дуван этмеге гелгенмен, – дей Иса.

⁴⁰ Ону янында болгъан фарисейлер бу сёзлени эшитгенде, Огъар:

– Бизин де Сен сокъурлар деп гысап этемисен? – дейлер.

⁴¹ Иса олагъа булай дей:

– Эгер сиз сокъурлар болгъан бусагъыз, Аллагъны алдында сизин айыбыгъыз болмас эди. Амма сиз: «Биз гёребиз», – дейсиз. Шолай болгъанда, сизин гюнагъларыгъыз сизин устюгюзде къала.

Къойчу ва сирив

10 ¹ Иса булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: къойлар турагъан гюренге, къапундан таба гирмей, башгъа ерден таба гиреген гиши уручу ва талавурчудур. ²Къапудан гиреген гиши буса сиривню къойчусудур. ³Къаравулчу огъар къапуну ача, къойлар ону тавушун таный. О къойланы атларын айтып чакъырып, оланы гюренден къыргъа чыгъара. ⁴Бары да къойларын чыгъаргъанда, къойчу сиривню алды булан юрюй, къойлар буса ону арты булан бара, неге тюгюл олар ону тавушун таный. ⁵Амма олар ят гишини арты булан бир заманда да бармажакъ, ондан къачажакъ, неге тюгюл ону тавушу олагъа таныш тюгюл.

⁶Иса ягъудилеге бу масалны айта. Амма олар О не айтма сюегенни англамайлар. ⁷Шо саялы Иса олагъа дагъы да булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: къой гюренни къапусу Менмен. ⁸Менден алда гелгенлер барысы да – уручулар ва талавурчулар, шо саялы къойлар олагъа тынгламагъан. ⁹Мен къапуман. Ким Менден таба оътюп гирсе, о къутулар. О къапудан гирер, чыгъар ва оъзюне отлав табар. ¹⁰Уручу янгыз урламакъ учун, оьлтюрмек ва ёкъ этмек учун геле. Мен буса инсанлар яшама, мол яшама болсун учун гелгенмен.

¹¹Мен яхшы къойчуман. Яхшы къойчу оъзюню къойлары учун жанын да аямай. ¹²Ялгъа тутулгъан адам герти къойчу тюгюл. Къойлар онуки тюгюл. Бёрюню гелегенин гёргенде, о къойланы къоюп къача. Бёрю де, къойланы тутуп, паралай. ¹³Ону къойларда гъайы ёкъ, неге тюгюл о ялчы.

¹⁴Мен яхшы къойчуман. Оъзюмню къойларымны таныйман. Къойларым да Мени таный. ¹⁵Тап шо кюйде Атам Мени таный, Мен де Ону таныйман. Къойларым учун Мен жанымны да аямасман. ¹⁶Мени бу сиривден къайры башгъа къойларым да бар. Мен оланы да гелтирме

герекмен. Олар Мени тавушума тынглажакъ ва бир сирив, бир кьойчу болажакъ! ¹⁷Жанымны янгыдан кьайтарып алмакъ учун берегеним саялы, Атам Мени сюе. ¹⁸Мени жанымны бирев де чыгъарып алмай. Мен ону Оьзюм сююп беремен. Мени жанымны бермеге ихтиярым бар ва ону янгыдан кьайтарып алмагъа ихтиярым бар. Буланы этмеге Магъа Атам буйрукъ этди.

¹⁹Бу сёзлерден сонг ягъудилени арасында дагъы да эришивлюклер башлана. ²⁰Оланы кёплери:

– О жинли болгъан, гъакъылын тас этген. Огъар неге тынглайсыз? – дей. ²¹Бу жинли гишини сёзлери тююл, жинли адам сокъур адамгъа гёз ачдырып болмас, – дей башгъалары.

Иса Ибадатхананы Янгыртывуну байрамында

²²Шо вакътилерде Ерусалимде Ибадатхананы Янгыртывуну байрамы башлана. Шо кыш вакъти бола. ²³Иса ибадатхананы абзарында Сулайманны гётермесинде юрюп айлана. ²⁴Мунда ягъудилер, Исаны айланасына жыйылып, Огъар:

– Къачан болгъунча Сен бизин чыдамлыгъыбызны сынап туражакъсан? Эгер Сен Месигъ бусанг, тувра айтып кьой, – дейлер.

²⁵Иса олагъа булай жавап бере:

– Мен сизге айтдым, сиз инанмадыгъыз. Атамны аты булан Мен этеген ишлер Мени гъакъымда шагъатлыкъ эте. ²⁶Амма сиз Магъа инанмайсыз, неге тююл сиз Мени сиривюмдеги кьойлардан тююлсюз. ²⁷Мени кьойларым тавушума тынглай, Мен оланы таныйман, олар да Мени артыма тюше. ²⁸Мен олагъа даимлик яшав беремен. Олар бир заманда да оьлмежек, бирев де оланы Мени къолумдан чыгъарып да алмас. ²⁹Оланы Магъа берген Атам бары да затдан уьстдедир. Оланы Атамны къолундан чыгъарып алмагъа гъеч биревню де гючу етмес. ³⁰Мен де, Атам да бирбиз.

³¹Ону дагъы да таш урушгъа тутмакъ учун, ягъудилер ерден ташлар алалар. ³²Иса олагъа:

– Мен сизге Атам Магъа тапшургъан бир хыйлы яхшы ишлени этип гёрсетдим. Бу ишлерден кьайсы саялы сиз Мени таш урушгъа тутмагъа сюесиз? – дей.

³³– Биз Сени таш урушгъа тутмагъа сюегенибиз яхшы ишлеринг саялы тююл, Сен капирилик этегенинг саялы. Инсан да болуп Оьзюнгню Аллагъ этип гёрсетегенинг саялы, – деп жавап бере ягъудилер Огъар.

³⁴Иса олагъа булай дей:

– Сизин Къанунугъуда: «Мен сизге аллагълар деп айтдым», – деп язылмагъанмы дагъы? ³⁵Аллагъ Оьзюню каламы етишгенлеге аллагълар деп айтгъан. Сыйлы Язывлар гючюн тас этгенми дагъы? ³⁶Аллагъ Мени

танглап бу дюньягъа йиберди. Шолай болгъан сонг: «Аллагъны Уланыман», – дейгеним саялы, «Капирилик этесен», – деп нечик айтма боласыз? ³⁷Эгер Мен Атамны ишлерин этмей бусам, Магъа инанмагъыз! ³⁸Эгер Мен Атамны ишлерин эте бусам, Магъа инанмай бусагъыз да, Мен этеген ишлеге инаныгъыз. Шо заман сама Атам Мени булан бирликде, Мен буса Атам булан бирликде экенибизни анларсыз.

³⁹Шо заман ягъудилер Исаны дагъы да тутмагъа айланалар, амма О олардан сыпкъырылып гете. ⁴⁰Иса дагъы да Ёрдан оьзенни ари ягъына, алда Ягъия, халкъны сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурагъан ерге чыгып гете ва онда бир нечакъы заман къала. ⁴¹Кёплер Ону янына гелелер. Адамлар: «Ягъия бир заманда да бир алапат да гёрсетмеди, амма Бу Адамны гъакъында о айтгъан бары да зат гъакъ», – дейлер. ⁴²Шонда болгъанланы бир хыйлылары Огъар иман салалар.

Лазарны оьлюму

11 ¹Лазар деген бирев авругъан болгъан. О Мариям ва Марта деген кьызардашлары булан Байтания деген юртда яшай болгъан. ²Мариям Рабби Исаны аякъларына арив ийисли майлар сюртюп, чачлары булан сыйпап къурутажакъ къатын болгъан. Ону Лазар деген эркъардашы авругъан болгъан. ³Кьызардашлар Исагъа:

– Я Рабби, Сени сюеген адамынг авруй, – деп хабар йибере. ⁴Муну эшитгенде, Иса:

– Бу оьлюр аврув тююл, Аллагъны макътавлугъу учун, ондан таба Аллагъны Уланы макътав къазансын учун йиберилген аврув, – дей.

⁵Иса Мартаны, ону кьызардашын ва Лазарны сюе болгъан. ⁶Лазарны авруйгъанын эшитгенде, Иса Оьзю токътагъан еринде дагъы да эки гюн къала. ⁷Сонг О якъчыларына:

– Дагъы да Ягъудеягъа барайыкъ, – дей.

⁸– Устаз! Бираз алдын ягъудилер Сени таш урушгъа тутма сюйген эдилер, Сен буса дагъы да кьайтып онда барма сюемисен? – дейлер якъчылары Огъар.

⁹– Гюнде он эки сагъат болмаймы? Гюндюз юрюйген адам сюрюнемей, неге тююл о бу дюньяны ярыгъын гёре. ¹⁰Гече юрюген сюрюне, неге тююл ярыкъ болмай, – деп жавап бере Иса. ¹¹Шолай да айтып, О:

– Бизин къурдашыбыз Лазар юхлай, Мен барып ону уятайым, – деп къоша.

¹²– Я Рабби, юхлап болгъан буса, о къолайгъа кьайтар, – дейлер якъчылары.

¹³Иса Лазарны оьлюму гъакъында айтгъан болгъан, олар буса ону гертиден де юхлайгъаны гъакъында сёйлей деп ойлалар. ¹⁴Шо заман Иса тувра булай дей:

– Лазар оылген. ¹⁵ Мени онда болмагынамы сизин учун сююнемен. Гъали сизге Магъа иман салмагъа имканлыкъ болажакъ. Юрюююз, энни ону янына барайыкъ.

¹⁶ Оьзюне Эгиз деп айтылагъан Тома Исаны якъчыларына:

– Юрюююз, Ону булан бирче биз де оьлейик! – дей.

Мартаны ва Мариямны ясы

¹⁷ Гелгенде, Иса Лазар къабурда ятагыны дёрт гюн болагъанны биле. ¹⁸ Байтания Ерусалимден уьч чакъырым мезгил ариде ерлешген болгъан. ¹⁹ Эркъардашы оылгени саялы, гёнгюн алмакъ учун, ягъудилени бир кёплери Мартаны ва Мариямны янына гелелер.

²⁰ Исаны гелегенин эшитгенде, Марта шоссагъат Ону къаршылама чыгъа, Мариям буса уьйде олтуруп къала. ²¹ Шо заман Марта Исагъа:

– Я Рабби, эгер Сен мунда болгъан эдинг буса, эркъардашым оьлмес эди! ²² Гъали де мен билемен, Аллагъдан Сен не зат тилесенг де, Аллагъ Сагъа бережек, – дей.

²³ – Сени эркъардашынг къайтып тирилежек, – дей Иса огъар.

²⁴ – Билемен, къыяматгюн оьлюлер тирилегенде, тирилежек, – дей Марта Огъар.

²⁵ – Тирилив де, яшав да Менмен. Магъа иман салагъан оылгенден сонг да яшажакъ. ²⁶ Гъар-бир яшайгъан адам ва Магъа иман салагъан адам бир заманда да оьлмежек. Бугъар сен инанамысан? – дей Иса огъар.

²⁷ Марта да Огъар булай дей:

– Дюр, Раббим, инанаман. Бу дюньягъа гелмеге герекли Аллагъны Уланы ва Месигъ Сенсен.

²⁸ Бу сёзлени айтгъандан сонг, Марта, къызардашы Мариямны чакъырып, огъар яшыртгъын:

– Устаз мунда. О сени чакъыра, – дей.

²⁹ Шону эшитгендокъ, Мариям алгъасап Исаны янына бара. ³⁰ Иса буса шо заман юртгъа гирип битмеген ва Оьзюн Марта къаршылагъан ерде болгъан. ³¹ Мариям булан бирче уьйде болгъан ва ону гёнгюн алма гелген ягъудилер, Мариям чалт туруп чыгып гетгенни гёрелер. О гъали эркъардашына яс этмеге къабургъа барадыр деп ойлашып, ону арты булан чыгъалар.

³² Иса бар ерге гелип, Ону гёргенде, Мариям Ону аякларына баш уруп, Огъар:

– Я Рабби, эгер Сен мунда болгъан эдинг буса, эркъардашым оьлмес эди, – дей.

³³ Ону йылайгъанын ва ону булан бирче гелген йылайгъан ягъудилени гёргенде, Иса Оьзю де бек пашман бола ва Ону юреги гъалек бола.

³⁴ – Ону къайда гёмдюююз? – деп сорай Иса.

– Я Рабби, юрю, барайыкъ, биз гёрсетербиз, – дейлер Огъар.

³⁵ Иса йылап йибере. ³⁶ Шо заман ягъудилер:

– Гёремисиз, Бу ону нечик сюе болгъан экен! – дейлер. ³⁷ Олардан бирлери:

– Сокъурну гёз ачдыргъан бу Адам о гиши оьлмесин учун бир зат да этип болмасмы эди экен? – дейлер.

Иса Лазарны тирилте

³⁸ Иса къайтып юреги бек гъалек гъалында къабурну янына геле. Шо къабур алдына таш салынгъан бир анакъ болгъан. ³⁹ Иса:

– Ташны тайдырыгъыз! – дей.

Оылгенни къызардашы Марта Огъар:

– Я Рабби, онда яман ийис бардыр, о оылгенли чи дёрт гюн бола, – дей.

⁴⁰ – Иман сала бусанг, Аллагъны макътавлугъун гёрежексен деп Мен сагъа айтмадыммы? – дей Иса огъар.

⁴¹ Оьлю ятгъан анакъны алдындан ташны тайдыралар. Гёзлерин кёкге къаратып, Иса булай дей:

– Гъей Атам! Мени эшитгенинг учун, Сагъа шюкюр этемен. ⁴² Сен Мени гъар заман эшитегенингни Мен билемен. Амма бу сёзлени мунда токътагъан халкъ учун, Мени Сен йибегенинге иман салсын учун айтдым! ⁴³ Шону айтгъандан сонг, О:

– Лазар, чыкъ! – деп къычыра.

⁴⁴ Оьлю де къолларына, бутларына кетен гебин чырмалгъан ва бети-не явлукъ байлангъан гъалда къыргъа чыгып геле. Иса олагъа:

– Ону гебинин чечигиз. Къой, гетсин, – дей.

Исаны оьлтюрме сюелер

⁴⁵ Шо заман Мариямны янына гелген ва Иса этгенни гёрген бир кёп ягъудилер Огъар иман салалар. ⁴⁶ Олардан бирлери буса, фарисейлени янына гетип, Иса этген затланы олагъа айталар. ⁴⁷ Шо заман баш дин къуллукъчулар ва фарисейлер ягъудилени мажлисин жыялар.

– Гъали биз не этейик? Бу Адам кёп аламатлар гёрсетип тура. ⁴⁸ Эгер Ону булай къойсакъ, бютюн халкъ Огъар иман салажакъ. Шо заман румлулар гелип, бизин ибадатханабызны бузажакъ ва халкъыбызны дагъытажакъ, – деп сёйлейлер.

⁴⁹ Олардан Кайафа деген бириси, шо йыл дин къуллукъчуланы башчысы болуп турагъаны, олагъа булай дей:

– Сиз бир зат да англамайсыз! ⁵⁰ Бютюн ягъуди халкъ оьлгюнче, халкъ учун бирев оьлсе, сизге яхшы болажакъын неге англап болмайсыз?

⁵¹⁻⁵² Кайафа муну оьзюнден айтмай. О дин къуллукъчуланы башчысы болгъан, шогъар гёре ягъуди халкъны къутгъармакъ учун (янгыз ягъуди

халкъны да тююл, Аллагъны бютюн ер юзюне яйылгъан авлетлерин бирлешдирмек учун), Иса оылежегин алданокъ айта.

⁵³ Шо гюнден башлап олар Исаны нечик оылтюррейик деп ойлашма башлайлар. ⁵⁴ Шо саялы Иса ягъудилени арасында ачыкъдан гёрюнмей. Ондан дангылны ювугъундагы Эфраим деген бир юртгъа бара. Якъчылары булан онда тура.

⁵⁵ Ягъуди Пасха байрам ювукълаша. Бу байрамдан алда, тазаланагъан адатны кютмек учун, Ерусалимге уылкени гъар еринден кёп халкъ геле. ⁵⁶ Шо заман олар Исаны ахтармагъа башлайлар. Ибадатханада да токътап:

– Сиз нечик ойлашасыз? Пасха байрамгъа О гелмесми экен? – деп бир-бирине сорайлар.

⁵⁷ Баш дин къуллукъчулар ва фарисейлер буса оызлер Исаны тутмагъа къарайлар. Ону къайда экенин билеген гъар ким оызлеге билдирсин деп, бары халкъгъа буйрукъ этелер.

Иса Байтанияда

12 ¹ Пасха байрамдан алты гюн алда Иса Байтаниягъа, Оызю оылюмден тирилтген Лазар турагъан юртгъа геле. ² Мунда Ону гюрметине къонакълыкъ этиле. Марта Огъар тепсиде къуллукъ этип айлана. Ону булан бирче тепсиде олтургъанланы арасында Лазар да бола. ³ Шо заман Мариям, ярым литр чакъы къыйматлы таза майны гелтирип, Исаны аякларына сюрте ва чачлары булан сыйпап къурута. Уйню ичи бек атив ийисден тола.

⁴ Исаны якъчыларындан бириси, сонг Огъар хыянатлыкъ этежек Ягъуда Искариет:

⁵ – Бу майны уыч юз гюнюш акъчагъа да сатып, акъчасын пакъырлагъа неге бермейлер? – дей.

⁶ Булай деп о пакъырланы гъайын этегени учун тююл, оызю уручу экени саялы айта. Оланы акъчасы сакъланагъан ортакъ дорбасын бу алып юрой ва гъар заман оызюню гереги учун ондан акъча урлай болгъан. ⁷ Шо заман Иса булай дей:

– Ону парахат къоюгъуз! О къатын этеген зат Мени гёмюлежек гюнюм учун этилмеге герек зат эди. ⁸ Пакъырлар даим яныгъызда болажакъ, Мен буса даим яныгъызда болмажакъман.

⁹ Ягъудилени бир кёплери, Исаны Байтанияда экенин билип, янгыз О учун тююл, О оылюмден тирилтген Лазарны гёрмек учун да онда гелелер. ¹⁰ Шо заман баш дин къуллукъчулар Лазарны да оылтюрмеге токъташалар. ¹¹ Неге тююл де, ягъудилени кёплери гелип, Лазар саялы олагъа арт берип, Исагъа иман салалар.

Исаны Ерусалимге геливю

¹² Артындагы гюн байрамгъа гелген кёп халкъ Исаны Ерусалимге гележегин эшитгенде, ¹³ хурма терекни бутакъларын да алып, Ону къаршылама чыгып:

– Гъосанна!* Раббизни аты булан гелегенге, Исрайылны пачасына, Аллагъны яхшылыкъ болсун! – деп къычыра.

¹⁴ Иса, бир эшек табып, огъар мине. Неге тююл де, Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

¹⁵ *Къоркъма, гъей Сион къызы!**

Муна сени Пачанг яш эшекге де минип геле тура.

¹⁶ Якъчылары башлап шону англамайлар. Амма сонг, Иса Аллагъны макътавлугъуна гётерилгенде, бу сёзлер Ону учун язылгъанны ва халкъ бу затланы Огъар этгенни эсге алалар.

¹⁷ Лазарны къабурдан чыгъарып, оылюмден тирилтген заманда, Ону булан бирче болгъанлар онда болгъан ишлени хабарлай туралар. ¹⁸ Муна шо саялы халкъ Ону къаршылама чыгъа, неге тююл шо алакатны О этгенни биле. ¹⁹ Фарисейлер буса:

– Гёремисиз, къолугъуздан бир зат да гелмей. Къарагъанда, сав дюнья Ону арты булан барагъанда йимик, – деп бир-бирине сёйлейлер.

Иса Оызюню оылежеги гъакъда айта

²⁰ Байрамда Аллагъгъа ибадат этмек учун гелгенлени арасында бир-бир греклер де болгъан. ²¹ Олар Галилеяны Байтсайда деген шагъарындан болгъан Филиппни янына гелип:

– Бийим, биз Исаны гёрмеге сюе эдик, – деп тилейлер.

²² Филип барып шону Андрейге айта. Сонг Филип де, Андрей де, бирче барып, бу хабарны Исагъа айталар. ²³ Иса олагъа булай жавап бере:

– Аллагъ Магъа, Инсанны Уланына, макътавлукъ береген заман гелди! ²⁴ Гертисин сёйлеймен сизге: эгер будай бюртюк ерге тюшюп оылмей къалса, о янгыз бир бюртюк кюйде къалыр. Эгер о ерге тюшюп оылсе, ондан дагы да хыйлы бюртюклер чыгъар. ²⁵ Оызюню жанын ким аявласа, о ону тас этер. Ким бу дюньяда жанын гёрюп ярамаса, о ону даимлик яшав учун сакълар. ²⁶ Ким Магъа къуллукъ этме сюе буса, артыма тюшсюн! Мен къайда болсам, къуллукъчум да шонда болар. Ким Магъа къуллукъ этсе, Атам да огъар гюрмет этер.

* 12:13 *Гъосанна!* – грек тилден тувра гёчюргенде, «бизин къутгъар» деген маънаны берсе де, «сююнч, къуванч, алгъыш этив» деген маъналарда къоллангъан.

** 12:15 *Сион къызы* – демек, Ерусалим.

²⁷ Гъали Мени юрегим гъалек. Мен не дейим? «Атам! Мени бу мягъ-летден къутгъар!» — дейими? Мен чи бу дюньягъа шону учун — шо мягълет учун гелгенмен! ²⁸ Гъей Атам, гъар макътавлар болсун Сени атынга!

Шо вакъти кёклерден:

— Мени атым макътавлудур, Мен ону дагъы да артыкъ макътавлу этермен! — деген бир сес чалына.

²⁹ Онда токътап муну эшитген халкъ: «Кёк кёкюреди», — дей, башгъалары буса: «Ону булан малайик сёйледи», — дей.

³⁰ Иса олагъа булай дей:

— Кёклерден бу сес Мени учун тююл, сизин учун чалынды! ³¹ Бу дюнья учун дуван этеген заман гелди. Дюньяны гъакими тахындан тюшюрюлежек! ³² Мен ерден гётерилгенде, бютюн халкъны Озьюме багъып тартажакъман!

³³ Озью нечик оylum булан оylме герегин гёрсетмек учун, Иса шоллай айта. ³⁴ Халкъ Огъар:

— Мусаны Къанунундан уйренгенибизге гёре, Месигъ даим бизин булан яшап къалажакъ. Инсанны Уланы гётерилежек деп Сен нечик айтма боласан? Кимдир О Инсанны Уланы? — деп сорай.

³⁵ Иса олагъа булай дей:

— Гъали де бир нечакъы заман нюр сизин булан болуп туражакъ. Сизин къарангылыкъ къуршамасын учун, сизин булан нюр бар чакъы заман юрюп туругъуз. Къарангылыкъда юрюйген адам къайда барагъанын билмей. ³⁶ Сизге нюр ярыкъ береген чакъы, Огъар иман салыгъыз, сиз нюрню уланлары болажакъсыз!

Бу сёзлени де айтып, Иса гетип олардан яшына. ³⁷ Амма Иса бу ала-матланы барын да оланы алдында этегенине де къарамайлы, олар Огъар иман салмайлар. ³⁸ Ешая пайхаммардан таба айтылгъан булай сёзлер яшавгъа чыгъа:

Я Рабби, биз айтгъангъа ким инанды?

Раббини къудраты кимге ачыкъ болду?

³⁹ Шогъар гёре олар иман салып болмайлар. Ешая башгъа бир ерде айтгъаны йимик:

⁴⁰ *Гёзлери булан гёрмесин, башы булан англамасын деп, Аллагъ бу адамланы сокъур этген, юреклерин ташгъа дёндюрген.*

Ёгъесе, Магъа багъар эди, Мен де оланы сав этер эдим.

⁴¹ Исаны макътавлугъун гёргени саялы, Ешая шоллай айтгъан ва Ону гъакъында сёйлеген.

⁴² Ягъудилени башчыларыны арасында да Исагъа иман салгъанлары аз болмагъан. Амма олар оьзлени синагогдан къувалап къоймасын деп, фарисейлерден къоркъуп, Исагъа салгъан иманы гъакъында ачыкъдан

айтып болмагъан. ⁴³ Олар инсан этеген макътавлукъну Аллагъдан гелеген макътавлукъдан эсе артыкъ суйген.

⁴⁴ Иса къычырып булай дей:

— Магъа иман салагъан Магъа тююл, Мени Йибергенге иман саладыр. ⁴⁵ Мени гёреген Мени Йибергенни гёредир. ⁴⁶ Мен бу дюньягъа бир нюр йимик, Магъа иман салагъан гъар ким къарангылыкъда къал-масын деп гелгенмен. ⁴⁷ Ким Мени бу сёзлеримни эшитип, олагъа гёре юрюмесе, Мен огъар дуван этмесмен. Неге тююл де, Мен бу дюньягъа айыплап дуван этмеге тююл, ону къутгъармагъа гелгенмен. ⁴⁸ Мени инкар этип, сёзлеримни къабул этмейгенлеге дуван этежек бир зат бар. Мени сёзюм огъар къыяматгюн дуван этер! ⁴⁹ Мен Озьюмден сёйлей-меймен. Мен нечик, не сёйлеме гереки де Магъа Мени йиберген Атам буюрду. ⁵⁰ Ону буйрукълары даимлик яшавгъа элтегенни Мен билемен. Шогъар гёре Мен янгыз Магъа Атам буюргъан затланы сёйлеймен.

Иса якъчыларыны аякъларын жувва

13 ¹ Бу иш ягъуди Пасха байрамны лап алдында бола. Иса, бу дюньяны къююп, Атасыны янына гетме Озьюне заман етишгенни биле. О бу дюньяда Озьюнюки болгъанланы суйген ва гъали де сюювю нечик дазусуз экенни гёрсетген.

² Иса якъчылары булан ахшамгъы ашгъа олтура. Иблис Симонну уланы Ягъуда Искаретни юрегине Исагъа хыянатлыкъ этмек деген хыялны сала. ³ Атасы Озьюню къолуна бары да къудратны бергенни, Озью Аллагъдан гелгенин ва къайтып Ону янына гетежегин билип, ⁴ Иса тепсиден тура, уст опуракъларын чече ва чюй явлукъ алып, белине байлай. ⁵ Сонг О легенге сув да тёгюп, якъчыларыны аякъларын жувуп, белине байлагъан чюй явлукъ булан оланы сибирмеге башлай.

⁶ Гезик Петерге етишгенде, о:

— Я Рабби, Сен мени аякъларымны жувма сюемисен? — дей.

⁷ — Мен этеген затны сен гъали де англамайсан, сонгъа таба англажакъсан, — деп жавап бере Иса.

⁸ — Мени аякъларымны Сен жувмакъ болма ярайгъан зат тююл! — дей Петер Огъар.

— Мен оланы жувмасам, сен Меники болмажакъсан! — деп жавап бере Иса.

⁹ — Я Рабби, янгыз аякъларымны тююл, къолларымны, башымны да жув, — дей Петер.

¹⁰ — Кириген гишини аякъларын жувса, таманлыкъ эте. Ону къаркъарасы таза. Сиз де тазасыз, амма барыгъыз да таза тююлсюз, — дей Иса огъар.

¹¹ Иса Озьюне хыянатлыкъ этежек адамны билип: «Сизин барыгъыз да таза тююлсюз», — деп шогъар гёре айта.

¹²Оланы аякъларын жувуп битгенде, Иса опуракъларын гие. Къайтып тепсиде олтуруп, олагъа булай дей:

– Мен сизге этген затны сиз англаймысыз? ¹³Сиз Магъа: «Устаз ва Рабби», – дейсиз. Сиз тюз айтасыз – шолай дюр де дюр. ¹⁴Эгер Мен Рабби ва Устаз болуп, аякъларыгъызны жувдум буса, сиз де бир-биригизни аякъларыгъызны жувмагъа герексиз. ¹⁵Мен сизге этеген затны озгелеге сиз де этсин деп, Мен сизге бир уылгю гёрсетдим. ¹⁶Гертисин сёйлеймен сизге: къул да озъюню есинден оър болмас, тапшурув кютмеге йиберилип гелген гиши де озюн йиберген гишиден оър болмас. ¹⁷Эгер шону да билип, сиз шолай этсегиз, насипли болуп къаларсыз.

Исагъа этилежек хыянатлыкъ

¹⁸– Мен сизин барыгъызны да гъакъыгъыздан айтмайман: Мен кимлени сайлагъанымны билемен. Амма Сыйлы Язывларда: «Мени булан ашымны ашагъан Магъа къаршы къол гёттерди», – деп язылгъан сёзлер яшавгъа чыкъма тарыкъ. ¹⁹Мен гертиден де Ким экениме инансын деп, Мен сизге шо гъакъда гъали, шо иш этилгинче алданокъ айтман. ²⁰Гертисин сёйлеймен сизге: Мени йибергенни къабул этеген Мени де къабул этер, Мени къабул этеген Мени йиберген Атамны да къабул этер.

²¹Иса буланы сёйлеген сонг, бек гъалек бола ва:

– Гертисин сёйлеймен сизге: сизин биригиз Магъа хыянатлыкъ этежек, – деп ачыкъдан айта.

²²Якъчылары, О кимни гъакъындан айтагъанны англамай, бир-бирине къарайлар. ²³Якъчыларындан бириси, Иса айрокъда сюегени, тепсиде Иса булан янаша олтургъан болгъан. ²⁴Иса кимни гъакъындан айтагъанын сорасын деп, Петер огъар ишара эте. ²⁵О да Исагъа багъып ювукълашып:

– Я Рабби, о кимдир? – деп сорай.

²⁶– Экмек гесекни мандырып, Мен кимге берсем, шодур, – деп жавап бере Иса.

Экмек гесекни мандырып, О Симон Искариетни уланы Ягъудагъа узата. ²⁷Шо экмек гесекни алгъандокъ, Ягъуданы ичине иблис гире. Шо заман Иса огъар:

– Этме ойлашгъанынгны тез эт, – дей.

²⁸Амма Иса огъар шолай неге айтгъанны тепсиде олтургъанлардан бириси де англамай. ²⁹Бир-бирлери Ягъуда ортакъ акъчагъа жаваплы экенге Иса огъар: «Бизге байрамгъа тарыкъ чакъы бары да затны сатып ал», – дейдир яда: «Пакъырлагъа садагъа бер», – деп тапшурадыр деп ойлашалар. ³⁰Экмек гесекни де алып, Ягъуда шоссагъат къыргъа чыгъа. Гече вакъти бола.

«Бир-биригизни сююгюз»

³¹О къыргъа чыкъгъан сонг, Иса булай дей:

– Энни Мени, Инсанны Уланыны, макътавлугъум ачыкъ болду. Аллагъ да Менден таба макътавлу болур. ³²Эгер Аллагъ Менден таба макътавлу болгъан сонг, Аллагъ Мени Озъюню де макътавлу этер ва шо макътавлукъну шоссагъат этер. ³³Балаларым! Сизин арагъызда турмагъа Магъа кёп къалмагъан. Сиз Мени ахтаражакъсыз, амма, алда Мен ягъудилеге айтгъаным йимик, «Мен барагъан ерге сиз гелип болмажакъсыз». Муна шолай деп Мен гъали сизге де айтаман. ³⁴Сизге Мен янгы буйрукъ бермен: бир-биригизни сююгюз. Мен сизин нечик сюйдюм буса, сиз де бир-биригизни шолай сююгюз. ³⁵Эгер сиз бир-биригизни сюйсегиз, сиз Мени якъчыларым экенни гъар ким билежек.

Петер Исаны инкар этежеги гъакъында

³⁶– Я Рабби, Сен къайда барасан? – деп сорай Петер Огъар.

– Сен гъали Мени артым булан Мен барагъан ерге гелип болмажакъсан, амма сонгъа таба гележексен, – деп жавап бере Иса огъар.

³⁷– Я Рабби, Сени артынг булан мен гъали неге гелип болмайман? Сени учун чу мен жанымны да берер эдим! – дей Петер.

³⁸– Мени учун жанынгны берер эдим деймисен? Гертисин сёйлеймен сагъа: хораз къычыргъынча, сен Мени уъч керен инкар этежексен! – деп жавап бере Иса.

«Мен Ёлман, Гъакъ гертиликмен ва Яшавман»

14 ¹Иса якъчыларына булай дей:

– Юреклеригиз сыныкъмасын! Сиз Аллагъгъа иман салыгъыз, Магъа да иман салыгъыз. ²Атамны ожагъында кёп уйлелер бар. Эгер о шолай тюгюл эди буса, Мен сизге шолай айтмас эдим. Мен онда сизин учун ер онгармагъа бараман. ³Онда гелгенде, Мен сизин учун ер гъазирлермен, сонг къайтып гелермен. Сиз де Мен бар ерде болсун учун, сизин де Озюм булан алып барарман. ⁴Мен барагъан ерни ёлун сиз билесиз.

⁵– Я Рабби! Биз Сени къайда барагъанынгны билмейбиз чи. Ёлну биз къайдан билейик? – дей Тома Огъар.

⁶– Мен Ёлман, Гъакъ гертиликмен ва Яшавман. Менден таба тюгюл эсе, Атамны янына бирев де бармас. ⁷Эгер сиз Мени таныдыгъыз буса, Атамны да таныдыгъыз. Энниден сонг сиз Ону танийсыз ва гёргенсиз! – дей Иса.

⁸– Я Рабби! Атангны бизге гёрсет, бизге дагъы бир зат да тарыкъ тюгюл, – дей Филип Огъар.

⁹ Иса огъар булай дей:

– Филип, Мен сизин булан турагъаным нечакъы бола, сен буса Мени танымаймысан? Мени гөрген Атамны да гөргендир. Сен: «Атамны гөрсет», – деп нечик айтып боласан? ¹⁰ Мен Атам булан бирликде, Атам да Мени булан бирликде экенликте сен инанмаймысан? Мен сизге сөйлейген сөзлени Озюмден сөйлемеймен чи. Атам Мени булан бирликде Оз ишлерин эте. ¹¹ Мен Атам булан бирликде, Атам да Мени булан бирликде экенликте иман салыгъыз. Яда Мени ишлериме иман салыгъыз. ¹² Гертисин сөйлеймен сизге: Магъа иман салагъан гъар ким Мен этеген ишлени этежек. Булардан да уллуларын этежек, неге тюгюл Мен Атамны янына бараман. ¹³ Менден не зат телесегиз де, Мен сизин учун этежекмен, неге тюгюл шону булан Уланы Атасына макътавлукъ гелтире. ¹⁴ Мени атым булан не зат телесегиз де, Мен шону этежекмен.

Аллагъны Ругъун ваьда этив

¹⁵ – Эгер сиз Мени сие бусагъыз, буйрукъларымны кютюгюз. ¹⁶ Мен Атамдан тилермен, О сизге сизин булан даимликте къалажакъ башгъа Насигъатчыны йиберер. ¹⁷ О гъакъ гертиликте элтеген Аллагъны Ругъудур. Дюнья Ону къабул этмеге болмай, неге тюгюл Ону гөрмей ва танымай. Сиз буса Ону таныйсыз, неге тюгюл О сизин арагъызда тура ва сизин ичигизде яшап къалажакъ. ¹⁸ Мен сизин етим къоймажакъман, сизин яныгъызгъа къайтып гележекмен. ¹⁹ Узакъ къалмай бу дюнья Мени дагъы гөрмежек, амма сиз Мени гөрежексиз. Мен яшайман, шо саялы сиз де яшажакъсыз. ²⁰ Шо гюн Мен Атам булан бирликде, сиз Мени булан бирликде, Мен де сизин булан бирликде экенликни англажакъсыз. ²¹ Ким Мени буйрукъларымны къабул гөрюп кюте буса, о Мени сюедир. Мени сюегенни Атам да сюер, Мен де сюермен, огъар Озюмню де гөрсетермен.

²² Ягъуда (Искарьет тюгюл) Огъар:

– Я Рабби! Неге Сен Озюнгню дюньягъа гөрсетмей, бизге гөрсетип къоймагъа сюесен? – деп сорай.

²³ Иса огъар булай жавап бере:

– Ким Мени сие буса, о Мени сөзлеримни кютер. О адамны Атам да сюер. Биз о адамны янына гелип, ону булан бирче яшап къаларбыз. ²⁴ Мени ким сиймей буса, о Мени сөзлеримни де кютмес. Амма Мен айтып, сиз эшитеген сөзлер Меники тюгюл, Мени йиберген Атамныки.

²⁵ Буланы барын да Мен сизге арагъызда турагъанда айтдым. ²⁶ Мен саялы деп Атам йибережек Насигъатчы – Аллагъны Ругъу, сизин бары да затгъа уйретер, Мен айтгъан бары да затланы эсигизге салыр.

²⁷ Мен сизге паракхатлыкъ къоюп гетемен. Паракхатлыкъымны сизге беремен. Мен сизге дюнья берегени йимик паракхатлыкъ бермеймен.

Юреклеригизден гъалекликни тайдырыгъыз! Тартынмагъыз ва къоркъмагъыз! ²⁸ Сизге: «Сизин яныгъыздан гетемен» ва: «Къайтып сизин яныгъызгъа гележекмен», – дейгенимни эшитдигиз. Эгер Мени сие эдигиз буса, Мен Атамны янына барагъаныма сюенежек эдигиз, неге тюгюл Атам Менден уллудур. ²⁹ Шолай болгъан заманда, сиз Магъа иман салсын учун, буланы Мен сизге алданокъ айтып къояман! ³⁰ Сизин булан сөйлемеге Магъа гъали кеп заман къалмагъан. Бу дюньяны гъакимине гелмеге заман болгъан. Мени устьюмде ону гъакимлиги ёкъдур. ³¹ Амма дюнья Мен Атамны сюегенимни билмеге герек. Шо саялы Мен О Магъа буюргъан бары да затны кютюп тураман. Туругъуз, мундан гетейик!

Иса Озюн юзюм борла булан тенглешидире

15 ¹ Иса булай дей:

– Мен гerti юзюм борламан, Атам – юзюм бавчу. ² О Мени емиш бермейген бутакъларымны гесе. Дагъы да артыкъ емиш берсин деп, емиш берегенлерин де бутап тазалай. ³ Мен сизге айтгъан сөзлер булан сиз тазаланып битгенсиз. ⁴ Мен сизин булан бирликде болгъаным йимик, сиз де Мени булан бирликде болугъуз. Борладан айырса, юзюм бутакъ емиш бермейгени йимик, Менден айрылып, сиз де емиш бермеге болмассыз.

⁵ Мен бир юзюм борламан, сиз бутакъларысыз. Мени булан бирликдеги адам, Мен озыю булан бирликдеги адам йимик, кеп емиш берер. Амма Менсиз сиз бир зат да этип болмассыз. ⁶ Ким Мени булан бирликде болмаса, гесилип ташланып, къуругъан бутакъгъа ошап къалар. Къуругъан бутакъланы буса жыйып, отгъа салып яллатар. ⁷ Эгер Мени булан бирликде де болуп, сөзлериме гөре юрюсегиз, не зат сююп телесегиз де, сизге берилер! ⁸ Сиз кеп емиш бергенде, Атам макътавлу болар, сиз де Мени якъчыларым экенигизни гөрсетерсиз.

⁹ Атам Мени сийгени йимик, Мен де сизин сийгенмен. Мени сюювомде яшап къалыгъыз! ¹⁰ Мен сизге буюргъан затланы кютсегиз, Мени сюювомде яшап къалажакъсыз. Шолай Мен де: Атамны буйрукъларын кютюм ва Ону сюювомде яшап къаламан. ¹¹ Буланы барын да Мен сизге сююнчюм сизин булан къалсын деп, сизин сююнчюгюз де толу болсун деп айтдым. ¹² Муна сизге Мени буйругъум: Мен сизин сийгеним йимик, сиз де бир-биригизни сююгюз! ¹³ Бирев озыюню достлары учун жанын бере буса, дюньяда дагъы ондан артыкъ уллу болуп гъеч сююв ёкъдур. ¹⁴ Эгер сиз Мени буйрукъларымны кютсегиз, Мени достларым боларсыз. ¹⁵ Мен сизге къулларым деп дагъы айтмажакъман, неге тюгюл къул озыюню еси не этегенин билмей. Мен сизге достларым дежекмен, неге тюгюл Мен сизге Атамдан эшитген бары да затны айтдым. ¹⁶ Мени сиз сайламадыгъыз, сизин Мен сайладым. Барып емиш гелтиригиз деп, сизге иш де тапшурдум. Мен сюеген зат – шо

емишлер узакъ сакъланагъан емишлер болмакъдыр. Шо заман Атам, Мени атымдан не зат телесегиз де, сизге бары да затны бережек.
¹⁷Муна сизге Мени буйругъум: бир-биригизни сююгюз!

«Дюнъя сизин гѳрюп ярамай»

¹⁸ – Эгер дюнъя сизин гѳрюп ярамай буса, билип къюгъуз, о сизден алда Мени гѳрюп ярамай эди. ¹⁹ Эгер сиз бу дюнъядан болгъан эдигиз буса, дюнъя сизин озюнюкилени йимик сюер эди. Амма сиз бу дюнъядан тюгюлсюз. Мен сизин сайлап, бу дюнъядагъыланы арасындан сизин айырдым. Шогъар гѳре де дюнъя сизин гѳрюп ярамай. ²⁰ «Къул озюню есинден оър болмас», – деп Мен сизге айтгъан сѳз эсигиздеми? Мени гъызарлагъанлар сизин де гъызарлажакълар. Мени сѳюме гѳре юрюгенлер сизин сѳюгюзге гѳре де юрюжеклер. ²¹ Бу затланы барын да сизге Мени якълагъаныгъыз саялы этежеклер, неге тюгюл олар Мени Йибергенни танымайлар. ²² Эгер бу дюнъягъа Мен гелмеген ва олагъа сѳйлемеген эдим буса, Аллагъны алдында оланы айыбы болмас эди. Гъали буса олар озлр этген гюнагъ ишлеге толу кюйде жаваплы. ²³ Мени гѳрюп ярамайгъан Атамны да гѳрюп ярамайдыр. ²⁴ Башгъа бирев де этмеген ишлени оланы арасында этмеген эдим буса, оланы такъсыры болмас эди. Гъали буса олар Мен этген ишлени гѳрдюлер ва буса да Мени де, Атамны да суймейлер. ²⁵ Булар барысы да: «Олар Мени гъеч бир себепсиз суймедилер», – деп оланы Къанунунда язылгъан сѳзлер яшавгъа чыкъсын учун болду.

²⁶ Мен сизге Атамдан Насигъатчыны – гъакъ гертиликте элтеген Аллагъны Ругъун йибережекмен. О да Мени гъакъымда шагъатлыкъ этежек. ²⁷ Сиз де Мени гъакъымда шагъатлыкъ этме герексиз, неге тюгюл лап башынданокъ да сиз Мени булан бирчесиздир.

16 ¹ Иса булай давам эте:
 – Буланы барын да Мен сизге сиз имандан чыкъмасын деп айтаман. ² Сизин синагоглардан къувалажакълар. Олай бир заман гелир, сизин оьлтюргенлер озлр Аллагъ сюеген ишни этгенбиз деп гъисап этежеклер. ³ Олар не Атамны, не Мени танымайгъаны саялы, шолай этежеклер. ⁴ Амма Мен сизге бары да затны айтдым. Оланы заманы гелгенде, эсге алып къюгъуз: Мен сизге буланы айтгъан эдим. Башда Мен сизге оланы айтмагъан эдим, неге тюгюл Мен сизин булан эдим.

Аллагъны Ругъуну гъаракаты

⁵ – Гъали буса Мени Йибергенни янына гетемен. Сизин биригиз де Магъа: «Сен къайда барасан?» – деп сорамайсыз. ⁶ Неге тюгюл де, Мени сѳзлерим сизин юреклеригизни пашманлыкъдан толтургъан. ⁷ Гертисин

сѳйлеймен сизге: Мен сизин пайдагъыз учун гетемен. Мен гетмей къалсам, сизин яныгъызгъа Насигъатчы гелмежек. Мен гетсем, Мен Ону сизге йибережекмен. ⁸ О гелгенде, бу дюнъяны адамларын олар гюнагълы экенине, Аллагъны алдында адиллик барына ва Аллагъны дуваны барына мюкюр этежек. ⁹ Адамлар Магъа иман салмайгъаны саялы, О оланы гюнагълы экенине мюкюр этежек. ¹⁰ Аллагъны алдында адиллик барына мюкюр этежек, неге тюгюл Мен Атамны янына гетемен, сиз де Мени дагъы гѳрмежексиз. ¹¹ Аллагъны дуваны барына мюкюр этежек, неге тюгюл бу дюнъяны есине дуван этилип битген.

¹² Сизге сѳйлемеге дагъы да кѳп сѳзлерим бар эди, амма гъали сиз оланы англамажакъсыз. ¹³ Сизге гъакъ гертиликте элтеген Аллагъны Ругъу гелгенде, О сизге гъакъ гертиликни билдирежек. О Озьонден сѳйлемек, Озью эшиттенин сѳйлежек. О сизге гележекде болажакъ затланы да сѳйлежек. ¹⁴ О Магъа макътавлукъ гелтирежек, неге тюгюл де О сизге Мен Озьуне тапшуражакъ затымны ачыкъ этежек. ¹⁵ Атамныки болгъан бары да зат Меники де дюрдюр. Шо саялы О тапшуражакъ затымны ачыкъ этежегин айтаман.

«Пашманлыгъызгъыз сююнчге айланажакъ»

¹⁶ – Узакъ къалмай сиз Мени дагъы гѳрмежексиз, сонг дагъы да бир нечакъы замандан Мени янгъдан гѳрежексиз.

¹⁷ Ону якъчыларындан бирлери:

– «Узакъ къалмай сиз Мени дагъы гѳрмежексиз, сонг дагъы да бир нечакъы замандан Мени янгъдан гѳрежексиз», – деп, сонг: «Неге тюгюл, Мен Атамны янына гетемен», – деп О нени гъакъындан сѳйлей? – деп бир-бирине сорайлар. ¹⁸ Олар дагъы да:

– Къайсы «бир нечакъы заманны» гъакъындан сѳйлей О? О не сѳйлейгенни биз англамайбыз, – дейлер.

¹⁹ Якъчыларыны сорама сюеген заты барны гѳрюп, Иса олагъа булай дей:

– Мен: «Узакъ къалмай сиз Мени дагъы гѳрмежексиз, сонг дагъы да бир нечакъы замандан Мени янгъдан гѳрежексиз», – деп айтды деп бир-биригизге сораймысыз? ²⁰ Гертисин сѳйлеймен сизге: сиз яс этип йылажакъсыз, дюнъя буса сюунежек. Сиз пашман болажакъсыз, амма сизин пашманлыгъызгъыз сююнчге айланажакъ. ²¹ Заманы етип, къатынгиши яш табагъанда азап чеге. Амма яш тувгъан сонг, дюнъягъа янгы адам тувуп гелди деп сююнчюп, о чекген азабын унута. ²² Сиз де шолай гъали пашмансыз. Амма Мен дагъы да къайтып сизин гѳрежекмен, сизин юреклеригиз сююнчден толажакъ. Сизин шо сююнчюгюзню сизден бирев де чыгъарып алып болмас. ²³ Шо гюн сиз Магъа гъеч бир затны сорамажакъсыз. Гертисин сѳйлеймен сизге: Мени атымны

тутуп Атамдан не зат тилесегиз де, О сизге бережек. ²⁴Гьалиге ерли сиз Мени атымны тутуп бир зат да тилемегенсиз. Тилегиз, сизин сююн-чюгюз толу болсун учун, сизге берилежек!

«Мен дюньядан уьст болдум»

²⁵ – Гьалиге ерли Мен сизге шону гьакьында масаллар булан сёйлеп турдум. Мен сизге масаллар булан сёйлемежек заман етише тура. Атамны гьакьында сизге ачыкъдан айтажакьман. ²⁶Шо гюн сиз Огьар Мени атымны тутуп тилемеге болажакьсыз. Сизин учун Мен Атамдан тилеймен деп айтмайман. ²⁷Атам Оьзю де сизин сюе, неге тюгюл сиз Мени сюесиз ва Мен Аллагьны янындан гелгениме инанасыз. ²⁸Мен бу дюньягьа Атамны янындан гелгенмен. Дюньяны кююп, кьайтып Атамны янына да гетемен.

²⁹Якъчылары Огьар булай дей:

– Муна гьали Сен масаллар булан тюгюл, ачыкъ ва англашылагьан кюйде сёйлейсен. ³⁰Сагьа бары да зат белгили экенни ва Сагьа сорагьанча, суаллагьа жавап берегенингни гьали биз гёребиз. Шо саялы Сен Аллагьны янындан гелгенинге инанабыз.

³¹ – Гьали инанамысыз? ³²Сизин гьар-биригиз гьар якьгьа чачылып гетежек заман геле тура. Гелме де гелген. Гьаригиз уйлеригизге кьайтажакьсыз, барыгьыз да Мени кююп гетежексиз. Амма Мен янгыз тюгюлмен, Мени булан Атам бар. ³³Булары сизге Мени булан биригип паряхатлыгьыгьыз болсун деп айтаман. Бу дюньяда сиз азап чегежексиз. Кьатып туругьуз! Бу дюньядан Мен уьстюн гелдим! – деп жавап бере Иса.

Исаны дуасы

17 ¹Бу сёзлени сёйлеген сонг, кёкге багьып кьарап, Иса булай дей:
– Гьей Атам, Мени заманым гелди. Уланьнг Сени макьтавлу этсин учун, Сен де Уланьнгны макьтавлу эт. ²Сен Магьа бары да инсанланы уьстюнде гьакимлик бердинг. Сен Магьа тапшургьанлагьа Мен де даимлик яшав бережекмен. ³Даимлик яшав демек, Сени – биргине-бир гьакь болгьан Аллагьны ва Мени, Сен йиберген Месигьни олар таньмакъ демекдир. ⁴Ер юзюнде Мен Сени макьтавлугьунгну артдырдым ва Магьа Сен тапшургьан ишни кютюм. ⁵Гьей Атам, дюнья яралгьанчадан берли Сени булан бирче вакьтидеги болгьан макьтавлугьум йимик, гьали Магьа Оьзюнг булан бирче шолай макьтавлукь гелтир.

⁶Бу дюньядан алып, Сен Магьа берген адамлагьа атынгни ачыкъ этдим. Олар Сеники эдилер, амма оланы Магьа Сен берген эдинг. Олар Сени каламынга гёре юрюдюлер. ⁷Гьали Сен Магьа берген бары да зат Сенден экенни гьали олар англадылар. ⁸Магьа берген сёзлерингни

Мен олагьа бердим, олар да кьабул этдилер. Мен Сени янынгдан гелгенимни гертиден де англадылар, Мени Сен йибергенге инандылар.

⁹Мен олар учун тилеймен. Бютюн дюнья учун тюгюл, Магьа Сен аманат этгенлеринг учун тилеймен, неге тюгюл олар Сеникилердир. ¹⁰Меники болгьанлар бары да Сеникидир, Сеникилер де Меникилердир. Олардан таба Мен Оьзюмню макьтавлугьумну гёрсетдим. ¹¹Мен дагьы дюньяда тюгюлмен. Мен Сени янынга гелемен, олар буса дюньяда кьалалар. Гьей Сыйлы Атам, олар да бизин йимик бир болсун учун, Магьа берген кьудратынг булан сакьла. ¹²Мен олар булан болгьан заман оланы Магьа Сен берген кьудратынг булан сакьладым. Мен оланы якьладым. Сыйлы Язывларда айтылгьан сёз яшавгьа чыкъсын учун, жагьаннем агьлю болгьанындан башгьа оланы бириси де Сени ёлунгдан таймады.

¹³Гьали буса Мен Сени янынга гелемен. Мени сююнчюмден олар толу даражада пай алып болсун учун, бу сёзлени Мен гьалиге дюньяда сёйлеймен. ¹⁴Сени каламынгни Мен олагьа етишдирдим, амма бу дюнья оланы гёрюп ярамады. Неге тюгюл де, Мен бу дюньядан тюгюл йимик, олар да бу дюньядан тюгюллер. ¹⁵Сен оланы бу дюньядан алысын деп тилемеймен, оланы иблистен сакьласын деп тилеймен. ¹⁶Мен бу дюньядан тюгюлюм йимик, олар да бу дюньядан тюгюллер. ¹⁷Гьакь гертилигинг булан оланы юреклерин тазала. Сени сёзюнг гьакь гертиликидир. ¹⁸Бу дюньягьа Сен Мени йиберген йимик, Мен де оланы дюньягьа йибердим. ¹⁹Олар гьакь кюйде Сеники болсун деп, Мен олар учун Оьзюмню Сагьа толу кюйде тапшурдум.

²⁰Янгыз олар учун тилемеймен. Оланы Мени гьакьымдагьы шагьатлыгьындан таба Магьа иман салажакь болгьанлар учун да тилеймен. ²¹Гьей Атам, Мени Сен йибергенге дюнья иман салсын учун, Сен Мени булан бирликде, Мен де Сени булан бирликде йимик, олар да бары да Бизин булан бирликде болсунлар. ²²Сен де, Мен де бир болгьанда йимик, олар да бир болсун учун, Магьа Сен берген макьтавлукьну олагьа бердим. ²³Олар толу бирликде болсун учун, Мен олар булан бирликдемен, Сен де Мени булан бирликдесен. Шолайлыкьда, дюнья Мени Сен йибергенни, Мени сюегенинг йимик, оланы да сюегенингни биле.

²⁴Атам! Сен Магьа аманат этгенлеринг Мен болажакь ерде, Мени булан бирге болгьанны, Сен Магьа берген макьтавлукьну олар да гёргени сюемен. Сен Магьа шо макьтавлукьну бердинг, неге тюгюл Мени дюнья яралгьанчадан да алда сюе эдинг. ²⁵Гьей Адилли Атам! Бу дюнья Сени таньмай, амма Мен Сени таньйман. Булар да Мени Сен йибергенни англадылар. ²⁶Магьа бакьгьан сюююнг оларда да болсун учун, Мен де олар булан бирликде болсун учун, олагьа Сени ачыкъ этдим, дагьы да ачыкъ этежекмен.

Исаны тутулуву

18 ¹Бу сёзлени айтгъан сонг, Иса якъчылары да булан Кедрон къол деген ерни ари ягына бара. Онда бир бав бола. Озью де, якъчылары да барып онда гирелер. ²Шо ерни Огъар хыянатлыкъ этме айланагъан Ягъуда да таный болгъан, неге тююл Иса якъчылары булан онда чакъда-чакъда бара болгъан. ³Булайлыкъда, Ягъуда, Рум асгерлени бир бёлююн, ибадатханагъа баш дин къуллукъчулар ва фарисейлер йиберген къаравулланы да алып, онда геле. Оланы къолларында панарлары, янагъан чюпюректери булангъы таяклары ва савутлары бола. ⁴Иса Озьюню башына гележек балагъны биле буса да, чыгып олагъа:

– Кимни ахтарасыз? – деп сорай.

⁵ – Назаретли Исаны, – деп жавап берелер.

– Шо Менмен, – дей Иса олагъа.

Хыянатлыкъ этеген Ягъуда да олар булан бирче бола. ⁶Иса олагъа: «Шо Менмен», – деген заманда, олар гери тартылып, ерге йыгыла-лар. ⁷Дагъы да олагъа:

– Кимни ахтарасыз? – деп сорай.

– Назаретли Исаны, – дейлер олар.

⁸ – Шо Менмен деп сизге айтдым чы. Эгер Мен тарыкъ бусам, бу адамланы гетме къююгуз, – деп жавап бере Иса. ⁹«Сен Магъа аманат этгенлени бирисин де Мен тас этмегенмен», – деп Озью сёйлеген сёз яшавгъа чыкъсын деп, О шону айта.

¹⁰ Петер, озьюню янында бар къылычын суворуп алып, дин къуллукъчуланы башчысыны къулуна уруп, онг къулагъын гесип тюшюре. Шо къулну аты Малик болгъан. ¹¹Шо заман Иса Петерге:

– Къылычынгни къынына сукъ! Бу къысмангы Магъа Атам берди. Мен ондан къутулуп боламанмы? – дей.

Петер Исаны биринчилей инкар эте

¹²Шонда Рум асгерлер, минг асгерни башчысы ва ягъудилени къаравуллары Исаны тутуп байлайлар. ¹³Бир башлап Ону Гъаннаны янына элтелер. О шо йыл дин къуллукъчуланы башчысы болгъан Кайафаны къайнатасы болгъан. ¹⁴Халкъ учун бир адам оьлсе пайдалы болур деп ягъудилени башчыларына айтгъан шо Кайафа болгъан.

¹⁵Петер деп де айтылагъан Симон ва Исаны башгъа бир якъчысы Ону арты булан баралар. О якъчысы дин къуллукъчуланы башчысыны танышы болгъан. О Иса булан бирче дин къуллукъчуланы башчысыны абзарына гире. ¹⁶Петер буса къырда, къапуланы алдында токътай. Сонг дин къуллукъчуланы башчысын таныйгъан башгъа якъчысы чыгып,

къапу сакълагъан къараваш къызгъа бир сёз айтып, Петерни ичине гийире. ¹⁷Шо къараваш къыз бу ерде Петерге:

– Сен де Бу адамны якъчыларындан сама тююлмюсен? – деп сорай.

– Тююлмен, – дей о.

¹⁸Бу арада къаравуллар ва къуллукъчулар, сувукъ экени саялы от ягып, айланасында эретуруп исинелер. Петер де, оланы янында токътап, исине.

Дин къуллукъчуланы башчысы сорав ала

¹⁹Дин къуллукъчуланы башчысы Исадан Ону якъчыларыны, илму-суну гъакъында сорав алмагъа башлай. ²⁰Иса огъар:

– Мен бары да халкъны алдында ачыкъ кюйде сёйледим. Мен бары да ягъудилер жыйылагъан синагогларда гъар заман Аллагъны каламын англатдым, яшыртгъын бир зат да сёйлемедим. ²¹Сен Магъа неге сорайсан? Мен не сёйлегенимни эшитгенлеге сорай къара. Мен не сёйлегенни олар билелер, – деп жавап бере.

²²О бу сёзлени айтагъан заманда, ювукъда токътагъан къаравуллардан бириси:

– Дин къуллукъчуланы башчысына Сен неге шолай жавап бересен? – деп айтып, Исаны бетине ура.

²³ – Эгер Мен яман зат айтдым буса, яман экенин гёрсетип бер. Эгер Мен герти затны айта бусам, сен Магъа не учун урасан? – деп жавап бере Иса огъар.

²⁴Шо заман Гъанна Ону къоллары да байлангъан кююнде дин къуллукъчуланы башчысы Кайафаны янына йибере.

Петер Исаны экинчи ва уьчюнчю керен инкар эте

²⁵Петер буса онда токътап исинип тура. Онда огъар:

– Сен де Ону якъчыларындан сама тююлмюсен? – деп сорайлар.

О инкар этип:

– Тююлмен, – дей.

²⁶Петер уруп къулагъын гесген къулну къардашларындан бириси (о да дин къуллукъчуланы башчысыны къулларындан болгъан):

– Ону булан бавда мен гёрген сен тююлмю эдинг? – деп сорай.

²⁷Петер янгыдан инкар эте. Шо вакъти хораз къычыра.

Иса гъаким Пилатны алдында

²⁸Кайафаны янындан Исаны Рум гъакимини беклигине алып баралар. Шо эртен тез вакъти болгъан. Мурдарланма* сюймей, ягъудилер

* 18:28 Ягъуди тююллени уйлерине гирген ягъудилер мурдарлангъан деп санала болгъан.

бекликте гирмейлер. Ёгъесе, олар Пасха байрамында ортакъчылыкъ этип болмажакъ болгъан. ²⁹Гъаким Пилат, кыргъа оланы янына чыгып:

– Мени яныма сиз гелтирген Бу Адамны не этген деп гюнагълайсыз? – деп сорай.

³⁰– Эгер Бу жинаятчы болмагъан эди буса, биз Муну сагъа гелтирмес эдик, – деп жавап берелер олар.

³¹– Ону сиз гери алып гетигиз, озъююзню къанунугъуз булан дуван этигиз, – дей Пилат олагъа.

– Сиз, румлулар, бизге биревге де оълум дуван этмеге ихтияр бермейсиз, – дейлер олар.

³²Бу затлар Иса Озю нечик олежеги гъакъда алданокъ сёйлеген сёзлери шолай яшавгъа чыкъсын учун бола.

³³Шо вакъти Пилат, бекликте къайтып гирип, Исаны чакъыра. Огъар:

– Сен ягъудилени пачасымысан? – деп сорай.

³⁴– Сен муну озъюнгден айтамысан яда Мени гъакъымдан сагъа башгъалар айтдымы? – деп сорав булан жавап бере Иса.

³⁵– Мен ягъудименми дагъы? Сени магъа Озъюнгню халкъынг ва баш дин къуллукъчулар гелтирип берди. Сен не этгенсен? – дей Пилат.

³⁶– Мен бу дюньядагъы пачалар йимик тюгюлмен. Эгер олар йимик болгъан эдим буса, якъчыларым Мен ягъудилени къолуна тюшмесин деп ябушар эдилер. Тюгюл, Мен мундагъы пачалар йимик тюгюлмен, – дей Иса.

³⁷– Демек, Сен пачасан дагъы? – деп сорай Пилат Огъар.

– Мен пача деп сен озъюнг айта турасан чы. Мен бу дюньягъа гъакъ гертиликини гъакъында шагъатлыкъ этмек учун тувгъанман ва гелгенмен. Гъакъ гертиликини якълайгъан гъар ким Магъа тынглай, – деп жавап бере Иса.

³⁸– Гъакъ гертилики недир? – деп сорай Пилат Огъар.

Шону айтгъан сонг, о ягъудилени янына дагъы да кыргъа чыгып, олагъа:

– Мен Бу адамны гъеч бир айыбын да тапмайман. ³⁹Сизде Пасхада мен бир адамны туснакъдан азат этеген адат бар чы. Сюйсеги, мен сизин учун ягъудилени пачасын чыгъараймы? – дей.

⁴⁰– Ону тюгюл! Бараббаны чыгъарып бер! – деп кычырып йиберелер олар. Барабба буса пачалыкъгъа къаршы баш гетеривчу болгъан.

Исагъа оълум дуван этиле

19 ¹О заман Пилат, Исаны гелтиртип, Ону къамучу булан токъалата. ²Асерлер де, тегенекден таж эшип, Ону башына салалар ва устюне авур кызыл аба гийдирелер. ³Исаны янына гелип:

– Яшасын ягъудилени пачасы! – деп айтып, Ону бетине уралар.

⁴Пилат, дагъы да кыргъа чыгып:

– Муна, мен Муну сизин яныгъызгъа чыгъараман, мен Муну гъеч бир айыбын тапмагъанны сиз билип кююгъуз, – дей.

⁵Шо заман башында тегенекден этилген таж ва устюнде авур кызыл аба булан Иса кыргъа чыгъа. Пилат олагъа:

– Муна О Адам! – дей.

⁶Баш дин къуллукъчулар ва къаравуллар Ону гёрген заманда:

– Ону хачгъа ил, хачгъа ил! – деп кычыралар.

– Ону сиз алып хачгъа илигиз, неге тюгюл мен Ону бир гюнагъын да тапмайман, – дей Пилат.

⁷– Бизин Къанунубуз бар, бизин шо Къанунубузгъа гёре, О оълмеге герек, неге тюгюл О Озюн Аллагъны Уланыман деп гысап эте, – деп жавап берелер ягъудилер.

⁸Бу сёзю эшитген заманда, Пилат бирден бек къоркъа. ⁹Янгъдан бекликте гирип, Пилат Исагъа:

– Сен къайдансан? – деп сорай.

Тек Иса огъар жавап бермей. ¹⁰Пилат Огъар:

– Сен мени булан неге сёйлемейсен? Сени хачгъа илмеге ва Сени чыгъарып йиберип кюймагъа мени гючюм барны билмеймисен? – дей.

¹¹Иса булай жавап бере:

– Эгер о гюч сагъа оърден берилмеген эди буса, Мени устюмде сени бир гъакимлигинг де болмажакъ эди. Шону учун сени къолунга Мени бергенни гюнагъы дагъы да кёпдюр.

¹²Шо сёзлерден сонг Пилат Ону чыгъарып йиберип кюймагъа кюй излей. Ягъудилер буса:

– Эгер сен Ону йиберсенг, сен Румну пачасыны досту тюгюлсен! Озюн пачаман деп билдиреген гъар ким Румну пачасыны душмандыр! – дейлер.

¹³Бу сёзлени эшитгенде, Исаны кыргъа чыгъарып, Пилат дуванчыны шанжалында олтура. Шо шанжал «Таш тёше», ягъудиче «Габбата» деп айтылагъан ерде болгъан. ¹⁴Бу ишлер бары да жумагюн, Пасхагъа гъазирлик гёреген гюн тюш вакътилерде бола. Пилат ягъудилеге:

– Муна сизге пачагъыз! – дей.

¹⁵– Ёкъ болсун О! Ёкъ болсун! Ону хачгъа ил! – деп кычыралар олар.

– Шолаймы? Сизин пачагъызны мен хачгъа илгенни сюемисиз? – дей Пилат олагъа.

– Бизин Румну пачасындан къайры башгъа пачабыз ёкъ, – деп жавап бере баш дин къуллукъчулар.

¹⁶Шо заман хачгъа илмек учун, Пилат Исаны оланы къолуна бере.

Исаны хачгъа илелер

Сонг Исаны тутуп алып юрюйлер. ¹⁷ Оьзюн илежек хачны да гётерип, О «Такъаны ери», ягъудиче «Голгота» деп айтылагъан ерге чыгъа. ¹⁸ Шонда Исаны, Ону булан бирче дагъы да экевню хачгъа илелер. Оланы бири Исаны онг ягъында, биревюсю сол ягъында, Иса буса орталыгъында бола. ¹⁹ Пилат такътагъа: «Назаретли Иса, ягъудилени пачасы», — деп яздырып, ону хачгъа къакъдыра. ²⁰ Ягъудилерден кёплер шо язывну охуйлар, неге тююл Исаны хачгъа илген ер шагъарны ювугъунда болгъан. О языв такътагъа ягъудиче, латинче ва грекче язылгъан болгъан. ²¹ Шогъар гёре ягъудилени баш дин къуллукъчулары Пилатгъа:

— «Ягъудилени пачасы», — деп тююл, «Бу Адам ягъудилени пачасыман», — дей эди деп яз, — дейлер.

²² — Язгъанымны язгъанмандыр, — деп жавап бере Пилат.

²³ Исаны хачгъа илгенден сонг, къаравуллар Ону опуракъларын гелтирип, гъарисине бир пай этип, дёртге бёлелер. Олар абасын да гелтирелер. Аба тигивсюз, туташ бир къумачдан согъулуп этилген болгъан.

²⁴ Сонг олар бир-бирине:

— Муну йыртып пайлап турмайыкъ, чёп салайыкъ, чёп чыкъгъан-ныки болур, — дейлер.

Бу затлар Сыйлы Язывларда булай язылгъан сёзлер яшавгъа чыкъсын учун бола:

*Опуракъларымны овз арасында пайладылар,
абамны буса чёп салып алдылар.*

Муна къаравуллар да тап шолай этелер.

²⁵ Иса илинген хачны янында Ону анасы, анасыны къызардашы, Клопну къатыны Мариям ва Маждаллы Мариям токътайлар. ²⁶ Анасын ва ону янында токътагъан Оьзюню кёп сюеген якъчысын гёрюп, Иса огъар:

— Гъей анам! Бу сени уланынгдыр! — дей. ²⁷ Ондан сонг якъчысына:

— Бу сени анангдыр! — дей Иса.

Шо замандан сонг Исаны якъчысы Мариямны оьзюню янына, уьюне ала.

Исаны оьлюмю

²⁸ Сонг Иса, бары да зат битгенни билип, Сыйлы Язывларда айтылагъан зат бары да яшавгъа чыкъсын учун:

— Сув ичме сюемен, — дей.

²⁹ Онда ачыгъан чагъырдан толгъан бир кажин болгъан. Къаравуллар огъар чюпюрекни чомуп, ону таякъны башына да илип, Исагъа авзун бавукъ этмеге узата. ³⁰ Иса шо чагъырны татывлап къарагъан сонг:

— Болагъаны болду! — дей. Башын тёшюне де салландырып, жанын бере.

³¹ Шо жумагюн болгъаны саялы, ягъудилер оьлюлер хачгъа илинген кююнде сонгюгюн де къалгъанны сюймеген (шо сонгюгюн оланы уллу байрамы болгъан). Шо саялы олар Пилатгъа, хачгъа илингенлени сыйракъларын сындырып, илинген хачлардан тюшюрсюн деп тилейлер.

³² Шо вакътиде къаравуллар гелип, Ону булан хачгъа илингенлени биринчисини де, сонг экинчисини де сыйракъларын сындыралар. ³³ Исаны уьстюне гелгенде, жан берип битгенин гёрюп, Ону сыйракъларын сындырмай къоялар. ³⁴ Буса да къаравуллардан бири итти сюнгюсюн чанчып, Исаны къабургъасын теше. Шоссагъат Ондан къан булан сув агъыла.

³⁵ Бу хабарны мен, шо ишни оьзю гёрген гиши, сиз де инансын деп айтаман. Мени шагъатлыгъым гъакъдыр, оьзюм гъакъ сёйлейгенимни де мен билемен. ³⁶ Сыйлы Язывларда: «Ону бир сюеги де сынмас», — деп язылгъан сёзлер шолай яшавгъа чыгъа. ³⁷ Сыйлы Язывланы башгъа бир еринде: «Оьзюне чанчгъан Адамгъа къаражакълар», — деп язылгъан.

Исаны гёмюв

³⁸ Бу ишлерден сонг ариматеялы Юсуп Пилатгъа Ону сюегин алмагъа къойсун деп тилей (Исаны якъчысы экенни о ягъудилени башчыларындан яшырып тургъан). Пилат да огъар изну бере. О да барып, Исаны сюегин ала. ³⁹ Алда Исаны янына бир керен гече гелген Никодим де геле ва эки тюрюл от къошулуп этилген арив ийисли элли литрге ювукъ май гелтире. ⁴⁰ Олар Исаны сюегин алалар ва ягъудилер гёмеген адат булан арив ийисли май себилген кетен гебинге чырмайлар. ⁴¹ Иса хачгъа илинген ерде бир бав ва шо бавда ичине гъеч гиши салынмагъан бир янгы къабур болгъан. ⁴² Шо жумагюн, сонгюгюнге гъазирлик гёреген гюн болгъаны, къабур да ювукъда болгъаны саялы, Исаны шонда салалар.

Исаны тириливю

20 ¹ Къаттыгюн эртенюкъ тез вакъти Маждаллы Мариям, къабурну янына гелип, ону алдындагъы ташны йылышдырылгъанын гёре. ² Петерни ва Иса кёп сюеген башгъа бир якъчысыны янына чабып барып, О:

— Раббиз Исаны къабурдан чыгъарып алып гетгенлер, Ону къайда салгъанын да билмейбиз, — дей.

³ Петер ва Исаны биревю якъчысы, чыгъып, къабургъа багъып чабалар. ⁴ Олар экевю де бирче чабалар, амма биревю якъчысы, Петерден эсе чалт чабып, къабургъа башлап етише. ⁵ Энкейип къарап, о ондагъы кетен гебинни гёре, амма къабурну ичине буса гирмей. ⁶ Ону арты булан

Петер де геле. Къабургъа гирип, ерде кетен гебинни ва ⁷алда Исаны башына чырмалгъан явлукъну гёре. Явлукъ гебин булан тюгюл, чыр-малып айры бир ерге салынып тура. ⁸Къабурну устюне биринчилей гелип етишген о биревю якъчысы да, шо заман ичине гирип къарай. О да гёрюп, мюкюр бола. ⁹Иса оylumден тирилме герекли болгъаны гъакъында язылгъан Сыйлы Язывланы олар шо заманда да англап бит-мей. ¹⁰Исаны якъчылары уйлереине къайталар.

Иса Маждаллы Мариямгъа гёрюне

¹¹Маждаллы Мариям буса къабурну устюнде токътап йылай. Йылайгъанда, къабургъа багъып энкейип къарай ¹²ва онда эки малайикни гёре. Олар акъ гийимлер гийген болгъан. Бири Исаны сюеги салынгъан ерни башлыгъында, биревюсю аякълыгъында олтуруп тура болгъан.

¹³Олар Мариямгъа:

– Гъей къатын! Неге йылайсан? – деп сорай.

– Раббимни алып гетгенлер, Ону къайда элтип салгъанны билмей-мен, – дей о.

¹⁴Шону да айтып, артгъа багъып бурулгъанда, о эретуруп токътагъан Исаны гёре. Амма О Иса экенин танымай. ¹⁵Иса огъар:

– Гъей къатын! Сен неге йылайсан? Кимни излейсен? – деп сорай.

О да Исаны бир бавчу деп гъисап этип, Огъар:

– Бийим! Эгер Исаны сен алып чыгъаргъан бусанг, магъа айт Ону къайда элтгенингни, мен Ону алып гетермен, – дей.

¹⁶– Мариям! – дей Иса огъар.

Мариям да Огъар багъып ягъудиче:

– Раббуни! – дей. (Бу да «Устаз» демекдир.)

¹⁷Иса огъар булай дей:

– Магъа тийме, неге тюгюл Мен гъали де Атамны янына чыкъмагъанман. Мени къардашларымны янына барып, олагъа айт: Мен Атамны ва сизин Атагъызны, Аллагъымны ва сизин Аллагъыгъызны янына чыгъаман.

¹⁸Маждаллы Мариям барып Исаны якъчыларына:

– Мен Раббиз Исаны гёрдюм! – деп, озыюне сёйлегенлерин билдире.

Иса якъчыларына гёрюне

¹⁹Шо къаттыгюн ашам, Озыюню якъчылары жыйылагъан уйню эшиклери ягъудилени башчыларыннан къоркъуп бегитилген заманда, Иса гелип, орталыкъда да токътап, олагъа:

– Уьююзге яхшылыкъ! – дей.

²⁰Шону да айтып, Иса олагъа къолларын ва къабургъасын гёрсете. Раббисин гёрюп, якъчылары сюенелер. ²¹Иса да къайтып олагъа:

– Уьююзге яхшылыкъ! Атам Мени йибергенде йимик, Мен де сизин йиберемен, – дей.

²²Шону да айтып, О олагъа багъып уфюре ва булай дей:

– Аллагъны Ругъун къабул этигиз! ²³Кимни гюнагъларын гечсегиз, гечилежек, кимникин гечмесегиз, гечилмежек.

Иса Томагъа гёрюне

²⁴Исаны он эки де якъчысыны бириси, озыюне Эгиз деп айтылагъан Тома О гелген заман онда болмагъан. ²⁵Башгъа якъчылары огъар:

– Биз Раббизни гёрдюк, – дейлер.

– Эгер Ону къолларында мыхлардан къалгъан яраланы гёрмесем, мых яралагъа бармакъларым булан тийип къарамасам, Ону къабургъасына къолларымны къаплап къарамасам, инанмасман, – дей Тома олагъа.

²⁶Сегиз гюнден сонг Исаны якъчылары дагъы да уйде бирче бола-лар. Бу гезик Тома да олар булан бола. Эшиклер бегилген. Иса гелип, орталыкъда эретуруп:

– Уьююзге яхшылыкъ! – дей.

²⁷Сонг Томагъа булай дей:

– Бармагъынгны мунда узат! Мени къолларыма къара. Къолунгну бери бер, къабургъама тийип де къара! Шекли болма, иман сал!

²⁸– Мени Раббим, мени Аллагъым! – деп жавап бере Тома Огъар.

²⁹– Мени гёргенинг саялы иман салдынгмы? Мени гёрмейли иман салагъанлар насиплилердир! – дей Иса огъар.

³⁰Якъчыларыны алдында Иса дагъы да кёп аламатлар гёрсете. Оланы гъакъында бу китапта язылмагъан. ³¹Булар буса Иса Аллагъны Уланы ва Месигъ экенине сиз инансын учун, Огъар иман салып, даимлик яшав алсын учун язылгъан.

Галилея кёлню ягъасында

21 ¹Мундан сонг Иса Галилея кёлню ягъасында якъчыларына бир-дагъы керен гёрюне. Шо булай бола: ²Петер деп де айтылагъан Симон, озыюне Эгиз деп айтылагъан Тома, Галилеяны Кана деген юртундан гелген Натанайыл, Зеведейни уланлары, Исаны якъчыларын-дан дагъы да экевю де бир ерде болалар. ³Петер олагъа:

– Мен балыкъ тутма бараман, – дей.

– Биз де сени булан гелебиз, – дейлер огъар къалгъанлары.

Чыгып олар къайыкъгъа минелер. Шо гече олар бир зат да тутмай-лар. ⁴Эртен болгъанда буса, Иса кёлню ягъасында токътай. Тек якъчылары Ону Иса экенин танымайлар. ⁵Иса олагъа:

– Ювукъларым! Гъеч зат тутдугъузму? – деп сорай.

– Тутмадыкъ, – деп жавап берелер олар.

⁶ – Торугъузну къайыкны онг ягына атыгъыз, тутарсыз, – дей Иса олагъа.

Олар шолай этелер. Тутгъан балыкны кѣплюгюнден олар торну тартып чыгъарып алып болмайлар. ⁷ Шо вакъти Исаны кѣп сюеген якъчысы Петерге:

– О чу Раббиз! – дей.

Петер О Рабби Иса экенин эшитгенде, белине уьст опуракъларын да чырмап (о чечинген болгъан), кѣлге атыла. ⁸ Башгъа якъчылары, балыкъдан толгъан торну да тартып, къайыкъ булан юзюп, кѣлню ягъасына чыгъалар. Неге тюгюл де, олар ягъадан онча йыракъда тюгюл, юз метр чакъы мезгилде болгъан.

⁹ Къуругъа чыкыгъан заманда, олар онда янагъан отну, уьстюнде салынгъан балыкны ва къырыинда экмекни гѣрелер. ¹⁰ Иса олагъа:

– Гъали сиз тутгъан балыклардан бир нечени дагъы да гелтиригиз, – дей.

¹¹ Гетип, Петер, уллу балыклардан толгъан торну тартып, къуругъа чыгъара. Онда юз элли уьч балыкъ болгъан. Шолай кѣп балыкъ бар буса да, тор йыртылмай. ¹² Иса олагъа:

– Гелигиз, ашамагъа олтуругъуз, – дей.

Якъчыларындан гъеч бири де Огъар:

– Сен кимсен? – деп сорамагъа болушлукъ этмейлер, неге тюгюл О Рабби экенин олар билелер.

¹³ Иса гелип, экмек де, балыкъ да алып, олагъа бере. ¹⁴ Облюп тирилгенден сонг, Иса якъчыларына гѣрюнегени бу уьчюнчю керен болгъан.

Иса, Петер ва Югъан

¹⁵ Олар ашап битгенде, Иса Петер деп де айтылагъан Симонгъа:

– Югъанны уланы Симон! Сен Мени булардан эсе кѣп сюемисен? – деп сорай.

– Сюемен, Раббим! Сен билесен чи мен Сени сюегенни, – дей о.

– Мени къозуларымны сакъла, – дей Иса огъар. ¹⁶ Экинчи керен дагъы да огъар: – Гъей Югъанны уланы Симон! Сен Мени сюемисен? – деп сорай.

Петер Огъар:

– Сюемен, Раббим! Сен билесен чи мен Сени сюегенни, – деп жавап бере.

– Сен Мени къойларымны гъайын эт, – дей Иса огъар. ¹⁷ Уьчюнчю керен де Иса огъар: – Гъей Югъанны уланы Симон! Сен Мени сюемисен? – деп сорай.

«Мени сюемисен?» – деп обзюне уьчюнчю керен сорайгъанына бир аз пашман болуп:

– Я Раббим! Сен бары да затны билесен чи. Мен Сени сюегенни билесен, – дей Петер.

Иса огъар булай дей:

– Мени къойларымны сакъла. ¹⁸ Гертисин сѣйлеймен сагъа: сен жагъил заманында, обзюнг гийинип, суйген еринге гетип боласан, къарт болгъанда буса, къолларынгны гѣтерерсен, сени башгъа бирев гийиндирер, сени барма суймейген еринге элтер.

¹⁹ Шону О Петер нечик облюм булан Аллагъны макътавлу этежегин англасын учун айта. Шону айтгъан сонг, огъар:

– Мени артыма тюш! – дей.

²⁰ Петер де, бурлугъуп къарап, обзлени арты булан Исаны кѣп сюеген якъчысы гелегенни гѣре. Ахшамгъы ашны вакътисинде Исагъа ювукълашып, о: «Я Рабби, Сагъа хыянатлыкъ этежек ким болур?» – деп сорагъан якъчысы болгъан. ²¹ Ону гѣрюп, Петер Исагъа:

– Я Рабби! Огъар не болур? – деп сорай.

²² – Эгер Мен гелгинче, о сав къалгъанны сюе бусам, о сагъа не аварадыр? Сен Мени артыма тюш! – дей Иса огъар.

²³ Шолайлыкъда, Исаны якъчыларыны арасында Ону бу якъчысы облмежек деп хабар яйыла. Тек Иса огъар: «Облмежек», – деп айтмады, янгыз: «Эгер Мен гелгинче, о сав къалгъанны сюе бусам, о сагъа не аварадыр?» – деп айтды.

²⁴ Шо якъчысы бу затланы гъакъында шагъатлыкъ этген ва барын да язгъан. Ону шагъатлыгъы гъакъ экенин биз барыбыз да билебиз.

²⁵ Иса дагъы да кѣп ишлер этген. Эгер оланы барысын да тындырыкълы язса, ону гъакъында язылгъан китапланы салмагъа савлай дюньяда да ер болмас эди.

Элчилени ишлери

«Элчилени ишлери» Лукъаны Инжилени давамдай болуп токътай. Инжилени йимик, бу китапны да Лукъа Теофилге багышлаган. Исаны башлапгы якъчыларыны яшаву гъакъда яза туруп, Лукъа оъзю аслу деп гысап этген шу затны гёрсетме сюе: Аллагъ бу дюньяда Месигден таба этмеге башлагъан ишин энниден сонг да Исагъа иман салган Жыйынындан таба этип туражакъ. Шо саялы да Иса тириллени элли гюнден шулай тамаша агъвалат бола: он эки де элчиге ва бары да Исагъа инанганлагъа Аллагъ Оъзюню Ругъун савгъат этип бере. Шо заманда кеп адамлагъа Иса Месиг дюньяны Къутгъарывчусу экени белгили бола. Тап шо адамлар Ерусалимде Исаны якъчыларыны биринчи жыйынын да къура. Лукъа шо замандан тутуп Жыйын нечик яшагъанын ва загъмат теггенин суратлай. Иманлылар олюп тирилген Исаны гъакъындагы Сююнч Хабар энни янгыз Ерусалимде туюл, дюньяны бары да ерлеринде де белгили болма тарыкъ деген ой булан яшайлар ва иш гёрелер.

Месигни гъакъындагы хабарны яйывда элчи Павел айрыча ерни тутуп токътай. «Элчилени ишлери» деген китапны кеп яны ону ят халкъланы арасындагы къуллукъ этивюн суратлагъа багышланган. Лукъа Павелни сапарлары гъакъда хабарлай: о гъалиги Тюркия ва Греция ерлешген топуракълардан оьтген, гъатта Румгъа ерли де етишген. Бары да болган ерлеринде элчи бары да инсанланы къутгъармакъ учун Аллагъ не этгени гъакъда хабарлагъан. Бу хабарны бары да затны енгме болагъан гючю дюньяда Исаны якъчыларыны кеп жыйыныларын тувдура.

Исаны кёкге чыгъыву

1 ¹Гъей Теофил, биринчи китабымда мен Иса этген ва уйретген бары да затны, ²тангланган элчилерине* Аллагъны Ругъундан таба буйрукълар берип, О кёкге алынган гюнге ерли болган бары да затны язган эдим. ³Олюмню азабын чекгенден сонг, бир кеп инандыраган далиллер булан Иса элчилерине Оъзю гертиден де тирилгенин гёрсетген. Тирилгенден сонг, Иса олагъа къыркъ гюню ичинде гёрюне туруп, Аллагъны гъакимлиги гъакъда англатып турган. ⁴Бир керен элчилер булан бирче олтуруп ашап турагъанда, Иса олагъа булай деген: «Ерусалимни къююп гетмегиз. Атам ваъда этген затны гёзлеп туругъуз. О гъакъда сиз Менден эшитдигиз. ⁵Ягъия пайхаммар сизин, сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурган. Амма бир нече гюнден сонг Аллагъ сизин ваъда этген Оъзюню Ругъуна чомажакъ».

⁶Бир ерге жыйылганда, элчилер Исагъа:

– Я Рабби! Исрайылгъа пачалыгъын Сен гъали къайтара бережесен? – деп сорайлар.

⁷Иса буса олагъа:

– Атам Оъзюню гъакимлиги булан токъташдырган вакътини ва гюнлени билмеге сизге изну берилмеген. ⁸Аллагъ сизге Оъзюню Ругъун берген заманда, шо Ругъну къудратын алажакъсыз. Ерусалимде, бютюн Ягъудеяда ва Самарияда, гъатта дюньяны инг йыракъ ерлеринде де Мени гъакъымда шагъатлыкъ этежесиз, – деп жавап бере.

⁹Бу сёзлени айтып битгендокъ, Иса оланы гёз алдында кёкге гетериле ва Ону бир булут алып гете. ¹⁰Элчилер оьрге багып Ону кёкге чыгъаган къюне къарап турагъанда, оланы алдына бирден акъ опуракълар гийген эки адам гелип токътай. ¹¹Олар:

– Гъей галилеялылар! Мунда кёкге къарап негер токътагъансыз? Сизин яныгъыздан кёкге гетерилген бу Иса, сиз гереген къюде кёкге нечик гетерилди буса, шолар къайтып да гележек, – дейлер.

Ягъуданы орнуна элчини сайлав

¹²Сонг олар Ерусалимден бир чакъырымгъа ювукъ ареке ерлешген Зайтун тавдан къайтып Ерусалимге гелелер. ¹³Олар бир уйге гелип, оьрдеги къатгъа чыгъалар. Онда Петер, Юган, Якъуб, Андрей, Филип, Тома, Бартолмай, Маттай, Алфайны уланы Якъуб,

* 1:2 *Элчи (грекче «апостолос»)* – Аллагъ сайлап йиберген адам. Огъар ихтиярланы Иса Месиг берген. Исаны башлапгы он эки якъчысы элчилер болуп токътагъанлар.

Элинсюер* деп ат кыюлган Симон ва Якъубну уланы Ягъуда бола. ¹⁴Бирче дуа этмек учун, булар барысы да шонда жыйыла болган. Олар булан мунда бир нече кыатынгиши, шолай да Исаны анасы Мариям ва Ону инилери болган.

¹⁵Бир керен шолай жыйынга юз йигирмага ювукъ иман кярдаш жыйылган. Шо заман Петер, оланы ортасына чыгып, булай дей:

¹⁶— Иман кярдашларым, Исаны тутганлагга ёл гёрсетген Ягъуданы гыакъындагы Сыйлы Язывларда Аллагыны Ругъу Давутдан таба алданокъ билдирген зат яшавга чыкьмаса болмай эди. ¹⁷Ягъуда бизин булан эди ва бизин ишлерибизде ортакчылыкъ эте эди.

¹⁸Этген жинаятчылыкъгы учун тюшген акъчасына Ягъуда сатып топуракъ алган, сонг баштигинден йыгылып, кьурсагы ярылып, ичбавуру кьыргга чыгып яйылып оылген. ¹⁹Ерусалимде яшайганланы барысына да бу иш белгили болган. Шогъар гёре бу топуракъга оланы ерли тилинде «Гьакелдама», демек «Къан топурагы» деп айтыла.

²⁰Забур китабында булай язылган:

Шо ерлер бош кьалсын, онда бирев де яшамасын.

Дагы да булай язылган:

Ону кьуллугъун башга гиши тутсун.

²¹⁻²²Шо саялы бизге Ягъуданы орнуна, Ягъия Исаны сувга чомуп, Аллагыга тапшурган гюнден тутуп Раббиз Иса кёкте чыкьган гюнге ерли гьар заман Ону булан айланып турган адамланы арасындан биревню айырмага герек. Шо адам Исаны тирилмеклигине шагьат болмага герек.

²³Олар экевню арага чыгъара: Барсаба деп айтылаган Юсупну (о Юсуп деген аты булан да белгили болган) ва Матияны. ²⁴Сонг олар дуа этип:

— Я Рабби! Гьар кимни юрегинде не барны Сен билесен. Бу экевню Сен кьайсын сайлагъанынгни бизге гёрсет. ²⁵Озью болма тийишли ерине гетген Ягъуданы элчилик кьуллугъун ким тутар? — дейлер.

²⁶Сонг олар чёп салалар, чёп Матияга чыгъа. Булайлыкьда, Матия он бир де элчини арасына кьошула.

Аллагыны Ругъун кьабул этив

2 ¹Ашлыкъ тюшюмню байрамы** гелгенде, элчилер ва Исаны якъчылары барысы да бир ерге дагы да жыйылалар. ²Бирден кёкден

* ^{1:13} Элинсюер — он эки элчиден бириси болган Симон алда «Элинсюерлер» деген дин-жамият кьурумну ортакчысы болган буса ярай. Шо кьурум Ягъудеяны румлуланы зулмусундан савутну гючю булан кьутгьармага кьаст эте болган.

** ^{2:1} Ашлыкъ тюшюмню байрамы — ашлыкъ тюшюм кьайтарылып битген сонг оьтгерилеген байрам. Ягъудилер бу байрамны Пасха байрамындан сонг эллинчи гюн оьтгере болган.

гючлю елни авазына ошайган тавуш гелип, булар олтурган уйню ичин кьавгадан толтуруп кьоя. ³Олагга от-ялындан болган тиллеге ошайган бир затлар гёрюне. Гьарисини устьюне шолай бир тил гелип кьона. ⁴Олар бары да Аллагыны Ругъундан толуп, башга-башга тиллерде сёйлемеге башлай. Олагга шолай гьюнерни Аллагыны Ругъу бере.

⁵Шо вакътилерде Ерусалимде дюнъяны гьар еринден гелген динагълю ягъудилер бар болган. ⁶Шо аваз эшитилгенде, халкъ жыйылып, бек тамашалыкъ эте, неге тюгюл Исаны якъчылары мундагы гьар халкъны тилинде сёйлейгенин эшите. ⁷Барысы да гьайран болуп, бир-бирине:

— Сёйлейген бары да бу адамлар галилеялылармы экен? ⁸Булай нечик бола, гьарибиз оланы озьюбюзню ана тилибизде сёйлейгенин эшитебиз. ⁹Арабызда парфиялылар, мидиялылар, эламлылар бар. Месопотамияда, Ягъудеяда, Каппадокияда, Понтда ва Асияда яшайганлар, ¹⁰Фригияда ва Памфилияда, Мисриде ва Ливияны Кириной бёлюгюнде яшайганлар, Румдан гелген кьонакълар (ягъудилер ва ягъуди динге айланганлар), ¹¹критлилер ва араплар бар. Амма Аллагыны уллу ишлери гыакъында олар ана тиллерибизде сёйлейгенин гьарибиз эшитип турабыз, — дей.

¹²Барысы да тамашалыкъ этип:

— Муну нечик англама герек? — деп бир-бирине сорай.

¹³Башгъалары буса:

— Олар чагъырны гьатдан артыкъ кёп ичип кьойганлар, — деп мысгьыллай.

Петерни сёйлею

¹⁴Он бир элчи де булан бирче гётерилип, тавушун да бек чыгъарып, Петер олагга булай дей:

— Гьей ягъудеялы кярдашлар ва бары да Ерусалимде яшайганлар! Мен сизге бу гьайран иш не демек экенни англатайым. Мени сёзлери-ме тергевлю кюйде тынглагыз! ¹⁵Олар, сиз ойлайган кюйде, эсирмеген. Гьали янгы эртен сагъат тогъуз вакъти. ¹⁶Бу сиз гёреген иш Аллагъ Ёел пайхаммардан таба айтып билдирген бир гьалдыр:

¹⁷ *Ахьр гюнлерде бары да инсанлагга Ругъумну бережекмен. Сизин уланларыгыз да, кьызларыгыз да Мени атымдан сёйлежеклер.*

Яшларыгызны гёзюне затлар гёрюнежек, кьартларыгыз да гьайран тюшлер гёрежеклер.

¹⁸ *Кьуларыма да — эргиши болсун, кьатынгиши болсун — шо гюнлерде Ругъумну бережекмен, олар да Мени атымдан сёйлежеклер.*

- ¹⁹ *Орьде, кёклерде аламатлар яратажакъман. Тюнде, дюньяда да аламатлар – къан, от ва тютюн булутлар – гёрсетежекмен.*
- ²⁰ *Раббибизни уллу ва макътавлу гюню гелгинче, гюн тутулуп, къарангылыкъ болуп туражакъ. Ай къан йимик къызыл тюсге гирежек.*
- ²¹ *О заман Раббибизни атын тутгъан гъар ким къутгъарылажакъ.*
²² Гъей Исрайылны халкълары! Мени бу сёзлериме тергевлю тынглагъыз: назаретли Иса Аллагъ берген гъакимлиги булангъы бир адам эди. Исаны шолайлыгъын Ондан таба сизге гёрсетилген аламатлар ва гъайранлыкълар булан Аллагъ сизге ачыкъ кюйде исбат этди. Сиз оъзююз де шону яхшы билесиз, неге тююл шо иш сизин гёз алдыгъызда болду.
²³ Иса сизге йиберилген эди, сиз буса Ону къанунсузланы къолуна берип, хачгъа илип олтюрдююз. Бу иш шолай болажагъын Аллагъ биле эди, неге тююл О Оъзю шолай белгилеген эди.
²⁴ Исаны тирилтип, Аллагъ Ону оълюмню азапларындан къутгъарды, неге тююл О оълюмню къолунда къалмагъа болмай эди.
²⁵ Исаны гъакъында Давут булай деген:
Раббибизни гъар заман гёз алдымда гёре эдим. О мени онг ягъымда, мен шо саялы къоркъмайман.
- ²⁶ *Шогъар гёре юрегим къувана ва тилим шат сёзлер сёйлей, гъатта чархым да умут булан яшажакъ.*
- ²⁷ *Неге тююл де, Сен мени жанымны оъюлени арасында къоймассан ва Сагъа тапшурулгъан къулунгню къабурда чиримега къоймассан.*
- ²⁸ *Яшавну ёлларын магъа Сен уйретдинг, Оъзюнгню барлыгъын булан магъа сююнч бережексен.*
²⁹ Къардашлар! Уллу атабыз Давутну гъакъындан сизге ачыкъдан айтмагъа боламан: о оылген ва гёмюлген, ону къабуру да бугюнге ерли бизин алдыбызда сакъланып тура.
³⁰ Амма Давут пайхаммар болгъан, о оъзюню тахыны уъстюне наслусундан биревню олтуртажагъына Аллагъ сёз бергенни биле болгъан.
³¹ Месигъни* тирилежегин алданокъ билип, Давут булай деген:
О оъюлени арасында къалмагъан ва ону къаркъарасы къабурда чиримеген.
- ³² Аллагъ Исаны тирилтген, биз барыбыз да шогъар шагъатбыз.
³³ Гъа-ли Иса Аллагъны онг ягъына чыгъарылгъан. О Атасындан Ону Оъзюне ваъда этилген Ругъун алгъан. Сиз гёрегенигиз ва эшитегенигиз йимик, Иса бизге Аллагъны Ругъун берген.
³⁴⁻³⁵ Давут оъзю кёклеге чыкъмаса да булай деген:

* 2:31 *Месигъ* – Бу сёзню маънасы «танлангъан» демекдир. Бу дюньягъа къутгъарылып гелтирмек учун, Аллагъ Иса Месигъни танлагъан. Сёзлюкте де къара.

Аллагъ Раббиме булай айтды: Мен душманларынгны аякъларынгны тюбюне салгъынча, Мени онг ягъымда олтуруп тур.

- ³⁶ Шолайлыкъда, сен къатты кюйде билип къой, гъей исрайыл халкъы: Аллагъ Исаны Рабби ва Месигъ этген. Сиз буса Ону хачгъа илгенсиз.
³⁷ Бу сёзлени эшитгенде, жыйылгъанланы юреклери ярыла. Петерге ва оъзге элчилеге:
– Къардашлар, энни биз не этме герекиз дагъы? – деп сорайлар.
³⁸ – Гюнагъларыгъыздан гечилмек учун, сизин гъаригиз товба этмеге ва Иса Месигъни аты булан, сувгъа чомдуртуп, оъзюгюзню Аллагъгъа тапшуртмагъа герекиз. Шолай этсегиз, Аллагъ сизге Оъзюню Ругъун бережек.
³⁹ Сизге, авлетлеригизге, шолай да йыракъдагъыланы гъарисине ва Рабби Аллагъыбыз Оъзюню янына чакъыражакъланы барына да бу сёзню берген, – дей Петер олагъа.
⁴⁰ Петер олагъа дагъы да бир кёп сёзлер булан буvara ва:
– Оъзюгюзню бу пасат наслудан къутгъармагъа къарагъыз! – деп тилей.
⁴¹ Ону сёзюню къабул этгенлер барысы да, сувгъа чомдуртуп, оъзлени Аллагъгъа тапшурталар. Шо гюн уъч мингге ювукъ адам Исагъа иман салгъанланы арасына къошула.
⁴² Олар элчилер уйретеген Аллагъны каламына, бир-бири булан къатнашывгъа, экмек бёлюв адатны кю-тювге, дуа этивге даим амин туралар.
⁴³ Оланы гъарисини къоркъуву бола, неге тююл элчилерден таба Аллагъ хыйлы аламатлар ва муъжитатлар гёрсетген.
⁴⁴ Исаны якъчылары чакъда-чакъда бирче жыйыла, оланы бары да заты ортакъ бола.
⁴⁵ Малларын ва мюлклерин сатып, барына да тарчыкылыгъына гёре гъарисине пайлайлар.
⁴⁶ Исаны якъчылары гъар гюн ибадатханада бирче жыйылалар. Уйде гъакъ юрекден, сююнч булан экмек бёлюв адатны кютелер.
⁴⁷ Аллагъгъа алгъыш эте ва бютюн халкъны разилигин къазаналар. Къутгъарылма сюегенлени Раббибиз гъар гюн сайын Исагъа иман салагъанлагъа къоша.

Петер сакъат садагъачыны сав эте

- 3** ¹ Бир керен Петер булан Югъан дуаны вакътисинде, гюндюз сагъат уъчде ибадатханагъа баралар.
² Онда тувмадан акъсакъ бир адам бола. Ибадатханагъа гелегенлеге тиленсин деп, ону гъар гюн ибадатхананы «Гёзел къапу» деп айтылагъан къапусуну янына гелтирип салып гете болгъанлар.
³ Петерни ва Югъанны ибадатханагъа гирегенин гёрюп, бу адам олардан да садагъа тилемеге башлай.
⁴ Петер ва Югъан огъар тигилип къарай.
– Бизге бакъ, – дей Петер.
⁵ Бу адам, Петерден ва Югъандан бир зат алмагъа умутлап, олагъа тикленип къарай.
⁶ Петер огъар:

– Мени гюмюшюм де, алтыным да ёкъ, амма менде бар затны сагъа берермен. Назаретли Иса Месигъни атыны къудраты булан сен тур, юрю! – дей.

⁷ Сонг Петер ону онг къолун тутуп гётере. Бирден ону аякъларына ва тобукъларына гюч геле. ⁸ Атылып аякъгъа туруп, юрюмеге башлай. Сонг юрюй, чаба туруп, олар булан бирге ибадатханагъа гирип, Аллагъгъа макътав этмеге башлай. ⁹ Бютюн халкъ ону юрюме башлагъанын ва Аллагъгъа макътав этегенин гёре. ¹⁰ Бу ибадатхананы «Гёзел къапусуну» янын да садагъа тилемек учун олтурагъан адам экенин танылар. Бу адамгъа болгъанны гёргенде, адамлар, къоркъуп, ажайып болуп къалалар.

*Сулайманны гётермесини къырында
Петерни сёйлею*

¹¹ Бу адам Петерни ва Югъанны янындан таймай юрюй. Тамашалыкъ этген халкъ шо заман оланы янына – Сулайманны Гётермеси деп айтылагъан ерге жыйыла. ¹² Шону гёргенде, Петер халкъгъа булай дей:

– Гьей Исрайылы халкълары, негер тамашалыкъ этесиз? Бизге озыююзню къудратыбыз яда муъминлигибиз булан ону юрюйген этгенде йимик неге къарайсыз? ¹³ Ибрагъимни, Исгъакъны ва Якъубну Аллагъы, ата-бабаларыбызны Аллагъы Озыюню Уланы Исаны макътавлу этди. Сиз буса ону олюмге тарытдыгъыз, Пилат ону азат этмеге токъташгъанда, Пилатны алдында сиз ону инкар да этдигиз. ¹⁴ Аллагъгъа тапшурулгъан муъмин адамны инкар этип, адам ольтюрген биревню азат этип сизге бермекни тиледигиз. ¹⁵ Сиз яшав бергенни ольтюрдююз. Амма ону Аллагъ олюмден тирилтиди, биз де шону шагъатыбыз. ¹⁶ Сиз гёрюп турагъан, таныма да таныгъан бу адамны Исаны къудраты сав этди. Иса ва О береген иман булан бу сакъат сизин гёз алдыгъызда сав болду.

¹⁷ Гъали, гьей къардашлар, сизин башчыларыгъыз йимик, сиз де Исагъа этген къаршы ишлени билмей этгенни мен билемен. ¹⁸ Амма бары да пайхаммарлардан таба Месигъ азап чегежегин алданокъ билдирген Аллагъ Озыю айтгъанын яшавгъа чыгъарды. ¹⁹ Гюнагъларыгъыз гечилсин учун, товба этип, Аллагъны ёлуна къайтыгъыз. Шо заман Раббиз сизге парахат, сююнчлю вакътини бережек, ²⁰ О сизин учун алданокъ белгилеген Месигъни – Исаны сизге йибережек. ²¹ Озыюню бырынгы сыйлы пайхаммарларын да таба Аллагъ хыйлы алданокъ айтгъаны йимик, бары да зат этилгинче, Иса кёклерде къалып турмагъа герек. ²² Муса булай айтгъан: «Бизин Рабби Аллагъыбыз халкъыгъызны арасындан сизге мени йимик бир пайхаммар йибережек. О сизге айтагъан бары да затлагъа таби болмагъа герексиз. ²³ Олай бир

заман гележек – о пайхаммаргъа тынгламайгъан гъар адам халкъны арасындан ёкъ болажакъ».

²⁴ Самуйылдан башлап ондан сонг болгъанларына ерли бары да пайхаммарлар шолай гюнлер болажакъгъы гъакъында алданокъ хабар бергенлер. ²⁵ Сиз пайхаммарланы наслусусуз ва Аллагъны ата-бабаларыгъыз булангъы разилешивню варислерисиз. Аллагъ Ибрагъимге булай деген: «Сени наслунгдан таба ер юзюндеги бары да инсанлагъа Аллагъ рагъмулу болажакъ». ²⁶ Сизин терс ёллагъа тюшме къоймай, тюз ёллагъа салмакъ учун, Аллагъ, Озыюню къуллукъчусун чыгъарып, башлап сизин яныгъызгъа йиберди.

Петер ва Югъан ягъудилени оър мажлисинде

4 ¹ Петер ва Югъан халкъгъа сёйлеп турагъанда, оланы янына дин къуллукъчулар*, ибадатхананы къаравулчуларыны башчысы ва саддукейлер** гелелер. ² Петер ва Югъан инсанлар Иса йимик тирилежегин халкъгъа билдирелер. Шо саялы дин къуллукъчулар ва саддукейлер, ачувланып, ³ оланы туталар, ахшам вакъти экени саялы, эртен болгъунча туснакъгъа салып сакълайлар. ⁴ Петерни ва Югъанны сёзюне тынглагъанланы кёплери иман сала. Шолай адамланы санаву беш мингге ювукъ бола.

⁵ Артындагъы гюн халкъны башчылары, тамазалар*** ва дин алимер Ерусалимде жыйылалар. ⁶ Шонда баш дин къуллукъчу Гъанна булан Кайафа, Югъан, Искендер, Гъаннаны башгъа къардашлары да бола. ⁷ Петерни ва Югъанны арагъа салып:

– Сиз бу адамны къайсы къудрат булан яда кимни аты булан сав этдигиз? – деп олардан сорав алалар.

⁸ Шо заман Аллагъны Ругъундан толгъан Петер олагъа булай дей:

– Гьей Исрайылы башчылары ва тамазалары! ⁹ Сиз бугюн сакъат адамгъа этилген яхшылыкъны ва о нечик сав этилгенни гъакъында бизден сорав ала болгъан сонг, ¹⁰ сизге барыгъызгъа да ва Исрайылы бютюн халкъына белгили болсун: сиз Озыюн хачгъа илген, Аллагъ олюмден тирилтген назаретли Иса Месигъ берген гъакимлик булан шо адам саппа-сав болуп, сизин алдыгъызда эретурп тура. ¹¹ Сыйлы Язывларда Исаны гъакъында язылгъан йимик:

* 4:1 *Дин къуллукъчу* – ягъудилерде Ерусалимдеги ибадатханада этилеген къурбанни Къанунгъа къыйышывлу кюйде юрютеген адам болгъан.

** 4:1 *Саддукейлер* – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бёлюк. Сёзлюкте де къара.

*** 4:5 *Тамазалар* – Исаны заманында ягъудилени арасындагъы абурлу адамлар. Олагъа бир-бир дин адатланы юрютмек ва жамият борчлар тапшурула болгъан.

Усталар ташлап кьойгъан таш кюрчюнню аслу ташы болуп токътады.

¹² Башгъа гъеч бирев де къутгъармажакъ, бу кёкню тубюнде инсанлагъа тапшурулгъан, бизин къутгъармагъа болажакъ дагъы гъеч бир ат ёкъдур.

¹³ Петерни ва Югъанны тартынмайгъанын гёрюп, олар охуп уллу билимлер алмагъан адамлар экенин англагъан заманда, Исрайылны башчылары ва тамазалары гъайранлыкъ этип къалалар. Иса сав заманында Ону булан бирче болгъанын да билелер. ¹⁴ Сав этген адамны Петер ва Югъан булан эретургъанын гёргенде, олагъа къаршы бир сёз де айтмагъа болмайлар. ¹⁵ Петерге ва Югъангъа ягъудилени оър мажлисинден чыгып гетмекни де буюруп, олар оъз арасында сёйлешмеге башлайлар.

¹⁶ – Бу адамлагъа биз не этме герекбиз? Олар бир уллу алакат иш гёрсетгени Ерусалимде яшайгъанланы барына да белгили. Ону биз инкар этме болмайбыз. ¹⁷ Амма бу хабар халкъны арасында дагъы да бек яйылмасын учун, олар Исаны гъакъында дагъы бирев булан да сёйлесин деп, олагъа буйрукъ этейик, – дейлер.

¹⁸ Сонг оланы чакъырып, дагъы бир де Исаны гъакъында сёйлесин деп буйрукъ этелер. ¹⁹ Амма Петер ва Югъан олагъа:

– Бир оъзюгюз ойлашып къарагъыз чы, Аллагъны алдында, Аллагъ айтагъанны кьоюп, сиз айтагъангъа артыкъ тынгламакъ тюз болурму? ²⁰ Биз гёргенлерибизни ва эшитгенлерибизни айтмай турма болмасбыз, – деп жавап берелер.

²¹ Олагъа янгыдан кьоркъувлар да берип, йиберип кьоялар. Оланы такъсырламакъ учун, гъеч бир далил тапмайлар, неге тюгюл бютюн халкъ болгъан иш учун Аллагъгъа макътав эте. ²² Сав болгъан шо адамгъа кьыркъ йылдан артыкъ бола болгъан.

²³ Азат этилгенден сонг, Петер ва Югъан оъзленикилени янына гелип, баш дин къуллукъчулар ва тамазалар оъзлеге сёйлеген затланы олагъа айталар. ²⁴ Шону эшитгенде, Исаны якъчылары бары да бир гёнгюлден Аллагъгъа булай дуа эте:

– Гъей Есибиз Аллагъ! Кёклени де, ерлени де, денгизлени де, олардагъы бары да затны да Сен яратгъансан. ²⁵ Сени къулунг болгъан атабыз Давут Ругъунгъу таъсиринден авзу булан Сени сёзлерингни булай айтды:

Ят халкълар неге баш гётерелер, халкълар неге бош хыялагъа къуллукъ этелер?

²⁶ *Дюньяны началары неге баш гётерелер, бай-бийлер бирлешип, Раббибизге ва Ону Месигъине неге къаршы чыгъалар?*

²⁷ Гертилей де, Гъирод ва Понтий Пилат, ят халкълар ва исрайыл халкъы булан бир болуп, Сени Танглагъанына, Сыйлы Къулунг Исагъа,

къаршы чыкъдылар. ²⁸ Олар Сени къудратынг ва айтгъанын болмагъа герек деп алданокъ токъташдыргъан гъар затны гертилемек учун жыйылгъанлар. ²⁹ Гъали де, я Раббибиз, олар бизге кьоркъув берегени Сен гёресен. Сени сёзюнгни кьоркъунмай сёйлесин учун, Оъзюнгни къулларынга гюч бер дагъы. ³⁰ Сыйлы къулунг Исаны аты булан аврувланы сав этмек учун, мужизатлар ва алакатлар гёрсетмек учун кёмек эт.

³¹ Исаны якъчылары дуа этип битгенден сонг, олар жыйылып токътагъан ер чайкъала. Барысы да Аллагъны Ругъундан толуп, Аллагъны гъакъындагъы хабарны тартынмайлы, ачыкъдан-ачыкъ сёйлемеге башлай.

Бары да заты ортакъ

³² Бары да Исаны якъчыларыны юрегинде ва гёнгюлденде бир зат бола. Оъз мюлкюнден бир затгъа да бирев де: «Бу меники», – деп айтмай. Оланы бары да заты ортакъ бола. ³³ Элчилер Раббибиз Исаны оълюмден тирилмеклигине гючлю кюйде шагъатлыкъ этелер ва оланы барына да Аллагъ уллу рагъму эте. ³⁴ Оланы арасында тарчыкълыкъгъа тюшген бирев де болмай. Неге тюгюл де, топуракъ ва уй есилери, малын сатып, сатгъанда тюшген акъчаны гелтирип ³⁵ элчилеге берелер. Бары да зат да гъар кимге тарыгъына гёре пайлана.

³⁶ Кипрде тувгъан левийлерден* чыкъгъан Юсуп деген бирев болгъан. Огъар элчилер Барнаба, демек «Ругъландырывчу» деп ат кьойгъан болгъан. ³⁷ О оъзюнню мюлкю болгъан топурагъын сатып, акъчасын гелтирип элчилеге бере.

Гъанания ва Сафира

5 ¹ Гъанания деген бирев Сафира деген къатыны да булан мюлкюнден бир пайын сатгъан болгъан. ² Къатыны булан разилешип, акъчаны бир пайын о оъзлеге кьоя. Къалгъан акъчаны гелтирип, о элчилеге бере. ³ Петер огъар:

– Гъей Гъанания! Неге сен юрегинге иблис айтгъанны этдирип, Аллагъны Ругъуна ялгъан айтып, топурагъынгни сатгъанда тюшген акъчаны бир пайын яшырдынг? ⁴ Сатгъанча, о мюлк сеники тюгюлмю эди? Сатгъан сонг да шо акъча сеники тюгюлмю эди? Ялгъан айтмагъа сени не зат борчлу этди? Сен инсанлагъа тюгюл, Аллагъгъа ялгъан айтдынг, – дей.

⁵ Бу сёзлени эшитгенде, Гъанания йыгъылып оълюп къала. Шону эшитгенлени барын да уллу кьоркъув кьуршай. ⁶ Сонг жагъиллер гелип, гебинлеп, ону гёммеге гъазирлейлер ва кьыргъа алып чыгып гёмелер.

* 4:36 *Левийлер* – ибадатхананы къуллукъчулары. Сёзлюкте де къара.

⁷Уч сагыатдан сонг ону кьатыны геле, тек о не болгъанын билмей.

⁸Петер огъар:

– Айт чы магъа, топурагыгызыны сиз шончакъыгъа сатгъанмы эдигиз? – деп сорай.

– Дюр, шончакъыгъа сатгъан эдик, – деп жавап бере о.

⁹– Шолай сёйлешмеге ва Раббизни Ругъун сынамагъа нечик болдугъуз? Сен эшик алдагы авазланы эшитемисен? Шо авазлар – сени эрингни гёмюп гелегенлени авазлары. Олар сени де шонда элтежеклер, – дей Петер огъар.

¹⁰Къатын, шосагыатына Петерни аякларына йыгылып, жан бере. Ичине гирип гелген жагбиллер ону оылгенин гёрелер. Къыргъа алып чыгып, ону да эрини янына гёмелер. ¹¹Бары да Исаны якъчыларын ва бу затланы эшитгенлени барысын да уллу къоркъув къуршай.

Муъжизатлар ва алапатлар

¹²Элчилер халкъны арасында кёп муъжизатлар ва алапатлар гёрсетелер. Исаны якъчылары барысы да бир йимик Сулайманны Гётермесини янында жыйылалар. ¹³Бирев де олагъа къошулмагъа болушлукъ этмей, тек халкъ олагъа бек гюрмет эте. ¹⁴Раббиз Исагъа иман салагъан халкъны – эренлени ва къатынланы – санаву баргъан сайын арта. ¹⁵Шоллукъда, Петер янындан оьтюп барагъанда, дагы болмаса ону гёленткиси сама аврувланы устюне тийсин деп, оланы орамлагъа чыгъарып, тёшеклени ва орунланы устюне салалар. ¹⁶Ерусалимни айланасындагы юртлардан да кёп халкъ геле. Олар оьзлени аврувлардан ва жинлерден азап чегип турагъан адамларын гелтирелер. Шо адамлар барысы да сав болалар.

Элчилени гьызарлайлар

¹⁷Дин къуллукъчуланы башчысы ва ону булан бирге бары да саддукей дин бёлюгюнден болгъанлар оланы бек гюллейлер. ¹⁸Олар элчилени тутуп, оланы шагъар туснагына салалар. ¹⁹Амма гече булан гелип, Раббиз йиберген малайик туснакъны къапуларын ача ва оланы къыргъа чыгъара. ²⁰Малайик булай дей:

– Барыгъыз, ибадатханада токътап, сизин янгы яшавугъузну гъакъын-дагы бары да затны бютюн халкъгъа айтыгъыз.

²¹Буйрукъгъа тынглап, элчилер эртен тез гелип ибадатханагъа гире ва халкъгъа насигъат этмеге башлайлар. Дин къуллукъчуланы башчысы ва ону булангъылар гелгенде, олар ягудилени оьр мажлисинде Исрайлыны бары да тамазаларыны генгешин чакъыра. Сонг олар элчилени алып гелмеге оланы артындан туснакъгъа къуллукъчуланы йибере. ²²Амма туснакъгъа гелген къуллукъчулар онда элчилени тапмай. Къайтып гелип, шо гъакъда:

²³– Биз туснакъны тындырыкълы кюйде бегитилип тапдыкъ. Къаравуллар да къапуланы алдында токътагъан эдилер, амма къапуланы ачгъанда, ичинде бирев де табулмады, – деп билдирелер.

²⁴Бу сёзлени эшитгенде, къаравулланы башчысы ва баш дин къуллукъчулар бу не зат экен деп адап къалалар. ²⁵Сонг бирев гелип, олагъа:

– Сиз туснакъгъа салгъан адамлар ибадатханада халкъгъа насигъат этип туралар, – деп билдире.

²⁶Сонг къаравулланы башчысы, къуллукъчулары булан барып, гьеч гюч этмей, оланы къайтарып гелтире. Халкъ оьзлени таш урушгъа тутуп къоймасын деп, олар гюч къолламагъа къоркъалар. ²⁷Элчилени гелтирип, оьр мажлисни алдында тургузалар. Дин къуллукъчуланы башчысы олагъа:

²⁸– Шо адамны гъакъында дагы сёйлемегиз деп биз сизге къатты кюйде буваргъан эдик. Амма сиз айтагъаныгъызыны Ерусалимни гьар ерине яйып юрюйсюз ва О адамны оьлюмю учунгъу такъсырны бизин устюбюзге салмагъа сюесиз, – дей.

²⁹Петер ва оьзге элчилер булай дей:

– Биз инсанлагъа тюгюл, Аллагъгъа таби болмагъа герекиз! ³⁰Сиз хачгъа илип оьлтюртген Исаны аталарыбызны Аллагъы тирилтди. ³¹Исрайылгъа товба этмеге ва гюнагъларындан гечме имканлыкъ болсун учун, Есиз ва Къутгъарывчубуз этип, Аллагъ, Ону Оьзюню онг ягъында олтуртуп, оьр даражалагъа чыгъарды. ³²Биз де шо затланы барысына да шагъатларбыз – биз де, Аллагъны Ругъу да. Аллагъ Ругъун Оьзюне таби болагъанлагъа берди.

³³Бу сёзлени эшитгенде, олар бек къазапланып, элчилени оьлтюрмеге сюелер. ³⁴Оьр мажлисни ортакъчыларыны арасында бары да халкъ гюрмет этеген дин алим, Гамалиел деген бир фарисей* бола. Шо заманда о туруп йиберип, элчилени бир аз замангъа къыргъа чыгъарсын деп буюра. ³⁵Сонг о:

– Гьей Исрайлыны халкъы, бу адамлагъа не этме сюегенигизни гъакъында яхшы кюйде ойлашып къарагъыз. ³⁶Мундан бираз алдынларда, оьзю уллу адамман деп, Тевда деген бирев чыкъгъан эди. Ону якълап, дёрт юзге ювукъ адам огъар къошулгъан. О адам оьзю оьлтюрюлген, ону якъчылары буса якъ-якъгъа чачылгъан, болмагъандай болгъан. ³⁷Ондан сонг, халкъны гьисабы алынагъан заманда, галилеялы Ягуда деген бирев гелип арагъа чыгып, хыйлы халкъны оьзюню янына тартды. О да оьлтюрюлдю, ону якъчылары буса чачылышып гетдилер. ³⁸Гьали мен сизге маслагъат этемен: бу адамлагъа тиймегиз, оланы йиберип

* 5:34 *Фарисейлер* – ягудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бёлюк. Сёзлюкте де къара.

кьоюгъуз! Неге тюгюл де, буланы мурады ва этеген ишлери инсанлардан амалгъа геле буса, озлюгонден де ёкъ болуп къалажакъ. ³⁹Эгер Аллагъдан амалгъа геле буса, оланы енгмеге сизин гючюгюз чатмас. Аллагъгъа къаршы ябушагъанлар болуп чыгып къалмагъай эдигиз, – дей.

⁴⁰Олар Гамалиелни маслагъатына рази болуп, элчилени чакъырталар. Оланы къамучу булан тюйдюрюп ва Исаны гъакъында дагъы сёйлемесин деп бுவарып, чыгъарып йиберелер. ⁴¹Исаны аты учун хорланмакълыкъгъа лайыкълы болгъанына сююнуп, элчилер оър мажлистен чыгып гетелер. ⁴²Гъар гюн ибадатханада озюнде ва уйден уйге барып, олар Иса Месигъ экенни гъакъындагъы Сююнч Хабарны билдирегенин токътатмайлар.

Етти кёмекчи белгилене

6 ¹Исаны якъчыларыны санаву артып тура. Оланы арасындан гелгинчи ягъудилер ерли ягъудилени устыонден арз этмеге башлайлар. Неге тюгюл де, оланы тул къатынлары гъар гюн пайланып берилеген ашарлыкъдан магърюм этиле болгъан. ²Шо заман он эки де элчи, бары да Исаны якъчыларын да чакъырып, булай дей:

– Бизге Аллагъны каламын билдирмекни кьоюп, ашарлыкъны пайлавну гъайын этип айланмагъа яхшы тюгюл. ³Гъали, гъей иман къардашлар, оз арагъыздан яхшылыкъгъа айтылгъан, Аллагъны Ругъундан толгъан ва гъакъыллы етти адамны айырыгъыз. Олагъа шо къуллукъну тапшурайыкъ. ⁴Биз буса дуа этивню ва Аллагъны каламын билдиривню гъайын этейик.

⁵Бу таклифге барысы да рази болуп, олар Аллагъны Ругъундан толгъан ва имангъа къайтгъан Стефанны ва шолай да Филиппни, Прогъорну, Никанорну, Тимонну, Парменни ва ягъуди динге айлангъан антиокиялы Николайны айырлар. ⁶О адамланы элчилени алдына гелтирелер. Элчилер, оланы башларына къолларын салып, дуа этелер.

⁷Шолайлыкъда, Аллагъны гъакъындагъы хабар бек яйыла. Ерусалимде Исаны якъчыларыны санаву баргъан сайын артып тербей, дин къуллукъчуланы кёплери де Исагъа иман салалар.

Стефанны туснакъ этиливию

⁸Аллагъ озюне савгъат этип къудратын берген Стефан буса халкъны арасында уллу мужизатлар ва аламатлар гёрсете. ⁹Азатланы синагогундан деп айтылагъан киринейлилерден ва икендериялылардан, киликиялылардан ва асиялылардан бирлери, Стефангъа къаршы чыгып, ону булан эришмеге башлайлар. ¹⁰Амма ону сёзюндеги гъакъылгъа ва Аллагъны Ругъу булан сёйлегенине оланы къаршы гючю болмай.

¹¹Шо заман олар, бир-бир адамланы тюпден таба сатып алып:

– Ону Мусагъа ва Аллагъгъа къаршы капир сёзлер айтгъанын биз эшитдик, – деп айтдыралар.

¹²Олар халкъны, тамазаланы ва дин алимлени арасына питне салалар. Стефанны тутуп, ягъудилени оър мажлисине элтелер. ¹³Гелтирген ялгъан шагъатлары:

– Бу адам бу ибадатхананы да, Мусаны Къанунун да токътавсуз яман сёзлер айтып сёге. ¹⁴Назаретли Иса ибадатхананы дагъытажакъ ва Муса бизге кьойгъан адатланы алышдыражакъ деп айтгъанын да биз эшитдик, – дейлер.

¹⁵Оър мажлисте олтургъанланы барысы да Стефандан гёзлерин айырмай къарайлар. Олар Стефанны юзю малайикни юзюне ошап къалгъанын гёрелер.

Стефанны ягъудилени оър мажлисиндеги сёйлевию

7 ¹Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы:

– Бу сёзлер тюзюм? – деп сорай.

²Стефан булай жавап бере:

– Къардашлар, аталар, тынглагъыз! Атабыз Ибрагъим Гъарангъа гёчгюнче, Месопотамияда турагъанда, огъар макътавлу Аллагъ гёрюнген.

³Аллагъ огъар: «Улькенгни ва къардашларынгни кьоюп, Мен сагъа гёрсетежек улькеге бар», – деп айтды. ⁴Шо заман Ибрагъим, килданилени* улькесинден гетип, Гъаранда ерлешген. Атасы оылгенден сонг,

Аллагъ Ибрагъимни гъали сиз яшап турагъан улькеге гелтирген. ⁵Аллагъ огъар варисликге бир къарыш сама да топуракъ бермеген. Ибрагъимни шо заман авлети болмаса да, гележекде шо топуракъланы озюне ва ону болажакъ наслуларына мюлк этип бережекге Аллагъ ваъда этген.

⁶Аллагъ огъар: «Сени наслуларынг ят топуракъда яшажакълар, дёрт юз йылны узагъында оланы къул этежеклер ва олагъа зулму бережеклер. ⁷Амма Мен оланы къул этген халкъны такъсырлажакъман. Олар шо ят топуракъдан чыгып гетежеклер, сонг бу берген еримде де туруп, Магъа сужда этежеклер», – деп айтды. ⁸Озью булан разилешгени саялы, Аллагъ Ибрагъимге сюннет этивню тапшургъан. Ибрагъимден Исгъакъ тувгъанда, сегизинчи гюн ону сюннет этген. Сонг Исгъакъдан Якъуб тувгъан, Якъубдан да он эки уллу атабыз тувгъан.

⁹Уллу аталарыбыз буса, гюллемекликден Юсупну къул этип, Мисриге сатып йибергенлер. Амма Аллагъ ону булан болгъан ¹⁰ва ону бары да балагълардан къутгъаргъан. Аллагъ огъар гъакъыл берген ва Мисрини пачасыны ягъындан рагъму гёрсетген. Пача да ону Мисриге ва озюню къаласына гъаким этип салгъан.

¹¹Шо заман олар, бир-бир адамланы тюпден таба сатып алып:

– Ону Мусагъа ва Аллагъгъа къаршы капир сёзлер айтгъанын биз эшитдик, – деп айтдыралар.

¹²Олар халкъны, тамазаланы ва дин алимлени арасына питне салалар. Стефанны тутуп, ягъудилени оър мажлисине элтелер. ¹³Гелтирген ялгъан шагъатлары:

– Бу адам бу ибадатхананы да, Мусаны Къанунун да токътавсуз яман сёзлер айтып сёге. ¹⁴Назаретли Иса ибадатхананы дагъытажакъ ва Муса бизге кьойгъан адатланы алышдыражакъ деп айтгъанын да биз эшитдик, – дейлер.

* 7:4 *Килданилер* – бырынгы Месопотамияда яшагъан бир халкъ.

¹¹ Бютюн Мисриге ва Гьанангъа ачлыкъ гелген ва уллу балагъ къопгъан. Ата-бабаларыбыз ашарлыкъ табып болмагъан. ¹² Мисриде ашлыкъ барны эшитгенде, Якъуб биринчи керен онда уланларын — бизин ата-бабаларыбызны — йиберген. ¹³ Олар онда экинчи керен гелгенде, Юсуп агъа-инилерине озюн танытгъан ва Мисрини пачасына Юсупну тайпа-тухуму белгили болгъан. ¹⁴ Юсуп да, хабар йиберип, атасы Якъубну ва бютюн тайпа-тухумун да (барысы да етмиш беш адамны) озюню янына чакъыртгъан. ¹⁵ Якъуб Мисриге гечген. О ва ата-бабаларыбыз онда оылгенлер. ¹⁶ Сигьемге гелтирилип, шегьемли Гьаморну уланларындан Ибрагъим гюмуш акъча берип сатып алгъан къабургъа гёмюлгенлер.

¹⁷ Аллагъны Ибрагъимге берген сёзю яшавгъа чыгъагъан вакътиси ювукълашгъан сайын, Мисридеги халкъыбызны санаву артып, кёп болгъан. ¹⁸ О заман Мисрини тахына Юсупну танымайгъан башгъа бир пача гелген. ¹⁹ О пача халкъыбызгъа къаршы гьиллалар юрютген, ата-бабаларыбызгъа зулму этген. Янгы тувгъан яшларын ташлатып, оланы олтюртмеге борчлу этген.

²⁰ Шо заманларда Муса деген бек гёзел яш тувгъан. Атасыны уюнде ону уыч ай битгинче сакълагъан. ²¹ Ону ташлагъан сонг, Мисрини пачасыны къызы алып, озюне улан этип сакълап оьсдюрген. ²² Муса мисрилилени бютюн илмусун уйренген, сёзде ва иште гючлю болгъан.

²³ Озьюне къыркъ йыл битгенде, о къардашларыны — Исрайылны халкъыны — янына бармагъа токъташгъан. ²⁴ Оланы бирине негъакъ зулму этилегенни гёргенде, арагъа Муса къошулгъан, мисрилини олтюрюп, зулму этилеген адам учун оыч алгъан. ²⁵ О озюнден таба Аллагъ къардашларына къутгъарылыв йибергенни олар англар деп ойлагъан, амма олар англамагъанлар.

²⁶ Артындагъы гюн оланы бирлери ябушагъанда, Муса гелип, оланы ярашдырма къарагъан ва: «Сиз чи къардашларсыз, бир-биригизни хатирын неге къалдырасыз?» — деп сорагъан. ²⁷ Амма тюз тюгюл адам, Мусаны теберип: «Бизин устьюбюзге гъаким ва дуванчы этип сени ким салгъан? ²⁸ Тюнегюн бир мисрилини олтюргенинг йимик, мени де сама олтюрмеге сюймеймисен?» — деп сорагъан. ²⁹ Бу сёзлени эшитгенде, Муса Мисриден Мидиян улкъесине къачгъан. Онда яшагъан ва эки уланны атасы болуп токътагъан.

³⁰ Арадан къыркъ йыл оытгенден сонг, Синай тавну ювугъундагъы дангылда янагъан тегенек улкъюню ялыныны ичинде огъар бир малайик гёрюнген. ³¹ Муса гёрген затларына гъайранлыкъ этип къалгъан. Къарамагъа деп бироз ювукъ баргъанда, Раббизни: ³² «Мен сени ата-бабаларынгны Аллагъыман, Ибрагъимни, Исгъакъны ва Якъубну Аллагъыман», — деген сеси эшитилген. Къоркъмакълыкъдан къартыллай туруп, Муса улкъюге багъып дагъы къарап болмагъан.

³³ Раббиз огъар: «Аякъгийимлерингни чеч! Сен токътагъан ер — сыйлы топуракъ. ³⁴ Мен Мисриде Мени халкъыма зулму этилегенни гёрдюм ва ону агъ чегегенин эшитдим. Ону къутгъармакъ учун гелгенмен. Энни бар, Мен сени къайтарып Мисриге йиберемен», — деген.

³⁵ О озюне адамлар: «Бизин устьюбюзге гъаким ва дуванчы этип сени ким салгъан?» — деп айтгъан ва озюн инкар этген тап шо Мусадыр. О Аллагъ озюн тегенек улкъюдеги малайикден таба гъаким ва къутгъарывчу болсун деп йиберген тап шо Мусадыр. ³⁶ Муса, Мисриде Къызыл денгизде ва дангылда къыркъ йылны узагъында муъжизатлар ва аламатлар гёрсете туруп, оланы Мисриден чыгъаргъан. ³⁷ Исрайыл халкъына: «Аллагъ сизге оыз къардашларыгъызыны арасындан мени йимик бир пайхамар чыгъаражакъ», — деген Мусадыр. ³⁸ Дангылда жыйылгъанланы арасында яшагъан, Синай тавда малайик булан сёйлеген ва ата-бабаларыбыз булан бирче болгъан, яшав береген сёзлени алып бизге берген Мусадыр.

³⁹ Ата-бабаларыбыз огъар таби болмагъа сюймегенлер, ону инкар этгенлер ва юреклерин Мисриге бакъдыргъанлар. ⁴⁰ Олар Гьарунгъа: «Бизге бизин алып юрюйген аллагълар ярат. Бизин Мисриден алып чыгъаргъан шо Мусагъа не болгъанны биз билмейбиз», — дегенлер. ⁴¹ Шо гюнлерде бир бузавгъа ошатып, олар сужда этмеге деп, бир таш келпет яратгъанлар. Огъар къурбанлар этип, оыз къоллары булан ясагъан затдан къувангъанлар. ⁴² Аллагъ буса, олагъа арт берип, оланы кёклердеги юлдузлагъа сужда этип турмагъа къойгъан. Пайхаммарланы китабында язылгъан кюйде:

Гьей Исрайылны халкъы! Къыркъ йылны узагъында дангылда сойгъан гъайванларыгъызы ва этген къурбанларыгъызы Магъамы эди?

⁴³ *Сиз озюгюз булан Мологъну чатырын, аллагъыгъызы Рефанны юлдузун ва сужда этмек учун озюгюз этген келпетлени алып юрюдюгюз.*

Шогъар гёре Мен сизин Бабилни ари янына чыгъарып йибережекмен.

⁴⁴ Дангылда ата-бабаларыбызны Аллагъны гъакътыгына шагъатлыкъ этеген чатыры болгъан. Мусагъа озюне гёрсетилген уылгю булан шо чатырны этмеге Аллагъ уйретген. ⁴⁵ Сонг шо сыйлы чатырны озлени аталарындан алгъан бизин ата-бабаларыбыз озлер булан алып юрюгенлер. Аллагъ озюню устьюнде яшайгъан халкъны къувалагъан топуракъны ата-бабаларыбыз Нунну уланы Исаны башчылыгы булан елегенлер. Давут пача болуп турагъан замангъа ерли чатыр шолай тургъан. ⁴⁶ Давут Аллагъны разилигин алгъан. Аллагъ ягъудилени арасында болсун учун, Давут Огъар бир макан тикмеге изну тилеген. ⁴⁷ Шо маканны буса Сулайман къуруп берген.

⁴⁸Амма Аллагъу-Таала инсанланы къоллары булан ишленген уйлерде яшамай. Пайхаммар да язганы йимик:

⁴⁹ *Раббибиз булай дей: Кёклер Мени тахымдыр, аякъларым басылагъан ер ер юзюдюр.*

Сиз Магъа нечик уй къуражакъсыз? Яда рагъатланмакъ учун ер Магъа къайда болажакъ?

⁵⁰ *Мени къолум булан тюгюлмю бары да зат яратылгъаны?*

⁵¹Гъей хыр тутуп къалагъанлар, Аллагъгъа юрегин салмайгъанлар ва Ону сёзюне къулакъ асмайгъанлар! Сизин ата-бабаларыгъыз йимик, сиз де даим Аллагъны Ругъуна къаршы чыгъасыз! ⁵²Ата-бабаларыгъыз пайхаммарланы къайсын гызарламагъан? Олар Муьминни гележегин алданокъ билдиргенлени де оьлтюргенлер. Сиз де гъали Ону Оьзюне хыянатлыкъ этгенсиз ва оьлтюргенсиз. ⁵³Сизге малайиклерден таба Къанун йибериленгъэн эди, амма сиз огъар таби болмадыгъыз.

Стефан таш урушгъа тутула

⁵⁴Бу сёзлени эшитгенде, оланы къазапланып, ачувундан тишлери къыжырай. ⁵⁵Аллагъны Ругъундан толгъан Стефан кёклеге багъып гёз къарата, онда Аллагъны макътавлу нюрюн ва Ону онгъа ягъында токътагъан Исаны гёре. ⁵⁶О:

– Муна мен ачылгъан кёклени ва Аллагъны онгъа ягъында токътагъан Инсанны Уланын гёремени, – дей.

⁵⁷Олар къулакъларын тыгъып, гючлю кюйде къычыра туруп, барысы да бирче ону уьстюне чаба. ⁵⁸Ону шагъардан тышгъа чыгъарып, таш урушгъа тута. Шагъатлыкъ этгенлер буса, уьстюндеги опуракъларын чечип, Савул деген бир жагъил адамны алдына салалар. ⁵⁹Олар оьзюн таш урушгъа тутгъанда, Стефан:

– Я Рабби Иса, Сен мени ругъумну ал! – деп тилей. ⁶⁰Сонг, о тизлеринден чёгюп, гючлю сес булан: – Я Рабби, бу гюнагъы учун олагъа такъсыр этме, – дей. Шону да айтып, Стефан жан бере.

8 ¹Савул да Стефанны оьлтюрюлмеклигине рази бола. Шо гюн Ерусалимдеги Исаны якъчыларына къаршы бек уллу гызарланыв башлана. Элчилерден къайрылары барысы да Ягъудеяны ва Самарияны якъ-ягъына чачылышып гетелер. ²Бир-бир дингъа лю адамлар, Стефанны гёмюп, огъар бек къычырып йылап яс этелер. ³Савул буса Исаны якъчыларына къаршы ябушув башлай ва уйден уйге гирип, эренлени ва къатынланы сюйреп чыгъарып, туснакъгъа тыгъа.

Элчилер Самарияда Сююнч Хабарны билдирелер

⁴Исаны къувалангъан якъчылары, къайда барса да, бары да ерлерде Аллагъны каламын билдирелер. ⁵Филип, Самариядагъы бир шагъаргъа гелип, ондагъылагъа Месигъни гъакъында билдирмеге башлай. ⁶Филипни сёйлейгенине ва гёрсетеген муьжизатларына къарап, халкъ огъар тергевлю кюйде тынглай. ⁷Шо жинлер жинли адамланы бир кёплеринден бек яман аваз этип, акъырып чыгъа, тербенип болмайгъан хыйлы аврувлулар ва акъсакълар сав болалар. ⁸Бу шагъарда уллу сююнч бола.

⁹Самарияда тезден берли сигъручулукъ булан машгул болуп, бу шагъарны халкъын тамашагъа къалдырагъан Симон деген бир адам болгъан. Оьзю этеген сигърулар булан макътанып, о оьзюн уллу бир адам деп гысап эте болгъан. ¹⁰Лап гиччиден лап уллугъа ерли бары да халкъ огъар тамаша болгъан. «Бу адамда Аллагъны уллу къудраты деп айтылагъан къудрат бар», – деп сёйлей. ¹¹Адамлар огъар кёп замандан берли сигърулары булан оьзлени тамаша этегени саялы тынглайлар. ¹²Аллагъны гъакимлиги ва Иса Месигъни гъакъындагъы Сююнч Хабарны билдирген Филипге инангъанда, бир кёп эренлер булан къатынлар, сувгъа чомдуртуп, оьзлени Аллагъгъа тапшурта. ¹³Симон оьзю де иман сала ва сувгъа чомдуртуп, оьзюн Аллагъгъа тапшурта. Филип этеген муьжизатланы гёрюп ва уллу гючге тамаша болуп, ону артындан айрылмай юрюй.

¹⁴Самарияны халкъы Аллагъны гъакъындагъы хабарны къабул этгенин эшитгенде, Ерусалимдеги элчилер оланы янына Петерни ва Югъанны йиберелер. ¹⁵Мунда гелгенде, олар иман салгъанлагъа Аллагъны Ругъу берилсин деп дуа этелер. ¹⁶Неге тюгюл де, иман салгъанланы, Раббибиз Исаны аты булан сувгъа чомдуртуп, оьзлени Аллагъгъа тапшуртгъан буса да, оланы бирине де Аллагъны Ругъу берилмеген болгъан. ¹⁷Петер ва Югъан оланы уьстюне къолларын салалар ва олагъа Аллагъны Ругъу бериле.

¹⁸Адамланы уьстюне къолларын салмакъ булан олагъа Аллагъны Ругъу берилегенни гёргенде, Симон элчилеге гелтирип акъча бермеге къарай.

¹⁹– Уьстюне къолумну салып, адамгъа Аллагъны Ругъун бермеге болагъан шолай къудратны магъа да беригиз, – деп тилей о.

²⁰Петер буса огъар булай дей:

– Аллагъны савгъатын акъчагъа сатып аларман деп ойлаша бусанг, акъчанг да сени булан бирче ёкъ болсун! ²¹Биз этеген къуллукъну этмеге сени гъеч гъакъынг ёкъ. Неге десе, Аллагъны алдында сени юрегинг тюз тюгюл. ²²Бу пислигингни къой, Раббибизден телесенг, балики, юрегингдеги шолай хыяларынг саялы О сенден гечер. ²³Мен гёремени: сен бек яман гюнчюлюкню ва гюнагъны есирисен.

²⁴– Мени учун Раббибизге сиз де тилегиз: сиз айтгъан затланы бири де мени башыма гелмесин, – деп тилей Симон олагъа.

²⁵ Элчилер озлер гөрген затланы барын да адамлагъа хабарлайлар. Раббизни гъакъындагы хабарны билдире туруп, Ерусалимге къайталар ва ёл уьстде Самарияны бир хыйлы юртларында Сююнч Хабарны билдирелер.

Филип ва эфиоп

²⁶ Раббиз йиберген малайик гелип, Филипге:

– Тур, Ерусалимден Газагъа багып барагъан къыбла ёлгъа чыкъ, – дей. (Шо ёл бош ерден оьте болгъан.)

²⁷ Филип туруп гете. Ёлда о бир адамгъа къаршылаша. Шо адам Эфиопияны пача къатыныны бары да хазналарын сакълайгъан эфиопиялы бир бичилген вазир болгъан. О Аллагъа сужда этмеге деп Ерусалимге гелип, ²⁸ шо ёл булан къайтып оз улкесине гетип бара болгъан. Къайтыв ёлунда о арбасында да олтуруп, Ешая пайхаммарны китабын охуй. ²⁹ Шо заман Аллагъны Ругъу Филипге:

– Арбагъа ювукъ барып, ону булан янаша юрю, – дей.

³⁰ Филип арбагъа ювукълашгъанда, эфиоп Ешая пайхаммарны китабын охуйгъанын эшите.

– Сен не охуйгъанынгны англаймысан? – деп сорай о.

³¹ – Англатмаса, мен нечик англайым? – деп, о Филипни арбагъа минип озюню янында олтурмагъа чакъыра.

³² Сыйлы Язывлардан о бу сёзлени охуй болгъан:

*Ону къойну йимик соймагъа этгенлер ва къозу озюню
къыркъагъанланы алдында тилсиз болуп токътайгъанда
йимик, О Озюню авзун да ачмагъан.*

³³ *Ону ер этген ва О адилли дувандан магърюм къалгъан.*

*Ону наслулары гъакъда ким айтма болур, неге тюгюл де Ону
дюньядагъы яшаву битген.*

³⁴ Эфиоп Филипге:

– Айт магъа, пайхаммар мунда кимни гъакъында айта: озюню гъакъындамы яда башгъа биревню гъакъындамы? – деп сорай.

³⁵ Шо заман Филип айтмагъа башлай ва Сыйлы Язывланы шо еринден башлап огъар Исаны гъакъындагы Сююнч Хабарны англата. ³⁶ Озлени ёлун узата туруп, олар бир сув бар ерге гелелер. Къулукъчу огъар:

– Къара чы, мунда сув да бар. Сувгъа чомдуртуп, магъа озюню Аллагъа тапшуртмагъа дагы башгъа не тарыкъ? – деп сорай. [³⁷]*

* 8:37 Бир-бир грекче къольязывларда «Филип огъар: „Эгер бютюн юрегинден иман сала бусанг, дагы бир зат да тарыкъ тюгюл“, – дей. О да: „Иса Месигъ Аллагъны Уланы экенине иман саламан“, – деп жавап бере» деген аят да ёлугъа.

³⁸ Эфиоп арбаны токътатмагъа буюра. Филип ва эфиоп сувгъа гирелер. Филип, ону сувгъа чомуп, Аллагъа тапшура. ³⁹ Олар сувдан чыкъгъанда, Раббизни Ругъу бирден Филипни о ерден алып гете. Эфиоп ону дагы гөрмей. Озю буса сююне туруп барагъан ёлун узата*. ⁴⁰ Филип сонг Азотда гөрюне. Къайсариягъа гелгинче, юртдан юртгъа барып, Сююнч Хабарны билдире.

Савулну имангъа къайтыву

¹ Савул буса алда йимик, Раббизни якъчыларына къоркъув берип тура, оланы олтюрмеге сюе. О дин къулукъчуланы башчысыны янына барып, ² Шам деген шагъардагы синагоглагъа кагъызлар язмакыны тилей. Бу кагъызлар Савулгъа Шамда, Исаны ёлунда юрюгенлени тапса, эргиши яда къатынгиши буса да, оланы тутуп, байлап, Ерусалимге гелтирге ихтияр бере болгъан. ³ Савул Шамгъа ювукълашып барагъанда, огъар бирден кёкден тюшюп гелеген бир шавла гөрюне.

⁴ Савул ерге йыгъыла ва:

– Савул, Савул! Мени не учун гъызарлайсан? – дейген сесни эшите.

⁵ – Я Рабби, Сен кимсен? – деп сорай Савул.

– Сен гъызарлайгъан Исаман. ⁶ Гъали буса тур, шагъаргъа бар, сен не этме герек болажагъы сагъа онда айтылажакъ, – дей Иса.

⁷ Савулну ёлдашлары тили тутулгъандай болуп токътайлар. Олар таушну эшитсе де, биревню де гөрмейлер. ⁸ Савул ерден гетерилгенде, гёзлерин ачып къарай, амма бир зат да гөрмей. Ёлдашлары, ону къолундан тутуп, Шамгъа гелтирелер. ⁹ Уьч гюнню узагъында ону гёзлери гөрмей, о бир зат да ашамай ва ичмей.

¹⁰ Шамда Исаны Гъанания деген бир якъчысы болгъан. Раббиз огъар бир гъайран гөрюнюше:

– Гъанания! – дей.

– Мунаман, Раббим, – деп жавап бере о.

¹¹ – Тур, Тувра деген орамгъа бар. Ягъуданы уюнде Савул деген Тарс шагъарлы биревню ахтар. О гъали онда дуа этип тура. ¹² Савул гъайран гөрюнюше, Гъанания деген бир адам янына гелип, янгыдан гереген болсун деп, озюне къолларын салгъанын гёрдю, – дей Раббиз огъар.

¹³ – Раббим, мен бу адамны гъакъында кёп эшитгенмен. Ерусалимде Сени халкъынга о этген зулмуланы да эшитгенмен. ¹⁴ Мунда буса о, Сагъа сужда этегенлени барын да тутмакъ учун, баш дин къулукъчулардан гъакимлик булан гелген, – дей Гъанания.

* 8:39 Бир-бир грекче къольязывларда бу аятда «Эфиоп Аллагъны Ругъун къабул эте, Раббини малайиги буса Филипни алып гете» деген сёзлер де ёлугъа.

¹⁵Амма Раббиз огъар:

– Бар! О адам, ят халкъланы, оланы пачаларыны, Исрайылны халкъыны алдында Мени атымны белгили этмек учун Мен сайлагъан къулдукъчудур. ¹⁶Мен саялы нечакъы азап чекмеге тюшежегин огъар Озьюм гёрсетежекмен, – дей.

¹⁷Гъанания гетип, шо уйге гире. О Савулну устьюне къолларын салып:

– Савул, къардашым, гелеген ёлунда сагъа гёрюнген Раббиз Иса, сен янгыдан гёреген болсун ва сен Аллагъны Ругъундан толсун деп, мени йиберди, – дей.

¹⁸Шоссагъат ону гёзлеринден бир пердев йимик зат тайгъандай болуп, о янгыдан гёреген болуп къала. О да туруп, сувгъа чомдуртуп, озъюн Аллагъгъа тапшурта. ¹⁹Сонг Савул ашай ва шоссагъат огъар къайтып гюч геле.

Савул Шамда ва Ерусалимде Сююнч Хабарны билдире

Савул Исаны якъчылары булан бир нече гюн Шамда къала. ²⁰Шоссагъат синагоглагъа барып, Иса Аллагъны Уланы экенин билдирмеге башлай. ²¹О сёйлейгенни эшитгенлер барысы да, гъайранлыкъ этип:

– Ерусалимде Исагъа сужда этегенлени ёкъ этмеге айланагъан бу адам тюгюлму эди? Мунда да о шолайланы тутуп, байлап, баш дин къулдукъчулагъа бермек учун гелмегенми? – деп сёйлейлер.

²²Савул буса Сююнч Хабарны баргъан сайын гючлю билдире. Иса Месигъ экенине инандырып о гелтиреген далиллер Шамда яшайгъан ягъудилени эсер-месер эте.

²³Арадан хыйлы гюнлер гетип, ягъудилер Савулну оьлтюрмеге сёйлеше. ²⁴Амма Савулгъа оланы шо хыялы белгили бола. Олар буса ону оьлтюрмек учун, гечеси-гюню булан шагъарны къапуларын сакълап туралар. ²⁵Амма Савулну якъчылары гече булан геле, четенге де салып, ону шагъарны барусундагъы ярыльвдан таба тюпге тюшюрелер.

²⁶Ерусалимге гелип, Савул онда Исаны якъчыларыны арасына къошулмагъа къарай. Олар буса Савулдан къоркъалар, неге тюгюл о Исаны якъчысы экенине инанмайлар. ²⁷Барнаба буса, ону алып, элчилени янына гелтире. Барнаба олагъа Шамны ёлунда Савулгъа Раббиз гёрюнгенни, Раббиз ону булан сёйлегенни, Шамда Савул тартынмай Исаны гъакъында Сююнч Хабарны билдиргенни айта. ²⁸Ерусалимде эркин кюйде айлана туруп, Раббизни гъакъында тартынмай сёйлей туруп, Савул олар булан къала. ²⁹О грек тилде сёйлейген ягъудилер булан сёйлей ва эрише. Олар да ону оьлтюрмеге къарайлар. ³⁰Иман къардашлары буса шону билгенде, ону Къайсариягъа элтип, ондан таба Тарсгъа багъып ёлгъа салалар.

³¹Сонг бютюн Ягъудеядагъы, Галилеядагъы ва Самариядагъы Исаны якъчылары учун парахат заман геле. Олар Раббизни къоркъувуну тюбюнде турагъаны ва Аллагъны Ругъу олагъа ругъ якъдан гюч бере. Шолайлыкъда, оланы санаву даим артып тербей.

Энейни сав болуву

³²Бары да ерлеге барып айлана туруп, Петер Лидда деген юрта яшайгъан Аллагъны халкъыны янына да бара. ³³Онда о Эней деген бир адамны таба. Бу адамны санлары тербенмейген болуп тёшекде ятагъаны сегиз йыл бола болгъан. ³⁴Петер огъар:

– Эней, Иса Месигъ сени сав эте. Ятывунгдан туруп, ону жый, – дей.

О да шоссагъат тура. ³⁵Лидда булан Шаронда яшайгъанлар барысы да ону гёрюп, Раббизни якъчылары болалар.

Табитаны тирилюву

³⁶Яффа деген шагъарда Табита (грекче «Дорка»*) деген бир къатын-гиши яшай болгъан. О Исаны якъчысы болгъан. О кёп яхшы ишлер де эте, пакъырлагъа садагъа да бере болгъан. ³⁷Шо гюнлерде о авруп оьлюп къала. Ону жувуп, оьрдеги уйге салалар. ³⁸Лидда Яффадан ончакъы йыракъ болмагъан. Петер Лиддада экенин эшитип, Исаны якъчылары ону артындан эки адам йиберелер. Олар Петерге:

– Тезликде бизин булан гел, – деп тилей.

³⁹Петер олар булан бара. Гелгенде, ону оьрдеги уйге алып баралар. Бары да тул къатынлар, Петерни къуршап алып, Табита оьзлер булан турагъанда тикген гёлеклени ва опуракъланы огъар гёрсетип йылайлар. ⁴⁰Уйдегилени барын да къыргъа чыгъарып, Петер, тизден туруп, дуа этмеге башлай. Сонг оьлюге багъып бурулуп:

– Табита, тур! – дей.

О да гёзлерин ача ва Петерни гёргенде, туруп, олтура. ⁴¹Къолун узатып, Петер ону эретургуза. Сонг Аллагъны халкъын ва тул къатынланы ичине чакъырып, олагъа Табитаны сав экенин гёрсете. ⁴²Бу иш бютюн Яффагъа белгили бола. Бир кёплер Раббизге иман салалар. ⁴³Петер Яффата сакътиян ишлейген Симон деген бир адамны уьюнде дагъы да бир хыйлы гюнлер къала.

Петер ва Корнилий

10 ¹Къайсарияда италиялы деп айтылагъан асгер бёлюгюнде юз асгерни башчысы болуп къулдукъ этеген Корнилий деген бирев болгъан. ²Савлай агълюсю йимик, о да динагълю ва Аллагъдан къоркъагъан

* 9:36 Дорка – бу ат грекчеден «жайран» деп гёчюрюле.

гиши болган. О халкыга кеп садага бере болган ва Аллагыга кеп дуа эте болган. ³Бир керен гюндюз сагыт учлеге ювукъ вакътиде, ону гезюне Аллагъ йиберген малайик гёрюнюп, огъар:

– Корнилий! – дей.

⁴Бек кьоркъма да кьоркъуп, огъар багып гезлерин гетерип, Корнилий:

– Не бар, я бийим? – деп сорай.

Малайик огъар булай дей:

– Аллагъ сени дуаларынгны эшитди ва берген садагаларынгны кьабул этди. ⁵Гъали Яффага адамлар йиберип, оьзюне Петер деп де айтылагъан Симон деген адамны мунда гелтир. ⁶О Симон деген сакътиян устаны уьюнде токътагъан. Ону уью буса денгиз ягада.

⁷Оьзю булан сёйлеген малайик гетгенде, Корнилий кьуллукъчуларындан экевюн ва инг ювукъ бир динагълю асгерин чакъыра. ⁸Эки де кьуллукъчусуна ва бир асгерине бары да затны айтып, оланы Яффага йибере.

Петерге гёрюнген гъайран гёрюнюш

⁹Артындагы гюн олар шагъарга ювукълашып гелегенде, тюш вакътиде дуа этмек учун, Петер кьалкыгыга чыгъа. ¹⁰О бек ач болуп, ашамагъа сюе. Аш гъазирленип турагъан вакътини ичинде Аллагъ огъар гъайран гёрюнюш гёрсете. ¹¹О кёклер ярылып эки ачылганны ва дёрт де мююшюнден тутулуп ерге тюшюп гелеген бир уллу кетен шаршавгъа ошайгъан затны гёре. ¹²Шону уьстюнде ерде яшайгъан гъар тюрлю дёрт аякылы гъайванлар, сюйкелип юрюйген жанлар ва кёкден учагъан кьушлар бола. ¹³Сонг огъар:

– Петер, тур, буланы союп аша, – деген бир сес эшитиле.

¹⁴– Болмас, Раббим! Мен бир заманда да мурдар яда гъарам затланы ашамагъанман, – деп жавап бере Петер.

¹⁵Шо заман бирдагы керен огъар:

– Аллагъ таза этген затланы сен мурдар гъисап этме, – деген бир сес эшитиле.

¹⁶Шолай уьч керен такрарланып, шоссагъат бары да къайтып кёкге гетериле. ¹⁷Петер оьзю гёрген затлар нени англатагъанны гъакъында ойлашып турагъанда, Корнилий йиберип гелген адамлар, сорап Симонну уьюн табып, кьапуну алдына гелип токътайлар. ¹⁸Олар:

– Оьзюне Петер деп де айтылагъан Симон мунда тьююлюм? – деп кычырып сорайлар.

¹⁹Петер гёрген затларыны гъакъында ойлашып турагъанда, Аллагъны Ругъу огъар:

– Петер, сени ахтарагъан уьч адам бар. ²⁰Туруп тьюпге тьюшюп, бир де шеклик этмей, олар булан бар. Оланы Мен йибергенмен, – дей.

²¹Тьюпге тьюшюп, Петер:

– Сиз излейген адам менмен. Не кьуллугъугъуз болуп гелгенсиз? – деп сорай.

²²– Бизин бьютюн ягъуди халкъ оьзюне абур этеген, муьмин, Аллагъдан кьоркъагъан адам болган юз асгерни башчысы Корнилий йиберген. Оьзюню уьюне сени чакъырып, сени сёзлеринге тынгласын деп, огъар сыйлы малайик буюргъан, – деп жавап бере олар.

²³Сонг Петер, уьч де адамны уйге чакъырып, кьонакъ эте. Артындагы гюн олар булан бирче ёлгъа чыгъа. Яффадагы иман кьардашларыны бирлери де ону булан бирче гетелер. ²⁴Артындагы гюн олар Къайсариягъа гелелер. Корнилий буса, оьзюню кьардашларын ва ювукъ кьурдашларын чакъырып, оланы кьаравуллап тура болган. ²⁵Петер уйге гиргенде, Корнилий ону алдында ер бавурлап ятып кьаршылай ва огъар сужда эте. ²⁶Петер:

– Тур, мен де сени йимик бир инсанман, – деп, ону тургуза.

²⁷Корнилий булан сёйлей туруп, Петер уйге гире ва онда жыйылгъан кеп адамланы гёре. ²⁸Олагъа булай дей:

– Ят халкълар булан кьатнашмакъ, оланы янына бармакъ ягъудилер учун ярамайгъанны сиз яхшы билесиздир. Амма Аллагъ биревню де гъарам санамагъа ярамайгъанны магъа гёрсетди. ²⁹Шо саялы чакъырып артымдан гелген сонг, мен мунда бир сёзсюз гелдим. Гъали мен сизге сорайман: мени сиз не учун чакъырдыгъыз?

³⁰Корнилий булай жавап бере:

– Дёрт гюн алда, лап шулай заман, тьюше сагыт уьч вакътиде, мен уьюмде дуа этип тура эдим. Бирден мени алдымда уьстюне йыртылайгъан опуракълар гийген бир адам гёрюндю. ³¹О: «Корнилий! Аллагъ сени дуангны эшитди ва берген садагаларынгны кьабул этди. ³²Гъали Яффага адамлар йибер, онда денгиз ягада Симон деген сакътиян устаны уьюнде токътагъан оьзюне Петер деп де айтылагъан Симонну чакъырт», – деп айтды. ³³Шоссагъат мен сени артынгдан адамлар йибердим, сен де гелип яхшы этдинг. Гъали биз барыбыз да Аллагъны алдында жыйылгъанбыз. Сен бизге айтсын деп, Раббибиз буюргъан гъар затгъа тынгламагъа сюебиз.

³⁴Петер булай сёйлемеге башлай:

– Мен Аллагъ, гертилей де, инсанланы айырмайгъанын англадым.

³⁵О гъар миллетни арасындан Оьзюнден кьоркъагъанланы ва гъакъ ишлер этегенлени кьабул эте. ³⁶Исрайылны халкына О йиберген хабарны сиз билесиз. Аллагъ бизин Оьзю булангъы ярашывлугъуну гъакъындагы Сююнч Хабарны Иса Месигъден таба йиберген. Иса бары да халкыны Раббисидир. ³⁷Ягъияны, адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурмакъ учун этген чакъырывундан сонг, Галилеядан башлап,

бютюн Ягудеяда бираз алда болуп гетген агвалатланы да сиз билесиз. ³⁸ Аллагъ назаретли Исагъа Оьзюню Ругъун ва къудрат берген. Шо заман Иса яхшы ишлер эте туруп, оьзлеге иблис зулму этип турагъанланы барын да сав эте туруп айланагъанда, Аллагъ Ону булан болгъанын да сиз билесиз.

³⁹ Ягудилени уьлкесинде ва Ерусалимде Иса этген бары да ишлеге биз де шагъатбыз. Амма ягудилер Исаны хачгъа илип оьлтюргенлер. ⁴⁰ Буса да оьлюп уьчюнчю гюн, Аллагъ Ону тирилтип, халкъгъа гьрюнмеге буюргъан. ⁴¹ Бютюн халкъгъа тюгюл, янгыз Аллагъны янындан алданоьк сайлангъан шагъатлагъа, демек бизге – оьлюмден тирилген сонг Оьзю булан ашагъанлагъа ва ичгенлеге – ачыкъдан гьрсетген. ⁴² Иса бизге савлар булан оьлюлени уьстюне дуван этмек учун Аллагъны янындан салынгъанны адамлагъа билдирмеге ва шагъатлыкъ этмеге буюргъан. ⁴³ Исагъа иман салгъан гъар кимни гюнагълары Ондан таба гечилежек деп, бары да пайхаммарлар шагъатлыкъ этелер.

⁴⁴ Петер бу сьзлени сьйлеп турагъанда, ону сьзлерине тынглагъанланы барысы да Аллагъны Ругъундан тола. ⁴⁵ Аллагъны Ругъу ят халкълагъа да берилгенни гьрюп, Петер булан бирче гелген Исаны ягудеялы якъчылары гъайран болуп къалалар. ⁴⁶ Неге тюгюл де, олар ят халкълар, гъар тюрлю тиллерде сьйлеп, Аллагъгъа алгъыш этегенин эшителер. ⁴⁷ Шо заман Петер:

– Бу адамланы сувгъа чомдуртуп, Аллагъгъа тапшуртмагъа къоймай токътатмагъа яраймы? Олар да чы бизин йимик Аллагъны Ругъундан толгъанлар, – дей.

⁴⁸ Петер оланы, Иса Месигъни аты булан сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурсун деп буюра. Сонг олар Петерге оьзлер булан дагъы да бир нече гюнлер къалсын деп тилейлер.

Петерни Ерусалимдеги жьйындагъы сьйлеву

11 ¹ Элчилер ва бютюн Ягудеядагъы иман къардашлар Аллагъны гъакъындагъы хабарны ят халкълар да къабул этгенин эшителер. ² Шо саялы Петер Ерусалимге гелгенде, Исаны ягуди якъчылары ону айыпламагъа башлайлар.

³ – Сен сюннет этилмегенлени уйлерине гирип, олар булан ашадынг, – дейлер олар.

⁴ Петер олагъа болгъан ишни барын да гезик булан англатмагъа башлай:

⁵ – Мен Яффа шагъарда дуа этип тура эдим. Аллагъ магъа гъайран гьрюнюш гьрсетди: дьрт де мююшо тутулгъан бир уллу кеген шаршавгъа ошайгъан зат кькден тюшюп тувра мени уьстюме багъып геле эди.

⁶ Ону уьстюне къарагъанда, гъар тюрлю гъайванланы, къыр жанланы,

йыланланы ва къушланы гьрдюм. ⁷ Сонг мен: «Петер, тур, буланы союп аша», – деген сесни эшитдим. ⁸ Мен: «Болмас, Раббим! Мен бир заманда да мурдар яда гъарам затланы ашамагъанман», – деп жавап бердим. ⁹ Кькден гелеген сес: «Аллагъ таза этген затланы сен мурдар гъисап этме», – деп бирдагъы да билдирди. ¹⁰ Шолай уьч керен такрарланды, сонг шолар барысы да къайтып кькге гетерилип гетди.

¹¹ Шоссагъат Къайсариядан мени яныма йиберилип гелген уьч адам мен турагъан уйню алдына гелип токътады. ¹² Аллагъны Ругъу магъа олар булан бир де тартынмай барсын деп айтды. Бу алты да иман къардаш мени булан гелди ва биз Корнилийни уьюне гелип гирдик. ¹³ О да оьзюню уьюнде малайикни гьргенин ва онда токътап: «Яффагъа адамлар йибер ва Петер деп де айтылагъан Симонну гелтирт. ¹⁴ Сени ва бютюн агълонгню Аллагъ къутгъаражакъ кююн сагъа билдирежек», – деп айтгъанын хабарлады. ¹⁵ Мен сьйлемеге башлагъанда, Аллагъ Оьзюню Ругъун башлап бизге бергенде йимик олагъа да берди. ¹⁶ Шо заман: «Ягъия пайхаммар, адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурду буса, Аллагъ сизин Оьзюню Ругъуна чомажакъ», – деп Раббибиз айтгъан сьзлер эсиме гелди. ¹⁷ Биз Раббибиз Иса Месигъге иман салгъанда, О бизге савгъатын – Оьзюню Ругъун – берди. Гъали Аллагъ олагъа да шолай савгъатын берди. Шо саялы Аллагъгъа къаршы чыкъмагъа мен киммен дагъы?

¹⁸ Бу сьзлени эшитген сонг, олар рагъатланалар.

– Олай буса, товба этип, Аллагъ ят халкълагъа да даимлик яшавну гьрме имканлыкъ берген экен, – деп, Аллагъгъа макътав этмеге башлайлар.

Исагъа иман салгъанланы Антиокиядагъы жьйыны

¹⁹ Стефанны оьлюмюнден сонг башлангъан гъызарлавлар саялы, оьз ерлеринден гетген адамлар, янгыз бир ягудилеги Сююнч Хабарны билдире туруп, Финикиягъа, Кипрге ва Антиокиягъа етишелер. ²⁰ Оланы арасында кипрлилер ва киринеялылар бола. Олар Антиокиягъа гелген заманда, Раббибиз Исаны гъакъындагъы Сююнч Хабарны грек-леге де билдирмеге башлайлар. ²¹ Олар булан Раббибизни къудраты да бола. Бир кьп адамлар, иман салып, Раббибизни якъчылары болалар.

²² Шону гъакъындагъы хабар Ерусалимдеги Исагъа иман салгъанланы жьйынына да етише. Олар Барнабаны Антиокиягъа йиберелер. ²³⁻²⁴ Барнаба Аллагъны Ругъундан ва имандан толгъан яхшы адам болгъан. Антиокиягъа гелгенде, бу адамлагъа Аллагъны рагъмусу берилгенни гьрюп, о сююне, оланы Раббибизге гъакъ юрекден амин болмагъа чакъыра. Бир кьплер Раббибизни якъчылары болалар.

²⁵ Сонг Барнаба Савулу излемеге Тарсгъа гете. ²⁶ Ону табып, Антиокиягъа гелтире. Барнаба ва Савул сав йылны узагъында Антиокиядагъы Исаны якъчылары булан къалып, кьп адамлагъа Аллагъны каламын

англалар. Антиокиядагы Исага иман салганлагы инг биринчилей Исаны якъчылары деп айтмагы башлайлар.

²⁷ Шо гюнлерде Ерусалимден Антиокияга бир нече пайхаммар геле. ²⁸ Олардан Агъав деген бири арага чыгып, Аллагыны Ругундан таба бютюн дюньяда бек уллу ачлыкъ болажагынын алданокъ билдире. Шо ачлыкъ Клавдий пача болуп тураган заманда болма да бола. ²⁹ Исаны якъчыларыны гьариси Ягудеяда яшайган иман кьардашларына болаган кемегин этмеге токъташалар. ³⁰ Олар озлени садагаларын Барнабадан ва Савулдан таба Ерусалимдеги Исага иман салганланы жыйыныны ёлбашчыларына берип йиберелер.

Петерни тутулува ва кьутулува

12 ¹ Шо заманларда Гьирод пача Исаны якъчыларыны бирлерин гьызарламага башлай. ² О Юганны иниси Якъубну кьылыч булан оьлтюрте. ³ Бу иш ягудилени хошуна гелегенин гьрюп, ондан сонг Гьирод пача Петерни де тутурмага токъташа. Шо иш Маясыз Экмекни байрам гюнлеринде бола. ⁴ Петерни тутуруп, туснакыга салдыра. Ону гьарисинде дьртер адамы булангы дьрт бьлюк асгерге тапшура. Гьирод Петерни ягуди Пасхадан сонг халкъ дуваныны алдына чыгьармага хыял эте. ⁵ Петерни туснакыда сакълайлар. Исаны якъчылары буса ону учун кьаст этип Аллагыга дуа этелер.

⁶ Гьирод озюн халкъ дуваныны алдына чыгьармага сюйген гюнню алдындагы гече Петер, бугьавлагы да маталып, эки асгерни арасында ятып юхлай болган. Кьаравулар да кьапуну алдында туснакыны кьоруп сакълай болган. ⁷ Бирден Раббиз йиберген малайик гелип гьрюне ва туснакыны нюр шавлаландырып кьоя. Кьабургьасына тюртюрт, малайик Петерни уята ва:

– Тез тур! – дей.

Ону кьолларындан бугьавлар узьюлюп тьшюп кьала. ⁸ Малайик огьар:

– Опуракъларынгни ва аякыгийимингни гий, – дей.

Петер о айтгьанны эте. Сонг малайик огьар:

– Устьюнге опурагынгны да гийип, мени артыма тьш, – дей.

⁹ Малайик чыгып, Петер ону арты булан юрюй. Амма малайик этеген затлар тьлюнде тьгюл, гьэюне гьрюнеген затлардыр деп ойлаша.

¹⁰ Биринчи ва экинчи кьаравулардан оьтюрт, олар шагьарга чыгьаган темир кьапуну янына гелелер. Кьапу олагы озлюгюнден ачылып кьала. Олар кьыргыга чыгалар. Бир орамдан оьтген сонг, малайик бирден ёкъ болуп кьала. ¹¹ Петер эс табып йиберип:

– Раббиз малайигин йиберип, мени Гьиродну кьолундан ва магы этмеге герек деп ягудилер кьаравулайган жазадан кьутгьаргьанны мен гьали гьакъ кьюде билемен, – дей.

¹² Шону англаганда, Петер озюне Марк деп айтылаган Юганны анасы Мариямны уьюне бара. Бир хыйлы адамлар онда жыйылып дуа эте болган. ¹³ Петер кьакыганда, Рода деген кьуллукъчу кьыз, ким экенин билмеге деп, кьапугы багып геле. ¹⁴ Петерни тавушун таныганда, сююнмекликден кьапуну ачмагы унутуп, о чабып уьйге гире ва ондагылагы:

– Петер кьапу алда токътап тура! – деп билдире.

¹⁵ Олар кьызгы:

– Сен гьайгев болгансандыр, – дейлер.

Кьуллукъчу кьыз озю герти айтагьанын ташдыра. Жыйылган адамлар буса:

– О Петерни малайиги, – дейлер.

¹⁶ Петер кьапуну кьагьагьанын давам эте. Ачган заманда, олар ону гьрюп, гьайранлыкъ этип кьалалар. ¹⁷ Гьеч зат сьйлемесин деп, кьолу булан олагы ишара этип, Петер озюн Раббиз туснакыдан нечик кьутгьаргьанны англата. О:

– Шону гьакында Якъубгы ва озге иман кьардашлагы билдиригиз, – дей.

Сонг чыгып башгы ерге гете. ¹⁸ Эртен болганда, асгерлени арасына уллу кьувун тьшюп гете. Олар бири де Петерге не болгьанны билмей. ¹⁹ Гьирод ону тындырыкылы кьюде излеп тапмагы буюра, тек шо гьеч натижа бермей. Тапмаганда, кьаравулардан сорав алып, оланы оьлтюрмеге буйрукъ эте. Сонг Гьирод, Ягудеядан Кьайсарияга барып, онда бир нечакы заман кьала.

Гьиродну оьлюму

²⁰ Гьирод Сур ва Сайда деген шагьарланы халкыларына бек кьазапланган болган. Олар бары да бирлешип, оз арасындан бир нече адамны ону янына йиберелер. Пачаны ишлерини башын тутган кьуллукъчусу Биластны озлени янына тартып, ярашывлукъ этмекни тилейлер, неге тьгюл олар пачаны улкесинден сурсат ала болган.

²¹ Белгилеген гюн Гьирод, пача гийимлерин де гийип, тахына минип олтуруп, халкыга сьйлей. ²² Халкъ да:

– Бу сьйлейген инсан тьгюл, бир аллагыдыр, – деп кьычырмагы башлай.

²³ Гьирод озюне Аллагыга йимик макътав этгенлик булан рази болгьаны саялы, Раббиз йиберген малайик огьар гьазиринде аврув кьопдура. О да хуртлагы таланып оьле.

²⁴ Аллагыны гьакындагы хабар буса барган сайын бек жыйылып тербей.

²⁵ Барнаба булан Савул буса, оъзлеге берилген тапшурувну кютюп, Ерусалимден къайталар. Оъзлер булан бирге Марк деп айтылагъан Югъанны да алып гелелер.

Элчилер Кипрде Сююнч Хабарны билдирелер

13 ¹ Исагъа иман салгъанланы Антиокиядагъы жыйынында бир нече пайхаммар ва муаллим бар болгъан. Олар шулардыр: Барнаба, Нигер деп айтылагъан Симон, киринейли Лукий, Гъирод гъаким булан бирче оъсген Манагъем ва Савул. ² Олар Раббизге ибадат этип, ораза тутуп турагъанда, Аллагъны Ругъу:

– Барнабаны ва Савулну Мен буюргъан ишни этмек учун, Мени яныма йиберегиз, – дей.

³ Ораза тутуп ва дуа этип битгенден сонг, пайхаммарлар ва муаллимлер, Барнабаны ва Савулну башларына къолларын да салып, оланы йиберелер. ⁴ Аллагъны Ругъу йиберген Барнаба ва Савул Селевкиягъа гелелер, ондан таба геме булан Кипрге гелелер. ⁵ Саламинге етишгенде, олар ягъудилени синагогларында Аллагъны каламын билдирелер. Олагъа кѣмек эте туруп, Марк деп айтылагъан Югъан да болгъан.

⁶ Бютюн атавдан оътюп, олар Бафагъа геле. Онда сигъручу ва ялгъан пайхаммар болгъан Баръешу деген бир ягъуди къаршы бола. ⁷ Бу адам гъаким болуп турагъан Сергей Павелни янындагъылардан болгъан. Бек гъакъыллы гиши гъисапланагъан бу гъаким, Барнабаны ва Савулну оъзюню янына чакъыртып, Аллагъны каламына тынгламагъа сюе. ⁸ Амма Баръешу (огъар дагъы да Элима деп де айтыла болгъан; шо ат «сигъручу» деп гѣчюрюле) бу иште олагъа бек къаршылыкъ этип айлана ва гъакимни имангъа айландырма къоймасны къастын эте.

⁹ Амма Аллагъны Ругъундан толгъан Савул (огъар Павел деп де айтыла болгъан) Элимагъа яхшы тикленип, тувра къарап, булай дей:

¹⁰ – Гъей сен, юрегинг къайдагъы макюрден ва писликден толгъан адам, иблисни уланы ва гъакъ болгъан бары да затны душманы! Раббизни тюз ёлларын къынгырлашдырагъан кюйлерингни сен къачан къояжакъсан? ¹¹ Раббизни къолу сагъа къаршы гѣтерилген. Сен бир нечакъы заман гюнню ярыгъын гѣрмейген болуп, сокъур болажакъсан.

Шоссагъат ону туман ва къарангылыкъ къуршап ала. О дѣрт де янына харманып, оъзюню къолун тутуп юрюмеге гиши къаршы болмасмы экен деп айлана. ¹² Гъаким бу ишлени гѣргенде, Раббизден гелген уйретивге бек гъайранлыкъ этип, иман сала.

Писидиядагъы Антиокияда

¹³ Павел ва ону булан болгъанлар, Бафадан денгизге чыгып, Памфилиядагъы Перга шагъаргъа гелелер. Югъан буса, олардан айрылып, Ерусалимге къайта. ¹⁴ Пергадан чыгып, олар Писидия вилаятыны къырыйындагъы Антиокия шагъарына гелелер. Сонгююн* синагогъа гирип олтуралар. ¹⁵ Мусаны Къанунун ва пайхаммарланы китапларын охугъандан сонг, синагогну башчылары Павелге ва Барнабагъа:

– Гъей къардашлар, ругъландырмакъ учун, халкъгъа насипат этип айтмагъа сѣзюгюз бар буса, айтыгъыз, – деп билдирмеге оланы артындан йиберелер.

¹⁶ Шо заман Павел туруп, къолу булан ишара этип, булай дей:

– Гъей Исрайылны халкъы ва Аллагъдан къоркъагъан башгъалар, тынглагъыз! ¹⁷ Исрайылны халкъыны Аллагъы бизин ата-бабаларыбызны сайлагъан. Мисри топурагъында яшайгъан заманында, оланы кѣп санавлу халкъгъа айландырып, Оъзюню уллу къудраты булан шо уълкеден чыгъаргъан. ¹⁸ О къыркъ йылгъа ювукъ дангылда олар булан чыдамлыкъда тургъан. ¹⁹ Кайнан топурагъындагъы етти тюрлю миллетни къырып битдирип, оланы топуракъларын Исрайылны халкъына варисликге берген. ²⁰ Булар барысы да дѣрт юз элли йылны ичинде болгъан.

Сонг Самуйыл пайхаммарны заманына ерли Аллагъ олагъа халкъыны арасындан башчылар берип тургъан. ²¹ Сонг олар оъзлеге пача берсин деп тилегенлер. Аллагъ да олагъа Бенияминни наслусундан Кишни уланы Савулну берген. О къыркъ йыл пача болгъан. ²² Аллагъ Савулну гери ургъан сонг, олагъа пача этип Давутну берген. Ону гъакъында Аллагъ: «Юрегим ушатагъан бир адамны – Ешайны уланы Давутну – тапдым. О Мени бары да тапшурувларымны кютежек», – деген. ²³ Оъзюню берген сѣзюне гѣре, Аллагъ Давутну наслусундан Исрайылгъа Къутгъарывчу Исаны гелтирген. ²⁴ Иса гелгинче, Ягъия бютюн Исрайылны халкъына, товба этип, сувгъа чомдуртуп, оъзюгюзню Аллагъгъа тапшуртугъуз деп чакъырыв этген. ²⁵ Оъзюне тапшурулгъан ишни кюте туруп, Ягъия: «Сиз нечик ойлаласыз, мен киммен? Мен сиз къаравуллайгъаны тюгюлмен. О менден сонг гележек. Мен Ону багъынчагъына да гелмеймен», – деген.

²⁶ Гъей къардашлар, Ибрагимни наслусуну авлетлери ва Аллагъдан къоркъагъан башгъалар, бу къутгъарывчуну гъакъындагъы хабарны Аллагъ бизге йиберген. ²⁷ Ерусалимде яшайгъанлар ва оланы башчылары, Иса къутгъарывчу экенин англамайлы, Огъар оълум дуван этип,

* 13:14 *Сонгююн* – ягъудилерде сыйлы саналагъан гюн. Мусаны Къанунуна гѣре, шо гюн Аллагъгъа ибадат этмекден оъзге ишни кютемек гери урула болгъан. Сѣзлюкте де къара.

пайхаммарланы гъар сонгугюн охулагъан сёзлерин яшавгъа чыгъаргъанлар. ²⁸ Оьлтюрмек учун бир айыбын тапмаса да, Пилатгъа Исаны оьлтюртсюн деп тилегенлер. ²⁹ Исаны гъакъында язылгъан бары да зат яшавгъа чыкыгъанда, олар Ону хачгъа илинген еринден тюшюрюп, къабургъа салгъанлар. ³⁰ Амма Аллагъ Ону оьлюмден тирилтген. ³¹ Оьзю булан бирче Галилеядан Ерусалимге гелгенлеге Иса хыйлы гюнлени узагъында гёрюнюп тургъан. Гъали олар халкъны алдында Исаны гъакъында шагъатлыкъ этип туралар.

³²⁻³³ Аллагъ ата-бабаларыбызгъа этген ваъдасын бизин учун – оланы яшлары учун – яшавгъа чыгъарды деген Сююнч Хабарны сизге алып гелгенбиз. Исаны тирилтип, Аллагъ этген ваъдасын шолай яшавгъа чыгъарды. Шо гъакъда Забурну экинчи йырында да булай язылгъан:

Сен Мени Уланымсан, бугюн Мен Сени Атанг болдум.

³⁴ Къаркъарасы чирип дёнмесин деп, Исаны оьлюмден тирилтгени гъакъында Аллагъ дагъы да булай айтгъан:

Мен Давутгъа этген сыйлы ваъданы сизге яшавгъа чыгъарып гёрсетежекмен.

³⁵ Шону учун Сыйлы Язывланы башгъа бир еринде булай язылгъан:

Аллагъ, Сагъа Тапшурулгъанны чирип дёнмеге къоймассан.

³⁶ Давут буса оьзюню заманында Аллагъны буйругъун кютген сонг, гечинген, аталарыны янына гёмюлген ва къаркъарасы чирип дёнген.

³⁷ Аллагъ оьлюмден тирилтген адам буса чирип дёнмеген.

³⁸ Шолайлыкъда, къардашларым, билип къоюгъуз: гюнагъларыгъызны гечилежеги сизге Исадан таба билдириле. ³⁹ Исагъа иман салагъанлар Мусаны Къанунундан таба тазаланмагъа болмагъан бары да гюнагълардан Ону Оьзюнден таба тазаланажакълар. ⁴⁰ Сакъ болугъуз: пайхаммарлар айтгъан сёзлер сизин башыгъызгъа къобуп къалмасын.

⁴¹ Олар буса булай дегенлер:

Тынглагъыз, гъей мысгъыллавчулар! Тамашалыкъ этип, лагъ болугъуз!

Мен сиз яшайгъан заманда, оьзюгюз инанмас йимик бир иш этежекмен.

Шо ишни гъакъында сизге хабарласа да, сиз бир заманда да инанмажакъсыз.

⁴² Барнаба ва Павел синагогдан чыгъагъанда, адамлар олагъа гелеген сонгугюн де бу лакъырны узатмакъны тилейлер. ⁴³ Жыйын тозулгъан сонг, ягъудилер ва ягъуди динине айланып Аллагъдан къоркъагъанланы бир кёллери Павел булан Барнабаны артына тюшюп гетелер. Олар халкъ булан сёйлеп, Аллагъны рагъмусундан чыкъмай яшамагъа насигъат этелер.

⁴⁴ Артындагъы сонгугюн бютюн шагъар дегенлей Раббизни каламына тынгламакъ учун жыйыла. ⁴⁵ Халкъны кёп жыйылгъанын гёргенде,

ягъудилер гюнчюлюк этелер. Павелни сёйлейгенине къаршы чыгъып, огъар яман затланы сёйлейлер.

⁴⁶ Шо заман Павел ва Барнаба олагъа гъеч тартынмай булай дей:

– Инг башлап биз сизге Аллагъны каламын сёйлемеге герек эдик. Амма сиз шо хабарны инкар этеген ва даимлик яшавгъа оьзюгюзню лайыкълы гысап этмейген болгъан сонг, биз ят халкъланы янына гетежекбиз. ⁴⁷ Неге туюл де, Раббиз бизге булай буюрду:

Сен бютюн ер юзюне къутгъарып гелтирсин учун, Мен Сени ят халкълар учун бир шавла этип яратдым.

⁴⁸ Шону эшитгенде, ондагъы ят халкълар сююнюп, Раббизни каламына гюрмет этелер. Даимлик яшав учун сайлангъанлар барысы да иман салалар. ⁴⁹ Раббизни каламы бютюн бу уьлкеге яйыла.

⁵⁰ Амма ягъудилер Аллагъдан къоркъагъан абурлу къатынланы ва шагъарны абурлу адамларын, Павел булан Барнабагъа къаршы кисдирип салып, оланы гызарламагъа башлайлар ва оьзлени еринден къувалайлар. ⁵¹ Павел ва Барнаба, олагъа арт бергенин гёрсетмек учун, аякъларындагъы чангны оланы уьстюне силкип, Иконийге гетелер. ⁵² Исаны якъчылары буса сююнчден ва Аллагъны Ругъундан толалар.

Иконийде

14 ¹ Иконийде де олар гъаманда йимик ягъудилени синагогуна бара. Ондагъылагъа олар инандырагъан кюйде сёйлейлер, ягъудилерден ва греклерден бир кёп адамлар иман салалар. ² Амма иман салмагъан ягъудилер, бир-бир ят халкъланы арасына къувун салып, оланы иман къардашлагъа къаршы бакъдырмагъа башлайлар. ³ Павел ва Барнаба онда узакъ заман къалып, Раббизни гъакъында тартынмай сёйлейлер. Раббиз буса, олардан таба аламатлар ва мужизатлар гёрсете. Шолукъда, О Оьзюню рагъмусу гъакъда элчилер сёйлейген сёзлени гертилей. ⁴ Шагъарны халкъы экиге бёлюне: бирлери ягъудилени, башгъалары буса элчилени яны бола.

⁵ Ят халкълар ва ягъудилер оьзлени арасындан абурлу адамлары да булан Павелни ва Барнабаны таш урушгъа тутмагъа сёйлешелер. ⁶ Шону билип, Павел ва Барнаба Ликавонияны Листра ва Дербе шагъарларына ва оланы айлана якъларына чыгъып гетелер. ⁷ Онда олар Сююнч Хабарны билдирип туралар.

Листрада ва Дербеде

⁸ Листрада аякълары тербенмейген бир адам болгъан. О тувмадан сакъат, бир заманда да юрюмеген гиши болгъан. ⁹ Бу адам Павелни сёйлейгенине тынглай. Бу адамгъа тигилип къарап, Павел муну сав болмакъ учун иманы барны гёре. ¹⁰ Павел гючлю кюйде къычырып:

– Туруп, аякларыңны устынде токъта! – дей.

Бу адам, еринден эретуруп, юрюмеге башлай. ¹¹ Павел этгенни гөргенде, адамлар ликавония тилинде:

– Бизин яныбызгъа инсанлар келпетлеринде аллагълар гелген! – деп кычыра.

¹² Барнабагъа Зевс деп, аслу гьалда Павел сөйлегени саялы, огъар Гьермес деп туралар. ¹³ Шагъарны ювугъунда ерлешген Зевсни ибадатханасыны дин къуллукъчусу, элчилени гьюрметине халкъ булан бирликде къурбан этмеге сююп, шагъарны къапуларыны алдына оьгюзлер ва чечек байламлар гелтирте.

¹⁴ Барнаба ва Павел шону эшитгенде, устындеги опуракъларын йыртып*, халкъны устыне багъып чабалар.

¹⁵ – Гьей адамлар, сиз этеген недир? Биз де сизин йимик бир инсанларбыз. Сиз шо тарыкъсыз затланы къоюп, кёклени, ерлени, денгизлени ва олардагъы бары да затны яратгъан гъакъ Аллагъгъа сужда этсин деп, сизге Сююнч Хабарны алып гелгенбиз. ¹⁶ Алда О гъар халкъгъа оьзю сюйген ёл булан бармагъа изну берген эди. ¹⁷ Инсанлагъа яхшылыкъ этмек булан О Оьзюню барын билдире турду. Сизге О кёклерден янгуллар йиберди ва мол тюшюмлер берди. О сизге азыкъ бере ва юреклеригизни сююнчден толтура, – деп кычыралар.

¹⁸ Булай сөйлеп, олар оьзлер учун къурбан этмекден халкъны гъарангъа токътата. ¹⁹ Амма Антиокиядан ва Иконийден гелген ягъудилер халкъны мюкюр этелер. Олар да Павелни ташгъа туталар. Оьлгендир деп ойлашып, ону сюйреп, шагъардан тышгъа чыгъарып ташлайлар. ²⁰ Павелни янына Исаны якъчылары жыйылгъанда, о туруп, шагъаргъа гире. Артындагъы гюн Павел ва Барнаба Дербеге гете.

*Писидия вилаятыны кьырийындагъы
Антиокиягъа къайтыв*

²¹ Бу шагъарда да олар Сююнч Хабарны билдирелер. Кёплер, Сююнч Хабаргъа инанып, Исаны якъчыларыны арасына къошулалар. Сонг Листрагъа, Иконийге ва Антиокиягъа къайталар. ²² Олар бары да ерде Исаны якъчыларына ругъ якъдан гюч берелер ва оланы имандан тайышмай турмагъа чакъыралар. Олар:

– Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмек учун, биз хыйлы кьыйындардан оьтмеге герекбиз, – дей. ²³ Павел ва Барнаба Исагъа иман салганланы гъар жыйынында тамазаланы белгилейлер. Дуа этмек ва ораза тутмакъ булан оланы Оьзюне иман салгъан Раббизге аманат этелер.

* 14:14 *Устындеги опуракъларын йыртыв* – бек кыйналмакълыкъны, къайгъырмакълыкъны белгиси гысапда этилеген бир иш.

²⁴ Писидиядан оьтюп, элчилер Памфилиягъа гелелер. ²⁵ Пергада Аллагъны гъакъындагъы хабарны билдиргенден сонг, Атталиягъа гелелер. ²⁶ Атталиядан, денгизде геме булан юзюп, Антиокиягъа чыгъалар. Олар алда мундан Аллагъны рагъмусуна гөре тапшурулгъан ишни кютюп гетген болгъан. ²⁷ Мунда гелген сонг, бары да Исаны якъчыларын жыйып, Аллагъ оьзлерден таба этген чакъы бары да затны, шолай да Аллагъ ят халкълагъа да иманны къапуларын ачгъанны айталар. ²⁸ Павел ва Барнаба Исаны якъчылары булан онда дагъы да узакъ заман къалалар.

Ерусалимдеги жыйын

15 ¹ Ягъудеядан гелген бир-бир гишилер Антиокиядагъы иман къардашланы:

– Эгер Мусаны адаты булан сюннет этдирмесегиз, сиз къутгъарылып болмажакъсыз, – деп уйретмеге башлайлар.

² Павел ва Барнаба о адамлар айтагъан затлагъа рази болмай, олар булан къаныгъывлу кюйде эришип туралар. Сонг Павелге, Барнабагъа ва бир нече иман къардашлагъа бу масъаланы гъакъында сөйлешмек учун, Ерусалимге элчилени ва тамазаланы янына бармакъ тапшурула.

³ Исагъа иман салгъанланы жыйыны йиберген адамлар Финикиядан ва Самариядан оьтегенде, ят халкълардан бирлери Аллагъгъа къайтгъанын айталар. Бу хабар бары да иман къардашлар учун бир уллу сююнч болуп токътай. ⁴ Ерусалимге гелгенде, оланы Исаны якъчылары, элчилер ва ёлбашчылар къабул этелер. Олагъа оьзлерден таба Аллагъ этген бары да затны айталар. ⁵ Фарисей дин бөлюгюнден болгъан Исаны якъчыларындан бирлери туруп:

– Гъали ят халкълардан олар сюннет этдирсин ва Мусаны Къанунун юрютсюн деп талап этмеге герек, – дей.

⁶ Шону арагъа салып ойлашмакъ учун, элчилер ва ёлбашчылар бирче жыйылалар. ⁷ Узакъ заман эришип тургъандан сонг, Петер туруп олагъа булай дей:

– Къардашлар, ят халкълар менден таба Сююнч Хабарны эшитип, иман салсын деп, арагъыздан Аллагъ башлап мени сайлагъанны билесиз. ⁸ Инсанланы юреклеринде не барны билеген Аллагъ, бизге йимик, ят халкълагъа да Оьзюню Ругъун берип, оланы къабул этгенин гөрсетди. ⁹ Ят халкъланы юреклерин иман булан тазалап, Аллагъ бизин ва оланы арасында бир башгалыкъ да къоймады. ¹⁰ Шолай болгъанда, не бизин ата-бабаларыбыз, не биз оьзюбюз гөтерип болмагъан бу авур юкню, Исаны якъчыларыны устыне салып, сиз Аллагъны не учун сынап къарайсыз дагъы? ¹¹ Раббиз Исаны рагъмусу булан биз де, олар да къутгъарылажагъыбызгъа инанабыз.

¹² Бары да жыйылгъанлар Барнаба ва Павел айтагъан затлагъа шып болуп тынглайлар. Олар ят халкъланы арасында оьзлерден таба Аллагъ гьрсетген алааматланы ва муьжизатланы гъакъында хабарлай.

¹³ Олар сьйлеп битгенде, Якъуб булай дей:

– Къардашлар, бир магъа тынглагъыз. ¹⁴ Ят халкъланы арасындан бирлерин Оьзюнюки этип сайлап, Аллагъ башлап оланы гъай этивюн гьрсетгенни Симон англатды. ¹⁵ Пайхаммарланы сьзлери де шону гертилей. Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

¹⁶ *Шондан сонг Мен къайтып гелермен ва Давутну чькген уьюн янгыдан къуарман.*

Чькген ерде ону тургъузажакъман ва янгыртажакъман.

¹⁷⁻¹⁸ *Шо заманда бютюн инсанлар, гъатта ят халкъланы Меники болгъанларындан барысы да Раббизни ахтарар.*

Шолай деп шо гъакъда тезден билдирген Раббиз айтма.

¹⁹ Шогъар гьре, мен гысап этеген кюйде, Аллагъгъа къайтагъан ят халкълагъа биз четимлик этмеге герек тюгюлбюз. ²⁰ Биз олагъа ялгъан аллагълагъа къурбан этилген азыкъны ашамасын, пасат юрюмесин, бичакъгъа тюшмей оылген гъайванланы этин ашамасын ва къанны ашгъа къолламасын деп буварып, кагъыз язмагъа герекбиз. ²¹ Бырынгы заманлардан берли де Мусаны Къануну гъар шагъарда билдирилип тургъан чы ва гъар сонгугюн синагогларда охулуп тургъан чы.

²² Сонг элчилер ва ёлбашчылар Исаны бары да якъчылары булан бирге, Павел ва Барнаба булан Антиокиягъа йибермек учун, оьзлени арасындан бир нече адамны сайламагъа токъташлар. Олар Барсаба деп айтылагъан Ягъуданы ва Силаны сайлайлар. Шо эки де адам иман къардашланы арасында абурлулардан санала болгъан. ²³ Олар булан булай язылгъан кагъызны да йиберелер:

«Сизин иман къардашларыгъыз болгъан элчилер ва ёлбашчылар Антиокиядагъы, Суриядагъы ва Киликиядагъы ят халкълардан болгъан иман къардашлагъа салам йиберелер. ²⁴ Бизин арабыздан чыкъгъан бир-бир тайпалар, бизден бир тапшурув да болмай туруп, оьзлени сьйлевлери булан арагъызгъа пелекет салып, юреклеригизни гъалеклендиргенни биз эшитдик. ²⁵ Шо саялы биз барыбыз да разилешип, бир нече адамны сайладыкъ ва бизин сююмлю Барнаба ва Павел булан бирликде оланы сизин яныгъызгъа йибермеге токъташдыкъ. ²⁶ Олар экевию де Раббиз Иса Месигъ учун оьзлени яшавун да аямадылар. ²⁷ Биз Ягъуданы ва Силаны сизин яныгъызгъа йиберебиз. Олар биз язгъан затны сизге авзу булан да айтажакълар. ²⁸ Аллагъны Ругъу ва биз герекли болгъан шу затлардан къайры дагъы затны уьстюгюзге борч этип салмагъа тийишли гьрмедик. ²⁹ Олар шулардыр: ялгъан аллагълагъа

къурбан этилген азыкъдан, къандан, бувулуп оьлтюрюлген гъайванланы этинден ашамай турмагъа ва пасатлыкъ юрюшден сакъланмагъа герексиз. Буланы бирин де этмей сакълансагъыз, яхшы иш этген болажакъсыз. Эсен къалыгъыз».

³⁰ Йиберилген адамлар Антиокиягъа гелелер. Исаны якъчылары жыйып, олагъа кагъызны тапшуралар. ³¹ Олар шону охуп, ругъландырагъан сьзлерден сююнелер. ³² Оьзлер пайхаммарлар болгъан Ягъуда ва Сила иман къардашларына узакъ заман сьйлейлер, олагъа ругъ якъдан гюч берелер ва иманын беклешдирелер. ³³ Бир нечакъы заман онда тургъан сонг, иман къардашлар оланы оьзлени йибергенлени янына эсен-аман ёлгъа салалар. [³⁴]* ³⁵ Павел ва Барнаба Антиокияда къалалар. Хыйлы оьзгелер булан бирге олар онда Раббизни гъакъында билдирип туралар.

Павелни ва Барнабаны эришивлюгю

³⁶ Бир нече гюнлерден сонг Павел Барнабагъа:

– Биз Раббизни каламын билдирген бары да шагъарлардагъы иман къардашларыбызны янына къайтып барып, олар нечик яшайгъанына къарайыкъ, – дей.

³⁷ Барнаба Марк деп айтылагъан Югъанны да оьзлер булан алмагъа сюе. ³⁸ Амма Павел ону алмакъны тийишли гьрмей. Неге тюгюл де, о Памфилияда Павелни ва Барнабаны къююп гетип, оланы ишин давам этмеген. ³⁹ Шону уьстюнден оланы арасында уллу разисизлик тувулуна. Олар бир-биринден айрылалар. Барнаба, Маркны да алып, геме булан Кипрге гете. ⁴⁰ Павел буса оьзюне ёлдашгъа Силаны сайлай. Иман къардашлары ону Раббизни рагъмусуна аманат эте, о да ёлгъа тюше. ⁴¹ Исаны якъчыларына ругъ якъдан гюч бере туруп, о Суриядан ва Киликиядан оьтюп гете.

Тимофей Павелге ва Силагъа къошула

16 ¹ Павел Дербеге, сонг ондан Листрагъа геле. Мунда Исаны Тимофей деген бир якъчысы болгъан. Ону анасы Исагъа иман салгъан ягъуди къатын, атасы буса грек болгъан. ² Листра булан Иконийдеги иман къардашлар бу адамны гъакъында яхшы пикруда болгъан. ³ Павел ону оьзю булан бирге сапаргъа алып бармагъа сюе. Шо ерлерде яшайгъан ягъудилер ону атасы грек экенни билегени саялы, Павел Тимофейге сюннет этдире. ⁴ Шагъардан шагъаргъа барып айлангъанда, Исаны якъчылары Ерусалимдеги элчилер ва ёлбашчылар

* 15:34 Бир-бир грекче къольязывларда «Амма Сила онда къалма токъташды» деген аят да ёлугъа.

токъташдыргъан къайдаланы юрютсюн деп олагъа етишдирелер.⁵ Шолайлыкъда, Исагъа иман салгъанланы жыйынлары иман якъдан гюч ала ва гъар гюн сайын санава якъдан арта.

*Павел Македониядагъы бир адамны
гъайран гёрюнюште гёре*

⁶Аллагъны Ругъу озлеге Асияда Сююнч Хабарны билдирмеге къоймагъаны саялы, олар Фригия ва Галатия улкелеринден оътюп гетелер.⁷ Мисияны дазусуна етишгенде, олар Битиниягъа бармагъа сюелер. Амма Исаны Ругъу олагъа изну бермей.⁸ Шогъар гёре, Мисиядан оътюп, Троадагъа гелелер.

⁹Гече Павелни алдында бир македониялы адам бир гъайран гёрюнюште гелип токътай. О:

– Македониягъа гелип, бизге бир кёмек эт, – деп тилей.

¹⁰Бу гъайран гёрюнюшден сонг гъазирине биз Македониягъа бармагъа деп онгарылдыкъ. Аллагъ бизин онда Сююнч Хабарны билдирмеге чакъыргъанына биз къатты кюйде инана эдик.

Лидияны Исагъа иман салыву

¹¹Троададан геме булан чыгып, тувра Самофракиягъа, артындагъы гюн Неаполгъа гелдик.¹² Ондан Македонияны бир бёлюгюню шагъары болгъан Филиппагъа гелдик. Шо шагъарда Румдан чыкыгъан ватандашлар яшай эдилер. Мунда бир нече гюнлер турдукъ.

¹³Сонгугюн шагъарны къапусундан чыгып, бир озенни ягъасына гелдик. Биз бу ер ягъудилер дуа этеген ердир деп ойлашдыкъ. Сонг олтуруп, онда жыйылгъан къатынлар булан сёйлемеге башладыкъ.

¹⁴Бизге тынглайгъанланы арасында Тиатир шагъарлы Лидия деген бир къатын бар эди. О авур къызыл тюсю кюмачлар сата эди. Аллагъдан къоркъагъан Лидияны Раббиз Павел сёйлеген затлагъа инанмагъа юрегин ачды.¹⁵ Лидия ва ону уюндегилер барысы да, сувгъа чомдуртуп, озлени Аллагъгъа тапшуртгъан сонг, о бизин уюне чакъырды. О:

– Эгер сиз мен Раббизге гъакъ герти кюйде иман салгъан деп гъисап эте бусагъыз, гелип уюмде токътагъыз – деп, о бизин инандырды.

Павелни ва Силаны Филиппада тутулуву

¹⁶Бир керен биз дуа этеген ерге барагъанда, ичинде палчы ругъу булангъы бир къул къыз къаршы болду. Шо къыз гележекде болагъан затны палчы ругъдан таба айтып бере эди. Палчылыкъ касбу булан къул къыз есилерине кёп къазанч гелтире эди.¹⁷ Бу къыз, Павелни ва бизин артыбыз булан юрюй туруп:

– Бу адамлар – Аллагъу-Тааланы къуллары. Сизге къутгъарылывну ёлларын гёрсетелер, – деп къычыра эди.

¹⁸О шону бир кёп гюнлени узагъында айтып турду. Шондан инжинип, Павел ону ичиндеги ругъгъа:

– Иса Месигъни аты булан сагъа буюраман: ону ичинден чыгып тай! – дей.

Ругъ да шоссагъат ону ичинден чыгып тая.¹⁹ Къазанчгъа умутлары узыюлген ону есилери шону гёргенде, Павелни ва Силаны тутуп, шагъарны майданына гъакимлени янына сюйрейлер.²⁰ Павелни ва Силаны гъакимлени янына гелтиргенде, олар:

– Бу адамлар – ягъудилер. Булар шагъарыбызгъа пелекет салып туралар.²¹ Булар биз, румлулар, къабул этмеге яда юрютмеге ярамайгъан адатланы яялар, – дейлер.

²²Халкъ Павелни ва Силаны устюне чапма гъазир бола. Гъакимлер, оланы чечиндирип, таякълар булан тюймеге буюралар.²³ Оланы тюйген сонг, туснакъгъа салалар. Туснакъчыгъа оланы бек сакъласын деп тапшуралар.²⁴ Шолай буйрукъ алгъандан сонг, туснакъчы да, оланы туснакъны лап ич бёлмесине гийирип, аякъларын бугъавлап бегите.

²⁵Гечортагъа таба Павел ва Сила дуа этелер ва Аллагъгъа макътава йырлар айталар. Башгъа туснакълар да олагъа тынглайлар.²⁶ Бирден гючлю кюйде ер тербенип йибере, туснакъны къорчулери чайкъала. Шоссагъат бары да къапулар ачыла, бары да туснакъланы бугъавлары чечилип тюше.²⁷ Юхусундан уянып, туснакъчы туснакъны къапулары ачылгъанны гёре. Туснакълар чыгып къачып гетгендир деп эсине гелип, къылычын да суворуп, оз-озюн олтюрмеге аз къала.²⁸ Амма Павел:

– Озюнге зарал этме. Биз барыбыз да мундабыз! – деп къычыра.

²⁹Ярыкъ гелтиртип, туснакъчы ичине гире, къоркъмакълыкъдан къартыллай туруп, Павел булан Силаны алдына гелип, ер бавурлап ята.³⁰ Сонг оланы къыргъа чыгъарып, туснакъчы:

– Бийлерим! Къутгъарылмакъ учун мен не этме герекмен? – деп сорай.

³¹– Раббиз Исагъа иман сал, сен де, уюндегилеринг де къутгъарылажакъсыз, – дейлер олар.

³²Сонг огъар ва уюндегилени барысына да Раббизни гъакъындагъы хабарны билдирелер.³³ Гечени шо сагъатында туснакъчы, оланы гелтирип, яраларын жува. Сонг туснакъчы булан бирге уюндегилер де бары да, сувгъа чомдуртуп, озлени Аллагъгъа тапшурталар.³⁴ Павелни ва Силаны уюне гелтирип, олагъа тепси къура. Аллагъгъа иман салгъаны саялы, туснакъчы ва уюндегилер сююнелер.

³⁵Эртен болгъанда, гъакимлер къулдукъчуларын:

– Бу адамланы азат эт, – деген буйрукъ да булан туснакъгъа йибере.

³⁶Туснакчы да Павелге:

– Гьакимлер сизин азат этсин деп буйрукъ йибериб гелгенлер. Энни гетмеге боласыз, эсен-аман ёлугъузгъа тюшюгюз, – дей.

³⁷ – Бизин, Рум ватандашларын, гъеч бир дувансыз бютюн халкъны алдында токъалап, туснакчыгъа салдылар. Гъали буса яшыртгъын чыгъарып къувалап йибермеге сюелер. Шолай болмас! Оьзлер гелип бизин мундан чыгъарсынлар, – дей Павел.

³⁸Къуллукъчулар бу сёзлени гьакимлеге етишдирелер. Павел ва Сила рум ватандашлары экенни эшитгенде, гьакимлер къоркъалар. ³⁹Сонг гелип, оьзлерден багъышламакъны тилей. Оланы туснакчыдан чыгъарып, шагъардан гетсин деп тилей. ⁴⁰Туснакчыдан чыгып, Павел ва Сила къайтып Лидияны уьуне баралар. Онда иман къардашлары булан гёрюшюп, оланы ругъландырлар, сонг ёлгъа тюшелер.

Салоникде

17 ¹Амфиполдан ва Аполлониядан оьтюп, олар Салоникге гелелер. Онда ягъудилени синагогу болгъан. ²Павел, оьзюню адатына гёре, синагоггъа барып, уьч сонгугюн ягъудилер булан Сыйлы Язывланы гьакъында лакъыр этип тура. ³Месигъ азап чегип оьлгенден сонг тирилме герек болгъанны англата ва исбатлай туруп, о:

– Оьзюню гьакъындан мен сизге айтагъан Иса – Месигъдир, – дей.

⁴Ягъудилени бирлери, Аллагъдан къоркъагъан греклени бир кёбю ва гёрмекли къатынлардан бир хыйлылары, Исагъа иман салып, Павелни ва Силаны якъчылары болалар.

⁵Ягъудилер гюллеп, шагъарны майданында саякъ айланып турагъан бир табун халкъны жыя, шагъарда хозгъавул гётере. Олар Павелни ва Силаны халкъны алдына чыгъармакъ учун, оланы излей туруп, Ясонну уьуне гъужум этелер. ⁶Оланы шонда тапмагъанда, шагъарны гьакимлерини алдына Ясонну ва иман къардашлары бир нечелерин сюйреп алып гелелер ва къычырып:

– Бютюн дюньягъа хозгъавул салгъан бу адамлар гъали мунда да гелгенлер. ⁷Ясон оланы уьюнде къабул этген. Олар барысы да, Румну пачасыны буйрукъларына къаршы чыгып, Иса деген башгъа бир пача бар деп айталар, – деп айтмагъа башлайлар.

⁸Бу хабарны эшитген халкъ ва шагъарны башчылары гъалек болалар.

⁹Ясондан ва башгъаларындан аманат акъча алып, сонг оланы азат этелер.

Берияда

¹⁰Иман къардашлар буса гече болгъандокъ, Павелни ва Силаны Бериягъа йиберелер. Онда гелгендокъ, олар ягъудилени синагогуна баралар. ¹¹Салоникдегилеринден эсе мундагъы адамлары пикрису ачыкъ

бола: олар Павелни сёзюне бек сююп тынглайлар ва Павел гъакъ гертини сёйлейгенине тюшюнемек учун, гъар гюн Сыйлы Язывланы уйренелер. ¹²Ягъудилени кёплери, шолай да бир хыйлы абурлу грек къатынлар ва эренлер Исагъа иман салалар.

¹³Салоникдеги ягъудилер, Берияда Павел Аллагъны гьакъындагъы хабарны билдиргенин эшитип, онда да баралар. Халкъны арасына пекет салып, олар хозгъавул этелер. ¹⁴Иман къардашлар шоссат Павелни денгиз ягъагъа ёлгъа салалар. Сила ва Тимофей буса Берияда къалалар. ¹⁵Павелни узатма баргъанлар ону Афинагъа етишдирелер. Сонг Силагъа ва Тимофейге тезлик булан оьзюню янына гелсин деп, Павелден буйрукъ алып, къайтып ёлуна тюшелер.

Павел Афинада

¹⁶Ёлдашларыны гелмеклигин къаравуллап токътагъан Павел Афинадан айлана. Шагъарны ялгъан аллагъланы келпетлеринден толгъаны ону бек къазапландыра. ¹⁷О синагогда ягъудилер, Аллагъдан къоркъагъан башгъалар булан лакъыр эте, гъар гюн шагъарны майданында къаршылашагъан адамлар булан сёйлей. ¹⁸Бир керен Павел Исаны ва Ону оьлюмден тирилмеклигини гьакъындагъы Сююнч Хабарны сёйлейгенде, огъар бир нече философ къаршылаша. Олар эпикурчу* ва стоячы** философлар болгъан. Олардан бирлери:

– Бу тартар не айтма сюе? – дейлер.

– Бу бизге ят болгъан аллагъланы гьакъында билдирегенге ошай, – дейлер башгъалары.

¹⁹Олар Павелни Ареопакъгъа*** алып барып:

– Сен яягъан бу янгы илму не затдыр? ²⁰Сен айтагъан затлар бизге бир тамаша чалына. Шогъар гёре о не демек экенни билмеге сюебиз, – дейлер.

²¹Бютюн афиналылар ва онда яшайгъан оьзге ят улкелилер бары затдан артыкъ гъар тюрюлю янгы пикруланы арагъа салып сёйлеп яда

* 17:18 *Эпикурчулар* – Эпикур деген грек философну якъчылары; олар ругъ рагъатлыгъы инг оьр даражадагъы леззет, напсыны рази этмек яшавну маънасы деп токъташдыра болгъанлар. Олар дагъы да инсанни яшаву учун аллагъланы агъамиятлыгъы ёкъ, инсанланы яшаву аллагълар булан байлавлу тюгюл деп токъташдыра болгъанлар.

** 17:18 *Стоячылар* – Зенон деген грек философ яратгъан философия агъымны якъчылары. Зенон якъчыларын Стоя деген ерде жыя болгъан. Олар, Аллагъ аламын яратса да, О инсанланы ишлерине къошулмай деп гъисап эте болгъанлар.

*** 17:19 *Ареопакъ* – бырынгы Афинадагъы оьр дуван ва шолай да гъар тюрюлю масъалалар къаралагъан ер.

шо пикрулагъа тынглап заманны оьтгермеге сюе болгъанлар. ²²Арео-
пакъда оланы алдында туруп, Павел булай дей:

– Гьей афиналылар, сиз бек динагълю халкъ экенигизни бары зат-
дан гьорюп тураман. ²³Шагьардан айланып, сизин сыйлы ерлеригизге
къарайгъан заманда, мен устюне «Белгисиз Аллагъгъа» деп язылгъан
къурбанлыкъны салагъан ер гьордюм. Гъали мен сизге, Ким экенин
де билмей туруп, сиз Оьзюне сужда этеген Аллагъны гъакъында бил-
диремен. ²⁴Дюнъяны ва ону ичи толгъан бары да затны яратгъан Ал-
лагъ – кьклени ва ерни Раббисидир. О инсанни кьоллары булан ишлен-
ген ибадатханаларда яшамай. ²⁵Огъар инсан оьзюню кьоллары булан
этеген затлар гъажатлы тююл. Терсине, О инсангъа яшавну, тыныш-
ны ва къалгъан затланы барын да бере. ²⁶Аллагъ бютюн дюньяны бары
да халкъларын бир адамдан яратды, олар яшажакъ заманланы ва ерле-
ни белгиледи. ²⁷Бизин гъарибизден йыракъда тююл буса да, адамлар
Оьзюн излесин учун, янына гелип Оьзюн тапсын учун, Аллагъ шо зат-
ланы этди. ²⁸Биз Ону яхшылыгъындан яшайбыз, гъаракат этебиз ва
барбыз. Сизин бир-бир шаирлеригиз айтгъаны ймик, «Адам урлукъ-
ну яратгъан Одур».

²⁹Биз О яратгъан адам урлукъдан болгъан сонг, Аллагъны келпети
алтындан, гюмюшден яда ташдан инсанни гъакъылы ва гьюнери бу-
лан ойлашып яратылгъан бир суратгъа ошай деп гъисапламагъа герек
тююлбюз. ³⁰Гетген заманларда болгъан билмеслиги саялы Аллагъ
инсанланы гюнагъламай. Амма гъали гъар ерде оланы барысына да
товба этсинлер деп буюра. ³¹Аллагъ Оьзю сайлагъан Исадан таба сав-
лай дюньягъа адилли дуван этежек гюнню белгиледи. О шо Адамны
оьлюмден тирилтмеклиги булан шону бютюн инсанлагъа исбатлады.

³²Оьлюмден тирилмекни гъакъындагъы сьзлени эшитгенде, оланы
бирлерини гьнгю кюлей, башгъалары буса:

– О гъакъда сагъа башгъа бир заман тынглапбыз, – деп кьоялар.

³³Сонг Павел оланы янындан гете. ³⁴Амма бир нече адам Павелге
къошула ва Исагъа иман сала. Шолайланы арасында Ареопакъны ор-
такъчысы Дионисус, Дамар деген бир къатын ва бир-бир оьзгелер де
болгъан.

Коринфде

18 ¹Мундан сонг Павел, Афинадан гетип, Коринфге геле. ²Онда о
Понтда тувгъан Акила деген бир ягъудиге къаршы бола. О къаты-
ны Прискила да булан бираз алдынларда Италиядан гелген болгъан,
неге тююл Клавдий бары да ягъудилеге Румдан гетсин деп буйрукъ
этген болгъан. Павел оланы гьрмеге бара. ³Акиланы да Павелники йи-
мик чатырлар тигеген касбусу болгъан, шо саялы Павел ону булан

бирче ишлемеге къала. ⁴Ягъудилени ва греклени инандырмакъ учун,
Павел гъар сонгугюн синагогда лакъыр эте.

⁵Македониядан Сила ва Тимофей гелген сонг, Павел оьзюню бю-
тюн заманын Аллагъны каламын англатывгъа багъышлай, ягъудилеге
Иса Месигъ экенин исбат этмек учун къаст эте. ⁶Ягъудилер огъар
къаршы яман затланы сьйлемеге башлагъан заманда, Павел, опура-
гъыны устюндеги чангны силкип:

– Башыгъызгъа къобажакъ балагълагъа жаваплы оьзюгюзсюз! Мени
намусум таза. Энни мен ят халкъланы янына бараман, – деп, олагъа
арт берип гете.

⁷Синагогдан чыгып, Павел Аллагъдан кьоркъагъан Титий Юстус
деген биревню уьуне геле. Ону уью синагогну кьырыйында болгъан.
⁸Синагогну башчысы Крисп бары да уьюндегилер булан бирге Рабби-
бизге иман сала. Коринфлилени кьплери де, Павелни сьзлерин эши-
тип, Раббизге иман сала ва сувгъа чомдуртуп, оьзлени Аллагъгъа
тапшурта.

⁹Бир гече Раббиз Павелге бир гъайран гьорюнюше:

– Кьоркъма! Адамлар булан сьйлевюнгню давам этип тур. Иннемей
турма! ¹⁰Неге тююл де, сени булан Мен барман. Яманлыкъ этмек
учун, сагъа бирев де тийип болмас. Неге тююл де, бу шагъарда Мени
кьп халкъым бар, – дей.

¹¹Олагъа Аллагъны каламын уйрете туруп, Павел онда бир йыл ярым
къала. ¹²Агъаяда Галлион гъаким болуп турагъан заманда, ягъудилер
бир болуп Павелни устюне чабалар. Ону дуванханагъа гелтирип:

¹³– Бу адам инсанланы Мусаны Къанунуну ёлуна къаршы чыгъагъан
къайдада Аллагъгъа ибадат этмеге инандыра, – дейлер.

¹⁴Павел сьйлемеге де башлагъынча, Галлион ягъудилеге:

– Гьей ягъудилер, эгер бек яман иши яда авур жинаятчылыгъы сая-
лы айыплай эдигиз буса, сизге тынгламагъа мени себебим болур эди.
¹⁵Амма мунда бир сьзлени, атланы ва сизин Къанунугъузну гъакъында
эришивлюк юрюле буса, муну сиз оьзюгюз чечигиз. Мен булай затла-
гъа дуван этмеймен, – дей.

¹⁶Галлион оланы дуванханадан къувалатып чыгъара. ¹⁷Шо заман
жыйылгъан халкъ, синагогну башчысы Сосфенни тутуп, дуванхананы
алдында токъалайлар. Галлион буса олагъа бурулуп да къарамай.

Павелни Антиокиягъа къайтыву

¹⁸Павел Коринфде бир хыйлы гюнлер тура. Сонг О иман къардаш-
ларын кьоюп, геме булан Суриягъа гете. Ону булан бирге Прискила ва
Акила баралар. Конхереягъа гелгенде, Павел Аллагъгъа берген антына
гьере, башын кьыркъдыра. ¹⁹Эфесге гелгенде, Прискиланы ва Акиланы

онда кююп, Павел оъзю синагогъа бара ва онда ягудилер булан лакъыр эте. ²⁰ Ягудилер огъар дагъы да бираз заман турсун деп тилейлер, амма Павел рази болмай. ²¹ Гетип барагъан заманда о:

– Аллагъ буюрса, сизин яныгъызгъа дагъы да гелермен, – дей.

Сонг Павел геме булан Эфесден гете. ²² Къайсариягъа гелгенде, о Ерусалимге барып, Исаны ондагъы якъчылары булан ёлугъа. Сонг Антиокиягъа гете. ²³ Антиокияда бир нечакъы заман тура, сонг буса гете. Исаны якъчыларына ругъ якъдан гюч бере туруп, бютюн Галатиядан ва Фригиядан айланып чыгъа.

Аполлос Эфесде Сююнч Хабарны билдире

²⁴ Шо вакътилерде Эфесге Искендерияда тувгъан Аполлос деген бир ягуди геле. О Сыйлы Язывланы яхшы билеген пасигъ тилли бир гиши болгъан. ²⁵ Аполлосну Раббизни ёлу гъакъда англаву болгъан. Аллагъгъа тапшуртуну гъакъында о янгъыз Ягъия адамланы сувгъа чомгъаны гъакъда биле болгъан буса да, Исаны гъакъында ругъланып сёйлей ва тюз кюйде уйрете болгъан. ²⁶ Синагогда о тартынмай сёйлей. Прискила ва Акила Аполлосгъа тынглагъанда, ону уюне чакъырып, огъар Аллагъны ёлун дагъы да тюз кюйде англата.

²⁷ Аполлос Агъаягъа гетмеге сюйгенде, Исаны ондагъы якъчылары ону къабул этсинлер деп кагъыз язып, иман къардашлары ону ругъландырлар. Онда гелген заманда буса, Аллагъны рагъмусу булан Исагъа иман салгъанлагъа о кёп кёмек эте. ²⁸ Иса Месигъ экенин Сыйлы Язывлар булан исбат этип, Аполлос бютюн халкъны алдында ягудилени далилдерин инандырагъан кюйде гери ура.

Павел Эфесде

19 ¹ Аполлос Коринфде турагъан заманда, Павел, оър якълардагъы уълкелени кырккып чыгъып, Эфесге геле. Онда о Исаны бир нече якъчыларына ёлугъа. ² Павел олагъа:

– Сиз Исагъа иман салагъан заманда, Аллагъ сизге Оъзюню Ругъун бердими? – деп сорай.

– Биз Аллагъны гъеч бир Ругъу бар деп де эшитмегенбиз, – дейлер олар.

³ – Олай буса сиз оъзюню Аллагъгъа нечик тапшуртдугъуз дагъы? – деп сорай Павел.

– Ягъия сувгъа чомуп тапшурду, – деп жавап берелер олар.

⁴ – Ягъия, товба этгенлени сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшургъан. Ягъия адамлагъа оъзюнден сонг гелегенине, демек Исагъа иман салмагъа тарыгъын айтып тургъан, – дей Павел.

⁵ Муну эшитгенде, олар Раббизни Исаны аты булан, сувгъа чомдуртуп, оъзлени Аллагъгъа тапшурталар. ⁶ Павел Исаны якъчыларыны

устьюне кюллерын салгъанда, олар Аллагъны Ругъундан тола, гъар тюрлю тиллерде сёйлемеге ва Аллагъны атындан сёйлемеге башлайлар. ⁷ Олар барысы да он экиге ювукъ адам бола.

⁸ Павел синагогъа бара. Онда уъч айны узагъында гъеч тартынмай сёйлеп тура. Ягудилер булан эришип, оланы Аллагъны гъакимлигини гъакълыгъына инандырмагъа чалыша. ⁹ Олардан бирлери къайпанмайлар ва инанмайлар, халкъны алдында Раббизни ёлун пислеп сёйлейлер. Сонг Павел, оъзю булан Исаны якъчыларын да алып, ягудилени янындан гете. Тиран деген адамны мактабында гъар гюн лакъырлашыв юрютуп тура. ¹⁰ Эки йыл шолай болуп тура. Шолайлыкъда, Асия вилаятында яшайгъан бары да ягудилер ва греклер Раббизни гъакъындагъы хабарны эшителер.

¹¹ Аллагъ да Павелден таба гъайран аламатлар гёрсетип тура. ¹² Аврувулар Павелни кюльгъавлукъларына ва алдырыкъларына тийгендокъ, аврувлары сав болуп, олардан жинлер чыгъып тая.

¹³ Жинлени кювалайгъан бир-бир ягудилер, бир ерден бир ерге юрюп барып, жинли адамланы устьюнде Раббизни Исаны атын айтмагъа къарайлар. Олар:

– Павел оъзюню гъакъында айтагъан Исаны аты булан сизге бу адамдан чыгъыгъыз деп буйрукъ этемен, – деп сёйлейлер.

¹⁴ Скева деген бир ягуди баш дин кюллукъчуну етти уланы да шолай эте. ¹⁵ Амма жин бир керен олагъа:

– Мен Исаны билемен, Павелни де таныйман, сиз кимлерсиз? – деп сорай.

¹⁶ Жинли адам атылып тура, етти де уланны устьюне атылып, оланы токъалай. Устьюндеги опуракъларын да кююп, олар ялангъач, яралангъан гъалында къачып уйден кыргъа чыгълалар.

¹⁷ Эфесде яшайгъан бары да ягудилеге ва греклеге бу иш эшитилгенде, олагъа уллу бир кюркюв тюше. Олар Раббизни Исаны атына гюрмет булан янашагъан бола. ¹⁸ Исагъа иман салгъанларыны кёплери, гелип йибериш, болгъан гюнагъ ишлерине ачыкъдан мюкюрлюк этелер. ¹⁹ Алда сигъручулукъ булан машгъл болгъанларыны кёплери де, оъзлени китапларын гелтирип, бютюн халкъны гёз алдында оланы отгъа салып яллата. Шо китапланы барысыны да багъасын гысап этгенде, элли минг гюмюш акъчагъа тенг гелегени белгили бола. ²⁰ Шолайлыкъда, Раббизни гъакъындагъы хабар яйыла ва яхшы натижа гелтире.

²¹ Бары да бу ишлер болгъандан сонг, Павел Македония булан Агъая вилайтларындан таба Ерусалимге бармагъа токъташа. О:

– Ерусалимде болгъандан сонг, мен Румгъа да бармагъа герекмен, – дей.

²² Кёмекчилеринден экевню – Тимофейни ва Эрастыны – Македониягъа йибериш, оъзю бираз замангъа Асияда къала.

Эфесдеги хозгъавул

²³ Шо вакътилерде Раббизни ёлуна къаршылыкъ этегенлени уллу хозгъавулу бола. ²⁴ Деметрий деген бир гюмюш уста, гюмюшден Артемиданы ибадатханасыны гиччи уьлгюлерин этип, ерли усталагъа шо саниятдан яхшы къазанмагъа имканлыкъ бере. ²⁵ Гюмюш усталаны ва башгъа саниятчылары жыйып, о булай дей:

– Къурдашлар, оьзюбюзню касбувудан биз яхшы къазанагъаныбызны сиз билесиз. ²⁶ Павел деген бу адам, янгыз Эфеседе тюгюл, бютюн Асияда да дегенлей кёп адамлары оьзюне инандырып, тюз ёлдан чыгъарып турагъанны да сиз гёресиздир ва эшитесиздир. О айтагъангъа гёре, инсанны къоллары булан яратылгъан аллагълар герти аллагълар тюгюл. ²⁷ Къоркъунчулыкъ янгыз бизин саниятыбыз абурун тас этегенликде тюгюл, уллу аллагъ Артемиданы ибадатханасы абурдан тюшегенликде. Ахырда да бютюн Асия ва къоллю алам сыйлайгъан Артемиданы зорлугъу гьечге чыгъажакъ.

²⁸ Муну эшитген заманда, олар къазапланып:

– Эфеслилени Артемидасы уллудур! – деп къычырмагъа башлай.

²⁹ Узакъ къалмай бютюн шагъар хозгъалыша. Халкъ, Павелни ёлдашлары македониялы Гайны ва Аристархны тутуп, театргъа* багъып онгарыла. ³⁰ Павел халкъны алдына чыкъмагъа сюе, амма Исаны якъчылары ону къоймайлар. ³¹ Павелни къурдашлары болгъан бир-бир асиялы башчылар да, огъар хабар йиберип, театргъа гелип гёрюнмесин деп тилейлер.

³² Жыйылгъанлары бирлери бир затны айтып, башгъалары башгъа затны айтып къычыра. Жыйынны башын-бавун тапма болмай. Кёплер буса не учун жыйылгъанын сама билмей. ³³ Шо заман ягъудилер, халкъны ичинден Искендер деген биревню арагъа чыгъарып, ондан бары да затны англатмакъны талап эте. Къолу булан ишара этип, Искендер халкъгъа ишни гъакъыкъатын англатып сёйлемеге сюе. ³⁴ Амма о ягъуди экенни билгенде, барысы да бир тавушдан эки сагъатгъа ювукъ:

– Эфеслилени Артемидасы уллудур! – деп къычырып тура.

³⁵ Шо заман шагъарны башчысы чыгып, халкъны рагъатландырып, булай дей:

– Гьей эфеслилер! Эфес шагъар уллу Артемиданы ибадатханасыны ва кёкден тюшген ташны сакълавчусу экенни билмейген ким бар?

* 19:29 *Театр* – башлапгъы вакътилерде устю ачыкъ, кёп адамлар жыйылып олтуруп болагъан ер. Театрда халкъны яшаву булан байлаву агъамиятлы масъалалагъа да къарала болгъан.

³⁶ Бугъар гьеч бирев де шеклик этмей. Гьасили, сабурлукъ салыгъыз, сизге алгъасап янгылыш иш гёрмеге тюшмей. ³⁷ Сиз буса бу адамлары мунда алып гелдигиз. Олары бириси де я ибадатханаланы урламагъан, я бизин аллагъыбызгъа къаршы капир затлары сёйлемеген чи. ³⁸ Эгер Деметрийни ва ону булангъы оьзге саниятчылары кимге буса да биревге къаршы арзы бар буса, дуванханалар ва дуванчылар бар. Бир-бири булан дувангъа чыкъсынлар. ³⁹ Эгер сизин талап этмеге сюеген дагъы башгъа затыгъыз бар буса, шону халкъны шолай затлагъа къаралагъан тийишли жыйынына чечмеге беригиз. ⁴⁰ Гъали бугюн болгъан бу зат учун питне къургъан деп, бизин айыпламагъа болурлар. Булай къалмагъалны себебин исбат этмеге болагъан бизин гьеч бир далили-биз ёкъдур.

⁴¹ Шону да айтып, о жыйынны тоза.

Павелни Македониягъа ва Грециягъа барыу

20 ¹ Бу низамсызлыкълар болуп битген сонг, Павел Исаны якъчылары оьзюню янына чакъыра. Олары ругъландырма да ругъландырып, савболлашып, Македониягъа ёлгъа тюше. ² Македониядан оьте туруп, Исаны якъчылары ругъландырагъан кёп затлар айта. Сонг о Грециягъа геле. ³ Мунда Павел уьч ай тура. Геме булан Суриягъа бармагъа деп турагъан заманда, ягъудилер Павелге къаршы тилбирчилик этелер. Огъар къайтып Македониядан таба Суриягъа гетмеге тюше. ⁴ Ону булан вериялы Пирни уланы Сопатыр, салониклилерден Аристарх, Секунд, дербели Гай, Тимофей, асиялы Тигъик ва Трофим ёлгъа чыгъалар. ⁵ Алдын-алдын гетип, олар бизин Троядада къаравуллап тура эдилер. ⁶ Маясыз Экмекни байрамындан сонг биз де Филиппадан геме булан чыкъдыкъ. Беш гюнден сонг Троядада олары янына етишдик. Онда бир жума къалдыкъ.

Эфтикни тирилюю

⁷ Жуманы биринчи гюнюнде биз экмек бёлюк адатны къутмеге деп жыйылдыкъ. Павел жыйылгъанлар булан лакъырлаша эди. Артындагъы гюн Павел геме булан ёлгъа чыкъмагъа герек эди, шо саялы о жыйылгъанлар булан гечорта болгъунча лакъыр этип турду. ⁸ Биз жыйылгъан оьртеги уьйде кёп чыракълар янып тура эди. ⁹ Эфтик деген бир жагъил улан терезеде олтургъан эди. Павелни узакъ сёйлеюню вакътисинде о бираз къалгып тура эди. Сонг ону юху басып, о уьчюнчю къатдагъы терезеден йыгъылып гетди. Гётерип алып гелгенде, о оьлюп тура эди. ¹⁰ Павел тюпге тюшдю, огъар къапланып ятды ва ону къучакълап:

– Кайгъырмагъыз, бу сав! – деди.

¹¹ Сонг о дагы да оьрге чыгып, экмек бѐлюп ашады. Тангга таба олар булан сѐйлеп битип, Павел ѐлун узатды. ¹² Жагыл уланны сав кююнде уюне гелтирдилер. Шогьар бары да сююндюлер.

¹³ Биз алдын-алдын геме булан Асгга гетдик. Онда биз гемеге Павелни де алмагга герек эдик. Яв юрюп бармагга сююп, бизге оьзю шотай буюргган эди. ¹⁴ Асда бизин булан ѐлукьгганда, ону гемеге алып, биз Мидиллиге гелдик. ¹⁵ Артындагы гюн ондан чыгып, Гьиос атавну кьаршысында токътадыкь. Экинчи гюн Самос атавгга етишдик. Сонг Милетге гелдик. ¹⁶ Асия вилаятында токътамас учун, Павел Эфесе гирмей оьтуп гетмеге токъташды. Пентикост байрамына о Ерусалимде болмагга алгьасай эди.

¹⁷ Милетден адам йибери, Павел Исагга иман салгганланы Эфеседеги жыйыныны арасындан ѐлбашчыларын чакьыра. ¹⁸ Олар гелгенде, Павел булай дей:

– Асиягга гелген биринчи гююмден башлап сизин булан тургган чакьы заманны ичинде мен нечик яшагганны сиз билесиз. ¹⁹ Ягьудилени тилбирчилиги саялы мени башыма тюшген балагьлардан оьте туруп, уллу сабурулукьда, гѐзьяш тѐге туруп, Раббизге кьуллукь этип турдум. ²⁰ Сизин учун пайдалы болгган чакьы затны билдирмекден тартынмадым, халкьны алдында ва уйден уйге гирип, сизге Аллагьны каламын англатдым. ²¹ Гюнагь ишлер этеген ѐлдан тайсын, Аллагьгга кьайтсын ва Раббиз Исагга иман салсын деп, ягьудилеге ва ят халкьлагга буюрдым.

²² Гьали буса, Аллагьны Ругь буюргганны этип, мен Ерусалимге бараман. Онда мени не кьаравуллайгганны билмеймен. ²³ Мен бир затны билемен: кьайсы шагьаргга барсам да, Аллагьны Ругь мени азап ва туснакь кьаравуллайгганын айта. ²⁴ Амма мен жанымны аямайман. Мени учун о гьеч бир зат да тююл. Раббиз Иса магга тапшургган кьуллугьумну – Аллагьны уллу рагьмусу гьакьындагы Сююнч Хабарны инсанлагга етишдирмеге – тамамламагга болггай эдим.

²⁵ Мен гьали сизин арагьыздан – оьзююзге Аллагьны гьакимлигин билдирип тургганлардан – гьеч дагы биригиз де мени гѐрмежегигизни билемен. ²⁶ Бугюн мен сизге билдире тураман: эгер сизин арагьыздан ким буса да биригиз ѐкь болсагьыз, шогьар мен айыплы тююлмен. ²⁷ Неге тююл де, Аллагь сюегенни мен сизге гьеч бир де тартынмай билдирдим. ²⁸ Аллагьны Ругь сизге шо Исаны якьчыларын инанып тапшургган. Кьойчулар сиривлерини гьайын нечик эте буса, сиз де Аллагь Оьзюню Уланыны оьлюю булан жыйгган Исаны якьчыларыны гьайын этигиз! ²⁹ Мен сизин арагьыздан гетгенден сонг, сиривню арасына йыртгьыч бѐрюлер тюшежекни билемен. Олар чы сиривню кьызгганмажакьлар. ³⁰ Гьатта сизин арагьызда да, Исаны якьчыларын

тюз ѐлдан чыгьармакь учун, кьалп сѐзлер сѐйлейгенлер болажакьлар. ³¹ Шо саялы сакь болугьуз! Гечеси-гюню булан уьч йылы узагьында гѐзьяш тѐгюп тилеп, гьар-биригизге бир бошавсуз буюргганымны эде сакьлап кьоюгьуз.

³² Гьали буса мен сизин Аллагьгга ва Ону рагьмулу каламына аманат этемен. Бу калам сизин ругь якьдан гючлендирме ва Аллагьны халкьыны арасында варислик бермеге бола. ³³ Мен гьеч биревню не гююшюне, не алтынына, неде опурагьына гѐз салмадым. ³⁴ Оьз гьажатларыма ва мени булангьыланы гьажатларына харжны мен бу кьолларым булан кьазангганны сиз билесиз. ³⁵ Сиз мени йимик загьмат тѐкмеге, гючсюзлеге кѐмек этмеге герекни сизге оьзюм болгган кююмде уьлгюсюн гѐрсетдим. Раббиз Иса: «Алмакьдан эсе бермек артыкь насип гелтирер», – деп айтгган сѐзлени унутмай эде сакьламагга герексиз.

³⁶ Бу сѐзлени де айтып, бары да булан бирге тизден туруп, Павел дуа эте. ³⁷ Барысы да кѐп йылайлар, Павелни кьучакьлап оьбелер. ³⁸ «Мени сиз дагы гѐрмежексиз» деген сѐзлеринден сонг олар айрокьда бек пашман болалар. Сонг олар ону гемеге етгинче узаталар.

Ерусалимге ѐл чыгьы

21 ¹ Олардан айрылгган сонг, биз бир башлап геме булан тувра Косгга, артындагы гюн Родосгга, ондан таба Патарагга гетдик. ² Финикиягга барагган бир геме кьаршы болду. Огьар минип, денгизге чыкьдыкь. ³ Кипр гѐрюнген заманда, атавну кьыбла ягьындан оьтуп, Суриягга багьып гетдик ва Сурда токътадыкь. Гемени уьстюндеги юк онда бошатылмагга герек эди. ⁴ Онда Исаны якьчыларын табып, биз оланы янында етти гюн кьалдыкь. Аллагьны Ругьуну таьсиринден олар Павелге Ерусалимге бармасын дей эдилер. ⁵ Турмагга тюшеген заманыбыз битгенде, биз ондан гетдик ва ѐлубузну узатдыкь. Исаны якьчылары кьатынлары, яшлары да булан бизин шагьардан чыкьгьыпча узатды. Денгизни ягьасында биз тизден югюнюп дуалар этдик. ⁶ Бир-биригиз булан савболлашгган сонг, биз гемеге миндик. Олар да уьйлерине кьайтып гетдилер.

⁷ Биз Сурдан денгиз ѐлубузну узатып, Птоломайдгга гелдик. Ондагы иман кьардашларыбыз булан ѐлугьуп, оланы янында да бир гюн кьалдыкь. ⁸ Артындагы гюн ѐлгга чыгып, Кьайсариягга гелдик. Сююнч Хабарны билдиреген, Ерусалимде сайлангган етти адамны бири болгган Филипни уюне гелип, ону янында кьалдыкь. ⁹ Ону Аллагьны атындан сѐйлеп болаган эрге бармагган дѐрт кьызы бар эди.

¹⁰ Онда бир хыйлы гюнлер кьалгган сонг, Ягьудеядан Агьав деген бир пайхаммар гелди. ¹¹ Бизин яныбызгга гелип, о Павелни белбавун алды, ону булан оьзюню кьолларын-бутларын байлады. О булай айтды:

– Аллагьны Ругъу булай сёйлей: Ерусалимдеги ягъудилер, бу белбавну есин шулай байлап, ят халкъланы къолуна бережеклер.

¹² Бу сёзлени эшитгенде, биз ва ондагылар Павелге Ерусалимге бармасын деп тилемеге башладыкъ. ¹³ Шо заман Павел:

– Сиз этеген недир? Неге йылайсыз, неге юрегимни сыныкъдырасыз? Мен Ерусалимге барып, байланмагъа чы нечик де, Раббибиз Исаны аты учун гьатта онда оьлмеге де гъазирмен, – деп жавап берди.

¹⁴ Сёзюнден къайтарып болмажагъын англагъанда, огъар дагъы тилемей:

– Раббибиз буюргъан кюйде болсун дагъы, – деп кюйдукъ.

¹⁵ Сонг, гъазирлигибизни де гёрюп, биз Ерусалимге ёлгъа тюшдюк.

¹⁶ Къайсариядан бир-бир Исаны якъчылары да бизин булан бирге гелдилер. Олар бизин Исаны башлапгъы якъчыларындан бириси болгъан Минасон деген кипрли биревню уьюне гелтирдилер. Биз де онда къонакъ тюшюп токътадыкъ.

Якъубну Павелге этген таклифи

¹⁷ Ерусалимге гелгенде, иман къардашларыбыз бизин кёп сююп къабул этдилер. ¹⁸ Артындагъы гюн Павел булан бирче биз Якъубну гёрмеге бардыкъ. Онда бары да ёлбашчылар да жыйылды. ¹⁹ Олар булан сорашгъан сонг, Павел ят халкъланы арасында оьзюнден таба Аллагъ этген бары да ишлени тындырыкълы кюйде хабарлады.

²⁰ Шону эшитгенде, олар Аллагъгъа макътав этдилер. Олар Павелге булай айтды:

– Гёресен чи, къардашым, ягъудилени арасында минглер булан Исагъа иман салагъанлар бар. Олар барысы да Мусаны Къанунуна бек гьюрмет этегенлер. ²¹ Олар сени гъакъынгдан буса ят халкъланы арасында яшайгъан бары да ягъудилер Мусаны Къанунундан тайышсын, яшларына сюннет этмесинлер ва бизин адатларыбызны юрютмесинлер деп уйрете деген хабарны эшитгенлер. ²² Эни биз не этме герекибиз? Озокъда, сени мунда гелгенингни олар эшитежеклер. ²³ Шо гъар гёре сен бизин таклифибизге тынгла: бизин арабызда Аллагъгъа ант этген дёрт адам бар. ²⁴ Дёрт де адамны алып бар. Олар булан бирче тазаланывну адатын кют, башларын юлютмек учун, олагъа харж бер. Шо заман сени гъакъынгдан эшитген заты герти тююл экенни ва оьзюнг Къанунгъа гёре юрюйгенингни гъар ким билежек. ²⁵ Ят халкъланы арасындан Исагъа иман салгъанларыны гъакъында айтсакъ, ялгъан аллагълагъа къурбан этилген азыкъны ашамасын, пасат юрюмесин, бичакъгъа тюшмей оьлген гъайванланы этин ашамасын ва къанны ашгъа къолламасын деген къарарыбызны гъакъында олагъа кагъыз йибергенбиз.

²⁶ Артындагъы гюн Павел, бу адамланы оьзю булан алып, олар булан бирче тазаланывну адатын кюте. Сонг ибадатханагъа бара, тазаланывну гюнлери не заман тамамланажагъын, оланы гъар-бири учун не заман къурбан этежегин билдире.

Павелни туснакъ этилисю

²⁷ Етти гюн бите турагъанда, Асиядан гелген ягъудилер, Павелни ибадатханада гёрюп, бютюн халкъны арасына хозгъавул сала. Ону тутуп:

²⁸ – Гъей Исрайылны халкъы, кёмек этигиз! Бу адам – къайда барса да, адамланы Къанунгъа къаршы, бизин халкъыбызгъа ва бу ибадатханагъа къаршы чыкъмагъа уйретеген адам. Гъали де ибадатханагъа греклени гелтирип, бу сыйлы ерни мурдарлады, – деп кычыра.

²⁹ Алда ону шагъарда эфесли Трофим булан бирче гёрген болгъан. Павел ону ибадатханагъа алып гелген деп ойлаша. ³⁰ Бютюн шагъар хозгъалышып йибере. Бары да якълардан гелип, халкъ жыйыла. Олар Павелни тутуп, ибадатханадан сюйреп къыргъа чыгъаралар. Арты булан шоссагъат къапуларын да бегителер. ³¹ Олар Павелни оьлтюрюп кюймагъа да сюелер. Шо заман бютюн Ерусалим хозгъалгъан деген хабар асгербашына етише. ³² О шоссагъат, асгерлерин ва асгербашларын алып, оланы уьстюне гелип етише. Асгербашын ва асгерлени гёргенде, хозгъалгъанлар Павелни токъалайгъанын токътаталар. ³³ Асгербашы ону тутуп туснакъ эте ва эки шынжыр булан бугъавласын деп буйрукъ бере. Сонг:

– Бу адам кимдир? Бу не этген? – деп сорай.

³⁴ Халкъны арасындан бирлери бир затны, башгъалары башгъа затны айтып кычыра. Къавгъаны кёбюнден ишни гъакъыкъатын билмеге болмай, асгербашы:

– Бу адамны бекликге етишдирсин, – деп буюра.

³⁵ Павел канзилеге етишгенде, бек басылмакъдан къара халкъ ону юрюмеге кюймай. Асгерлер ону гётерип юрюмеге борчлу бола. ³⁶ Халкъ:

– Огъар оьлюм! – деп кычыра.

³⁷ Асгерлер оьзюн бекликге алып гирегенде, Павел асгербашгъа:

– Сагъа бир зат сорамагъа яраймы? – дей.

– Сен грекче сёйлеймисен дагъы? ³⁸ Сен гъалиден бир аз алдын хозгъавул этген ва дёрт минг къачакъны да алып дангылгъа чыкъгъан мисрили тююлмюсен? – деп сорай о.

³⁹ – Мен Киликиядагъы Тарс шагъардан гелген бир ягъудимен. Мен шо агъамиятлы шагъарны вагандашыман. Магъа халкъны алдына чыгып сёйлемеге изну бер деп тилеймен, – деп жавап бере Павел.

⁴⁰ Асгербашы изну бергенде, Павел канзилени уьстюнде токътап, халкъгъа тынсын деп къолу булан ишара эте. Халкъ чув болуп тынып токътагъан заманда, о ягъудиче сёйлемеге башлай:

22 ¹– Къардашлар! Аталар! Гъали оьзюмню якълап мен сёйлежек затлагъа къулакъ асып къарагъыз, – дей о.

²Павелни оьзлер булан ягъудиче сёйлейгенин эшитгенде, олар дагъы да бек чув болуп токътайлар. О булай узата:

³– Мен Киликиядагъы Тарсада тувгъан бир ягъудимен. Мен мунда, бу шагъарда, Гамалиелни алдында тарбиялангъанман. Ата-бабаларыбызны Къанунуна мени тындырыкълы кюйде о уйретди. Сиз барыгъыз да бугюнлерде нечик бусагъыз, мен де шолай Аллагъа учун къасткъылып чалышагъанланы бири эдим. ⁴Раббибизни ёлун юрютегенлени мен оьлтюреген даражагъа ерли гъызарладым, эренлер булан къатынланы тутуп, туснакълагъа салдым. ⁵Буланы гертилигине дин къуллукъчуланы башчысы ва бары да оьр мажлис шагъатлыкъ этмеге болалар. Мен олардан, Исагъа иман салгъанланы такъсырламакъ учун Ерусалимге гелтирмеге деп, Шамда яшайгъан ягъуди къардашларыбызгъа язылгъан кагъызланы алып бардым.

⁶Шамгъа ювукълашып барагъан ёлумда тюшге таба, бирден кёкден таба бир нюр гелип, айланамны шавлаландырып къойду. ⁷Мен ерге йыгъылдым. Магъа: «Савул, Савул! Мени не учун гъызарлайсан?» – деген сени эшитдим. ⁸Мен: «Сен Кимсен, я Рабби?» – деп сорадым. О да: «Мен сен гъызарлайгъан назаретли Исаман», – деп жавап берди. ⁹Мени булангъылар нюрню гёрдюлер, амма магъа сёйлейгенни сесин эшитмедилер. ¹⁰«Я Рабби, мен не этейим?» – деп сорадым. Раббибиз магъа: «Туруп, Шамгъа бар. Сен этмеге герекли затлар сагъа онда айтылажакъ», – деп жавап берди.

¹¹Нюрню шавласындан мен бир затны да гёрюп болмайгъан болуп къалдым. Мени булангъылар, билегимни тутуп, Шамгъа гелтирдилер.

¹²Мени яныма ерли ягъудилени арасында абуру бар, динагълю ва Мусаны Къанунундан таймай юрюйген Гъанания деген бирев гелди. ¹³О магъа: «Къардашым Савул, гёзлеринг ачылсын!» – деп айтды. Шоссагъат мен ону гёреген болуп къалдым. ¹⁴О магъа булай айтды: «Аталарыбызны Аллагъы Оьзю сюегенни билмек, Муъминни гёрюп, Ону авзундан бир сес эшитмек учун, сени сайлады. ¹⁵Сен гёрген, эшитген затларынг учун бютюн инсанланы алдында Ону шагъаты болажакъсан. ¹⁶Гъали сен не къаравуллап токътагъансан? Тур, Ону атын тутуп, сувгъа чомдуртуп, оьзюнгню Аллагъгъа тапшурт, гюнагъларынгдан тазалан».

¹⁷Ерусалимге къайтып, ибадатханада дуа этип турагъанда, мен Раббибизни бир гъайран гёрюнюшде гёрдюм. ¹⁸О магъа: «Алгъаса. Тезлик булан Ерусалимден гет, неге тюгюл мунда Мени гъакъымдагъы сени шагъатлыгъынгни къабул этмежеклер!» – деп айтды. ¹⁹Мен: «Я Рабби, мен синагоглагъа барып, Сагъа иман салагъанланы токъалагъанны ва оланы туснакълагъа салгъанны бу адамлар билелер. ²⁰Сени шагъатын

Стефанны къаны тегюлеген заманда, мен онда токътап, ону оьлтюрмекни арив гёрдюм, ону оьлтюрегенлени опуракъларын сакълап турдум», – деп айтдым. ²¹Раббибиз магъа: «Бар, Мен сени йыракъгъа – ят халкъланы янына – йиберемен», – деп айтды.

Павел румлу асгербашыны янында

²²Бу сёзлени айтгъанча, халкъ Павелге тынглап тура. Шондан сонг буса: – Муну ер юзюнден ёкъ этмеге герек! Муну сав къоймагъа ярамай! – деп къычырып, къавгъа салмагъа башлай.

²³Адамлар къычыра, опуракъларын чечип ата, гъавагъа хум чача. ²⁴Асгербашы Павелге къаршы олар неге булай къычырагъанны себебин англамакъ учун:

– Ону бекликге элтсинлер. Къамучу булан тююп, сорав алсынлар, – деп буюра.

²⁵Ону къамучу булан тюймек учун байлайгъан заманда, Павел оьзюню янындагъы юз асгерни башчысына:

– Сизге Румну ватандашын гъеч бир дувансыз къамучуламагъа яраймы? – деп сорай.

²⁶Шону эшитген юз асгерни башчысы, шоссагъат минг асгерни башчысыны янына барып:

– Сен этеген не затдыр? Бу адам чы – Румну ватандашы, – дей.

²⁷Шонда асгербашы ону янына барып:

– Сен, гертилей де, Румну ватандашымысан? – деп сорай.

– Дюрмен, – дей Павел.

²⁸– Магъа шо ватандашлыкъны алмакъ учун, кёп акъча харжламагъа тюшдю, – дей асгербашы.

– Мен буса ватандаш болуп тувгъанман, – дей Павел.

²⁹Павелден сорав алмагъа гереклилер шоссагъат ону янындан таялар. Асгербашы буса Румну ватандашы болгъан Павелни тутуп байлагъаны саялы къоркъа.

Павел ягъудилени оьр мажлисини алдында

³⁰Артындагъы гюн асгербашы, ягъудилер Павелни не учун айыплайгъанын билмеге сююп, ону бугъавларын чече. О баш дин къуллукъчулагъа ва бютюн ягъудилени оьр мажлисине жыйылсын деп буюра. Павелни гелтиртип, оланы алдында эретургуза.

23 ¹Ягъудилени оьр мажлисини ортакъчыларына тикленип къарап, Павел:

– Къардашларым! Бугюнге ерли мен Аллагъны алдында таза наму-сум булан яшап гелгенмен, – дей.

² Дин къуллукъчуланы башчысы Гванания Павелни янында токътагъанлагъа ону авзуна урмагъа буйрукъ эте. ³ Шо заман Павел огъар:

– Сагъа Аллагъ урар, гъей экиюзлю! Сен мунда магъа Къанун булан дуван этмек учун олтургъансан, озюнг буса Къанунгъа къаршы чыгъып, магъа урмагъа буюрасан, – дей.

⁴ Ону янында токътагъанлар:

– Сен Аллагъныки болгъан дин къуллукъчуланы башчысын сёкмеге нечик боласан? – дей.

⁵ – Къардашлар! О дин къуллукъчуланы башчысы экенни мен билмедим. Сыйлы Язывларда: «Халкъны гъакимине къаршы яман сёйлем», – деп язылгъан чы, – дей Павел.

⁶ Ондагъыланы бир пайы саддукейлер, биревю пайы буса фарисейлер болгъанны англагъанда, Павел ягъудилени оър мажлисини ортакъчыларына кычырып:

– Къардашлар! Мен фарисейлени уланы фарисеймен. Магъа оылген адамлар тирилегенине инанагъаным саялы дуван этелер, – дей.

⁷ О булай айтгъанда, саддукейлер булан фарисейлени арасында эришивлюк башланып гете. Жыйын экиге бёлуне. ⁸ Саддукейлер не оълумден тирилмек, не малайиклер, не ругълар ёкъ затлар дейлер, фарисейлер буса буланы барын да къабул этелер. ⁹ Уллу къавгъа гётерилип гете. Фарисейлерден болгъан дин алимлери буса:

– Биз бу адамны гъеч бир яманлыгъын гёрмейбиз. Балики, гертиден де, ону булан ругъ яда малайик сёйлегендир? – деп эришелер.

¹⁰ Эришивлюкню ахыры токъалашгъа айлангъан заманда, асгербашы Павелни паралап къояр деп къоркъа. О асгерлеге гелип, Павелни жыындагъылардан чыгъарып алып, ону бекликге элтмеге буйрукъ эте.

¹¹ Артындагъы гече, Раббибиз Павелни янында токътап:

– Къоркъма! Ерусалимде сен Мени гъакъымда нечик шагъатлыкъ этдинг бусанг, Румда да шолай шагъатлыкъ этмеге герек болажакъсан, – дей.

Павелни оьлтюрмеге сюелер

¹² Эртен ягъудилер жыйылып, Павелни оьлтюрмей туруп, ашамай-ичмей турмагъа ант этелер. ¹³ Шолай ант этгенлени санаву къыркъдан артыкъ бола. ¹⁴ Баш дин къуллукъчуланы ва тамазаланы янына барып, олар булай дейлер:

– Биз Павелни оьлтюрмей туруп, бир зат да ашамай-ичмей турмагъа ант этгенбиз. ¹⁵ Эни ягъудилени оър мажлиси ва сиз, сайки, Павелни ишине янгъдан тындырыкълы кюйде къарамагъа герекбиз деп, ону сизин яныгъызгъа гелтирсин деп, асгербашына тилегиз. Биз буса, Павел мунда етишгинче, ону ёлда оьлтюрмеге гъазир болуп турарбыз.

¹⁶ Павелни къызардашыны уланы бу тилбирчиликни гъакъында эшитте. Бекликге гелип, о Павелге шону билдире. ¹⁷ Шо заман Павел, юз асгерни башчыларындан бирин чакъырып:

– Бу уланны минг асгерни башчысыны янына элт, муну огъар айтмагъа сюеген бир сёзю бар, – дей.

¹⁸ О да шо уланны асгербашыны янына алып гелип, огъар булай дей:

– Тутулгъан Павел, мени чакъырып: «Бу уланны минг асгерни башчысыны янына элт, муну огъар айтмагъа сюеген бир сёзю бар», – деп айтды.

¹⁹ Асгербашы, о уланны къолун тутуп, ону булан бир янгъа тайып:

– Сен магъа не айтмагъа сюесен? – деп сорай.

²⁰ О булай жавап бере:

– Ягъудилер, тангала Павелни ишине, сайки, янгъдан тындырыкълы кюйде къарамакъ учун, ону ягъудилени оър мажлисине алып гелтирсин деп, сагъа тилемере сёйлешип айланалар. ²¹ Амма сен олагъа инанма. Неге тюгюл де, къыркъдан да артыкъ адам къамагда къаравуллап тура. Павелни оьлтюрмей туруп, олар бир зат да ашамай-ичмей турмагъа ант этгенлер. Гъали олар гъазирленип, сени буйругъунгну къаравуллап токътап туралар.

²² Шо заман асгербашы:

– Магъа билдирген затынгны, вёре, биревге де айтмассан, – деп буварып, уланны йибере.

Павел Къайсариягъа йибериле

²³ Сонг о юз асгерни эки башчысын чакъырып, олагъа булай дей:

– Къайсариягъа гетмек учун, ашам сагъат тогъузгъа эки юз асгер, етмиш атлы ва окълары булангъы эки юз асгер гъазирлегиз. ²⁴ Павелни миндирип, Феликс гъакимни янына эсен-аман етишдирмек учун атлар онгарыгъыз. ²⁵ Булай бир кагъыз да яза:

²⁶ «Клавдий Лисийден кёп гъюрметли Феликсге салам. ²⁷ Бу адамны ягъудилер тутуп оьлтюрмеге айлангъан эдилер. Амма о румлу ватандаш экенни билгенде, мен асгерлер булан гелип етишип, ону къутгъардым.

²⁸ Олар ону не зат саялы айыплайгъаныны себебин билмеге сююп, мен ону ягъудилени оър мажлисине гелтирдим. ²⁹ Ону озлени Къанунуна байлавлу эришивлюклерде айыплайгъанын англадым, амма оьлтюрмек яда туснакъгъа салып сакъламакъ учун ону гъеч айыбы ёкъну билдим.

³⁰ Мен эшитген кюйде, бу адамны оьлтюрмеге тилбирчилик этип айланалар. Шо гъар гёре ону мен шоссагъат сени янынга йибердим. Бу адамны айыплайгъанлагъа барып сени алдында сёйлесин деп буюрдум».

³¹ Асгерлер, озлеге берилген буйрукъгъа гёре, шо гече Павелни Антипатридге етишдирелер. ³² Артындагъы гюн атлылар Павелни де алып

Къайсариягъа гетелер, къалгъан асгерлер буса бекликге къайталар. ³³Атлылар Къайсариягъа гелгенде, гъакимге кагъызны берип, Павелни де огъар тапшуралар. ³⁴Кагъызны охуп, гъаким Павел къайсы вилайетдан экенин сорай. О Киликиядан экени билгенде:

³⁵— Сени айыплайгъанлар гелген заманда, мен сагъа тынгларман, — дей.

Сонг Павелни Гъиродну беклигинде къаравуллар булан сакъласын деп буюра.

Павелни айыплайлар

24 ¹Беш гюнден сонг дин къуллукъчуланы башчысы Гъанания, бир нече тамазалар ва дуванда оланы якълап сёйлемеге герек Тертул деген бирев булан Къайсариягъа геле. Булар гъакимге Павелни не саялы айыплайгъанын билдирелер. ²⁻³Павелни чакъырып гелтиргенде, Тертул ону айыплап сёйлемеге башлай. О булай дей:

— Гъей гъюрметли Феликс! Толу даражада биз пайдаланып турагъан бу паряхатлыкъны ва сени гъакъыллы иш гёрююнгни натижасында ягъуди халкъны яшавун яхшылашдыргъан тюрленивлени биз гъар заман ва гъар ерде уллу разилик булан къабул этебиз. ⁴Сени кёп заманынгни алмас учун, сагъа хас болгъан рагъмулулукъ булан бизге бир аз заман тынгламакълыгъынгни тилейбиз. ⁵Бу адам бир питнечи ва дюньяны гъар еринде яшайгъан бары да ягъудилени арасына хозгъавул салагъан назарет дин агъымыны башчыларындан бириси экени биз токъташдыргъанбыз. ⁶Бу бизин ибадатханабызны мурдарламагъа да айланды. Шогъар гёре биз ону тутдукъ*. ⁸Павелден сорав алсанг, биз ону не саялы айыплайгъаныбызны озюнг де билмеге болурсан.

⁹Ягъудилер де огъар этилеген айыплавлар герти деп токъташдыралар. ¹⁰Гъаким Павелге сёйлесин деп ишара эте. Жавап бере туруп, Павел булай дей:

— Кёп йылланы боюнда сен бу ягъуди улкеде дуван этип турагъанынгни мен билемен. Шо саялы бек сююп озюнню якъламагъа гиришемен. ¹¹Мен Ерусалимге ибадат этмек учун гелгенли он эки гюнден артыкъ болмайгъанны токъташдырмагъа сагъа къыйын болмажакъ. ¹²Ибадатханада мени гъеч ким булан эрише туруп, я синагогда, яда шагъарны башгъа бир еринде халкъны арасына хозгъавул сала туруп гёрмегендир. ¹³Магъа къаплайгъан айыпланы да булар гъеч исбат этмеге болмаслар. ¹⁴Булар дин агъым деп айтагъан Ёлгъа гёре мен,

* 24:6-8 Бир-бир грекче къольязывларда «Озюбюзню Къанунубуз булан дуван этмеге сюйген эдик. ⁷Амма Лисий деген асгербашы гелип, муну бизин къолубуздан гюч булан чыгъарып алды. ⁸Муну айыплайгъанлагъа сени янынга гелсин деп буюрду» деген аятлар да ёлугъа.

гертилей де, аталарыбызны Аллагъына ибадат этегенимни сенден яшырмайман. Мусаны Къанунунда ва пайхаммарланы китапларында язылгъан бары да затлагъа иман саламан. ¹⁵Муъминлер, шолай да муъмин болмагъанлар тирилер деп, ягъудилер йимик мен де Аллагъа умут этемен. ¹⁶Шо саялы Аллагъны ва адамланы алдында намусум таза болсун учун, озюм де даим къаст этемен.

¹⁷Кёп йыллардан сонг жыйылгъан садагъаланы халкъыма бермек ва къурбанлар этмек учун, мен Ерусалимге гелдим. ¹⁸Мен тазаланыв адатны кютдюм ва ибадатханада ягъудилер мени шо ишлер булан машгул болуп турагъан заманда тапдылар. Мени айланамда халкъ ёкъ эди, низамсызлыкълар да болмады. ¹⁹Эгер магъа къаршы айтмагъа гъеч заты бар буса, мени айыплап, шо заман ибадатханада болгъан асиялы ягъудилер де сени алдында мунда токътамагъа герек эдилер. ²⁰Яда ягъудилени оър мажлиси менден сорав алагъан заманда, Мусаны Къанунуна къаршы мени не айыбымны тапгъанын гъали мунда барлар айтсынлар. ²¹Янгыз оланы арасында турагъанда, къычырып: «Оылген адамлар тирилегенине инанагъаным саялы, магъа дуван этелер», — деп айтгъан биргине-бир сёзюм, балики, мени айыбымдыр?

²²Раббибизни ёлу гъакъында яхшы англаву булангъы Феликс, оланы ишине къаравун бёлюп:

— Асгербашы Лисий гелгенден сонг, сизин ишигизге гёре дуван этермен, — дей.

²³О юз асгерни башчысына Павелге къаравул салып сакъламакъны, огъар енгилликлер болдурмакъны, къурдашларына ону тарыкъ-герегини гъайын этмеге къоймакъны буюра.

²⁴Бир нече гюнден сонг Феликс Друсила деген ягъуди къатыны булан геле. Павелни чакъыртып, о Иса Месигъге иман салмакъны гъакъында ону сёйлейгенине тынглай. ²⁵Павел муъминликни, озюн енгип сакълап болмакъны ва къыяматгюн болагъан Аллагъны дуван этивюнню гъакъында сёйлегенде, Феликс, къоркъуп йиберип:

— Бугюнге таман! Заманым болгъанда, мен сени дагъы да чакъыртарман, — дей.

²⁶Шону булан бирге о Павел озюне урушбат берип деп де умут эте. Шогъар гёре Феликс, Павелни заман-заман янына чакъыртып, ону булан лакъыр эте. ²⁷Арадан эки йыл обтген сонг, Феликсни орнуна Поркий Фест геле. Ягъудилеге ярамакъ учун, Феликс Павелни туснакъда сакълай.

Павел пачаны дуванын талап эте

25 ¹Гъаким болуп уьч гюнден сонг Фест Къайсариядан Ерусалимге гете. ²Баш дин къуллукъчулар ва ягъудилени абурлу адамлары, Павелге айыплар салмакъ учун, Фестни янына гелелер. ³Олар Фестге,

оьзлеге бир рагьму этип, Павелни Ерусалимге йиберсин деп бек тилейлер. Оьзлер буса ёлда Павелни оьлтюрмек учун алданокъ сёйлешген болгъан. ⁴Амма Фест:

– Къайсарияда Павелни къаравуллап сакълап тура, узакъ къалмай оьзюм де онда баражакъман. ⁵Олай буса сизин абурлу адамларыгъыздан гелип болагъанлары мени булан гелсин. Павелни этген терс иши бар буса, ону онда айыпласын, – деп жавап бере.

⁶Оланы янында сегиз яда он гюнден артыкъ турмай, Фест Къайсариягъа къайта. Артындагъы гюн барып дуванханада олтуруп, Павелни гелтирсинлер деп буйрукъ эте. ⁷Павелни гелтирелер. Ерусалимден гелген ягьудилер Павелни къуршап алалар. Огъар бир кёп авур айыпланы салалар, амма оланы исбат этип болмайлар. ⁸Сонг Павел оьзюн якълап булай дей:

– Мен я ягьудилени Къанунуна, я ибадатханагъа, яда Румну пачасына къаршы бир яман иш де этмегенмен.

⁹Амма Фест, ягьудилеге ярамагъа сююп, Павелге:

– Ерусалимге барып, сагъа этилеген бу айыплавлагъа гёре дуванны мен онда этгенни сюемисен? – деп сорай.

¹⁰Павел булай дей:

– Мен Румну пачасыны дуванын къаравуллап токътагъанман, дуван да магъа мунда этилмеге герек. Сен оьзюнг де яхшы билеген кюйде, мен ягьудилеге къаршы гьеч бир яман иш этмегенмен. ¹¹Эгер мен бир яман неде оьлюмге лайыкълы бир иш этген бусам, оьлюп гетмекден де баш къачырмайман. Эгер ягьудилер мени айыплайгъан яман ишлер мени уьстюмде ёкъ буса, бирев де мени оланы къолуна берип болмас. Мен Румну пачасыны дуванын талап этемен.

¹²Шо заман Фест, мажлис булан сёйлешип:

– Сен Румну пачасыны дуванын талап этесен, сен ону янына баражакъсан, – деп жавап бере.

Фест Агърипа пача булан сёйлей

¹³Бир нече гюнлерден сонг, Фестни гьюрметлемек учун, Агърипа пача Береника булан Къайсариягъа геле. ¹⁴Олар онда бир нече гюнлер къалалар. Фест, пачагъа Павелни ишин англата туруп, булай дей:

– Мунда туснакъда Феликс кююп гетген бир адам бар. ¹⁵Мен Ерусалимге баргъан заманда, ягьудилени баш дин къуллукъчулары ва тамазалары, айыплар салып, огъар дуван этмекни талап этдилер. ¹⁶Мен олагъа, айыплангъан гъар кимни шо адамны айыплайгъанлар булан бет-бетге тургъузмайлы ва огъар айыпдан якъланмакъ учун имканлыкъ бермейли, огъар дуван этмек румлуланы адаты тьюгюл деп жавап бердим. ¹⁷Олар мунда гелгенде, гьеч артгъа салмайлы, артындагъы гюн,

дуванны чакъырып, мен о адамны гелтирсин деп буюрдум. ¹⁸Айыплайгъанлар туруп бу адамны мен ёрайгъан бир терс ишин де гёрсетип болмадылар. ¹⁹Олар ону булан оьзлени дини гъакъында ва оьлген Иса деген биревню гъакъында эришивлюклер юрютдюлер. Павел буса О сав деп токъташдырды. ²⁰Бу жура масъалаланы нечик юрютмеге герегин билмейганиме гёре, мен огъар Ерусалимге барып, онда бу масъалагъа гёре дуван этилгенин сюймейми экен деп сорадым. ²¹Павел оьзюню ишине гёре Румну пачасы дуван этгенин талап этегени саялы, ону пачаны янына йибергинче, мунда сакъласын деп буйрукъ этгенмен.

²²Агърипа Фестге:

– Шо адамгъа мен оьзюм тынгламагъа сюер эдим, – дей.

– Тангала сен огъар тынгларсан, – дей Фест.

Павел Агърипа пачаны алдында

²³Артындагъы гюн Агърипа ва Береника, бек арив безенип, асгер-башлары ва абурлу адамлар булан бирче дуванханагъа гелелер. Фестни буйругъу булан Павелни гелтирелер. ²⁴Фест булай дей:

– Агърипа пача! Бизин булан мунда бар бары да адамлар! Сиз бу адамны гёресиз. Ерусалимдеги ва мундагъы ягьудилени барысы да, бу адамгъа байлавлу болуп мени яныма гелип, муну сав кюймагъа ярамай деп къычыра эди. ²⁵Амма мен оьлюм дуван этмеге чакъы о терс этген ишин тапмадым. О оьзюне Румну пачасы дуван этсин деп талап этгени саялы, ону йибермеге токъташдым. ²⁶Амма уллу пачагъа язмакъ учун, мени мекенли бир сёзюм де ёкъ. Шогъар гёре ону сизин алдыгъызгъа, айрокъда, Агърипа пача, сени алдынга гелтиргенмен. Бу ишге къаралгъан сонг, пачагъа язмагъа мекенли бир зат болур. ²⁷Мен ойлайгъан кюйде, айыбын чыгъармай туруп, туснакъны Румну пачасыны ягъына йибермеге тийишли тьюгюл.

26 ¹Агърипа Павелге: Сагъа оьзюнгню якълап сёйлемеге изну бериле, – дей.

Къолун оьрге гётерип, Павел оьзюн якълап сёйлемеге башлай:

²– Агърипа пача! Сени алдында ягьудилер мени уьстюме салагъан бары да айыплавлардан оьзюмню якълап сёйлемеге болагъаныма бугюн оьзюмню насипли гьисап этемен. ³Ягьудилени адатларын ва бары да эришивлю масъалаларын сен айрокъда яхшы билесен. Шо саялы магъа сабурулукъ этип тынгламагъынгны тилеймен.

⁴Яш йылларымдан башлап мен оьз халкъымны арасында, сонг буса Ерусалимде нечик яшагъанымны бары да ягьудилер яхшы билелер. ⁵Олар мени тезден танылар. Эгер шагъатлыкъ этмеге сюйсе, мен фарисей болгъанны ва бизин дин бёлюгюбюз къатты кюйде талап этеген ёлда

яшагъанымны токъташдырмагъа болурлар. ⁶ Бугюн буса Аллагъ ата-бабаларыбызгъа этген ваъда яшавгъа чыгъажагъын къаравуллайгъаным саялы, мен дуванны алдында токътагъанман. ⁷ Исрайылны он эки уланындан болгъан наслусу, гечеси-гюню булан Аллагъгъа къуллукъ эте туруп, шо этилген ваъданы яшавгъа чыгъагъанын къаравуллай. Муна шо саялы, гъей Агърипа пача, ягъудилер бугюн мени айыплайлар. ⁸ Аллагъ олюлени тирилтмеге болагъанын сиз неге инанмагъа ярамайгъан зат деп гысап этесиз?

⁹ Тюзю, назаретли Исаны атына къаршы ябушмакъ учун, кеп затны этмеге герек деп мен оюзюм де ойлаша эдим. ¹⁰ Ерусалимде мен шолай этме де этдим. Баш дин къуллукъчулардан ихтияр алып, мен Аллагъны халкъыны бир кеплерин туснакълагъа салдым ва оланы оылтюрегенде, олагъа къаршы тавуш бердим. ¹¹ Оланы имандан тайдырмакъ учун, бары да синагогларда олагъа кеп керенлер жаза бердирдим. Олагъа бакъгъан якъда мени очылюгом о даражада гючлю эди чи, оланы гызарламакъ учун, гъатта Ягъудеядан тышдагъы шагъарлагъа да бара эдим.

¹² Шо мурат булан бир керен мен баш дин къуллукъчуланы ихтияры ва тапшуруву булан Шамгъа да бардым. ¹³ Ёл уьстюнде тюшге таба вакъти, гъей Агърипа пача, мен кекден таба гелеген бир нюр гёрдюм. Ону гюнню шавласындан да гючлю ярыгъы мени ва мени булангъыланы шавлаландырып къойду. ¹⁴ Биз барыбыз да ерге йыгъылдыкъ. Мен: «Савул, Савул, Мени не учун гызарлайсан? Учу итти хынжалгъа багъып юрюмеге нечик къыйын буса, Магъа къаршы чыгъып юрюмеге де шолай къыйындыр», — деп ягъудиче сёйлейген бир сесни эшитдим. ¹⁵ Мен де: «Сен Кимсен, я Рабби?» — деп сорадым. О булай айтды: «Мен сен гызарлайгъан Исаман. ¹⁶ Гъали гетерилип, эретур. Мен сагъа, янгыз сен гёрген затланы тюгюл, энниден сонг Мен сагъа гёрсетежек затланы да къуллукъчусу ва шагъаты болсун деп гёрюндюм. ¹⁷⁻¹⁸ Ягъуди халкъдан ва ят халкълардан сени къутгъаражакъман. Ят халкълар гёзлерин ачсын, къарангылыкъдан ярыкъгъа ва иблисни гъакимлигинден чыгъып, Аллагъгъа бакъсын учун, Мен сени гъали оланы янына йибережекмен. Магъа иман салмакъ булан олар да гюнагъларындан тазаланмагъа ва Аллагъны халкъыны арасында болмагъа болсун учун, сени оланы янына йибережекмен».

¹⁹ Шогъар гёре, гъей Агърипа пача, мен кеклерден гёрюнгенине къаршылыкъ этме болмадым. ²⁰ Башлап Шамда, сонг Ерусалимде ва бютюн Ягъудеяда яшайгъанлагъа ва ят халкълагъа, гюнагъ ишлер этеген ёлдан тайып, Аллагъны ёлуна къайтып, гертиден де алышынгъанын гёрсетсин деп билдирип юрюдюм. ²¹ Шо себепден, ягъудилер мени ибадатханада тутуп, оылтюрмеге къаст этдилер. ²²⁻²³ Амма Аллагъ магъа кёмек этди, бугюн болгъунча да магъа кёмек этип тура. Ону кёмеги булан

мен мунда токътагъанман. Болажакъны гъакъында пайхаммарлар ва Муса Месигъ оылмеге ва биринчилей болуп оылюмден тирилмеге, О Оюзюню халкъына ва ят халкълагъа нюр яймагъа герек деп айтгъан. Шолай болма да болду. Мен шондан башгъа бир затгъа да бары да халкъны алдында шагъатлыкъ этмеймен.

²⁴ Павел оюзюн якълап булай сёйлеп турагъанда, Фест:

— Сен гъакъылынгъны тас этгенсен, Павел! Кеп охумакълыкъ сени гъакъылдан тайышдыргъан, — деп къычыра.

²⁵ — Мен гъакъылдан тайышмагъанман, гюрметли Фест. Мен янгыз гerti ва гъакъыллы сёзлер сёйлеймен. ²⁶ Агърипа пача бу жура ишлени яхшы биле. Мен ону булан тартынмай сёйлемеге боламан. Гъеч бир зат огъар билинмей къалмагъанына мен инанаман, неге тюгюл бары да болгъан зат бары халкъны гёз алдында болду. ²⁷ Агърипа пача, сен пайхаммарланы сёзлерине инанамысан? Билемен, инанасан, — дей Павел.

²⁸ — Мени шулай тез Исаны якъчысына айландырып къоярман деп эсинге гелеми? — дей Агърипа.

²⁹ — Тез болсун, геч болсун — башгъалыгъы ёкъ. Янгыз сен тюгюл, магъа тынглайгъанлар барысы да, бу шынжырлар булан бугъавланып тюгюл, мени йимик болсун деп, мен Аллагъгъа ялбараман, — дей Павел.

³⁰ Агърипа, Фест, Береника ва олар булан онда олтургъанлар туралар. ³¹ Ондан чыкъгъан заманда, олар оыз арасында:

— Бу адам оылтюрмеге яда туснакъгъа салып сакъламагъа тюшеген кюйде бир зат да этмеген, — деп сёйлейлер.

³² — Эгер бу адам Румну пачасыны дуванын талап этмей буса, муну буссагъат азат этип къоймагъа да яражакъ эди, — дей Агърипа Фестге.

Павел Румгъа йибериле

27 ¹Денгиз булан биз Италиягъа гетмеге токъташгъанда, Павелни ва бир-бир оызге туснакъланы Августну асгерлеринден Юлий денген юз асгерни башчысына тапшурдулар. ²Биз Адрамитосдан гелген гемеге минип ёлгъа тюшдюк. О Асия вилаятыны денгиз ягъалардагъы шагъарларына бара эди. Салоникден македониялы Аристарх да бизин булан эди.

³Артындагъы гюн Сайдангъа гелдик. Юлий Павелге яхшы къарады: огъар къурдашларыны янына бармагъа, олардан тарыкъ-герегин алмагъа къойду. ⁴Ондан чыгъып, къаршы эшеген еллерден къутулмакъ учун, Кипрни икъ янындан таба оытдюк. ⁵Киликия булан Памфилияны янындан юзюп оытюп, Ликиядагъы Мира шагъарына гелдик. ⁶Мунда Искендериядан гелип Италиягъа барагъан бир гемени табып, асгербашы бизин шогъар миндирди.

⁷ Бир нече гюнлер биз аста булан юздюк ва гьарангъа Книд деген шагъаргъа гелдик. Ел бизге къаршы уьфюре эди. Шо саялы дагъы ари ёлубузну узатып болмай токътадыкъ. Салмон деген бурунну бою булан Критни икъ янындан таба юздюк. ⁸ Гьарангъа ону янындан оьтген сонг, Ласея шагъарны ювугъундагъы Гёзел Кьолтукълар деп айтылагъан бир ерге гелдик.

⁹ Биз кёп заманны тас этдик. Оразаны гюню* де оьтгенге гёре, ёлну дагъы узатмакъ кьоркъунчу бола эди. Павел булай буварды:

¹⁰ – Гьей адамлар! Бу бизин сапарыбыз балагъгъа тарыжагъын билемен. Уьстюндеги юю булан гемебизни ва оьзюбюзню тас этмеклик бар. ¹¹ Амма асгербашы Павелни сёзлерине тынгламай, гемени юрютювчюсю ва еси айтагъанны этди. ¹² Денгиз кьолтукъ къышламакъ учун онгайлы ер тьогюл экени саялы, гемедегилени кёплери ондан денгизге ёл чыкъмагъа токъташдылар. Имканлы болса, олар Фениксге барып, онда къышламагъа хыял этдилер. Феникс буса – Критни къыбла-гюнбатыш ва темиркъазыкъ-гюнбатыш еллеринден сакълангъан бир кьолтугъу.

Гючлю алатолпан

¹³ Къыбладан таба юваш ел эшмеге башлагъанда, гемедегилер оьзлер къаравуллайгъан зат болду бугъай деп ойлашдылар. Олар гемени лабарын гётерди ва Критни ягъа бою булан юзмеге башладылар. ¹⁴ Узакъ къалмай Критден таба «Темиркъазыкъ-гюнтувуш ел» деп айтылагъан оьтесиз бек гючлю бир ел чыгъып гетди. ¹⁵ Бизин юзмеклигибиз толую кюйде елден асылы болуп токътады. Гемечилер гемебизни тийишли кюйде юрютюп болмай эди. Елге къаршы туруп болмагъанда, толкъунлар гемени суйген янына буруп алып гете эди. ¹⁶ Кавда деген гиччи бир атавну икъ янындан таба оьтгенде, къайыгъыбызны гьарангъа гётерип байлап бегитдик. ¹⁷ Ону гётергенден сонг, тьупден таба аркъанлар булан байлап, гемечилер гемени бегитди. Суртис деген сайлыкъгъа чыгъып къаларбыз деп кьоркъуп, олар лабар ташлады, сонг гемени ел алып юрюдю. ¹⁸ Артындагъы гюн алатолпан гётерилип тургъаны саялы, гемечилер гемени уьстюндеги юкню ташламагъа башлады. ¹⁹ Уьчюнчю гюн буса кьоллары булан гемени тарыкъ-герегин де ташлады. ²⁰ Кёп гюнлени узагъында не гюнеш, не юлдузлар гёрюнмеди. Гючлю алатолпан буса токътамай эди. Биз бу балагъдан къутуларбыз деп гьеч умут этмей эдик.

²¹ Адамлар хыйлы гюнлер ашсыз-сувсуз къалды. Шо заман Павел туруп булай айтды:

* 27:9 *Оразаны гюню* – ягъудилени гюнню башындагъы айрыча агъамиятлы гьисаплангъан гюню.

– Гьей адамлар! Мен айтгъангъа тынглап, Критден гетмеге тарыкъ тьогюл эдигиз. Шо заман бу балагълар ва зараллар болмажакъ эди. ²² Гъали буса мен сизин ругъдан тьошмей турмагъа чакъыраман. Сизин биригиз де оьлмежесиз, янгыз геме бузулажакъ. ²³ Бу гече мен Оьзюнюкю болгъан ва Оьзюне къуллукъ этеген Аллагъ йиберген малайик яныма гелип: ²⁴ «Кьоркъма, Павел! Сен Румну пачасыны алдында токътамагъа герексен. Сени булан бирче гемеде юзегенлени барысы да Аллагъны рагъмусу булан сав къалажакъ», – деп айтды. ²⁵ Шо саялы, гьей адамлар, ругъдан тьошмей туругъуз. Бары да зат магъа айтылгъан кюйде болажагъына мен Аллагъгъа инанаман. ²⁶ Биз къайсы буса да бир атавгъа чыгъып токътамагъа герекбиз.

²⁷ Он дёртюнчю гюн биз Адриа денгизде* юздюк. Гечортагъа таба гемечилер ювукъда бир къуру ер барны гьис этдилер. ²⁸ Теренликни оьлчегенде, къыркъ метрге ювукъ бар эди. Бир нечакъы замандан сонг бирдагъы оьлчедилер: энни отуз метрге ювукъ бар эди. ²⁹ Таш ярлагъа барып урунарбыз деп кьоркъуп, гемени артындан таба дёрт лабарны ташладылар ва тез-тез эртен болсун деп два этдилер. ³⁰ Гемечилер гемеден къачмагъа суйдюлер: олар гемени ал ягъындан лабар ташламагъа сюебиз деген зат булан сувгъа къайыкъны тьошюрмеге къарадылар. ³¹ Шо заман Павел асгербашына ва асгерлеге:

– Эгер олар гемеде къалмаса, сиз къутулуп болмассыз, – деди.

³² Шо заман асгерлер къайыкъны тутуп сакълагъан аркъанланы гесди, о да денгизге тьошюп гетди. ³³ Тангны алдында Павел, барыбызгъа да ашасын деп тилеп, булай айтды:

– Бу гьалда турагъаныбыз бугюн он дёртюнчю гюн. Шо гюнлени ичинде сиз бир зат да ашамагъансыз. ³⁴ Тилеймен сизге, бир зат сама ашагъыз. Сав къалмакъ учун, сиз ашамагъа герексиз. Сизин башыгъыздан бир тьок де тьошмежесиз.

³⁵ Шолай да айтып, Павел экмек гесек алып, барыны да алдында Аллагъгъа шюкюрлюк этип, сындырып ашамагъа башлады. ³⁶ Барысы да ругъланып, ашамагъа гиришдилер. ³⁷ Гемеде барысы да эки юз етмиш алты адам бар эди. ³⁸ Адамлар ашап тойгъан сонг, гемени уьстюндеги будайны тёгюп, ону енгил этмеге башлады.

³⁹ Ярыкъ болгъанда, гемечилер таныш тьогюл топуракъны гёрдюлер. Тек къайырчакъ бир ерни эс этип, бажарылса, гемени шонда багъып чыгарып токътатмагъа суйдюлер. ⁴⁰ Лабарланы уьзюп, оланы денгизде кюйдулар. Бир вакътини ичинде олар гемени эки янгъа бурагъан къалакъларын бегитеген аркъанларын чечдилер. Гиччи елкенни елге

* 27:27 *Адриа денгиз* – Орта денгизни Италия, Сицилия ва Греция пачалыкъларыны арасындагъы бир бёлюгоне бырынгъы заманларда шолай айта болгъан.

къаршы якъгъа бакъдырып, ягъагъа ювукълашма башладылар. ⁴¹ Геме, къайыр жыйылгъан бир ерге тюшюп, къуруда олтурду. Гючлю толкъунлар уруп, гемени арт ягъын сындырмагъа башлады.

⁴² Туснакъланы гъеч бириси де юзюп чыгъып къачмасын деп, асгерлер оланы олтюрюп къоймагъа суюдюлер. ⁴³ Амма асгербашы, Павелни къутгъармагъа суюп, асгерлени шо къастын къутмеге къоймады. О юзюп билегенлеге, башлап сувгъа тюшюп, юзюп къуру ерге чыкъмагъа буюрду. ⁴⁴ Къалгъанлагъа буса такъталаны устынде яда гемени сынгъан гесеклерини устынде озыню арты булан юзмеге буюрду. Шолайлыкъда, бары да къутулуп къуругъа чыкъды.

Мальтада

28 ¹ Къутулуп ягъагъа чыкъгъан сонг, биз бу атавну аты Мальта экенни билдик. ² Ерли халкъ бизин бек яхшы къаршылады. Бир токътавсуз янгур ява эди. Сувукъ экени саялы, олар от ягъа эдилер. Бизин де отда исинмеге чакъырдылар. ³ Павел, агъачлар жыйып, отгъа салды. Шонда отдан къутулмакъ учун, агъачланы арасындан чыгъып, бир йылан ону билегине илинип къалгъанын барысы да гёрдю. ⁴ Павелни билегине илинген йыланны гёрген заманда, ерли адамлар бир-бирине:

– Бу, шексиз кюйде, адам олтюрюген гишидир. Денгизден къутулса да, тийишли жазадан чы къутулмады, – деп сёйледилер.

⁵ Амма Павел йыланны силкип отгъа ташлады, озыне буса бир зарал да болмады. ⁶ Олар ону билеги шишер яда о олюп йыгъылар деп къаравуллай эдилер. Олар Павелге кёп заман къарап турдулар, огъар буса бир зат да болмады. Сонг бир-бирине:

– Бу бир аллагъдыр, – деп сёйлемеге башладылар.

⁷ Шо ерни ювугъунда атавну гъакими болгъан Публий деген адамны мюклери бар эди. Уьоне чакъырып, о бизин уьч гюнню узагъында къонакъ этип сыйлады. ⁸ Публийни атасы иссиликден ва къанкъурсакъдан авруп ята эди. Павел, ону янына гирип, дуа этип, устыне къоллары салып, ону сав этди. ⁹ Шону гёргенде, атавагъы башгъа аврувлулар да, ону янына гелип, сав болмагъа башладылар. ¹⁰ Атавну халкъы бизге кёп гьюрмет этди. Денгизге чыгъагъан вакътибизде бизин бары да тарыкъ-герек болагъан зат булан таъмин этди.

Румгъа гелив

¹¹ Уьч айдан сонг биз Искендериядан гелген, атавада къышны оьтгерген «Диоскур» деген бир геме булан денгизге чыкъдыкъ. ¹² Сиракузгъа гелип, уьч гюн онда къалдыкъ. ¹³ Ондан чыгъып, Региягъа гелдик. Бир гюнден сонг къыбла ел уьфюрмеге башлады. Экинчи гюн ПUTEОЛГЪА

гелдик. ¹⁴ Онда иман къардашларыбыз булан ёлукъдукъ. Олар бизин етти гюн оьзлени янында къалма рази этдилер. Сонг Румгъа гелдик. ¹⁵ Румдагъы иман къардашларыбыз, бизин гъакъыбыздан эшитип, ондан Аппий Майдангъа ва Уьч Кьонакъ уйге ерли бизин къаршыламагъа гелдилер. Оланы гёрген заманда, Павел Аллагъгъа шюкюрлюк этди ва ругъланды. ¹⁶ Румгъа гелгенде, Павелге сакълайгъан къаравулу да булан бирге айры яшама изну берилди.

Павел Румда Сююнч Хабарны билдире

¹⁷ Уьч гюнден сонг Павел ягъудилени арасындан абурлу адамланы бир ерге чакъыра. Олар жыйылгъан заманда, булай дей:

– Къардашлар! Мен халкъыбызгъа ва ата-бабаларыбызны адатларына къаршы гъеч бир зат этмесем де, Ерусалимде тутулуп туснакъ этилип, румлуланы къолуна берилдим. ¹⁸ Олар менден сорав алдылар. Олюм дуван этмеге чакъы бир гюнагъым да ёгъу саялы, мени азат этмеге суюдюлер. ¹⁹ Амма ягъудилер шогъар къаршы чыкъдылар, мен де Румну пачасыны дуванын талап этмеге борчлу болдум. Амма мен халкъым гъеч айыплы деп айтмайман. ²⁰ Шо саялы сизин булан ёлукъмагъа ва сёйлемеге суюп, мен сизин мунда чакъыргъанман. Сиз Исрайылны азат этежек деп инангъан Месигъе умут байлагъаным учун, мен муна бу шынжырлар булан бугъавлангъанман.

²¹ Олар да огъар булай дей:

– Сени гъакъынгдан биз Ягъудеядан кагъызлар алмадыкъ. Иман къардашлардан гъеч бириси де мунда гелип бизге бир зат да билдирмедиде яда сени устынгден бирев де бир яман сёз де сёйлемеди. ²² Амма сени къаравларынгны гъакъындан биз сенден озынгден эшитмеге сюебиз, неге туююл гъар ерде бу дин бёлюкге къаршы эришивлюклер юрюлегени бизге белгили.

²³ Павелге бир гюн белгилеп, кёп адамлар о яшайгъан уйге ону янына гелелер. Павел де эртенден ашам болгъунча олагъа Аллагъны гъакимлиги гъакъда англата ва шагъатлыкъ эте. Мусаны Къанунуна ва пайхаммарланы китапларына асасланып, оланы Исагъа иман салдырмагъа къаст эте. ²⁴ Ону сёзлерине бирлери инаналар, бирлери буса инанмайлар. ²⁵ Бир-бири булан разилешип болмай, адамлар гетип барагъанда, Павел олагъа булай сёзлени сёйлей:

– Ешая пайхаммардан таба Аллагъны Ругъу сизин ата-бабаларыгъызгъа булай гъакъ сёзлени айтгъан:

²⁶ *Бу халкъны янына барып айт: сиз тынглап туражакъсыз, амма англамажакъсыз; къарап туражакъсыз, амма гёрмежексиз.*

²⁷ *Неге туююл де, бу халкъны юреги ташгъа дёнген, оланы къулакълары гъаран эшите ва олар гёзлерин юмгъанлар.*

*Ёгъесе, гёзлери булан гёрер эди, кбулакълары булан эшитер эди,
юреги булан анлар эди, Магъа багъар эди ва Мен оланы
сав этер эдим.*

²⁸ Шо саялы Аллагъны къутгъарыву гъакъындагъы хабар ят халкъла-
гъа да йиберилген. Олар да шо хабарны эшитежеклер! Сиз шону бил-
генни сюемен. [²⁹]*

³⁰ Павел оъюнню харжы булан Румда дагъы да эки йыл яшай ва
янына гелгенлени барысын да къабул эте. ³¹ О адамлагъа Аллагъны
гъакимлигин гъеч пуршавсуз ва тартынмайлы билдирип, Раббибиз Иса
Месигъни гъакъында англатып тура.

---

* 28:29 Бир-бир грекче къольязывларда «Бу сёзлени эшитген заманда, ягъудилер
бир-бири булан кёп эрише туруп чыгъып гетелер» деген аят да ёлугъа.

Румдаггылагъа язылгъан кагъыз

Павел ягъуди алим болса да, оъзюне Месигъ гёрюнгенде, ону якъчысы болуп къала. Янгы Разилешивню къанунуна гирген кагъызланы кёбюсюн о язгъан. Шо кагъызларында о Иса Месигъге иман салывну аслу маънасы гъакъда айта, Исаны биринчи якъчыларыны алдында тувулунгъан соравагъа жавап бере. Исаны Румдаггы якъчыларына язылгъан кагъызны маънасы да шолой. Кагъызны Павел ят халкълагъа Сююнч Хабарны билдирмек учун чыкыгъан сапарында, Коринф деген шагъардаггы вакътисинде язгъан.

Павелни кагъызында Месигъге иман салывну кюрчюлери бютюн ва ёрукълу кюйде бериле. Мунда Павел Аллагъа къаршы баш гёттерген ва Ону буйрукъларын гери ургъан адамланы гъалын суратлай. Адамлар этген ва этип де турагъан ишлери саялы Аллагъа олагъа тезден арт бермеге болур эди. Амма О шолой этмей, гъатта оъзлер лайыкълы тюгюл буса да, олагъа бек къыйматлы савгъат бере: Месигъ инсанлар этген гюнагълагъа тийишли такъсырны Оъзюню бойнуна алгъан сонг, Кёклердеги Атабыз оланы барын да авлетлеридей къабул этме гъазир. Шо савгъатны иман салып къабул этген гъар кимни янгыз гюнагълары гечилип къалмай, ону Аллагъ толу кюйде къабул эте ва о Аллагъ буланггы даимлик яшавгъа ес болуп токътай. Шо затны Исаны якъчысыны бютюн яшавуна тиеген бек агъамиятлы таъсири бар.

Ягъуди алим гъисапда, Павел тувмадан оъзю булан байлавлу болгъан ягъудилеге айрыча тергев бакъдыра. Павел оланы Исагъа иман салыв булан байлавлу ойларын тындырыкълы кюйде хасиятлай.

Бу кагъызын Павел рагъмулу таклифлер ва Исаны якъчылары нечик яшама тарыкъ деген масъалагъа байлавлу пикирлешивю булан тамамлай: Аллагъ инсанланы суюе, шо саялы да олар ювукъларын суюмей болмай.

Башлапгы саламлар

1 ¹Иса Месигъни къуллукъчусу, элчи болма чакъырылгъан, Аллагъны Сююнч Хабарын билдирмек учун танглангъан мен Павелден саламлар! ²Оъзюню пайхаммарларындан таба Сыйлы Язывларда Аллагъ алданокъ ваъда этген бу Сююнч Хабар ³Ону Уланыны гъакъындадыр. Инсанлыкъ ягъын айтса, о Улан Давутну наслусундан тувгъан. ⁴Оъзюню Ругъу булан Аллагъ бизин Раббибизни, Иса Месигъни, оълумден тирилтген заманда, О уллу къудрат булан Аллагъны Уланы деп билдирилген эди. ⁵Оъзюню атыны макътавлугъу учун бары да халкъланы Иса Месигъге иман салдырмагъа ва тынглатмагъа деп, мен Ондан элчиликни савгъатын алдым. ⁶Шо халкъланы арасына сиз де, Иса Месигъники деп болма чакъырылгъанлар да, гиресиз.

⁷Мен, Павел, сизге, Румдагъылагъа барыгъызгъа да, оъзлени Аллагъ сюеген ва Оъзюню халкъы болма деп чакъыргъанлагъа, язаман. Атабыз Аллагъдан ва Раббибиз Иса Месигъден сизге рагъму ва парахатлыкъ болсун.

Павелни шюкюрлюк дуасы

⁸Инг башлап барыгъыз да учун Иса Месигъден таба Аллагъгъа шюкюр этемен, неге тюгюл гъали сизин иманыгъыз бютюн дюньягъа белгили болду. ⁹⁻¹⁰Уланыны Сююнч Хабарын билдиригде Оъзюне мен гъакъ юрегим булан къуллукъ этеген Аллагъны шагъатлыгъы булан гъар этеген дуамда сизин эсге алып тураман. Аллагъны буйругъу булан сизин яныгъызгъа энни сама да бир гелмеге насип болсун деп, даим дуа этемен. ¹¹Неге тюгюл де, мен сизге гелтирежек ругъ савгъатны сизин булан бълмек учун, сизин гърме гъасиретмен. ¹²Мен айтагъаным, эгер де сизин арагъызда болсам, биз оъзюбюзню иманыбыздан таба бир-бири-бизге – мен сизге, сиз буса магъа – аркъа таяв болма болажакъбыз.

¹³Къардашларым! Ят халкъланы арасында этген ишимни натижаларын гърдюм. Сизин арагъызда да этген ишимни натижаларын гърмек учун, бир хыйлы керенлер яныгъызгъа гелмеге сюйдюм. Сиз шону билгенигизни сюемен. Амма гъалиге ерли де шогъар не буса да бир зат пуршав этип турду. ¹⁴Греклени ва башгъа халкъланы, билимлилени ва билимсизлени – бары да халкъланы алдында мени борчум бар. ¹⁵Шогъар гере Румда яшайгъан сизге де Сююнч Хабарны билдирмекни чыдамсыз кюйде къаравуллайман.

¹⁶Мен Сююнч Хабардан илыкъмайман чы! Неге тюгюл де, о иман салагъан гъар гишини, инг башлап ягъудилени, сонг буса ят халкъланы къутгъарылыву учунгъу Аллагъны къудратыдыр. ¹⁷Неге тюгюл де, шо Сююнч Хабар Аллагъ бизин иманыбызны башындан ону камиллик

даражасына ерли нечик къабул этегенин гърсете. Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик: «Имандан таба Аллагъ къабул этгенлер яшап къалажакълар».

Аллагъны жазасы

¹⁸Яман ишлери булан гъакъ гертиликни таптайгъан инсанланы гъар къайсы гюнагъ ва яман ишлерине де кеклерден Аллагъны жазасы тюше. ¹⁹Аллагъны гъакъындагъы гъакъ гертиликни тарыкъ чакъысы адамлагъа белгили. Шону олагъа Аллагъ Оъзю ачыкъ этди. ²⁰Дюнья яралгъандан берли Аллагъны гезге гърюнмейген белгилерин, демек даимлик къудратын ва Аллагълыгъын гъакъыл булан англамагъа бола. Шолар О яратгъан бары да затларда гърюнют тура. Шогъар гере шо адамлар Аллагъны алдында айыплы къала. ²¹Аллагъны гъакъында билегени болса да, олар Огъар тийишли болагъан кюйде гърюмет ва шюкюр этмедилер. Шону орнуна олар тарыкъсыз бир бош пикрулагъа тюшдюлер ва оланы англавсуз юреклерин къарангылыкъ къуршады. ²²Оъзлени гъакъыллыбыз деп гъисап этип, олар гъайгевлер болуп чыкъдылар. ²³Гъар даим де бар болгъан Аллагъгъа сужда этегенни орнуна оълумге тарылагъан инсанны, къушланы, дерт аякылы гъайванланы ва ерде сюйке-леген жанланы келпетлерине ошайгъан затлагъа сужда этдилер.

²⁴Шо саялы Аллагъ, оланы мурдар къастларыны ихтиярында къююп, бир-бирини къаркъараларын мурдарлайгъанына пуршав этмедилер. ²⁵Олар Аллагъны гъакъындагъы гъакъ гертиликни ялгъангъа алышдырдылар, Яратгъаныбызны орнуна О яратгъан затлагъа къуллукъ этдилер. Аллагъ буса даимлик макътавгъа лайыктыдыр. Амин.

²⁶Шо саялы Аллагъ оланы оъзлени биябур напслары булан къююп къойду. Оланы къатынлары эркеклер булан этеген ювукълукъларын къатынлар булангъы табиятгъа къаршы ювукълукъларгъа алышдырдылар. ²⁷Эркеклер де, къатынлар булан этеген ювукълукъларын къююп, бир-бири булангъы табиятгъа къаршы ювукълукъларын юрютдюлер. Олар башгъа эркеклер булан пасат ишлер этмеге башладылар. Шо пасатлыгъы саялы олар оъзлени къаркъараларын лайыкты болгъан такъсыргъа тарытып токътадылар.

²⁸Олар Оъзюн къабул этме герекли деп гъисапламагъаны саялы, Аллагъ оланы пасат гъакъылы булан башалман къююп къойду, олагъа этме ярамайгъан затланы этме де къойду. ²⁹Бу адамлар гъар тюрлю гюнагълардан: пасатлыкъдан, гъилла-макюрден, ачгезлюкден, ачувдан, гюнчюлюкден, олтюрювчюлюкден, къалмагъалчылыкъдан, ялгъандан, писликден толгъан. ³⁰Олар айтды-къуйтдуну юрютелер, бугътан этелер, Аллагъны сюймейлер, башгъаланы хатирин къалдыралар, макътаналар, башгъалагъа яманлыкъ этелер, ата-анасына тынгламайлар. ³¹Олар

англавсузлар, берген сёзюнде турмайлар, биревге де яхшылыкъ ва рагъму этмейлер. ³²Аллагъны Къанунуна гёре шолай ишлер булан машгъул болагъанлар оylumге лайыкълы экенни билсе де, олар янгыз шолай этелер ва шо ёлда юрюйлер, башгъалар шолай этегенни де арив гёрелер.

Аллагъны адилли дуваны

2 ¹Сен озгелени айыплайгъанда, озюнг айыплы боларсан. Сен озгелени айыплайгъанда, оз-озюнгни айыплайгъан боласан, неге тюгюл де озюнг де тап шо кюйде иш гёресен чи. ²Биз булай ишлер булан машгъул болагъанлагъа къаршы Аллагъны адилли дуваны барны билебиз. ³Булай ишлер булан машгъул болагъанланы айыплап, озю де шолай ишлени юрютеген гъей адам! Сен озюнг Аллагъны дуванындан къутулуп болурман деп, гертилей де, эсинге гелеми? ⁴Балики де, сен Ону зор рагъмусун, сабурлугъун ва чыдамлыгъын гёрюп ярамайсандыр? Аллагъны рагъмусу сени товба этивге бакъдырагъанын сен англамаймысан дагъы?

⁵Амма сен хырчасан, товба этмеге де сюймейсен. Аллагъны жазасы берилеген гюнюне сен озюнге жазаны хазналарын жыясан. Шо гюн Аллагъны адилли дуваны этилежек. ⁶Шо гюн Аллагъ гъар кимге озюню амалларына гёре бережек. ⁷Даим этеген яхшы ишлери булан макътавлукъну, гъюрметни ва оылмесликни ахтарагъанлагъа О даимлик яшав бережек. ⁸Амма янгыз оз пайдасыны гъайындагъылагъа, гъакъ ёл булан юрюмейгенлеге ва яманлыкъны ёлун танлагъанлагъа буса Аллагъ Озюню къазаплавун ва жазасын гёрсетежек. ⁹Яман ишлер этеген гъар адамгъа – биринчилей ягъудилеге, сонг ят халкълагъа, О къайгъы ва азап гелтирежек! ¹⁰Яхшы ишлер этеген гъар адамгъа буса – биринчилей ягъудилеге, сонг ят халкълагъа, Аллагъ макътавлукъ, гъюрмет ва парахатлыкъ бережек! ¹¹Аллагъ дуван этегенде, гъеч биревню айырмай.

¹²Мусаны Къануну ёкъ тура гюнагъ иш этегенлер къанунсуз оylum де гетежек. Къанунну да биле туруп гюнагъ иш этегенлеге Къанунгъа гёре дуван этилежек. ¹³Аллагъ Къанунгъа тынглайгъанланы тюгюл, Къанунгъа тынглап, ону кютегенлени къабул этежек. ¹⁴Битимине гёре юрюй туруп, Мусаны Къануну ёкъ ят халкълар Къанун буюрагъан затны эте буса, Къануну болмаса да, олар озлер озлеге къанундур. ¹⁵Шону булан олар Къанунну талаплары озлени юреклеринде язылгъанны гёрсетелер. Оланы бир-бирини ишлерин не айыплайгъан, неде арив гёреген намусу ва пикрулары шогъар шагъатлыкъ эте. ¹⁶Мен билдиреген Сююнч Хабаргъа гёре, Аллагъ инсанланы яшыртгъын ишлерине ва ойлларына Иса Месигъден таба дуван этеген къыяматгюн муна шолай болажакъ.

Ягъудилер ва Мусаны Къануну

¹⁷Балики, сен озюнгни ягъуди гысап этесендир. Сен Къанунгъа аркъа таяп, Аллагъ булан макътанасандыр. ¹⁸Аллагъ не сюегенни сен билесендир. Къанундан уйренип, яхшыны ямандан айырып бажарасандыр. ¹⁹Сокъурланы башын тутуп юрюмеге ва къарангылыкъдагъылар учун ярыкъ болмагъа боламан деп инанасандыр. ²⁰Англавсузланы насигъатчысы ва билимсизлени муаллими болуп боламан деп гысап этесендир. Неге тюгюл де, билимни ва гъакъ гертиликни гюзгюсю болгъан къанунунг бар саялы, шо къылыкълар сенде бар деп инанасандыр.

²¹Шолай болгъанда, башгъаланы уйретеген сен бир башлап озюнгни озюнг неге уйретмейсен дагъы? Урчулукъгъа къаршы чыгъасан. Озюнг буса урлаймысан? ²²Зина этегенлеге къаршы чыгъасан. Озюнг буса зина этемисен? Ялгъан аллагъланы гёрюп ярамайсан. Озюнг буса ибадатханаланы ичиндеги затланы урлаймысан? ²³Къанунубуз бар деп макътанасан. Озюнг буса, Къанунну бузуп, Аллагъны биябур этемисен? ²⁴Сыйлы Язывларда: «Сиз саялы ят халкъланы арасында Аллагъны атына капирик этиле», – деп язылгъан.

²⁵Къанунну кюте бусанг, сюннет пайда берир. Эгер сен Къанунну буза бусанг, сюннетни бир маънасы да болмас. ²⁶Эгер ят халкълардан бирев Къанунну талапларын кюте буса, о сюннет этилмеген буса да, сюннет этилген деп гысап этилмесми? ²⁷Сюннет этилмеген, тек Къанунну кютеген адам сизин язылгъан Къанунугъуз бар саялы ва сюннет этилгенигиз саялы, тек Къанунну бузагъаныгъыз саялы, сизге дуван этежек.

²⁸Неге тюгюл де, тышдан ягъуди болгъан герти ягъуди тюгюлдюр. Тап шо кюйде, тышдагъы, къаркъарадагъы сюннет де, герти сюннет тюгюлдюр. ²⁹Янгыз ичинден ягъуди болгъан адам, демек язылгъанына гёре этилгени тюгюл, Аллагъны Ругъуна гёре юреги сюннет этилгени герти ягъудидир. Шолай адам инсанлардан тюгюл, Аллагъдан макътав къазанар.

3 ¹Ягъуди болмакъны не артыкълыгъы бар? Яда сюннет этилмекни не пайдасы бар? ²Гъар-бир якъдан алгъанда, оланы артыкълыгъы кёпдюр. Инг биринчиси, Аллагъны каламы ягъудилеге аманат этилгенликдидир. ³Эгер де оланы бирлери Аллагъгъа амин болмагъан буса не болур? Оланы оз аминсизлиги Аллагъны аминлигин дагъытып болурму дагъы? ⁴Озокъда, болмас! Бары да адамлар ялгъанчы буса да, Аллагъ гъар заман да айтгъан сёзлерине амин болур. Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

Аллагъ, эгер де дувангъа чыкъсанг, Сен бары да сёзлерингде тюз болуп чыгъажакъсан ва оыр болуп токътажакъсан.

⁵Амма эгер де бизин бютюн адилсизлигибиз Аллагъны адиллигин дагъыдан-дагъы ачыкъ эте буса, шо заман биз не айтарбыз? Аллагъ бизин

такъсырлай буса, балики де, О адилсиздир? (Мен инсанлардай пикир этемен.) ⁶Озокъда, тююл! Олай буса, Аллагъ дюньягъа нечик дуван этип болур? ⁷Мени ялгъанымдан таба Аллагъны гъакъ гертилиги арта буса ва о да Ону макътавлугъун артдыра буса, магъа бир гюнагълы адамгъа йимик не учун дуван этилмеге герек дагъы? ⁸Балики, яхшылыкъ кѣп болсун учун, биз яманлыкъ этме герекбиздир? Биз лап шолой уйрете деп кѣплер бизин айыплама да къарайлар. Шолай айтагъанлар гъакъ кюйде такъсырланмагъа тийишли.

«Муъмин болгъан гъеч бирев де ёкъ»

⁹Шолай болгъанда, биз, ягъудилер, тизив гъалдабызмы экен? Бир янгыз да тююлбюз. Суюсе ягъудилер болсун, суюсе ят халкълар болсун – барысы да бир йимик гюнагъны таъсирини тюбюнде экенни биз айтгъан эдик. ¹⁰Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде,

Муъмин болгъан гъеч бирев де ёкъ, бирев сама да ёкъ.¹¹ Англаву булангъы гъеч бирев де ёкъ; Аллагъны ахтарагъан бирев сама да ёкъ.

¹² *Бары да гъакъ герти ёлдан тайышгъан, биревню де бир затгъа да гъеч пайдасы ёкъ. Яхшылыкъ этеген бирев де ёкъ. Бирев де, бир адам да!*

¹³ *Оланы тамагъы ачылгъан табут йимик, тили ялгъан сѣйлей, эринлеринде буса йыланни агъусу бар.¹⁴ Оланы авузлары налатдан ва аччы сѣзден толгъан.*

¹⁵ *Ольтюрмекни олар чѣнге де багъаламай.¹⁶ Олар къайда барса да, дагъытылыв ва къайгъы гелтирелер.¹⁷ Парахат ёллар олагъа белгили тююл.*

¹⁸ *Олар Аллагъдан къоркъмайлар.*

¹⁹Бир де озлер озлени якълап болмасын учун ва бютюн дюнья Аллагъны алдында жаваплы болсун учун, бу ерде Къанун айтагъан бары да зат шо Къанунгъа таби болагъанлагъа тиегенни биз билебиз.

²⁰Бирев де озюн Аллагъ къабул этер йимик Къанунну ишлерин кютюп болмас. Къанун бизге янгыз гюнагъ не зат экенни билдире.

Аллагъ инсанланы не затдан таба къабул этер?

²¹Аллагъ бизге инсанланы къабул этеген ёлун гѣрсетди. Шо ёл буса Къанунну кютмекликден асылы тююлдюр. Къанун ва пайхаммарлар шону гъакъында шагъатлыкъ этдилер. ²²Аллагъ инсанланы Иса Месигъе салгъан иманындан таба къабул этер. О Месигъе иман салгъанланы барын да къабул этер, неге тююл де инсанланы арасында бир башгъалыкъ да ёкъдур. ²³Неге тююл де, бары да инсанлар гюнагъ иш этген ва Аллагъны нюрюню макътавлугъундан магърюм къалгъан. ²⁴Амма Аллагъ

бизин Оюзюню зор яхшылыгъындан, Иса Месигъден таба азат эте туруп, къабул эте. ²⁵Бизин гюнагъларыбыз саялы къурбан болсун деп, Аллагъ Ону инсанланы янына йиберди. Огъар иман салгъанланы барыны да гюнагълары гечилежек. Аллагъ шону Оюзю адилли экенин гѣрсетмек учун этди. Алда Аллагъ этилген гюнагъ ишлени узакъ чыдамлыкъда такъсырсыз кююп тура эди. ²⁶Аллагъ кѣп заман сабурулыкъ этип турду. Шону Оюзю гъали де адилли экенни исбат этмек учун ва адилли болмакъ булан Исагъа иман салагъан гъар адамны къабул этегенин гѣрсетмек учун этди.

²⁷Олай буса, бизин макътанмагъа не себебиз бар дагъы? Шогъар гъеч себеп ёкъдур! Балики, Къанунну талапларын кютегенибиз булан макътанмагъа болабыздур? Гъеч болмайбыз! Къанунну талапларын кютегенибиз булан тююл, янгыз иманыбыз булан макътанмагъа болабыз.

²⁸Инсан Къанунну юртегенине къарамайлы, Аллагъ ону имандан таба къабул эте деп токъташдырабыз биз. ²⁹Аллагъ янгыз бир ягъудилени Аллагъымы дагъы? О ят халкъланы да Аллагъы тююлмю? Озокъда, О ят халкъланы да Аллагъыдыр. ³⁰Аллагъ бирдир. О ягъудилени де имандан таба, ят халкъланы да имандан таба къабул этер. ³¹Булайлыкъда, биз Къанунну иман булан инкар этебизми? Гъеч этмейбиз! Биз иманыбыз булан Къанунну беклешдиребиз.

Ибрагъим гѣрсетген уягъю

4 ¹Бизин, ягъудилени, атасы болгъан Ибрагъимни гъакъында не билебиз деп айтмагъа болабыз экен? ²Эгер де Аллагъ этген ишлери саялы Ибрагъимни къабул этген болгъан буса, о шо ишлери булан окътем болмагъа болар эди. Амма о Аллагъны алдында окътем болмагъа болмагъан. ³Сыйлы Язывларда не деп айтыла? «Ибрагъим Аллагъгъа иман салды, шо саялы Аллагъ ону къабул этди», – деп айтыла.

⁴Ишлейген адамгъа гъакъ савгъат болуп токътамай. Шо гъакъ огъар тийишлидир. ⁵Гюнагъланы гечеген Аллагъгъа иман салагъан гиши муъмин ишлери саялы тююл, иманы саялы къабул этилер. ⁶Этеген ишлерине къарамайлы, Аллагъ Оюзю къабул этеген адамны насиби гъакъында Давут да булай айтды:

⁷ *Насиплилердир айыплары тайдырылгъан ва гюнагълары гечилген адамлар!*

⁸ *Насиплидир озюню гюнагъларын Аллагъ гъысапгъа алмайгъан адам!*

⁹Бу насип янгыз ягъудилер учунму яда ят халкълар учун да дюрмю? Биз: «Ибрагъим Аллагъгъа иман салды, шо саялы Аллагъ ону къабул этди», – деп айтгъан эдик. ¹⁰Къачан къабул этилди? Сюннет этилген сонгъ этилдими, яда сюннет этилгинче этилдими? Сюннет этилгенден сонгъ тююл, сюннет этилгинче къабул этилди! ¹¹Аллагъ Ибрагъимге сюннет этив адатны берди. Шо адат Аллагъ ону къабул этгенни белгилей эди.

Имангъа гёре буса Аллагъ Ибрагимни сюннет этилгенче де къабул этген эди. Шо саялы да, оьзлер сюннет этилмесе де, Ибрагим Аллагъгъа иман салагъанланы барысыны да ругъ атасыдыр. Аллагъ оланы иманы саялы къабул этер. ¹²Ибрагим де сюннет этилген ягъудилени атасыдыр. Амма барысыныки де тююл, янгыз сюннет этилгинче оьзю юрюген иманны ёлу булан юрююген ягъудилени атасыдыр.

¹³Аллагъ Ибрагимге ва ону наслуларына дюньяны бермеге ваьда этди. Ваьда да Къанунну кютюв булан тююл, имангъа гёре Аллагъ къабул этегенлик булан байлавлу болгъан. ¹⁴Эгер Къанунгъа гёре яшайгъанлар Ибрагимни варислери бола буса, иман бир бош ва ваьда бир таьсирсиз затлар болур эди. ¹⁵Неге тююл де, Къанунну бузув Аллагъны къзапландыра. Къанун ёкъ ерде буса Къанунну бузув да ёкъдур.

¹⁶⁻¹⁷Шолайлыкъда, Аллагъны ваьдасы инсанлагъа иманы саялы бериле. Шо ваьда Ибрагимни бары да наслуларына уллу савгъатдыр. Шо ваьда янгыз Къанунгъа гёре юрююгенлеге тююл, Ибрагим йимик иманы булан яшайгъан гъар гишиге бериле. Аллагъны алдында Ибрагим бизин барыбызны да атабыздыр. Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде: «Мен сени бир кёп халкъланы атасы этдим». Ибрагим оьлюлени тирилтеген ва бар болмагъан бары да затны бар этеген Аллагъгъа иман салды.

¹⁸Гъеч бир умут ёкъ буса да, Ибрагим Аллагъгъа умут этип, иман салды. Шо саялы о: «Сени наслуларынг гысапсыз кёп болажакъ», — деп Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде, кёп халкъланы атасы болду. ¹⁹Юз йылына ювукълашса да, къаркъарасыны гъеч къудраты къалмагъанын ва Сара да яш тапмакъ учун бек къарт болгъанны англаса да, ону иманы осаллашмады. ²⁰Аллагъны ваьдасына о гъеч шеклик этмеди, иманыны яхшылыгъындан дагъы да гючленди ва Аллагъгъа макътав этди. ²¹Аллагъны Оьзюню ваьдасын кютмек учун къудраты баргъа о толу кюйде инанды. ²²Шону учун Ибрагимни иманы саялы «Аллагъ ону къабул этди». ²³«Аллагъ ону къабул этди» деген сёзлер янгыз бир Ибрагим булан байлавлу тююл. ²⁴Шо сёзлер Раббиз Иса оьлюмден тирилтген Аллагъгъа иман салагъан бизин булан да байлавлу. ²⁵Иса бизин гюнагъларыбыз учун оьлюмге берилди ва Аллагъ бизин къабул этсин учун тирилтиди.

Аллагъ булан ярашывлукъ

5 ¹Булайлыкъда, Аллагъ бизин иманыбыздан таба къабул этди. Раббиз Иса Месигден таба биз ону булан ярашдыкъ. ²Исагъа бакъгъан иманыбыздан таба биз Аллагъны рагъмусуна етишдик ва гъали шо рагъму булан яшап да турабыз. Биз Аллагъны макътавлугъуна ортакъчы болажакъ умутубуз булан оьктем болабыз. ³⁻⁴Янгыз муну булан да тююл, азап чегивюбюзден де оьктем болабыз. Неге тююл де, азап чегив чыдамлыкъгъа, чыдамлыкъ къаттылыкъгъа, къаттылыкъ буса умутгъа багъып

гелтирегенни билебиз. ⁵Шо умут бизин алдатмай, неге тююл Аллагъны бизге берилген Ругъундан таба юреклерибизни сюювден толтура.

⁶Белгиленген болжалында Месиг гюнагълы адамлар болгъан бизин учун гючсюз заманыбызда оьлюп гетди. ⁷Адилли бир адам учун оьлмеге ким сюер (тюю, бек яхшы адам учун, балики, оьлмеге рази болагъан адам болмагъа да ярай). ⁸Месиг буса биз гюнагъгъа батып турагъанда, бизин учун оьлду. Шону булан Аллагъ Оьзюню бизге бакъгъан якъдагъы сюювюн гёрсетди.

⁹Гъали, Месигни къаны тёюлмеклигинден таба Аллагъ бизин къабул этген сонг, Ондан таба Аллагъны жазасындан дагъокъ да къутулажакъбыз! ¹⁰Биз Аллагъны душманлары болуп турагъанда, Ону Уланыны оьлюмюнден таба Ону булан ярашып яшайгъан болдукъ. Гъали Аллагъ Уланыны яшавундан таба бизин дагъокъ да къутгъаражакъ! ¹¹Муну булан да битип къалмай, Раббиз Иса Месигден таба бизин Оьзю булан ярашдыргъан Аллагъдан къуванабыз!

Месиг ва Адам

¹²Дюньягъа гюнагъ бир гишиден таба гелди, гюнагъ булан бирче буса оьлюм де гелди. Оьлюм де бары да инсанлар учун ортакъ болду, неге тююл бары да инсанлар гюнагъ этдилер. ¹³Къанун берилгинче алда да дюньяда гюнагъ бар эди. Амма Къанун болмагъан ерде гюнагъ гысапгъа алынмай эди. ¹⁴Адамдан Мусагъа ерли заманны ичинде де оьлюм уьст гелип турду. Адам йимик гюнагъ иш этмесе де, оьлюм гъатта бары да адамлардан уьст гелип турду. Адам оьзюнден сонг гележек Гишиге ошай эди.

¹⁵Амма Адамны гюнагъын Аллагъны савгъаты булан тенглеширмеге бажарылмай. Бир гишини, демек Адамны гюнагъы саялы кёплер оьлюп гетди. Тек Аллагъны рагъмусу ва башгъа Гиши, демек Иса Месиг савгъат этген рагъму нече керенлер артыкъ болуп чыкъды! ¹⁶Аллагъны савгъаты бир адамны гюнагъыны натижасы йимик тююл. Шо гюнагъдан сонг бары да адамлар Аллагъны алдында гюнагълы болуп токътады. Амма шо савгъат буса кёп гюнагъдан сонг Аллагъ адамланы гюнагълары гечгенин токъташдырды. ¹⁷Янгыз бир адамны гюнагъы саялы оьлюм уьст гелип турду. Аявсуздан Аллагъны рагъмусуна ва О савгъат этген муьминликге ес болгъанлар янгыз шо бир болгъан Иса Месигден таба яшавда дагъы да артыкъ уьст гелип туражакълар!

¹⁸Шогъар гёре янгыз бир адамны гюнагъ иши саялы бары да адамлар Аллагъны алдында гюнагълы болагъаны йимик, шолай бир адамны муьмин иши саялы Аллагъ бары да адамланы гюнагъларын гечежек ва олагъа яшав гелтирежек. ¹⁹Бир адамны тынглавсузлугъу саялы кёп адамлар гюнагълы болгъаны йимик, шолай бир адам тынглавлу болгъаны саялы Аллагъ кёплени къабул этежек.

²⁰Къанун берилген чакъы гюнагъланы санаву да артып турду. Амма гюнагъ кѣп болгъан чакъы Аллагъны рагъмусу да кѣп керенлер артып турду. ²¹Натижада, олюмге гелтиреген гюнагъ уьст гелип турагъланы йимик, Аллагъны рагъмусу да уьст гелип тура. Шолайлыкъда, Раббиз Иса Месигъден таба Аллагъ бизин къабул эте ва биз даимлик яшав алабыз.

Биз гюнагълны къуллары тюгюлбюз

6 ¹Шо не демек бола? Аллагъны рагъмусу артсын учун, гюнагъ ишлерибизни давам этме герекбизми? ²Озокъда, тюгюлбюз! Биз гюнагъ учун дагъы ѳкъбуз. Гюнагълны ичинде биз дагъы нечик яшайыкъ? ³Сувгъа чомдуртуп, оьзюбюзню Аллагъгъа тапшуртгъанда, Иса Месигълни бир пайы болгъан биз Ону оьлюмюнде де ортакъчы экенибизни сиз билмеймисиз? ⁴Ону булан бирче биз сувгъа чомдуртуп, оьзюбюзню Аллагъгъа тапшуртудан таба оьлюп, гѣмюлдюк. Атабызны макътавлугъу булан Месигъл оьлюмден тирилгени йимик, гъали биз де янгы яшавгъа гирмеге болабыз.

⁵Неге тюгюл де, эгер биз Ону булан оьлюмюнде бирликде болгъан сонг, Ону булан биз тириливюнде де бирликде болажакъбыз. ⁶Дагъы биз гюнагългъа къул болуп турмасын учун ва гюнагълы табиятыбыз гючсюз болсун учун, алдагъы хасиятыбыз Месигъл булан бирче хачгъа илингенни билебиз. ⁷Оьлген адам гюнагълдан азат этилди чи дагъы.

⁸Биз Месигъл булан бирче оьлген болгъан сонг, Ону булан бирче яшажагъыбызгъа да инанабыз. ⁹Биз Месигъл оьлюмден тирилгени, дагъы оьлмежекни билебиз. Оьлюм Огъар дагъы гюч этмей. ¹⁰О оьлген оьлюм бир керенге гюнагъл учунгъу оьлюм эди, О яшайгъан яшав буса Аллагъ учундур. ¹¹Сиз де шолай оьзюбюзню гюнагъл учун оьлгенбиз деп, Аллагъ учун Иса Месигъл булан бирликде яшайбыз деп гысап этип къююгъуз.

¹²Шолайлыкъда, гюнагъл оьзюню гъасиретине таби этдирмек учун, сизин оьлюп гетеген къаркъараларыгъызгъа гъакимлик этмесин. ¹³Къаркъараларыгъызны бир саны да гюнагълны гъакимлигине таби болмасын, муьминсизликге къуллукъ этивде ону къуралы болмасын. Оьлюп тирилген адамлар йимик, оьзюбюзню Аллагъгъа, къаркъараларыгъызны санларын да муьминликни къуралы гысапда Аллагъгъа къуллукъ этивге багъышлагъыз! ¹⁴Гюнагъл сизге гюч этмежек, неге тюгюл сиз Къанунну тюрюнде тюрюлсюз, Аллагълны рагъмусуну тюрюндесиз.

Биз муьминликни къулларыбыз

¹⁵Олай болгъанда, биз Къанунну тюрюнде тюрюл, Аллагълны рагъмусуну тюрюнде болгъланыбыз саялы гюнагъл иш этебизми дагъы? Бирдокъда этмейбиз! ¹⁶Тынглаву къуллар йимик, кимге таби болсагъыз, сиз шо таби болгъан адамны къуллары болагъланыгъызны билмеймисиз дагъы? Сиз я оьлюмге гелтиреген гюнагълны, яда Аллагълны къабул

этивге гелтиреген тынглавлулукъну къуллары болурсуз. ¹⁷Амма сиз гюнагълны къуллары болгъан бусагъыз да, Аллагълны яхшылыгъындан, гъакъ юрекден сизин уйретген затгъа тынглаву болдугъуз. ¹⁸Сиз гюнагълдан азат этилдигиз ва муьминликни къуллары болдугъуз. ¹⁹Сизин, балики, англамагъа даражагъыз етмес деп, мен муну англашылагълан сѣзлер булан сѣйлеймендир. Санларыгъызны пасатлыкъгъа ва яманлыкъгъа къул этип бергенигиз йимик, шолай энни тазаланмакъ учун санларыгъызны муьминликге къул этип де беригиз.

²⁰Сиз гюнагълны къуллары болуп турагълан заманыгъызда муьминликни гъайын этмей эдигиз. ²¹Гъали энни оьзюгюз илыгълан затлардан о заман не пайда алдыгъыз дагъы? О затланы ахыры оьлюмдюр. ²²Гъали гюнагълдан азат этилип, сиз Аллагълны къуллары болдугъуз. Аллагълныки болгъланыгъыз, ахырда да даимлик яшавгъа етегегигиз сиз алгълан пайдадыр. ²³Неге тюрюл де, гюнагъл учун берилеген гъакъ оьлюмдюр. Аллагълны савгъаты буса Раббиз Иса Месигълден таба берилеген даимлик яшавдур.

Биз Мусаны Къанунну къуллары тюрюлбюз

7 ¹Гъей къардашларым, сиз Къанунну биледир деп сѣйлеймен: Къанун янгыз инсанны сав чакъы заманыны ичинде ону уьстюнде гъакимлик этегенни сиз билмеймисиз дагъы? ²Эри бар къатын, масала, эри оьлгюнче, къанун булан эрине байланып тура. Эри оьлгенде, о уйленивню къанундан эркин этиле. ³Шо саялы эри сав чакъы заманны ичинде къатын башгългъа эрге барса, зина этген деп гысап этилер. Эри оьлгенде буса, къатын уйленивню къанундан эркин этиле ва башгългъа эрге барса да, зина этген деп гысапланмас.

⁴Шолай сиз де, къардашларым. Сиз Месигълни къаркъарасыны бир саны болуп, Къанундан азат этилдигиз. Гъали сиз Аллагългъа къуллукъ этивде пайда гелтирмек учун, бир Башгълсы булан, оьлюмден Тирилгени булан бир болдугъуз. ⁵Биз гюнагълы табиятыбыз айтгъланны этип яшайгълан заманда, Къанундан таба амалгъа гелеген гюнагълны напслар бизин санларыбызны гъаракат этдирип турду. Шону натижасы да оьлюм болду. ⁶Амма гъали биз Къанунну гючюню есирлери тюрюлбюз. Неге тюрюл де, Месигъл булан оьлюп, Къанундан эркин болдукъ. Гъали биз Къанунда язылгълан сѣзлеге асалангълан эсги ѳл булан тюрюл, Аллагълны Ругъуну янгы ѳлу булан Аллагългъа къуллукъ этебиз.

Мусаны Къанунну мурады

⁷Шолай болгъанда, Къанун яманлыкъмы дагъы? Озокъда, тюрюл! Амма Къанун болмагълан эди буса, мен гюнагъл не зат экени билме де билмес эдим. Эгер Къанун: «Сутурлукъ этме», – деп айтмагълан эди буса,

мен сутурлукъ деген не зат экенни де англамас эдим.⁸ Амма гюнагъ бу буйрукъ берилгенни багъанасы булан мени ичимде гъар тюрлю напланы уятды. Неге тюгюл де, Къанун болмаса, гюнагъ оьлгендир.⁹ Бир заманларда мен Къанун ёкъда да яшадым. Амма буйрукъ чыкъгъанда, гюнагъ яшама башлады,¹⁰ мен буса оьлдюм. Натижада, магъа яшав берме герекли буйрукъ мени оьлюмюме себеп болуп чыкъды.¹¹ Неге тюгюл де, гюнагъ, буйрукъдан оьзюню савутудай пайдаланып, мени алдатды ва ону кёмеклиги булан мени оьлтюрюп кюйдю.

¹² Къанун сыйлы. Буйрукъ да сыйлы, гъакъ ва яхшы.¹³ Бу яхшы болгъан зат магъа оьлюм гелтирге боламы эди дагъы? Бирдокъда болмай эди! Магъа оьлюм гелтирмек учун, мен гертиден де гюнагъ не экенни гёрсюн учун, гюнагъ яхшылыкъдан пайдаланды. Шолай буйрукъну яхшылыкъгъындан гюнагъ нечакъы гюнагълы экени дагъы да ачыкъ болуп токътай.

¹⁴ Биз Къанун ругъ булан байлавлу экенни билебиз. Мен буса гюнагъгъа кюл болуп сатылгъан къркъара булан байлавлу адамман.¹⁵ Не этегенимни мен оьзюм де англамайман; мен этме сюеген затымны этмеймен, оьзюм гёрюп ярамайгъан затланы этемен.¹⁶ Эгер оьзюм сюймейген затымны эте бусам, шоллукъда мен Къанун гъакъ экенине рази болуп къаламан.¹⁷ Шогъар гёре шоланы этеген мен тюгюлмен, оланы магъа ичимде яшайгъан гюнагъ этдире.¹⁸ Мен ичимде, демек гюнагълы табиятымда, яхшы бир зат да ёгъун билемен. Яхшылыкъ этмеге сюегенлик бар, амма шону этмеге мени гючюм чатмай.¹⁹ Этмеге сюеген яхшы затны этмеймен, этмеге сюймейген яман затны буса этемен.²⁰ Шолай болгъанда, этмеге сюймейген затымны эте бусам, шону этеген мен тюгюлмен, мени ичимде яшайгъан гюнагъ.

²¹ Шолай болгъанда, мен оьзюмде бир къанунну ачгъанман, демек, мен яхшылыкъ этме сюйсем, яманлыкъ чыгып токътай.²² Ичимден мен Аллагъны Къанундан къуванаман.²³ Амма мен къркъарамда башгъа къанун барны да гёремен. Бу къанун мени гъакъылым къабул этеген Къанунгъа кършы чыгъа. Мени къркъарам таби болгъан къанун – гюнагъны къануну. О мени оьзюню есирине айландырып кюя.²⁴ Не насипсиз адамман дагъы мен! Оьлюм гелтиреген бу къркъарадан мени ким къутгъарыр?²⁵ Раббиз Иса Месигъден таба Аллагъгъа даим шюкюр болсун!

Булайлыкъда, мен гъакъылым булан Аллагъны Къанунуна къуллукъ этемен, гюнагълы табиятым булан буса гюнагъны къанунуна къуллукъ этемен.

Аллагъны Ругъуну кюдратына гёре яшамакълыкъ

8 ¹ Шогъар гёре Иса Месигъге иман салгъанлагъа гъеч бир айыплайгъан дуван этилмес.² Неге тюгюл де, Иса Месигъден таба яшав гелтиреген Аллагъны Ругъуну къануну мени гюнагъ ва оьлюм къанундан азат этди.³⁻⁴ Бизин гюнагълы табиятыбызны гючсюзлюгюнден къанун

яшавгъа чыгъарып болмагъан затны Аллагъ яшавгъа чыгъарды. Уланы гюнагъ учун кюурбан болсун деп, Аллагъ Ону гюнагълы инсангъа ошатып дюньягъа йиберди. Оьзюбюзде, гюнагълы табиятгъа гёре тюгюл, Аллагъны Ругъуна гёре яшайгъанларда, къанунну муъмин талаплары яшавгъа чыкъсын учун, Аллагъ инсандагъы гюнагъны гючюн шолай дагъытды.

⁵ Гюнагълы табиятына гёре яшайгъанлар гюнагъ ишлени гъакъында ойлалар. Аллагъны Ругъуна гёре яшайгъанлар буса Ругъ сюеген затланы гъакъында ойлалар.⁶ Оьзюне гюнагълы табият ёлбашчылыкъ этеген гъакъыл оьлюм гелтире. Аллагъны Ругъу ёлбашчылыкъ этеген гъакъыл буса яшав ва паракхатлыкъ гелтире.⁷ Гюнагълы табият ёлбашчылыкъ этеген гъакъыл Аллагъны душманыдыр. Шолай гъакъыл Аллагъны къанунуна таби болмас, болуп да бажармас.⁸ Шогъар гёре гюнагълы табияты айтгъанны этип яшайгъанлар Аллагъны рази этип болмаслар.

⁹ Эгер Аллагъны Ругъу сизин ичигизде яшай буса, сиз гюнагълы табиятыгъызгъа гёре тюгюл, Аллагъны Ругъуна гёре яшайсыздыр. Амма кимде Месигъни Ругъу ёкъ буса, шо адам Месигъники тюгюлдюр.¹⁰ Амма эгер де Месигъ сизин булан бирликде болуп, къркъарагъыз гюнагъ саялы оьлюмге тарыла буса да, ругъугъуз яшайдыр, неге тюгюл Аллагъ сизин къабул этди.¹¹ Исаны оьлюмден тирилтген Аллагъ ичигизде Оьзюню Ругъу булан яшай болгъан сонг, Месигъни оьлюмден тирилтген Аллагъ ичигизде яшайгъан Ругъу булан сизин оьлюмлю къркъараларыгъызгъа да яшав бережек.

¹² Шо саялы, гъей кърдашларым, биз оьзюбюзюню гюнагълы табиятыбызгъа таби болуп, о айтгъанны этип юрюме борчлу тюгюлбюз.¹³ Эгер сиз гюнагълы табиятыгъызгъа гёре яшасагъыз, оьлежексиз. Амма гюнагълы табиятыгъызны ишлерин Аллагъны Ругъу булан оьлтюрсегиз, сиз яшап къалажакъсыз.

¹⁴ Аллагъны Ругъу айтгъанны этип юрюйгенлер бары да Аллагъны авлетлеридир.¹⁵ Аллагъ берген Ругъ сизин къайтып кюркюв булан яшайгъан къуллар этмеди, герти Аллагъны авлетлери болмагъа ихтияр берди. Аллагъны Ругъундан таба биз Аллагъгъа «Абба», демек «Атабыз» дейбиз.¹⁶ Бизин ругъубуз булан бирге Аллагъны Ругъу биз Аллагъны авлетлери экенибизге шагъатлыкъ эте.¹⁷ Биз Аллагъны авлетлери болгъан сонг, Ону варислери де дюрбюз – Месигъ булан ортакъ варислерибиз. Эгер биз Месигъни азап чегивюне ортакъчы болдукъ бусакъ, Ону макътавлугъуна да ортакъчы болажакъбыз.

Гележекде бизге гёрсетилежек макътавлукъ

¹⁸ Гележекде бизге ачылажакъ макътавлукъ булан тенглеширгенде, бу яшавда биз чегеген азаплар бир зат да тюгюл.¹⁹ Неге тюгюл де, Аллагъ яратгъан бары да зат, О къачан Оьзюню авлетлерин ачыкъ кюйде

гёрсетер деп, чыдамсыз кюйде къаравуллап тура. ²⁰⁻²¹ Яратылгъан зат мурадын озюнню айыбындан тюгюл яшавгъа чыгъармайгъаны, Аллагъ шотай буюргъан болгъаны саялы. Амма Аллагъ яратгъан бары да зат олюмню кюлунда кюлчулукъдан азат болур ва Аллагъны авлетлери-ни эркинлигин де, макътавлугъун да пайлар деген умут бар эди.

²² Бары да яратылгъан зат, яш табагъан вакътисиндеги къатындай, агъ урагъанны ва инжинегенни биз билебиз чи. ²³ Янгыз о тюгюл, биз де, Аллагъны биринчи савгъаты гысапта Ону Ругъун алгъанлар да, О бизин авлетлери йимик къабул этеген ва бизин къркъараларыбыздан азат этеген вакътини чыдамсыз къаравуллап туруп, ичибизден къый-налабыз. ²⁴ Биз шо умутубуз булан къутгъарылдыкъ. Амма гёрюнюп турагъан затгъа этилеген умут – умут тюгюл. Бар затгъа ким умут этер? ²⁵ Амма биз гъали де гёрмей турагъан затлагъа умут эте бусакъ, оланы чыдамлы кюйде гёзлербиз.

²⁶ Аллагъны Ругъу да бизге гючсюзлюгюбюзде кёмек эте. Биз герек-ли болагъан кюйде дуа этип билмейбиз. Амма Аллагъны Ругъу сёз бу-лан англатма болмайгъан кюйде бизин учун агъ уруп тилей. ²⁷ Озью учун юреклерибиз ачыкъ болгъан Аллагъ Озьюнню Ругъу не зат тилей-генни биле. Неге тюгюл де, Аллагъны Ругъу халкъы учун Озью сюеген кюйде тилей.

²⁸ Озьюн сюегенлерине, мурадына гёре чакъырылгъанларына Аллагъ бары да затны яхшылыкъ учун этегенни биз билебиз. ²⁹ Олар ёкъ заманда да Аллагъ оланы танды ва оланы Озьюнню Уланыны гъакъ герти оша-гъаны болма алданокъ белгиледи. Шо саялы Уланы кёп иман кърдаш-ланы арасында Башлап тувгъаны болду. ³⁰ Озью алданокъ белгилегенле-ни танглады. Танглагъанланы къабул этди. Къабул этгенлеге Озьюнню макътавлугъун ортакъ этди.

Раббибиз Иса Месигъдеги Аллагъны сюювю

³¹ Бугъар не айтмагъа бола? Аллагъ бизин яныбыз буса, бизге кършы кимдир? ³² Аллагъ чы Уланын да къызгъанмады, Ону бизин барыбыз да учун берди. Шолай савгъат берген Аллагъ бизге къалгъан бары да затны да бермежекми дагъы? ³³ Аллагъ танглагъанлагъа ким кършы чыкъмагъа болур? Гъеч бирев де! Аллагъ оланы къабул этди чи! ³⁴ Олагъа ким болур айыпгъа тартагъан дуван этип? Оылген, оылсе де тирилген Иса Месигъ, Аллагъны онг ягъында олтуруп, бизин якълап тура. ³⁵ Месигъни сюю-вюнден бизин ким магърюм этмеге болур? Къайгъы, къыйынлыкълар, гызарлавлар, ачлыкъ, ялангъач къалмакълыкъ, къркъунчулукъ яда къы-лыч болурму? ³⁶ Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде,

Сени учун бизин гъар гюн олтюрелер; бизин соймакъ учун онгарылгъан къойлар гысап этелер.

³⁷ Амма бизин сюеген Месигъни яхшылыкъындан бу бары затда биз толу устьюнлюк алдыкъ. ³⁸⁻³⁹ Не олюм, не яшав, не малайиклер, не жинлер, не башгъа къудратлар, не гъалиги затлар, не гележек затлар, не устьюбюздеги затлар, не тюбюбюздеги затлар – гъеч бир яратылгъан зат Раббиз Иса Месигъдеги Аллагъны сюювюнден бизин магърюм этмеге болмажагъына мен инанаман.

Аллагъ исрайыллыланы танглагъан

9 ¹ Месигъни аты булан мен гертини сёйлеймен, ялгъан айтмайман (сёйлейгенлеримни Аллагъны Ругъу булан мени намусум гертилей): ² юрегимде бир уллу къайгъым ва таймайгъан дертим бар. ³ Тувма кър-дашларым учун, озюм Месигъден узакълашып, налатланмагъа рази болур эдим. ⁴ Олар исрайыллылар – Аллагъны сайлангъан авлетлери. Аллагъ макътавлугъун олагъа гёрсетди. Олар булан разилешив этип, Ал-лагъ олагъа Мусаны Къанунун, ибадатханада къуллукъ этивню ва ваъ-даларын берди. ⁵ Бизин ата-бабаларыбыз – исрайыллылар. Месигъни наслусуну бу дюньядагъы амалгъа геливю олардан таба баш алса да, О бары да затдан оър болгъан Аллагъыбыздыр. Аллагъгъа гъар даим де макътавлар болсун! Амин.

⁶ Амма булай демек Аллагъ ваъдасын яшавгъа чыгъармады демек тюгюлдюр. Неге тюгюл де, Исрайылдан болгъанланы барысы да гъакъ исрайыллылар тюгюл. ⁷ Ибрагъимни наслусундан болгъанланы бары-сы да Ибрагъимни гъакъ авлетлери тюгюл. Амма Сыйлы Язывларда: «Исгъакъдан тувгъанлар сени наслунг болажакъ», – деп язылгъан. ⁸ Баш-гъачалай айтгъанда, Ибрагъимни наслусундан болгъанлар барысы да Аллагъны авлетлери тюгюл, янгыз Аллагъны ваъдасына гёре тувгъан-лар шотай авлетлерден санала. ⁹ Аллагъ: «Белгилеген вакътиде мен гележекмен ва Сараны бир уланы болажакъ», – деп ваъда этди.

¹⁰ Амма муну булан да битип къалмай. Ребеканы эки де уланыны бир атасы бар эди. О бизин ата-бабабыз Исгъакъ эди. ¹¹⁻¹² Амма яшлар тув-гъанча да, олар не яхшылыкъ, не яманлыкъ этип битгенче де, Аллагъ Ребекагъа: «Уллусу гиччисине къуллукъ этежек», – деп айтды. Бу зат Ал-лагъны танглаву эркин экенни, инсанны къазангъанындан тюгюл, янгыз Аллагъны чакъырывундан асылы болагъанны гёрсете. ¹³ Сыйлы Языв-ларда язылгъаны йимик: «Якъубну сююдюм, Исавну буса гери урдум».

¹⁴ Булай демек не демекдир? Аллагъ адилсиз демекми? Тюгюл! ¹⁵ Неге тюгюл де, О Мусагъа булай айтды:

Рагъму этме тюшегенге рагъму этермен ва языкъсынма тюшегенге языкъсынарман.

¹⁶ Шолай болгъанда, бары да зат инсанны сюеген затындан да, ону къастындан да тюгюл, Аллагъны рагъмусундан асылы бола. ¹⁷ Сыйлы

Язывларда Аллагъ Мисрини пачасына булай айтды: «Сенден таба къудратымны гёрсетмек учун ва атым бююн ер юзюне белгили болсун учун, Мен сени пача этдим». ¹⁸ Демек, Аллагъ Оьзю суйгенине рагъму эте, суйгенин хырча эте.

¹⁹ Балики, сиз магъа: «Олай болгъанда, Аллагъ инсанны не учун айыплай дагъы? Ону суюгенине ким къаршы чыгып бола дагъы?» — деп айтмагъа болурсуз. ²⁰ Амма, гъей инсан, Аллагъ булан эришмеге сен кимсен? Ясалгъан бир савут оьзюн ясагъан гишиге: «Сен мени неге булай этип ясадынг?» — деп сорап болурму? ²¹ Не эте, устаны бир йимик саз балчыкъдан айрыча асил савут да, гъар гюн къолланагъан савут да этме ихтияры ёкъму?

²² Аллагъ къазаплавун гёрсетмеге ва къудратын танытмагъа суюдю. Амма О Оьзюн къазаплавдырагъан ва ёкъ этилме герекли адамлагъа бакъгъан якъда уллу бир сабурукъ гёрсетди. ²³ Аллагъны да Оьзю рагъму гёрсетме суйгенлеге ва Оьзю макътавлукъну къабул этме гъазирлеге багъгъан якъда зор макътавлугъун гёрсетме ихтияры бар. ²⁴ Янгыз ягъудилени тююл, ят халкъланы арасындан да Аллагъ бизин шогъар деп чакъыргъан. ²⁵ Гъошея пайхаммарны китабында булай язылгъан:

Меники болмагъан халкъгъа Мен Меники деп ва суймейгениме суйгеним деп айтажакъман.

²⁶ «Сиз Мени халкъым тююлсюз», — деп айтылагъан ерде олагъа:
«Гъакъ Аллагъны авлетлери», — деп айтылажакъ.

²⁷ Ешай пайхаммар Исрайылны гъакъында булай айтды:

Исрайыллыланы санаву денгизни къайыры чакъы кёп буса да, олардан кёп азлар къутгъарылажакълар.

²⁸ Раббиз ер юзюндеги дуванын чалтлыкъда ва ахырына ерли этип битдирежек.

²⁹ Ешай пайхаммар шо гъакъда алданокъ айтгъан кюйде:

Эгер кёклердеги малайклены асгерлерини Раббиси бизге бир нече наслу къоймагъан эди буса, биз Содом деген шагъар йимик болур эдик, Гъомора деген шагъаргъа ошар эдик.

Исрайыллыланы имансызлыгъы

³⁰ Гъалиге биз не айтмагъа болабыз? Муьминликни ахтармайгъан ят халкълар иманындан таба муьминликге етишди. ³¹ Амма Къанундан таба муьминликни ахтарагъан исрайыллылар буса етишмедиди. ³² Не учун етишмедиди? Неге тююл де, олар муьминликни имандан таба тююл, Къанунну ишлеринден таба алмагъа суюдюлер ва «сюрюндюреген ташгъа» сюрюнюп токътадылар. ³³ Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

Муна, Мен Сионда бир таш къояман. О Ташгъа сюрюнерлер, О саялы йыгъыларлар. Амма Огъар иман салгъан уялмас.

10 ¹ Къардашлар! Исрайыллылар къутгъарылгъанны мен гъакъ юрекден суюмен ва шону Аллагъдан да тилеймен. ² Олар Аллагъгъа бек къасткъылып къуллукъ этегенине мен шагъатлыкъ этемен, амма оланы шо къасты билимге кюрчюленмеген. ³ Олар Аллагъны къабул этив ёлун билмей эди. Олар оьзлер-оьзлер Аллагъны къабул этив ёлуна етишме къарай эдилер ва Аллагъны ёлун гери ура эдилер. ⁴ Къанунну ахырында Месигъ токътагъан. Гъали энни буса Аллагъ Месигъге иман салгъанланы барысын да къабул эте.

Къутгъарылые бары да адамлар учун

⁵ Къанундан таба алынагъан муьминликни гъакъында Муса: «Къанунда язылгъанланы кююп юрюген гиши яшап къалажакъ», — деп язгъан. ⁶⁻⁷ Амма Сыйлы Язывларда имандан таба алынагъан муьминликни гъакъында не язылгъан: «Оьз-оьзюнге: „Кёкге ким гётерилер?“ — деп сорама (бу „Месигъни ерге тюшюрюп гелтирмек учун“ деген затны англата). Оьз-оьзюнге: „Тюпсюз къакъагъа ким тюшер?“ — деп де сорама (бу „Месигъни оьлгенлерден алып гетмек учун“ деген затны англата)».

⁸ Сыйлы Язывларда не деп язылгъан дагъы? «Аллагъны каламы сени къырыйында. О сени авзунда ва юрегинде», — деп язылгъан. Булай демек билдирегенибиз Месигъге иман салмакъны гъакъында хабар демекдир. ⁹ Эгер сен, Иса Раббиз экенине авзунг булан ачыкъдан шагъатлыкъ этип, Аллагъ Ону оьлюмден тирилтгенине юрегинден иман салсанг, къутгъарыларсан. ¹⁰ Юреги булан иман салгъанны — Аллагъ къабул этер. Авзу булан ачыкъдан мюкюр болгъан — къутгъарылар.

¹¹ Сыйлы Язывларда: «Огъар иман салагъан адам уялмас», — деп язылгъан. ¹² Шо бир кюйде ягъудилеги ва ят халкълагъа тие. Бары да халкъны Раббиси бир ва О Оьзюню атын тутгъанлагъа барысына да рагъму ягъындан чомарт. ¹³ «Раббини атын тутгъан гъар ким къутгъарылажакъ».

¹⁴ Раббизге иман салмагъан гиши Ону атын нечик тутуп болажакъ? Оьзюню гъакъында бир зат да эшитмеген гишиге нечик иман салып болажакълар? Ону гъакъында билдиреген гиши болмаса, олар нечик эшитежеклер? ¹⁵ Билдирмеге деп йиберилмеген болгъан сонг, олар нечик билдирип болажакълар? Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик: «Сююнч Хабар билдирегенлени аякълары не гёзелдир дагъы!»

¹⁶ Амма бу Сююнч Хабарны исрайыллыланы барысы да къабул этмедиди. Ешай пайхаммар да булай айтды: «Я Рабби! Бизин сёзлерибизге ким инанды?» ¹⁷ Шолай болгъанда, Сююнч Хабар эшитилегенде, иман геле. Сююнч Хабар буса Месигъни гъакъында билдирилегенде геле.

¹⁸ Амма мен: «Олар эшитмедими дагъы?» — деп сорайман. Озокъда, эшитдилер! Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде:

Оланы сеси бютюн ер юзюне ва сёзлери де дюньяны бир кьырайына етишди.

¹⁹ Мен дагъы да: «Балики, исрайыллылар шону англамай кьойгъандыр?» — деп сорайман. Биринчилей болуп, Муса Раббизни сёзлери булан булай айтды:

Мен халкъ деп гысапланмайгъан халкъдан таба сизде гюнчюлюкню уятарман. Мен англавсуз халкъдан таба сизде къазапланывну уятарман.

²⁰ Ешя пайхаммар буса, дагъы да артыкъ тартынмайлы, булай айтды:

Мени ахтармагъанлар Мени тапдылар ва Мени сорамагъанлагъа Обюзюню гёрсетдим.

²¹ Исрайыллыланы гьакъында буса булай айтды:

Тыглавсуз ва кьаршылыкъ билдиреген бир халкъгъа кьолларымны узатгъан гьалымда кьалдым.

Аллагъ ягьудилени гери урмады

11 ¹ Шо саялы мен: «Аллагъ Обз халкъын гери урдуму?» — деп сорайман. Озокъда, урмады! Мен обзюм де Ибрагьимни наслусундан, Бенияминни тухумундан болгъан бир исрайыллыман. ² Аллагъ инг башлапдан берли танглагъан Обз халкъын гери урмады. Сыйлы Язывларда Илияс пайхаммарны гьакъында не айтылгъанны, Исрайылны халкъына кьаршы Илияс Аллагъгъа нечик арз этгенни сиз билмеймисиз? ³ «Я Рабби! Олар Сени пайхаммарларынгни оьлтюрдюлер, Сени кьурбанлыкъ салагъан ерлерингни дагъытдылар. Янгыз мен кьалдым, олар мени де оьлтюрмеге кьарайлар». ⁴ Аллагъ огъар не деп жавап берди? «Мен Баал деген ялгъан аллагъгъа сужда этмеген етти минг адамны айырдым!» ⁵ Шолай гьалиги заманда да Аллагъны рагьмусу булан танглангъан адамланы гиччи бир пайы кьалып тура. ⁶ Эгер бу иш Аллагъны рагьмусу булан болгъан буса, инсанланы этген ишлери не гёре болмагъан. Ёгъесе, шо рагьму Аллагъдан гелген савгъат болмас эди.

⁷ Бу не демекдир? Исрайыллылар излейген затын тапмады. Шогъар янгыз сайлангъанлар етди, кьалгъанлар буса сокъур болма башлады.

⁸ Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде:

Аллагъ оланы юхлатып кьойду. Бугюнге ерли де оланы гёзлери гёрмей, кьулакълары эшитмей.

⁹ Давут да булай айтды:

Оланы ашав-ичивлери обзлер учун тузакъ, кьангъун, сюрюнеген таш ва жеза болуп кьалсын.

¹⁰ Гёрмейген болсун учун, оланы гёзлерин кьарангылыкъ япсын.

Оланы аркъалары даимге бюгюлюп кьалсын.

¹¹ Дагъы да сорамагъа сюемен: олар даимге йыгьылгъан кююнде турмакъ учун сюрюнгенми экен дагъы? Бирдокъда тююл! Исрайыллыларда гюнчюлюк тувдурмакъ учун, оланы йыгьылмакълыгы ят халкълагъа кьутгъарылыв гелтирди. ¹² Амма оланы йыгьылмакълыгы бары да кьалгъан дюньягъа ругъ байлыкъ гелтирген болгъан сонг, бары Исрайыл Аллагъгъа кьайтгъанда, дюньягъа нечик уллу ругъ байлыкълар гелтирежек!

¹³⁻¹⁴ Гьали сизге сёйлеймен, гьей ят халкълар. Мен ят халкълагъа йиберилен элчимен ва сизге этеген кьуллугъумдан обктем боламан. Шоллукъда, балики де, мен обзюмню халкъым болгъан ягьудилерде гюнчюлюк уятма болурман ва оланы бирлерин кьутгъарылывгъа гелтирермен. ¹⁵ Олар Аллагъны янындан гери урулгъанлыкъ бютюн дюньяны Ону булан ярашдырды. Олар кьабул этилгенде, не болур экен? Оьлгенлер учун яшав болур! ¹⁶ Эгер экмекни башлапгы гесеги сыйлы буса, бютюн экмек де сыйлыдыр. Эгер терекни тамурлары сыйлы буса, ону бутакълары да сыйлыдыр.

¹⁷ Уьй зайтун терекни бир-бир бутакълары гесилип, сен де, кьыр зайтун терек, шо бутакъланы орнуна кьыйылсанг, уьй зайтун терекни тамурундан яшав аласан. ¹⁸ Шолай болгъанда, терекни кьыйылмагъан бутакъларыны алдында макътанмай тур. Нечик де макътана бусанг, тамургъа яшав сен бермейгенни, терсине, сагъа тамур яшав берегенни унутма. ¹⁹ Балики, сен: «Мени кьыймакъ учун, бутакълар гесилген эди», — деп айтмагъа болурсан. ²⁰ Герти. Олар, ягьудилер, имансызлыгындан гесилди, сен буса иманынг саялы кьалып турасан. Шо саялы обктем болма, кьоркъуп тур! ²¹ Аллагъ аслу бутакъланы кьызгъанмагъан сонг, сени дагъокъ да кьызгъанмас.

²² Булай буса, Аллагъ рагьмулу ва кьатты экенни гёресен. Аралыкъ узгенлеге, Обзюне арт бергенлеге кьатты, эгер де Ону рагьмулулугъунда кьалып турсанг, сагъа рагьмулу да дюр. Ёгъесе, сен де терекден гесилип ташланажакъсан. ²³ Эгер де ягьудилер инансызлыгында кьайпанмайгъанлыгын токътатса, олар тереклер йимик янгыдан кьыйылажакъ. Аллагъны оланы янгыдан кьыйма кьудраты бар. ²⁴ Эгер сен, кьыр зайтун терекден гесилген бутакъ, табиятгъа кьыйышмайгъан кюйде уьй зайтун терекге кьыйылгъан сонг, обз бутакълары дагъокъ да тынч кьыйылмасмы дагъы?

²⁵ Мен, кьардашларым, сиз обзюгюзно обр гысап этмесин деп, сизге бир сырны ачма сюемен. Исрайылны бир пайыны буссагъатгы хырчалыгы даимге тююл, ят халкъланы тарыкъ чакъысы Аллагъгъа кьайтгъанча. ²⁶ Шолайлыкъда, бютюн Исрайыл кьутгъарылажакъ. Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик:

Кьутгъарывчу Сиондан гележек ва Якъубну наслуларыны яманлыгын тайдыражакъ!

²⁷ Оланы гюнагъларындан гечген заманда, шо Мени олар булан этилген разилешивюм болуп токътажакъ.

²⁸ Сююнч Хабарны къабул этмекни гери ура туруп, ягъудилер Аллагъны душманлары болуп токътай. Шо буса сизге, ят халкълагъа, пайдалы болуп токътай. Амма болса да чы ягъудилер Аллагъны танглангъан сююмлю халкъы кюйде къала, неге тююл де О оланы аталарына ваъда этди чи дагъы. ²⁹ Неге тююл де, Аллагъ Оъзю танглагъанланы ва олагъа береген савгъатланы гъакъындагъы гъукмусун бир заманда да алышдырмай. ³⁰ Бир заманларда сиз Аллагъгъа тынгламай эдигиз. Гъали буса ягъудилер Оъзюне тынгламагъаны саялы, Аллагъ сизге рагъмусун гърсетди. ³¹ Аллагъ сизге рагъму этгени йимик, оъзлеге де рагъму этсин деп, гъали ягъудилер де Аллагъгъа тынгламайлар. ³² Неге тююл де, Аллагъ бары да инсанлагъа рагъму гърсетмек учун, оланы барысын да тынглавсузлукъну есирлери этди.

Аллагъгъа макътавлар этив

³³ Аллагъны хазналары, гъакъылы ва билими нечик терендир! Ону дуванларын ким англатма болур? Ону ёлларын ким англап болур?

³⁴ Сыйлы Язывларда айтгъаны йимик:

*Раббибизни ойларын ким билип болур? Яда ким Огъар
маслагъатчы болуп болур?*

³⁵ *Аллагъ къайтарып берме борчлу болардай Огъар бир зат сама да
берген адам бармы?*

³⁶ Бары затны Аллагъ яратгъан чы, бары зат ондан таба ва О учун оъмюр сюре чи. Гъар даим де макътавлар Огъар болсун! Амин.

Аллагъны рагъмусуна лайыкълы жавап къайтарыв

12 ¹ Шогъар гёре, гъей къардашлар, Аллагъны рагъмусу учун сизге тилеймен: Оъзюне багъышлангъан ва Оъзю рази къалагъан жанлы къурбан йимик, къаркъараларыгъызны Аллагъгъа беригиз. Шо сизин гъакъ ибадатыгъыз болур. ² Бу дюньяны яшавлукъ къайдаларына къыйышма къарамагъыз. Гъакъылыгъызны янгырта туруп, Аллагъ сизин алышдырсын. Шо заман сиз Аллагъ сизден не сюегенни ва Огъар не зат яхшы, тизив ва тарыкъ экенни билме болажакъсыз.

³ Магъа берилген рагъмулу савгъатдан пайдаланып, сизин гъаригизге айтаман: оъзюгюзно гъакъыгъызда тийишлисинден артыкъ ойлашмагъыз; гъар кимге Аллагъ берген имангъа гёре сав гъакъыллы кюйде ойлашыгъыз. ⁴ Бизин къаркъарабыз башгъа-башгъа къуллукъланы кютеген бир хыйлы санлардан къурашгъаны йимик, ⁵ шолай кёп санавда болгъан биз де, Месигъде бир къаркъара болуп биригип, бир-бирибиз булан байлавлубуз. ⁶ Бизге берилген рагъмугъа гёре гъарибизни савгъатларыбыз да башгъа-башгъа. Аллагъны атындан сёйлемеге савгъаты булангъылар – иманыны олъчевюне гёре Аллагъны атындан сёйлесинлер.

⁷ Башгъалагъа къуллукъ этмеге савгъаты булангъылар – къуллукъ этсинлер. Уйретмеге савгъаты булангъылар – уйретсинлер. ⁸ Ругъландырмагъа савгъаты булангъылар – ругъландырсынлар. Садагъа берегенлер – чомарт кюйде берсинлер. Ёлбашчылыкъ этегенлер – къасткъылып ёлбашчылыкъ этсинлер. Рагъмулу ишлер этегенлер – оланы сююне туруп этсинлер.

⁹ Сюювюгюз гъакъ юрекден гелеген сююв болсун. Яманлыкъны гёрюп ярамайгъан болугъуз, яхшылыкъгъа талпыныгъыз. ¹⁰ Бир-биригизни, бир агълюдеги адамлар йимик, къардашлыкъ сююв булан сююгюз. Оъзюгюзден эсе бир-биригизге артыкъ гъюрмет этигиз. ¹¹ Загъмат тёмке эринмегиз. Раббизге къуллукъ этивде ругъугъуз сёнюп къалмасын. ¹² Умутугъуздан къуваныгъыз, къыйынлыкълагъа чыдамлы болугъуз, ялыкъ тапмагъан кююнде дуа этигиз. ¹³ Аллагъны тарчыкълыкъгъа тюшген халкъына кёмек этигиз. Къонакъланы сююп къабул этигиз.

¹⁴ Сизге яманлыкъ этегенлеге Аллагъны яхшылыкъгъын ёрагъыз. Яхшылыкъгъын ёрагъыз, налатламагъыз. ¹⁵ Сююнегенлер булан бирче сююнюгюз, йылайгъанлар булан бирче йылагъыз. ¹⁶ Бир-биригиз булан къыйышып яшагъыз. Оъктем болмагъыз, мутигълер булан къатнашыгъыз. Оъзюгюзно оър тутмагъыз.

¹⁷ Яманлыкъгъа яманлыкъ булан къайтарыш этмегиз. Янгыз бары да адамлар рагъму деп гъисаплайгъан затны этме къарагъыз. ¹⁸ Сизден нечакъы асылы болагъан чакъы бары халкъ булан паракхатлыкъда яшагъыз. ¹⁹ Сююмлю къурдашларым, оъзюгюз учун оъзюгюз оъч алмагъа айланмагъыз, тюз дуванын Аллагъгъа этмеге къоюгъуз. Сыйлы Язывларда Раббиз булай айтгъан деп язылгъан чы: «Оъч алмакъ Меникидир, тюз дуванын Оъзом этермен». ²⁰ Терсине, Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик: «Душманынг ач буса – ону тойдур, сувсап буса – сув бер. Шолай этмек булан сен ону уялмакълыкъгъындан ерге гирип гетер гъалына саларсан». ²¹ Оъзюгюзно яманлыкъгъа енгме къойма, яманлыкъны яхшылыкъ булан енг.

Гъакимлеге таби болув

13 ¹ Гъар адам оъзюню устындеги гъакимликте таби болсун. Неге тююл де, Аллагъ токъташдырмагъан гъакимлик ёкъ. Бары гъакимлик Аллагъны ягъындан токъташдырылгъан. ² Шогъар гёре гъакимликте къаршылыкъ этеген гиши Аллагъ токъташдыргъан затгъа къаршылыкъ этеген гишидир. Шолай этегенлер оъзлени жазагъа тарыталар. ³ Гъакимлик яхшылыкъ этегенлер учун тююл, яманлыкъ этегенлер учун къоркъунчу. Гъакимликден къоркъмай яшамагъа сюемисен – яхшылыкъ эт, шо заман гъакимлер сени макътар. ⁴ Гъакимлер – сагъа яхшылыкъгъа

айланагъан Аллагъны къуллукъчулары. Амма яманлыкъ этмеге айлана бусанг, къоркъмагъа герексен! Олар къылычларын негъакъ такъмас. Олар Аллагъны къуллукъчулары ва яманлыкъ этегенлени такъсырлар. ⁵Шону учун янгыз такъсырдан къоркъуп тююл, оз намусу саялы да гъакимликге таби болмагъа герек.

⁶Шогъар гёре сиз ясакъ да телейсиз. Неге тююл де, гъакимлер Аллагъны къуллукъчулары ва шо къуллукъ булан машгъул да болалар. ⁷Булайлыкъда, гъар кимге тийишлисин беригиз: гъар тюрюлю ясакъланы бермеге гереклисине ясакъланы беригиз, къоркъмагъа гереклисиден къоркъугъуз, гъюрмет этме гереклисине гъюрмет этигиз.

«Ювугъунгуну озюнгни йимик суй»

⁸Бир-биригизни суймекден башгъа гъеч биревге де бир борчугъуз да болмасын. Башгъланы сюеген адам Мусаны Къанунун кютеген адамдыр. ⁹Неге тююл де, «зина этме», «адам оьлтюрме», «уручулукъ этме», «гишини малына дамагъкарлыкъ этме» деген йимик буйрукълар ва башгълалары «ювугъунгуну озюнгни йимик суй» деген бир буйрукъгъа асаслана. ¹⁰Сююв озгеге зарал гелтирмес. Шо саялы сююв демек Мусаны Къанунун кютюв демекдир.

«Нюрге яшаш къалыгъыз»

¹¹Биз не вакъти яшайгъаныбызны билип, шолай этигиз. Юхудан уялмагъа заман болгъанны билигиз. Неге тююл де, къутгъарылмакълыгъыбыз биз башлап Исагъа иман салгъан замандан эсе гъали ювукъда. ¹²Гече оьте тура, гюн буса ювукълашып геле. Гелигиз, къарангълыкъланы ишлерин къююп, нюрюню савутларын тагъайыкъ. ¹³Гелигиз, гюндюзгю ярыкъда яшамагъа лайыкълы болагъан кюйде яшайыкъ. Артыкъ кеп чегивлер ва ичкичилик булан машгъул болмайыкъ, зина этмейик ва пасат юрюмейик, бир-бирибиз булан эришмейик ва гюнчюлюк этмейик. ¹⁴Терсине, Раббиз Иса Месигъ сизин савутларыгъыз болуп къалсын. Гюнагълы табиатыбызгъа ёл берип юрююгенибизни де къояйыкъ.

«Башгъланы айыпламагъыз»

14 ¹Имандан языкъ болгъанланы къабул этигиз. Амма олар башгъа кюйде ойлаша буса, олар булан эришмегиз. ²Биревню иманы огъар нени де ашамагъа ярата, имандан языкъ болгъан башгъасы буса янгыз бахча емишлер ашай. ³Нени де ашайгъан гиши янгыз бахча емишлер ашайгъан гишиге оьктем кюйде янашмасын. Янгыз бахча емишлер ашайгъан гиши нени де ашайгъан гишини айыпламасын. Неге тююл де, шо гишини Аллагъ къабул этген. ⁴Башгъа биревню къулун айыпламагъа

сизге ким ихтияр берген? Къулну айыпсызлыгъын яда айыбын токъташдырагъан – янгыз ону еси. Къул айыпсыз болуп чыгъажакъ, неге тююл де ону айыпсыз этмеге Аллагъны къудраты бар.

⁵Бирев бир гюнню башгъасындан артыкъ гёре, башгъасы буса бары да гюнлер бир йимик деп санай. Гъар ким оьзюню токъташгъан пикрусун гёре иш гёрсюн. ⁶Бир гюнню башгъасындан айырагъан гиши шону Раббизни гъюрметинден айыра. Къайсы буса да бир ашны ашайгъан адам ону Раббизни гъюрметинден ашай, неге тююл де о шо аш учун Аллагъгъа шюкюрлюк эте. Бир-бир затланы ашамайгъан гиши де, Аллагъгъа шюкюр этип, Раббизни гъюрметинден ашамай. ⁷Бизин бирибиз де оьзюбюз учун яшамайбыз ва гъеч бирибиз де оьзюбюз учун да оьлмейбиз. ⁸Яшай бусакъ, Раббиз учун яшайбыз, оьле бусакъ да, Раббиз учун оьлебиз. Шогъар гёре, яшай бусакъ да, оьле бусакъ да, биз Раббиникибиз. ⁹Шо саялы Иса Месигъ оьлюлени ва шолай да савланы Раббиси болмакъ учун, оьлдю ва тирилди.

¹⁰Шолай болгъанда, сен иман къардашынгны не учун айыплайсан дагъы? Яда сен иман къардашынга неге оьктем кюйде янашасан дагъы? Биз барыбыз да Аллагъны алдында токътажакъбыз чы. ¹¹Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

Оьзюмню барлыгъым булан ант этемен, – дей Раббиз: гъар ким Мени алдымда тиз чёгежек ва гъар тилде Аллагъгъа макътавлар этилежек.

¹²Демек, гъар бирибиз Аллагъны алдында оьзюбюз учун гъисап бережекбиз.

¹³Буса бир-бирибизни айыпламайыкъ. Иман къардашыбызгъа чаптакъ салагъандай яда ону гюнагъ ёлуна тюшмеклигине себеп болагъандай бир зат да этмесни къастын этсек яхшы. ¹⁴Оьзлюгюнден бир зат да мурдар тююл экенни мен Раббиз Исадан таба билемен ва инанаман. Амма бирев бир затны мурдар деп гъисап эте буса, шо ону учун мурдардыр. ¹⁵Эгер сен ашайгъан зат учун иман къардашынгны хатири къала буса, сен сюювге гёре иш гёрмейсен. Ашайгъан ашынг саялы иман къардашынгны дагъытма! Неге тююл де, ону учун Месигъ оьлюп гетди. ¹⁶Сиз яхшы деп гъисап этеген затгъа башгълалар яман деп айтмайгъан кюйню этигиз. ¹⁷Неге десе, Аллагъны гъакимлигини тюбюнде яшамакъ – ашамакъ-ичмеклик булан байлавлу зат тююл, Аллагъны Ругъу савгъат этип береген муьмин яшавда, паракатлыкъда ва сююнчде. ¹⁸Месигъге ким шо кюйде къуллукъ эте буса, ондан Аллагъ рази къалар ва огъар инсанлар гъюрмет этер.

¹⁹Шолай болгъанда, биз оьз арабыздагъы паракатлыкъгъа ва бир-биревню къурашдырагъан затгъа багъып талпынайыкъ. ²⁰Ашарлыкъ учун Аллагъны ишин бузмагъыз! Ашайгъан гъар-бир зат тазадыр, амма башгъа

гишини гюнагъ ёлуна тюшмеклигине себеп болагъан затны ашайгъан гишиге яхшы болмас. ²¹ Эгер къардашынгни гюнагъ ёлуна тюшмеклигине себеп бола буса, эт ашамасанг ва чагъыр ичмесенг, оьзге затланы этмесенг яхшы.

²² Шо гъакъда токъташгъан пикруларынгни оьзюнг ва Аллагъ булан сакълап къой. Оьзю сайлагъан ишинде оьзюн айыплы гёрмейген адам не насиплидир дагъы! ²³ Шекленеген адам, эгер ашамагъа ярамай деп гысап этилеген затны ашаса, Аллагъны алдында айыплы болур, неге тюгюл де шо имангъа гёре этилеген иш тюгюл. Имангъа гёре этилмейген гъар зат буса – гюнагъ.

«Имандан языкъланы къабул этигиз»

15 ¹ Биз, иман якъдан гючлюлер, имандан языкъланы башына тюшген намусланы кютмеге кёмек этме тарыкъбыз. Оьзюбюз-оьзюбюзню рази этме тюгюл, ² иман къардашларыбызны къурашдырмакъ учун, гъарибиз оланы пайдасына болагъан, оланы рази къалдырагъан затны этме тарыкъбыз. ³ Месигъ де янгыз бир Оьзюне пайда болагъан затны этмеген. Сыйлы Язывларда: «Аллагъны мысгъыллайгъанланы мысгъыллавлары Мени уьстюме тюшдю», – деп язылгъан. ⁴ Башда язылгъан затлар барысы да бизин уйретмек учун, Сыйлы Язывлардан бизге берилген чыдамлыкъ ва ругъ якъдагъы гюч булан биз умут байласын деп язылгъан. ⁵ Гъар-бир чыдамлыкъны ва ругъ якъдагъы гючню башы болгъан Аллагъ сизин Иса Месигъден уьлгю алып, бир-биригиз булан къыйышып яшайгъан этсин дагъы. ⁶ Шолукъда, сиз барыгъыз да бир юрекден ва бир тавуш булан Раббиз Иса Месигъни Атасы болгъан Аллагъга макътавлар этип болурсуз.

⁷ Шону учун Месигъ сизин нечик къабул этди буса, Аллагъны макътавлугъу учун сиз де бир-биригизни шолай къабул этигиз. ⁸⁻⁹ Аллагъны аминлигин гёрсетип, ягъудилени ата-бабаларына этген Оьзюню ваьдасын яшавгъа чыгъаргъанын гертилемек учун, Месигъ ягъудилени къулукъчусу болду деймен мен сизге. Месигъ шону оьзлеге бакъгъан якъдагъы рагъмусу саялы ят халкълар Аллагъны макътап болсун учун этген. Сыйлы язывларда шо гъакъда булаи айтылгъан:

Шо саялы Сени ят халкъланы арасында макътажакъман ва Сени алгъышлап йыражакъман.

¹⁰ Дагъы да булаи язылгъан:

Гъей ят халкълар, Аллагъны халкъы булан бирликде сююнюгюз!

¹¹ Дагъы да язылгъан:

Гъей бютюн ят халкълар, Раббизге алгъыш этигиз! Гъей бютюн халкълар, Огъар алгъыш этигиз!

¹² Ешяны китабында булаи язылгъан:

Ешайны наслусундан арагъа бириси чыгъып, ят халкълагъа башчылыкъ этмек учун гётерилежек. Ят халкълар Ону булан умут байлажакълар.

¹³ Аллагъны Ругъуну къудраты булан умутугъуз токътавуз артсын учун, умут береген Аллагъ иманыгъыздан таба сизин яшавугъузну сююнчден ва паракхатлыкъдан толтурсун дагъы.

Павелни ят халкълагъа къулукъ этивю

¹⁴ Гъей къардашларым, сизин яхшылыкъыгъыз кёп экенине, кёп затны билегенигизге ва башгъалагъа насигъат бермеге болагъаныгъызгъа мен инанаман. ¹⁵⁻¹⁶ Сиз эсигизде сакълагъанны сююп, мен, къардашларым, бираз тартынмай яздым. Аллагъны рагъмусуна гёре мен ят халкълар учун Месигъни къулукъчусу болуп токътадым. Мен ят халкълагъа Аллагъдан гелеген Сююнч Хабарны билдиремен. Шону мен дин къулукъчу гысапда ят халкъланы Аллагъга, Ону Ругъуна багъышлангъан ва Ону рази къалдырагъан къурбан йимик гелтирмек учун эмемен.

¹⁷ Шогъар гёре Иса Месигъ булан бирликде мен Аллагъ учун этген къулугъум булан макътанмагъа боламан. ¹⁸⁻¹⁹ Шону тартынмайлы айтып боламан, неге тюгюл де мен янгыз, ят халкъланы Аллагъга таби этмек учун, Месигъ менден таба этген затны гъакъында сёйлеймен. О шону мени сёзлеримден, ишлеримден, мужизатланы, аламатланы гючюнден ва Аллагъны Ругъуну къудратындан пайдаланып этди. Ерусалимден башлап лап Иллириягъа ерли гъар ерде мен Месигъни гъакъындагъы Сююнч Хабарны билдирип юрюдюм. ²⁰ Мен башгъа биревню кюрчюсюню уьстюнде бина къурмайым деп айтып, Исаны аты гъали де белгили болуп битмеген ерлерде Сююнч Хабарны билдирмеге айландым. ²¹ Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик:

Ону гъакъында оьзлеге билдирилмегенлер Ону гёрежеклер, эшитмегенлер де Ону англажакълар.

Павел Румгъа бармагъа хыял эте

²² Сизин яныгъызгъа гелмеге де магъа кёп керенлер муна шо пуршав этип турду. ²³ Гъали буса, шо якъларда мен ишлеменген ер къалмагъангъа гёре ва кёп йылланы узагъында мен сизин яныгъызгъа гелме гъасирет экенге гёре, ²⁴ Испаниягъа барагъанда, сизин яныгъызгъа гирме хыялым бар. Ёл уьстюнде сизин булан гёрюшме сюемен. Кёп сююп сизин булан бир нечакъы заман тургъандан сонг, сиз магъа сапарымда тарыкъ-герек болагъан затны да берип, мени Испаниягъа ёлгъа салыр деп умут эмемен.

²⁵ Гъали буса мен Аллагъны халкъына къулукъ этмек учун, Ерусалимге бараман. ²⁶ Македониядагъы ва Агъаядагъы иманлыланы жыйынлары, Ерусалимде яшайгъан Аллагъны халкъыны тарчыкъ гъалына болушлукъ

этмек учун, садагъалар онгармагъа токъташдылар. ²⁷ Шолай этмеге олар озлер токъташгъанлар, олар шолой этмеге борчлу да дюр. Неге тюгюл де, ят халкълар, ягъудилени ругъ байлыкъларына ортакъчы болгъан сонг, озлени мал-матагъындан олагъа берип кѣмек этмеге де борчлулар. ²⁸ Бу ишни битдиргенден сонг ва жыйылгъан кѣмекни олагъа етишдирген сонг, мен Испаниягъа барагъан сапарымда ёл уьстде сизин яныгъызгъа да гирип гетежекмен. ²⁹ Яныгъызгъа гелгенде, мен сизге Месигъни толу берекетин де алып гележегимни билемен.

³⁰ Озьом учун Аллагъгъа тилейген къаныгъывлу дуамда магъа кьошу-лугъуз деп, къардашларым, бизин Раббиз Иса Месигъни атыны ва Аллагъны Ругъу береген сююнню хатиринден ялбарып тилеймен. ³¹ Мен Ягъудеяда Исагъа иман салмагъанлардан кьутулсун деп ва Ерусалимге этежек кѣмегимни онда яшайгъан Аллагъны халкъы кьабул этсин деп, дуа этигиз. ³² Шо заман, Аллагъ буюрса, мен сизин яныгъызгъа сююнч булан гелип, сизин булан бирче рагъатланып болажакъман. ³³ Парахатлыкъ береген Аллагъ сизин барыгъыз да булан болсун! Амин.

Ахьргъы саламлар ва насигъатлар

16 ¹ Исагъа иман салгъанланы Конхереядагъы жыйыныны кѣмекчиси болгъан иман кызардашыбыз Фебаны сизге таныш этемен. ² Аллагъны халкъына тийишли болагъан кюйде, ону Раббизини аты булан кьабул этигиз. Сизден тарыкълы зат болса, огъар шо кѣмекни де этигиз, неге тюгюл де о да хыйлылагъа ва магъа озюме де кѣмек этген.

³ Иса Месигъни ёлунда ёлдашларым болгъан Прискилагъа ва Акилагъа да салам айтыгъыз. ⁴ Олар мени жанымны кьутгъармакъ учун, озлени яшавун кызгъанмадылар. Янгыз мен тюгюл, иманлы ят халкъланы бары да жыйынлары да олагъа баракалла билдирелер. ⁵ Оланы уьонде жыйылагъан иман къардашларыбызгъа да салам айтыгъыз. Асияда биринчилей болуп Исагъа иман салгъан сююмлю Эпенетге де салам айтыгъыз. ⁶ Сизин учун кѣп кыйын текген Мариямгъа да салам айтыгъыз. ⁷ Мени булан бирче туснакъда тургъан тувма къардашларым Андроникге ва Юнийге де салам айтыгъыз. Олар элчилени арасында белгили ва менден де алда Месигъге иман салгъан.

⁸ Озьон Раббиз булан байлагъан сююмлю кьурдашым Амплиятгъа да салам айтыгъыз. ⁹ Месигъни ёлунда ёлдашыбыз болгъан Урбангъа ва сююмлю Стагъисге де салам айтыгъыз. ¹⁰ Месигъге аминлиги сыналгъан Апеллиге салам айтыгъыз. Аристокбулну уьондегиледе де салам айтыгъыз. ¹¹ Тувма къардашым Гьиродионгъа салам айтыгъыз. Наркисни уьондеги Раббизге иман салгъанлагъа да салам айтыгъыз.

¹² Раббиз учун загъмат текген Трифенагъа ва Трифосагъа салам айтыгъыз. Раббиз учун кѣп загъмат текген сююмлю Персидге де салам

айтыгъыз. ¹³ Раббизини сайлангъан кьулу Ругъа ва мени учун да ана болгъан ону анасына да салам айтыгъыз. ¹⁴ Асинкритге, Флегонгъа, Гьермесге, Патробагъа, Гьермасгъа ва олар булангъы озге иман къардашлагъа да салам айтыгъыз. ¹⁵ Филолокгъа, Юлиягъа, Олимпиягъа, Нерейге ва ону кызардашына ва олар булан болгъан Аллагъны бары да халкъына да салам айтыгъыз.

¹⁶ Бир-биригиз булан къардашлар йимик кысып кьучаклашып саламлашыгъыз. Исагъа иман салгъанланы бары да жыйынлары сизге саламлар йибере.

¹⁷ Ялбарып тилеймен сизге, къардашларым, ярплашдырагъанлардан да, сиз ес болгъан уьиретивден сизин ари тайдырма къарайгъанлардан да сакъ болугъуз. Олардан ари туругъуз. ¹⁸ Шолай адамлар Раббиз Иса Месигъге тюгюл, озлени кьурсакъларына кьуллукъ этелер. Яревкелиги ва арив сѣзлери булан негер де инанып кьалагъанланы алдаталар. ¹⁹ Сизин имангъа тынглавлу экенигизни барысы да биле. Шогъар гѣре мен сизден сююнемен. Амма яхшылыкъ учун гъакъыллы болгъаныгъызны ва яманлыкъны таъсирине тюшмей тургъаныгъызны сюемен. ²⁰ Парахатлыкъ береген Аллагъ узакъ кьалмай иблисни сизин аякъ тюбююзде янчажакъ! Раббиз Иса Месигъни рагъмусу сизин булан болсун!

²¹ Ёлдашым Тимофей ва мени тувма къардашларым Сосыпатыр, Лукий, Ясон сизге саламлар йиберелер.

²² Бу кагъызны Павелни сѣзлеринден язагъан мен*, Тертий де, сизге Раббиз булан байлавлу болгъан озюмню саламларымны йиберемен.

²³ Мени ва Исагъа иман салгъанланы озюню уьонде кьонакъ этип сыйындыргъан Гай да сизге салам йибере. Шагъарны хазначысы болгъан Эраст ва иман къардашыбыз Кварт да сизге саламлар йиберелер. [²⁴]**

Аллагъгъа алгъыш этив

²⁵ Гъали буса Аллагъыбызгъа гъар-бир макътавлар болсун! Мен сизге Иса Месигъни гъакъында билдиреген Сююнч Хабаргъа гѣре иманыгъызны беклешдиреген Одур. Шо Сююнч Хабар лап башынданокъ да яшырылгъан, тек гъали буса ачылгъан Аллагъны сырыдыр. ²⁶ Гъали буса, озлер Аллагъгъа инанып болсун ва тынглавлу болсун учун, пайхаммарланы язгъанларындан ва Аллагъны буйругъундан таба шо сырны маънасы бары да инсанлагъа белгили болду. ²⁷ Бир болгъан гъакъыллы Аллагъны Озьонне Иса Месигъден таба гъар даим де макътавлар болсун.

* 16:22 Мунда Павелни бу кагъызын язгъан Тертийни гъакъында сѣйлени.

** 16:24 Бир-бир грекче кьольязывларда «Сизин барыгъыз да булан Раббиз Иса Месигъни рагъмусу болсун. Амин» деген аят да ёлугъа.

Коринфдегилеге язылган биринчи кагъыз

Бу кагъызын Павел Эфесде турагъан заманында язгъан. Шондан бираз алдын, ят халкълагъа Сююнч Хабарны билдирмек учун чыкыгъан экинчи сапарыны вакътисинде, о Коринф деген грек шагъарда Исагъа иман салгъанланы жыйынын къургъан. Элчи Коринфден гетген сонг, янгы жыйынны алдында бир тюрлю четимликлер тувулунгъан. Павел Коринфдегилеге кагъыз язмаса бирдокъда ярамай деп гысап эте. Кагъызында о жыйынны ортакъчылары Исагъа иман салгъанлагъа лайыкълы болмагъан юрюшлеге ёл берме тюшмейгенин айта.

Коринфдегилени кёплери Павелни элчи гысапда къабул этмейгенлик масъаланы бирден-бир четимлешдирген. Олар экмек бёлюв адатны герти маънасын англамагъанлар ва къайсы ёлбашчыгъа артыкъ гъюрмет этме тюшегенликни гъакъында эришгенлер. Исагъа иман салгъан коринфдилени бирлери ялгъан аллагълагъа къурбан этилген этни ашамагъа ярайгъанын-ярамайгъанын билмегенлер. Олар бир-бири булан ватандашлыкъ дуванлагъа чыкыгъанлар, уягълюлени бузулувуна, пасатлыкъгъа ёл кёйгъанлар, гъатта оланы арасында Месигъни тувмакълыгъын инкар этегенлери де болгъан. Жыйын ярплашмасын учун, Павел онда тувулунгъан эришивлю масъалаланы бирлерини устынде тындырыкълы кюйде токътай. Бир вакътини ичинде о иманны кёп кюрчю масъалалары гъакъда да сёйлей. Исаны мисалгъа гелтире туруп, Павел Огъар иман салгъан коринфдилени масъалаларын чечмеге къарай. О гысаплайгъан кюйде, Месигъни инсанлагъа бакъгъан якъдагъы сююво жыйынны ортакъчыларыны арасындагъы аралыкъланы ойлчевю болуп токътамагъа тарыкъ.

Башлангъы саламлар

1 ¹Алагъны буйругъу булан Иса Месигъни элчиси болгъан мен Павелден ва иман къардашыбыз Сосфенден ²Исагъа иман салгъанланы Коринфдеги жыйынына салам! Мен Иса Месигъден таба юректери та-залангъан, Алагъныки болмакъ учун танглангъан ва гъар ерде бары халкъ булан бирче Раббибиз Иса Месигъни атын тутгъанлагъа язаман. О бизин Раббибиз ва оланы Раббиси.

³Атабыз Алагъдан ва Раббибиз Иса Месигъден сизге рагъму ва паракатлыкъ болсун!

⁴Алагъны Иса Месигъден таба сизге берилген рагъмусу учун сизин гъакъыгъыздан токътавсуз Алагъыма шюкюр этемен. ⁵Неге тююл де, сиз гъар сёйлевогъюзде, гъар тюрлю билгенигизде ва гъар затда Ондан таба бай болдугъуз. ⁶Шо буса Иса Месигъни гъакъындагъы мен айтгъан затлар гъакъ герти экенин гёрсете. ⁷Гъали буса ругъ савгъатлардан сизге гъеч бир етишмейгени ёкъ, сиз де Раббибиз Иса Месигъ къачан гелер экен деп къаравуллап токътагъансыз. ⁸Раббибиз Иса Месигъ къайтып гележек гюн сизин гиши сёз табып болмасдай болмакълыгъыгъызны ахыргъа ерли беклешдирежек. ⁹Сизин яшавугъузну Озюню Уланы болгъан Раббибиз Иса Месигъ булан ортакъ этмеге чакъыргъан Алагъ аминдир!

Бирликге чакъырыв

¹⁰Барыгъыз да бир-биригиз булан къыйышывлу яшасын учун ва арагъызда эришивлюк болмасын учун, Раббибиз Иса Месигъни аты булан ялбараман сизге, къардашлар. Мен сиз ойларыгъызда да, муратларыгъызда да бир болгъаныгъызны сюемен. ¹¹Гъей къардашларым, Гъилонну уюндегилер магъа берген хабарлардан мен сизин арагъызда эришивлюклер барны билдим. ¹²Мен айтма сюегеним, сизин бирлеригиз: «Мен Павелни яныман», яда «Мен Аполлосну яныман», яда «Мен Петерни яныман», яда «Мен Месигъни яныман», — деп айтып юрюйсюз.

¹³Месигъ де шолай бёлкюндюмо дагъы? Сизин учун хачгъа илинген Павелми эди дагъы? Сиз Павелни аты булан, сувгъа чомдуртуп, озююгъюзню Алагъгъа тапшуртдугъузму дагъы? ¹⁴Криспден ва Гайдан башгъа сизин гъеч биригизни де мен сувгъа чомуп, Алагъгъа тапшурмадым. Шо зат саялы мен Алагъгъа шюкюрлюк этемен. ¹⁵Мени атым булан сизин шолай Алагъгъа тапшургъан деп бирев де айтып болмас. ¹⁶Стефанасны ва ону уюндегилерин де мен шолай Алагъгъа тапшурдум, амма дагъы гъеч гишини тапшургъаным мени эсимде ёкъ. ¹⁷Мени Месигъ, башгъаланы сувгъа чомуп, Озюне тапшурма тююл чю, Сююнч Хабарны билдирмеге йиберди. Месигъни хачы къудратдан магърюм къалмасын учун, инсанны гъакъылыны тили гери уруп, шо Сююнч Хабарны билдиремен.

Аллагъны къудраты ва гъакъыллыгы Месигьдир

¹⁸ Хачдагъы олюмню гъакъындагъы уйретив олюмню ёлу булан юрюйгенлер учун авлиялыкдыр, бизин, къутгъарылывну ёлу булан юрюйгенлер учун буса о Аллагъны къудратыдыр. ¹⁹ Сыйлы Язывларда булай язылган:

*Алимлени билимлерин ёкъ этермен, гъакъыллыланы
гъакъыллыгы болмагъандай этермен.*

²⁰ Къайдадыр гъакъыллы? Къайдадыр алим? Къайдадыр бу девюрню ойчусу? Аллагъ бу дюньяны гъакъыллыгыны бары авлиялыкын аян этмедими дагъы? ²¹ Аллагъны гъакъыллыгыны себебинден дюнья оюзюню гъакъыллыгы булан Аллагъга тюшонмеген. Шо саялы да Аллагъ биз билдиреген уйретивню «авлиялыкына» инанагъанланы къутгъармакъ учун сайлагъан. ²² Ягъудилер муъжизатлар гёрсетмекни тилейлер, ят халкълар буса гъакъыллыкъ ахтаралар. ²³ Биз хачгъа илинген Месигъни гъакъында уйретебиз. Шо уйретив ягъудилеге тогъас болуп токътай, ят халкълар буса ону авлиялык деп гысаплай. ²⁴ Аллагъны янындан чакъырылган ягъудилер ва ят халкълар учун буса Аллагъны къудратын ва Аллагъны гъакъыллыгынын гёрсетген Месигьдир! ²⁵ Аллагъны «авлиялыкы» инсанланы гъакъыллыгындан эсе оърдедир, Аллагъны «гючюзлюгю» буса инсанны гючлюлюгюнден эсе гючлюдюр.

²⁶ Къардашлар, Аллагъ чакъырган заманда, сиз кимлер болгъаныгъызны эсге алып кююгуз: инсан оылчевлерине гёре алгъанда, сизин арагъызда гъакъыллылар кёп тююл эди, гючлюлер кёп тююл эди, белгили тухумлардан чыкыгъанлар кёп тююл эди. ²⁷ Амма гъакъыллыланы биябур этмек учун, Аллагъ дюньяда авлиялар деп гысапланагъанланы сайлады; гючлюлени биябур этмек учун буса, дюньяда гючюзлер деп гысапланагъанланы сайлады. ²⁸ Аллагъ дюнья учун umpагъатсыз деп гысапланагъан белгисиз тухумлардагъыланы ва налатлангъанланы сайлады. Аллагъ шону дюнья учун umpагъатлы деп гысапланагъанланы umpагъатсыз деп гысапланагъанлагъа айландырмакъ учун этди. ²⁹ Шо саялы Аллагъны алдында бирев де макътанмагъа болмас! ³⁰ Аллагъ чы сизин Иса Месигъ булан бирикдирип кюйдю! Аллагъ Исаны бизин гъакъыллыгыбыз этди. Исадан таба юреклерибиз тазаланды, муъмин болдукъ ва азат этилдик. ³¹ Шолай болган сонг, Сыйлы Язывларда язылган кюйде: «Ким макътанмагъа сюе буса, Раббиз этгени булан макътансын!»

Павел хачда ольтюрюлген Месигъни хабарын билдире

2 ¹ Къардашлар, Аллагъны сырын сизге ачагъан заман мен сизин яныгъызга оюзюню гъакъылымны кёплюгюню яда арив сёйлеп болагъанымны гёрсетмек учун гелмеген эдим. ² Мен сизин булан болган чакъы заман Иса Месигьден ва янгыз Ону хачгъа илинип оылмеклигинден

башгъа бир затны да билме къарамадым. ³ Гелегенде де, мен гючюзлюкде, къоркъув булан ва бек титирей туруп гелдим. ⁴ Мени уйретивюм ва сёйлевюм инандырагъан ва гъакъыллы сёзлер булан тююл, Аллагъны Ругъуну къудратына асаслангъан далиллер булан айтылды. ⁵ Шо заман сизин иманыгъыз да инсанланы гъакъыллыгына тююл, Аллагъны къудратына асасланар.

⁶ Гъакъыллы сёзлени буса биз ругъ якъдан чыныкыгъанланы арасын да сёйлейбиз. Амма бу гъакъыллыкъ не бу дюньяны, неде бу дюньяны гъечге айлана барагъан гъакимлерини гъакъыллыгы тююл. ⁷ Шону орнуна биз Аллагъны сырлы гъакъыллыгынын сёйлейбиз. Шо буса дюнья яратылмагъа башлангъынча да алдын яшырылып турган гъакъыллыкъ. Шо гъакъыллыкъ бизин макътавлугъубуз учундур. ⁸ Бу дюньяны гъакимлеринден гъеч бири де ону англамады. Эгер англагъан эди буса, макътавлу Раббизни хачгъа илмес эдилер. ⁹ Амма Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик:

*Оюзюню сюегенлер учун Аллагъ гъазирлеген затланы гъеч бир гёз
гёрмеген, гъеч бир кюлакъ эшитмеген, гъеч бир инсанны
юрегине гелмеген.*

¹⁰ Аллагъ оланы бизге Оюзюню Ругъу булан ачды. Аллагъны Ругъуна буса гъар зат белгили. О Аллагъны яшырылган сырларын да ахтара. ¹¹ Инсанны ойларын ону ичиндеги ругъундан башгъа дагъы ким билмеге болур? Шону йимик, Аллагъны ойларын Ону Ругъундан башгъасы билме болмас. ¹² Биз буса бу дюньяны ругъун алмадыкъ, Аллагъ бизге савгъат этген бары да затгъа тюшонмек учун, О бизге Ругъун Оюзю берди. ¹³ Аллагъны Ругъу булангъылагъа ругъ булан байлавлу затланы англатабыз. Буланы биз инсанны гъакъылы уйретген сёзлер булан тююл, Аллагъны Ругъу уйретген сёзлер булан сёйлейбиз. ¹⁴ Оюзюнде Аллагъны Ругъу ёкъ адам Ругъдан гелеген затны къабул этмес. Огъар шо авлиялык чы дагъы ва о шону англама болмас, неге тююл де шогъар къыймат янгыз Ругъну кёмеклиги булан берме болар. ¹⁵ Инсанда Аллагъны Ругъу бар буса, о гъар затгъа къыймат берип болур, ону оюзюне буса бирев де къыймат берип болмас.

¹⁶ *Неге тююл де, Раббизни гъакъылына тюшонюп ва Огъар
насыгъат берип болагъан кимдир?*

Бизде буса Месигъни гъакъылы бар.

Жыйындагъы ярлашыв

3 ¹ Гъей къардашлар, мен де сизин булан ругъ якъдан чыныкыгъан адамлар булан сёйлейгенде йимик сёйлеп болмадым. Бу дюньяны адамлары булан, Месигъни ёлуна янгы аякъ басгъан яшлар булан сёйлейгенде йимик сёйледим. ² Мен сизин сют ичирип сакъладым, неге

тююл сизин уллулар ашайганны ашамагъа гючюгюз чатмай эди. Сиз гъали де уллулар ашайганны ашамагъа болмайсыз. ³Сиз гъали де бу дюньядансыз. Арагъызда гюнчюлюк ва эришивлюклер болуп тургъан чакъы, озьюгюзню бу дюньяны адамлары йимик тутмаймысыз дагъы? ⁴Сизин бирлеригиз: «Мен Павелни яныман», яда башгъаларыгъыз: «Мен Аполлосну яныман», – деп сёйлейгенде, бу дюньядагъы озгелерден сизин негиз башгъадыр дагъы?

⁵Шолай болгъанда, Аполлос кимдир? Павел кимдир? Биз янгыз бир къуллукъчуларбыздыр. Бизин кёмегибиз булан сиз Иса Месигъге иман салдыгъыз. Аллагъ бизин гъарибизге кютмек учун къуллукълар тапшурду. ⁶Мен урлукъ чачдым, Аполлос сугъарды, амма Аллагъ буса оьсдюрю. ⁷Ашлыкъ чачагъан ва ону сугъарагъан агъамиятлы тююл, янгыз оьсдюреген Аллагъ агъамиятлы. ⁸Урлукъ чачгъанны ва сугъаргъанны мурады бир. Гъариси тёкген загъматына гёре гъагъын да алып. ⁹Биз бирче Аллагъ учун ишлейбиз. Сиз буса Аллагъны авлагъысыз, Аллагъны бинасысыз.

¹⁰Аллагъны зор яхшылыгъы булан магъа берилген тапшурувгъа гёре, мен, гъакъыллы къурувчу этеген кюйде, бир башлап къюрчюсюн салдым, башгъасы шону уьстюнде къура. Амма гъариси бина нечик къурулагъанына тергев этме герек бола. ¹¹Бирев де салынгъанындан къайры гъеч башгъа къюрчю салып болмас, о къюрчю буса Иса Месигъдир. ¹²Шо къюрчюню уьстюнде бирев алтындан, гюмюшден, къыйматлы ташлардан, такътадан, биченден яда саламдан бина къурмагъа бола. ¹³Ишлейген гъар кимни иши ачыкъ болажакъ гюн етишер. Шо гюн бары да затны ачыкъ этежек, неге тююл о ялын булан гележек. Шо ялын буса гъар ким кютген ишни тергеп къарайгъан бир сынав болажакъ. ¹⁴Кимни къургъан бинасы сынавдан оьтсе, шону къургъан адам алапалажакъ. ¹⁵Къургъан бинасы яллап къалса, о зарал гёрежек ва алапасыз къалажакъ. О озью кьутгъарылажакъ, амма ялынны ичинден оьтпюп чыкъгъанда йимик болажакъ.

¹⁶Сиз Аллагъны ибадатханасы экенигизни ва Аллагъны Ругъу сизин ичигизде яшайганны билмеймисиз? ¹⁷Аллагъны ибадатханасын дагъытгъан гишини Аллагъ дагъытажакъ. Аллагъны ибадатханасы сыйлыдыр. Шо ибадатхана да сизсиз.

¹⁸Озьюгюз озьюгюзню алдатмагъыз. Ким бу дюньяда озюн гъакъыллы деп санай буса, гертилей де, гъакъыллы болмакъ учун, о «авлия» болма герек. ¹⁹Неге тююл де, бу дюньяны гъакъыллылыгъы Аллагъны алдында авлиялыкъдыр. Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик:

Гъакъыллыланы Аллагъ озлени гъилласы булан тутта.

²⁰Дагъы да булай язылгъан:

Гъакъыллыланы ойлары бош зат экенни Раббиз биле.

²¹Шогъар гёре бирев де инсанлар булан макътанмасын. Неге тююл де, бары да зат сизинкидир: ²²Павел, Аполлос, Петер, дюнья, яшав, оьлюм, гъалиги ва гележек заман – бары да зат сизинки. ²³Сиз де Месигъни-кисиз, Месигъ де Аллагъныки.

Аллагъны элчилерини къуллукъ этивю

4 ¹Булайлыкъда, инсанлар бизин Месигъни къуллукъчулары ва Аллагъны сырлы гъакъ гертиликлери инанылгъан адамлар деп танысынлар. ²Шо заман инанылгъан адамланы гъарисинден буса оланы амин болмакълыгъы талап этиле. ³Сиз яда озге инсанлыкъ дуван магъа нечик дуван этежеги мени бары да затдан аз ойлашдыра. Мен гъатта озюм озюме де дуван этмеймен. ⁴Мени намусум таза. Шолай демек мени бир айыбым да ёкъ демек тююл. Амма магъа Дуванчы Озью Раббиздир. ⁵Шо саялы, Раббиз гелип битгенче, бир затгъа да алданокъ дуван этмегиз. О Озью гелип йиберип, къарангълыкъда яшырылып турагъан затланы уьстюн ачажакъ ва юреклеригиздеги талпынвларыгъызны аянгъа чыгъаражакъ. Шо заман гъар инсан Аллагъдан озюне лайыкълы болгъан макътавну алажакъ.

⁶Гъей къардашлар, мен сизин пайдагъыз учун буланы магъа ва Аполлосгъа гёре къоллап айтдым, бизден мисал алып, сиз: «Язылгъан затдан ари чыкъма тарыкъ тююл», – деген затны англасын деп. Шо заман сиз биревден биревню артыкъ гёрмежексиз. ⁷Сиз башгъалардан артыкъ деп ким айта? Аллагъ бермеген сизин негиз бар экен? Шолай буса, башгъа бирев савгъат этип берген зат булан неге макътанасыз дагъы?

⁸Гъали сизин озьюгюзге тарыкъ болагъан бары да затыгъыз бар! Сиз бай болдугъуз! Бизсиз де сиз пачалар болдугъуз! Гертилей де, сизин пачалар болгъаныгъызны мен нечакъы да сюер эдим, балики, шо заман сизин булан бирче биз де пачалар болуп къалар эдик! ⁹Амма, мен ойлашагъан кюйде, Аллагъ бизге, элчилеге, озлеге майданда оьлме къарар чыгъарылгъан адамлар гъисапда, лап да ахырынчы ерни гёрсетген. Сав дюньягъа – малайиклеге де, инсанлагъа да – биз тамашагъа токътадыкъ. ¹⁰Биз Месигъ учун авлиябыз, сиз буса Месигъ булан гъакъыллысыз! Биз гючсюзбюз, сиз буса гючлюсюз! Сиз абурлусуз, биз буса абурсузбуз. ¹¹Биз гъалиге ерли де ач, сувсап ва ялангъач къалгъанбыз. Бизин токъалайлар, бизин барып гирме ерибиз де ёкъ. ¹²Озьюбюзню къолларыбыз булан яманокъ загъмат тёгебиз. Бизин сёгелер, биз буса олагъа Аллагъны яхшылыгъын ёрап дуа этебиз. Бизин гъызарлайгъанда, сабурлукъ этип турабыз. ¹³Бизин гъакъыбызда яман сёйлейлер, биз буса яхшылыкъ булан жавап беребиз. Бугюнге ерли биз бу дюньяны ташлангъан бир чёбюне айланып битгенбиз, аякъ тпюде тапталгъан бир чанг йимик болгъанбыз.

¹⁴ Мен буланы сизин илыкдырайым деп туюл, сизге оьзюмню сюомлю яшларыма йимик насигьат берейим деп язаман. ¹⁵ Месигьни ёлунда сизин минглер булан насигьатчыларыгьыз бар буса да, аталарыгьыз кёп туюл. Мен Иса Месигьни ёлунда Сююнч Хабарны кёмеги булан сизин атагьыз болдум. ¹⁶ Мен сизге тилеймен: менден уьлгю алыгьыз! ¹⁷ Шону учун Тимофейни сизин яныгьызгьа йиберемен. Раббизни ёлунда о мени сюомлю ва инамлы уланым. Месигьни ёлунда мен оьтген яшавну о сизин эсигизге салажакь. Бу буса мен гьар ерде, Исагьа иман салгьанланы гьар жыйынында уьиретеген затларыма кьыйышывлу геле.

¹⁸ Бирлери буса, мен сизин яныгьызгьа гелмес деп ойлашып, хохайланып токьтагьанлар. ¹⁹ Амма, Аллагь буюрса, узакь кьалмай мен сизин яныгьызгьа гележекмен. Мен сизин яныгьызгьа гелип, шо хохайланы сёзлери нечик экенни туюл, оланы гючю нечик экенни ачыкь этежекмен. ²⁰ Неге туюл де, Аллагьны гьакимлиги сёзлерден туюл, гючден асылы бола. ²¹ Сиз менден не сюесиз? Сизин яныгьызгьа таякь булан гелгенимни сюемисиз яда сююв ва саламат ругь булан гелгенимни сюемисиз?

Жыйындагьы пасатлыкьгьа кьаршы чыгьыв

С ¹ Сизин арагьызда, гертилей де, яман пасатлыкь, гьатта имансызланы арасында да кьаршы болмайгьан кюйдеги пасатлыкь бар дей. Сизинкилерден бири гьатта оьгей анасы булан яшай! ² Яс этип йылайгьанны орнуна, сиз буса оьктем болуп хохаясыз! Шолай биябур ишни этеген адамны арагьыздан неге тайдырмадыгьыз? ³⁻⁴ Мен сизин арагьызда туюл бусам да, ругьум булан сизин буланман. Сизин яныгьызда болгьан адам йимик, шо ишни этген адамгьа Раббиз Иса аты булан дуван этдим. Раббиз Иса кьудраты булан сиз жыйылгьан заманда, мени ругьум да сизин арагьызда болуп, ⁵ шо адамны кьаркьарасы ёкь болсун учун, ону иблиге тапшуруп кьоюгьуз. Шоллукьда, Раббиз кьайтып гележек гюн ону ругьу кьутгьарылар.

⁶ Сизин макьтанангьаныгьыз яхшы туюл. Маяны бир гиччи гесеги де бютюн хамурну гёпюртегенин сиз билмеймисиз? ⁷ Янгы бир хамур болмакь учун, эсги маядан айрылып тазаланыгьыз. Гертилей де, сиз маясыз экмекге ошакь кьалгьансыз. Бизин Пасха кьурбаныбыз болгьан Месигь кьурбан этилди. ⁸ Бугьар гёре, гелигиз, эсги мая булан, гюнагьны ва яманлыкьны маясы булан туюл, таза юреклиликни ва гьакь гертиликни маясыз экмеги булан Пасха байрам этейик.

⁹ Кагьызымда мен сизге пасат ёлда юрюйгенлер булан кьатнашмагьыз деп язгьан эдим. ¹⁰ Олай демек бу дюньядагьы пасат юрюйгенлер булан яда сутурлар булан, яда уручулар булан, яда ялгьан аллагьлагьа кьуллукь этегенлер булан демек туюл. Шолай буса, сиз бу дюньяны кьоюп гетмеге борчлу болур эдигиз. ¹¹ Гьакькьятда мен сизге булай

яздым: оьзю сизин иман кьардашыгьызман деп де айтып, пасат юрюйген яда сутур, яда ялгьан аллагьлагьа кьуллукь этеген, яда бугьтан юрютеген, яда ичеген, яда урлайгьан адамлар булан кьатнашмагьыз. Шолай адам булан гьатта бир тепсиде де олтурмагьыз.

¹² Неге туюл де, Исагьа иман салгьанланы жыйыны булан байлавлугьу ёкьлагьа дуван этмек магьа кёп тарыкьмы дагьы? Тек сиз Исагьа иман салгьанланы жыйынындагьылагьа дуван этме тарыкь туюлмюсюз дагьы? ¹³ Жыйын булан байлавлугьу ёкьлагьа Аллагь дуван этежек. Сыйлы Язывларда булай язылгьан: «Пасат юрюшлюню арагьыздан кьувалагьыз».

«Бир-биригиз булан дувангьа чыкьмагьыз»

Б ¹ Иман кьардашы булан эришивлюклери болгьан сонг, масьаланы Аллагьны халкьыны алдында чечмей, кьайсыгьыз имансызлагьа дуван этдиресиз дагьы? ² Дюньягьа Аллагьны халкьы дуван этежекни сиз билмеймисиз дагьы? Эгер сиз дюньягьа дуван этежек болгьан сонг, оьзюгюню арагьыздагьы увакь-тоек эришивлюклени де оьзюгюз чечип болмаймысыз дагьы? ³ Биз малайиклеге де дуван этежегизни сиз билмеймисиз дагьы? Гьар гюнлюк ишлеге дуван этме чи хасокьда болабыз! ⁴ Шолай ишлеге байлавлу эришивлюклер тувулунгьан сонг, неге сиз оланы жыйын булан байлавлугьу ёкьлагьа дуван этме бересиз дагьы? ⁵ Бу не илыкь ишдир! Арагьызда иман кьардашларыгьызны бир-бири булан байлавлу эришивлюклени ёрукьгьа салмагьа болагьан бир гьакьыллы адам да ёкьму? ⁶ Иман кьардаш иман кьардашы булан дувангьа чыгьа, олагьа буса имансызлар дуван эте!

⁷ Сизин бир-биригиз булан дувангьа чыкьмакьлыгьыгьыз — толу йырылы! Адилсиз хатири кьалгьан кюйде турса кьолай туюлмю экен? Магьрюм кьалгьан кюйде турса кьолай туюлмю экен? ⁸ Сиз буса хатирин де кьалдырасыз, урлама да урлайсыз ... Кимни десегиз — оьзюгюню иман кьардашларыгьызны!

⁹ Яда адилсизлер Аллагьны гьакимлигини туюбуне туюшмежегин билмеймисиз? Оьз-оьзюгюню алдатмагьыз! Не пасатлыкь юрютегенлер, не ялгьан аллагьлагьа кьуллукь этегенлер, не зиначылар, не эргишиге ювукьлукь этеген эргишилер, ¹⁰ не уручулар, не сутурлар, не ичкичилер, не бугьтанчылар, не ялгьанчылар Аллагьны гьакимлигини туюбуне туюшмежеклер. ¹¹ Сизин бирлеригиз де шо журадан эди. Амма сиз гюнагьлардан чайылдыгьыз, юреклеригиз тазаланды, Аллагь Раббиз Иса Месигьни аты булан, Оьзюню Ругьундан таба сизин кьабул этди.

«Пасатлыкьдан кьачыгьыз!»

¹² «Магьа не зат этмеге де ярай», — дейлер, амма бары да зат бизин учун пайдалы туюл. Дюр, «магьа не зат этмеге де ярай», амма бир зат

да бизин устюбюзде гьакимлик этме герек тююл. ¹³Аш кьурсакъ учун, кьурсакъ да аш учундур. Аллагъ буса экисин де ёкъ этежек. Амма кьаркьара пасатлыкъ юрютмек учун тююл, Раббиз учун берилген, Раббиз де кьаркьара учундур. ¹⁴Аллагъ Оьзюню кьудраты булан Раббизни олюмден тирилти, бизин де тирилтежек.

¹⁵Сизин кьаркьараларыгъыз Месигъни кьаркьарасыны санлары экени билмеймисиз дагъы? Сен де Месигъни кьаркьарасыны бир санын кьагъбаны бир саны этмеге сюемисен? Аллагъ сакъласын! ¹⁶Кьагъба тиштайпагъа ювукълукъ этеген гиши ону булан бир кьаркьара болагъаны да сиз билмеймисиз? Сыйлы Язывларда: «Экею де бир кьаркьара болажакъ», — деп язылган чы. ¹⁷Раббиз булан бирлешеген гиши Ону булан бир ругъда болур.

¹⁸Пасатлыкъдан кьачыгъыз! Инсан не гюнагъ иш этип кьойса да, гюнагъы кьаркьарагъа болмай. Тек пасатлыкъ этеген адам оьзюню кьаркьарасына кьаршы гюнагъ иш этедир! ¹⁹Кьаркьараларыгъыз оьзюнде Аллагъ сизге берген Ругъу яшайгъан ибадатхана йимик экени, сиз де оьзюню оьзюнюгъа ес тююл экенигиз белгили тююлюмю дагъы? ²⁰Сизин кёп багъа кьыймат берип алды. Шогъар гёре Аллагъныки болгъан кьаркьараларыгъыз булан Ону макътавлугъун артдырыгъыз.

Уйленмекни яда уйленмей кьалмакны гьакъында

7 ¹Энни сиз язгъан затлагъа гелейим. Эргиши учун уйленмей турмакъ яхшыдыр. ²Амма бу дюньяда кёп пасатлыкъ баргъа гёре, гьар эркекни оьзюню кьатыны ва гьар кьатынны да оьзюню эри болсун. ³Эри кьатынына, кьатыны да эрине бакъгъан якъда эр-кьатынлыкъ аралыкъларын кютсюн. ⁴Кьатын оьзюню кьаркьарасына янгыз оьзю ес тююл, ону еси эри де дюр. Шо кюйде эр де оьзюню кьаркьарасына янгыз оьзю ес тююл, ону еси кьатын да дюр. ⁵Дуа булан машгъл болмакъ учун, заманлыкъгъа бирев-бирев булан разилешип тююл эсе, бир-биригизге ювукълукъ этивден магърюм кьалмагъыз. Сонг дагъы да ювукълукъ этигиз, неге тююл де оьзюнюгъа энгип сакълап болмайгъаныгъыз саялы, сизин иблис алдатмасын. ⁶Мен буланы буйрукъ гьисапда тююл, маслагъат гьисапда айтаман. ⁷Мен бары да инсанлар мени йимик болгъанны сюер эдим. Амма уйленивге бакъгъан якъда гьар адамгъа Аллагъ берген савгъат бар: бирисине — бир савгъат, башгъасына — башгъа савгъат.

⁸Кьатыны гечингенлеге ва тул кьалгъанлагъа буса мени йимик янгыз турмакъ яхшыдыр деп айтмагъа сюемен. ⁹Эгер оьзлени энгип сакълап болмай буса, уйленсинлер, неге тююл гьасиретлигинден олюп турмакъдан эсе уйленмек яхшы.

¹⁰Уйленгенлеге буса мен тююл, Раббиз кьатын эринден айрылмасын деп буюра. ¹¹Эгер о айрылса, дагъы эрге бармасын яда кьайтып

оьзюню эри булан ярашсын. Эр де шолай оьзюню кьатынындан айрылмасын.

¹²Кьалгъанларын буса Раббиз тююл, мен айтаман: эгер иман кьардашлардан бирини имансыз кьатыны болуп, эри ону булан яшамагъа рази буса, о кьатынындан айрылмасын. ¹³Эгер кьатынны имансыз эри болуп, кьатын ону булан яшамагъа рази буса, о да эринден айрылмасын. ¹⁴Неге тююл де, имансыз эр иманлы кьатындан таба, имансыз кьатын да иманлы эрден таба Аллагъны алдында тазаланар. Шолай болмаса, сизин авлетлеригиз таза болмас эдилер. Гъали буса олар Аллагъны алдында таза.

¹⁵Эгер имансыз эр яда кьатын айрылмагъа сюе буса, кьой, айрылсынлар. Иманлылар шолай гезиклерде эркин. Аллагъ сизин парахатлыкъда яшамагъа чакъырды чы дагъы. ¹⁶Гъей кьатын, балики де, эринг сенден таба Исагъа иман салар. Гъей эр, балики де, кьатынынг сенден таба Исагъа иман салар.

¹⁷Амма сизин гьаригиз энниден сонг да оьзюне Раббиз гёрсетген кюйде яшап кьалсын. Аллагъ оьзюн чакъыргъан кюйде кьалсын. Мен булай ёл гёрсетивлени Исагъа иман салгъанланы бары да жыйынларына бермен. ¹⁸Аллагъ чакъыргъан заманында сюннет этилген адамгъа шону яшырмагъа тарыкъ тююл. Аллагъ чакъыргъан заманда сюннет этилмеген адамгъа сюннет этилмеге тарыкълы тююл. ¹⁹Сюннет этилмек де, сюннет этилмей кьалмакъ да бир зат да тююл. Аслусу янгыз Аллагъны буйрукъларын кютмекдедир. ²⁰Гьар ким оьзюн Аллагъ Оьзюне чакъыргъан заманда нечик болгъан буса, шо гьалында кьалсын. ²¹Раббизни Оьзюне чакъырылгъан заманында кьул эдинг буса, шогъар бир де талчыкма. Эгер азат болмагъа имканлыкъ бар буса, шо имканлыкъдан пайдаланма кьара. ²²Эсингге сакълап кьой: Раббиз Оьзюне чакъыргъан заманда кьул болгъан адам Ону азат адамыдыр. Шолай Оьзюне чакъырылгъан заманда азат болгъан адам да Месигъни кьулудур. ²³Аллагъ сизин кьул гьалыгъыздан кёп багъа кьыймат берип алды, шо саялы инсанлагъа кьул болма кьарамагъыз. ²⁴Кьардашлар, Аллагъ Оьзюне чакъырагъан заманда гьар ким не гьалында болгъан буса, шо гьалында кьалып кьалсын.

²⁵Эр-кьатын тююллени айтсакъ, о гьакъда магъа Раббизни буйругъу ёкъ. Тек мен оьзюмню пикрумну айтайым: мен ойлашагъан кюйде буса, магъа, Аллагъны яхшылыгъындан, инанма ярай. ²⁶Бизин авур заманлар инсан шо кююнде кьалса яхшы деп гьисаплайман. ²⁷Кьатынгиши булан байлангъан бусанг — эркинликни излеме; байланмагъан бусанг — кьатын излеме. ²⁸Амма кьатын алсанг да, шондан гюнагъ болмас. Къыз эрге барса да, шо саялы гюнагъ болмас. Тек унутмагъыз, уйленгенлер учун яшавда кёп кьыйынлыкълар кьаршылашар, мен буса сизин шо кьыйынлыкълардан кьорумагъа къаст этемен.

²⁹ Къардашлар, заман битип бара деп айтма сюемен. Энниден сонг къатыны барлар къатыны ёкълар йимик болсунлар, ³⁰ яслылар яслы тюгюллер йимик болсунлар, сююнегенлер сююнмейгенлер йимик болсунлар, сатып мал алагъанлар малы ёкълар йимик болсунлар. ³¹ Бу дюньяны ишлери булан машгул болгъанлар бюс-бютюнлей шо ишлерине берилип къалмасынлар, неге тюгюл де бу дюнья гъали биз гереген гъалында узакъ къалмажакъ.

³² Мен буса сизин гъеч бир къайгысыз болмакълыгыгъызны сюемен. Уйленмеген адам, Раббизни разилигин алмакъ учун, Ону ишлерини къайгысын этер. ³³ Къатыны бар адам бу дюньяны ишлерини гъайын ва къатыныны разилигин нечик алайым деген гъайны этип айланар ³⁴ ва эки орталыкъда къалар. Эрсиз къатын яда эрге бармагъан къыз, Раббизни разилигин алмакъ учун, къаркъарасы ва ругъу булан оъзюн Аллагъа багъышлар. Эри бар къатынъа буса, эрини разилигин къазанмакъ учун, яшавну къайгысын этип айланма тюшер. ³⁵ Буланы мен сизге тогъас салмакъ учун тюгюл, сизин пайдагъыз учун сёйлеймен. Ёкъ, сиз Раббизге амин болуп болгъаныгъызны ва башгъа затгъа тергев бермей, тийишли кюйде яшагъаныгъызны сюемен.

³⁶ Эгер оъзюню гелешмиши етишгени ва эрге бармагъаны саялы адам огъар тийишли кюйде янашмайман деп гъисап эте буса, о сюйгенин этсин. О гюнагъ иш этген болмажакъ. Шолайлар къатын алсынлар. ³⁷ Амма юрегинден мекенли кюйде токъташып, къаркъарасын енгип ва оъзюню гъислерин жыйып сакълап, гелешмишин къатын этип алмагъан гиши яхшы иш этген болур. ³⁸ Шолайлыкъда, гелешмиши булан уйленеген гиши яхшы иш этеген, уйленмейген гиши буса дагъы да яхшы иш этген болур.

³⁹ Эри сав чакъы къатын огъар байлавлу. Эгер де эри оъюп къалса, ону сюйген адамына эрге барма ихтияры бар, тек Исагъа иман салгъан адамгъа. ⁴⁰ Эгер де янгыз къалып къалса, мени гъисабымда, дагъы да насипли болуп къалажакъ. Менде де Аллагъны Ругъу бар деп ойлайман.

Ялгъан аллагъагъа къурбан этилеген этлени гъакъында

8 ¹ Гъали ялгъан аллагъагъа къурбан этилеген этлени гъакъында «барыбызны да билимиз барны» биз билебиз. Билим инсанланы окътемлигинден шишип айланма борчлу эте, сююв буса инсанланы къурашдыра. ² Эгер де бирев билим алдым деп гъисап эте буса, о оъзюне билме тийишли кюйде билмейдир. ³ Амма Аллагъ Оъзюн сюеген гишини таный.

⁴ Ялгъан аллагъагъа къурбан этеген этлени ашамакъгъа гелейик. Бу дюньяда ялгъан аллагълар бир тарыкъсыз затлар экенни, Бир болгъан Аллагъдан башгъасы ёкъ экенни биз билебиз. ⁵ Кёкде болсун, ерде болсун, «аллагълар» деп айтылагъанлар бар буса да (оъзлеге «аллагълар»

деп айтылагъанлар кёп ва «бийлер» деп айтылагъанлар кёп), ⁶ амма бизге Ата болгъан бир Аллагъ бар. Бары да зат Ондан баш ала, биз де Ону учун яшайбыз. Бизге бир Раббиз Иса Месигъ де бар. Бары да зат Ондан таба яратылгъан, биз де Ондан таба яшайбыз.

⁷ Амма шону бары да адамлар билмейлер. Биревлер гъали-гъалилер болгъунча да ялгъан аллагъагъа сужда къыла эдилер. Олар гъали де къурбан эт ашайгъанда да, шону ялгъан аллагъагъа сужда къылып деп ва оъзлени осал намусу похлана деп гъисаплай. ⁸ Ашайгъан затыбыз бизин Аллагъагъа ювукълашдырмай. Неге тюгюл де, ашагъан булан да бизге бир зат да къошулмай, ашамагъан булан да биз бир зат да тас этмейбиз.

⁹ Амма сакъ болугъуз, сизин аш танглавагъы бу эркинлигиз имандан языкъланы гюнагъа тюшювюне себеп болуп къалмасын. ¹⁰ Масала, имандан языкъ бир адам билимли деп гъисапланагъан сени ялгъан аллагъаны бир ибадатханасында къурбан этген этни ашайгъанынгни гёрюп къала. Шо заман о да шолай къурбан этни ашама ярай деп ойлашмасмы дагъы? ¹¹ Шо имандан языкъ адам, тап оъзю учун Месигъ оылген иман къардашыгъыз, сизин билимлеригизден дагъылажакъ. ¹² Шолайлыкъда, сиз иман къардашларыгъызгъа къаршы гюнагъ иш этмек булан, оланы осал намусун яралап, Месигъге къаршы гюнагъ иш этген де болурсуз. ¹³ Шолай болгъанда, эгер мен ашайгъан зат иман къардашымны гюнагъ иш этмеклигине себеп бола буса, иман къардашымны гюнагълы этмес учун, дагъы бир заманда да мен эт ашамасман.

Павелни элчилик ихтиярлары

9 ¹ Мен азат тюгюлменми дагъы? Мен элчи тюгюлменми дагъы? Мен Раббиз Исаны гёрмегенменми дагъы? Раббиз булан бирликде сиз мени ишлеримни натижалары тюгюлмюсюз дагъы? ² Башгъалар учун элчи тюгюл бусам да, дагъы болмагъанда сизин учун чу мен элчимен. Сиз оъзюгюз, Раббиз булангъы сизин яшавугъуз Мени элчилигимни исбатлавудур.

³ Мени айыплайгъанлагъа оъзюмню якълап айтагъаным шудур: ⁴ ашамагъа ва ичмеге бизин ихтиярыбыз ёкъму? ⁵ Яда оъзге элчилер йимик, Раббизни инилери ва Петер йимик, Исагъа иман салгъан къатынларыбызны ёлдаш этип алмагъа бизин гъакъыбыз ёкъму? ⁶ Яшавлукъ учун ишлеп къазанмагъа янгыз мен де, Барнаба да герекибизми?

⁷ Асгерлик борчун оъз харжы булан ким кютер? Юзюм бав орнатып, ону емишин ашамай къояжакъ ким болур? Кимдир къой сирив сакълайгъан, тек къой сют ичмейген? ⁸ Мен буланы янгыз инсанлар ойлашагъан кюйде сёйлейменми? Мусаны Къануну да шолай затланы сёйлеймейми дагъы? ⁹ Мусаны Къанунунда: «Огъюзге оъзю инныр басагъан затны ашама пуршав этме», — деп язылгъан чы. Раббиз оъзюмню

дагы гыйын этегени? ¹⁰Шону О сизге яхшы болсун деп туюлюмю дагы айтагыны? Гелимден озюню пайын алма умут булан сабанчы сабан сюре, иннырчы да инныр баса. ¹¹Биз сизин пайдагызыз учун ругь урлугун чачабыз. Сизин арагыздан яшав учун пайдалы затланы жыймагы бизин ихтиярыбыз екму дагы? ¹²Башгаланы сизден кемек алмагы ихтияры бар буса, бизин шогъар дагы да кеп ихтиярыбыз бар. Амма биз шо ихтирдан пайдаланмадык. Месигъни Сююнч Хабарын билдиривге пуршавлукъ болмасын деп, бары да затгы чыдап турабыз.

¹³Ибадатхананы кзулукчулары ибадатханадан таба ашайгыны, курбанлыкны салагъан ерни кзулукчуларыны да курбан этеген затланы бир пайына ихтияры бары сизге белгили туюлюмю дагы? ¹⁴Шолай Сююнч Хабарны билдирегенлер де яшав учун тарыкъ затны шо ишлеринден алсын деп Раббиз буюрду.

¹⁵Амма мен бу ихтирлардан гъеч биринден де пайдаланмадым. Буланы мен магы да шолай кемек болсун деп де язмайман. Макътанма болагъан затымны биревге магърюм этме имканлыкъ бергенче, мен оймекни тангларман. ¹⁶Эгер мен Сююнч Хабарны билдире бусам, мени макътанмагы гъакъым екъ, неге туюлюм бу мени кютме герекли бир борчумдур. Адаршай эди магы, эгер мен билдирмей эдим буса! ¹⁷Эгер де шону мен озюм сайлагъан болгъан бусам, алапа алажакъ эдим. Эгер де сайламагъан бусам, шо магы тапшурулгъан кзулукъ этивдюр. ¹⁸Магы нечик алапа тюшген экен? Сююнч Хабарны гъакъсыз билдирип болагъаным ва шо Сююнч Хабар береген ихтирлар булан пайдаланмайгъаным.

¹⁹Мен азатман ва биревге де кзул туюлюм. Амма кеп адамланы Исаны янына тартмакъ учун, мен оланы барына да кзул болуп квалдым. ²⁰Ягудилени Исаны янына тартмакъ учун, олар булан мен озлер йимик болуп квалдым. Мусаны Къанунуна таби болагъанланы Исаны янына тартмакъ учун, олар булан Къанунгъа таби болагъан адам йимик болуп квалдым. (Туюю, мен озюмню Къанунгъа таби болагъанлардан санамайман.) ²¹Къанунну билмейген адамланы тапмакъ учун, Къанунну билмейгенлер булан мен озюмню Къанунну билмейген адам йимик тутдум (Месигъге таби болуп туруп, Аллагыны Къанунун биле бусам да). ²²Гючюзлени Исаны янына тартмакъ учун, олар булан гючюз болуп квалдым. Бирлерин сама Исагъа иман салдырайым деп, оланы барысына да ошап юрюдюм. ²³Бары да бу затланы мен Сююнч Хабар учун, ону яхшы затларында пайым болсун учун этемен.

²⁴Чабыв ярышларда кеплер ортакъчылыкъ этегенни, янгыз бири устюлюк алагъанны сиз билесиз чи. Устюлюкню савгъатын алмакъ учун, сиз де чабыгызыз. ²⁵Чабыв ярышларда ортакъчылыкъ этегенлер барысы да къаныгъывлу кюйде гъазирленелер. Олар шону заманлыкъ савгъатны алмакъ учун этелер. Биз буса даимлик савгъатны алмакъ

учун къаст этебиз. ²⁶Бугъар гере, мен де чабагъанда, алдында бир мурады бар гиши йимик чабаман. Урагъанда да, юмуругум бошуна гетмес йимик ураман. ²⁷Мен къркъарамны чыныкдыраман ва ону биревлеге Сююнч Хабарны билдирип, озюм ярышлагъа къошулмай къалагъан кюй болмасын деп, озюмню ягыма таби этемен.

Исрайлыны тарихинден алынган масаллар

10 ¹Бизин бары да ата-бабаларыбыз Аллагыны булутуну кюрувуну туюнде болгъанны ва кюркюнчсуз кюйде денгизни кыркып чыкыгъанны билгенигизни сюемен мен, кърдашлар. ²Мусаны якъчылары гысапда олар бары да булутгъа ва денгизге «гемюлген эди». ³Оланы барысы да бир ругъ азыгъын ашагъан ⁴ва барысы да бир ругъ сувун ичген. Олар озлени арты булан гелген бир ругъ ташдан ичгенлер. Шо таш буса Месигъ эди. ⁵Аллагъ оланы кеплеринден рази туюлюм эди, шо саялы олар дангылда кырылды.

⁶Булар барысы да, ата-бабаларыбыз йимик биз де яманлыкъны сюемесин деп, бизге бир дарс болсун деп этилди. ⁷Оланы бирлери йимик ялгъан аллагълагъа сужда кылмагызыз. Оланы гъакъында Сыйлы Язывларда булай язылгъан: «Халкъ ашмакъ-ичмек учун олтурду ва кеп чекмек учун турду». ⁸Оланы бирлери йимик пасат юрюмейик. Олар пасат юрюдю де – бир гюнню ичинде йигирма уч минги кырылып квалды. ⁹Бизге Месигъни сынап къарама ярамай, оланы бирлери Ону сынап къарагъан. Олар йыланлар тигип оылгенлер. ¹⁰Оланы бирлери кант этгенде йимик кант этмегиз. Оланы Азирейил малайик олтюрдю.

¹¹Бу бары да олар булан болгъан затлар уылгю гысапда болгъан ва бизге, ахыр заман ювукълашып гелегенде яшайгъанлагъа, буварыв йимик язылгъан болгъан. ¹²Шогъар гере аякъ устде къатты эретургъанбыз деп ойлаша бусагызыз, сакъ болугъуз, йыгылып гетме боласыз! ¹³Сиз гъали де гъар инсанны да башына гелегениннен башгъа сынагъа кършылашмагъансыз. Амма Аллагъ аминдир. Сизин гючюгюзден артыкъ сынагъа тарымагы О изну бермес. О шо сынавдан ойтме ёл гёрсетер ва ондан ойтме гюч берер.

¹⁴Шолайлыкъда, сююмлю кърдашларым, ялгъан аллагълагъа кзулукъ этивден ари туругъуз. ¹⁵Мен сизге бир англавлу адамлагъа йимик сейлеймен. Мен айтагъан сёзлени гъакъында озюгюз ойлашып къарагызыз. ¹⁶Раббизни алдында экмек бёлюв адатны кюте туруп, Аллагъа шюкюр этеген аякыны ичгенде, биз Месигъни къанына пайчы болмайбызмы дагы? Шо адатны кюте туруп, экмекни сындырып ашайгъанда, биз Месигъни къркъарасына пайчы болмайбызмы дагы? ¹⁷Экмек бир, кеп болгъан биз де бир къркъарабыз, неге туюлюм барыбыз да бир экмекни пайлап ашайбыз.

¹⁸ Исрайылны халкына бир къарагъыз чы: Аллагъга кърбан этеген этни ашайгъанлар Огъар сужда кылывуна пайчы болмаймы дагъы? ¹⁹ Гъасили, мен не айтма сюемен? Ялгъан аллагълагъа кърбан этеген этни маънасы бармы яда оъзю ялгъан аллагъланы маънасы бармы? ²⁰ Ёкъ, озокъда! Тек имансызлар кърбан этегенде, олар ону Аллагъга этмей, жинлеге эте. Мен буса сизин жинлер булан ишигиз болгъанны сюймеймен! ²¹ Сиз бир вакътини ичинде Раббизни аягъындан ва жинлени аягъындан ичип болмассыз чы! Шолай да бир вакътини ичинде Раббизни тепсисинде ва жинлени тепсисинде олтуруп болмассыз чы! ²² Яда сиз Аллагъда гюнчюлюк уятма сюемисиз? Биз Ондан гюнчюлюк дагъы?

Павел башгъланы пайдасына айлана

²³ «Не зат этмеге де ярай», амма бары да зат бизин учун пайдалы тюгюдюр. «Не зат этмеге де ярай», амма бары да зат бизин кърашдырмас. ²⁴ Гъар ким оъзюнюкине тюгюл, оъзгеге пайдалы болуп чыгъагъан затны гъайын этсин.

²⁵ Базардан сатып алагъан этни, ахтигине чыгъа турмай, парахат кюйде ашагъыз. ²⁶ Неге тюгюл де, «ер де, ону устюнде болагъан бары да зат да Раббизникидир».

²⁷ Эгер Исагъа иман салмагъан бирев сизин къонакълай чакъырса, сиз де бармагъа сюйсегиз, парахат кюйде алдыгъызгъа салгъан бары да затны ашагъыз. ²⁸ Амма бирев сизге: «Бу ялгъан аллагълагъа кърбан этилген эт», — десе, шону айтгъан гиши учун ва намус учун ашамагъыз. ²⁹ Намус дегенде, сеникин тюгюл, башгъа адамны намусу учун деп айтмагъа сюемен. Неге дагъы биревню намусу мени эркинлигимни кемитме герек? ³⁰ Эгер мен аш учун Аллагъга шюкюрлюк эте бусам, шо шюкюрлюк этеген ашым учун ким мени айыплама бола?

³¹ Шогъар гёре, ашай бусанг да, иче бусанг да яда башгъа бир ишни эте бусанг да, бары да этеген затынгны Аллагъны макътавлугъу учун эт. ³² Не ягъудилени, не ят халкъланы, неде Исагъа иман салгъанланы гюнагъ иш этивюне себепчи болмагъыз. ³³ Мен бары да халкъгъа ярама къарайман, оъзюню пайдама тюгюл, кёплер кутгъарылсын деп, олагъа пайдагъа айланаман.

Жыйынгъа жыйылгъан заман булан байлавлу насигъатлар

11 ¹ Мен Месигъден ульгю алагъанда йимик, сиз де менден ульгю алыгъыз. ² Гъар затда мени эде сакълайгъаныгъыз ва мен уйретген затланы мен айтгъан кюйде кютегенигиз учун сизге макътав этемен. ³ Сиз шу затны билип кългъаныгъызны сюемен: Месигъ — гъар эргишини башчысы, гъар эркек — къатыныны башчысы. Аллагъ да — Месигъни башчысы. ⁴ Гъар-бир эргиши, эгер де о башы ябылгъан кюйде дуа эте

буса яда Аллагъны атындан сёйлей буса, оъзюню Башчысын — Исаны — биябур этеген бола. ⁵ Башын ачгъан кюйде дуа этеген яда Аллагъны атындан сёйлейген къатынгиши де башын илыкъгъа салыр, шолай къатын чачлары юлюнген къатынгъа ошар. ⁶ Эгер къатынгиши башын япма сюймей буса, чачларын къркъдырсын. Эгер къатынгиши чачларын къркъдырмагъа яда юлютмеге уяла буса, башын япсын. ⁷ Эргиши башына бёрк гиймеге герек тюгюл. Неге тюгюл де, о Аллагъны келпети ва макътавлугъу, къатын буса эргишини макътавлугъу. ⁸ Неге тюгюл де, эргиши къатынгишиден тюгюл, къатынгиши эргишиден яратылгъан. ⁹ Эргиши къатынгиши учун тюгюл, къатынгиши эргиши учун яратылгъан. ¹⁰ Малайиклер билсин деп, муна шо саялы къатынгишилер, гъакимликни тюбюнде экенлигини белгиси гъисапта, явлукъ байлама тарыкъ.

¹¹ Амма Раббизни алдында къатынгиши эргишиден асылы бола, эргиши буса къатынгишиден асылы бола. ¹² Къатынгиши эргишиден яратылгъаны йимик, эргиши де къатынгишиден тувгъан. Бары да затны буса Аллагъ яратгъан. ¹³ Оъзюгюз ойлашып къарагъыз: къатынгишиге башы ачыкъ кююнде Аллагъга дуа этмеге кыйышамы? ¹⁴ Узун чачлар оъсдюремек эргиши учун илыкълыкъ экенни сизге табиат оъзю де уйретмейми? ¹⁵ Узун чачлар — къатынгиши учун буса безендиреген зат. Чачлар — огъар явлукъ йимик берилген зат. ¹⁶ Эгер бир-биревлер бу гъакъда эришмеге сюйсе, не бизин, не Исагъа иман салгъанланы оъзге жыйыналарыны башгъа адаты ёкъну да айтып къоймагъа сюемен.

Экмок бёлов адат булан байлавлу насигъат

¹⁷ Сизге бирдагъы насигъат бермеге сюемен. Жыйыналарыгъыз учун мен сизин макътамагъа болмайман, оланы пайдасындан эсе заралы кёпдюр. ¹⁸ Биринчиси, сиз жыйылгъан заманда, арагъызда эришивлюклер болагъанын эшитдим, шогъар мен бир якъдан инанаман. ¹⁹ Сизин арагъыздан иманда мекенли токъташгъанларыгъыз белгили болсун учун, арагъызда башгъачалай ойлашагъанлар да болмагъа герек. ²⁰ Шону булан бирге сиз Раббизни алдында екмок бёлов адатны кютме жыйылагъанда, сиз шону башгъа бир затгъа айландырасыз. ²¹ Сизин гъаригиз оъзюгюзно ашыгъызгъа гъайт этип гиришесиз. Муна шулай бири ач кюйде, бири эсирип гете. ²² Не эте, сизин ашап-ичип болар йимик оъзюгюзно уюгюз ёкъму? Яда сиз Исагъа иман салгъанланы жыйынын гёрюп ярамаймысыз? Сиз пакъырланы тебен этме сюемисиз? Не айтайым дагъы сизге? Макътама герекменми сизин? Ёкъ, о зат саялы макътамажакъман.

²³ Мен сизге берген затны оъзю Раббизден алдым. Оъзюне хыянатлыкъ этилген гече Раббиз Иса екмокни де алып, ²⁴ шюкюр этгенден сонг, ону бёлген ва: «Бу сизин учун кърбан этилеген Мени къркъарамдыр. Муну Мени эде сакъламакъ учун ашагъыз», — деген. ²⁵ Ахшам

ашдан сонг да О шотай этген ва кьолуна аякьны алып: «Бу аякь Аллагьны ва Ону халкьыны арасындагы янгы разилешивню белгилейген Мени кьанымдыр. Кьачан ичсегиз де, Мени эсге алмакь учун ичигиз», — деген. ²⁶ Гьар гезик бу экмекни ашайгьанда ва гьар гезик бу чагьыр аякьны ичегенде, сиз Раббиз кьайтып гележек замангьа ерли Ону оьлмеклигине шагьатлыкь этесиз.

²⁷ Шогьар гьере, Раббизни экмегин ашайгьан ва чагьыр аягьын ичеген адам шону лайыкьсыз бир кюйде этсе, Ону Кьаркьарасына ва кьанына кьаршы гюнагь иш этген болур. ²⁸ Экмекни ашагьынча ва чагьыр аякьдан ичгинче, инсан бир алдын оьзюн тергеп кьарамагьа герек. ²⁹ Неге тьогюл де, Раббизни кьаркьарасына агьамият бермейли ашайгьан-ичеген адам Раббизни такьсырлавун ашайдыр-ичедир. ³⁰ Шо себепден сизин арагьызда кюйсюзлер ва авруйгьанлар кьеп, оьлегенлер де аз тьогюл. ³¹ Эгер биз оьз-оьзюбюзге дуван эте эдик буса, Раббиз бизге шотай дуван этмес эди. ³² Амма Раббиз бизге дуван эте туруп, О бизин тьоз ёлгьа сала. Шо заман кьыяматгюн башгьалар булан бирче бизге дуван этилмес.

³³ Шолайлыкьда, кьардашларым, Раббизни алдында экмек бьелюв адатны кютме жьыйылагьанда, бир-биригизден алдынлыкь этмеге кьарамагьыз. ³⁴ Ач болгьаныгьыз бар буса, жьыйнларыгьызда Раббизни такьсырына тьошмес учун, уьюнде ашап гелсин. Кьалгьан затланы буса мен сизин яныгьызгьа гелгенде, ёрукьгьа саларман.

Алагьны Ругьуну савгьатлары

12 ¹ Гьали, кьардашларым, гелигиз, ругь савгьатланы гьакьында сьейлейик. Шону да сиз англамай кьалгьаныгьызны сьуймеймен. ² Билемисиз, сиз имансыз заманыгьызда оьзюгюзню терс ёл булан элтмеге кьойдугьуз ва тилсиз ялгьан алагьагьа кьуллукь этдигиз. ³ Алагьны Ругьуну таьсиринден бирев де: «Исагьа налат болсун», — деп айтмас ва бирев де, Алагьны Ругьундан таба тьогюл эсе: «Иса Раббиздир», — деп айтма болмас.

⁴ Тюрлю-тюрлю савгьатлар бар, тек оланы Алагьны биргине-бир Ругьу бере. ⁵ Кьуллукьланы да тюрлю-тюрлю тайпалары бар, тек оланы биргине-бир Раббиз тапшура. ⁶ Инсанларда да Алагь тюрлю-тюрлю кюйде иш гьере, тек бары да инсанларда бары да затны биргине-бир Алагь эте.

⁷ Гьар инсангьа Алагьны Ругьуну тюрлю-тюрлю савгьатлары пайда учун бериле. ⁸ Алагьны Ругьу бирине гьакьыллы сьезлени, башгьасына буса билимли сьезлени бере. ⁹ Бир башгьасына Алагьны Ругьундан иман бере, бир башгьасына да аврувланы сав этмеге гюч бере. ¹⁰ Бирине муьжизатлар яратмагьа гюч, башгьасына Алагьны атындан сьейлемеге

савгьат, бирисине не зат Алагьны Ругьундан амалгьа гелегенни, не зат буса гелмейгенни айырма бажарывлукь, оьзгесине англашылмайгьан тиллерде сьейлемеге, бирдагьысына шо тиллени анлатмагьа гьюнер бере. ¹¹ Буланы барын да Алагьны биргине-бир Ругьу эте ва гьар кимге сьуйген кюйде пайлап бере.

Исагьа иман салгьанланы жьыйыны — Месигьни кьаркьарасы

¹² Бизин гьар-бирибизни кьеп санлары булангьы бир кьаркьарабыз бар, бары да шо санлар бир кьаркьараны кьурашдыра. Месигь де шотайдыр. ¹³ Ягьуди яда ят бусакь да, кьуллар яда азат адамлар бусакь да, бизин барыбызны да сувгьа чомуп, Алагьгьа тапшурду. Шоллукьда, биз бир Ругьдан таба Месигьни кьаркьарасы булан бирлешип кьалдыкь ва барыбыз да бир Ругьну кьабул этдик.

¹⁴ Кьаркьара буса бир сандан тьогюл, кьеп санлардан кьурашгьан. ¹⁵ Масала, бут: «Мен кьол тьогюлмен, шо саялы да мен кьаркьараныки де тьогюлмен», — деп айтса, шо да бут кьаркьараны бир саны тьогюл деп саналмагьа себеп болмас. ¹⁶ Яда кьулакь: «Мен гьез тьогюлмен, шо саялы да кьаркьараныки де тьогюлмен», — деп айтса, шо да кьулакь кьаркьараны бир саны тьогюл деп саналмагьа себеп болмас. ¹⁷ Эгер де савлай кьаркьара янгьыз гьезден амалгьа гелген эди буса, о нечик эшитер эди? Эгер де савлай кьаркьара кьулакь болуп кьалгьан буса, о нечик ийис билер эди? ¹⁸ Амма гьакьыкьатда Алагь кьаркьарада гьар санны оьзю тийишли гьереген кюйде ерлешдирген. ¹⁹ Эгер бьютюн кьаркьарада биргине-бир сан тьогюл болмагьан эди буса, шо заман кьаркьара оьзю нечик болур эди? ²⁰ Гьакьыкьатда санлар кьеп, оланы бирлешдиреген кьаркьара буса бирдир.

²¹ Гьез кьолгьа: «Сен магьа тарыкь тьогюлсен!» — деп яда баш аякьлагьа: «Сиз магьа тарыкь тьогюлсюз!» — деп айтып болмас. ²² Терсине, кьаркьараны гючсюз гьерюнеген санлары оьзгелеринден эсе хьйлы да артыкь герекли болур. ²³ Кьаркьараны биз агьамиятлы тьогюл деп санайгьан санларына дагьы да кьеп агьамият беребиз. Арив гьерюнемейген санларыбызны буса яхшы кюйде яшырабыз. ²⁴⁻²⁵ Арив гьерюнеген санларыбызны буса яшырмагьа тарыкь тьогюл. Амма кьаркьарада айрылыкь болмай. Ону бары да санлары бир-бири булан байланып, бири бирини гьайын этсин учун, Алагь кьаркьараны аз агьамияты булангьы санларын кьеп тергев берилеген кюйде этип ясагьан. ²⁶ Бугьар гьере, эгер бир сан азап чеге буса, ону булан бирге оьзгелери де азап чеге. Бир сан гьюрметли болса, ондан кьалгьан бары да санлар да сьюне.

²⁷ Сиз барыгьыз да бирче Месигьни кьаркьарасысыз. Сизин гьаригиз ону санысыз. ²⁸ Исагьа иман салгьанланы жьыйынында Алагь, биринчилей, элчилени белгилеген, экинчилей — пайхаммарланы, уьчюнчюлей — устазланы. Сонг оьзлеге гьайран аламатлар гьерсетмеге гюч берилгенлер

геле. Сонг — аврувланы сав этегенлер. Сонг — озгелеге кѣмек этегенлер, ѓлбашчылыкъ этегенлер, англашылмайгъан тиллерде сѣйлемеге гьюнери булангъылар. ²⁹Биз барыбыз да элчилербизми? Биз барыбыз да пайхаммарларбызми? Барыбыз да устазларбызми? Барыбыз да гъайран аламатлар гѣрсетебизми? ³⁰Барыбыз да аврувланы сав этебизми? Барыбыз да англашылмайгъан тиллерде сѣйлейбизми? Барыбыз да шо тиллеге англатьв берип билебизми? ³¹Тек оър савгъатлагъа багъып талпыныгъыз! Гъали мен сизге булардан да яхшы ѓл гѣрсетермен.

Сююв бары да савгъатлардан да артыкъ

13 ¹Эгер мен инсанланы ва малайиклени тиллеринде сѣйлеп, сюювом ѓкъ буса, зангырагъан ез къонгуравдан ва оькюреген къомуздан бир башгъалыгъым да ѓкъдур. ²Эгер мени Аллагъны атындан сѣйлемеге савгъатым бар буса ва бары да сырланы биле бусам, гъар жура билимим ва тавланы йылышдырып болагъан иманым бар буса, амма сюювом ѓкъ буса, мен бир зат да тьогюлмендир. ³Эгер мен бютюн малым-мюлкюмню садагъагъа уyleship, къаркъарамны отгъа салып яллатмагъа берсем, амма сюювом болмаса, ондан магъа бир асув да ѓкъдур.

⁴Сююв чыдамлы, сююв рагъмулу. Сююв гюллемес, макътанмас, оьктем болмас. ⁵Сююв низамсызлыкъ тувдурмай, оьзюне хайыргъа айланмай, ачуву чыкъмай, о оьзюню хатирлерин санап айланмай. ⁶Сююв яманлыкъгъа сююнмес, гъакъ гертиликге сююнер. ⁷О бары затдан гече, бары затгъа инана, бары затгъа умут эте, бары затгъа чыдап тура.

⁸Сююв бир заманда да битмес, амма Аллагъны атындан сѣйлемеге берилген савгъат битер, англашылмайгъан тиллерде сѣйлемеге берилген гьюнер ѓкъ болур, билимлер арадан тайып, тарыкъсыз болур. ⁹Бизин билимибиз камил тьогюл, Аллагъны атындан сѣйлейгенибиз де камил тьогюл. ¹⁰Камиллик гелгенде, камил тьогюл зат арадан таяжакъ. ¹¹Мен яш заманымда яш йимик сѣйлей, яш йимик англай, яш йимик де ойлаша эдим. Осьюп уллу болгъанда, яшлыгъымны къойдум. ¹²Гъали биз бары да затны тунукъ гюзгюден йимик гѣребиз, камиллик етишгенде буса, бетге-бет гѣрюшежекбиз. Гъали мени билимим ярты, о заман буса мен, Аллагъ да мени гъакъымда билегенде йимик, толу кюйде билежекмен.

¹³Шолайлыкъда, уьч зат къала: иман, умут, сююв. Буланы да барындан да уллусу сююв.

Жыйындагъы низамны гъакъында

14 ¹Сюювню ѓлу булан юрюгюз. Аллагъны Ругъуну савгъатларын, айрокъда Аллагъны атындан сѣйлемеге савгъатны алмагъа къасткъылыгъыз. ²Англашылмайгъан тиллерде сѣйлейген гиши адамлагъа тьогюл, Аллагъгъа сѣйлер, неге тьогюл ону бирев де англамас. О Аллагъны Ругъуну

къудраты булан сырлы затланы сѣйлер. ³Аллагъны атындан сѣйлейген гиши буса адамлагъа насигъат бермек ва оланы рагъатландырмакъ, къурашдырмакъ учун сѣйлер. ⁴Англашылмайгъан тиллерде сѣйлейген гиши оьзю-оьзюн къурашдырар, Аллагъны атындан сѣйлейген гиши буса Исагъа иман салгъанланы къурашдырар. ⁵Сиз барыгъыз да англашылмайгъан тиллерде сѣйлегенигизни сюер эдим, амма Аллагъны атындан сѣйлейгенигизни дагъы да артыкъ сюер эдим. Аллагъны атындан сѣйлейген адам англашылмайгъан тиллерде сѣйлейген адамдан артыкъ. Озокъда, англашылмайгъан тиллерде сѣйлейген адамны сѣзю англатьлып, Исагъа иман салгъанланы къурашдырма кѣмек этеген гезиклер болмагъандан сонг.

⁶Энни, къардашларым, мен сизин яныгъызгъа да гелип, англашылмайгъан тилде сѣйлемеге башласам, амма Аллагъдан гелеген англавну, уьйретивню, Аллагъны атындан сѣйленеген сѣзлени, билимни бермем, ондан сизге не пайда болур? ⁷Аваз чыгъарагъан жансыз затлар, масала, дюдюк яда къомуз да шолай. Эгер шолардан чыгъагъан аваз мекенли ачыкъ кюйде сес бермей буса, дюдюк согъуламы яда къомуз согъуламы, ону нечик билмеге болур? ⁸Эгер зурнай белгисиз бир тавуш чыгъара буса, ябушувгъа ким гъазирленер? ⁹Шону йимик, сиз бир англашылмайгъан тилде сѣйлей бусагъыз, сиз айтагъан затланы нечик англа? Сиз бошуна, гъавагъа сѣйлеген болурсуз! ¹⁰Масала, дюньяда кѣп тюрлю тиллер бар, амма оланы барысыны да шо тиллерде сѣйлейгенлер учун маънасы бар. ¹¹Шо тил не зат англатагъанны мен билмей бусам, шо тилде сѣйлейген гиши учун мен ят уьлкелимен, шо тилде сѣйлейген адам да мени учун ят уькели. ¹²Сиз Ругъну савгъатларына талпына болгъан сонг, Исагъа иман салгъанланы жыйынын къурашдырмакъ учун, шоллагъа аявсуздан ес болма къарагъыз.

¹³Шогъар гѣре англашылмайгъан тиллерде сѣйлейген адам оьзю сѣйлейген затларын англатьп болагъан да болсун деп два этмеге герек. ¹⁴Эгер мен англашылмайгъан тилде два эте бусам, ругъум да два эте, амма гъакъылым ортакъчылыкъ этмей. ¹⁵Шолай болгъанда, мен не этме герекмен? Бир ругъум булан два этежекмен, бир де гъакъылым булан два этежекмен. Бир ругъум булан йырлажакъман, бир де гъакъылым булан йырлажакъман. ¹⁶Эгер янгыз ругъунг булан Аллагъгъа макътав эте бусанг, сен не сѣйлейгенни билмейген бир адам сен этеген шюкюр дуангны артындан: «Амин, я Аллагъ», — деп нечик айтсын? Сен айтагъан затны о англамай чы! ¹⁷Сен Аллагъгъа яхшы шюкюр эте болма ярайсан, амма башгъа адам учун ондан бир пайда да ѓкъ.

¹⁸Англашылмайгъан тиллерде мен сизден барыгъыздан да кѣп сѣйлейгениме Аллагъгъа шюкюр этемен. ¹⁹Амма иманлыланы жыйынында англашылмайгъан бир тилде он минг сѣз сѣйлемекден эсе, башгъаланы да уьйретмек учун, гъакъылым булан беш сѣз сѣйлемеге сюер эдим.

²⁰ Къардашларым, гъакъылда яшлар йимик болуп къалмагъыз. Яманлыкъда яшлар йимик затны англап битмейген кюйде, амма гъакъылда гъакъылбалыкъ болгъан адамлар йимик болугъуз!²¹ Мусаны Къанунунда Раббиз булай айтды чы:

Бу халкъгъа Мен башгъа тиллер ва ят халкъланы авзу булан сёйлежекмен, амма шо заманда да олар Магъа тынгламажакълар.

²² Булайлыкъда, англашылмайгъан тиллерде сёйлемек Исагъа иман салгъанлар учун тююл, имансызлар учун бир белги. Аллагъны атындан сёйлемек буса имансызлар учун тююл, Исагъа иман салгъанлар учун бир белги. ²³ Эгер Исагъа иман салгъанлар жыйылып, барысы да англашылмайгъан тиллерде сёйлемеге башласа ва шонда сизин яныгъызгъа шо тиллени англамайгъан яда имансыз адамлар гелсе, сиз гъакъылыгъызны тас этгенсиз деп айтмасмы? ²⁴ Эгер сиз барыгъыз да Аллагъны атындан сёйлей бусагъыз ва сизин арагъызгъа не болуп турагъанны англамайгъан яда имансыз бир адам гелсе, сёйленеген бары да сёзлер ону гюнагълы ва айыплы экенине тюшондюрежек. ²⁵ Шолайлыкъда, ону юрек сырлары ачылажакъ, о баш уруп Аллагъгъа сужда этежек ва: «Гертилей де, Аллагъ сизин арагъызда!» – деп айтажакъ.

²⁶ Шондан не натижа чыгъарма тюше, къардашларым? Сиз бирче жыйылгъанда, биригизники алгъыш йырыгъыз, башгъагъызныки насигъатыгъыз, биревнюки Аллагъдан гелеген англаву, биревнюки англашылмайгъан тиллердеги хабары, биревнюки шо хабарны англатьву болсун. Тек бары зат Исагъа иман салгъанланы жыйынын къурашдырмагъа тарыкъ. ²⁷ Бирев англашылмайгъан тилде сёйлеме къарай буса, эки яда инг кёбю уьч адам гезик булан сёйлемеге, бириси буса сёйленеген затны англатьмагъа герек. ²⁸ Эгер арагъызда шо тилни англатьп болагъан гиши ёкъ буса, сиз жыйылгъан заманда, англашылмайгъан тилде сёйлеме суюген адам сёйлемей турсун, янгыз оьз-оьзю ва Аллагъ булан сёйлесин.

²⁹ Аллагъны атындан сёйлейгенлерден де эки яда уьч адам сёйлесин, къалгъанлары буса сёйлеген затлагъа тергев этсин. ³⁰ Эгер де олтургъанланы арасындан кимге буса да биревге бирден Аллагъдан англав гелип къалса, шо заман биринчиси токътап къалсын. ³¹ Барын да не затгъа буса да бир затгъа уьйретмек ва барын да ругъландырмакъ учун, сиз барыгъыз да гезик булан Аллагъны атындан сёйлеме боларсыз. ³² Аллагъны атындан сёйлеме савгъаты булангъы адамлар шо савгъатына ёлбашчылыкъ этип бола. ³³ Неге тююл де, Аллагъ низамсызлыкъны тююл, парахатлыкъны Аллагъдыр.

Исагъа иман салгъанланы бары да жыйынында болагъаны йимик, ³⁴ къатынлар сёйлемей турсунлар. Оланы сёйлемеге ихтияры ёкъ. Олар, Мусаны Къанунунда язылгъан кюйде, таби болма гереклер. ³⁵ Эгер олар

бир затны билмеге сюе буса, уьйлеринде эрлерине сорасынлар. Исагъа иман салгъанланы жыйынында къатынлагъа сёйлемек айып.

³⁶ Аллагъны каламы башлап, коринфлилер, сизден чыкъгъан яда о янгыз сизге етишип къалгъан деп ойлашамысыз? ³⁷ Оьзюн пайхаммар яда оьзюнде Ругъну гючю бар деп гысап этеген гъар адам къабул этип къойсун: мен сизге язагъан затларым Оьзю Раббизни буйругъудур. ³⁸ Эгер де къабул этмей буса, оьзю де къабул этилмес.

³⁹ Булайлыкъда, къардашларым, Аллагъны атындан сёйлемеге талпыныгъыз, англашылмайгъан тиллерде сёйлемекни де гери урмагъыз. ⁴⁰ Амма бары да затда низам болмагъа герек, бары да зат оьз еринде ва заманында болмагъа герек.

Иса Месигъни тирилюю

15 ¹ Къардашларым, сизге мен билдирген, сиз оьзюн кюрчю гысапда къабул этген Сююнч Хабарны бирдагъы керен эсигизге салмагъа сюемен. ² Эгер мен сизге билдирген сёзлерден тайышмай турсагъыз, Сююнч Хабарны кёмеги булан къутгъарылмагъа болурсуз, ёгъесе сизин иманыгъыз негъакъдыр.

³ Оьзюм алгъан затны инг агъамиятлысын башлап мен сизге бердим: Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде, Месигъ бизин гюнагъларыбыз учун оьлюп гетди. ⁴ О гёмюлдю, уьчюнчю гюн буса, Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде, тирилди. ⁵ Месигъ Петерге, сонг Оьзюню он эки де якъчысына гёрюндю. ⁶ Мундан сонг бир вакътини ичинде О Оьзюню беш юзден де артыкъ якъчысына гёрюндю. Оланы кёплери бугюн де яшап туралар, бирлери буса гечингенлер. ⁷ Сонг О Якъубгъа ва бары да элчилерине гёрюндю. ⁸ Лап ахырда чакъсыз тувгъан бир яш йимик болгъан магъа да гёрюндю.

⁹ Мен элчилени инг гиччисимен ва элчи деген атгъа да лайыкълы тююлмен, неге тююл де мен Исагъа иман салгъанланы гызарлап тургъан бир адам эдим. ¹⁰ Амма, Аллагъны яхшылыгъындан, мен сиз гёреген кюйдемен. О магъа этген яхшылыкъ негъакъ болмады. Мен элчилени барындан да кёп загъмат тёкъдум, гертисин айтсам чы, мен тююл, Аллагъны менде болгъан яхшылыгъы загъмат тёкъдю. ¹¹ Гъасили, мен этдимми, олар этдими – башгъа тююл, биз барыбыз да шолай билдиребиз, сиз де шо уьйретивюбюзге иман салдыгъыз.

¹² Шолай буса, биз билдиреген кюйде, Месигъ оьлюмден тирилген сонг, сизин арагъыздан бирлеригиз оьлюлер тирилмей деп нечик айттып боласыз дагъы? ¹³ Эгер оьлюлер тирилмей буса, Месигъ де тирилмеген. ¹⁴ Эгер Месигъ тирилмеген буса, биз этеген иш де бош, сизин иманыгъыз да бош зат. ¹⁵ Шолай болгъанда, биз Аллагъны гъакъында ялгъан сёйлейген болуп чыгъабыз, неге тююл де О Месигъни оьлюмден тирилген деген хабарны билдиребиз. Эгер оьлюлени тирилмеклиги

болмай буса, Аллагъ Месигъни де тирилтмеге болмас эди. ¹⁶Эгер оьлюлер тирилмей буса, Месигъ де тирилмеген. ¹⁷Эгер Месигъ тирилмеген буса, сизин иманыгъыз да бош, гюнагъларыгъыз да гъали де гечилмеген. ¹⁸Булай болгъанда, Месигъге иман салып оьлгенлер де даимге ёкъ болгъан. ¹⁹Эгер биз янгыз бу яшав учун Месигъге умут эте бусагъ, бары да адамлардан инг насипсизлери биз болуп чыгъар эдик.

²⁰Амма Иса Месигъ оьлюмден тирилди! Оьзю де оьлгенлени инг биринчиси болуп тирилди. ²¹Оьлюм бу дюньягъа бир адамдан таба гелгени йимик, тирилив де бир башгъа адамдан таба гелген. ²²Адам булан ортакъчы болгъанлар бары да оьлегенде йимик, Месигъ булан ортакъчы болгъанлары да бары да яшавгъа къайтарылажакъ. ²³Амма гъариси оьз гезиги булан болажакъ: башлап Месигъ, О гелгенден сонг, Онуки болгъанлар тирилежеклер. ²⁴Сонг ахыр заман болажакъ. Месигъ бары да ругъ гъакимлени, башчыланы ва гючю булангъыланы ёкъ этгенде, гъакимлигин Атабыз Аллагъгъа тапшуражакъ! ²⁵Бары да душманларын аякъ тюбюне салып янчгъынча, О гъакимлик этмеге герек болажакъ. ²⁶Ёкъ этилежек ахырынчы душман оьлюмдюр. ²⁷Неге тюгюл де, Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде, О «бары да затны аякъ тюбюне салажакъ». «Бары да затны» дейгенде, бары да затны Месигъге таби этген Аллагъдан башгъа бары да зат экени ачыкъ. ²⁸Бары да зат Огъар таби этилгенден сонг, Уланы да бары да затны Оьзюне таби этген Аллагъгъа таби болажакъ. Шондан сонг Аллагъ бары да затгъа толу кюйде гъакимлик этежек.

²⁹Эгер де шо шотай болмагъан буса, неге инсанлар оьлгенлер саялы, сувгъа чомдуртуп, оьзлени Аллагъгъа тапшурта дагъы? Эгер де оьлгенлер тирилмей буса, олар саялы оьзлени шотай Аллагъгъа тапшуртма негер тарыкъдыр дагъы? ³⁰Биз не учун яшавубузну гъар сагъатда къоркъунчукъгъа тарытабыз? ³¹Мен гъар гюн оьлюмню алдында токътайман. Къардашларым, Раббиз Иса Месигъни алдында сизин булан болагъан оьктемлигим булан ант этемен! ³²Мени мурадым инсанланыки йимик болгъан буса, мен Эфесдеги къыр жанлар булан ябушуп не эте эдим дагъы? Магъа ондан не пайда бар? Эгер де оьлгенлер тирилмей буса, «ашайыкъ-ичейик, тангала биз оьлебиз чи!»

³³Вёрегиз, алданып къалмагъыз: «Яман ёлдашлар инсанны терс ёлга салар». ³⁴Тийишли кюйде эсигизни табыгъыз ва гюнагъ иш этмегиз. Мен муну сизин илыкъдырайым деп айтаман, неге тюгюл сизин бирлеригиз Аллагъны танымай.

Тирилегендеги къаркъараланы гъакъында

³⁵Амма биревлер: «Оьлюлер нечик тирилежек? Оланы къаркъаралары нечик болажакъ?» – деп сорай болмагъа ярай. ³⁶Шотай сорамакъ гъайгевлюкдюр! Гъар урлукъ чыкъмакъ учун, бир алдын оьлме герек!

³⁷Сиз чачагъан заманда, оьсюмлюкню оьзюн тюгюл, янгыз ону урлугъун, будайны яда башгъа бир оьсюмлюкню урлугъун чачасыз чы. ³⁸Аллагъ шо урлукъгъа Оьзю суйген кюйде къаркъара бере. О да гъар урлукъгъа оьзюню къаркъарасын бере.

³⁹Бары да къаркъаралар бир йимик болмай. Инсанланы къаркъарасы гъайванланыки йимик тюгюл, гъайванланы къаркъарасы къушланыки йимик тюгюл, къушланыки де балыкъланыки йимик тюгюл. ⁴⁰Кёкдеги къаркъаралар да бар, дюньядагъы къаркъаралар да бар. Кёкде болагъанларыны сан ягъы ва гёзеллиги башгъа, дюньяда болагъанларыныки де башгъа. ⁴¹Гюнешни шавласыны гёзеллиги башгъа, айныки башгъа, юлдузланыки де башгъа. Шавла якъдан юлдуз да юлдуздан башгъа.

⁴²⁻⁴³Оьлгенлени тириливю булан да тап шо кююнде бола: къаркъара чирийген гъалында гёмюле – янгыргъан гъалында тирилип къала; тёбен этилген гъалында гёмюле – макътавлу гъалында тирилип къала; гючсюз гъалында гёмюле – гючлю гъалында тирилип къала. ⁴⁴Табиатдагъы къаркъара болуп гёмюлер – ругъ къаркъара болуп тирилер. Табиатдагъы къаркъара болгъан сонг, ругъ къаркъара да бар. ⁴⁵Сыйлы Язывларда булай язылгъан: «Биринчи инсан болгъан Адам яшайгъан жан болду». Ахырынчы Адам буса яшав береген бир Ругъ болду. ⁴⁶Амма башлап арагъа чыкъгъан ругъ инсан тюгюл. Башлап арагъа чыкъгъан къаркъаралы инсан, сонг чыкъгъаны буса – ругъ инсан. ⁴⁷Биринчи Адам ерден, демек топуракъдан, экинчи Адам буса кёклерден гелген. ⁴⁸Топуракъдан болгъан адам нечик буса, дюньядагъы болгъанлар да шотайдыр. Кёклерден болгъан Адам нечик буса, кёклердеги болгъанлар да шотай. ⁴⁹Биз топуракъдан болгъангъа нечик ошай бусагъ, кёклерден болгъан Адамгъа да шотай ошажакъбыз.

⁵⁰Сизге айтма сюегеним, къардашларым, ерде этден ва къандан болгъан къаркъаралар Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмес, шотай чирийген затлар чиримейгенлерини вариси болуп болмас. ⁵¹⁻⁵²Сизге бир сырны ачайым: биз барыбыз да оьлмежекбиз. Амма бирден, гёз юмуп, гёз ачгъынча, мюглетде ахырынчылай сюр чалагъанда, алышынажакъбыз. Сюр чалынажакъ ва оьлюлер чиримеген гъалында тирилежек, биз де алышынажакъбыз. ⁵³Неге тюгюл де, бютюн чирийген къаркъаралар чиримейген гъалгъа, оьлюмге тарылагъан къаркъаралар оьлюмсюз гъалгъа гирежек. ⁵⁴Чирийген ва оьлюмге тарылагъан къаркъаралар чиримейген ва оьлюмсюз гъалгъа гиргенде буса: «Оьлюмню уьстюнлюк ютуп къойду», – деп Сыйлы Язывларда язылгъан сёзлер гъакъ болуп чыгъажакъ!

⁵⁵ *Гъей оьлюм! Сени уьстюнлюгюнз къайда?*

Гъей оьлюм! Сени жан ачитдырагъан огъунз къайда?

⁵⁶Жан ачитдырагъан гючню оьлюм гюнагъдан алгъан. Гючню буса гюнагъ Къанундан алгъан. ⁵⁷Тек Аллагъгъа шюкюрлюк болсун! О бизге Раббиз Иса Месигъден таба уьстюнлюкню берди.

⁵⁸ Булайлыкда, гьей сююмлю кьардашларым, Раббизни ёлунда кьатты кюйде токътагьыз. Озьюгюзню даим Раббизге кьуллукъ этивге толу кюйде багьышлагьыз, неге тьогюл сиз О учун тьекген кьыйыныгьыз бошуна гетмежегин билесиз.

*Ерусалимдеги иман
кьардашлагьа кьемек учун акьча жьыйы*

16 ¹Гьали Аллагьны халкьына кьемек учун акьча жьыйыну гьакьын-да бир нече сьз айттайым. Исагьа иман салгьанланы Галатиядагьы жьыйынарына мен буюргьан кюйде сиз де этерсиз. ²Гьар-биригиз жуманы биринчи гьонюнде озьюню кьазанчына гьере артгьа акьча салсын. Мен гелген заманда жьыйып айланмасын учун, шону озьюню янында сакьлап турсун. ³Мен гелеген замангьа бир нече адамны айырыгьыз. Ерусалимдегилер билсин деп, мен шо адамлар кимлер экенни англатагьан кагьызлар язарман ва оланы жьыйылгьан садагьа булан Ерусалимге йиберермен. ⁴Эгер магьа да шонда бармагьа тийишли болса, олар булан мен де барарман.

Павелни хьяллары

⁵Македониядан оьтгенде, мен сизин ягьыгьызгьа гележекмен, неге тьогюл де мен Македониядан оьтме кьарайман. ⁶Балики, яныгьызда бир нечакьы заман кьалырман яда кьышны чьыгьарьман. Сонг барагьан ериме бармагьа сиз магьа кьемек этерсиз. ⁷Мен гьали сизин яныгьызгьа ёл уьстюнде гелип гетмейим деп токъташгьанман. Шо оьтесиз аз замангьа гелмек болур эди. Аллагь буюрса, сизин булан бираз кьолай заман турмагьа умут этемен. ⁸Эфесде мен Пентикост байрамгьа ерли кьалажакьман. ⁹Неге тьогюл де, ишибизни этмек учун онда уллу имканлыкь ачылгьан, амма магьа кьаршы чьыгьагьанлар да чы кьеп.

¹⁰Эгер Тимофей сизин яныгьызгьа гелсе, сизин арагьызда огьар парахат ва кьоркьунчсуз болсун учун, тергев этигиз. Мени йимик, о да Раббизни ишин кюте. ¹¹Бирев де ону тьебен гьермесин. Сонг о мени яныма гелип болсун учун, ону эсенликде-аманлыкьда ёлгьа салыгьыз. Оьзге иман кьардашларыбыз булан мен ону гелмеклигин кьаравуллап тураман.

¹²Иман кьардашыбыз Аполлосгьа оьзге иман кьардашларыбыз булан бирге сизин яныгьызгьа барсын деп мен бек тиледим. О гьали бармагьа сюймей эди, амма оьзюне онгайлы болгьан заманда гележек.

Ахьргьы насигьатлар

¹³Сакь болугьуз, иманыгьызда кьатты кюйде туругьуз, тартынмагьыз ва гючлю болугьуз! ¹⁴Этеген бары да затыгьызны сююв булан этигиз.

¹⁵⁻¹⁶ Стефанасны ва ону уьондегилерин сиз таныйсыз. Олар Агьаяда башлап Исагьа иман салгьанны ва оьзлени Аллагьны халкьына кьуллукъ этивге багьышлагьанны да сиз билесиз. Мен сиз озьюгюз шолай адамлагьа ва Аллагьгьа кьуллукъ этип загьмат тьегеген гьар-биревге таби болгьаныгьызны сюемен. ¹⁷Мен Стефанасны, Фортунатны ва Агьайикни гелмеклигине сюемен. Олар магьа сизин орнугьузну тута. ¹⁸Олар мени де, сизин де ругьларыбызны гьетерди. Булайлар, гертилей де, макьтавгьа лайыкьлы.

¹⁹Исагьа иман салгьанланы Асиядагьы жьыйынары сизге саламлар йиберелер. Акила булан Прискила ва оланы уьонде жьыйылагьан иман кьардашларыбыз сизге Раббизни гьюрметинден йылы саламлар йибере. ²⁰Мундагьы бары да иман кьардашларыбыздан да сизге саламлар бар. Бир-биригиз булан кьардашлар йимик кьысып кьучакьлашып саламлашыгьыз.

²¹Мен, Павел, бу саламларымны сизге оьз кьолум булан яздым. ²²Раббизни сюймейгенлеге налатлар болсун. «Мараната!»* ²³Раббиз Исаны рагьмусу сизин булан болсун. ²⁴Мени сюювом де Иса Месигь булан бирликде сизин булан болсун.

* 16:22 Бу ерде арамей тилдеги чакьырыв берилген. Шо дуаны эки башгьа кюйде охумагьа бола: «марана та» («Раббиз, тез гел!») яда «маран ата» («Раббиз геле тура!»).

Коринфдегилеге язылган биринчи кагъыз

Бу кагъызын Павел Эфесде турагъан заманында язгъан. Шондан бираз алдын, ят халкълагъа Сююнч Хабарны билдирмек учун чыкыгъан экинчи сапарыны вакътисинде, о Коринф деген грек шагъарда Исагъа иман салгъанланы жыйынын къургъан. Элчи Коринфден гетген сонг, янгы жыйынны алдында бир тюрлю четимликлер тувулунгъан. Павел Коринфдегилеге кагъыз язмаса бирдокъда ярамай деп гысап эте. Кагъызында о жыйынны ортакъчылары Исагъа иман салгъанлагъа лайыкълы болмагъан юрюшлеге ёл берме тюшмейгенин айта.

Коринфдегилени кёплери Павелни элчи гысапда къабул этмейгенлик масъаланы бирден-бир четимлешдирген. Олар экмек бёлюв адатны герти маънасын англамагъанлар ва къайсы ёлбашчыгъа артыкъ гъюрмет этме тюшегенликни гъакъында эришгенлер. Исагъа иман салгъан коринфдилени бирлери ялгъан аллагълагъа къурбан этилген этни ашамагъа ярайгъанын-ярамайгъанын билмегенлер. Олар бир-бири булан ватандашлыкъ дуванлагъа чыкыгъанлар, уягълюлени бузулувуна, пасатлыкъгъа ёл кёйгъанлар, гъатта оланы арасында Месигъни тувмакълыгъын инкар этегенлери де болгъан. Жыйын ярплашмасын учун, Павел онда тувулунгъан эришивлю масъалаланы бирлерини устынде тындырыкълы кюйде токътай. Бир вакътини ичинде о иманны кёп кюрчю масъалалары гъакъда да сёйлей. Исаны мисалгъа гелтире туруп, Павел Огъар иман салгъан коринфдилени масъалаларын чечмеге къарай. О гысаплайгъан кюйде, Месигъни инсанлагъа бакъгъан якъдагъы сююво жыйынны ортакъчыларыны арасындагъы аралыкъланы ойлчевю болуп токътамагъа тарыкъ.

Башлангъы саламлар

1 ¹Алагъны буйругъу булан Иса Месигъни элчиси болгъан мен Павелден ва иман къардашыбыз Сосфенден ²Исагъа иман салгъанланы Коринфдеги жыйынына салам! Мен Иса Месигъден таба юректери таалангъан, Алагъныки болмакъ учун танглангъан ва гъар ерде бары халкъ булан бирче Раббиз Иса Месигъни атын тутгъанлагъа язаман. О бизин Раббиз ва оланы Раббиси.

³Атабыз Алагъдан ва Раббиз Иса Месигъден сизге рагъму ва пархатлыкъ болсун!

⁴Алагъны Иса Месигъден таба сизге берилген рагъмусу учун сизин гъакъыгъыздан токътаусуз Алагъыма шюкюр этемен. ⁵Неге тююл де, сиз гъар сёйлевогъюзде, гъар тюрлю билгенигизде ва гъар затда Ондан таба бай болдугъуз. ⁶Шо буса Иса Месигъни гъакъындагъы мен айтгъан затлар гъакъ герти экенин гёрсете. ⁷Гъали буса ругъ савгъатлардан сизге гъеч бир етишмейгени ёкъ, сиз де Раббиз Иса Месигъ къачан гелер экен деп къаравуллап токътагъансыз. ⁸Раббиз Иса Месигъ къайтып гележек гюн сизин гиши сёз табып болмасдай болмакълыгъыгъызны ахыргъа ерли беклешдирежек. ⁹Сизин яшавугъузну Озюню Уланы болгъан Раббиз Иса Месигъ булан ортакъ этмеге чакъыргъан Алагъ аминдир!

Бирликге чакъырыв

¹⁰Барыгъыз да бир-биригиз булан къыйышывлу яшасын учун ва арагъызда эришивлюк болмасын учун, Раббиз Иса Месигъни аты булан ялбараман сизге, къардашлар. Мен сиз ойларыгъызда да, муратларыгъызда да бир болгъаныгъызны сюемен. ¹¹Гъей къардашларым, Гъилонну уюндегилер магъа берген хабарлардан мен сизин арагъызда эришивлюклер барны билдим. ¹²Мен айтма сюегеним, сизин бирлеригиз: «Мен Павелни яныман», яда «Мен Аполлосну яныман», яда «Мен Петерни яныман», яда «Мен Месигъни яныман», — деп айтып юрюйсюз.

¹³Месигъ де шолай бёлкюдюю дагъы? Сизин учун хачгъа илинген Павелми эди дагъы? Сиз Павелни аты булан, сувгъа чомдуртуп, озюгъюзню Алагъгъа тапшуртдугъузму дагъы? ¹⁴Криспден ва Гайдан башгъа сизин гъеч биригизни де мен сувгъа чомуп, Алагъгъа тапшурмадым. Шо зат саялы мен Алагъгъа шюкюрлюк этемен. ¹⁵Мени атым булан сизин шолай Алагъгъа тапшургъан деп бирев де айтып болмас. ¹⁶Стефанасны ва ону уюндегилерин де мен шолай Алагъгъа тапшурдум, амма дагъы гъеч гишини тапшургъаным мени эсимде ёкъ. ¹⁷Мени Месигъ, башгъаланы сувгъа чомуп, Озюне тапшурма тююл чю, Сююнч Хабарны билдирмеге йиберди. Месигъни хачы къудратдан магърюм къалмасын учун, инсанны гъакъылыны тили гери уруп, шо Сююнч Хабарны билдиремен.

Аллагъны къудраты ва гъакъыллыгы Месигьдир

¹⁸ Хачдагъы олюмню гъакъындагъы уйретив олюмню ёлу булан юрюйгенлер учун авлиялыкъдыр, бизин, къутгъарылывну ёлу булан юрюйгенлер учун буса о Аллагъны къудратыдыр. ¹⁹ Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

Алимлени билимлерин ёкъ этермен, гъакъыллыланы гъакъыллыгы болмагъандай этермен.

²⁰ Къайдадыр гъакъыллы? Къайдадыр алим? Къайдадыр бу девюрню ойчусу? Аллагъ бу дюньяны гъакъыллыгыны бары авлиялыкъын аян этмедими дагъы? ²¹ Аллагъны гъакъыллыгыны себебинден дюнья оюзюню гъакъыллыгы булан Аллагъга тюшонмеген. Шо саялы да Аллагъ биз билдиреген уйретивню «авлиялыкъына» инанагъанланы къутгъармакъ учун сайлагъан. ²² Ягъудилер муъжизатлар гёрсетмекни тилейлер, ят халкълар буса гъакъыллыкъ ахтаралар. ²³ Биз хачгъа илинген Месигъни гъакъында уйретебиз. Шо уйретив ягъудилеге тогъас болуп токътай, ят халкълар буса ону авлиялыкъ деп гысаплай. ²⁴ Аллагъны янындан чакъырылгъан ягъудилер ва ят халкълар учун буса Аллагъны къудратын ва Аллагъны гъакъыллыгынын гёрсетген Месигьдир! ²⁵ Аллагъны «авлиялыкъы» инсанланы гъакъыллыгындан эсе оърдедир, Аллагъны «гючюзлюгю» буса инсанны гючлюлюгюнден эсе гючлюдюр.

²⁶ Къардашлар, Аллагъ чакъыргъан заманда, сиз кимлер болгъаныгъызны эсге алып кююгъуз: инсан оылчевлерине гёре алгъанда, сизин арагъызда гъакъыллылар кёп тюгюл эди, гючлюлер кёп тюгюл эди, белгили тухумлардан чыкыгъанлар кёп тюгюл эди. ²⁷ Амма гъакъыллыланы биябур этмек учун, Аллагъ дюньяда авлиялар деп гысапланагъанланы сайлады; гючлюлени биябур этмек учун буса, дюньяда гючюзлер деп гысапланагъанланы сайлады. ²⁸ Аллагъ дюнья учун umpагъатсыз деп гысапланагъан белгисиз тухумлардагъыланы ва налатлангъанланы сайлады. Аллагъ шону дюнья учун umpагъатлы деп гысапланагъанланы umpагъатсыз деп гысапланагъанлагъа айландырмакъ учун этди. ²⁹ Шо саялы Аллагъны алдында бирев де макътанмагъа болмас! ³⁰ Аллагъ чы сизин Иса Месигъ булан бирикдирип кюйдю! Аллагъ Исаны бизин гъакъыллыгыбыз этди. Исадан таба юреклерибиз тазаланды, муъмин болдукъ ва азат этилдик.

³¹ Шолай болгъан сонг, Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде: «Ким макътанмагъа сюе буса, Раббиз этгени булан макътансын!»

Павел хачда ольтюрюлген Месигъни хабарын билдире

2 ¹ Къардашлар, Аллагъны сырын сизге ачагъан заман мен сизин яныгъызга оюзюню гъакъылымны кёплюгюню яда арив сёйлеп болагъанымны гёрсетмек учун гелмеген эдим. ² Мен сизин булан болгъан чакъы заман Иса Месигьден ва янгыз Ону хачгъа илинип оылмеклигинден

башгъа бир затны да билме къарамадым. ³ Гелегенде де, мен гючюзлюкде, къоркъув булан ва бек титирей туруп гелдим. ⁴ Мени уйретивюм ва сёйлевюм инандырагъан ва гъакъыллы сёзлер булан тюгюл, Аллагъны Ругъуну къудратына асаслангъан далиллер булан айтылды. ⁵ Шо заман сизин иманыгъыз да инсанланы гъакъыллыгына тюгюл, Аллагъны къудратына асасланар.

⁶ Гъакъыллы сёзлени буса биз ругъ якъдан чыныкыгъанланы арасын да сёйлейбиз. Амма бу гъакъыллылыкъ не бу дюньяны, неде бу дюньяны гъечге айлана барагъан гъакимлерини гъакъыллыгы тюгюл. ⁷ Шону орнуна биз Аллагъны сырлы гъакъыллыгынын сёйлейбиз. Шо буса дюнья яратылмагъа башлангъынча да алдын яшырылып тургъан гъакъыллылыкъ. Шо гъакъыллылыкъ бизин макътавлугъубуз учундур. ⁸ Бу дюньяны гъакимлеринден гъеч бири де ону англамады. Эгер англагъан эди буса, макътавлу Раббизни хачгъа илмес эдилер. ⁹ Амма Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик:

Оюзюню сюегенлер учун Аллагъ гъазирлеген затланы гъеч бир гёз гёрмеген, гъеч бир кюлакъ эшитмеген, гъеч бир инсанны юрегине гелмеген.

¹⁰ Аллагъ оланы бизге Оюзюню Ругъу булан ачды. Аллагъны Ругъуна буса гъар зат белгили. О Аллагъны яшырылгъан сырларын да ахтара. ¹¹ Инсанны ойларын ону ичиндеги ругъундан башгъа дагъы ким билмеге болур? Шону йимик, Аллагъны ойларын Ону Ругъундан башгъасы билме болмас. ¹² Биз буса бу дюньяны ругъун алмадыкъ, Аллагъ бизге савгъат этген бары да затгъа тюшонмек учун, О бизге Ругъун Оюзю берди. ¹³ Аллагъны Ругъу булангъылагъа ругъ булан байлавлу затланы англатабыз. Буланы биз инсанны гъакъылы уйретген сёзлер булан тюгюл, Аллагъны Ругъу уйретген сёзлер булан сёйлейбиз. ¹⁴ Оюзюнде Аллагъны Ругъу ёкъ адам Ругъдан гелеген затны къабул этмес. Огъар шо авлиялыкъ чы дагъы ва о шону англама болмас, неге тюгюл де шогъар къыймат янгыз Ругъну кёмеклиги булан берме болар. ¹⁵ Инсанда Аллагъны Ругъу бар буса, о гъар затгъа къыймат берип болур, ону оюзюне буса бирев де къыймат берип болмас.

¹⁶ *Неге тюгюл де, Раббизни гъакъылына тюшонюп ва Огъар насигъат берип болагъан кимдир?*

Бизде буса Месигъни гъакъылы бар.

Жыйындагъы ярлашыв

3 ¹ Гъей къардашлар, мен де сизин булан ругъ якъдан чыныкыгъан адамлар булан сёйлейгенде йимик сёйлеп болмадым. Бу дюньяны адамлары булан, Месигъни ёлуна янгы аякъ басгъан яшлар булан сёйлейгенде йимик сёйледим. ² Мен сизин сют ичирип сакъладым, неге

тююл сизин уллулар ашайгъанны ашамагъа гючюгюз чатмай эди. Сиз гъали де уллулар ашайгъанны ашамагъа болмайсыз. ³Сиз гъали де бу дюньядансыз. Арагъызда гюнчюлюк ва эришивлюклер болуп тургъан чакъы, озюгюзню бу дюньяны адамлары йимик тутмаймысыз дагъы? ⁴Сизин бирлеригиз: «Мен Павелни яныман», яда башгъаларыгъыз: «Мен Аполлосну яныман», – деп сэйлейгенде, бу дюньядагъы озгелерден сизин негиз башгъадыр дагъы?

⁵Шолай болгъанда, Аполлос кимдир? Павел кимдир? Биз янгыз бир къуллукъчуларбыздыр. Бизин кёмегибиз булан сиз Иса Месигъге иман салдыгъыз. Аллагъ бизин гъарибизге кютмек учун къуллукълар тапшурду. ⁶Мен урлукъ чачдым, Аполлос сугъарды, амма Аллагъ буса оьсдюрю. ⁷Ашлыкъ чачагъан ва ону сугъарагъан агъамиятлы тююл, янгыз оьсдюреген Аллагъ агъамиятлы. ⁸Урлукъ чачгъанны ва сугъаргъанны мурады бир. Гъариси тёкген загъматына гёре гъагъын да алып. ⁹Биз бирче Аллагъ учун ишлейбиз. Сиз буса Аллагъны авлагъысыз, Аллагъны бинасысыз.

¹⁰Аллагъны зор яхшылыгъы булан магъа берилген тапшурувгъа гёре, мен, гъакъыллы къурувчу этеген кюйде, бир башлап къюрчюсюн салдым, башгъасы шону уьстюнде къура. Амма гъариси бина нечик къурулагъанына тергев этме герек бола. ¹¹Бирев де салынгъанындан къайры гъеч башгъа къюрчю салып болмас, о къюрчю буса Иса Месигъдир. ¹²Шо къюрчюню уьстюнде бирев алтындан, гюмюшден, къыйматлы ташлардан, такътадан, биченден яда саламдан бина къурмагъа бола. ¹³Ишлейген гъар кимни иши ачыкъ болажакъ гюн етишер. Шо гюн бары да затны ачыкъ этежек, неге тююл о ялын булан гележек. Шо ялын буса гъар ким кютген ишни тергеп къарайгъан бир сынав болажакъ. ¹⁴Кимни къургъан бинасы сынавдан оьтсе, шону къургъан адам алапалажакъ. ¹⁵Къургъан бинасы яллап къалса, о зарал гёрежек ва алапасыз къалажакъ. О озю кьутгъарылажакъ, амма ялынны ичинден оьтпюп чыкъгъанда йимик болажакъ.

¹⁶Сиз Аллагъны ибадатханасы экенигизни ва Аллагъны Ругъу сизин ичигизде яшайгъанны билмеймисиз? ¹⁷Аллагъны ибадатханасын дагъытгъан гишини Аллагъ дагъытажакъ. Аллагъны ибадатханасы сыйлыдыр. Шо ибадатхана да сизсиз.

¹⁸Озюгюз озюгюзню алдатмагъыз. Ким бу дюньяда озюн гъакъыллы деп санай буса, гертилей де, гъакъыллы болмакъ учун, о «авлия» болма герек. ¹⁹Неге тююл де, бу дюньяны гъакъыллылыгъы Аллагъны алдында авлиялыкъдыр. Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик:

Гъакъыллыланы Аллагъ озлени гъилласы булан тутта.

²⁰Дагъы да булай язылгъан:

Гъакъыллыланы ойлари бош зат экени Раббиз биле.

²¹Шогъар гёре бирев де инсанлар булан макътанмасын. Неге тююл де, бары да зат сизинкидир: ²²Павел, Аполлос, Петер, дюнья, яшав, оьлюм, гъалиги ва гележек заман – бары да зат сизинки. ²³Сиз де Месигъни-кисиз, Месигъ де Аллагъныки.

Аллагъны элчилерини къуллукъ этивю

4 ¹Булайлыкъда, инсанлар бизин Месигъни къуллукъчулары ва Аллагъны сырлы гъакъ гертиликлери инанылгъан адамлар деп танысынлар. ²Шо заман инанылгъан адамланы гъарисинден буса оланы амин болмакълыгъы талап этиле. ³Сиз яда озге инсанлыкъ дуван магъа нечик дуван этежеги мени бары да затдан аз ойлашдыра. Мен гъатта озюм озюме де дуван этмеймен. ⁴Мени намусум таза. Шолай демек мени бир айыбым да ёкъ демек тююл. Амма магъа Дуванчы Озю Раббиздир. ⁵Шо саялы, Раббиз гелип битгенче, бир затгъа да алданокъ дуван этмегиз. О Озю гелип йиберип, къарангълыкъда яшырылып турагъан затланы уьстюн ачажакъ ва юреклеригиздеги талпынвларыгъызны аянгъа чыгъаражакъ. Шо заман гъар инсан Аллагъдан озюне лайыкълы болгъан макътавну алажакъ.

⁶Гъей къардашлар, мен сизин пайдагъыз учун буланы магъа ва Аполлосгъа гёре къоллап айтдым, бизден мисал алып, сиз: «Язылгъан затдан ари чыкъма тарыкъ тююл», – деген затны англасын деп. Шо заман сиз биревден биревню артыкъ гёрмежексиз. ⁷Сиз башгъалардан артыкъ деп ким айта? Аллагъ бермеген сизин негиз бар экен? Шолай буса, башгъа бирев савгъат этип берген зат булан неге макътанасыз дагъы?

⁸Гъали сизин озюгюзге тарыкъ болагъан бары да затыгъыз бар! Сиз бай болдугъуз! Бизсиз де сиз пачалар болдугъуз! Гертилей де, сизин пачалар болгъаныгъызны мен нечакъы да сюер эдим, балики, шо заман сизин булан бирче биз де пачалар болуп къалар эдик! ⁹Амма, мен ойлашагъан кюйде, Аллагъ бизге, элчилеге, озлеге майданда оьлме къарар чыгъарылгъан адамлар гъисапда, лап да ахырынчы ерни гёрсетген. Сав дюньягъа – малайиклеге де, инсанлагъа да – биз тамашагъа токътадыкъ. ¹⁰Биз Месигъ учун авлиябыз, сиз буса Месигъ булан гъакъыллысыз! Биз гючсюзбюз, сиз буса гючлюсюз! Сиз абурлусуз, биз буса абурсузбуз. ¹¹Биз гъалиге ерли де ач, сувсап ва ялангъач къалгъанбыз. Бизин токъалайлар, бизин барып гирме ерибиз де ёкъ. ¹²Озюбюзню къолларыбыз булан яманокъ загъмат тёгебиз. Бизин сёгелер, биз буса олагъа Аллагъны яхшылыгъын ёрап дуа этебиз. Бизин гъызарлайгъанда, сабурлукъ этип турабыз. ¹³Бизин гъакъыбызда яман сэйлейлер, биз буса яхшылыкъ булан жавап беребиз. Бугюнге ерли биз бу дюньяны ташлангъан бир чёбюне айланып битгенбиз, аякъ тпюде тапталгъан бир чанг йимик болгъанбыз.

¹⁴ Мен буланы сизин илыкдырайым деп туюл, сизге озыюню сююмлю яшларыма йимик насигъат берейим деп язаман. ¹⁵ Месигъни ёлунда сизин минглер булан насигъатчыларыгъыз бар буса да, аталарыгъыз кёп туюл. Мен Иса Месигъни ёлунда Сююнч Хабарны кёмеги булан сизин атагъыз болдум. ¹⁶ Мен сизге тилеймен: менден уягъу алыгъыз! ¹⁷ Шону учун Тимофейни сизин яныгъызгъа йиберемен. Раббизни ёлунда о мени сююмлю ва инамлы уланым. Месигъни ёлунда мен обтген яшавну о сизин эсигизге салажакъ. Бу буса мен гъар ерде, Исагъа иман салгъанланы гъар жыйынында уйретеген затларыма кыйышывлу геле.

¹⁸ Бирлери буса, мен сизин яныгъызгъа гелмес деп ойлашып, хохайланып токътагъанлар. ¹⁹ Амма, Аллагъ буюрса, узакъ кълмай мен сизин яныгъызгъа гележекмен. Мен сизин яныгъызгъа гелип, шо хохайланы сёзлери нечик экенни туюл, оланы гючю нечик экенни ачыкъ этежекмен. ²⁰ Неге туюл де, Аллагъны гъакимлиги сёзлерден туюл, гючден асылы бола. ²¹ Сиз менден не сюесиз? Сизин яныгъызгъа таякъ булан гелгенимни сюемисиз яда сююв ва саламат ругъ булан гелгенимни сюемисиз?

Жыйындагъы пасатлыкъгъа къаршы чыгъыв

С ¹ Сизин арагъызда, гертилей де, яман пасатлыкъ, гъатта имансызланы арасында да къаршы болмайгъан кюйдеги пасатлыкъ бар дей. Сизинкилерден бири гъатта оьгей анасы булан яшай! ² Яс этип йылайгъанны орнуна, сиз буса оьктем болуп хохаясыз! Шолай биябур ишни этеген адамны арагъыздан неге тайдырмадыгъыз? ³⁻⁴ Мен сизин арагъызда туюл бусам да, ругъум булан сизин буланман. Сизин яныгъызда болгъан адам йимик, шо ишни этген адамгъа Раббиз Иса аты булан дуван этдим. Раббиз Иса кудраты булан сиз жыйылгъан заманда, мени ругъум да сизин арагъызда болуп, ⁵ шо адамны къркъарасы ёкъ болсун учун, ону иблиге тапшуруп кююгъуз. Шоллукъда, Раббиз кыйтып гележек гюн ону ругъу кутгъарылар.

⁶ Сизин макътанагъаныгъыз яхшы туюл. Маяны бир гиччи гесеги де бютюн хамурну гёпюртегенин сиз билмеймисиз? ⁷ Янгы бир хамур болмакъ учун, эги маядан айрылып тазаланыгъыз. Гертилей де, сиз маясыз экмекге ошап кългъансыз. Бизин Пасха кърбаныбыз болгъан Месигъ кърбан этилди. ⁸ Бугъар гёре, гелигиз, эги мая булан, гюнагъны ва яманлыкъны маясы булан туюл, таза юреклиликни ва гъакъ гертиликни маясыз экмеги булан Пасха байрам этейик.

⁹ Кагъызымда мен сизге пасат ёлда юрюйгенлер булан къатнашмагъыз деп язгъан эдим. ¹⁰ Олай демек бу дюньядагъы пасат юрюйгенлер булан яда сутурлар булан, яда уручулар булан, яда ялгъан аллагълагъа кюллукъ этегенлер булан демек туюл. Шолай буса, сиз бу дюньяны кююп гетмеге борчлу болур эдигиз. ¹¹ Гъакъкъатда мен сизге булай

яздым: озыю сизин иман кърдашыгъызман деп де айтып, пасат юрюйген яда сутур, яда ялгъан аллагълагъа кюллукъ этеген, яда бугътан юрютеген, яда ичеген, яда урлайгъан адамлар булан къатнашмагъыз. Шолай адам булан гъатта бир тепсиде де олтурмагъыз.

¹² Неге туюл де, Исагъа иман салгъанланы жыйыны булан байлавлугу ёкълагъа дуван этмек магъа кёп тарыкъмы дагъы? Тек сиз Исагъа иман салгъанланы жыйынындагъылагъа дуван этме тарыкъ туюлмюсюз дагъы? ¹³ Жыйын булан байлавлугу ёкълагъа Аллагъ дуван этежек. Сыйлы Язывларда булай язылгъан: «Пасат юрюшлюню арагъыздан кувалагъыз».

«Бир-биригиз булан дувангъа чыкъмагъыз»

Б ¹ Иман кърдашы булан эришивлюклери болгъан сонг, масъланы Аллагъны халкъыны алдында чечмей, кыйсыгъыз имансызлагъа дуван этдиресиз дагъы? ² Дюньягъа Аллагъны халкъы дуван этежекни сиз билмеймисиз дагъы? Эгер сиз дюньягъа дуван этежек болгъан сонг, озыюню арагъыздагъы увакъ-тоек эришивлюклени де озыюню чечип болмаймысыз дагъы? ³ Биз малайиклеге де дуван этежигизни сиз билмеймисиз дагъы? Гъар гюнлюк ишлеге дуван этме чи хасокъда болабыз! ⁴ Шолай ишлеге байлавлу эришивлюклер тувулунгъан сонг, неге сиз оланы жыйын булан байлавлугу ёкълагъа дуван этме бересиз дагъы? ⁵ Бу не илыкъ ишдир! Арагъызда иман кърдашларыгъызны бир-бири булан байлавлу эришивлюклени ёрукъгъа салмагъа болагъан бир гъакъыллы адам да ёкъму? ⁶ Иман кърдаш иман кърдашы булан дувангъа чыгъа, олагъа буса имансызлар дуван эте!

⁷ Сизин бир-биригиз булан дувангъа чыкъмакълыгъыгъыз — толу йырылы! Адилсиз хатири кългъан кюйде турса кюлай туюлмю экен? Магърюм кългъан кюйде турса кюлай туюлмю экен? ⁸ Сиз буса хатирин де кълдырасыз, урлама да урлайсыз ... Кимни десегиз — озыюню иман кърдашларыгъызны!

⁹ Яда адилсизлер Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмежегин билмеймисиз? Озыюню алдатмагъыз! Не пасатлыкъ юрютегенлер, не ялгъан аллагълагъа кюллукъ этегенлер, не зиначылар, не эргишиге ювукълукъ этеген эргишилер, ¹⁰ не уручулар, не сутурлар, не ичкичилер, не бугътанчылар, не ялгъанчылар Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмежеклер. ¹¹ Сизин бирлеригиз де шо журадан эди. Амма сиз гюнагълардан чайылдыгъыз, юреклиригиз тазаланды, Аллагъ Раббиз Иса Месигъни аты булан, Озыюню Ругъундан таба сизин кълбул этди.

«Пасатлыкъдан къачыгъыз!»

¹² «Магъа не зат этмеге де ярай», — дейлер, амма бары да зат бизин учун пайдалы туюл. Дюр, «магъа не зат этмеге де ярай», амма бир зат

да бизин устюбюзде гьакимлик этме герек тююл. ¹³ Аш кьурсакъ учун, кьурсакъ да аш учундур. Аллагъ буса экисин де ёкъ этежек. Амма кьаркьара пасатлыкъ юрютмек учун тююл, Раббиз учун берилген, Раббиз де кьаркьара учундур. ¹⁴ Аллагъ Оюзюню кьудраты булан Раббизни оylumден тирилти, бизин де тирилтежек.

¹⁵ Сизин кьаркьараларыгъыз Месигъни кьаркьарасыны санлары экени билмеймисиз дагъы? Сен де Месигъни кьаркьарасыны бир санын кьагъбаны бир саны этмеге сюемисен? Аллагъ сакъласын! ¹⁶ Кьагъба тиштайпагъа ювукълукъ этеген гиши ону булан бир кьаркьара болагъаны да сиз билмеймисиз? Сыйлы Язывларда: «Экею де бир кьаркьара болажакъ», — деп язылган чы. ¹⁷ Раббиз булан бирлешеген гиши Ону булан бир ругъда болур.

¹⁸ Пасатлыкъдан кьачыгъыз! Инсан не гюнагъ иш этип кьойса да, гюнагъы кьаркьарагъа болмай. Тек пасатлыкъ этеген адам оюзюню кьаркьарасына кьаршы гюнагъ иш этедир! ¹⁹ Кьаркьараларыгъыз оюзюнде Аллагъ сизге берген Ругъу яшайган ибадатхана йимик экени, сиз де оюзюню оюзюнюгъе ес тююл экенигиз белгили тююлюмю дагъы? ²⁰ Сизин кёп багъа кьыймат берип алды. Шогъар гёре Аллагъныки болгъан кьаркьараларыгъыз булан Ону макътавлугъун артдырыгъыз.

Уйленмекни яда уйленмей кьалмакны гьакъында

7 ¹ Эни сиз язгъан затлагъа гелейим. Эргиши учун уйленмей турмакъ яхшыдыр. ² Амма бу дюньяда кёп пасатлыкъ баргъа гёре, гьар эркекни оюзюню кьатыны ва гьар кьатынны да оюзюню эри болсун. ³ Эри кьатынына, кьатыны да эрине бакъгъан якъда эр-кьатынлыкъ аралыкъларын кютсюн. ⁴ Кьатын оюзюню кьаркьарасына янгыз оюзю ес тююл, ону еси эри де дюр. Шо кюйде эр де оюзюню кьаркьарасына янгыз оюзю ес тююл, ону еси кьатын да дюр. ⁵ Дуа булан машгъл болмакъ учун, заманлыкъгъа бирев-бирев булан разилешип тююл эсе, бир-биригизге ювукълукъ этивден магърюм кьалмагъыз. Сонг дагъы да ювукълукъ этигиз, неге тююл де оюзюнюгъе энгип сакълап болмайгъаныгъыз саялы, сизин иблис алдатмасын. ⁶ Мен буланы буйрукъ гьисапда тююл, маслагъат гьисапда айтаман. ⁷ Мен бары да инсанлар мени йимик болгъанны сюер эдим. Амма уйленивге бакъгъан якъда гьар адамгъа Аллагъ берген савгъат бар: бирисине — бир савгъат, башгъасына — башгъа савгъат.

⁸ Кьатыны гечингенлеге ва тул кьалгъанлагъа буса мени йимик янгыз турмакъ яхшыдыр деп айтмагъа сюемен. ⁹ Эгер оюзлени энгип сакълап болмай буса, уйленсинлер, неге тююл гьасиретлигинден оylumден эсе уйленмек яхшы.

¹⁰ Уйленгенлеге буса мен тююл, Раббиз кьатын эринден айрылмасын деп буюра. ¹¹ Эгер о айрылса, дагъы эрге бармасын яда кьайтып

оюзюню эри булан ярашсын. Эр де шолай оюзюню кьатынындан айрылмасын.

¹² Кьалгъанларын буса Раббиз тююл, мен айтаман: эгер иман кьардашлардан бирини имансыз кьатыны болуп, эри ону булан яшамагъа рази буса, о кьатынындан айрылмасын. ¹³ Эгер кьатынны имансыз эри болуп, кьатын ону булан яшамагъа рази буса, о да эринден айрылмасын. ¹⁴ Неге тююл де, имансыз эр иманлы кьатындан таба, имансыз кьатын да иманлы эрден таба Аллагъны алдында тазаланар. Шолай болмаса, сизин авлетлеригиз таза болмас эдилер. Гъали буса олар Аллагъны алдында таза.

¹⁵ Эгер имансыз эр яда кьатын айрылмагъа сюе буса, кьой, айрылсынлар. Иманлылар шолай гезиклерде эркин. Аллагъ сизин парахатлыкъда яшамагъа чакъырды чы дагъы. ¹⁶ Гъей кьатын, балики де, эринг сенден таба Исагъа иман салар. Гъей эр, балики де, кьатынынг сенден таба Исагъа иман салар.

¹⁷ Амма сизин гьаригиз энниден сонг да оюзюне Раббиз гёрсетген кюйде яшап кьалсын. Аллагъ оюзю чакъыргъан кюйде кьалсын. Мен булай ёл гёрсетивлени Исагъа иман салгъанланы бары да жыйынларына бермен. ¹⁸ Аллагъ чакъыргъан заманында сюннет этилген адамгъа шону яшырмагъа тарыкъ тююл. Аллагъ чакъыргъан заманда сюннет этилмеген адамгъа сюннет этилмеге тарыкълы тююл. ¹⁹ Сюннет этилмек де, сюннет этилмей кьалмакъ да бир зат да тююл. Аслусу янгыз Аллагъны буйрукъларын кютмекдедир. ²⁰ Гьар ким оюзю Аллагъ Оюзюне чакъыргъан заманда нечик болгъан буса, шо гьалында кьалсын. ²¹ Раббизни Оюзюне чакъырылгъан заманында кьул эдинг буса, шогъар бир де талчыкъма. Эгер азат болмагъа имканлыкъ бар буса, шо имканлыкъдан пайдаланма кьара. ²² Эсингге сакълап кьой: Раббиз Оюзюне чакъыргъан заманда кьул болгъан адам Ону азат адамыдыр. Шолай Оюзюне чакъырылгъан заманда азат болгъан адам да Месигъни кьулудур. ²³ Аллагъ сизин кьул гьалыгъыздан кёп багъа кьыймат берип алды, шо саялы инсанлагъа кьул болма кьарамагъыз. ²⁴ Кьардашлар, Аллагъ Оюзюне чакъырагъан заманда гьар ким не гьалында болгъан буса, шо гьалында кьалып кьалсын.

²⁵ Эр-кьатын тююллени айтсакъ, о гьакъда магъа Раббизни буйругъу ёкъ. Тек мен оюзюню пикрумну айтайым: мен ойлашагъан кюйде буса, магъа, Аллагъны яхшылыгъындан, инанма ярай. ²⁶ Бизин авур заманлар инсан шо кююнде кьалса яхшы деп гьисаплайман. ²⁷ Кьатынгиши булан байлангъан бусанг — эркинликни излеме; байланмагъан бусанг — кьатын излеме. ²⁸ Амма кьатын алсанг да, шондан гюнагъ болмас. Къыз эрге барса да, шо саялы гюнагъ болмас. Тек унутмагъыз, уйленгенлер учун яшавда кёп кьыйынлыкълар кьаршылашар, мен буса сизин шо кьыйынлыкълардан кьорумагъа къаст этемен.

²⁹ Къардашлар, заман битип бара деп айтма сюемен. Энниден сонг къатыны барлар къатыны ёкълар йимик болсунлар, ³⁰ яслылар яслы тюгюллер йимик болсунлар, сююнегенлер сююнмейгенлер йимик болсунлар, сатып мал алагъанлар малы ёкълар йимик болсунлар. ³¹ Бу дюньяны ишлери булан машгул болгъанлар бюс-бютюнлей шо ишлерине берилип къалмасынлар, неге тюгюл де бу дюнья гъали биз гереген гъалында узакъ къалмажакъ.

³² Мен буса сизин гъеч бир къайгысыз болмакълыгыгъызны сюемен. Уйленмеген адам, Раббизни разилигин алмакъ учун, Ону ишлерини къайгысын этер. ³³ Къатыны бар адам бу дюньяны ишлерини гъайын ва къатыныны разилигин нечик алайым деген гъайны этип айланар ³⁴ ва эки орталыкъда къалар. Эрсиз къатын яда эрге бармагъан къыз, Раббизни разилигин алмакъ учун, къаркъарасы ва ругъу булан оъзюн Аллагъа багъышлар. Эри бар къатынъа буса, эрини разилигин къазанмакъ учун, яшавну къайгысын этип айланма тюшер. ³⁵ Буланы мен сизге тогъас салмакъ учун тюгюл, сизин пайдагъыз учун сёйлеймен. Ёкъ, сиз Раббизге амин болуп болгъаныгъызны ва башгъа затгъа тергев бермей, тийишли кюйде яшагъаныгъызны сюемен.

³⁶ Эгер оъзюню гелешмиши етишгени ва эрге бармагъаны саялы адам огъар тийишли кюйде янашмайман деп гъисап эте буса, о суюгенин этсин. О гюнагъ иш этген болмажакъ. Шолайлар къатын алсынлар. ³⁷ Амма юрегинден мекенли кюйде токъташып, къаркъарасын енгип ва оъзюню гъислерин жыйып сакълап, гелешмишин къатын этип алмагъан гиши яхшы иш этген болур. ³⁸ Шолайлыкъда, гелешмиши булан уйленеген гиши яхшы иш этеген, уйленмейген гиши буса дагъы да яхшы иш этген болур.

³⁹ Эри сав чакъы къатын огъар байлавлу. Эгер де эри олюп къалса, ону суюген адамына эрге барма ихтияры бар, тек Исагъа иман салгъан адамгъа. ⁴⁰ Эгер де янгыз къалып къалса, мени гъисабымда, дагъы да насипли болуп къалажакъ. Менде де Аллагъны Ругъу бар деп ойлайман.

Ялгъан аллагъагъа къурбан этилеген этлени гъакъында

8 ¹ Гъали ялгъан аллагъагъа къурбан этилеген этлени гъакъында «барыбызны да билимиз барны» биз билебиз. Билим инсанланы окътемлигинден шишип айланма борчлу эте, сююв буса инсанланы къурашдыра. ² Эгер де бирев билим алдым деп гъисап эте буса, о оъзюне билме тийишли кюйде билмейдир. ³ Амма Аллагъ Оъзюн сюеген гишини таный.

⁴ Ялгъан аллагъагъа къурбан этеген этлени ашамакъгъа гелейик. Бу дюньяда ялгъан аллагълар бир тарыкъсыз затлар экенни, Бир болгъан Аллагъдан башгъасы ёкъ экенни биз билебиз. ⁵ Кёкде болсун, ерде болсун, «аллагълар» деп айтылагъанлар бар буса да (оъзлеге «аллагълар»

деп айтылагъанлар кёп ва «бийлер» деп айтылагъанлар кёп), ⁶ амма бизге Ата болгъан бир Аллагъ бар. Бары да зат Ондан баш ала, биз де Ону учун яшайбыз. Бизге бир Раббиз Иса Месигъ де бар. Бары да зат Ондан таба яратылгъан, биз де Ондан таба яшайбыз.

⁷ Амма шону бары да адамлар билмейлер. Биревлер гъали-гъалилер болгъунча да ялгъан аллагъагъа сужда къыла эдилер. Олар гъали де къурбан эт ашайгъанда да, шону ялгъан аллагъагъа сужда къылып деп ва оъзлени осал намусу похлана деп гъисаплай. ⁸ Ашайгъан затыбыз бизин Аллагъагъа ювукълашдырмай. Неге тюгюл де, ашагъан булан да бизге бир зат да къошулмай, ашамагъан булан да биз бир зат да тас этмейбиз.

⁹ Амма сакъ болугъуз, сизин аш танглавагъы бу эркинлигиз имандан языкъланы гюнагъа тюшювюне себеп болуп къалмасын. ¹⁰ Масала, имандан языкъ бир адам билимли деп гъисапланагъан сени ялгъан аллагъаны бир ибадатханасында къурбан этген этни ашайгъанынгни гёрюп къала. Шо заман о да шолай къурбан этни ашама ярай деп ойлашмасмы дагъы? ¹¹ Шо имандан языкъ адам, тап оъзю учун Месигъ оылген иман къардашыгъыз, сизин билимлеригизден дагъылажакъ. ¹² Шолайлыкъда, сиз иман къардашларыгъызгъа къаршы гюнагъ иш этмек булан, оланы осал намусун яралап, Месигъге къаршы гюнагъ иш этген де болурсуз. ¹³ Шолай болгъанда, эгер мен ашайгъан зат иман къардашымны гюнагъ иш этмеклигине себеп бола буса, иман къардашымны гюнагълы этмес учун, дагъы бир заманда да мен эт ашамасман.

Павелни элчилик ихтиярлары

9 ¹ Мен азат тюгюлменми дагъы? Мен элчи тюгюлменми дагъы? Мен Раббиз Исаны гёрмегенменми дагъы? Раббиз булан бирликде сиз мени ишлеримни натижалары тюгюлмюсюз дагъы? ² Башгъалар учун элчи тюгюл бусам да, дагъы болмагъанда сизин учун чу мен элчимен. Сиз оъзюгюз, Раббиз булангъы сизин яшавугъуз Мени элчилигимни исбатлаводур.

³ Мени айыплайгъанлагъа оъзюмню якълап айтагъаным шудур: ⁴ ашамагъа ва ичмеге бизин ихтиярыбыз ёкъму? ⁵ Яда оъзге элчилер йимик, Раббизни инилери ва Петер йимик, Исагъа иман салгъан къатынларыбызны ёлдаш этип алмагъа бизин гъакъыбыз ёкъму? ⁶ Яшавлукъ учун ишлеп къазанмагъа янгыз мен де, Барнаба да герекибизми?

⁷ Асгерлик борчун оъз харжы булан ким кютер? Юзюм бав орнатып, ону емишин ашамай къояжакъ ким болур? Кимдир къой сирив сакълайгъан, тек къой сют ичмейген? ⁸ Мен буланы янгыз инсанлар ойлашагъан кюйде сёйлейменми? Мусаны Къануну да шолай затланы сёйлемейми дагъы? ⁹ Мусаны Къанунунда: «Огъюзге оъзю инныр басагъан затны ашама пуршав этме», — деп язылгъан чы. Раббиз оъзюмню

дагы гыйын этегени? ¹⁰Шону О сизге яхшы болсун деп туюлюмю дагы айтагыны? Гелимден озюню пайын алма умут булан сабанчы сабан сюре, иннырчы да инныр баса. ¹¹Биз сизин пайдагыз учун ругь урлугун чачабыз. Сизин арагыздан яшав учун пайдалы затланы жыймагы бизин ихтиярыбыз екьму дагы? ¹²Башгаланы сизден кемек алмагы ихтияры бар буса, бизин шогьар дагы да кеп ихтиярыбыз бар. Амма биз шо ихтиярдан пайдаланмадык. Месигьни Сююнч Хабарын билдиривге пуршавлукь болмасын деп, бары да затгьа чыдап турабыз.

¹³Ибадатхананы кьуллукьчулары ибадатханадан таба ашайгыны, кьурбанлыкьны салагьан ерни кьуллукьчуларыны да кьурбан этеген затланы бир пайына ихтияры бары сизге белгили туюлюмю дагы? ¹⁴Шолай Сююнч Хабарны билдирегенлер де яшав учун тарыкь затны шо ишлеринден алсын деп Раббиз буюрду.

¹⁵Амма мен бу ихтиярлардан гьеч биринден де пайдаланмадым. Буланы мен магы да шолай кемек болсун деп де язмайман. Макьтанма болагьан затымны биревге магьрюм этме имканлыкь бергенче, мен оьлмекни тангларман. ¹⁶Эгер мен Сююнч Хабарны билдире бусам, мени макьтанмагы гьакьым екь, неге туюлюм бу мени кьютме герекли бир борчумдур. Адаршай эди магы, эгер мен билдирмей эдим буса! ¹⁷Эгер де шону мен озюм сайлагьан болгьан бусам, алапа алажакь эдим. Эгер де сайламагьан бусам, шо магы тапшурулгьан кьуллукь этивдур. ¹⁸Магы нечик алапа тьшген экен? Сююнч Хабарны гьакьсыз билдирип болагьаным ва шо Сююнч Хабар береген ихтиярлар булан пайдаланмайгьаным.

¹⁹Мен азатман ва биревге де кьул туюлюм. Амма кеп адамланы Исаны янына тартмакь учун, мен оланы барына да кьул болуп кьалдым. ²⁰Ягьудилени Исаны янына тартмакь учун, олар булан мен озьлер йимик болуп кьалдым. Мусаны Кьанунуна таби болагьанланы Исаны янына тартмакь учун, олар булан Кьанунгьа таби болагьан адам йимик болуп кьалдым. (Тюзю, мен озюмню Кьанунгьа таби болагьанлардан санамайман.) ²¹Кьанунну билмейген адамланы тапмакь учун, Кьанунну билмейгенлер булан мен озюмню Кьанунну билмейген адам йимик тутдум (Месигьге таби болуп туруп, Аллагьны Кьанунун биле бусам да). ²²Гючюзлени Исаны янына тартмакь учун, олар булан гючюз болуп кьалдым. Бирлерин сама Исагьа иман салдырайым деп, оланы барысына да ошап юрюдюм. ²³Бары да бу затланы мен Сююнч Хабар учун, ону яхшы затларында пайым болсун учун этемен.

²⁴Чабыв ярышларда кеплер ортакьчылыкь этегенни, янгыз бири усьтюнюлюк алагьанны сиз билесиз чи. Усьтюнюлюкню савгьатын алмакь учун, сиз де чабыгыз. ²⁵Чабыв ярышларда ортакьчылыкь этегенлер барысы да кьаныгьывлу кюйде гьазирленелер. Олар шону заманлыкь савгьатны алмакь учун этелер. Биз буса даимлик савгьатны алмакь

учун кьаст этебиз. ²⁶Бугьар гьере, мен де чабагьанда, алдында бир мурады бар гиши йимик чабаман. Урагьанда да, юмуругьум бошуна гетмес йимик ураман. ²⁷Мен кьаркьарамны чыныкьдыраман ва ону биревлеге Сююнч Хабарны билдирип, озюм ярышлагьа кьошулмай кьалагьан кюй болмасын деп, озюмню ягыма таби этемен.

Исрайьлы тарихинден алынган масаллар

10 ¹Бизин бары да ата-бабаларыбыз Аллагьны булутуну кьорувуну туюнде болгьанны ва кьоркьунчсуз кюйде денгизни кьыркьып чыкьгьанны билгенигизни сюемен мен, кьардашлар. ²Мусаны якьчылары гьисапда олар бары да булутгьа ва денгизге «гемюлген эди». ³Оланы барысы да бир ругь азыгьын ашагьан ⁴ва барысы да бир ругь сувун ичген. Олар озьлени арты булан гелген бир ругь ташдан ичгенлер. Шо таш буса Месигь эди. ⁵Аллагь оланы кеплеринден рази туюлюм эди, шо саялы олар дангьылда кьырылды.

⁶Булар барысы да, ата-бабаларыбыз йимик биз де яманлыкьны сюемесин деп, бизге бир дарс болсун деп этилди. ⁷Оланы бирлери йимик ялгьан аллагьлагьа сужда кьылмагыз. Оланы гьакьында Сыйлы Язывларда булай язылгьан: «Халкь ашамакь-ичмек учун олтурду ва кеп чекмек учун турду». ⁸Оланы бирлери йимик пасат юрюмейик. Олар пасат юрюдю де – бир гюнню ичинде йигирма уьч минги кьырылып кьалды. ⁹Бизге Месигьни сынап кьарама ярамай, оланы бирлери Ону сынап кьарагьан. Олар йьланлар тигип оьлгенлер. ¹⁰Оланы бирлери кант этгенде йимик кант этмегиз. Оланы Азирейил малайик оьлтюрдю.

¹¹Бу бары да олар булан болгьан затлар уьлгю гьисапда болгьан ва бизге, ахыр заман ювукьлашып гелегенде яшайгьанлагьа, буварыв йимик язылгьан болгьан. ¹²Шогьар гьере аякь уьстде кьатты эретургьанбыз деп ойлаша бусагыз, сакь болугьуз, йыгылып гетме боласыз! ¹³Сиз гьали де гьар инсанны да башына гелегениннен башгьа сынагьа кьаршылашмагьансыз. Амма Аллагь аминдир. Сизин гючюгюзден артыкь сынагьа тарымагы О изну бермес. О шо сынавдан оьтме ел гьрсетер ва ондан оьтме гюч берер.

¹⁴Шолайлыкьда, сююмлю кьардашларым, ялгьан аллагьлагьа кьуллукь этивден ари туругьуз. ¹⁵Мен сизге бир англавлу адамлагьа йимик сейлеймен. Мен айтагьан сьзлени гьакьында озьюгюз ойлашып кьарагыз. ¹⁶Раббизни алдында экмек бьлюв адатны кюте туруп, Аллагьгьа шюкюр этеген аякьны ичгенде, биз Месигьни кьанына пайчы болмайбызмы дагы? Шо адатны кюте туруп, экмекни сындырып ашайгьанда, биз Месигьни кьаркьарасына пайчы болмайбызмы дагы? ¹⁷Экмек бир, кеп болгьан биз де бир кьаркьарабыз, неге туюлюм барыбыз да бир экмекни пайлап ашайбыз.

¹⁸ Исрайылны халкына бир къарагъыз чы: Аллагъга кърбан этеген этни ашайгъанлар Огъар сужда кылывуна пайчы болмаймы дагъы? ¹⁹ Гъасили, мен не айтма сюемен? Ялгъан аллагълагъа кърбан этеген этни маънасы бармы яда оъзю ялгъан аллагъланы маънасы бармы? ²⁰ Ёкъ, озокъда! Тек имансызлар кърбан этегенде, олар ону Аллагъга этмей, жинлеге эте. Мен буса сизин жинлер булан ишигиз болгъанны сюймеймен! ²¹ Сиз бир вакътини ичинде Раббизни аягъындан ва жинлени аягъындан ичип болмассыз чы! Шолай да бир вакътини ичинде Раббизни тепсисинде ва жинлени тепсисинде олтуруп болмассыз чы! ²² Яда сиз Аллагъда гюнчюлюк уятма сюемисиз? Биз Ондан гюнчюлюк дагъы?

Павел башгъланы пайдасына айлана

²³ «Не зат этмеге де ярай», амма бары да зат бизин учун пайдалы тюгюдюр. «Не зат этмеге де ярай», амма бары да зат бизин кърашдырмас. ²⁴ Гъар ким оъзюнюкине тюгюл, оъзгеге пайдалы болуп чыгъагъан затны гъайын этсин.

²⁵ Базардан сатып алагъан этни, ахтигине чыгъа турмай, парахат кюйде ашагъыз. ²⁶ Неге тюгюл де, «ер де, ону устюнде болагъан бары да зат да Раббизникидир».

²⁷ Эгер Исагъа иман салмагъан бирев сизин къонакълай чакъырса, сиз де бармагъа сюйсегиз, парахат кюйде алдыгъызгъа салгъан бары да затны ашагъыз. ²⁸ Амма бирев сизге: «Бу ялгъан аллагълагъа кърбан этилген эт», — десе, шону айтгъан гиши учун ва намус учун ашамагъыз. ²⁹ Намус дегенде, сеникин тюгюл, башгъа адамны намусу учун деп айтмагъа сюемен. Неге дагъы биревню намусу мени эркинлигимни кемитме герек? ³⁰ Эгер мен аш учун Аллагъга шюкюрлюк эте бусам, шо шюкюрлюк этеген ашым учун ким мени айыплама бола?

³¹ Шогъар гёре, ашай бусанг да, иче бусанг да яда башгъа бир ишни эте бусанг да, бары да этеген затынгны Аллагъны макътавлугъу учун эт. ³² Не ягъудилени, не ят халкъланы, неде Исагъа иман салгъанланы гюнагъ иш этивюне себепчи болмагъыз. ³³ Мен бары да халкъгъа ярама къарайман, оъзюню пайдама тюгюл, кёплер кьутгъарылсын деп, олагъа пайдагъа айланаман.

Жыйынгъа жыйылгъан заман булан байлавлу насигъатлар

11 ¹ Мен Месигъден ульгю алагъанда йимик, сиз де менден ульгю алыгъыз. ² Гъар затда мени эде сакълайгъаныгъыз ва мен уйретген затланы мен айтгъан кюйде кютегенигиз учун сизге макътав этемен. ³ Сиз шу затны билип кългъаныгъызны сюемен: Месигъ — гъар эргишини башчысы, гъар эркек — къатыныны башчысы. Аллагъ да — Месигъни башчысы. ⁴ Гъар-бир эргиши, эгер де о башы ябылгъан кюйде дуа эте

буса яда Аллагъны атындан сёйлей буса, оъзюню Башчысын — Исаны — биябур этеген бола. ⁵ Башын ачгъан кюйде дуа этеген яда Аллагъны атындан сёйлейген къатынгиши де башын илыкъгъа салыр, шолай къатын чачлары юлюнген къатынгъа ошар. ⁶ Эгер къатынгиши башын япма сюймей буса, чачларын кърккъдырсын. Эгер къатынгиши чачларын кърккъдырмагъа яда юлютмеге уяла буса, башын япсын. ⁷ Эргиши башына бёрк гиймеге герек тюгюл. Неге тюгюл де, о Аллагъны келпети ва макътавлугъу, къатын буса эргишини макътавлугъу. ⁸ Неге тюгюл де, эргиши къатынгишиден тюгюл, къатынгиши эргишиден яратылгъан. ⁹ Эргиши къатынгиши учун тюгюл, къатынгиши эргиши учун яратылгъан. ¹⁰ Малайиклер билсин деп, муна шо саялы къатынгишилер, гъакимликни тюбюнде экенлигини белгиси гъисапта, явлукъ байлама тарыкъ.

¹¹ Амма Раббизни алдында къатынгиши эргишиден асылы бола, эргиши буса къатынгишиден асылы бола. ¹² Къатынгиши эргишиден яратылгъаны йимик, эргиши де къатынгишиден тувгъан. Бары да затны буса Аллагъ яратгъан. ¹³ Оъзюгюз ойлашып къарагъыз: къатынгишиге башы ачыкъ кююнде Аллагъга дуа этмеге кыйышамы? ¹⁴ Узун чачлар оъсдюремек эргиши учун илыкълукъ экенни сизге табиат оъзю де уйретмейми? ¹⁵ Узун чачлар — къатынгиши учун буса безендиреген зат. Чачлар — огъар явлукъ йимик берилген зат. ¹⁶ Эгер бир-биревлер бу гъакъда эришмеге сюйсе, не бизин, не Исагъа иман салгъанланы оъзге жыйындарыны башгъа адаты ёкъну да айтып къоймагъа сюемен.

Экмок бёлов адат булан байлавлу насигъат

¹⁷ Сизге бирдагъы насигъат бермеге сюемен. Жыйындарыгъыз учун мен сизин макътамагъа болмайман, оланы пайдасындан эсе заралы кёпдюр. ¹⁸ Биринчиси, сиз жыйылгъан заманда, арагъызда эришивлюклер болагъанын эшитдим, шогъар мен бир якъдан инанаман. ¹⁹ Сизин арагъыздан иманда мекенли токъташгъанларыгъыз белгили болсун учун, арагъызда башгъачалай ойлашагъанлар да болмагъа герек. ²⁰ Шону булан бирге сиз Раббизни алдында екмок бёлов адатны кютме жыйылагъанда, сиз шону башгъа бир затгъа айландырасыз. ²¹ Сизин гъаригиз оъзюгюзно ашыгъызгъа гъайт этип гиришесиз. Муна шулай бири ач кюйде, бири эсирип гете. ²² Не эте, сизин ашап-ичип болар йимик оъзюгюзно уюгюз ёкъму? Яда сиз Исагъа иман салгъанланы жыйынын гёрюп ярамаймысыз? Сиз пакъырланы тёбен этме сюемисиз? Не айтайым дагъы сизге? Макътама герекменми сизин? Ёкъ, о зат саялы макътамажакъман.

²³ Мен сизге берген затны оъзю Раббизден алдым. Оъзюне хыянатлыкъ этилген гече Раббиз Иса екмокни де алып, ²⁴ шюкюр этгенден сонг, ону бёлген ва: «Бу сизин учун кърбан этилеген Мени кърккъарамдыр. Муну Мени эде сакъламакъ учун ашагъыз», — деген. ²⁵ Ахшам

ашдан сонг да О шотай этген ва кьолуна аякьны алып: «Бу аякь Аллагьны ва Ону халкьыны арасындагы янгы разилешивню белгилейген Мени кьанымдыр. Кьачан ичсегиз де, Мени эсге алмакь учун ичигиз», — деген. ²⁶ Гьар гезик бу экмекни ашайгьанда ва гьар гезик бу чагьыр аякьны ичегенде, сиз Раббиз кьайтып гележек замангьа ерли Ону оьлмеклигине шагьатлыкь этесиз.

²⁷ Шогьар гьере, Раббизни экмегин ашайгьан ва чагьыр аягьын ичеген адам шону лайыкьсыз бир кюйде этсе, Ону Кьаркьарасына ва кьанына кьаршы гюнагь иш этген болур. ²⁸ Экмекни ашагьынча ва чагьыр аякьдан ичгинче, инсан бир алдын оьзюн тергеп кьарамагьа герек. ²⁹ Неге тьогюл де, Раббизни кьаркьарасына агьамият бермейли ашайгьан-ичеген адам Раббизни такьсырлавун ашайдыр-ичедир. ³⁰ Шо себепден сизин арагьызда кюйсюзлер ва авруйгьанлар кьеп, оьлегенлер де аз тьогюл. ³¹ Эгер биз оьз-оьзюбюзге дуван эте эдик буса, Раббиз бизге шотай дуван этмес эди. ³² Амма Раббиз бизге дуван эте туруп, О бизин тьоз ёлгьа сала. Шо заман кьыяматгюн башгьалар булан бирче бизге дуван этилмес.

³³ Шолайлыкьда, кьардашларым, Раббизни алдында экмек бьелюв адатны кютме жьыйылагьанда, бир-биригизден алдынлыкь этмеге кьарамагьыз. ³⁴ Ач болгьаныгьыз бар буса, жьыйнларыгьызда Раббизни такьсырына тьошмес учун, уьюнде ашап гелсин. Кьалгьан затланы буса мен сизин яныгьызгьа гелгенде, ёрукьгьа саларман.

Аллагьны Ругьуну савгьатлары

12 ¹ Гьали, кьардашларым, гелигиз, ругь савгьатланы гьакьында сьейлейик. Шону да сиз англамай кьалгьаныгьызны сьуймеймен. ² Билемисиз, сиз имансыз заманыгьызда оьзюгюзню терс ёл булан элтмеге кьойдугьуз ва тилсиз ялгьан аллагьагьа кьуллукь этдигиз. ³ Аллагьны Ругьуну таьсиринден бирев де: «Исагьа налат болсун», — деп айтмас ва бирев де, Аллагьны Ругьундан таба тьогюл эсе: «Иса Раббиздир», — деп айтма болмас.

⁴ Тюрлю-тюрлю савгьатлар бар, тек оланы Аллагьны биргине-бир Ругьу бере. ⁵ Кьуллукьланы да тюрлю-тюрлю тайпалары бар, тек оланы биргине-бир Раббиз тапшура. ⁶ Инсанларда да Аллагь тюрлю-тюрлю кюйде иш гьере, тек бары да инсанларда бары да затны биргине-бир Аллагь эте.

⁷ Гьар инсангьа Аллагьны Ругьуну тюрлю-тюрлю савгьатлары пайда учун бериле. ⁸ Аллагьны Ругьу бирине гьакьыллы сьезлени, башгьасына буса билимли сьезлени бере. ⁹ Бир башгьасына Аллагьны Ругьундан иман бере, бир башгьасына да аврувланы сав этмеге гюч бере. ¹⁰ Бирине муьжизатлар яратмагьа гюч, башгьасына Аллагьны атындан сьейлемеге

савгьат, бирисине не зат Аллагьны Ругьундан амалгьа гелегенни, не зат буса гелмейгенни айырма бажарывлукь, оьзгесине англашылмайгьан тиллерде сьейлемеге, бирдагьысына шо тиллени анлатмагьа гьюнер бере. ¹¹ Буланы барын да Аллагьны биргине-бир Ругьу эте ва гьар кимге сьуйген кюйде пайлап бере.

Исагьа иман салгьанланы жьыйыны — Месигьни кьаркьарасы

¹² Бизин гьар-бирибизни кьеп санлары булангьы бир кьаркьарабыз бар, бары да шо санлар бир кьаркьараны кьурашдыра. Месигь де шотайдыр. ¹³ Ягьуди яда ят бусакь да, кьуллар яда азат адамлар бусакь да, бизин барыбызны да сувгьа чомуп, Аллагьгьа тапшурду. Шоллукьда, биз бир Ругьундан таба Месигьни кьаркьарасы булан бирлешип кьалдыкь ва барыбыз да бир Ругьуну кьабул этдик.

¹⁴ Кьаркьара буса бир сандан тьогюл, кьеп санлардан кьурашгьан. ¹⁵ Масала, бут: «Мен кьол тьогюлмен, шо саялы да мен кьаркьараныки де тьогюлмен», — деп айтса, шо да бут кьаркьараны бир саны тьогюл деп саналмагьа себеп болмас. ¹⁶ Яда кьулакь: «Мен гьез тьогюлмен, шо саялы да кьаркьараныки де тьогюлмен», — деп айтса, шо да кьулакь кьаркьараны бир саны тьогюл деп саналмагьа себеп болмас. ¹⁷ Эгер де савлай кьаркьара янгьыз гьезден амалгьа гелген эди буса, о нечик эшитер эди? Эгер де савлай кьаркьара кьулакь болуп кьалгьан буса, о нечик ийис билер эди? ¹⁸ Амма гьакьыкьатда Аллагь кьаркьарада гьар санны оьзю тийишли гьереген кюйде ерлешдирген. ¹⁹ Эгер бьютюн кьаркьарада биргине-бир сан тьогюл болмагьан эди буса, шо заман кьаркьара оьзю нечик болур эди? ²⁰ Гьакьыкьатда санлар кьеп, оланы бирлешдиреген кьаркьара буса бирдир.

²¹ Гьез кьолгьа: «Сен магьа тарыкь тьогюлсен!» — деп яда баш аякьлагьа: «Сиз магьа тарыкь тьогюлсюз!» — деп айтып болмас. ²² Терсине, кьаркьараны гючсюз гьерюнеген санлары оьзгелеринден эсе хьйлы да артыкь герекли болур. ²³ Кьаркьараны биз агьамиятлы тьогюл деп санайгьан санларына дагьы да кьеп агьамият беребиз. Арив гьерюнемейген санларыбызны буса яхшы кюйде яшырабыз. ²⁴⁻²⁵ Арив гьерюнеген санларыбызны буса яшырмагьа тарыкь тьогюл. Амма кьаркьарада айрылыкь болмай. Ону бары да санлары бир-бири булан байланып, бири бирини гьайын этсин учун, Аллагь кьаркьараны аз агьамияты булангьы санларын кьеп тергев берилеген кюйде этип ясагьан. ²⁶ Бугьар гьере, эгер бир сан азап чеге буса, ону булан бирге оьзгелери де азап чеге. Бир сан гьюрметли болса, ондан кьалгьан бары да санлар да сьюне.

²⁷ Сиз барыгьыз да бирче Месигьни кьаркьарасысыз. Сизин гьаригиз ону санысыз. ²⁸ Исагьа иман салгьанланы жьыйынында Аллагь, биринчилей, элчилени белгилеген, экинчилей — пайхаммарланы, уьчюнчулей — устазланы. Сонг оьзлеге гьайран аламатлар гьерсетмеге гюч берилгенлер

геле. Сонг — аврувланы сав этегенлер. Сонг — озгелеге кѣмек этегенлер, ѓлбашчылыкъ этегенлер, англашылмайгъан тиллерде сѣйлемеге гьюнери булангъылар. ²⁹Биз барыбыз да элчилербизми? Биз барыбыз да пайхаммарларбызми? Барыбыз да устазларбызми? Барыбыз да гъайран аламатлар гѣрсетебизми? ³⁰Барыбыз да аврувланы сав этебизми? Барыбыз да англашылмайгъан тиллерде сѣйлейбизми? Барыбыз да шо тиллеге англатьв берип билебизми? ³¹Тек оър савгъатлагъа багъып талпыныгъыз! Гъали мен сизге булардан да яхшы ѓл гѣрсетермен.

Сююв бары да савгъатлардан да артыкъ

13 ¹Эгер мен инсанланы ва малайиклени тиллеринде сѣйлеп, сюювом ѓкъ буса, зангырагъан ез къонгуравдан ва оъкюреген къомуздан бир башгъалыгъым да ѓкъдур. ²Эгер мени Аллагъны атындан сѣйлемеге савгъатым бар буса ва бары да сырланы биле бусам, гъар жура билимим ва тавланы йылышдырып болагъан иманым бар буса, амма сюювом ѓкъ буса, мен бир зат да тьогюлмендир. ³Эгер мен бютюн малым-мюлкюмню садагъагъа уyleship, къаркъарамны отгъа салып яллатмагъа берсем, амма сюювом болмаса, ондан магъа бир асув да ѓкъдур.

⁴Сююв чыдамлы, сююв рагъмулу. Сююв гюллемес, макътанмас, оъктем болмас. ⁵Сююв низамсызлыкъ тувдурмай, оьзюне хайыргъа айланмай, ачуву чыкъмай, о оьзюню хатирлерин санап айланмай. ⁶Сююв яманлыкъгъа сююнмес, гъакъ гертиликге сююнер. ⁷О бары затдан гече, бары затгъа инана, бары затгъа умут эте, бары затгъа чыдап тура.

⁸Сююв бир заманда да битмес, амма Аллагъны атындан сѣйлемеге берилген савгъат битер, англашылмайгъан тиллерде сѣйлемеге берилген гьюнер ѓкъ болур, билимлер арадан тайып, тарыкъсыз болур. ⁹Бизин билимибиз камил тьогюл, Аллагъны атындан сѣйлейгенибиз де камил тьогюл. ¹⁰Камиллик гелгенде, камил тьогюл зат арадан таяжакъ. ¹¹Мен яш заманымда яш йимик сѣйлей, яш йимик англай, яш йимик де ойлаша эдим. Осьюп уллу болгъанда, яшлыгъымны къойдум. ¹²Гъали биз бары да затны тунукъ гюзгюден йимик гѣребиз, камиллик етишгенде буса, бетге-бет гѣрюшежекбиз. Гъали мени билимим ярты, о заман буса мен, Аллагъ да мени гъакъымда билегенде йимик, толу кюйде билежекмен.

¹³Шолайлыкъда, уьч зат къала: иман, умут, сююв. Буланы да барындан да уллусу сююв.

Жыйындагъы низамны гъакъында

14 ¹Сюювню ѓлу булан юрюгюз. Аллагъны Ругъуну савгъатларын, айрокъда Аллагъны атындан сѣйлемеге савгъатны алмагъа къасткъылыгъыз. ²Англашылмайгъан тиллерде сѣйлейген гиши адамлагъа тьогюл, Аллагъгъа сѣйлер, неге тьогюл ону бирев де англамас. О Аллагъны Ругъуну

къудраты булан сырлы затланы сѣйлер. ³Аллагъны атындан сѣйлейген гиши буса адамлагъа насигъат бермек ва оланы рагъатландырмакъ, къурашдырмакъ учун сѣйлер. ⁴Англашылмайгъан тиллерде сѣйлейген гиши оьзю-оьзюн къурашдырар, Аллагъны атындан сѣйлейген гиши буса Исагъа иман салгъанланы къурашдырар. ⁵Сиз барыгъыз да англашылмайгъан тиллерде сѣйлегенигизни сюер эдим, амма Аллагъны атындан сѣйлейгенигизни дагъы да артыкъ сюер эдим. Аллагъны атындан сѣйлейген адам англашылмайгъан тиллерде сѣйлейген адамдан артыкъ. Озокъда, англашылмайгъан тиллерде сѣйлейген адамны сѣзю англатьлып, Исагъа иман салгъанланы къурашдырма кѣмек этеген гезиклер болмагъандан сонг.

⁶Энни, къардашларым, мен сизин яныгъызгъа да гелип, англашылмайгъан тилде сѣйлемеге башласам, амма Аллагъдан гелеген англавну, уьйретивню, Аллагъны атындан сѣйленеген сѣзлени, билимни бермесем, ондан сизге не пайда болур? ⁷Аваз чыгъарагъан жансыз затлар, масала, дюдюк яда къомуз да шолай. Эгер шолардан чыгъагъан аваз мекенли ачыкъ кюйде сес бермей буса, дюдюк согъуламы яда къомуз согъуламы, ону нечик билмеге болур? ⁸Эгер зурнай белгисиз бир тавуш чыгъара буса, ябушувгъа ким гъазирленер? ⁹Шону йимик, сиз бир англашылмайгъан тилде сѣйлей бусагъыз, сиз айтагъан затланы нечик англа? Сиз бошуна, гъавагъа сѣйлеген болурсуз! ¹⁰Масала, дюньяда кѣп тюрлю тиллер бар, амма оланы барысыны да шо тиллерде сѣйлейгенлер учун маънасы бар. ¹¹Шо тил не зат англатагъанны мен билмей бусам, шо тилде сѣйлейген гиши учун мен ят уьлкелимен, шо тилде сѣйлейген адам да мени учун ят уькели. ¹²Сиз Ругъну савгъатларына талпына болгъан сонг, Исагъа иман салгъанланы жыйынын къурашдырмакъ учун, шоллагъа аявсуздан ес болма къарагъыз.

¹³Шогъар гѣре англашылмайгъан тиллерде сѣйлейген адам оьзю сѣйлейген затларын англатьп болагъан да болсун деп два этмеге герек. ¹⁴Эгер мен англашылмайгъан тилде два эте бусам, ругъум да два эте, амма гъакъылым ортакъчылыкъ этмей. ¹⁵Шолай болгъанда, мен не этме герекмен? Бир ругъум булан два этежекмен, бир де гъакъылым булан два этежекмен. Бир ругъум булан йырлажакъман, бир де гъакъылым булан йырлажакъман. ¹⁶Эгер янгыз ругъунг булан Аллагъгъа макътав эте бусанг, сен не сѣйлейгенни билмейген бир адам сен этеген шюкюр дуангны артындан: «Амин, я Аллагъ», — деп нечик айтсын? Сен айтагъан затны о англамай чы! ¹⁷Сен Аллагъгъа яхшы шюкюр эте болма ярайсан, амма башгъа адам учун ондан бир пайда да ѓкъ.

¹⁸Англашылмайгъан тиллерде мен сизден барыгъыздан да кѣп сѣйлейгениме Аллагъгъа шюкюр этемен. ¹⁹Амма иманлыланы жыйынында англашылмайгъан бир тилде он минг сѣз сѣйлемекден эсе, башгъаланы да уьйретмек учун, гъакъылым булан беш сѣз сѣйлемеге сюер эдим.

²⁰ Къардашларым, гъакъылда яшлар йимик болуп къалмагъыз. Яманлыкъда яшлар йимик затны англап битмейген кюйде, амма гъакъылда гъакъылбалыкъ болгъан адамлар йимик болугъуз!²¹ Мусаны Къанунунда Раббиз булай айтды чы:

Бу халкъгъа Мен башгъа тиллер ва ят халкъланы авзу булан сёйлежекмен, амма шо заманда да олар Магъа тынгламажакълар.

²² Булайлыкъда, англашылмайгъан тиллерде сёйлемек Исагъа иман салгъанлар учун тююл, имансызлар учун бир белги. Аллагъны атындан сёйлемек буса имансызлар учун тююл, Исагъа иман салгъанлар учун бир белги.²³ Эгер Исагъа иман салгъанлар жыйылып, барысы да англашылмайгъан тиллерде сёйлемеге башласа ва шонда сизин яныгъызгъа шо тиллени англамайгъан яда имансыз адамлар гелсе, сиз гъакъылыгъызны тас этгенсиз деп айтмасмы?²⁴ Эгер сиз барыгъыз да Аллагъны атындан сёйлей бусагъыз ва сизин арагъызгъа не болуп турагъанны англамайгъан яда имансыз бир адам гелсе, сёйленеген бары да сёзлер ону гюнагълы ва айыплы экенине тюшондюрежек.²⁵ Шолайлыкъда, ону юрек сырлары ачылажакъ, о баш уруп Аллагъгъа сужда этежек ва: «Гертилей де, Аллагъ сизин арагъызда!» – деп айтажакъ.

²⁶ Шондан не натижа чыгъарма тюше, къардашларым? Сиз бирче жыйылгъанда, биригизники алгъыш йырыгъыз, башгъагъызныки насигъатыгъыз, биревнюки Аллагъдан гелеген англаву, биревнюки англашылмайгъан тиллердеги хабары, биревнюки шо хабарны англатьву болсун. Тек бары зат Исагъа иман салгъанланы жыйынын къурашдырмагъа тарыкъ.²⁷ Бирев англашылмайгъан тилде сёйлеме къарай буса, эки яда инг кёбю уьч адам гезик булан сёйлемеге, бириси буса сёйленеген затны англатьмагъа герек.²⁸ Эгер арагъызда шо тилни англатьп болагъан гиши ёкъ буса, сиз жыйылгъан заманда, англашылмайгъан тилде сёйлеме суюген адам сёйлемей турсун, янгыз оьз-оьзю ва Аллагъ булан сёйлесин.

²⁹ Аллагъны атындан сёйлейгенлерден де эки яда уьч адам сёйлесин, къалгъанлары буса сёйлеген затлагъа тергев этсин.³⁰ Эгер де олтургъанланы арасындан кимге буса да биревге бирден Аллагъдан англав гелип къалса, шо заман биринчиси токътап къалсын.³¹ Барын да не затгъа буса да бир затгъа уьйретмек ва барын да ругъландырмакъ учун, сиз барыгъыз да гезик булан Аллагъны атындан сёйлеме боларсыз.³² Аллагъны атындан сёйлеме савгъаты булангъы адамлар шо савгъатына ёлбашчылыкъ этип бола.³³ Неге тююл де, Аллагъ низамсызлыкъны тююл, парахатлыкъны Аллагъдыр.

Исагъа иман салгъанланы бары да жыйынында болагъаны йимик,³⁴ къатынлар сёйлемей турсунлар. Оланы сёйлемеге ихтияры ёкъ. Олар, Мусаны Къанунунда язылгъан кюйде, таби болма гереклер.³⁵ Эгер олар

бир затны билмеге сюе буса, уьйлеринде эрлерине сорасынлар. Исагъа иман салгъанланы жыйынында къатынлагъа сёйлемек айып.

³⁶ Аллагъны каламы башлап, коринфлилер, сизден чыкыгъан яда о янгыз сизге етишип къалгъан деп ойлашамысыз?³⁷ Оьзюн пайхаммар яда оьзюнде Ругъну гююю бар деп гысап этеген гъар адам къабул этип къойсун: мен сизге язагъан затларым Оьзю Раббизни буйругъудур.³⁸ Эгер де къабул этмей буса, оьзю де къабул этилмес.

³⁹ Булайлыкъда, къардашларым, Аллагъны атындан сёйлемеге талпыныгъыз, англашылмайгъан тиллерде сёйлемекни де гери урмагъыз.⁴⁰ Амма бары да затда низам болмагъа герек, бары да зат оьз еринде ва заманында болмагъа герек.

Иса Месигъни тирилюю

15¹ Къардашларым, сизге мен билдирген, сиз оьзюн кюрчю гысапда къабул этген Сююнч Хабарны бирдагъы керен эсигизге салмагъа сюемен.² Эгер мен сизге билдирген сёзлерден тайышмай турсагъыз, Сююнч Хабарны кёмеги булан къутгъарылмагъа болурсуз, ёгъесе сизин иманыгъыз негъакъдыр.

³ Оьзюм алгъан затны инг агъамиятлысын башлап мен сизге бердим: Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде, Месигъ бизин гюнагъларыбыз учун оьлюп гетди.⁴ О гёмюлдю, уьчюнчю гюн буса, Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде, тирилди.⁵ Месигъ Петерге, сонг Оьзюню он эки де якъчысына гёрюндю.⁶ Мундан сонг бир вакътини ичинде О Оьзюню беш юзден де артыкъ якъчысына гёрюндю. Оланы кёплери бугюн де яшап туралар, бирлери буса гечингенлер.⁷ Сонг О Якъубгъа ва бары да элчилерине гёрюндю.⁸ Лап ахырда чакъсыз тувгъан бир яш йимик болгъан магъа да гёрюндю.

⁹ Мен элчилени инг гиччисимен ва элчи деген атгъа да лайыкълы тююлмен, неге тююл де мен Исагъа иман салгъанланы гызарлап тургъан бир адам эдим.¹⁰ Амма, Аллагъны яхшылыгъындан, мен сиз гёреген кюйдемен. О магъа этген яхшылыкъ негъакъ болмады. Мен элчилени барындан да кёп загъмат тёкъдум, гертисин айтсам чы, мен тююл, Аллагъны менде болгъан яхшылыгъы загъмат тёкъдю.¹¹ Гъасили, мен этдимми, олар этдими – башгъа тююл, биз барыбыз да шолай билдиребиз, сиз де шо уьйретивюбюзге иман салдыгъыз.

¹² Шолай буса, биз билдиреген кюйде, Месигъ оьлюмден тирилген сонг, сизин арагъыздан бирлеригиз оьлюлер тирилмей деп нечик айттып боласыз дагъы?¹³ Эгер оьлюлер тирилмей буса, Месигъ де тирилмеген.¹⁴ Эгер Месигъ тирилмеген буса, биз этеген иш де бош, сизин иманыгъыз да бош зат.¹⁵ Шолай болгъанда, биз Аллагъны гъакъында ялгъан сёйлейген болуп чыгъабыз, неге тююл де О Месигъни оьлюмден тирилген деген хабарны билдиребиз. Эгер оьлюлени тирилмеклиги

болмай буса, Аллагъ Месигъни де тирилтеме болмас эди. ¹⁶ Эгер олюлер тирилмей буса, Месигъ де тирилмеген. ¹⁷ Эгер Месигъ тирилмеген буса, сизин иманыгъыз да бош, гюнагъларыгъыз да гъали де гечилмеген. ¹⁸ Булай болгъанда, Месигъге иман салып оылгенлер де даимге ёкъ болгъан. ¹⁹ Эгер биз янгыз бу яшав учун Месигъге умут эте бусакъ, бары да адамлардан инг насипсизлери биз болуп чыгъар эдик.

²⁰ Амма Иса Месигъ олюмден тирилди! Озью де оылгенлени инг биринчиси болуп тирилди. ²¹ Оylum бу дюньягъа бир адамдан таба гелгени йимик, тирилив де бир башгъа адамдан таба гелген. ²² Адам булан ортакъчы болгъанлар бары да оылегенде йимик, Месигъ булан ортакъчы болгъанланы да бары да яшавгъа къайтарылажакъ. ²³ Амма гъариси оыз гезиги булан болажакъ: башлап Месигъ, О гелгенден сонг, Онуки болгъанлар тирилежеклер. ²⁴ Сонг ахыр заман болажакъ. Месигъ бары да ругъ гъакимлени, башчыланы ва гючю булангъыланы ёкъ эттенде, гъакимлигин Атабыз Аллагъгъа тапшуражакъ! ²⁵ Бары да душманларын аякъ тюбюне салып янчгъынча, О гъакимлик этмеге герек болажакъ. ²⁶ Ёкъ этилежек ахырынчы душман оylumдюр. ²⁷ Неге тюгюл де, Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде, О «бары да затны аякъ тюбюне салажакъ». «Бары да затны» дейгенде, бары да затны Месигъге таби этген Аллагъдан башгъа бары да зат экени ачыкъ. ²⁸ Бары да зат Огъар таби этилгенден сонг, Уланы да бары да затны Озьюне таби этген Аллагъгъа таби болажакъ. Шондан сонг Аллагъ бары да затгъа толу кюйде гъакимлик этежек.

²⁹ Эгер де шо шотай болмагъан буса, неге инсанлар оылгенлер саялы, сувгъа чомдуртуп, оылзени Аллагъгъа тапшурта дагъы? Эгер де оылгенлер тирилмей буса, олар саялы оылзени шотай Аллагъгъа тапшуртма негер тарыкъдыр дагъы? ³⁰ Биз не учун яшавубузну гъар сагъатда къоркъунчукъгъа тарытабыз? ³¹ Мен гъар гюн оylumню алдында токътайман. Къардашларым, Раббиз Иса Месигъни алдында сизин булан болагъан оыктемлигим булан ант этемен! ³² Мени мурадым инсанланыки йимик болгъан буса, мен Эфесдеги къыр жанлар булан ябушуп не эте эдим дагъы? Магъа ондан не пайда бар? Эгер де оылгенлер тирилмей буса, «ашайыкъ-ичейик, тангала биз оылебиз чи!»

³³ Вёрегиз, алданып къалмагъыз: «Яман ёлдашлар инсанны терс ёлга салар». ³⁴ Тийишли кюйде эсигизни табыгъыз ва гюнагъ иш этмегиз. Мен муну сизин илыкъдырайым деп айтаман, неге тюгюл сизин бирлеригиз Аллагъны танымай.

Тирилегендеги къаркъараланы гъакъында

³⁵ Амма биревлер: «Оylumлер нечик тирилежек? Оланы къаркъаралары нечик болажакъ?» – деп сорай болмагъа ярай. ³⁶ Шотай сорамакъ гъайгевлюкдюр! Гъар урлукъ чыкъмакъ учун, бир алдын оылме герек!

³⁷ Сиз чачагъан заманда, оысюмлюкню оызон тюгюл, янгыз ону урлугъун, будайны яда башгъа бир оысюмлюкню урлугъун чачасыз чы. ³⁸ Аллагъ шо урлукъгъа Озью суйген кюйде къаркъара бере. О да гъар урлукъгъа оызоню къаркъарасын бере.

³⁹ Бары да къаркъаралар бир йимик болмай. Инсанланы къаркъарасы гъайванланыки йимик тюгюл, гъайванланы къаркъарасы кшушланыки йимик тюгюл, кшушланыки де балыкъланыки йимик тюгюл. ⁴⁰ Кёкдеги къаркъаралар да бар, дюньядагъы къаркъаралар да бар. Кёкде болагъанларыны сан ягъы ва гёзеллиги башгъа, дюньяда болагъанларыныки де башгъа. ⁴¹ Гюнешни шавласыны гёзеллиги башгъа, айныки башгъа, юлдузланыки де башгъа. Шавла якъдан юлдуз да юлдуздан башгъа.

⁴²⁻⁴³ Оылгенлени тириливю булан да тап шо кююнде бола: къаркъара чирийген гъалында гёмюле – янгыргъан гъалында тирилип къала; тёбен этилген гъалында гёмюле – макътавлу гъалында тирилип къала; гючсюз гъалында гёмюле – гючлю гъалында тирилип къала. ⁴⁴ Табиатдагъы къаркъара болуп гёмюлер – ругъ къаркъара болуп тирилер. Табиатдагъы къаркъара болгъан сонг, ругъ къаркъара да бар. ⁴⁵ Сыйлы Язывларда булай язылгъан: «Биринчи инсан болгъан Адам яшайгъан жан болду». Ахырынчы Адам буса яшав берген бир Ругъ болду. ⁴⁶ Амма башлап арагъа чыкъгъан ругъ инсан тюгюл. Башлап арагъа чыкъгъан къаркъаралы инсан, сонг чыкъгъаны буса – ругъ инсан. ⁴⁷ Биринчи Адам ерден, демек топуракъдан, экинчи Адам буса кёклерден гелген. ⁴⁸ Топуракъдан болгъан адам нечик буса, дюньядагъы болгъанлар да шотайдыр. Кёклерден болгъан Адам нечик буса, кёклердеги болгъанлар да шотай. ⁴⁹ Биз топуракъдан болгъангъа нечик ошай бусакъ, кёклерден болгъан Адамгъа да шотай ошажакъбыз.

⁵⁰ Сизге айтма сюегеним, къардашларым, ерде этден ва къандан болгъан къаркъаралар Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмес, шотай чирийген затлар чиримейгенлерини вариси болуп болмас. ⁵¹⁻⁵² Сизге бир сырны ачайым: биз барыбыз да оылмежекбиз. Амма бирден, гёз юмуп, гёз ачгъынча, мюглетде ахырынчылай сюр чалагъанда, алышынажакъбыз. Сюр чалынажакъ ва оylumлер чиримеген гъалында тирилежек, биз де алышынажакъбыз. ⁵³ Неге тюгюл де, бютюн чирийген къаркъаралар чиримейген гъалгъа, оylumге тарылагъан къаркъаралар оylumсюз гъалгъа гирежек. ⁵⁴ Чирийген ва оylumге тарылагъан къаркъаралар чиримейген ва оylumсюз гъалгъа гиргенде буса: «Оylumню устыюнлюк ютуп къойду», – деп Сыйлы Язывларда язылгъан сёзлер гъакъ болуп чыгъажакъ!

⁵⁵ *Гъей оylum! Сени устыюнлюгюнз къайда?*

Гъей оylum! Сени жан ачитдырагъан огъунз къайда?

⁵⁶ Жан ачитдырагъан гючню оylum гюнагъдан алгъан. Гючню буса гюнагъ Къанундан алгъан. ⁵⁷ Тек Аллагъгъа шюкюрлюк болсун! О бизге Раббиз Иса Месигъден таба устыюнлюкню берди.

⁵⁸ Булайлыкда, гьей сююмлю кьардашларым, Раббизни ёлунда кьатты кюйде токътагьыз. Оьзюгюзню даим Раббизге кьуллукь этивге толу кюйде багьышлагьыз, неге тьогюл сиз О учун тьекген кьыйыныгьыз бошуна гетмежегин билесиз.

*Ерусалимдеги иман
кьардашлагьа кьемек учун акьча жьыйы*

16 ¹Гьали Аллагьны халкьына кьемек учун акьча жьыйыну гьакьын-да бир нече сьез айттайым. Исагьа иман салгьанланы Галатиядагьы жьыйынарына мен буюргьан кюйде сиз де этерсиз. ²Гьар-биригиз жуманы биринчи гьонюнде оьзюню кьазанчына гьере артгьа акьча салсын. Мен гелген заманда жьыйып айланмасын учун, шону оьзюню янында сакьлап турсун. ³Мен гелеген замангьа бир нече адамны айырыгьыз. Ерусалимдегилер билсин деп, мен шо адамлар кимлер экенни англатагьан кагьызлар язарман ва оланы жьыйылгьан садагьа булан Ерусалимге йиберермен. ⁴Эгер магьа да шонда бармагьа тийишли болса, олар булан мен де барарман.

Павелни хьяллары

⁵Македониядан оьтгенде, мен сизин ягьыгьызгьа гележекмен, неге тьогюл де мен Македониядан оьтме кьарайман. ⁶Балики, яныгьызда бир нечакьы заман кьалырман яда кьышны чыгьарырман. Сонг барагьан ериме бармагьа сиз магьа кьемек этерсиз. ⁷Мен гьали сизин яныгьызгьа ёл уьстюнде гелип гетмейим деп токъташгьанман. Шо оьтесиз аз замангьа гелмек болур эди. Аллагь буюрса, сизин булан бираз кьолай заман турмагьа умут этемен. ⁸Эфесде мен Пентикост байрамгьа ерли кьалажакьман. ⁹Неге тьогюл де, ишибизни этмек учун онда уллу имканлыкь ачылгьан, амма магьа кьаршы чыгьагьанлар да чы кьеп.

¹⁰Эгер Тимофей сизин яныгьызгьа гелсе, сизин арагьызда огьар парахат ва кьоркьунчсуз болсун учун, тергев этигиз. Мени йимик, о да Раббизни ишин кюте. ¹¹Бирев де ону тьебен гьермесин. Сонг о мени яныма гелип болсун учун, ону эсенликде-аманлыкьда ёлгьа салыгьыз. Оьзге иман кьардашларыбыз булан мен ону гелмеклигин кьаравуллап тураман.

¹²Иман кьардашыбыз Аполлосгьа оьзге иман кьардашларыбыз булан бирге сизин яныгьызгьа барсын деп мен бек тиледим. О гьали бармагьа сюймей эди, амма оьзюне онгайлы болгьан заманда гележек.

Ахьргьы насигьатлар

¹³Сакь болугьуз, иманыгьызда кьатты кюйде туругьуз, тартынмагьыз ва гьючлю болугьуз! ¹⁴Этеген бары да затыгьызны сююв булан этигиз.

¹⁵⁻¹⁶ Стефанасны ва ону уьондегилерин сиз таныйсыз. Олар Агьаяда башлап Исагьа иман салгьанны ва оьзлени Аллагьны халкьына кьуллукь этивге багьышлагьанны да сиз билесиз. Мен сиз оьзюгюз шолай адамлагьа ва Аллагьгьа кьуллукь этип загьмат тьегеген гьар-биревге таби болгьаныгьызны сюемен. ¹⁷Мен Стефанасны, Фортунатны ва Агьайикни гелмеклигине сюемен. Олар магьа сизин орнугьузну тута. ¹⁸Олар мени де, сизин де ругьларыбызны гьетерди. Булайлар, гертилей де, макьтавгьа лайыкьлы.

¹⁹Исагьа иман салгьанланы Асиядагьы жьыйынары сизге саламлар йиберелер. Акила булан Прискила ва оланы уьонде жьыйылагьан иман кьардашларыбыз сизге Раббизни гьюрметинден йылы саламлар йибере. ²⁰Мундагьы бары да иман кьардашларыбыздан да сизге саламлар бар. Бир-биригиз булан кьардашлар йимик кьысып кьучакьлашып саламлашыгьыз.

²¹Мен, Павел, бу саламларымны сизге оьз кьолум булан яздым. ²²Раббизни сюймейгенлеге налатлар болсун. «Мараната!»* ²³Раббиз Исаны рагьмусу сизин булан болсун. ²⁴Мени сюювом де Иса Месигь булан бирликде сизин булан болсун.

* 16:22 Бу ерде арамей тилдеги чакьырыв берилген. Шо дуаны эки башгьа кюйде охумагьа бола: «марана та» («Раббиз, тез гел!») яда «маран ата» («Раббиз геле тура!»).

Галатиядагыылагда язылган кагыыз

«Элчилени ишлери» деген китапдан белгили болганы йимик (16:6; 18:23), ят халкылагда Сююнч Хабарны билдирмек учун чыккыган сапарларында элчи Павел эки керен Галатияда болган. Исага иман салганланы башлапгы жыйынлары онда ёрав гысапда бизин девюрню 50-нчи йылларында арага чыккыган.

Месигъни гыакындагы Сююнч Хабар, озге ерлерде йимик, бютюн Орта денгизни бойларына, Галатияга яйылып гетгенде, Исага иман салганланы алдында Мусаны Къанунуну адатлар, яшав булан байлавлу буйрукларынын кютюв масъаласы арага чыгъа. Шо зат элчини Галатияда Исага иман салган жыйынларына хас кагыыз язмакылыгына себеп болуп токътай. Кагыыздан гёрюнюп тураганы йимик, онда Исага иман салган ягудилер гелген. Олар ягуди дининде гёрсетилген бары да адатланы, ёрукланы кютмеге тарыкъ деп уйретмеге башлайлар. Шоларсыз, олар токъташдыраган кюйде, бирев де къутгъарылмагъа болмай. Озьюню кагызында Павел шолай токъташдырылагда бютюнлей къаршы чыгъа. Ону гысабында, Аллагъ инсанланы олар муъминликке озлени къасты ва Къанунда гёрсетилген адатланы тюпепе-тюз кютегенлиги булан етишмеге къарайганы саялы тююл, Иса Месигъге иман салганы саялы сюе. Шо зат Месигъни гыакындагы Сююнч Хабарны аслу маънасы болуп токътай. Павел Галатиядагылар гъар заман шону эсинде сакълап турганынын сюе: «Шо азатлыккыны бизге Месигъ берди. Шогъар гёре къа-тып туругъуз. Сизин къайтарып къул этмеге биревге де ёл бермегиз!» (5:1).

Башлангы саламлар

1 ¹Инсанланы ихтияры булан тююл, бирев себепли болуп да тююл, Иса Месигьден ва Ону олюмден тирилтген Атабыз Аллагъ йиберип элчи болгъан Павелден ²ва мени булангы бары да иман кърдашларыбыздан Галатияда* Исагъа иман салгъанлагъа салам!

³Атабыз Аллагъдан ва Раббиз Иса Месигьден сизге рагъму ва паракхатлыкъ болсун! ⁴Бу пана дюньядан бизин кьутгъармакъ учун, бизин гюнагъларыбыз учун Атабызны ва Аллагъыбызны буйругъу булан О Обзюн кьурбан этди. ⁵Аллагъгъа гъар даим де макътавлар болсун! Амин.

Янгыз бир гъакъ герти Сююнч Хабар

⁶Месигъни зор яхшылыгы булан сизин чакъырагъан Аллагъгъа шолай чалт арт берип, башгъа бир тюрлю Сююнч Хабар къабул этегенигизге мен бек тамашалыкъ этемен. ⁷Башгъа бир тюрлю Сююнч Хабар буса дагъы ёкъдур! Месигъни гъакъындагъы хабаргъа терс маъна бермеге сююп, арагъызда питне салып юрюйгенлер бар. ⁸Амма эгер де биз яда кёкден тюшюп гелген малайик сизге биз билдирген Сююнч Хабардан башгъасын билдире буса, шогъар Аллагъны налаты болсун. ⁹Биз алда да айтгъан эдик, гъали буса мен янгъдан такрарлай тураман: эгер де бирев сизге обзююз къабул этген Сююнч Хабарыгъыздан башгъасын билдире буса, шогъар Аллагъны налаты болсун.

¹⁰Магъа кимни разилиги герек – адамланы разилигими яда Аллагъны разилигими? Балики, мен адамлагъа ярамагъа айланадыр деп ойлашасыздыр сиз? Эгер мен шолай къаст этип тура бусам, Месигъни къулдукъчусу болмас эдим.

Алагъ Павелни сайлагъан

¹¹Кърдашларым, мен билдиреген Сююнч Хабарны инсан ойлашып чыгармагъанни билгенигизни сюемен. ¹²Мен ону инсанлардан алмагъанман ва биревден де уйренмегенмен, мени учун ону Иса Месигъ ачгъан!

¹³Мен ягъуди динни юрютеген заманымда нечик яшагъанымны эшитгенсиздир. Мен Исагъа иман салгъанланы рагъмусуз кюйде гъызарладым, оланы дагъытмагъа къаст этдим. ¹⁴Савлай халкъымны ичинде ягъуди динни уйренинде мен кёп тенгилеримден оздум. Ата-бабаларыбыз токъташдыргъан адатланы якълайгъанда, мен айрокъда артыкъ къайратлылыкъ гёрсетдим. ¹⁵Аллагъ буса Обзюню зор яхшылыгы булан, тувгъанча да мени танглап, Обзюне къулдукъгъа чакъыргъан. ¹⁶Ят халкълагъа Сююнч Хабарны билдирмек учун, О магъа Обзюню Уланын

* 1:2 *Галатия* – Гиччи Азиядагы бир вилайт. Гъалиги Тюркияны топурагы.

гёрсетгенде, мен адамлардан бирев булан да маслагъатлаша турмадым. ¹⁷Менден алда танглангъан элчилер булан ёлукъмакъ учун, мен Ерусалимге бармадым. Шосагъатына Арабстангъа гетдим, сонг Шам деген шагъаргъа къайтдым.

¹⁸Уьч йылдан сонг Ерусалимге бардым, онда Петер булан ёлукъдум ва ону янында он беш гюн турдум. ¹⁹Элчилерден Раббизни иниси Якъубдан башгъа дагъы биревню де гёрмедим. ²⁰Мен язагъан затлар бириси де ялгъан тююлюне Обзю Аллагъ да шагъатдыр!

²¹Сонг мен Сурия ва Киликия вилайтларына бардым. ²²Ягъудеяда Иса Месигъге иман салгъанланы арасында шо заман мени танымай эдилер. ²³Олар мени гъакъымда янгыз: «Сайки, аляжкъда обзлени гъызарлап айлангъан адам бир заманларда обзю дагъытмагъа къарагъан иманны гъали яйып айлана», – деп айтылагъан затны биле эдилер.

²⁴Мени учун олар Аллагъгъа шюкюр эте эдилер.

Ерусалимде элчилер Павелни къабул этелер

2 ¹Он дёрт йылдан сонг Барнаба да булан бирге мен Ерусалимге бирдагъы керен бардым. Обзююз булан биз Титни де алдыкъ. ²Онда бармагъа гереклигимни магъа Аллагъ ачыкъ этген эди. Мен ят халкъланы арасында билдирип юрюйген Сююнч Хабарны ондагъыланни башчылары гъисапланагъанларына айрыча англатдым. Мен шону алдагъы ва гъалиги къыйыным зая гетмесин деп этдим. ³Ёлдашым Тит грек экенине де къарамайлы, огъар сюннет этмекни бирев де талап да этмедилер! ⁴Шону янгыз кимесе бир ялгъан иман кърдашлар сюе эди. Олар арабызгъа Иса Месигъден таба алгъан азатлыгыбызны яшыртгъынлап тергемек учун ва бизин къулчулукъгъа къайтармакъ учун кирген эди. ⁵Сююнч Хабардагъы гъакъ гертилики сизге деп сакъламакъ учун, биз бир мюгълетге де олагъа таби болмадыкъ.

⁶Гъатта Исаны Ерусалимдеги якъчыларыны арасында башчылары гъисапланагъанлар да (оланы оьр даражалары мени гъеч бир тартындырмады, Аллагъны алдында бары да инсанлар бир тенгдир) мен билдиреген Сююнч Хабардан артыкъ бир зат да талап этмедилер. ⁷Терсине, олар, ягъудилени арасында Сююнч Хабарны билдирмек Петерге тапшурулгъаны йимик, ят халкъланы арасында шо ишни юрютмек магъа тапшурулгъанын англагъан эдилер. ⁸Неге тююл де, Аллагъ Петерни ягъудилер учун элчи этгени йимик, О мени де ят халкълар учун элчи этди. ⁹Исагъа иман салгъанланы арасында башчылары гъисапланагъан Якъуб, Петер ва Югъан Аллагъны зор яхшылыгындан таба магъа берилген тапшурувгъа мюкюр болдулар. Мени ва Барнабаны иман ёлундагъы иш ёлдашлар йимик къабул этип, бизге къол узатдылар. Сююнч Хабарны билдирмек учун, биз ят халкъланы янына,

олар буса ягьудилени янына баражакъгъа разилешдик. ¹⁰ Олар бизге янгыз ярлылагъа кѣмек этмеге унутмагъыз деп тиледи. Мен озьом де шону кѣп сююп эте эдим.

Павел Петерге обькелей

¹¹ Амма Петер Антиокиягъа гелгенде, мен огъар рази тююлюмню ачыкъдан айтдым, неге тююл о тюз ёл булан юрюмей эди. ¹² Алда о Исагъа иман салгъан ят халкълар булан бирче ашап-ичип тура эди. Якъуб йиберген адамлар гелгенде буса, о олардан айрылып ари тайды, неге тююл ят халкълар сюннет этилмеге герек деп гысап этеген тайпалардан къоркъа эди. ¹³ Экиюзлююгюнден огъар Исагъа иман салгъан башгъа ягьудилер де къошулду. Оланы шо экиюзлююгю гъатта Барнабаны да тюз ёлдан тайышдырды. ¹⁴ Олар Сююнч Хабардагъы гъакъ гертиликте гѣре иш юрютмейгенин гѣргенде, мен барысы да бар ерде Петерге: «Сен ягьудисен, амма бир ят йимик яшайсан. Ягьудилени адатларын юрютмеге ят халкъланы сен не учун борчлу этесен?» — деп сорадым.

¹⁵ Биз тувумубуздан ягьудилербиз, «гюнагълы ят халкълар» тююлбюз. ¹⁶ Инсанны буса Аллагъ Мусаны Къанунун кютегени саялы тююл, Иса Месигъе иман салмакълыгъы саялы къабул этегенни билебиз. Шогъар гѣре биз Иса Месигъе иман салдыкъ. Къанунну кютегени саялы Аллагъ биревню де къабул этмес.

¹⁷ Эгер биз де Месигъе иман салып, Аллагъ къабул этгенни сюеген шолай гюнагълылар бусакъ, шо Месигъ себепли гюнагъ яйыла демек боламы дагъы? Бир янгыз да болмай! ¹⁸ Эгер мен бир заманларда озьом бузгъан затны янгыдан къура бусам, мен Къанунну ёлундан тайгъан адам экенимни бирдагъы керен исбат этеген боламан. ¹⁹ Мен де Аллагъ учун яшайым деп, Къанунгъа гѣре, мен Къанун саялы оьлгенмен. Мен Месигъ булан бирче хачгъа илингенмен, ²⁰ яшайгъан мен тююлмен, менде Месигъ яшай. Бу къаркъараны ичинде яшайгъан яшавум мени сюеген ва мени учун Озьон къурбан этген Аллагъны Уланына иман салмакъ булан гелген яшавдур. ²¹ Мен Аллагъны зор яхшылыгъын гери урмайман. Эгер Къанунну кютген саялы Аллагъ къабул эте болгъан буса, Месигъ негъакъ оьлгендир!

Аллагъ бизин не затдан таба къабул этер?

З ¹ Гъей англавсуз галатлар! Сизге ким гѣз тийдирген? Иса Месигъни хачгъа илингени гъакъда сизге ачыкъдан айтылгъан эди чи! ² Магъа булай бир суалгъа жавап беригиз гъали: сиз Аллагъны Ругъун Мусаны Къанунун юрютегенигиз саялы алдыгъызмы яда эшитгенлеригизге инангъаныгъыз саялы алдыгъызмы? ³ Сиз шо даражада англавсузмусуз? Аллагъны Ругъу булан башлап, инсан амалларыгъыз булан тамамламагъа

сюемисиз? ⁴ Сизин башыгъыздан оьтген бары да затлар бошуна гетип къалма ярамас! ⁵ Сизге Озьоню Ругъун берген ва арагъызда алапатлар яратагъан Аллагъ муну сиз Къанунну юрютегенигиз учун этеми яда сизге айтылгъан затгъа инангъаныгъыз учун этеми?

⁶ Ибрагъимни эсге алып къоюгъуз. Ону гъакъында Сыйлы Язывларда булай язылгъан чы: «Ибрагъим Аллагъгъа иман салды, шо саялы Аллагъ ону къабул этди». ⁷ Сиз шу затны англап къоюгъуз: Аллагъгъа иман салагъанлар барысы да Ибрагъимни авлетлеридир! ⁸ Аллагъ ят халкъланы оьзлени иманына гѣре къабул этежеги Сыйлы Язывларда алданокъ билдирилген. Шогъар гѣре Аллагъ Ибрагъимге: «Бары да халкълагъа Аллагъ сенден таба берекет берер», — деп ваьда этген. ⁹ Шо саялы да Аллагъ Озьоне иман салгъан Ибрагъимге берекет бергени йимик, О Озьоне иман салагъанланы барысына да берекет берер.

¹⁰ Къанунну юрютмекге аркъа таяйгъанланы барысы да налатны тююндедир. Неге тююл де, Сыйлы Язывларда: «Къанунда язылгъан бары да затланы юрютмейгенлер барысы да налатлансынлар», — деп язылгъан. ¹¹ Къанунну кютген деп, Аллагъ биревню де къабул этмежеги ачыкъдыр. Неге тююл де, «имандан таба Аллагъ къабул этгенлер яшап къалажакълар». ¹² Къанун буса имангъа асасланмагъан. Онда язылгъан кюйде, «янгыз Къанунну бары да буйрукъларын гъар заман кютегенлер шо буйрукълар булан яшап къалажакъ». ¹³ Месигъ муна шолай бизин Къанунну налатындан къутгъарды. Бизин учун О Озью налатланды. Неге тююл де, Сыйлы Язывларда: «Агъачгъа илинген налатлангъандыр», — деп язылгъан. ¹⁴ Шо саялы Аллагъны Ибрагъимге берген ваьдасы Иса Месигъден таба ят халкълар учун яшавгъа чыгъа, биз де озьобюзге ваьда этилген Аллагъны Ругъун имандан таба алабыз.

Мусаны Къануну ва Аллагъны ваьдасы

¹⁵ Къардашлар, мен сизге гъар гюнлюк яшавдан мисал гелтирейим. Гъатта инсанлар язып къоягъан разилешивню гери урмагъа ва огъар бир зат сама къошмагъа биревню де ихтияры ёкъ. ¹⁶ Ибрагъимге ва ону авлетине берилген ваьдалар булан да лап шолай болду. Тергев этигиз чи, Сыйлы Язывларда «авлетерине» деп айтылмагъан, «авлетине» деп айтылгъан. «Авлети» буса Месигъдир. ¹⁷ Арадан дѣрт юз отуз йыл гетип чыкъгъан Къанун Аллагъ бегетген разилешивню гючюн тайдырып ва онда ваьда этилген затны ёкъ этип болмай. ¹⁸ Эгер варислик этмек ихтиярны Къанун бере болгъан буса, шону, озокъда, ваьда булан алып болмас эди. Аллагъ буса шо ихтиярны Ибрагъимге Озьоню ваьдасы булан савгъат этип берген.

¹⁹ Шолай болгъанда, Къанун не учун берилген дагъы? Къанун инсанланы гюнагълары саялы да берилген. Ваьда озьонюки болгъан Ибрагъимни авлети гелгинче, Къанун иш гѣрдю. Къанун арачы болгъан

Мусаны кѣмеклиги булан малайиклерден таба берилген. ²⁰ Арачы эки якъны пайдаларын якълайгъанда тарыкълы бола. Аллагъ буса бирдир.

²¹ Къанун Аллагъ берген ваъдалагъа къаршы чыгъамы дагъы? Чыкъмай! Эгер бизге берилген Къанунну яшав бермеге гючю бар эди буса, Аллагъ къабул этегенлик, гертилей де, Къанундан асылы болур эди. ²² Сыйлы Язывлар бююн дюньяны гюнагъны къолунда есир этип токътагъан. Шоллукъда, Аллагъ этген ваъда янгыз Иса Месигъге иман салгъанлагъа берилер.

²³ Иманны вакътиси етгинче, гѣзленген иман арагъа чыкъгъанча, Къанун бизин кирит уруп сакълай эди. ²⁴ Месигъ гелип, Аллагъ бизин иманыбызгъа гѣре къабул этгинче, Къанун бизин яшланы тарбиялавчусудай алып юрюп турду. ²⁵ Амма иманны заманы гелди, бизге де тарбиялавчу дагъы тарыкъ тююл.

²⁶ Иса Месигъге иман салмакълыгъыгъыз булан сиз Аллагъны авлетлери болдугъуз. ²⁷ Сиз сувгъа чомдуртуп, озюгюзню Аллагъгъа тапшуртуп, Месигъ булан бирлешип, барыгъыз да Ону булан бир болуп токътадыгъыз. ²⁸ Не ягъуди, неде ят, не къул, неде азат, не эркек, неде къатын дагъы ѣкъдур, неге тююл Иса Месигъге салгъан имандан таба сиз барыгъыз да бирсиз! ²⁹ Эгер сиз Месигъники бусагъыз, сиз Ибрагъимни наслусу гысапда Аллагъ ваъда этген затланы варислерисиз.

4 ¹ Мен айтагъаным, варис яш чагъында буса, ону къулнукиден бир башгъалыгъы да болмас, гъакъкъатда буса бары да мюлклер онуки болар. ² Амма атасы токъташдыргъан белгили бир вакътиге ерли яш тарбиялавчулагъа ва вакиллеге таби бола.

³ «Яш» вакътибизде биз барыбыз да шолай бу дюньягъа гъакимлик этип турагъан къайдалагъа къул болуп турдукъ. ⁴ Белгиленген заман етгенде буса, Аллагъ Уланын йиберди. О Улан къатынгишиден тувду ва Къанунгъа таби болду. ⁵ Шолайлыкъда, биз барыбыз да Озюню авлетлери болсун учун, Аллагъ Къанунгъа таби болгъанланы эркин этди. ⁶ Сиз Аллагъны авлетлерисиз! Шо саялы Аллагъ Озюню авлетлерини юреклеринде Уланыны Ругъун ерлешдирди. Шо Ругъ Аллагъгъа: «Абба! Атам!» – деп айта. ⁷ Сен дагъы къул тююлсен, Аллагъны авлетисен. Авлети болгъан сонг, Аллагъ сени варис де этди.

⁸ Алда сиз Аллагъны танымай туруп, «аллагъланы» къуллары эдигиз. Олар гъакъкъатда аллагълар да тююл. ⁹ Амма гъали сиз Аллагъны таныйсыз, тюзюн айтса, Аллагъ сизин таный. Шолай болгъанда, сиз шо гючсюз ва бир пайдасыз къайдалагъа къайтмагъа сюемисиз дагъы? Сиз янгыдан шо къайдаланы къуллары болмагъа сюемисиз дагъы? ¹⁰ Сиз йылы бир-бир гюнлерин, айларын, заманларын да сыйлы деп белгилейсиз! ¹¹ Мени сизин учун тѣгюлген къыйыным негъакъ болдуму экен деп къоркъаман.

¹² Къардашларым, мен де сизин йимик болгъан сонг, сиз де мени йимик болугъуз деп, ялбарып тилеймен. Гъали болгъунчагъа да сиз магъа бир де яманлыкъ этмедигиз. ¹³ Биринчи керен мен сизге Сююнч Хабарны аврувум себепли болуп билдирип болдум. ¹⁴ Мени аврувум сизин учун да бир сынав болду, амма сиз мени гери урмадыгъыз ва кем гѣрмедигиз. Сиз мени Аллагъны бир малайигин йимик, Иса Месигъни йимик къабул этдигиз. ¹⁵ Сиз о заман олай насипли эдигиз чи! Мен билемен чи, эгер болгъан бусагъыз, сиз магъа сытып гѣзлеригизни де бережек эдигиз! ¹⁶ Гертисин айтгъанман деп, гъали мен сизин душманыгъыз болуп къалдыммы дагъы?

¹⁷ Озлеге бакъгъан якъдагъы сюювюгюзню къазанмакъ муратда о адамлар сизге ялынып айлана. Амма оланы мурады бирдир: сиз де сонг озлеге ялынсын деп, олар бизин айырмагъа сюелер. ¹⁸ Эгер де яхшы мурат булан болуп ва янгыз мен сизин булангъы заман тююл, даим этип тура буса, сююв къазанмакъ башгъа яман зат тююл. ¹⁹ Балаларым, яш табагъанда къатынгиши нечик азап чеге буса, сизин учун мен де шолай азап чегип тураман. Сиз Месигъдей болуп къалгъанча, шолай болуп да туражакъ. ²⁰ Гъали мен сизин арагъызда да болуп, сизин булан бютюнлей башгъача кюйде сѣйлемеге, огъ, нече де сюер эдим дагъы; гъали буса мен не этегенни билмей, манг болуп тураман.

Гъажарны ва Сараны гъакъкъындагъы масал

²¹ Сиз, Къанунгъа таби болуп турмагъа сюегенлер, магъа айтыгъыз чы: Къанунда не деп айтылагъанны сама билемисиз? ²² Къанунда Ибрагъимни эки уланы болгъан, бири къараваш къатындан, биревюсю буса азат къатындан тувгъан деп язылгъан. ²³ Къараваш къатын тапгъаны бары да яшлар тувагъанда йимик тувгъан, азат къатынныки буса Аллагъны ваъдасы булан тувгъан.

²⁴ Бу хабарны тапшурма маънасы бар. Бу къатынгишилер эки башгъа разилешивню белгилей. Разилешивню бириси Синай тавда бегетилген ва шону натижасында тувгъан яшлар къуллардыр. Бу разилешивню белгиси Гъажар болуп токътай. ²⁵ Гъажар Арабстандагъы Синай тавну белгилей, шо – гъалиги Ерусалим, неге тююл Ерусалим ва ону авлетлери къулчулукъда. ²⁶ Сара буса кѣкдеги азатлыкъдагъы Ерусалимни белгилей ва бизин барыбызны да анабыз йимик. ²⁷ Неге тююл де, Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

Сююн, бир заманда да яш тапмагъан, гъей къатын!

Сююн, яш тапмакъны азабын бир заманда да башдан гечирмеген, гъей къатын!

Эри бар къатынныкиден эри ташлагъан къатынныки яшлары кѣп болажакъ!

²⁸ Сиз, кърдашлар, Сараны уланы Исгъакъ йимик, ваъданы авлет-лерисиз. ²⁹ Шо заман адатлы кюйде тувгъан авлет Аллагъны Ругъуну гючю булан тувгъан авлетни инжитген. Гъали де шолай бола. ³⁰ Сыйлы Язывларда шону гъакъында не деп айтыла? «Къаравашны ва ону уланын къувалап чыгъар! Неге тююл де, къаравашны уланы азат къатынны уланы булан бирче бир заманда да варисликге ортакъчы болмас», — деп язылгъан онда. ³¹ Шоллукъда, кърдашлар, биз къаравашны яшлары тююлбюз, азат къатынны яшларыбыз!

Иса Месигъге иман салгъанланы азатлыгъы

5 ¹ Шо азатлыкъны бизге Месигъ берди. Шогъар гёре къатып туругъуз. Сизин къайтарып къул этмеге биревге де ёл бермегиз!

² Мен, Павел, сизге айтагъаныма тынглагъыз. Эгер сиз сюннет этдирмеге рази бола бусагъыз, Месигъни сизин учун гъеч бир пайдасы болмас. ³ Бирдагъы керен айтаман сизге: сюннет этилмеге рази болгъан гъар ким бютюн Къанунну да кютмеге герек болар. ⁴ Эгер Къанунну кютмек булан сизин Аллагъ къабул эте деп къаст эте бусагъыз, сиз Месигъден айрылгъансыз, Аллагъны рагъмусундан да сиз арекдесиз. ⁵ Аллагъ бизин къабул этежегине Аллагъны Ругъу инандыра, неге тююл де биз Месигъге иман салгъанбыз. ⁶ Биз Иса Месигъ булан бир бусакъ, не сюннет этмекликни, неде сюннет этмей къоймакълыкъны гъеч башгъалыгъы ёкъдур. Бары да затдан аслусу — сююп этилеген ишлеринде гёрюнеген имандыр.

⁷ Сиз Аллагъны ёлунда яхшы юрюп турдугъуз. Гъакъ гертиликге гёре юрюмеге сизге ким пуршав этди? ⁸ Тюз ёлдан чыкъмакълыгъыгъыз сизин чакъырагъан Аллагъдан тююл. ⁹ Аз зат мая сав хамурну гелтире. ¹⁰ Сиз мен айтагъангъа рази болажагъыгъызгъа инанаман, неге тююл биз Раббиз булан бирликде яшайбыз. Сизин адашдыргъан ким буса да тийишли жазасын алар.

¹¹ Кърдашлар, эгер мен гъали де сюннет этивню якълай бусам, мени не учун гъызарлайлар дагъы? Эгер де мен сюннет этивню якълай бусам, хачгъа байлавлу юрютеген англатывларым магъа къыйынлыкълар гелтирмес эди. ¹² Сизин адашдыргъанлар, уятларын гесип, оъзлени къырып битдиргенни сюер эдим!

¹³ Кърдашларым, Аллагъ сизин азатлыкъда яшамагъа чакъыргъан. Вёрегиз, азатлыкъ гюнагълы табиатыгъызны таъмин этмеге багъана болуп токътамасын, терсине, бир-биригизге сююв булан къуллукъ этигиз! ¹⁴ Къанунну бютюн маънасы «ювугунгуну оъзюнгню йимик сюй» деген бир буйрукъгъа асаслана. ¹⁵ Эгер сиз эришивлюклени ва бир-биригизге бакъгъан якъдагъы оъчлюгюгюзню узата бусагъыз, къарагъыз чы, бир-биригизни къырып битдирип къоймагъай эдигиз!

¹⁶ Шо саялы да мен сизге айтаман: Аллагъны Ругъу буюрагъан кюйде яшап къалыгъыз. Шо заман сиз гюнагълы табиатыгъыз сюйген кюйде гюнагъ ишлер этип юрюмессиз. ¹⁷ Бизин гюнагълы табиатыбыз сюеген зат даим Аллагъны Ругъуна кършы, Аллагъны Ругъун сюеген зат да гюнагълы табиатыбызгъа кършы чыгъа. Олар даим бир-бирине кършы чыгъа, натижада, сиз оъзюгюз сюеген затыгъызны этеген болмайсыз. ¹⁸ Амма сизге Аллагъны Ругъу ёл гёрсете буса, сиз Къанунну табилигинде тююлсюздюр.

¹⁹ Гюнагълы табиатны ишлери белгили. Олар булардыр: зиналыкъ, нас хыяллар, напсына ёл къоягъанлыкъ, ²⁰ ялгъан аллагълагъа къуллукъ этив, халмажчылыкъ, оъчлюк, душманлыкъ, къазапланыв, оъжетлилик, оъз-оъзюн оър тутагъанлыкъ, эришивлюклер, тартышывлар, ²¹ гюнчюлюк, ичкичилик, кеп чегивлер ва шоллагъа ошагъанлары. Бирдагъы керен де бувараман сизге: шолай затлар булан машгул болагъанлар Аллагъны гъакимлигини тубюне тюшмежеклер.

²² Амма бизин яшавубузда Аллагъны Ругъуну емиши будур: сююв, къуванчылыкъ, парахатлыкъ, сабурлукъ, рагъму, чомартлыкъ, аминлик, ²³ саламатлыкъ, оъзюн энгип сакълап болагъанлыкъ. Бу затлагъа кършы бир къанун да ёкъдур. ²⁴ Иса Месигъники болгъанлар напсылары ва гъасиретликлери булан бирге оъзлени гюнагълы табиатларын хачгъа илгенлер. ²⁵ Эгер биз Аллагъны Ругъу булан бирликде яшай бусакъ, шо Ругъ гёрсетеген ёлда юрюмеге герекбиз. ²⁶ Хохайланмайыкъ чы, бирев-биревню ачувландырмайыкъ чы, бирев-биревню гюлемейик чи.

«Бир-биригизге кёмек этигиз»

6 ¹ Кърдашлар, эгер бирев гюнагъ иш эте туруп тутулса, ону сиз аривлук булан тюз ёлгъа салыгъыз, неге тююл сиз Аллагъны Ругъуна берилген адамларсыз. Вёрегиз, сиз оъзюгюз де гюнагъгъа тюшюп къалардан сакъ болугъуз. ² Бир-биригизни намусларыгъызгъа табула туругъуз, шо заман сиз Месигъни къанунун кютген болажакъсыз. ³ Ким буса да бирев, бир шайыгъа да тиймей туруп, оъз-оъзюн башгъалардан оър гёре буса, о оъз-оъзюн алдатадыр. ⁴ Гъар ким оъз-оъзюн этеген ишлер булан тергеп къарасын, шо заман о оъзюн оъзгелер булан тенгешдирмейли, оъктем болмагъа болур. ⁵ Неге тююл де, гъар ким оъзюню югюн гётермеге герек.

⁶ Аллагъны каламын уйренеген гиши уйретеген гишисине де оъзюню бары да затларындан пай чыгъарар.

⁷ Алданып къалмагъыз. Аллагъны алдатмагъа бажарылмас. Ким не чачса, шону орар. ⁸ Гюнагълы табиатына къуллукъ этип юрюйген гиши оълном тюшюмюн къайтарар. Аллагъны Ругъуна гёре яшайгъан гиши буса Аллагъны Ругъу береген даимлик яшав тюшюмюн къайтарар.

⁹ Яхшылыкъ этмеге эринмегиз. Яхшылыкъ этивде биз эринмесек, заманы етишгенде, чачгъан ерибизден тюшюмюбюзню къайтарарбыз.

¹⁰ Имканлыкъ берилген чакъы заман инсанлагъа, айрокъда иман къардашларыбызгъа яхшылыкъ этейик.

Ахыр сёзлер

¹¹ Мен сизге озъ кълум булан язаман. Шу уллу гъарпланы гёремисиз?

¹² Тышдан яхшы болуп гёрюнмеге сюегенлер сизин сюннет этдирмеге сюелер. Олар шотай этегенини себеби – Месигъни хачдагъы олююмю гъакъында айтагъаны учун гъызарлавлагъа тюшме сюймейлер. ¹³ Сюннет этилгенлер озълер де Къанунну юрютмейлер чи. Макътанмагъа багъана болсун учун, олар сизге сюннет этмеге сюелер. ¹⁴ Мен Раббиз Иса Месигъни хачдагъы олюмюнден башгъа бир зат булан да макътанмагъа сюймеймен. Ону шо хачында бу дюньядагъы бары да зат мени учун оьлген, дюнья учун мен озъюм де оьлгенмен. ¹⁵ Не сюннет этилмекни, неде сюннет этилмей кълмакъны бир маънасы да ёкъдур. Аслусу – сиз Аллагъны яратылгъан янгы заты болуп токътадыгъыз. ¹⁶ Бу къайдагъа гёре яшайгъан бары да адамлагъа – Аллагъны Исрайылына – паракъатлыкъ ва рагъму болсун!

¹⁷ Ахырда да, бирев де башыма намуслар салмасын! Неге тююл де, мен къаркъарамда Исаны яра белгилерин алып юрюймен.

¹⁸ Къардашларым, Раббиз Иса Месигъни рагъмусу ругъугъуз булан болсун. Амин.

Эфесдегилеге язылган кагъыз

Эфеслилени аты тутулуп язылса да, Павелни бу кагъызы айланадагъы вилаятлардагъы бары да иман салгъанлар учун язылган. Кагъыз элчини Румдагъы туснакъда олтургъан вакътисинде язылган болмагъа ярай. Павел бу кагъызында инсанланы къутгъармакъ учунгъу Аллагъны хыялын яшавгъа чыгъарывда Месигъни айрыча агъамиятлыгъы гъакъда айта. Шогъар асаслана туруп, элчи Исагъа иман салгъанланы бирикген агълюсюндеги яшавун сёйлей: Аллагъ олагъа Исагъа иман салгъанланы бирикген жыйыныны ортакъчылары болмагъа чакъырыв этген, оланы иманыны кюрчюсю болуп да хачда оьлтюрюлюп, сонг тирилген Иса Месигъ токътай. Павел жыйынны инсанны къаракъарасы булан тенгледире: къаркъараны бир саны да оьзгелеринден айрыча яшамагъа болмайгъаны йимик, Исагъа иман салгъан инсан да янгыз оьзю учун яшап турмагъа тюшмей. Исагъа иман салгъанланы жыйынындагъылары гъарисине оьзюню бир хас иши инанылып тапшурулгъан, шо саялы да бирисини къуллугъун башгъасыныкинден артыкъ гёрмеге ярамай. Исагъа иман салгъанлар янгыз бирликде бу дюньядагъы яманлыкъгъа къаршы токътамагъа болалар.

Кагъызын тамамлай туруп, Павел иман салгъанланы гъар гюнлюк яшавлукъ масъалаларына да тергевюн бакъдыра: мунда эрлени ва къатынланы, ата-аналаны ва авлетлени, гъакимлени ва олагъа таби болгъанланы аралыкълары гъакъда лакъыр юрюле.

Башилагъы саламлар

1 ¹ Бу кагъызны Аллагъны буйругъу булан Иса Месигъни элчиси болгъан мен, Павел, язаман. Эфесде Иса Месигъге амин болгъан Аллагъны халкъына салам! ² Атабыз Аллагъдан ва Раббибиз Иса Месигъден сизге рагъму ва парахатлыкъ болсун!

Месигь берген ругь савгъатлары

³Раббибиз Иса Месигьни Атасы болгъан Аллагъгъа гъар алгъышлар болсун! Месигь булан бирликде О бизге кёклердеги бары да ругь савгъатларын берди. ⁴Озьюню алдында биз таза юрекли, айыпсыз болсун учун ва сююв булан яшасын учун, дюнья яралгъынча алданокъ да Аллагъ Месигьден таба бизин сайлады. ⁵Иса Месигьден таба Аллагъ бизге Озьюню авлетлери болмакъны алданокъ белгиледи. Будур Ону мурады ва кёп сююп этген иши!

⁶Сююмлю Уланьндан таба бизге асламдан берген макътавлу зор яхшылыгъы учун Аллагъгъа алгъыш этейик ⁷⁻⁸Ону къаны тегюлмеклигинден таба биз гюнагъларыбыздан гечилдик ва азатлыкъгъа етишдик. Ону рагъмусу шонча да гъисапсыз чы, О бизге аявсуздан Озьюню бютюн англавундан ва гъакъылындан тегюп къойду.

⁹О Озьюню сырлы мурадын бизге ачыкъ этди. Озью яхшы гёрюп, шо мурады башынданокъ Месигьден таба яшавгъа чыгъарылды. ¹⁰Белгилеген заман етгенде, Аллагъ шо мурадын тамамлажакъ, кёклердеги ва ердеги бары да затны бирлешдирип, Месигьге таби этежек. ¹¹Месигьден таба Аллагъ бизин Озьюню халкъы этип сайлады. Дюньядагъы бары да затны Озью сюйген кюйде ва Озьюню гёнгюлюне гёре этеген Аллагъ шону бизге алданокъ белгиледи. ¹²Шогъар гёре биз, биринчи-лей болуп Месигь булан умутубузну байлагъанлар, макътавлу Аллагъыбызгъа алгъышлар этейик.

¹³Сизге къутгъарылыв гелтиреген гъакъ гертиликни каламын – Сююнч Хабарны – эшитген заманда, сиз де Месигьники болуп токътадыгъыз. Шогъар инангъан сонг, сиз Озьюнюки экенни гёрсетип, Аллагъ сизге ваъда этилген Ругъун берди. ¹⁴Шо Ругъ бизге, Озьюнюки болгъанлагъа, Аллагъ толу кюйдеги азатлыкъ бергинче, бизин варислигибизни юкчю-сюдюр. Шогъар гёре де биз макътавлу Аллагъгъа алгъыш этейик!

Павел Аллагъгъа дуа ва шюкюрлюк эте

¹⁵Шо саялы мен де, Раббибиз Исагъа бакъгъан якъдагъы сизин иманыгъызны ва Аллагъны бары да халкъына бакъгъан якъдагъы сюювюгюню эшитгенден берли, ¹⁶бир токътамай Аллагъгъа шюкюрлюк этемен ва сизин учун дуа этемен. ¹⁷Раббибиз Иса Месигьни Аллагъы, макътавлу Атасы, Озьюн сиз яхшы танысын деп, сизге гъакъыл ва англав берген Ругъун савгъат этсин деп мен дуа этемен. ¹⁸⁻²⁰Аллагъ сизин оьзюне багъып чакъыргъан умутну, Озьюню халкъы булан сиз ортакъ этежек варисликни зорлугъун ва бизге, Исагъа иман салагъанлагъа, таъсир этеген Озьюню къудратыны гъатсыз уллулугъун сизге гёрмеге англав берсин деп дуа этемен. Шо къудрат Аллагъ Месигьни оьлюмден тирилтгенде ва Ону

кёклерде Озьюню онг ягъында олтуртгъанда гёрюндю. ²¹Янгъыз бу дюньябызда тюгюл, гележек дюньябызда да Аллагъ Месигьни бары да пачалардан, гъакимликден, башчылыкъдан, гючлерден, гъар-бир чинлерден оьрге чыгъарды. ²²Аллагъ буланы барын да Месигьге таби этди, Ону бары да затгъа, Огъар иман салгъанланы барысына да Баш этип салды. ²³Месигьге иман салгъанлар барысы да Ону къаркъарасы болуп токътай. Месигь Озью булан шону ва бютюн бары затны да толу этип токътай.

Оьлюмден яшавгъа багъып

2 ¹Бир заманларда, Мусаны Къанунун бузагъаныгъыз ва гюнагъ этегенигиз себепли болуп, сиз оьлген эдигиз. ²Шо заман сиз бу дюньяны ёллары булан юрюдюгюз ва гъавалардагъы жинлени ёлбашчысына таби болдугъуз. Аллагъгъа тынгламайгъанлагъа гъали о ёлбашчылыкъ да этип тура. ³Бир заманларда биз барыбыз да шоллай эдик. Биз гюнагълы табиатыбызгъа тынглап, къаркъарабыз сюйгенни ва оьбюзгъа гелгенни этип турдукъ. Шо табиатыбыз себепли болуп, бары да халкъны йимик, бизин де Аллагъны жазасы къаравуллай эди.

⁴Амма рагъмусу кёп болгъан Аллагъ бизин о даражада кёп сюегенин гёрсетди чи, ⁵гъатта бизге, Къанунну да бузуп оьлюп турагъанлагъа, Месигь булан бирче яшав берди! Сиз Ону рагъмусу булан къутгъарылдыгъыз. ⁶Иса Месигь булан бирче Аллагъ бизин тирилтди ва кёклерде Ону къырыйында олтуртду. ⁷Шону О Озьюню зор яхшылыгъы булан Иса Месигьден таба бизге этген рагъмусуну тенги ёкъ толулугъу бары да заманлагъа хас болгъанлыкъны гёрсетмек учун этди. ⁸Неге тюгюл де, сиз этген ишлеригизден таба тюгюл, янгъыз Аллагъны рагъмусу булан иманыгъыздан таба къутгъарылдыгъыз. О Аллагъны савгъатыдыр. ⁹Къутгъарылывну къазанып болмай, шо саялы ону булан бирев де макътаньп болмас. ¹⁰Биз Аллагъны яратывубузду. Озью алданокъ белгилеген ишлени къутмек учун, Аллагъ бизин Иса Месигь булан бирликде гъалиги кююбюзде яратды.

Месигьден таба бир халкъ болув

¹¹⁻¹²Сиз, тувмадан ят халкълар, «сюннет этилмегенлер» деп айтылагъан ягъудилер, оьзлеге, инсанни къоллары булан этилеген гесивню гёз алгъа тутуп, «сюннет этилгенлер» деп айтылагъанлар, бир заманда Месигьсиз яшагъаныгъызны эде сакълагъыз. Сиз Исрайылны халкъыны санавуна гирмей эдигиз. Аллагъны Озьюню халкъына этген ваъдалары сизин учун тюгюл эди. Сиз бу дюньяда Аллагъсыз ва умутсуз яшай эдигиз. ¹³Гъали буса – Иса Месигь булан бирликде – сиз бир вакътилерде арекедилер, Ону къурбанлы оьлюмюню яхшылыгъындан ювукъдагъылар болдугъуз.

¹⁴⁻¹⁵ Месигь чи бизин ярашывлугьбуз. О ягьудилени ва ят халкъланы бир халкъ этип бирикдирди, бизин айырагъан оьчлюкню барусун бузду. Къаркъарасын къурбан этмек булан О Къанунну, ону буйрукъларын ва къайдаларын ёкъ этди. Ону мурады ягьудилерден ва ят халкълардан янгы бир инсан яратмакъ ва шолайлыкьда ярашывлукъ гелтирмек эди. ¹⁶ Хачда оьлмеклиги булан Месигь оланы Аллагьны алдында бир къаркъара этип бирлешдирди ва душманлыкьны оьлтюрдю. ¹⁷ О гелип, йыракьда болгъан сизге ва ювугьундагьылагьа ярашывлукьну гьакьында Сююнч Хабар билдирди. ¹⁸ Ондан таба биз — ят халкълар ва ягьудилер — бир Ругь булан Атабызгьа ювукьлашмагьа болабыз.

¹⁹ Шогьар гёре сиз ят халкълар ва гелгинчилер тьююлсюз, Аллагьны халкъы булан бир ватандашларсыз ва Ону агьлюсюндегилерсиз. ²⁰ Сиз элчилени ва пайхаммарланы къюрчюсюнде этилген Ону бинасысыз. Иса Месигь Оьзю буса къюрчюню баш ташы болуп токьтай. ²¹ Шо бинаны Месигь къура, Раббизни сыйлы ибадатханасы болмакъ учун оьсе. ²² Сиз де къалгъанлар булан бирче уьй къурмакъ учун, Ондан таба оьзюсюню яратасыз. Шо уьйде Аллагь Оьзюню Ругьундан таба яшай.

Павелни ят халкъланы арасында къуллукъ этивю

3 ¹ Бу себепден мен, Иса Месигьге ва сизге къуллукъ этегеним саялы туснакъдагьы Павел, дуа этемен. ² Сизге деп Аллагьдан магьа нечик мол савгьат инанылып берилгенин сиз, озокьда, эшитгенсиз. ³ Мен оьрде къысгьача язгъан кюйде, Аллагь магьа Оьзюню сырын ачды. ⁴ Бу кагьызымны охугъан заманда, магьа Месигьни сыры гертилей де ачыкъ болгъанны сиз англамагьа болажакьсыз. ⁵ Гьали сыйлы элчилерине ва пайхаммарларына Аллагьны Ругьу ачыкъ этген сыр алдагьы наслулагьа белгили болмагъан. ⁶ Шо сыр будур: Сююнч Хабарны яхшылыгьындан ят халкълар исрайыллылар булан бирге варислер, бир къаркъараны санлары ва Иса Месигьден таба этилген ваьданы ортакьчылары болуп токьтайлар.

⁷ Оьзюню зор яхшылыгьы ва гючю булан Аллагь магьа берген савгьатгьа гёре мен Сююнч Хабарны билдиреген къуллукьчу болуп токьтадым. ⁸ Аллагьны бары да халкъыны арасында мен инг де гиччиси бусам да, Месигьни тьогесинмейген байлыгьын ят халкъланы арасында билдирмек йимик гьюрметли савгьат магьа тапшурулду. ⁹ Шо яшыртгьын сырны гьакьында бары да халкъгьа билдирмек магьа тапшурулду. Бары да затны яратгъан Аллагь дюньяны яратгьандан берли шо сырын яшырып турду. ¹⁰ Гьали буса кёклени гьакимлерине ва есилерине Аллагьны кёп тармакълы гьакьылы Исагьа иман салгъанланы жыйынындан таба ачыкъ бола. ¹¹ Оьзюню инг аввалгьы хыялына гёре, бу затланы Аллагь Раббиз Иса Месигьден таба яшавгьа чыгьарды. ¹² Ону булан бирликде ва Огьар иман салмакъ булан биз эркин ва

инамлы кюйде Аллагьгьа ювукьлашма болабыз. ¹³ Шогьар гёре де тилеймен сизге: сизин учун мен чегеген азаплар сизин гёнгюлсюз этмесин, неге тьююл олар сизин макьтавлу этежек.

Иса Месигьни бизге бакьгъан сююво

¹⁴⁻¹⁵ Кёклердеги ва ерлердеги бары да зат Оьзюнден баш алагъан Атабызны алдында мен тизлеримни бюгемен. ¹⁶ Оьзюню Ругьундан таба сиз ругь якьдан чыдамлы болсун учун, мен Аллагьгьа макьтавлугьуну хазналарындан сизге де гюч берсин деп тилеймен. ¹⁷ Юреклеригизде имандан таба Месигь яшасын деп, сююв сизин тамуругьуз ва къюрчююз болсун деп мен дуа этемен. ¹⁸ Шо заман Аллагьны бары халкъы булан Месигьни сюювюню генглигин, узунлугьун, бийиклигин ва теренлигин англамакъ учун сизин таман чакьы гючююз болажакь. ¹⁹ Гьар-бир англадан да оьрде экенине де къарамайлы, сиз шо сюювге тьюшюнюп, шо даражада камил болажакьсыз чы, гьатта Аллагьны толу камиллигине етежексиз.

²⁰ Огьар, гьали Оьзюню къудраты бизде иш гёреген ва биз тилейгенибизден яда гьатта хыял этегенибизден де артыкъны этеген Аллагьыбызгьа, ²¹ Иса Месигьден ва Огьар иман салгъанларындан таба гьар даим ва бары да наслуларда макьтавлар болсун дагьы! Амин.

Ругь бирлиги

4 ¹ Мен, Раббизге къуллукъ этегеним саялы туснакъгьа тьюшген Павел, тилеймен сизге: Аллагь сизге этген чакьырывгьа лайыкълы яшав булан яшагьыз. ² Гьар заман саламат, юваш хасиятлы, чыдамлы, бир-биригизге сабурлу болугьуз, сююв булан янашыгьыз. ³ Сизин бирлешдиреген парахатлыкьдан таба Ругь бирликни сакьлама къасткъылыгьыз. ⁴ Аллагь сизин оьзюне багьып чакьыргъан умут бир болгъаны йимик, Ону Ругьу бир, къаркъара бир, ⁵ Раббиз бир, иман бир, сувгьа чомдуруп, Аллагьгьа багьышлатыв бир ⁶ ва бютюн инсанланы Атасы болгъан Аллагь бир. О барыбыздан да оьрде, барыбызны да ичибизде ва барыбыздан да таба иш гёре.

⁷ Бизин гьарибизге Месигьни чомартлыгьына къыйышывлу болуп савгьат берилди. ⁸ Муна шо саялы Сыйлы Язывларда булаи язылгъан:

О оьрлюкьлеге гётерилди, есирлени Оьзю булан алып юрюдю ва инсанлагьа савгьатлар берди.

⁹ «Гётерилди» демек О дюньягьа тьюшген болгъан демекни де англата. ¹⁰ Тёбен тьюшген ва Оьзю булан бары да затланы толу этмек учун, кёклерден оьрге гётерилген Биревдюор. ¹¹ О бирлерине элчилер, бирлерине пайхаммарлар, башгьаларына Сююнч Хабарны билдиривчюлер, бирдагьыларына Оьзюню халкъыны гьайын этивчюлер, оьзгелерине устазлар болмакъны савгьат этди. ¹²⁻¹³ Аллагь оланы барын да Оьзюню халкъы

Месигъни къаркъарасын беклешдирирге къуллукъ этсин учун берди. Олар бизге иманда, Аллагъны Уланын танымакъда барыбыз да бир йимик даражагъа етишгинче, барыбыз да токъташгъан адамлар болгъунча ва бютюн яшавубуз Месигъни толу камиллигине етгенче кѳмек эте.

¹⁴Шо заман, гъар тюрлю уйретивлени толкъунлары, еллери, инсанланы гыллачылыгы ва ялгъанлары алып, ари де, бери де ташлайгъан гиччи яшлар йимик болмасбыз. ¹⁵Терсине, сююв булан гъакъ гертиликге гѳре юрюй туруп, къаркъараны Башы болгъан Месигъге ювукълаша туруп, гъар-бир якъдан оъсюп къалайыкъ. ¹⁶О бютюн къаркъара бир ерде бирлешеген, ону бары да санлары гъариси оъсюню айры-айры къуллукъларын къютеген къюню этди. Гъар айры сан тийишли къюде къуллукъларын къютегенде, бютюн къаркъара сююв булан оъсе ва беклеше.

Биз нечик яшамагъа тарыкъбыз?

¹⁷Шо саялы Раббизни аты булан сизге бувараман: ят халкълар йимик яшайгъан къююгюню къююгъуз. Оланы бары да ойлары бошдур. ¹⁸Оланы англаву тунукълашгъан, олар Аллагъны яшавундан магърюм этилген ва оъзлени авамлыгы саялы олар хырча болгъан. ¹⁹Олар уят деп айтагъан затын тас этип, напсына шо даражада берилип къалгъан чы, гъеч бир де уялмайлы, къанмайлы, къайдагы пасатлыкълар булан машгъул болалар.

²⁰Тек Месигъни гъакъында сиз о затны туюл билгенигиз. ²¹Эгер де, озокъда, сиз Ону гъакъында эшитген бусагъыз ва Ону гъакъында сизин уйретген буса, неге туюл де гъакъ гертилик Онукидир. ²²Алдагы яшавугъузгъа хас болгъан затгъа, оъзюгюздеги ялгъан гъасиретликлер пуч этеген дѳнген инсангъа арт беригиз деп уйрете эди сизин. ²³Аллагъны Ругъу гъакъылыгъызны янгыртсын. ²⁴Сиз гъакъ герти муьминликде ва сыйлылыкъда Аллагъны келпетине ошашдырылып яралгъан инсангъа айланмагъа герексиз.

²⁵Сизин гъаригиз, ялгъанны къююп, оъзлеге гъакъ герти затны сѳйлесин, неге туюл биз барыбыз да бир къаркъараны санларыбыз. ²⁶«Къзаплангъанда, гюнагъ иш этмегиз», гюн батгъынча къзапланывугъузну тайдырмагъа къарагъыз. ²⁷Яшавугъузда иблисге ер бермегиз. ²⁸Бир урлагъан дагъы урламагъа тюшмей. Терсине, тарчыкълыкъдагъылагъа пай чыгъарып болмакъ учун, оъсюню къоллары булан загъмат тѳкмеге тюше. ²⁹Сизин авзугъуздан бир де нас сѳз чыкъмасын, янгыз тарыкълы затгъа насигъаты булангъы, тынглавчулагъа пайдалы сѳзлер чыкъсын.

³⁰Аллагъны Ругъун да пашман этмегиз. О сиз Аллагъныки экенлигизни тасдыкъ этеген затдыр ва Гюню етишгенде, Аллагъ сизин толу къюде азат этегенликни белгисидир.

³¹Гъар тюрлю намартлыкъдан, ачувлулукъдан, къзапланывдан, акъырывдан, яла ябывдан ва оъзге яман ишлерден арек туругъуз. ³²Бир-биригизге рагъмулу, языкъсынагъан болугъуз, Месигъден таба Аллагъ сизин гечгенде йимик, бирев биревден гечигиз.

«Нюрню адамлары йимик яшап къалыгъыз»

С¹Аллагъдан уялгю алыгъыз, неге туюл де сиз Ону кѳп суйген авлетлерисиз. ²Месигъ, бизин сююп, бизин учун Оъзюн Аллагъгъа атирли ва арив къурбан этип бергени йимик, сиз де сююв булан яшагъыз.

³Сизин арагъызда гъеч бир де пасатлыкъгъа яда оъзге тюрлю наслыкъгъа, яда къызгъанчылыкъгъа байлавлу лакъыр да болмагъа тюшмей. Аллагъны халкъына шолай затлар къыйышмас. ⁴Сѳйлевугюзде гъеч бир пасатлыкълар, бош хабарлар ва гъонкъа масхаралар болмасын. Булар сизге къыйышмас. Ону орнуна Аллагъгъа шюкюр этигиз. ⁵Билип къююгъуз: пасат ва нас яшав юрютеген, къызгъанч адамлагъа (оланы ялгъан аллагълагъа къуллукъ этегенлерден бир башгъалыгы да ѳкъдур) Аллагъны ва Месигъни гъакимлигини туюнде яшамагъа ихтияр берилмежек.

⁶Вѳре, ялгъан сѳзлер булан сизин бирев де алдатып къоймасын. Шо затлар чы таби болмайгъанлагъа Аллагъны къзапланывун тувдура. ⁷Шо саялы да олар булан ортакъчы болмагъыз. ⁸Неге туюл де, бир вакътилерде сиз къарангылыкъда эдигиз, гъали буса Раббиз булан бирликде болгъаныгъыз саялы, нюрге чыкъгъансыз. Нюрню адамлары йимик яшап къалыгъыз. ⁹Гъар тюрлю яхшы ишлер, муьминлик ва гъакълыкъ нюрню емишлеридир. ¹⁰Раббиз рази къалагъан затны англамагъа къарагъыз. ¹¹Къарангылыкъны пайдасыз ишлери булан, вѳрегиз, ортакъчы болмагъыз, терсине, шо ишлени аян этигиз. ¹²Шолай адамлар яшыртгъынлыкъда не булан машгъул болагъанны айтмакъ да айыпдыр. ¹³Бары да яшыртгъын затлар нюрде гѳрюнюп къала. ¹⁴Нюр бары да затны гѳрюнеген этип къоя. Шо саялы булай айтылгъан:

Уян, гъей юхлайгъан адам, оълумден тирил! Месигъ сени нюрлендирежек.

¹⁵Оъзюгюню яшав къайдагъызда сакъ болугъуз. Гъакъылсызлар йимик яшамагъыз, гъакъыллылар йимик яшагъыз. ¹⁶Заманны аягъыз, неге туюл бу гюнлерде яманлыкъ оътесиз кѳпдюр. ¹⁷Англавсуз болмагъыз, Раббиз не зат сюегенни англамагъа къаст этигиз. ¹⁸Эсирип къалгъынча чагъыр ичмегиз, шо пасатлыкъгъа элте. Ону орнуна Аллагъны Ругъундан толмагъа къарагъыз. ¹⁹Оъз арагъызда Аллагъгъа макътав, алгъыш этеген йырланы ва дин йырланы йырагъыз. Юреклеригизде

Раббибизни макътап йырлагъыз. ²⁰ Даим ва гъар зат учун Раббиз Иса Месигъни аты булан Атабыз Аллагъыа шюкюр этигиз.

²¹ Месигъге гъюрмет этивню белгиси гъисапда бирев-биревге таби болугъуз.

Эрлер ва къатынлар

²² Гъей къатынлар, эрлеригизге Раббизге йимик таби болугъуз.

²³ Къаркъараны къутгъарагъан Месигъ Оъзюне иман салгъанланы жыйыныны Башчысы болгъаны йимик, эр де къатыныны башчысыдыр.

²⁴ Иманлылар Месигъге нечик таби бола буса, къатынлар да эрлерине гъар затда таби болмагъа гереклер.

²⁵ Гъей эрлер, Месигъ Оъзюне иман салгъанланы жыйынын нечик сюе буса, сиз де къатынларыгъызны шолай сююгюз. Месигъ Оъзюню жыйыны учун жанын берди.

²⁶ Жыйынны Оъзюнюки болагъан кюйню этмек учун, ону сув булан ва калам булан гюнагъларындан тазаламакъ учун ва

²⁷ олар шавла береген, тетиксиз, дамгъасыз, демек сыйлы, нарыстадай таза болсун учун, Месигъ шолай этди.

²⁸ Эрлери де оъзлени къатынларын лап шолай сюймеге, оъ къаркъараларын йимик сюймеге гереклер.

Къатынын сюеген гиши оъзюне де сюедир.

²⁹ Оъзюню къаркъарасын сюймейген гиши ёкъдур, гъар ким къаркъарасын ашатып сакълай ва ону гъайын эте.

Месигъ де шолай Оъзюне иман салгъанланы жыйыныны гъайын эте,

³⁰ неге тюгюл биз ону къаркъарасыны санларыбыз.

³¹ Сыйлы Язывларда: «Шону учун эргиши атасын ва анасын кююп, къатыны булан бирлешежек. Экевю де туташ бир къаркъара болуп къалажакъ», – деп язылгъан.

³² Бу сыр уллудур, о Месигъ ва ону жыйыны булан байлавлудур.

³³ Сизге буса булай айтаман: гъар эргиши къатынын оъзюне сюеген йимик сюймеге, къатыны да эрине гъюрмет этмеге герек.

Ата-аналар ва авлетлер

6 ¹ Гъей яшлар, сиз Раббиникисиз, шо саялы ата-анагъызгъа тынглавлу болугъуз, о сизин борчугъузду. ²⁻³ «Оъзюнгю атанга ва ананга гъюрмет эт. Шо заман сагъа яхшы болажакъ ва дюньяда да узакъ яшажакъсан» – муна ичинде ваъдасы булангъы Аллагъны биринчи буйругъу.

⁴ Гъей аталар, сиз де авлетлеригизни къазапландырмагъыз, олагъа Раббиз сюеген затны уйретип тарбия беригиз.

Есилер ва къуллар

⁵ Гъей къуллар, Месигъге нечик таби болажакъ эдигиз буса, сизин бу дюньядагъы есилеригизге де гъакъ юрекден, гъюрмет булан ва къоркъув булан таби болугъуз.

⁶ Шону есилеригизни сизге бакъгъан якъда яхшы къарайгъанлыгъын къазанмакъ учун тюгюл, Аллагъ сюеген затланы гъакъ

юрекден кютеген Месигъни къуллары гъисапда этигиз. ⁷ Инсанлагъа тюгюл, Раббизге нечик къуллукъ этежек эдигиз буса, шолай гъаракатчылыкъ булан загъмат тегюгюз. ⁸ Къул яда азат адам экенине де къарамайлы, Раббиз гъар-бир яхшы иш учун тийишлисин бережекни билгиз.

⁹ Сиз де, гъей есилер, къулларыгъызгъа шолай яхшы къарагъыз, къоркъув беривлени де кююгюз. Кёклерде оланы ва сизин Есигиз бир экени эде сакълап туругъуз. О гъеч биревню биревден артыкъ гёрмес.

Аллагъны савутлары

¹⁰ Ахырда да, оъзюгюзню Раббизни зор къудраты булан беклешдиргиз.

¹¹ Иблисни гъиллаларына къаршы туруп болмакъ учун, Аллагъны савутларындан тагъыгъыз.

¹² Биз инсанлагъа къаршы ябушмайбыз, ругъ башчылагъа, гъакимлеге, бу къарангы дюньяда иш гёреген гючлеге ва кёкде яманлыкъ этеген жинлеге къаршы ябушабыз.

¹³ Шо къара гюнлер гелген заманда, бары да чапгъынланы гери урмакъ учун ва бары да сынавлардан оътме болмакъ учун, къолларыгъызгъа Аллагъны савутларындан алыгъыз.

¹⁴ Къатып токътагъыз, белигизге гъакъ гертилики белбавун байлагъыз ва устюгюзге муъминликни гюбесин гийигиз.

¹⁵ Ярашывлукъну гъакъындагъы Сююнч Хабарны билдирмеге гъазирликни аякъгийимин гийигиз.

¹⁶ Ондан къайры да, иблисни жыжымлы окъларын сёндюрюп болмакъ учун, къолугъузгъа иманны къалкъанын алыгъыз.

¹⁷ Башыгъызгъа къутгъарылывну башлыгъын гийигиз ва къолугъузгъа Ругъну къылычын, демек Аллагъны каламын алыгъыз.

¹⁸ Дуа этегенде, тилейгенде, гъар гезик Аллагъны Ругъу булан дуа этигиз.

Шо саялы да гъазир кюйде туругъуз ва Аллагъны бары да адамлары учун къаныгъывлу кюйде дуа этигиз.

¹⁹ Магъа тарыкълы сёзлер табулсун ва Сююнч Хабарны сырын мен тартынмайлы билдирмеге болсун деп, мени учун да дуа этигиз.

²⁰ Гъали мен туснакъдаман, неге тюгюл де мен, Аллагъны вакили, Сююнч Хабарны билдире эдим. Шо Сююнч Хабарны мен тарыкълы кюйде, къоркъувсуз билдирсин деп дуа этигиз.

Ахыргъы саламлар

²¹ Бары да затны ва мени мундагъы кююм нечик экени гъакъында бизин сююмлю иман къардашыбыз ва Раббизни инамлы къуллукъчусу болгъан Тигъик сизге айтар.

²² Мен ону яныгъызгъа сиз бизин гъалыбызны билсин ва сизин ругъландырсын деп йиберемен.

²³ Атабыз Аллагъдан ва Раббиз Иса Месигъден иман къардашлагъа паракатлыкъ, сююв ва иман болсун дагъы.

²⁴ Раббиз Иса Месигъни токътавсуз кюйде сюегенлени барысына да Аллагъны рагъмусу болсун.

Колосдаггылагъа язылгъан кагъыз

Бу кагъызын Павел Румдаггы туснакъда олтургъан вакътисинде язгъан. Кагъыз Исагъа иман салгъанланы Павел оъзю танымайгъанлары учун язылгъан. Амма о Колосдаггы жыйында имангъа кыйышывлу гелмейген къаравлар яйылып барагъанын эшитген: сайки, Иса Месигъ Аллагъны Уланы тюгюл, бир малайикге ошагъан инсан деп уйретегенлер арагъа чыкыгъан. Жыйында аш, бир тюрлю байрамлар ва шолай да ягъуди къанунланы кютювю булан байлавлу гёрсетивлеге кёп агъамият бермеге башлагъан.

Шолагъа жавап гысапда Павел Иса Месигъ Ким экени, О бизин учун не этип гетгени гыкъда яза: О Аллагъны Уланы, «Къаркъараны Башы, демек иман салгъанланы Башчысы Одур. Гъар-бир затда алдын болмакъ учун, О олюлерден биринчилей болуп тиргизилген Башдыр», О бары да инсанланы айыпларын Оъзюню устыюне алгъан. О хачгъа илинип олюп гетген ва бизин оъзюбюзню гюнагъларыбыз учунгъу такъсырдан азат этген. Шолай пикир эте туруп, Павел Аллагъдан гелеген къутгъарылывну бир тюрлю къанунланы кютюв булан байлавлу этип сёйлемеге къарайгъанлагъа къаршы чыгъа. Месигъге иман салгъан адам бош сёйлевлеге, ялгъан гыкъбылгъа алданып къалмагъа тюшмей. Исагъа иман салгъан адам Раббиз рази къалагъан кюйде янгыз Аллагъны рагъмусуну кёмеклиги булан яшап бола.

Башлагъы саламлар

1 ¹Аллагъ буюруп, Иса Месигъни элчиси этилип танглангъан мен Павелден ва иман къардашыбыз Тимофейден ²Аллагъны Колосдаггы халкъына, Месигъ булан бирликдеги инамлы къардашлагъа салам! Атабыз Аллагъ сизге рагъму ва паракхатлыкъ берсин.

Павелни шюкюрлюгю ва дуасы

³Биз дуа этегенде, сизин учун гъар заман Раббиз Иса Месигъни Ата-сы Аллагъга шюкюр этебиз. ⁴Неге тюгюл де, Иса Месигъге сизин иман салагъаныгъызны ва Аллагъны бары да халкъына бакъгъан якъдагъы сюювюгюзню гъакъындагъы хабар бизге етишген. ⁵⁻⁶Неге тюгюл де, умут этеген затыгъыз сизин кёклерде къаравуллап тура. Сиз о гъакъда алда сизге етишген гъакъ гертилики сёзюнде – Сююнч Хабарда – эшитген эдигиз. Сиз Сююнч Хабарны эшитген ва Аллагъны зор яхшылыгъы гъакъында гертиден де анлагъан гюнден берли, сизин арагъызда болгъанда йимик, бютюн дюнъяда Сююнч Хабар яхшы натижа гелтирип ва яйылып тербей. ⁷Сиз шо гъакъда сизин учун Месигъге инамлы кюйде къуллукъ этеген сююмлю иш ёлдашыбыз Эпафрасдан эшитдигиз. ⁸Дагъы да о бизге Аллагъны Ругъу сизге берген сюювню гъакъында хабарлады.

⁹Сизин гъакъыгъыздан башлап эшитген гюнден берли биз сизин учун даим дуа этебиз. Озью сюегенин сизге билдирсин, ачыкъ ангав ва ругъ якъдан гъакъыллылыкъ берсин деп, Аллагъга тилейбиз. ¹⁰Сиз Раббизге лайыкълы болгъан яшав булан яшасын деп, гъар-бир ишигизде О ушатагъан кюйде иш гёрсюн деп, гъар рагъмулу иште сизин загъматыгъыз натижа берсин деп, сизин Аллагъга тюшювюгюз артсын деп, биз дуа этебиз. ¹¹⁻¹²Шону учун да сизде зор чыдамлыкъ ва къаттылыкъ болсун деп, Аллагъ сизин Озьюню макътавлу къудраты булан гючлендирсин дагъы. Сизге Озьюню нюрде яшайгъан халкъыны варислигинден пайыгъызны алма имканлыкъны савгъат этип бергенге Атабызгъа шат кюйде шюкюрлюк этигиз. ¹³О бизин къарангылыкъны гючюнден къутгъарып, Озьюню сююмлю Уланыны гъакимлигини тюбюнде яшамагъа ихтияр берди. ¹⁴Исаядан таба биз азатлыкъны, гюнагъларыбызны гечивюн алдыкъ.

¹⁵Гёрюнемейген Аллагъны келпети ва бары яратывдан оърдеги Одур. ¹⁶Кёкдеги, ер юзюндеги, гёрюнеген, гёрюнемейген бары да затланы: пачаланы, гъакимлени, башчыланы, гъакимиятланы – Аллагъ Ондан таба яратды. Гъар зат Ондан таба ва Ону учун яратылды. ¹⁷О бары яратылгъан затдан алда болгъан. Ону къудраты булан бары да зат тизимли болду. ¹⁸Къаркъараны Башы, демек иман салгъанланы Башчысы Одур. Гъар-бир затда алдын болмакъ учун, О оьлюлерден биринчилей болуп тиргизилген Башдыр. ¹⁹Аллагъны бютюн толугъу, Озью Аллагъны буйругъуна гёре, Месигъде яшап тура. ²⁰Месигъни хачда тегюлген къаны себепли болуп, Аллагъ кёклердеги ва ер юзюндеги бары да затны Ондан таба Озью булан ярашдырды.

²¹Озьюгюзню ойларыгъыз ва яман ишлеригиз саялы бир вакътилерде сиз Аллагъдан арекде эдигиз ва Огъар душман да дюр эдигиз. ²²Амма Месигъ Озьюню инсан къаркъарасы тарыгъан оьлюмюнден таба сизин Аллагъ булан ярашдырды. Шолукъда, О сизин гъеч бир тетиксиз, айыпсыз

ва юреклеригиз таза кюйде Аллагъны алдына гелтире, ²³эгер де, озокъда, сиз иманны къатты ва бек кюрчюсюнде дагъы да токътап турсагъыз. Сиз эшитген Сююнч Хабар берген умутдан тайышмай туругъуз. Шо Сююнч Хабар кёкню тюбюнде яшайгъан бары да халкъга билдирилген. Аллагъны тапшуруву булан мен Сююнч Хабар билдирмек учун къуллукъчу болдум.

Исагъа иман салгъанлар учун Павелни къуллукъ этивю

²⁴Магъа сизин учун азап чекмеге тюшгенге мен сююнемен. Месигъни къаркъарасы, демек Огъар иман салгъанланы жыйыны саялы азап чеге туруп, мен Ону къаркъарасы учун етишмейген затны толумлашдыраман. ²⁵Аллагъны тапшуруву булан мен Исагъа иман салгъанланы къуллукъчусу болдум. Озьюню каламын сизин пайдыгъыз учун толу кюйде етишдирмеге Аллагъ магъа тапшурду. ²⁶Алда асруланы боюнда Аллагъны сыры бары да наслулагъа яшырылгъан эди. Гъали буса ону Аллагъ Озьюню халкъына ачыкъ этди. ²⁷Аллагъ шо сырны бары байлыгъын ва макътавлугъун бары да халкъланы арасында ачыкъ этмеге сюйдю. Сыр буса Месигъ сизин ичигизде яшайгъанлыкъдадыр ва Озьюню макътавлугъуна сизин де ортакъчы этеген умутугъуз болуп токътайгъанлыкъдадыр.

²⁸Бары да адамланы Аллагъны алдында Месигъ булан бирликде камилешген гъалда гёрсетмеге сюебиз. Шо саялы олагъа Месигъни гъакъында билдирип, гъарисин насигъат ва Аллагъ берген гъакъыл булан уйретебиз. ²⁹Шону учун Месигъ магъа береген ва оьзюмде иш гёреген бары да гючлер булан загъмат да тегемен.

2 ¹Сизин пайдыгъыз учун, Лаодикиядагъы иман къардашланы ва гъали де оьзюм гёрмеген кёп башгъаланы пайдысы учун мен нечик къаныгъывлу загъмат тегкенни сиз билгенигизни сюемен. ²Мен шону оланы ругъландырмакъ ва сюювде бирлешдирмек учун этемен. Олар Аллагъны сырын билмеклиги гелтиреген толу гъакъ инамлыкъгъа етгенни сюемен. Аллагъны сыры да Месигъдир. ³Гъакъылыны ва билимни бары да хазналары Онда яшырылгъан.

⁴Мен сизге шону арив сёзлер булан сизин бирев де алдатып болма-сын учун айтаман. ⁵Озьюм сизин булан тюгюл бусам да, сиз мени юрегимдесиз. Сиз тийишли кюйде яшайгъаныгъыз ва Месигъге бакъгъан якъдагъы сизин къатты иманыгъыз мени сююндюре.

Иса Месигъ яшавубузну толу эте

⁶Сиз Иса Месигъ Рабби экенни къабул этдигиз, шо саялы Ону булан биригип яшап къалыгъыз. ⁷Месигъде тамурлашыгъыз, оьзюгюзню яшавугъузну Ону уьстюнде къуругъуз, сизин уйретген кюйде оьзюгюзню иманыгъызда беклешигиз ва Аллагъга артыкъ кюйде шюкюрлюк этигиз.

⁸ Месигге асасланмагъан, амма инсан адатларына ва бу дюньягъа гъакимлик этип турагъан къайдалагъа асаслангъан гъар къайсы болуп да бир бош ва пайдасыз илму булан сизин бирев де есир этмесин учун, вѐрегиз, сакъ болугъуз. ⁹ Аллагъны бютюн толугъу Месигде, Ону инсан къаркъарасында яшай. ¹⁰ Ону булан биригип, сиз де яшавну толугъун тапдыгъыз. О буса бары да ругъланы гъакимлерини ва башчыларыны устынде токътагъан.

¹¹ Сизге сюннет Месигге иман салгъанда этилди. Шо сюннетни буса инсанлар тююл, Месигъ этди. Булай демек – О сизин гюнагълы табиятыгъызны гючюнден азат этди. ¹² Сувгъа чомдуруп, озюгюзню Аллагъгъа тапшуртгъанда, сиз Ону булан бирче гѐмюлген йимик болдугъуз. Шо заман сиз дагъы да Месигъни олюмден тирилтген Аллагъны кудратына бакъгъан якъдагъы иманыгъыздан таба Ону булан бирче тирилдигиз.

¹³ Алда гюнагъларыгъызны ва сюннетсиз гюнагълы табиятыгъызны себебинден сиз олюлер эдигиз, амма Аллагъ сизин Месигъ булан бирче тирилтди. О бизин бары да гюнагъларыбызны гечди. ¹⁴ Месигъ Къанунну буйрукълары булан бизге тѐлевге гѐрсетилген бары да борчланы язвун ъкъ этди. О шо язвуну хачгъа илинип ъкъ этди. ¹⁵ Аллагъ ругъланы гъакимлерин ва гъакимиятларын савутсузландырды, хачны гючу булан олардан устын гелди ва Озюню устынлюгюню юрюшюнде оланы есирлер йимик юрютдю.

¹⁶ Ашайгъан-ичеген затыгъызгъа къарап, бир-бир дин байрамланы, ай янгырып чыгъагъан заманны яда сонгугюнлени белгилемейгенигизге къарап, сизин бирев де айыпламасын. ¹⁷ Бу чу янгыз гелмеге тарыкълы болгъан затны гѐленткиси, гъакъыкъат буса Месигъдедир. ¹⁸ Озь-озюн тѐбен салмагъа, малайкелеге сужда кълмагъа сюегенлени, озлер гѐреген затланы гъакъда айтып юрюйгенлени сизин айыплама къоймагъыз. Шолай адам бу дюньядагъы гъакъылы ълбашчылыкъ этип, бир себепсиз окътемлигинден шишип айланар. ¹⁹ Олар санлары бир-бири булан бирлешген ва Аллагъ сюеген кюйде оьсеген бютюн къаркъараны юрютеген Баш булан – Месигъ булан – байлавлугъун тас этгенлер.

²⁰⁻²¹ Месигъ булан бирче олюп, сиз бу дюньягъа гъакимлик этип турагъан къайдалардан эркин болдугъуз. Неге дагъы дюньяда яшайгъанда йимик, «Муну тутма!», «Ону ашама!», «Огъар тийме!» деген йимик къайдаланы юрютесиз? ²² Булар барысы да янгыз инсан къайдаларыдыр ва насигъатларыдыр. Шолай къайдалар ва насигъатлар озлерден пайдаланып битген сонг ъкъ этилме тарыкълы болгъан бары да затлар булан байлавлудур. ²³ Озьбашына иш гѐреген динчилиги, озь-озюн тѐбен салагъанлыгъы, къаркъарасына артыкъ зулму гелтиреген булай къайдалар, озокъда, нечик буса да бир гъакъыллылыкъны гѐрюнюшюн ярата. Гъакъыкъатда буса, гюнагълы напсындан устын гелмек учун, онда гъеч бир гюч де ъкъдур.

3 ¹ Шолай болгъанда, Аллагъ сизин Месигъ булан бирче тирилтсе, Аллагъны онгъында Месигъ олтургъан кѐклеге бакъгъыз талпыныгъыз. ² Ойларыгъызны дюньядагъы затлагъа тююл, кѐклеге бакъдырыгъыз. ³ Месигъ булан сиз оьлгенсиз. Гъали сизин яшав Месигъ булан бирче Аллагъда яшырылып тура. ⁴ Месигъ сизин герти яшавугъузду. О къайтып гелгенде, сиз де Ону булан бирче макътавлукъгъа ортакъчы болажакъсыз.

Алдагъы ва гъалиги яшав

⁵ Шо саялы озюгюзде бар дюньягъа хас болгъан бары да затны: пасатлыкъны, писликни, напс къастланы ва ялгъан аллагълагъа къллукъ этивге ошайгъан кълзгъанчылыкъны оьлтюрюгюз. ⁶ Шо бары да затлар саялы Аллагъны кълзапланыву етишип геле тура. О тынгламайгъанланы такъсырлажакъ. ⁷ Бир заманларда сиз де шо затланы таьсирин сезип яшадыгъыз, шо ълларда юрюдюгюз.

⁸ Гъали буса кълзапланывгъа, оьчлюкге, ачувгъа, бугътангъа ва эдепсиз сѐзлеге арт беригиз! ⁹ Бир-биригизге ялгъан айтмагъыз, неге тююл де сиз гъали бары да яман ишлери де булан бирче озюгюзден алдагъы битимигизни алып ташладыгъыз. ¹⁰ Аллагъыбызны англайгъан даражгъа етмек учун, баргъан сайын Яратгъаныбызгъа ошай туруп, сиз даим янгырып турагъан янгы битимни кълбул этдигиз. ¹¹ Янгы битими булангъы адамгъа не ягъудилени, не ягъуди тююлени, не сюннет этилгенни, не сюннет этилмегенни, не башгъа халкъны, не кълр адамны, не къллуну, не азатны арасында башгъалыкъ ъкъдур. Месигъ гъар затдыр ва гъар затдадыр.

¹² Сиз Аллагъны халкъысыз. О сизин кѐп сююп сайлады. Шогъар гѐре рагъмуну, языкъсынывну, саламатлыкъны, инсанлар булангъы аралыкъда илиякълылыкъны, сабурлукъну опуракълардай этип гийигиз. ¹³ Бир-биригизге сабурлу болугъуз. Эгер де биревню биревге хатири кългъан буса, гечигиз. Раббигиз сизден гечгенде йимик, сиз де гечигиз. ¹⁴ Шо «опуракъланы» устынден бары да затны камиллешдирип бирлешдиреген сюювню де гийигиз.

¹⁵ Месигъ береген паракъатлыкъ юреклеригизни тюз ългъа салсын. Сиз чи бир кълркъараны ортакъчылары болуп, паракъатлыкъда яшама чакъырылгъансыз. Шюкюрлю де болугъуз! ¹⁶ Месигъни каламы бютюн байлыгъы булан сизин ичигизде яшасын. Ону каламы булан гъакъыллы кюйде бир-биригизни уьретилиз ва насигъат беригиз. Юрегигизде шюкюрлюк булан Аллагъгъа макътав, алгъыш этеген йырланы ва дин йырланы йырагъыз. ¹⁷ Не зат эте бусагъыз да, не зат сѐйлей бусагъыз да, Раббигиз Исаны аты учун этигиз, Ондан таба Атабыз Аллагъгъа шюкюр этигиз.

Уйдегилер булангъы янгы яшав

¹⁸ Гъей къатынлар, Исагъа иман салгъанлагъа лайыкълы болагъан къюйде, эрлеригизге таби болугъуз. ¹⁹ Гъей эрлер, къатынларыгъызны сююгюз. Олагъа артыкъ къатты болмагъыз.

²⁰ Гъей яшлар, ата-анагъызгъа гъар затда тынглавлу болугъуз. Шолай этсегиз, Раббиз де рази къалар. ²¹ Гъей аталар, авлетлеригизни къарсалатмагъыз, ёгъесе олар гёнгулсюз болуп къалар.

²² Гъей къуллар, сизин бу дюньядагъы есилеригизге гъар затда тынглавлу болугъуз. Яревкелер этегенде йимик, гёземеликге де тюгюл. Шону есилеригизни яхшы къаравун къазанмакъ учун тюгюл, гъакъ юрекден ва Раббизден къоркъагъан гъалда этигиз. ²³ Не зат эте бусагъыз да, шону инсанлар учун тюгюл, Раббиз учун этегенде йимик, гъакъ юрекден этигиз. ²⁴ Раббиз сизге савгъатгъа варислик бережекни билесиз чи. Неге тюгюл де, сиз гъакъ Есигизге – Раббиз Месигге къуллукъ этесиз. ²⁵ Яманлыкъ этеген гиши Аллагъны ягъындан тийишли къюйде такъсырланар, неге тюгюл Аллагъ биревню биревден артыкъ гёрмей.

4 ¹ Гъей есилер, къуллукъчуларыгъызгъа сиз де адилли ва тюз янашыгъыз, кёклерде сизин де Есигиз барны унутмагъыз.

Ахыргъы насигъатлар

² Эринмей-талмай дуа этигиз. Дуа этегенде, айыкъ ва шокюрлю болугъуз. ³ Бизин учун да дуа этигиз. Озьюню сырын, демек Месигни гъакъындагъы хабарны билдирмек учун, Аллагъ бизге де бир ёл ачсын деп дуа этигиз. Шо себепден мен гъали де туснакъдаман. ⁴ Мен тарыкълы къюйде, англашывлу сёйлеп болсун учун дуа этигиз.

⁵ Исагъа иман салмайгъанлар булан оьзюгюзню гъакъыллы тутугъуз, гъар имканлыкъдан пайдаланыгъыз. ⁶ Оьзгеге тюз жавап берип билмек учун, сизин сёйлевиюгюз гъар заман илиякълы, гъакъыллы болма тарыкъ.

Ахыргъы саламлар

⁷ Мени гъакъымдан бары да затны сизге Тигъик хабарлажакъ. О мени сююмлю иман къардашым, иш ёлдашым ва Раббизни ёлунда мени йимик бир къуллукъчу. ⁸ Бизин гъалыбызны сиз билсин ва о сизге ругъякъдан гюч де берсин деп, мен ону сизин яныгъызгъа йибердим. ⁹ Ону булан сизге Онесим де гележек. О да арагъыздан чыкъгъан биригиз, бизин инамлы ва сююмлю иман къардашыбыз. Мундагъы гъалланы гъакъында олар сизге бары да затны айтажакълар.

¹⁰ Мени булан бирче туснакъда олтургъан Аристарх да сизге салам йибере. Барнабаны зукъариси Марк да сизге салам йибере. Сиз Маркгъа

байлавлу буйрукъланы алдыгъыз. Эгер о сизин яныгъызгъа гелсе, ону яхшы къаршылагъыз. ¹¹ Сизге Иуст деп де айтылгъан Иса да салам йибере. Исагъа иман салгъан ягъудилени арасындан янгыз булар мени булан бирче Аллагъны гъакимлиги токъташсын учун загъмат теге эди. Олар магъа уллу кёмеклешив эди.

¹² Арагъыздан чыкъгъан биригиз – Иса Месигни къуллукъчусу болгъан Эпафрас да сизге саламлар йибере. Сиз Аллагъ сюеген ёлда камил, токъташгъан тынглавлукъда болсун учун, о даим сизин учун къасткъылып дуа эте. ¹³ Сизге, сизин Лаодикиядагъы ва Ераполдагъы иман къардашларыгъызгъа яхшылыкъ болсун учун ону аямай загъмат тегегенине мен шагъатман. ¹⁴ Сююмлю эмчи Лукъа ва Демас сизге саламлар йиберелер.

¹⁵ Лаодикиядагъы иман къардашларыбызгъа, Нимфагъа ва ону уьюнде жыйылагъан Исагъа иман салгъанлагъа менден де саламлар айтарсыз. ¹⁶ Бу кагъыз сизге охулгъан сонг, ону Лаодикиядагъы жыйында да охусун учун, ондагъы иманлылагъа йиберигиз. Исагъа Лаодикиядагъы иман салгъанлагъа язылгъан кагъызны сиз де охурсуз. ¹⁷ Архипге де: «Вёре, сагъа Раббиз тапшургъан къуллукъну кютмей къойма», – деп айтыгъыз.

¹⁸ Мен, Павел, бу энни гелеген саламланы оьз къолум булан язаман. Мен бугъавланып сакъланагъанымны унутмагъыз. Аллагъны рагъмусу сизин булан болсун.

Филиппадаггылагъа язылгъан кагъыз

Македонияны Филиппа деген шагъарында Павел ят халкълагъа Сююнч Хабарны билдирмек учун чыкъгъан экинчи сапарыны вакътисинде болгъан. Исагъа иман салгъанланы европа топурагъындагъы биринчи жыйынын о шо шагъарда къургъан. Павелни бу кагъызы Филиппадагъы жыйын учун язылгъан. Кагъызы элчи оъзю Сююнч Хабарны билдирегени саялы Румдагъы туснакъда олтургъан вакътисинде язгъан.

Дуван болажакъ гюнню къаравуллай туруп, Павел шо дуван, оъзюнден айыпны да тайдырып, оъзюню азат этивю булан тамамлар деп умут этип тургъан. Кагъызында Павел жыйындагъылагъа оъзюне харж якъдан этген кёмеги учун разилигин билдире туруп, узакъ къалмай Филиппадагъылары ягъына гелип гетмеге умуту барын айта. Нечакъы устюне тюшген къыйынлыкълагъа да къарамайлы, олар Иса Месигъни гъакъындагъы Сююнч Хабаргъа гёре яшайгъанлыкъ элчини гъакъ юрекден сююндюре. Кагъызы экинчи бёлююню 6-11-нчи аятлары айрокъда таъсирли язылгъан. Мунда хорлангъан Месигъни ругъланывлу суратлаву бериле. Бу суратлав башлап Исагъа иман салгъанланы арасында Месигъни битимини гъакъындагъы уйретивню оъсов ёлуну биринчи шагъатлыкъларындан болуп токътай.

Кагъыз туснакъда язылса да, къуванчыкъдан толгъан, неге тюгюл де Павелни Филиппадагъы иманлылар булан яхшы аралыкълары болгъан, олар да иманында къатты кюйде токътап, алдагъы кююнде оъзгелеге кёмек этмеге гъазир кюйде тургъан. Шо бир вакътини ичинде элчи Филиппадагъылары, Месигъден гёзлерин айырмайлы, Ону сюююн, къочакълыгъын ва инсанлагъа этип гетген къуллугъун даим эсде сакълап турмагъа тарыкълыгъына тергевюн бакъдыра. Оъзюню къуванчыны баш себебин Павел бир сыйымлы ва агъамиятлы жумла булан айтып берип къоя: «Рабибиз

ФИЛИППАДАГЪЫЛАГЪА 1

булан бирликде гъар заман сююнуп къалыгъыз; бирдагъы керен де айтаман: сююнуп къалыгъыз!» (4:4).

Башлагъы саламлар

1 ¹ Иса Месигъни къуллукъчулары болгъан биз Павелден ва Тимофейден Иса Месигъге иман салгъанланы жыйыныны башчылары ва кёмекчилери булан бирче Ону Филиппадагъы бары да халкъына салам! ² Атабыз Аллагъдан ва Рабибиз Иса Месигъден сизге рагъму ва паракъатлыкъ болсун!

Павелни шюкюрлюгю ва дуасы

³ Гъар гезик сизин эсге алагъанда, мен даим Аллагъгъа шюкюр этемен. ⁴ Мен сизин учун дуа этегенде, шону сююнч булан этемен, ⁵ неге тюгюл Исагъа иман салгъан гюнден тутуп, гъалиге ерли сиз мени булан бирликде Сююнч Хабарны билдирмекде ортакъчылыкъ этесиз. ⁶ Сизин арагъызда шо яхшы ишни башлагъанлар Иса Месигъ къайтып гележек гюнге шону ахырына чыгъаражакъгъа мен инанаман. ⁷ Сиз даим мени юрегимдесиз. Сизин барыгъызгъа да бакъгъан якъдагъы мени гъислерим шолай болма да тарыкъ. Сиз барыгъыз да гъали буссагъат да, мен туснакъдагъы вакътиде де, Сююнч Хабаргъа инандырмакъ учун, ону якълайгъанда да Аллагъ Оъзюню зор яхшылыгъы булан магъа тапшургъан къуллукъ этивде ортакъчылыкъ эте эдигиз. ⁸ Сизин барыгъызны да мен Иса Месигъге хас болгъан сююв булан сюегениме ва гёрме гъасиретлигиме Аллагъ шагъатдыр.

⁹⁻¹⁰ Гертиден де агъамиятлы затны сайлап болсун учун, билимиз ва англавугъуз булан сизин сюювогъуз даим де арта турсун деп мен дуа этемен. Шо заман, Месигъ къайтып гележек гюн, сиз таза ва айыпсыз болажакъсыз. ¹¹ Иса Месигъден таба Аллагъ сизин къабул этгени саялы, яшавугъуз бек яхшы амаллардан толар. Шолайлыкъда, Аллагъгъа макътавлукъ ва алгъыш болар.

Павелни башына тюшген гъаллар

¹² Къардашларым, мени башыма тюшген гъаллар Сююнч Хабарны устюнюлю кюйде билдирмеклигине себеп болгъанны сиз билгенни сюемен. ¹³ Мен Месигъге къуллукъ этегеним саялы туснакъгъа тюшгеним гъали къаладагъы бары да къаравулагъа ва бары да къалгъанлагъа белгили. ¹⁴ Мени гъалымны гёрюп, иман къардашларыбызны кёбюсюню Рабибизге бакъгъан якъдагъы иманы гючленди. Аллагъны каламын олар алдындан эсе гъали тартынмай ва къоркъмай билдирелер.

¹⁵ Биревлер Месигъни гъакъында бир-бирин гюллейгенини, бирев-бирев булан оъчешегенини себебинден билдирегени де герти. Амма

башгъалар яхшы къастларыны себебинден билдирелер. ¹⁶ Булар буса мени сюегенлигинден, Аллагъ мени Сююнч Хабарны якълама салгъан-ны биле туруп билдирелер. ¹⁷ Биринчи тайпасы Месигъни гъакъында янгыз оъз пайдасы булан байлавлу къастларыны себебинден, юрегини тюз тююлюгюнден билдире. Шону олар магъа мунда, туснакъда, ян-гыз кѣп къыйынлыкълар гелтирмек учун этелер. ¹⁸ Амма не этежекбиз? Оланы юреклери тюзмю яда тююлюмю – билмеймен, аслусу олар Ме-сигъни гъакъында айтагъаныдыр.

Мен де шогъар сюенемен ва дагъы да сюенежекмен. ¹⁹ Неге тююлю де, сизин дуаларыгъызны яхшылыгъындан ва Иса Месигъни Ругъуну кѣмеги булан булар бары да мени къутгъарылывума имканлыкъ бере-жегин билемен. ²⁰ Месигъни бир затда да гѣнгюн чыгъармасман ва уял-макълыкъдан къызармасман деп, уллу умут булан къаравулламан. Алда йимик, гъали де тартынмайгъан кююмде къалмагъа сюемен. Шо за-ман, яшажагъыма яда оълежегиме къарамайлы, оъзюмню яшавум булан Месигъге макътавлукъ гелтирежекмен. ²¹ Яшамакълыкъ чы мени учун бюс-бютюнлей Месигъ булан байлавлудур, гъатта оълмек де къолай-дыр. ²² Эгер мен яшай туражакъ бусам, шо мени учун пайдалы кююмде ишлемек демекдир. Тек шоланы къайсын сайламакъ яхшыдыр – шону билмеймен. ²³ Мен эки арада къалып тураман: мен бу дюньядан ай-рылмагъа ва Месигъ булан бирче болмагъа сюемен; шо барындан да яхшысы эди. ²⁴ Тек магъа сизин учун яшамагъа тарыкъ.

²⁵ Мен де шогъар инанма да инанаман. Мен сизин барыгъыз да бу-лан дагъы да болуп, иманда ва о береген къуванчда сизге алгъа багъып юрюмеге кѣмек этежекмен. ²⁶ Шоллукъда, мен сизин ягъыгъызгъа янгы-дан гелгенде, сизге мен саялы Иса Месигъден оъктем болма дагъы да кѣп себеп болажакъ.

²⁷⁻²⁸ Аслусу – Месигъни гъакъындагъы Сююнч Хабаргъа лайыкълы болуп яшап къалыгъыз! Барыгъыз да бир болуп, Сююнч Хабарда ай-тылгъан иманны якълай туруп, бир душманыгъызгъа да оъзюгюнню къоркъутмагъа къоймайгъан кююмде яшап къалыгъыз. Шолай яшав олар учун оълюмню белгиси, сизин учун буса къутгъарылывну белгиси бо-луп токътажакъ. О да Аллагъдан гелеген затдыр. ²⁹ Сизге янгыз Ме-сигъге иман салмакъ тююлю, Ону учун азап чекмек де савгъат этилген. ³⁰ Алда мен башдан гечирген ва гъали де къаршылашагъан къыйынлыкъл-агъа сиз гъали къаршылашып турасыз.

Иса Месигъни саламатлыгъы

2 ¹ Месигъ булан бирликде болмакъ сизин ругъландыра ва Ону сюювю сизин рагъатландыра. Аллагъны Ругъу булан бирлешгенсиз, бир-бири-гизге бакъгъан якъда рагъмутъуз ва языкъсынывугъуз бар. ² Шо саялы мени

шатлыгъымны дагъы да толу этигиз ва бир йимик сююв, бир йимик ой-лар, бир йимик мурагълар булан яшап къалыгъыз. ³ Оъз пайдагъыз булан байлавлу къастланы себебинден яда бош оъктемлигизден гъеч бир зат да этмегиз. Саламат болугъуз ва оъзгелени оъзюгюннен оър гѣрюгюн. ⁴ Янгыз оъз пайдаларыгъызны тююлю, башгъаланы пайдаларын да гъисапгъа алы-гъыз. ⁵ Сизин ойлашагъан кююгюн Иса Месигъ ойлашагъан кююмде болсун.

⁶ Оъзю Аллагъдай болса да, Иса Оъзю Ону булан тенг болайым деп айланмагъан.

⁷ О бары затындан магърюм къалып, къулдай болуп токътагъан. Ба-ры да инсанланы йимик, Ону да къатынгиши тапгъан.

⁸ Сонг да Оъзюн олай тѣбен салды чы, олай тынглавлу эди чи, оълюм-ню – гъатта хачдагъы оълюмню къабул этди.

⁹ Шо саялы Аллагъ Ону бек оърге де чыгъарды. Аллагъ Огъар бары да атлардан оър болгъан атны берди.

¹⁰ Аллагъ шону Исаны атыны алдында кѣкдегилер, ергеилер ва ерни тубюндегилер – барысы да тизден чѣксюн ва ¹¹ Атабыз Аллагъны макъ-тавлугъу учун гъар тил Иса Месигъ Раббиз экенни ачыкъдан сѣйлесин деп этди! ¹² Шо саялы, сююмлю къурдашларым, мен арагъызда тургъан заманда сиз тынглавлу эдигиз, мен ѣкъда буса дагъы да артыкъ кююмде тынглавлусуз. Шолай болгъанда, оъзюгюнню къутгъарылывугъузну ахы-рына чыкъмакъ учун, бар-ѣкъ гъюрмет ва къоркъув булан загъмат тѣ-гювюгюнню узатыгъыз. ¹³ Аллагъ сизин ичигизде иш гѣрюп тура, Оъзю сюеген затны этмек учун, сизге гъаваслыкъ ва гюч берип тура.

¹⁴ Бары затны кантсыз ва эришивлюксюз этигиз. ¹⁵⁻¹⁶ Шо заман бузул-гъан ва пасат адамланы арасында сиз таза ва айыпсыз, Аллагъны те-тиксиз авлетлери йимик къаларсыз. Сиз даимлик яшавгъа гелтирген хабаргъа гѣре яшай туруп, шоланы арасында юлдузлар йимик шавла берерсиз. Бары да къыйынларым негъакъ болмагъаны саялы, Месигъ къайтып гележек гюн мен сизин булан оъктем болажакъман. ¹⁷ Балики, мен Аллагъгъа сизин иманыгъыз этеген къурбанлыкъ къуллукъ этивню толумлашдырып, къаным тѣгюлюп, оълермен. Мен шо заманда да шат болажакъман ва сизин булан бирче шат болажакъман. ¹⁸ Мени булан бирге сиз де шат болугъуз ва къуваныгъыз!

Павелни иш ѣлдашлары

¹⁹ Раббиз Иса буюрса, сизин гъакъыгъыздагъы бары да янгы ха-барланы билеп ругъланмакъ учун, ювукъ заманны ичинде ягъыгъызгъа Тимофейни йиберме умут этемен. ²⁰ Тимофей йимик сизин гъайы-гъызны этеген мени дагъы адамым ѣкъ. ²¹ Гъар ким Иса Месигъ сюе-генни тююлю, оъзюню пайдасыны гъайын эте. ²² Сиз Тимофей нечик чы-ныкъгъан адам экенни билесиз. О мени булан бирге, ата ва улан йимик

болуп, Сююнч Хабарны билдирмекге күүлукъ этди. ²³Шогъар гёре, сонг мени ишим нечик болажагъын билгендокъ, ону сизин яныгъызгъа йибереге умутум бар. ²⁴Узакъ къалмай оъзюм де сизин яныгъызгъа гелип болажагъыма инанаман, Раббиз буюрса.

²⁵Гъали буса магъа кёмеке деп, сиз мени яныма йиберип гелген иман къардашым Эпафродитни де сизин яныгъызгъа къайтарып йибереге герекли гёрдюм. О мени булан ишлей туруп, Сююнч Хабарны якълап турду. ²⁶Эпафродит сизин гёрмеге бек сюе. Оъзю авруй деп, сизге етишген хабарлар ону къайгырта. ²⁷Гертилей де, о бек авругъан эди ва гъатта оълю гъалына да етишген эди. Амма огъар, янгыз огъар да тююл, магъа да Аллагъны рагъмусу болду ва къайгыма къайгы къошулмай къалды. ²⁸Шо саялы да мен ону сизин яныгъызгъа йибереге бек сюемен. Ону гёргенде, сизге къуванчыгъыз къайтып гележек ва мени башымдан бир къайгы таяжакъ. ²⁹Ону, Раббизге иман салгъанда йимик, бек къуванчлы кюйде къаршылагъыз. Ону йимик адамлагъа гьюрмет этигиз. ³⁰Неге тююл де, о Месигъе күүлукъ этмек учун, оълмей аз къалды, жанын аямай иш юрютдю ва магъа сиз оъ заманыгъызда этип болмагъан кёмеки этди.

Гъакъ герти муъминлик

3 ¹Ахырда да, къардашларым, Раббиз булан бирликде сююнуп къалыгъыз! Сизге шону гъакъында бирдагъы ва бирдагъы керен язмагъа магъа къыйын тююл, неге десе, о сизге къоркъунчдан къутулмагъа кёмеке этежек.

²Шо итлерден сакъ болугъуз, яманлыкъ этеген адамлардан сакъ болугъуз, сюннетни талап этегенлерден сакъ болугъуз. ³Герти сюннет этилгенлер бизбиз. Неге тююл де, Аллагъа Ону Ругъундан таба ибадат этебиз. Бизге этген ишлери саялы Иса Месигъ булан оъктем болабыз, тышдан гёрюнеген затлагъа да аркъа таямайбыз.

⁴Буса да мен тышдан гёрюнеген затлагъа аркъа таяп болур эдим. Эгер бирев шогъар оъзюню себеpleri бар деп ойлаша буса, мени шолай себеplerим кёп. ⁵Мен тувуп, сегизинчи гюн сюннет этилгенмен, ирайыл халкъындан, Бенияминни наслусундан чыкъгъанман. Мен ягъудилени де ягъудисимен, Къанунну кютмекге гелгенде буса, мен фарисеймен. ⁶Мен Исагъа иман салгъанланы бек къасткъылып гъызарладым. Къанунгъа асалангъан муъминликге гёре чи мен сёз табып болмасдай эдим.

⁷Амма шо заман мен устъюлюк деп гъисап этген затланы гъали, Месигъ себеpleri болуп, бош ва пайдасыз затлар деп гъисап этемен. ⁸⁻⁹Раббим Иса Месигъни танымакълыкъны агъамиятлыкъны булан тенглешдиргенде, олар барысы да гъеч затлардыр! Месигъе тюшонмек учун ва Ону булан бирликде болмакъ учун, мен бары да затны гери урдум ва

бары да затны мен бир пайдасыз чёпден артыкъ гёрмеймен. Къанунгъа гёре юрюйген муъминлигим тююл, Аллагъ мени Месигъе иман салгъаным саялы къабул этди. Аллагъны къабул этегени бизин иманыбыздан асылы бола. ¹⁰⁻¹¹Месигъни ва Ону оълумден тирилген гючню танымагъа сюемен. Мен де оълумден тириливге етмесми экенмен деп, О чекген азаплагъа ортакъчы болмагъа ва Ону оълумюнде Огъар ошама сюемен.

¹²Мен гъали де шо мурадима етишмегенмен, оъзюню де камиллешгенмен деп гъисапламайман, амма алдыма салгъан муратгъа етишмек учун къаст этемен. Шо мурат учун Иса Месигъ мени танглады. ¹³Къардашларым, мен гъали де шогъар етишмегенмен. Артда къалгъан затланы барын да унутуп, алда токътагъанларына етишмеге къаст этемен. ¹⁴Мен окъдай болуп мурадима багъып – савгъат алмакъ учун учаман. Шо савгъат буса Иса Месигъден таба Аллагъ бизин Оъзюне багъып чакъыргъан даимлик яшавдур.

¹⁵Бизге барыбызгъа да – ругъ якъдан чыныкъгъан адамлагъа – гъар затгъа шолай къарамагъа тюше. Эгер неде буса да бир затда сизин пиругъуз башгъача буса, Аллагъ сизге ачыкъ этип гёрсетер. ¹⁶Гелигиз, барыбыз да билеген затыбызгъа асаланып яшап къалайыкъ.

¹⁷Къардашлар, менден уългю алывугъузда бир болугъуз ва биз сизге гёрсетген уългюге гёре яшайгъанлагъа къарагъыз. ¹⁸Мен сизге алда да айтдым, гёзьяшлар теге туруп гъали де айта тураман: бир хыйлылар Месигъни хачыны душманлары йимик яшайлар. ¹⁹Оланы ахыры оълумдюр, оланы аллагъы къурсагъыдыр, оланы макътавлугъу биябурлукъдур. Оланы бютюн ойлары бу дюньягъа бакъдырылгъан. ²⁰Биз кёклени ватандашларыбыз. Бизин Къутгъарывчубуз Раббиз Иса Месигъ ондан таба гележегин къаравуллап турабыз. ²¹Огъар бары да затгъа ёлбашчылыкъ этмек учун къудрат да берилген. Шо къудрат булан О бизин осал, оълумге тарыйгъан къаркъараларыбызны тюрлендирип къояжакъ ва оланы Оъзюню макътавлу къаркъарасына ошатажакъ.

4 ¹Шо саялы, сююмлю къардашларым, Раббизни ёлундан тайышмай туругъуз! Сиз мени къуванчымысыз, башымны тажысыз, мен сизин сюемен ва сизге къарамагъа сюемен.

Ахыргъы насигъатлар ва сёзлер

²Мен Эводиягъа ва Синтигъиягъа ялбарып тилеймен: Раббиз булан бирликде болгъаныгъыз саялы, эришивлюклени битдирип, бир гъасилге гелигиз. ³Мени иш ёлдашым, шо къатынлагъа кёмеке эт деп сагъа да ялбарып тилеймен. Неге тююл де, мен, Клемент ва оълмени атлары яшав китабына язылгъан оъзге иш ёлдашларым да йимик, олар да Сююнч Хабарны билдирмек учун къыйын тёкдюлер.

⁴Раббибиз булан бирликде гъар заман сююнуп къалыгъыз; бирдагъы керен де айтаман: сююнуп къалыгъыз! ⁵Инсанлагъа сиз яхшы янашагъанны барысы да гёрсюнлер. Раббибиз узакъ къалмай къайтажакъ. ⁶Гъеч бир затгъа да къайгъырмагъыз, тилеклеригизни дуаларыгъызда шюкюрлюк булан Аллагъгъа тапшуругъуз. ⁷Шо заман бизин англавубуздан устюн гелеген Аллагъны парахатлыгъы сизин юреклеригизни ва гъакъылыгъызны Иса Месигъ булан бирликде сакълажакъ.

⁸Ахырда да, къардашларым, янгыз гъакъ, асил, адилли, таза затланы, сюювге лайыкълы ва гёзел, оър болгъан ва макътавгъа лайыкълы затланы гъакъында пикир этигиз. ⁹Сиз менден уйренген, алгъан, эшитген ва менде гёрген бары да затны давам этип туругъуз. Парахатлыкъ береген Аллагъ шо заман сизин булан болар.

¹⁰Сиз янгъдан мени гъайымны этегенигизге бек сююнуп, мен Раббибизге алгъыш этдим. Сиз гъар заман мени гъайымны этдигиз, амма шону гёрсетмеге сизин имканлыгъыгъыз болмады. ¹¹Мен ону айтагъаным гъеч бир затгъа тарчыкълыгъым болгъаны саялы тююл. Гъар гъалда бары да затгъа рази болуп къалмагъа мен уйренгенмен. ¹²Тарчыкълыкъда ва токълукъда яшап бажараман. Токъ болма, ач къалма, бары затым болуп ва тарчыкълыкъда къалып – гъар затдан бары затгъа уйрендим. ¹³Магъа гюч береген Месигъден таба мен бары да затны этмеге боламан.

¹⁴Къыйыным барда магъа кёмекге табулуп, сиз яхшы иш этдигиз. ¹⁵Сиз оъюгюз билесиз, филиппиялылар: Сююнч Хабарны билдирмеге башлагъанда, мен Македонияны къоюп гетген заманда, сизден къайры Исагъа иман салгъанланы бир жыйыны да магъа харж якъдан кёмек этмей эди. ¹⁶Мен тарчыкъ гъалгъа тюшген заманда, сиз магъа Салоникге де бир нече керенлер кёмек йиберип гелдигиз. ¹⁷Мен савгъатлар сююп айланагъаным тююл. Инг башлап мен сизге хайыр болгъанны сююп айланаман. ¹⁸Эпафродитден таба сиз магъа тарыгъындан да артыкъ зат йиберип гелдигиз ва гъали мени бары да затым бар. Бу буса Аллагъ рази къалагъан ва къабул этеген бир арив ийисли къурбан йимикдир. ¹⁹Аллагъым да Иса Месигъден таба сизин бары да тарчыкъларыгъызны Оъюню макътавлу байлыкъларындан толумлашдырар. ²⁰Атабыз Аллагъгъа гъар даим де макътавлар болсун! Амин.

Ахыргъы саламлар

²¹Иса Месигъге иман салгъанланы барысына да салам айтыгъыз. Мени янымдагъы иман къардашлар да сизге саламлар йиберелер.

²²Аллагъны бары да халкъы ва айрокъда Румну пачасыны къаласында ишлейгенлер сизге саламлар йиберелер.

²³Раббибиз Иса Месигъни рагъмусу сизин юреклеригизде болсун.

Салоникдегилеге язылган биринчи кагъыз

Элчи Павелни бу кагъызы Коринф деген шагъарда язылган. Салоник деген шагъарда Павел ят халкълагъа Сююнч Хабарны билдирмек учун чыкыган сапарыны вакътисинде болган. О шо шагъарда кѣплени ягъындан якълав тапган. Амма хачгъа илинип оьлтюрюлген ва сонг тирилген Месигъни гъакъындагъы хабарны инкар этегенлени бирлери шагъарны халкъыны аслам пайын Павелге къаршы бакъдыра, шо саялы огъар тезликде Салоникден чыгып гетмеге тюше.

Салоникдеги жыйынны яшавуну гъакъында бир-бир затланы билсин деп, Павел онда Коринфден оьзюню иш ълдашы Тимофейни йибере. Тимофей ондан яхшы хабарлар да булан къайта: оьзлени гъызарлайгъанына да къарамайлы, Исагъа иман салгъанлар иманында чыдамлы ва къатгы кюйде токътап тура. Шолай олар бютюн Грецияда Исагъа иман салгъанлагъа уьлгю болуп токътай. Тек олагъа оьз къайгъылары да яллыкъ бермей: Павел оьзлени арасында болмагъан заманы ичинде жыйынны бир-бир ортакъчылары гечинген, гечингенлени къардашларын буса оьлюлер гертиден де тирилерми экен деген сорав ойлашдырып тура. Оланы рагъатландыра туруп, кагъызында Павел булай жавап бере: Иса гелгенде, савланы бу шат агъвалатдан алда оьлгенлерден бир де артыкъ ери болмажакъ. О гелгендокъ, оьлюлер тирилежек, шо заман Исагъа иман салгъанланы барысы да Ону булан даимге къалып къалажакъ. Павел Сююнч Хабаргъа инаныв гъалиденокъ да гѣрмекли натижалар гѣрсетегенин жыйындагъылары эсине сала: гележекдеги шолай замангъа инанагъан адам гъали де шо заман етишип биттенде йимик яшап тура.

Башлангъы саламлар

1 ¹Павелден, Силадан ва Тимофейден Исагъа иман салгъанланы Салоник шагъардагъы жыйынына салам! Атабыз Аллагъдан ва Раббиз Иса Месигъден сизге рагъму ва паракатлыкъ болсун!

Аллагъгъа шокюрлюк этив

²Дуаларыбызда атларыгъызыны тутуп, биз сизин учун Аллагъгъа даим шокюр этебиз. ³Гъар заман Атабыз Аллагъгъа дуа этегенде, сиз гъар затны иманыгъыз ва сюювюгюз булан этегенни эсде сакълайбыз. Раббиз Иса Месигъге сабурлукъ булан умут этегенигизни билебиз. ⁴Аллагъ сюеген иман къардашларыбыз, О сизин танглагъанны биз билебиз! ⁵Биз Исаны гъакъында билдиреген Сююнч Хабар сизге янгыз сѣз булан етишмеди, бары кудрат, Аллагъны Ругъу ва гъакъ инамлыкъ булан да етишди. Сизин булан турагъанда, биз нечик яшагъаныбызны сиз билесиз. О сизин пайдагъыз учун эди.

⁶Сиз де зор уллу азаплар чексегиз де, Аллагъны Ругъу берген сююнч булан Сююнч Хабарны къабул этип, бизге ва Раббизге ошап къалдыгъыз. ⁷Сиз Исагъа иман салгъанланы Македония булан Агъая вилайтлардагъы барысы да учун уьлгю болдугъуз. ⁸Неге тюгюл де, Раббизни гъакъындагъы хабар сизден таба янгыз шо ерлерде билдирилип къалмады, сизин Аллагъгъа салгъан иманыгъыз гъакъдагъы хабар бары да ерлерде белгили болду. Гъали бизге сизин иманыгъызыны гъакъында айтмагъа да гъажатлы тюгюл. ⁹Сизин яныгъызгъа бизин гелмеклигиз нечик натижа бергенни, ялган аллагъланы кююп, сиз гъакъ герти Аллагъны янына чыкыгъанны ва Огъар кюллулукъ этегенни гъакъында бизге башгъалар хабар бере. ¹⁰Дагъы да олар бизге Аллагъ оьлюмден тирилтген ва бизин болажакъ жазадан кутгъаражакъ Уланы Исаны кѣклерден гелмеклигин сиз къаравуллайгъанны гъакъында хабар бере.

Павелни Салоникдеги кюллулукъ этивю

2 ¹Къардашлар, сизин яныгъызгъа бизин гелмеклигиз негъакъ болмагъанын сиз оьзюгюз билесиз чи. ²Филиппада бизге хыйлы азап чекмеге ва хорлукълар гѣрмеге тюшгени сизин эсигизде. Амма уллу къаршы турувлагъа да къарамайлы, Аллагъ бизге Оьзюню Сююнч Хабарын тартынмайлы етишдирмеге гюч берди. ³Бизин чакъырывубузда гъеч бир ялган, пис, алдатыв хыяллар ъкъ. ⁴Терсине, биз Аллагъны разилигин алгъан ва О оьзлеге Сююнч Хабарны билдирмеге инангъан адамлар йимик сѣйлейбиз. Биз инсанланы тюгюл, Аллагъны рази этмеге къаст этебиз, неге тюгюл де О бизин юреклерибиздеги затланы биле.

⁵Сиз билесиз: биз бир заманда да яревкелик этмедик ва бизин дамагъкарлыкъ къастларыбыз ъкъ. Шогъар Аллагъ шагъатдыр. ⁶Биз я сизден, я биревден де макътавлар алмагъа айланмадыкъ. ⁷Месигъни элчилери гъисапда бизин, балики, сизден кѣп затланы талап этмеге гъакъыбыз болгъандыр. Терсине, анасы гиччи яшларыны гъайын этегенде йимик, сизин гъайыгъызыны этип турдукъ. Терсине, сизге нечакъы да юваш

янашдыкь. Гиччи яшларыны гъайын этеген ана йимик эдик. ⁸Биз сизин о даражада кѣп сюебиз чи, Аллагъны Сююнч Хабарын чы нечик де, гъатта оъзюбюзню яшавубузну да сизин булан кѣп сююп ортакъ этмеге гъазирбиз. Сиз бизге муна шолай аявлусуз!⁹ Къардашлар, биз нечик иш-легенибиз ва нечик загъмат тѣкгенибиз сизин эсигиздедир. Сизин арагъызда Аллагъны Сююнч Хабарын билдире туруп, сизге гъеч бир намус да салмайбыз деп, биз гечеси-гюню булан ишлеп турдукь.

¹⁰Биз сизин булан, Исагъа иман салгъанлар булан, оъзюбюзню гъалал, лайыкълы, гиши сѣз табып болмасдай тутгъаныбызгъа Аллагъ да булан оъзюгюз шагъатларсыз. ¹¹Атасы авлетлерине нечик янаша буса, биз де сизге шолай янашгъанны сиз билесиз. ¹²Сизин яшайгъан кююгюз Оъзюню гъакимлигине ва макътавлугъуна ортакъчы болмагъа чакъыргъан Аллагъны алдында лайыкълы болсун учун, биз сизге чакъырыв эте турдукь, сизин борчлу эте турдукь, сизге бувара турдукь.

¹³Аллагъны бизден эшитген каламын къабул этген заманда, сиз ону инсан ойлашып чыгъаргъан бир зат йимик тюгюл, бар кююнде, сизге, иман салгъанлагъа, гючлю таъсир этеген Ону каламы гъисапда къабул этдигиз. Шону учун биз гъар заман Аллагъгъа шюкюр этебиз. ¹⁴Сиз, иман къардашлар, Аллагъгъа ва Иса Месигъе иман салгъан Ягъудеядагъылагъа ошадыгъыз: олар ягъудилерден нечик азап чекди буса, улкегизни халкъындан сиз де шолай азап чекдигиз. ¹⁵Алда пайхаммарланы оьлтюрдени йимик, бир-бир ягъудилер Раббиз Исаны оьлтюрдюлер, гъали буса бизин къувалап чыгъардылар. Аллагъ олагъа рази тюгюл ва олар бютюн инсанланы душманлары. ¹⁶Ят халкълар къутгъарылсын учун, биз олар булан сѣйлемеге къарайбыз. Ягъудилер буса бизге пуршав этмеге айланалар. Шолайлыкь булан олар оьзлени гюнагъларын артдыралар. Не буса да Аллагъны къазапланыву олагъа етишген.

Павел Салоникге бирдагъы гелмеге гъасирет

¹⁷Къардашлар, бир нечакъы замангъа бизге сизден айрылмагъа тюшдю, амма ругъубуз булан тюгюл, къаркъарабыз булан айрылдыкь ва сизин гѣрмек учун гъасирет къалдыкь. ¹⁸Дюр, биз сизин яныгъызгъа гелмеге бек сюе эдик. Мен, Павел, буса бир керен де тюгюл, эки керен де тюгюл. Тек бизин ѣлубузну иблис къыркъып токътады. ¹⁹Къайтып гележек Раббиз Исаны алдында бизин умутубуз, сююнчюбюз, уьстюнлюгюбюзню тажы сиз болмагъан сонг, дагъы ким болажакъ?²⁰ Сизсиз чи бизин макътавлугъубуз ва сююнчюбюз!

3 ¹Шо саялы, бары чыдамлыгъыбыз битип, биз Афинада янгыз къалмагъа токъташдыкь. ²⁻³Иман къардашыбыз ва Месигъни Сююнч Хабарын билдиреген Аллагъны къуллукъчусу болгъан ѣлдашыбыз

Тимофейни сизин яныгъызгъа йибердик. Гъызарлавлар саялы сизин биригиз де бюдюремесин учун, иманыгъызда сизин ругъландырсын ва беклешдирсин учун, ону йибердик. Неге тюгюл де, биз, Исагъа иман салгъанланы барыбыз да, гъызарлавларгъа тюшмеге деп алданокъ белгиленгенни сиз билесиз. ⁴Биз сизин булан болгъан заманда, бизге де, сизге де гъызарлавлар болажагъы гъакъында сѣйледик. Гѣрегенигиз йимик, шолай болуп да чыкъды. ⁵Шо себепден мен дагъы къарап туруп болмадым ва сизин иманыгъызны гъакъында бир хабар билмек учун, Тимофейни йибердим. Иблис, сизин ѣлугъуздан чыгъарып, ишлерибиз негъакъ гетген деп мен бек къоркъа эдим.

Яхшы хабарлар

⁶Амма Тимофей, сизин яныгъыздан къайтып, сизин иманыгъыз ва сюювюгюз гъакъында яхшы хабарлар алып гелди. О бизге сиз гъар заман бизин къуванчлы кюйде эсге алагъаныгъызны ва биз сизин гѣрмеге сюегенде йимик, сиз де бизин дагъы да гѣрмеге сюегенигизни гъакъында хабарлады. ⁷Шоллукъда, языкь гъалыбыз ва артыбыздан юрюлеген гъызарлавлар бар тура, къардашлар, биз иманыгъызны яхшылыгъындан ругъландыкь. ⁸Бизин яшавгъа гъасиретлигибиз арта, неге тюгюл де сиз Раббизни ѣлунда къатты кюйде токътагъансыз. ⁹Сиз саялы ва Аллагъыбызны алдында бизге гелтирген сююнчюгюз саялы Аллагъгъа разилигибизни нечик билдирейик экен?! ¹⁰Сизин булан бирдагъы керен ѣлукъмакъ ва иманыгъызда сизге етишмейген затны толумлашдырмакъ учун, биз гечеси-гюню булан оъзюбюз болагъан кюйде къасткъылып дуа этип турабыз.

¹¹Атабыз Аллагъ Оъзю ва Раббиз Иса сизге гелмек учун, бизге ѣл ачсын! ¹²Бизин сизге бакъгъан сюювюбюз йимик, Раббиз сизин бир-биригизге де, бары да инсанлагъа да бакъгъан сююв булан толтурсун! ¹³Раббиз Иса къайтып гелип, бары да Оъзюню халкъы булан болгъан заманда, Атабыз Аллагъны алдында сиз айыпсыз ва юреклеригиз таза болсун деп, сизге ругъ якъдан гюч берсин.

Аллагъ рази къалагъан яшав

4 ¹Ахырда да, къардашлар, Аллагъ рази къалсын учун, сиз бизден оъзюгюзге тарыкълы кюйде яшамагъа уьйрендигиз. Сиз шолай яшап да турасыз. Сиз дагъы да яхшы яшама къаст этсин деп, биз де Раббиз Исаны хатири учун сизге тилейбиз, ялбарабыз. ²Раббиз Исаны атындан биз сизге нечик насигъатлар бергенибиз сизин эсигиздедир. ³Аллагъ сиз таза юреклеригиз булан яшагъаныгъызны ва зиналыкъны гери ургъаныгъызны сюе. ⁴Аллагъны алдында таза болмакъ ва намусгъа лайыкълы болмакъ учун, сиз къатыныгъыз булан нечик яшамагъа

тарыгын уйренигиз*. ⁵ Аллагыны танымайгъан имансызлар напсы айтганны этип юрюйлер. Сиз буса шотай юрюмегиз. ⁶ Аллагъ биригиз де бу ишлерде яманлыкъ этмегенни ва иман къардашыгъызны алдатмагъаныгъызны сюе. Неге тююл де, биз сизге айтгъан ва бுவаргъан кюйде, Раббиз шотай гюнагълар саялы такъсырын бережек. ⁷ Аллагъ бизин пасатлыкъ учун тююл, таза юреклерибиз булан яшамакъ учун чакъыргъан. ⁸ Шо насигъатланы инкар этегенлер шотайлыкъда инсанны тююл, сизге Озюню Ругъун берген Аллагыны инкар эте.

⁹ Иман къардашланы арасындагы сюювню гъакъында сизге дагъы язып турмагъа гъажатлыкъ ёкъдур деп ойлайман. Бир-биригизни сюеген кюйге сизин Аллагъ уйретген. ¹⁰ Сиз Македониядагы бары да иман къардашларыгъызны сюегенигизни биз билебиз. Амма биз, иман къардашлар, оланы дагъы да бек сююгюз деп тилейбиз. ¹¹ Алда биз сизге айтганыбыз йимик, гъар ким, озъ ишигиз булан машгъул болуп ва озъ къолларыгъыз булан ишлей туруп, парахат яшамагъа къаст этигиз. ¹² Шотайлыкъда, сизин яшавугъызгъа къарап озгелер гъюрмет этеген кюйде ва бир де тарчылыкъны гёрмеген кюйде яшап къаларсыз.

Раббиз Исаны экинчи керен гелмеклиги

¹³ Къардашлар, умуту ёкъ озге адамлар йимик, сиз пашман болма-сын деп, оылгенлени гъакъында билгенигизни сюебиз. ¹⁴ Иса оылгенине ва О янгъдан тирилгенине биз инанабыз. Шо саялы Исагъа иманы булан оылгенлени де Аллагъ Ондан таба тирилтежегине де инанабыз. ¹⁵ Биз, Раббиз гележек замангъа сав къалгъанлар, шо замангъа оылгенлерден алгъа чыгып болмажакъбыз. Шону Раббиз Озю айтгъан ва сизге муна биз де айта турабыз. ¹⁶ Буйрукъ сёзю, баш малайиклени бирисини авазы ва Аллагыны сюрюню тавушу эшитилип, Озю Раббиз кёкден тюшежек. Исагъа иманы булан оылгенлер буса шо заман башлап тирилежеклер. ¹⁷ Сонг яшап турагъан биз, савлар да, ерден гётерилип, булутланы ичинде олагъа къошулуп, кёкде Раббизни къаршылажакъбыз. Шо замандан тутуп даим Ону булан бирликде къалажакъбыз. ¹⁸ Бу сёзлер булан бир-биригизни ругъун гётеригиз.

Раббиз къайтып гележек гюн

5 ¹ Къардашлар, болжалланы ва заманланы гъакъында сизге язып турмагъа бизге гъажатлыкъ ёкъ. ² Раббиз къайтып гележек гюн, гече уручу гелегенде йимик, къаравуланмайгъан кюйде гелип къалажакъгын сиз озюгюз де билесиз. ³ Инсанлар: «Парахатбыз ва аманбыз», — деп

* ^{4:4} Булай англамагъа да бола: Аллагыны алдында таза болмакъ ва намусгъа лайыкълы болмакъ учун, озъ къаркъарагъызны ва ону напсын елемеге уйренигиз.

сёйлеп турагъанда, яш табагъан къатын хапарсыздан, заманы етип авруйгъанда йимик, олагъа да шотай хапарсыздан балагъ гелип къалажакъ. Шо заман оланы бириси де ондан къачып къутулмажакъ.

⁴ Амма сиз буса, иман къардашлар, къарангылыкъда турмайсыз. Шо гюн де сизге, уручу гелегенде йимик, хапарсыздан гелип къалмажакъ. ⁵ Сиз барыгъыз да ярыкъны ва гюндюзню уланларысыз. Бизин гече яда къарангылыкъ булан гъеч бир байлавлугъубуз ёкъ. ⁶ Шогъар гёре, кёплер йимик, юхлап турмайыкъ. Айыкъ кюйде ва гъазир болуп туругъуз. ⁷ Юхлайгъанлар гечелер юхлайлар, ичип эсирегенлер де гечелер ичелер. ⁸ Биз гюндюзнюкилербиз, шо саялы, гелигиз, айыкъ кюйде турайыкъ, устыюбюзге, гюбе гиегенде йимик, сюювню ва иманны гиейик, башыбызгъа да, темир башлыкъгын гиегенде йимик, къутгъарылажакъгын умутун гиейик. ⁹ Неге тююл де, Аллагъ бизин жазагъа тарытмакъ учун тююл, Раббиз Иса Месигъден таба къутгъармакъ учун сайлагъан. ¹⁰ Иса бизин учун олюп гетген; олюлени арасында болсакъ да яда савланы арасында болсакъ да, биз Озю булан яшап болсун учун олюп гетген. ¹¹ Шо саялы бир-биригизни ругъландырып, гёнгюгюзню алыгъыз. Озокъда, сиз гъали шотай этип де турасыз.

Ахыргъы насигъатлар

¹² Къардашлар, бизин сизге бир тилевюбюз бар: сизге башчылыкъ этип ва насигъатлар берип, сизин арагъызда загъмат тегегенлеге гюрмет этигиз. ¹³ Тёкген шо къыйыны учун олагъа бек уллу гюрмет ва сююв булан янашыгъыз. Бир-биригиз булан парахатлыкъда яшап къалыгъыз.

¹⁴ Къардашлар, сизге ялбарып тилейбиз: ишлемеге сюймейгенлеге буварып эсине салыгъыз, къоркъагъанланы ругъландырыгъыз, гючсюзлеге кёмек этигиз, адамланы барысына да сабурлукъ булан янашыгъыз. ¹⁵ Биревню яманлыкъгына бирев де яманлыкъ булан къайтарыш этмесин. Бир-биригизге ва озгелеге гъар заман яхшылыкъ этме къаст этигиз.

¹⁶⁻¹⁸ Эгер сиз Исаны ёлунда бусагъыз, гъар заман сююнюгюз, даим дуа этигиз, гъар не гъалда да Аллагъгъа шюкюр этигиз, неге тююл Аллагъ сизге шотай болгъанны сюе.

¹⁹ Аллагыны Ругъун тутуп токътатмагъыз. ²⁰ Аллагыны атындан сёйлейгенлени сёзлерине сансымай къарамагъыз. ²¹ Гъар затны тергеп къарагъыз. Яхшы затланы танглап, оланы сакълагъыз. ²² Гъар къайсы яман затлардан да ари туругъуз.

²³ Бизге парахатлыкъ береген Аллагъ сизин юреклеригизни толу кюйде тазаласын. Раббиз Иса къайтып гелгенде, бютюн ругъугъузну,

1 САЛОНИКДЕГИЛЕГЕ 5

жаныгъызны ва къркъарагъызны Аллагъ сѣз табып болмасдай бютюн этсин. ²⁴Сизин чакъыргъан Аллагъ шотай этме де этежек, неге тюгюл О Амндир.

²⁵Кърдашлар, бизин учун дуа этигиз. ²⁶Бары да иман кърдашларыбызгъа кысып къучакълап салам айтыгъыз. ²⁷Раббизни аты булан тилеймен сизге, бу кагъызны бары да иман кърдашлагъа охугъуз! ²⁸Раббиз Иса Месигъни рагъмусу сизин булан болсун.

Салоникдегилеге язылгъан ЭКИНЧИ КАГЪЫЗ

Салоник шагъарда Исагъа иман салгъанлагъа биринчи кагъызын язып, Павел, Коринф шагъарда тура да туруп, шондагъы жыйынгъа арадан бир нече ай гетип бирдагъы керен язгъан болмагъа герек. Павелни биринчи кагъызында бу дюньяны ахыр замандагъы гъалы булан байлавлу айтылгъан ойларын Салоникдеги жыйындагъыланы ортакъчылары тюз англап битмеген. Шо хабар да элчиге етише. Гючлю гъызарлавлугъа да тюшюп, Исагъа иман салгъанланы бирлери Месигъ экинчи керен къайтып ювукъ заманны ичинде гележек деп гысаплайлар. Шо гёнгюлю де булан олар ишлемей, озлени гъар гюнлюк борчларын кютмей туралар.

Жыйынны бир-бир ортакъчыларыны терс къаравларыны алдын алмагъа ва Сыйлы Язывларда Месигъни экинчи керен къайтып гелмеклиги гъакъындагъы уйретивню мекенли кюйде англатмагъа умут эте туруп, Павел шо агъвалатны алдында болмагъа тюшеген ишлени тындырыкълы кюйде суратлай: Исагъа иман салгъанлар азап чегивлерден къутулуп болмажакълар; оланы гызарлажакълар, алдатажакълар; иманын яманлажакълар; олагъа хыянатлыкъ этилежек. Амма бары да озлени устюне тюшген сынавлугъа ва къыйынлыкълагъа да къарамайлы, Павел Салоникдегилеге иманында къатты кююнде токътап турмагъа чакъырыв эте: «Раббиз Иса Месигъ Озью ва бизин сюеген, Озьюню зор яхшылыгъындан таба бизге герти умут береген, даим гёнгюбюзню алагъан Атабыз Аллагъ сизин ругъландырсын, яхшы болагъан затланы гъар заман этмеге ва айтмагъа сизге гюч берсин» (2:16-17).

Башлангыч саламлар

1 ¹Павелден, Силадан ва Тимофейден Атабыз Аллагыны ва Раббиз Иса Месигыни Салоник шагъардагы иманлыларыны жыйынына салам! ²Атабыз Аллагдан ва Раббиз Иса Месигден сизге паракатлык ва рагъму болсун!

Аллагыны кыяматгюнго дуваны

³Къардашлар, сизин учун биз гъар заман Аллагыга шюкюр этмеге герекбиз. Шо тийишли де дюр, неге тюгюл сизин иманыгыз даим арта ва бир-биригизге бакъган сюювюгюз токътавуз гючлене. ⁴Башыгызга тюшген гызарлавларда, азапларда сиз гёрсетип турагъан чыдамлыкны ва иманны гъакында Исага иман салгъанланы бары да жыйынларында биз оьктемлик булан хабарлайбыз.

⁵Сиз гъали Аллагыны гъакимлиги саялы азап чегип турасыз. Сиз Оьзюню гъакимлигини тубюне тюшмеге деп лайыктылы гысапланганыгыз Аллагыны дуваны адилли экенин исбатлай. ⁶Аллаг адиллидир. Сизге азап берегенлеге тийишли азабын О бережек. ⁷⁻⁸Шолай кыйынлыктыланы башдан гечирген сизин булан бизге буса рагъатлык бережек. Раббиз Иса кёклерден от-ялынны ичинде къудратлы малайиклер булан бирче гелген заманда, шолай болажек. Аллагыны танымагъанланы ва Раббиз Исаны Сююнч Хабарын къабул этмегенлени шо заман О барысын да жазалажек. ⁹Олар Раббизден, Ону зор къудратындан даимге айрылып, даим жазаланып туражек. ¹⁰Булар Раббиз Оьзюню халкыны арасында макътавлу болмакъ учун ва Оьзюне иман салгъан бары да халкыны арасында оьр болмакъ учун гележек шо гюн болажек. Сиз де оланы арасында болажексыз, неге тюгюл де Ону гъакындагы бизин шагъатлыгыбызга инандыгыз.

¹¹Шо саялы да Аллаг Оьзю чакъыргъан яшавга сиз лайыктылы болсун деп, гъар заман дуа этебиз. О сизин гъар рагъмулу хыялыгызыны ва иманыгыздан чыгагъан гъар ишигизни Оьзюню къудраты булан таммасын деп тилейбиз. ¹²Шоллукъда, сиз Раббиз Исаны атын макътавлу этежексиз ва сизин ишлеригизден таба О да Аллагыбызны ва Оьзюню рагъмусу булан макътавлу болажек.

Иса къайтып гележек гюнден алда болажек агъвалатлар

2 ¹⁻²Гъали буса Раббиз Иса Месигыни къайтып гелмеклигини ва биз Ону къаршылама нечик жыйылажагыбызны гъакында айтайык. Биз тилейбиз сизге, къардашлар, адашып, адап къалмагыз! Эгер де ким буса да бирев биз Аллагыны атындан таба сёйлей эди, Раббиз къайтып гелеген гюн етишди деп неде уйрете эди, неде кагыз яза эди деп

билдире буса, огъар инанмагыз. ³Вёрегиз, сизин бирев де къайдагы затлар булан алдатып къоймасын. Аллагыга къаршы уллу башгётеривню заманы гелмей туруп ва жагъаннемге дуван этилген яманлык этежек адам белгили болмай туруп, шо гюн гелмежек. ⁴О адам аллаг деп айтылагъан ва оьзюне сужда этеген бары да затлагъа къаршы чыгажак ва олардан оьзю оьр салажак. О Аллагыны ибадатханасында да ерлешип, оьзю Аллагман деп де билдирежек. ⁵Унутгъанмысыз, сизин яныгызда болгъанда, мен сизге шону гъакында айтгъан эдим чи? ⁶О адамны белгили болмактыгынын не зат токътатып турагъанын гъали сиз билесиз: ону заманы гъали де гелмеген.

⁷Амма сырлы яманлык гъаракат этип тура ва шону токътатып турагъан адам бир якъга тайгъанча, о шолай этип туражек. ⁸Шо заман яманлык этежек адам оьзю ачык болажек. Амма Раббиз Иса авзундан чыкыгъан бир тынышы булан ону оьлтюрежек. Оьзюню макътавлукъда гелмеклиги булан ону ёкъ этежек. ⁹Яманлык этежек адам иблисте хас болгъан ишлер булан гележек. О гъар тюрлю гюч булан ялгъан аламатлар ва муъжитатлар гёрсетежек. ¹⁰Дагытылывну ёлуна тюшген инсанланы о къайдагы яман ялгъанлар булан алдатажак. Оьзюнден таба къутгъарылма болагъан гъак гертиликини суймегени саялы, олар ёкъ этилежеклер. ¹¹Шо себепден ялгъанга инансын деп, Аллаг оланы адашдырмага къояжак. ¹²Натижада, гъак гертиликге инанмай, яманлыкдан къанып къалгъанлагъа айыплап дуван этилежек.

Раббиз сизин къутгъармакъ учун танлагъан

¹³Амма, Раббиз сюеген къардашлар, сизин учун Аллагыга шюкюр этип турмага герекбиз. Неге тюгюл де, сиз Ругъундан таба Оьзюнюки болагъан кюйню этсин деп, гъак гертиликге инанып къутгъарылсын деп, Аллаг инг башлап танлагъанларыны арасындансыз. ¹⁴Раббиз Иса Месигыни макътавлугъуна сиз де ортакъчы болсун деп, биз сизге Сююнч Хабарны етишдиргенде, Аллаг сизин шогъар чакъырды. ¹⁵Шогъар гёре, къардашларым, сёз булан болуп да, кагыз булан болуп да, биз сизге уйретген ёлдан тайышмагыз.

¹⁶Раббиз Иса Месиг Оьзю ва бизин сюеген, Оьзюню зор яхшылыгындан таба бизге герти умут береген, даим гёнгюбюзню алагъан Атабыз Аллаг, ¹⁷сизин ругъландырсын, яхшы болагъан затланы гъар заман этмеге ва айтмага сизге гюч берсин.

«Бизин учун дуа этигиз»

3 ¹Ахырда, къардашлар, Раббизни гъакындагы хабар сизин аргызда йимик яйылсын учун, огъар гъюрмет этилсин учун, бизин учун дуа этигиз. ²Раббиз бизин яман ва къылыксыз адамлардан

къоруп сакъласын деп два этигиз, неге тюгюл Ону гъакъындагъы хабаргъа бары да инсанлар инанмайлар. ³Амма Раббиз аминдир. О сизге ругъ якъдан гюч берер ва иблистен къоруп сакълар. ⁴Сизин айтсакъ, биз буюргъан затланы этип тургъаныгъыз йимик, энни де этип туражыгъызгъа Раббизни алдында инанабыз. ⁵Раббиз сизин юреклеригизге Аллагъны сюююн ва Раббизни сабурлугъун салсын.

«Ишлемеген тишнемес»

⁶Къардашлар, Раббиз Исаны аты булан сизге буюрабыз: бошуна заманын йибереген ва биз сизге гёрсетген ёлда юрюмейген иман къардашлар булан къатнашмагъыз. ⁷Бизин уылгюбюз булан нечик юрюмеге герекни сиз оъзюгюз де билесиз. Сизин яныгъызда турагъанда, биз заманыбызны бош оътгермедик. ⁸Гъеч биревню де гъавайын ашын ашамдыкъ ва биревге де намус салмайкъ деп, гечесин-гюнюн бир этип ишледик, загъмат тёкдюк. ⁹Биз шолай этдик, неге тюгюл биз сизге уылгю гёрсетмеге сюе эдик. Амма сизден толу кюйде кёмек къаравулламагъа гъакъыбыз бар эди. ¹⁰Сизин яныгъыздагъы заман биз сизге: «Ишлемеген тишнемес», – деп буйрукъ этдик чи.

¹¹Биз муну язагъаныбыз: арагъызда бош туруп, ишлемей, гишилени ишлерине баш сугъуп айланагъанларыгъыз барын биз эшитебиз. ¹²Раббиз Иса Месигъни аты булан биз шолай тайпалагъа тийишли кюйде яшамагъа, оъзлеге аш-сувгъа сама зат къазанмагъа башласын деп буюрабыз. ¹³Сиз буса, иман къардашлар, тийишли затны токътавсуз этип туругъуз.

¹⁴Бу кагъызыбызда биз береген насигъатлагъа гёре юрюмейгенге айрыча тергев берип къарагъыз. Шолай адам булан къатнашмагъыз, о оъзюню юрюшюнден оъзю илыгъагъан болсун. ¹⁵Шону булан бирге де ону душман гысап этмегиз, огъар иман къардашыгъызгъа йимик буварыв этигиз.

Ахырынчы ёравлар

¹⁶Парахатлыкъ береген Раббиз оъзю сизге гъар заман, гъар затда парахатлыкъ берсин! Раббиз сизин барыгъыз да булан бирликде болсун!

¹⁷Мен, Павел, оъз къолум булан саламлар язаман. Шу кагъыз менден экенни белгиси гысапда гъар кагъызымда мен шолай этемен.

¹⁸Раббиз Иса Месигъни рагъмусу сизин барыгъыз да булан болсун.

Тимофейге язылган биринчи кагъыз

Павелни Тимофейге язылган биринчи кагъызында (экинчисинде йимик) Исагъа иман салганланы жыйыныны къуллукъчуларыны хасиятлары ва оланы борчлары гъакъда сёйлене. Бу эки де кагъызны язылмакълыгыны себеплери ва оланы муратлары оъзю Павелни сёзлеринден ачыкъ гёрюнюп тура: «... Аллагъны уягълюсюнде, демек гъакъ герти Аллагъны жыйынында, инсанлар оъзлени нечик юрютмеге герегин сен билип къалсын деп, сагъа бу насигъатланы язаман. Жыйын буса – гъакъ гертиликни къюрчюсю ва орта багъанасы» (3:15-16).

Биринчи кагъызын Павел Македониядагъы заманында язган болмагъа герек. Павел къурдашы ва иш ёлдашы Тимофейни, тилеп, арагъа чыкъган ялган уйретивлеге къаршы иш гёрсюн учун, Эфес шагъарда къоя. Павел оъзю де Эфесге бармагъа хыял эте болган, тек шогъар бир-бир агъвалатлар пуршав этип турган. Шо саялы о Тимофейге кагъыз яза, огъар къаныгъывлу кюйде, къатты иманы да булан башлагъан ишин давам этмеге чакъырыв эте.

Эфесде Тимофей жыйын булан байлавлу бир нече масъаланы чечмеге герек болган: бирлери Исагъа иман салганлагъа уйленмекни гери ура болганлар, башгалары ашгъа байлавлу бир-бир гёрсетивлени борч гысаплаганлар. Оъзюю кагъызында Павел Исагъа иман салганланы жыйыныны кёп яшавлукъ масъалаларыны устьюнде токътай. Ону ойлары ва чыгъарган гъасиллери Эфесдеги жыйынны Инжилдеги даимлик гъакъ герти уйретивлеге, демек Иса Месигъе ва О инсанлагъа таклиф этеген къутгъарылыгъа къайтармагъа кёмек этмеге герек болган. Раббиз бары да инсанлар къутгъарылгъанын ва Оъзюю гъакъ гертиликне тюшонгенин сюе. Шо саялы да Исагъа иман салганлар шо гъакъ гертиликни яшыртгъынлыкъда сакълап турмагъа тюшмей, Аллагъны тюрлендиреген рагъмусу гъакъда иманы ачыкъдан шагъатлыкъ этеген кюйде яшамагъа тюше.

Башлангыч саламлар

1 Бу кагъызны мен, Иса Месигъни элчиси болгъан Павел, язаман. Мен Къутгъарывчубуз Аллагъны ва умутубуз болгъан Иса Месигъни буйругъу булан тангландым. ² Иман ёлунда мени герти уланым болгъан Тимофейге салам! Атабыз Аллагъдан ва Раббиз Иса Месигъден сагъа зор яхшылыкъ, рагъму ва паракхатлыкъ болсун!

Ялгъан уйретивлени гъакъында бுவары

³ Мен Македониягъа баргъанда, сагъа Эфесде къалып, ялгъан уйретивлени билдиреген адамланы токътат деп бுவардым. ⁴ Олагъа къайдагъы ёкъ затлагъа ва оьзлени тайпа-тухумуну тамурларын ахтарывгъа тергев бере турмасын деп де айт. Имандан таба яшавгъа Аллагъ чыгъарагъан хыяллагъа шо затланы гъеч бир пайдасы болмай, янгыз эришивлюклер тувдура. ⁵ Таза юрекден гелеген сююв, герти намус ва гъакъ юрекли иман – бу буйрукъну мурады. ⁶ Биревлер, шоланы барын да къююп, маънасыз хабарлар булан машгъул болмагъа башлагъанлар. ⁷ Олар Мусаны Къанунун уйретеген устазлар болмагъа сюелер, оьзлер буса не зат айтагъанын ва къаст этип токъташдырагъан затларын англамайлар.

⁸ Тюз къюйде къолласа, Къанун яхшы зат экенни биз билебиз. ⁹ Биз дагъы да булай затны билебиз: Къанун муъминлер учун чыгъарылмагъан, ону бузагъанлар, биревню де гъакимлигин къабул этмейген, аллагъсызлар, гюнагъ ишлер этегенлер, сыйсызлыкъ этегенлер, сыйлы затланы хорлайгъанлар, оьз атасын яда анасын оьлтюрегенлер, оьлтюрювчюлер, ¹⁰ пасатлыкъ юртегенлер, эргишиге ювукълукъ этеген эргишилер, къул сатагъанлар, ялгъанчылар, ялгъан шагъатлыкъ этегенлер, гъакъ герти уйретивге къаршы чыгъагъан ишлени этегенлер учун чыгъарылгъан. ¹¹ Шо уйретив макътавлу Аллагъны магъа инанылгъан макътавлу хабарыны ичине гийирилген.

Аллагъны рагъмусу саялы шюкюрлюк этив

¹² Магъа къуват береген Раббиз Иса Месигъге шюкюр этемен. Неге тюгюл де, О мени инамлы деп гъисап этип, магъа Оьзюне къуллукъ этме тапшурду. ¹³ Алда мен капирлик этдим, гъызарлап юрюдюм, хагирлер къалдырдым. Амма Аллагъ магъа рагъму этди, неге тюгюл де мен шо затланы англавсузлугъумдан ва иманым ёкълугъумдан эте эдим. ¹⁴ Раббизни зор яхшылыкъ артыкъ къюйде гёрсетилип, магъа Иса Месигъден гелеген иман ва сююв берилди.

¹⁵ «Иса Месигъ бу дюньягъа гюнагълыланы къутгъармакъ учун гелген» деген сёзлер – къабул этмеге лайыкълы болгъан инамлы сёзлер. Шо гюнагълыланы да инг биринчиси менмен. ¹⁶ Менде – гюнагълыланы

инг биринчисинде – Иса Месигъ Оьзюню дазусуз даражадагъы сабурлугъун гёрсетип болсун учун, магъа рагъму этилди. Шолайлыкъда, Исагъа иман салып, даимлик яшав алажакълар учун мен уьлгю болуп токътажакъман. ¹⁷ Даимлик Пачабыз, оьлмежек, гёрюнмейген ва бир болгъан Аллагъгъа гъар даим гъюрмет ва макътавлар болсун! Амин.

¹⁸ Балам Тимофей, сени гъакъынгдан алда сёйленген пайхаммарлыкъ сёзлеге гёре, мен сагъа бу насигъатланы тапшураман. Оланы кёмеклиги булан лайыкълы къюйдеги ябушув юрютюп тур. ¹⁹ Иманында къатты къюйде тур, намусунгнү таза сакъла. Бир-биревлер намусун тас этдилер, оланы иманы да денгизде батылгъан гемедей ёкъ болду. ²⁰ Гъименей ва Искендер шолайлардан. Капирлигин къюйдурмакъ учун, мен оланы иблисге тапшургъанман.

2 ¹⁻² Мен биз паракхат, рагъат, Аллагъ сюеген ёлда юрюп ва Огъар гъюрмет этип яшап болгъаныбызны сюемен. Шо саялы да бары затдан алда сагъа бары да инсанлар, пачалар, бары да гъакимликни башын тутгъанлар учун Аллагъгъа даим дуа этмекни, тилемекни, ялбармакъны, Огъар шюкюрлюк этмекни тилеймен. ³ Шолай дуалар яхшы бола, Къутгъарывчубуз болгъан Аллагъ да оланы ушата. ⁴ О бары да инсанлар къутгъарылгъанны ва гъакъ гертиликни билгенни сюе. ⁵ Аллагъ бирдир, Аллагъ булан инсанланы арачылыкъын юртеген де бирдир. Шо арачы буса Инсан болгъан Иса Месигъдир. ⁶ Бары да инсанланы гюнагъларындан къутгъармакъ учун, О Оьзюн къурбан этди. Шоллукъда, Аллагъны белгилеген заманында Иса Месигъ – Ону дюньягъа бакъгъан якъдагъы сюювню шагъатлыкъы. ⁷ Аллагъ мени Оьзюню хабарчысы, элчиси, ят халкълар учун гъакъ иманны уйретеген устаз этип белгиледи. Мен сизге гертисин сёйлеймен, ялгъан айтмайман. ⁸ Шо-гъар гёре, эришивлюклени де, къазапланывну да къююп, инсанлар таза къолларын оьрге гётерип дуа этгенни сюемен.

*Иманлы эргишилени**ва къатынгишилени гъакъында*

⁹ Къатынгишилер саламат, илиякълы ва эдепли къюйде гийингенни сюемен. Оьзлени олар бурма чачлары, алтынлар, жавгъарлар, багъалы гийимлер булан безендирме герек тюгюл. ¹⁰ Шоланы орнуна Аллагъгъа сужда этемен деп гъисаплайгъан гъар къатынгиши этмеге тюшеген яхшы ишлери булан безендирилсинлер. ¹¹ Къатынгишилер къавгъасыз ва толу табиликде уйренсинлер. ¹² Къатынгишиге эргишилени уйретмекни ва олагъа башчылыкъ этмекни мен гери ураман. Терсине, о иннемей тынглап турма тарыкъ. ¹³ Биринчи болуп яратылгъан Адам, Гъава буса сонг яратылгъан. ¹⁴ Башлап алдатылгъан да Адам тюгюл; ялгъангъа

инангъан ва гюнагъ иш этген къатынгиши. ¹⁵ Буса да иманы, сююво, юрегинде Аллагъ булан ва сав гъакъыллы кюйде яшаса, яшлар табып, къатынгишилер де къутгъарылажакъ.

*Жыйынны ёлбашчысыны
алдына салынагъан талаплар*

3 ¹ Муна инамлы сёзлер: эгер де бирев Исагъа иман салгъанланы жыйыныны ёлбашчысы болмагъа сюе буса, ону хыялы нечакъы да яхшы. ²⁻³ Жыйынны ёлбашчысы болагъан гиши буса сёз табып болмасдай, янгыз бир къатыны булангъы, озюн енгип сакълап, айыкъ пикир этип болагъан, абуру булангъы, къонакъланы къабул этме сюеген адам болма тюше. О озгелени уйретип бажармагъа герек. Ичкичи, къалмагъалчы болма тюшмей, юваш хасиятлы, парахатлыкъны сюеген адам болма тюше. О акъчагъа сутур болма тюшмей. ⁴ О агълюсюне яхшы башчылыкъ этеген, авлетлери озюне гъюрмет этеген ва ону буйрукъларын кютеген адам болмагъа тюше. ⁵ Озюню агълюсюн юрютюп болмайгъан гиши Исагъа иман салгъанланы жыйынына нечик башчылыкъ этер? ⁶ Ёлбашчыны Исагъа янгы иман салгъанлардан сайламагъа тюшмей. Шолай адам октем болуп къалмагъа болар ва шо заман о иблис йимик налатланыр. ⁷ О биябур болмасын ва иблисни тузагъына тюшюп къалмасын учун, жыйын булан байлавлугъу ёкълар да ону яхшы адам гысапда танымагъа тарыкълар.

*Жыйынны кёмекчилерини
алдына салынагъан талаплар*

⁸ Жыйынны кёмекчилери де шолай адамлар болмагъа тарыкълар. Олар абурлу болмагъа тюше, экиюзлю, ичкичи, акъчагъа сутур болма тюшмей. ⁹ Оланы таза намусу болма тарыкъ, олар иманны сырлы гъакъ гертиликлерине берилме де герек. ¹⁰ Бир башлап шо адамланы тергеп къарамагъа тарыкъ, сонг, оланы гъеч бир айыбы табулмаса, олар кёмекчилени къуллугъун кютеме боларлар. ¹¹ Кёмекчи къатынлар да шолай абурлу адамлар болмагъа тарыкълар. Олар айтды-къуйтдуну юрютмейген, озлени енгип сакълап болагъан, бары да затда инамлы болмагъа тарыкълар. ¹² Кёмекчини бир къатыны болма тюше. Яшларына яхшы къарайгъан ва уягълюсюн яхшы юрютюп бажарагъан адам болмагъа тарыкъ. ¹³ Яхшы къуллукъ этгенлер тийишли даражагъа ва Иса Месигъе бакъгъан якъдагъы иманда мекенли токъташгъанлыкъгъа етише.

¹⁴⁻¹⁵ Мени ювукъ арада сени янынга гелмеге умутум бар. Амма мен гечигип къалсам, Аллагъны уягълюсюнде, демек гъакъ герти Аллагъны жыйынында, инсанлар озлени нечик юрютеме герегин сен билип къалсын деп, сагъа бу насигъатланы язаман. Жыйын буса – гъакъ

гертиликни кюрчюсю ва орта багъанасы. ¹⁶ Бизин Аллагъгъа байлавлу инанывларыбызны сыры уллу экенни бирев де инкар этмес:

*О къаркъарада гёрюндю, Аллагъны Ругъу булан тасдыкъ болду,
малайиклер Ону гёрдю,
Ону гъакъында халкълагъа билдирилди, Огъар дюньяда халкълар
иман салдылар, макътавлугъу булан оьрге алынды.*

Озью Тимофейге этилген насигъатлар

4 ¹ Аллагъны Ругъу ахыр заманда кёплер иманындан тайышажагъын, жинлер ойлашып чыгъаргъан затлагъа, оланы ялгъан уйретивлерине инанажагъын ачыкъ кюйде айта. ² Бу жура уйретивлер намусун тас этген экиюзлю макюрчюлерден таба яйылажакъ. ³ Шо макюрчюлер къатын алмакъны гери ура, бир тюрюлю ашланы ашама ярамай деп уйрете. Шо ашланы чы Аллагъ гъакъ гертиликни билегенлер ва огъар инанагъанлар шюкюрлюк булан къабул этсин деп яратгъан. ⁴ Аллагъ яратгъан чакъы бары да зат яхшы, шюкюрлюк булан къабул этилеген бары да зат да гери урулмагъа болмас. ⁵ Неге тюгюл де, Аллагъны каламы ва дуа гъар не затны да къабул этдирер.

⁶ Эгер сен, Тимофей, иман къардашлагъа булай насигъатланы берсенг, иманны сёзлерин ва сен тюшонген шо гъакъ герти уйретивню эмген Исаны яхшы къуллукъчусу болурсан. ⁷ Къайдагъы бош ёмакълагъа, маънасыз къатын хабарлагъа негъакъ заманынгны йиберме. Ругъ якъдан чыныгъа туруп, яшавунгуну Аллагъ сюеген ёлда оьтгер. ⁸ Къаркъарасын чыныкъдырмакъны белгили бир пайдасы да бар, тек о айтардай олай кёп тюгюл. Ругъ якъдан чыныгъыв буса бизге бу яшавда ва даимлик яшавда пайда гелтирер. ⁹ Муна герти, къабул этмеге лайыкълы болгъан сёзлер. ¹⁰ Шону учун, къаныгъывлу кюйде загъмат тёге туруп, къаст этебиз, неге тюгюл де биз гъакъ герти Аллагъгъа аркъа таяйбыз, О буса бары да инсанланы, айрокъда иман салгъанланы, Къутгъарывчусудур.

¹¹ Инсанлагъа шону бувар ва оланы шогъар уйрет. ¹² Сен жагъил деп бирев де сагъа сансымай къарамасын. Сёзде, яшавда, сюювде, иманда ва тазалыкъда Исагъа иман салгъанлагъа уьлгю бол. ¹³ Мен гелгинче, адамлагъа Сыйлы Язывланы охув, насигъат берив ва уйретив булан бюс-бютюнлей машгъул бол. ¹⁴ Сенде бар ругъ савгъатны тергевсюз кюйма. Жыйынны ёлбашчылары, уьстюнге кюллерын да салып, Аллагъны атындан сёйлегенде, сагъа шо ругъ савгъат берилген эди.

¹⁵ Бу затлагъа тергев бакъдыривунгуну давам эт, булар булан къасткъылып машгъул бол. Шо заман бары да адамлар сени уьстюнлюгюнню гёрер. ¹⁶ Оьз-оьзюнге ва оьзюнг уйретеген затлагъа тергев эт. Бу затлагъа юрегингни салып иш гёр. Эгер сен шолай этсенг, оьзюнгню ва сагъа тынглайгъанланы къутгъарырсан.

5¹ Бир заманда да чагы улуу эргишиге бетхатирсиз сөйлеме, атанга ялбарагъан да йимик, огъар да ялбар. Жагыллеге агъанга, ининге йимик, ²улуу къатынлагъа ананга йимик янаш. Къызыяшлагъа къызардашларынга йимик, таза юрек булан янаш.

Тул къатынланы гъакъында

³Гертилей де тарчыкъ гъалгъа тюшген тул къатынланы абурлап гъа-йын эт. ⁴Эгер тул къатынны яшлары яда яшларыны да яшлары бар буса, оз аглюсюню ва ата-анасыны гъайын этмек булан олар озлени иманын гөрсетмеге гереклер. Аллагъ да шотай сюе. ⁵Озюню гъайын этме биревю де ёкъ янгыз къалгъан герти тул къатын буса янгыз Аллагъгъа умут эте, гечеси-гюню булан дуа да эте туруп, Ондан кёмек тилей. ⁶Амма тул къалгъан къатын кепи сюйгенни этип яшай буса, ону оылген деп гысап этип къоймагъа ярай. ⁷Адамлагъа шо насигъатланы бер, сонг олар айыплы болмасын. ⁸Озюню къардашларыны, айрокъда аглюсюню гъайын этмейген гиши имандан чыкъгъандыр ва имансыздан да бетердир.

⁹Тул къалгъан къатынланы санавуна янгыз алтмыш йыл тамамлангъанланы ва янгыз бир керен эрде болгъанланы къош. ¹⁰Шо къатын яхшы ишлери булан белгили, яшларын тарбиялайгъан, къонакъны сююп къабул этеген, хыйлы керенлер Аллагъны халкъына гъалал кюйде къуллукъ этеген, къыйынлыкъгъа тюшгенлеге кёмеклешеген ва озюню гъар тюрлю яхшы ишлер этивге багъышлайгъан болмагъа тюше.

¹¹Жагыл тул къатынланы бу санавгъа къошма, неге десе, оланы Месигъе этеген къуллугъундан эсе, къаркъарасыны напсы гючленгенде дагъы да къайтып эрге бармагъа сюегени артыкъ болур. ¹²Алда берген сөзюню бузгъанда, олар озлер озлени айыпгъа салалар. ¹³Мундан къайры да, олар заманны бош олтгеривге ва уйден-уйге юрювге уйренип къалалар. Олар янгыз заманны бош олтгерип къоймай, дагъы да айтды-къуйтдуну сөйлемеге, озгелени ишлерине баш сукъмагъа башлайлар ва сөйлемеге тюшмейген затланы сөйлейлер. ¹⁴Шо саялы мен жагыл тул къатынлагъа эрге бармакъ, яшлар тапмакъ, уй къуллугъун кютмек ва душманлагъа гъеч бир бугътан сөйлемеге багъана бермей турмакъ яхшыдыр деп маслагъат этемен. ¹⁵Оланы бирлери тюз ёлдан чыгып, иблисни ёлуна тюшюп де битгенлер. ¹⁶Эгер иманлы къатынны къардашларыны арасында тул къалгъан къатынлар бар буса, олагъа кёмек этмекни Исагъа иман салгъанланы жыйыныны устюне салмайлы, олагъа озю шо къатын кёмек этмеге герек. Шо заман жыйын янгыз къалгъан тул къатынланы гъайын этмеге болар.

Жыйынны ёлбашчыларыны гъакъында

¹⁷Исагъа иман салгъанланы жыйынына яхшы ёлбашчылыкъ этеген, айрокъда Аллагъны каламын билдиривде ва уйретивде къаныгъывлукъ гөрсетеген ёлбашчылар эки къабат артыкъ макътавгъа лайыкылы. ¹⁸Сыйлы Язывларда: «Ашлыкъ басагъан озгюзю авзун байлама», «Ишлейген адам озюне тийишли гъакъгъа лайыктылдыр», — деп язылгъан. ¹⁹Ёлбашчылагъа къаршы этилген айыпны, янгыз ону эки яда уьч шагъат гертилесе, къабул эт. ²⁰Гюнагъ иш этегенлеге жыйынны бары да адамларыны алдында ачыкъ кюйде айып эт; къалгъанлагъа да шо дарс болуп къалсын.

²¹Аллагъны, Иса Месигъни ва О танглагъан малайиклени алдында сакъа бары да затда шо насигъатлагъа гөре юрюме бувараман. Гъеч биревню биревден артыкъ гөрме ва гъеч биревге ян тартма. ²²Кимни буса да биревню гюнагъларына ортакъчы болмас учун, биревню де устюне алгъасап къолларынгны салып* къойма. Бары да затда таза болмагъа къаст эт.

²³Янгыз бир сув ичип тургъанынг таман, аз-маз чагъырны да къошла. О ашкъазангъа пайдалы. Шо заман сен олай чакъда-чакъда авруй турмажакъсан.

²⁴Бир-бир адамланы гюнагълары гъали ва къыяматгюн болгъунча ачыкъдан гөрюнюп тура. Биревленики буса гечге таба белгили болажакъ. ²⁵Тап шо кюйде яхшы ишлер де ачыкъдан гөрюнюп тура, ачыкъдан гөрюнмей турагъанлары буса гечге таба белгили болуп къала.

Къулланы гъакъында

6¹Аллагъны аты ва Ону гъакъындагъы уйретив хорланмасын учун, къуллар озлени есилерине гюрмет булан янашмагъа гереклер. ²Есилери Исагъа иман салгъан къуллар да, олар булан иман къардашлар болгъанбыз деп, олагъа гюрметсизлик этмесинлер. Терсине, дагъы да яхшы къуллукъ этмеге борчулар, неге тюгюл олар къуллукъ этегенлер — Исагъа иман салгъан сююмлю адамлар. Адамланы сен шотай уйретмеге ва шогъар чакъырмагъа тарыкъсан.

Ялган уйретивлер ва гъакъ герти байлыкълар

³Башгъа уйретивню билдирип, Аллагъ сюеген ёлну гөрсетеген Раббиз Иса Месигъни гъакъ герти уйретивю булан рази тюгюл,

* 5:22 *Къолларын салмакъ* — Исагъа иман салгъанланы жыйынында юрюлеген адат. Шо адатгъа гөре, жыйында лайыкылы болгъан адамгъа хас дин къуллукъ юрютмеклик тапшурулагъанда, шо жыйынны ёлбашчылары ону устюне къолларын сала.

⁴⁻⁵ хохабазлыкъ этеген адам буса – бир затны да англамайгъан адам. Шо даим эрише турмагъа, асувсуз хабарланы сёйлеп юрюмеге сюеген бузукъ гъасиретлиги булангъы бир адам. Булар бары да ругъдан бузулгъан, гъакъ гертилик не экенни билмейген инсанланы арасында гюнчюлюк, эришивлюклер, ачувлу сёйлевлер, къайдагъы яман шекликлер, даимлик тюртюшювлер тувдура. Шолай адам Аллагъ сюеген ёлда юрюмеклик бай болувгъа элтеген ёл деп ойлаша.

⁶ Аллагъ сюеген ёлда юрюмеклик булан рази болуп къалмакълыкъ буса – инсан учун бир уллу байлыкъ. ⁷ Биз бу дюньягъа оъзюбюз булан бир зат да алып гелмегенбиз, бу дюнъядан да оъзюбюз булан бир зат да алып гетмеге болмасбыз. ⁸ Гиймеге опурагъыбыз ва ашамагъа ашыбыз бар буса, рази болуп къаларбыз. ⁹ Бай болмагъа къаст этегенлер сынагъа ва тузакъгъа тюшер, маънасыз ва зараллы гъаваслыкълагъа берилип къалар. Шо гъаваслыкълар инсанланы языкълыкъгъа ва оълумге гелтирер. ¹⁰ Неге тююл де, акъчагъа гъасиретлик – къайсы яманлыкъланы да тамуру. Бир тайпалар оъзлени шогъар бакъгъан якъдагъы къастында имандан тайышды ва оъзлер оъзлеге къагърулу къайгъы гелтирди.

Павелни Тимофейге берген ахырынчы насигъатлары

¹¹ Сен, Тимофей, Аллагъны къулусан, шо саялы булай затлардан къачмагъа тарыкъсан. Муъминликге, Аллагъ сюеген ёлгъа, имангъа, сюювге, сабурлукъгъа, адамлар булангъы аралыкъда йымышакълыкъгъа етишмеге къаст эт. ¹² Даимлик яшавгъа етишмеге, иманны ёлунда тийишли кюйде юрюмеге къаст эт. Кёп шагъатлар бар ерде сен Исагъа мюкюр болгъан заманда, сен бу яшавгъа чакъырылгъан эдинг. ¹³ Гъар затгъа яшав береген Аллагъны алдында ва Понтий Пилат бар ерде гъеч бир тартынывсуз шагъатлыкъ этген Иса Месигъни алдында мен сагъа ташдырып айтаман: ¹⁴ Раббибиз Иса Месигъ къайтып гележек гюнге ерли сагъа берилген бары да буйрукъланы инамлы кюйде ва гъеч багъанасыз кют. ¹⁵ Макътавлу, биргине-бир Гъаким, пачаланы да Пачасы, раббилени де Раббиси болгъан Аллагъ шо гюнню алданокъ белгиледи. ¹⁶ Оълмесликге янгыз О ес болгъан. Бирев де Ону гёрмеген ва гёрмеге де болмай. О бирев де ювукълашып болмайгъан нюрде яшап тура. Гъюрмет ва къудрат гъар даим де Онуки болсун! Амин.

¹⁷ Бу дюньядагъы байлагъа бувар: оъктем болмасынлар ва инамлы тююл байлыгъына аркъа таямай, леззет алмакъ учун бизин бары да тарыкъ затлар булан аявсуздан таъмин этеген Аллагъгъа аркъа таясынлар. ¹⁸ Оланы яхшылыкълар этмеге, яхшы ишлери булан бай болмагъа, чомарт болмагъа ва малындан пай чыгъарма гъазир болмагъа уыйрет. ¹⁹ Шоллукъда, герти яшав алмакъ учун, олар гележегине кюрчю болажакъ хазналар топласынлар.

²⁰ Тимофей, бары да сагъа инанылып берилген затны сакълап тур. Аллагъсыз бош лакъырлардан ва инсанлар янгылыш болуп «илму» деп айтагъан затгъа байлавлу эришивлюклерден баш къачыр. ²¹ Шо «илмугъа» ес болгъанбыз деп айта туруп, бир тайпалар энни иманны ёлундан тайышды.

Аллагъны рагъмусу сизин булан болсун.

Тимофейге язылган экинчи кагъыз

Бу кагъыз Павелни язганларындан ахырынчысы болмагъа ярай. Ону элчи Румда язган болмагъа герек. Кагъызында о къайтып озюню инамлы иш ёлдашы Тимофейни атын тутуп сёйлей. Бу кагъызда Павелни инг де терен гислери бериле. Иманы саялы гызарланагъан Павел, туснакъда да олтуруп, дувангъа ва оylum гыкму-гъа гъазирлик гёрюп тура. Тап шо вакътисинде о бютюн омырюнюню узагъында озюнюю якълав болуп тургъан ва озюне кёмек этип тургъан Аллагъгъа макътав эте.

Павелни оylum кьоркьутмай, о озюн Месигъ де булан бирче даимлик яшав кьаравуллагъанына кьатты кюйде инана. Тек элчи Исагъа иман салгъанланы жыйынларыны желегеги булан байлавлу гъай этивден де парахат тююл, неге тююл де олар да озюню усьтоне тюшген гери урувланы, гызарлавланы гёрмеге тюшегегин биле. Павел кёп адамлар гъакъ гертиликге арт берегегин, озлени усьтонедеги Аллагъны гъакимлигине мюкюр болмагъа суймежеклигин алданокъ айтып бере. Шо саялы да Павел Тимофейге, ону булан бирче Исагъа иман салгъанланы барысына да, Месигъ гьар-бир гъакимиятдан ва гъакимликден оьрде токътагъан Пачабыз экенни де эсде сакълап, болажакъ гызарлавлангъа да, кьоркьутулавлангъа да кьарамайлы, инамлы кюйде токътап турмагъа чакъырыв эте: «Иса Месигъ оylumню ёкъ этди ва Сююнч Хабар булан яшавну ва оylumсюзлюкню ёлун ачды» (1:10).

Башлангъы саламлар

1 ¹ Бу кагъызны мен, Аллагъны буйругъу булан Иса Месигъни элчиси болгъан Павел, язаман. Исагъа иман салмакъ булан Аллагъ ваьда этген даимлик яшавну билдирмеге йиберилгенмен мен. ² Мени сююмлю уланым Тимофейге Атабыз Аллагъдан ва Раббиз Иса Месигъден гелеген зор яхшылыкъ, рагъму ва парахатлыкъ болсун!

Павел Тимофей учун Аллагъгъа шюкюрлюк эте

³ Гечеси-гюню булан сени учун дуа эте туруп, ата-бабаларым этгенде йимик, таза намусум булан мен Аллагъгъа кьуллукъ ва Огъар шюкюр этемен. ⁴ Мен сени гёзьяшларынгны эсге алагъан заманда, сени гёрмеге бек сюемен: шо гёрюшюв мени оьтесиз кьувандыражакъ эди. ⁵ Сени гъакъ юрекден имангъа берилгенингни эсге аламан: уллу ананг Лоида ва ананг Еника шолай иманлы эдилер; олардагъы иман сенде де баргъа инанаман. ⁶ Усьтунге кьолларымны салгъан заманда, сагъа берилген Аллагъны савгъатыны отун озюннде сёнмей сакъламакъны кьастын эт. ⁷ Аллагъ бизге кьоркьувну Ругъун бермеди, кьудратны, сюювню ва озюбюзню елеп болувну Ругъун берди.

⁸ Шогъар гёре Раббизни гъакъында сёйлемеге ва Ону учун туснакъгъа тюшген менден илыкъма. Сююнч Хабарны билдирегеним саялы мен чегеген азапланы ортакъчысы бол ва Аллагъны кьудратына аркъа тая. ⁹ Аллагъ бизин этген ишлерибизге гёре тююл, Озь мурадына ва зор яхшылыкъына гёре кьутгъарып, юреклерибизде Озью булан яшамагъа чакъырды. Шо зор яхшылыкъ дюнья яратылгъанчадан алда да Иса Месигъден бизге берилди. ¹⁰ Амма Кьутгъарывчубуз Иса Месигъни гелмеклиги булан бизге шо зор яхшылыкъ белгили болду. Иса Месигъ оylumню ёкъ этди ва Сююнч Хабар булан яшавну ва оylumсюзлюкню ёлун ачды. ¹¹ Мени де Аллагъ шо сююнчню хабарчысы, элчиси ва устазы этип белгиледи. ¹² Шо себепден мен гъали азап чегемен. Амма мен шондан илыкъмайман, неге тююл мен озюм кимге иман салагъанымны билемен ва магъа аманат этилген затны О къайтып жележек гюнге ерли сакълажагъыма инанаман.

¹³ Менден эшитген бу гъакъ герти уьйретивню озюннге уьлгю этип алып кьой ва Иса Месигъ булан бирликде иман ва сююв булан яшап къал. ¹⁴ Ичибизде яшайгъан Аллагъны Ругъу булан сагъа аманат этилген яхшы затланы кьоруп сакъла.

¹⁵ Асиядагъыланы бары да, Фигелни ва Гьермогенни де кьошуп, магъа арт бергенни сен билесен. ¹⁶ Онесифорну уьюндегилерине Раббиз Озьюню рагъмусун гёрсетсин дагъы. Неге тююл де, о кёп керенлер мени юрегиме рагъатлыкъ салды ва мени бугъавланып сакъланагъанымдан илыкъмады. ¹⁷ Румгъа гелген заманда, бек кьаст этип излеп, о мени тапды. ¹⁸ Месигъ къайтып гелген гюнюнде Онесифоргъа Раббиз рагъмусун гёрсетсин дагъы. Эфеседе о магъа нечик кёмек этгенни сен яхшы билесен.

Сююнч Хабар учун азап чегив

2 ¹ Балам, Иса Месигъ береген зор яхшылыкъ булан гюч ал. ² Кёп шагъатлар бар ерде менден эшитгенлерингни башгъаланы уьйретип бажаражакъ инамлы адамлагъа тапшуруп кьой.

³Иса Месигъни яхшы асгерчиси гысапда азап чекмеге гъазир болуп тур. ⁴Асгерлик къуллугъун кютеген гъеч бирев де оъзюн яшав маъсала-лар булан байлавлу этмес; ону учун аслу зат оъзюню гъакимини разилигин алмакъдыр. ⁵Ярышны къайдаларын бузагъан кочап да гъеч савгъат алмас. ⁶Авлакъда ишлейген сабанчы да жыйылгъан тюшюмден оъзюню пайын биринчи болуп алмагъа герек. ⁷Мен айтагъан затланы гъакында ойлашып къара. Оланы барын да англамагъа сагъа Раббиз къемек этер.

⁸Давутну наслусундан болуп, оълумден тирилген Иса Месигъни эсингде сакълап къой. Мен билдиреген Сююнч Хабарда шо гъакъда айтыла. ⁹Шо Сююнч Хабар саялы, бир жинаятчы йимик, мен бугъавланып азап чегемен. Амма Аллагъны каламын бугъавламагъа бажарылмас! ¹⁰Шо саялы, Аллагъ сайлагъанлар учун Иса Месигъ береген къутгъарылывну ва даимлик макътавлукъну олар да алып болсун учун, мен бары да затгъа чыдап тураман. ¹¹Муна инанмагъа тюшеген сёзлер:

Эгер биз Ону булан бирче оьлдюк буса, Ону булан бирче де яшарбыз.

¹² Гъали бизге чыдамагъа тюше буса, Ону булан бирче гъакимлик этербиз.

Биз Ону инкар этсек, О да бизин инкар этер.

¹³ Гъатта биз Огъар амин болмасакъ да, О бизге амин болар, неге тюгюл де О Оъзюн инкар этип болмас.

Аллагъны лайыкълы къуллукъчусу

¹⁴Бу затланы Аллагъ сайлагъанланы барыны да эсине сал. Эришивлюклер болмасын деп, иман къардашларыбызгъа Аллагъны аты булан бுவар. Булай эришивлюклер гъеч бир пайда гелтирмес, тынглайгъанлагъа янгыз зарал гелтирер. ¹⁵Оъзюнгню Аллагъгъа лайыкълы гысапда гёрсетмеге къаст эт. Илыкъмагъа себеби болмайгъан ва гъакъ герти сёзюню тюзлюгюне уйретеген бир къуллукъчу йимик гъаракат эт. ¹⁶Аллагъсыз бош лакъырлардан ари тур, неге тюгюл шону булан машгъул болагъанлар Аллагъдан баргъан сайын арекеге чыгъалар. ¹⁷Шолай адамланы сёзю югъагъан аврув йимик яйыла. Оланы арасында гъали Гъимейней де, Филет де бар. ¹⁸Олар гъакъ герти ёлдан чыкъгъанлар ва гъатта оьлюлени тирилеген заманы етишип де битген деп де айталар. Шолайлыкъда, кёп адамланы имандан тайышдырмагъа къарайлар. ¹⁹Амма Аллагъны къатты кюрчюсю чайкъалмас. Онда: «Раббиз оъзюнюкилени таный» ва «Раббиз атын тутгъан гъар ким яманлыкъдан арекеде турсун», — деп оюлуп язылгъан.

²⁰Гъар-бир уллу ожакъда янгыз гюмюшден ва алтындан тюгюл, агъачдан ва балчыкъдан этилген савут-саба да болагъанны сен билесендир. Оланы бирлери гъюрметли гюнлер къоллана, бирлери буса гъар гюн

къоллана. ²¹Тап шо кюйде наслыкъдан тазалангъан инсан, гъар-бир яхшы иште эсине пайдалы ва таза болуп, гъюрметли гюн учунгъу савут-саба йимик къолланма болур. ²²Жагъилликни напсларындан къач. Таза юрекден Раббиз атын тутгъанлар булан бирликде муъминликге, имангъа, сюювге ва парахатлыкъгъа элтеген ёлда юрюмеге къаст эт.

²³Гъеч бир маънасыз ва агъмакъ тартышывлагъа къошулма, неге тюгюл шолар янгыз эришивлюклер тувдурагъанны сен билесен. ²⁴Раббиз атын къуллукъчусу эришмеге тюшмей. О бары да халкъгъа яхшы янашмагъа, бажарывлу кюйде уйретип билмеге ва чыдамлы болмагъа, ²⁵оъзюне къаршы чыгъагъанны сабур кюйде тюзлемеге герек. Балики, Аллагъ олагъа товба этдирер ва олар да гъакъ гертилики билер. ²⁶Шо заман олар эс табарлар, оъзюню айтгъанын этдирип, есир этген иблисни тузагъындан къутулмагъа болурлар.

Ахыр заманны гъакында

З¹Билип къой: ахыр заман бек къыйын болажакъ. ²Инсанлар оьзлени сюеген, даим къазанчны, даим оьзлени гъайын этеген, макътанчыкъ, хохабаз, гъонкъа, ата-анасына тынглавсуз, яхшылыкъны хадирин билмейген, сыйсызлыкъ этеген болажакълар. ³Олар сюювсюз, юрек тутагъан, яла ябывчу, оьзлени енгип сакълап болмайгъан, вагъши, рагъмуну душманлары, ⁴хыянатчы, гъайсыз, артыкъ оьктем болажакълар. Олар Аллагъдан эсе кеп чегивню артыкъ сюежеклер. ⁵Олар тышдан дин юрютеген болуп гёрюнюп, ичинден ону гючюн инкар этежеклер. Бу жура адамлардан арекеде тур.

⁶Оланы бирлери уйлеге гирип, оьзлени гъар тюрлю гъасиретликлер елеген, гюнагъдан толгъан, сай гъакъыллы къатынгишилени елемеге сюелер. ⁷Шо къатынгишилер даим не зат буса да бир затны уйренмеге къарайлар, тек гъакъ гертилики англайгъан даражагъа етишмеге чи болмайлар. ⁸Яннес ва Ямбрес нечик Мусагъа къаршы чыгып турду буса, бу гъакъылдан тайышгъан, ялгъан иманы булангъы адамлар да шолай гъакъ гертиликге къаршы чыгъалар. ⁹Амма оланы ишлери тюзелмес. Мусагъа къаршы тургъан адамлагъа болгъанда йимик, бютюн халкъны алдында буланы да авлиялыгъы ачыкъгъа чыгъажакъ.

Оъзю Тимофейге этилген насигъатлар

¹⁰Мен уйретеген затланы барын да, мен нечик яшайгъанны, мени мурадларымны, иманымны, сабурлугъумну, сюювюмню, чыдамлыгъымны, ¹¹Антиокияда, Иконийде ва Листрада мени артымдан тюшген гъызарлавланы ва мен тарыгъан къыйынлыкъланы сен билесен. Бир гъызарлавланы тюшген эдим дагъы! Амма Аллагъ оланы барындан да мени къутгъарды. ¹²Иса Месигъге иман салып, Аллагъны ёлуна къыйышывлу

кюйде яшамагъа сюегенлер бары да гызарланар. ¹³Амма яманлыкъ этегенлер ва ялгъанчылар, дагъы да яман болуп, оьзлер алданажакълар ва оьзгелени алдатажакълар.

¹⁴Сен буса уйренген ва инангъан затларынга амин болгъан кююнгде къал, неге тююл сени ким уйретгенни оьзюнг билесен чи. ¹⁵Сыйлы Язывланы сен яш чагъынгдан берли билесен. Олар сагъа Иса Месигъе салгъан имандан таба къутгъарылыгъа элтеген англавну бермеге бола. ¹⁶Аллагъ ругъландыргъангъа гёре, Сыйлы Язывланы барысы да уйретив, юзюн ачыв, хаталаны тюзлев, гъалал яшама насигъат берив учун пайдаладыр. ¹⁷Шолайлыкъда, Аллагъны къулу бажарывлу болур ва гъар-бир яхшы иш учун гъазир болур.

4 ¹Аллагъны, савлагъа ва оьлюлеге дуван этежек Иса Месигъни алдында Ону геливию ва гъакимлигини токъташдырылыву булан сагъа буюраман: ²сагъа онгайлыда да ва онгайлы тююлде де Аллагъны каламын билдирме гъазир кюйде тур! Уйретегенде, бир заманда да чыдамлыгъынгны тас этмейли, адамланы хаталарын гёрсет, юзлерин ач, ругъландыр. ³Бир заман гележек чи, инсанлар гъакъ герти уйретивге тынгламагъа да суюмежеклер. Оьзлер чыдамсыз кюйде эшитме сюеген затлагъа гъасирет кюйде тынгламакъ учун, олар гъар тюрлю устазланы чакъыражакълар. ⁴Гъакъ гертиликни орнуна олар къайдагъы бош ёмакълагъа тынглажакълар. ⁵Амма сен гъар заман айыкъ тур, бары да къыйынлыкъланы башынгдан гечир, Сююнч Хабарны билдиривчюсюню ишин ерине етдир, Аллагъгъа этеген къуллугъунгн камил кюйде кют.

⁶Мени яшавум къурбан салынагъан ердеги къурбан йимик, магъа да аз заман тююл къалмагъан. ⁷Мен къоччакъ кюйде ябушдум, оьз ёлумну оьтдюм ва даим де Аллагъгъа гъалал къуллукъ этдим. ⁸Гъали буса мени учун уьстюнлюкню тажы гъазир, неге тююл мен Аллагъны разилигин къазанып яшадым. Адилли дуванчы болгъан Раббиз Оьзю белгилеген гюн шону магъа, янгыз магъа да тююл, Ону гелмеклигин суюп гёзлейгенлеге барына да бережек.

⁹Мени яныма тез гелмеге къаст эт. ¹⁰Бу дюньяны кёп сюегени саялы, Демас, мени къююп, Салоникге гетип къалды чы. Крискент Галатиягъа, Тит буса Далматиягъа гетдилер. ¹¹Мени янымда янгыз Лукъа къалды. Гелегенде, оьзюнг булан Маркны да алып гелерсен. Этеген къуллугъумда магъа о кёп кёмек эте. ¹²Тигъикни Эфесге йибердим. ¹³Мени яныма гелегенде, Троядада Карпны янында унутуп къойгъан уьст опурагъымны ва китапланы, айрокъда къольязывланы гелтирерсен.

¹⁴Темирчи Искендер магъа кёп зарал этди. Раббиз огъар этген ишлерине гёре тийишлисин бережек. ¹⁵Сен де ондан сакъ бол, неге тююл бизин сёзлерибизге о бек къаныгъывлу кюйде къаршы чыгъа эди.

¹⁶Биринчи керен магъа оьзюмню якъламагъа тюшгенде, гъеч бирев де мени янымны тутмады, барысы да магъа арт берди. Шо олагъа гюнагъ саналмай къалсын дагъы! ¹⁷Амма мен Сююнч Хабарны толу кюйде билдирсин деп, ону бары да ят халкълар эшитип болсун деп, Раббиз янымда да болуп, магъа гюч берди. Мен де шо арсланкъапланны авзуна тюшмей, къутулмагъа болдум. ¹⁸Раббиз энниден сонг да мени яманлыкъдан къутгъаражакъ ва Оьзюню кёклердеги пачалыгъында сыйындыражакъ. Огъар гъар даим де макътавлар болсун! Амин.

Ахыргъы саламлар

¹⁹Прискилагъа, Акилагъа ва Онесифорну агълюсюне де саламлар айтарсан. ²⁰Эраст Коринфде къалды. Трофимни буса авруйгъаны саялы мен Милетде къойдум. ²¹Мунда къыш болгъунча гелмеге къара. Эвбул, Пуд, Лин, Клавдий ва бары да иман къардашларыбыз сагъа саламлар йиберелер.

²²Раббиз сени ругъунг булан бирче болсун! Аллагъны рагъмусу сизин булан болсун.

Титге язылган кагъыз

Кёбюсю дин алимлери токъташдырагъан кюйде, Павел бу кагъзын Румда, оъзю гечингенче бир аз алдынлар язгъан. Кагъзын Павел Критдеги иш ёлдашы Титге язгъан. Ону бу атавда элчи оъзюню ахырынчы сапарларыны бирисинде кююп гетген болгъан. Тит Исагъа иман салгъанланы мунда кюрулгъан жыйынларыны гъайын этмеге герек болгъан. Бу енгил иш болмагъан. Критлилени хасиятларын, юрюшлерин билеген Павел олагъа ачыкъдан къаршылык билдирген. Иса Месигъни гъакъындагъы Сююнч Хабар онда чалтыкъда кынгырлашып гетгени ва огъар байлавлу ялгъан англатывлар берилгени элчиге белгили болгъан. Жыйындарда пакарсызлык гъукму сюрген. Бир-бир имансызлар Аллагъны халкъыны арасында кбалмагъал гётермек учун, не имканлыкдан да пайдалангъан. Бу затлар Павелни Титге кагъыз язмагъа ва огъар Критде жыйынлар кюрув булан байлавлу мекенли ёл гёрсетивлер бермеге борчлу этген. Шо бир вакътини ичинде Павел Титге ялгъан устазланы юзюн ачывда тарыкълы болагъан къаттылыкны гёрсетмекни де таклиф эте. Кагъызда Аллагъны рагъмусуну кютгъарывчу кудраты гъакъда айрыча эсгериле.

Башлангъы саламлар

1 ¹Аллагъны кюлулукъчусу ва Иса Месигъни элчиси болгъан мен Павелден саламлар! Аллагъ мени Оъзю сайлагъанланы имангъа ва гъакъ гертиликке гелтирмек учун йиберген. Шо гъакъ гертилик буса Аллагъ сюеген ёлда юрюмек булан байлавлу ва ²Ону сайлагъанларына даимлик яшавгъа умут бере. Даимлик яшавну буса бир де ялгъаны болмайгъан Аллагъ бизге дюнья яралгъанчадан берли де ваъда этди. ³Белгилеген заманы етишгенде, О Оъзю Хабарын ачыкъ этди. Шо Хабарны билдирмек Кютгъарывчубуз Аллагъны буйругъу булан магъа тапшурулду. ⁴Мени булан бир иманда болгъан уланым Титге Атабыз Аллагъдан ва Кютгъарывчубуз Иса Месигъден рагъму ва паракатлыкъ болсун!

Титни Критде кюлулукъ этивю

⁵Башлангъан ишлерибизни ахырына етишдирсин ва мен сагъа буюргъан кюйде, бары да шагъарларда Исагъа иман салгъанланы жыйынлары учун ёлбашчылары белгилесин деп, сени Критде кюйгъан эдим. ⁶Ёлбашчы этилип сайланажакъ гиши айыпсыз болма тарыкъ. Ону бир къатыны, иманлы, пасат юрюмейген, тынглавлу авлетлери болма тарыкъ. ⁷Оъзюне Аллагъны кюлулугъу тапшурулгъан ёлбашчы ишинде сёз табып болмасдай болма тарыкъ. О оъктем, къарсалавлу, ичкичи, кбалмагъалчы, байлыкъгъа гъасирет гиши болма тюшмей. ⁸О кюнакъланы кябул этме сюеген, рагъмуну сюеген, айыкъ пикир этеген, адилли, Аллагъгъа берилген, оъзюн енгип сакълап болагъан гиши болма тюше. ⁹О бизин уйретивюбюзге кыйышывлу гъакъ герти хабаргъа амин болма тюше. Шолукъда, о башгъалагъа да гъакъыллы дарслар бермеге ва гъакъ гертиликке къаршы чыгъагъанланы инкар этмеге болар.

¹⁰Биревню де гъакимлигин кябул этмейген кёп адамлар бар. Олар бош хабарлар булан машгъул болалар ва оъзгелени алдатып юрюйлер. Сюннет этилмекни талап этегенлени арасында шолайлар айрокъда кёп. ¹¹Оланы авзун токътатмагъа герек, неге тююл олар илыкъ кюйде къазанмакъ учун, савлай агъюлени терс ёлгъа салалар, оланы уйретме тюшмейген затлагъа уйретелер. ¹²Критлилени бири — оланы арасында пайхаммар деп гъисапланагъаны — гъатта: «Критлилер — барысы да ялгъанчылар, гъонкъалар, эринчек гъампалар», — деп де айтгъан. ¹³⁻¹⁴Шо тюз де тюз. Шогъар гёре, олар гъакъ герти иманны ёлуна тюшсун деп, ягъудилер ойлашып чыгъаргъан бош хабарлагъа ва гъакъ гертиликке арт бергенлени гёрсетивлерине тергев бермесин деп, сен олагъа къатты кюйде бувар.

¹⁵Юреги тазалар учун бары да зат таза, амма имансызлар ва бузулгъанлар учун бир де таза зат ёкъ, неге тююл оланы гъакъылы ва намусу бузукъ. ¹⁶Олар Аллагъны таныйбыз деп кычыралар, амма оъзлени ишлери булан олар Ону инкар этелер. Олар жиргенч, айтгъангъа тынгламайгъан ва гъеч бир яхшы ишге ярахсыз гишилер.

Гъакъ герти уйретивню ёлу

2 ¹Тит, сени айтсакъ, сен гъар заманда да гъакъ герти уйретивге кыйышывлу гелеген кюйде уйрет. ²Эсли эргишилени оъзлени енгип сакълап, тийишли кюйде тутуп болагъан, айыкъ пикир этеген, иманда, сюювде ва сабурулукъда къатты турагъан болма уйрет. ³⁻⁵Шолай да эсли къатынгишиллеге юреклеринде Аллагъ булан турсун, айтды-кюйтду юрютмесин ва ичкичи болмасын деп насигъат бер. Олар оъзгелени тийишли яшав къайдалагъа уйретсинлер. Жагъил къатынлагъа эрлерин ва яшларын сюеген, айыкъ пикир этеген, оъзлени сав тутуп билеген,

уй кьуллукьлу, рагьмулу, эрлерине тынглавлу болсун деп насигьат берсин. Шоллукьда, Аллагьны каламы хорланмас.

⁶ Жагьил уланланы да айыкъ пикир этеген болмагьа борчлу эт. ⁷⁻⁸ Бары да ишлерингде яхшы амалларынг булан оьзюнг уьлгю гьрсет. Сени уйретивюнг гьакь юрекден ва мекенли болсун, сьйлевлеринг сав ва сьз табып болмасдай болсун. Шоллукьда, душманларынг бизин гьакьыбызда гьеч бир яман зат айтып болмасдай ва оьзлер де илыгьардай гьалгьа тюшер.

⁹ Кьулланы бары да затда оьзлени есилерине тынглавлу болмагьа уйрет. Олар есилерине яравлу болсунлар ва кьарыв кьайтармасынлар. ¹⁰ Есилерини затын урламасынлар, оьзлени инанмагьа ярайгьан адамлар йимик гьрсетсинлер. Бизин Кьутгьарывчубуз Аллагь уйретеген затлар нечик яхшы затлар экенни барысы да гьрсюн учун, олар оьзлени шолай юрютсюнлер.

¹¹ Аллагьны бары да инсанлагьа кьутгьарыв гелтиреген зор яхшылыгы гьрсетилди. ¹²⁻¹³ Биз оьзюне умут этеген насипли гюнню — уллу Аллагьыбыз ва Кьутгьарывчубуз Иса Месигь кьайтып гележек гюнню — гьзлейгенде, бу зор яхшылыкь бизин аллагьсызлыкьдан ва дюньяны напсларындан ареке турмагьа, айыкъ пикир этип болагьан, адилли ва Аллагь сюеген кюйде яшамагьа уйрете. ¹⁴ Бизин гьар тюрюлю яманлыкьлардан кьутгьармакь ва тазаламакь учун, биз яхшылыкь этмеге гьасирет Оьзюню халкьы болсун учун, Иса Оьзюн кьурбан этди. ¹⁵ Муна шугьар уйрет. Сени бары да гьакимлигингни кьоллап, иман кьардашланы ругьландыр, олагьа бувар. Бирев де сагьа сансымай кьарамасын.

Гьалал яшавну гьакьында

3 ¹ Иман кьардашланы эсине бу затланы сала тур: олар башчылагьа ва гьакимлеге таби болмагьа, олагьа тынглавлу болмагьа, гьар-бир яхшы ишни кютмек учун гьар заман гьазир болуп турмагьа гьреклер.

² Олар бир-бирине яман сьйлемесинлер, эришмесинлер, бары да адамлагьа саламат ва юваш янашсынлар.

³ Бир заманларда биз де авлия, тынглавсуз болдукь, алданып турдукь, гьар тюрюлю напсланы, кеп чегивлени кьуллары болуп турдукь. Бизин яшавубуз оьчлюкден ва гюнчюлюкден толгьан эди. Башгьаланы биз де гьрюп ярамай эдик, башгьалар бизин де гьрюп ярамай эди. ⁴ Амма Кьутгьарывчубуз болгьан Аллагь инсанлагьа бакьгьан якьдагьы рагьмусун ва сюювюн ачыкь кюйде гьрсетди. ⁵ Бизин О этген яхшы ишлерибиз учун тюгюл, Оьзюню рагьмусу булан кьутгьарды. Аллагь Оьзюню Ругьуну кьудраты булан бизин тазалады. О бизин ругь якьдан янгьдан тувдурду, бизге янгы яшав берди. ⁶ Кьутгьарывчубуз Иса Месигьден таба бизин устьюбюзге шо Ругьну асламдан тьгюп кьойду.

⁷ Аллагь Оьзюню зор яхшылыгы булан бизин кьабул этди, биз оьзюбюз умут этеген даимлик яшавну варислери болдукь. ⁸ Булар инамлы сьзлердир.

Аллагьгьа иман салгьанлар яхшы ишлер булан машгьул болсун учун, сен бу сьзлени ташдырып айтгьанынгни сюемен. Бу олагьа да, башгьалагьа да пайдалы. ⁹ Авлия тартышывлардан, тайпа-тухумланы тамурларыны гьакьындагьы хабарлардан ва Мусаны Кьанунуну гьакьындагьы эришивлерден, тартышывлардан арек бол. Олар гьеч пайда гелтирмес ва бирдокьда тарыкь да тюгюл. ¹⁰ Бир керен, эки керен буваргьан сонг да ярплашдырыв гелтирме кьарайгьан гишиге дагьы заманынгни зая этме. ¹¹ Шолай адам тюз ёлун тас этген ва шолайлыкьда, гюнагь иш этип, оьз-оьзюн айыплайгьан адамдыр.

Ахьыргьы насигьатлар

¹² Янынга мен Артемни яда Тигьикни йибергендокь, сен Никополгьа мени яныма тез гелерсен. Кьышны мен онда оьтгермеге токьташгьанман. ¹³ Дувандагьы якьлавчу Зенас ва Аполлос сапарын узатып болсун учун, бары да гюнчюнгню кьолла. Оланы бары да тарыкь-геречи болагьан кюйню эт. ¹⁴ Оьзлени яшаву пайдасыз оьтмесин учун, бизинкилер, гьар гюнлюк тарыкь-герекни гьакьында ойлаша туруп, яхшы ишлер этмеге уйренмеге тарыкь.

¹⁵ Гьали мени янымдагьылар барысы да сагьа салам йиберелер. Бизин сюеген иман кьардашлагьа салам айт. Аллагьны рагьмусу сизин барыгьыз да булан болсун!

Филимонгъа язылгъан кагъыз

Павелни бу кагъызы Румда язылгъан. Филимон Исагъа иман салгъанланы Колосдагъы жыйыныны ортакъчысы болгъан. Филимонну Онесим деген бир къулу, есин де ташлап, Румгъа къачгъан болгъан. Шо шагъарда болгъан бир агъвалат ону яшавун бюс-бю-тюнлей алышдырып къоя: о элчи Павел булан ёлугъа. Павелден Онесим оъзюню Къутгъарывчусу болгъан Исаны гъакъында эшите ва Огъар иман сала. Къачгъаны саялы оъзюн къатты койде такъ-сырламагъа болажагъына да къарамайлы, шо агъвалат Онесимни есине къайтмаса ярамай деген гъасилге гелтире. Павел оъзюню кагъызын Филимонгъа къулуна бакъгъан якъда рагъмулу болсун ва языкъсынсын деп яза, неге тюгюл де Филимон йимик о да Исагъа иман салгъан. Павел къулчулукъгъа туврадан къаршы чыкъмаса да, о Онесимни де, Филимонну да арасында энни янгы аралыкълар бегигенни ачыкъ койде айтып бере: «Сонг сени булан даимге къалмакъ учун, балики, о сенден заманлыкъгъа айрылгъан болгъандыр. Гъали буса о сени янгыз къулунг болуп къалмай, сююмлю къардашынг да дюр. О мени учун да бек аявлу. Къул гъисапда ва Раббизге иман салгъан къардаш гъисапда о сени учун да дагъы да аявлу болажагъына мен инанаман» (1:15-16).

1 ¹Иса Месигъе къуллукъ этегеним саялы туснакъдагъы мен Павелден ва иман къардашыбыз Тимофейден иман ёлундагъы сююмлю иш ёлдашыбыз Филимонгъа, ²Исагъа иман салгъанланы сени уюнгде жыйылагъанларына, иман къызардашыбыз Афиягъа ва иман ёлундагъы иш ёлдашыбыз Архипге салам!

³Атабыз Аллагъдан ва Раббиз Иса Месигъден сизге рагъму ва пархатлыкъ болсун.

⁴Сююмлю Филимон, мен дуа этегенде, сени учун даим Аллагъа шокор этемен. ⁵Сени Раббиз Исагъа ва Аллагъны бары да халкъына бакъгъан якъдагъы сюювюнгню ва олай да иманынгны гъакъында эшитемен. ⁶Месигъ булан бирлигизни себебинден бизде де яхшылыкъ бар.

Барыбызгъа да ортакъ болгъан сени иманынг шо яхшылыкъгъа тюшюнювге гелтирсин деп, мен дуа этемен. ⁷Сен Аллагъны халкъын рагъатландырып турдунг. Шо саялы, къардашым, сени олагъа бакъгъан якъдагъы сюювюнг мени къувандырып ва ругъландырып тура.

⁸Месигъни аты булан мен сагъа гъеч тартынмайлы борчунгню эсинге салып болур эдим. ⁹Тек биз бирев-биревню сюегенибиз саялы, мен, Павел, бир къарт чагъымдагъы ва гъали Иса Месигъе къуллукъ этегеним себепли болуп туснакъдагъы адам, сагъа тилемекни къолай гёремен. ¹⁰Мен туснакъдагъы заманда оъзюмню авлетимдей гёрген уланым Онесимге бир рагъму этмекни сагъа тилеймен. ¹¹Алда ону сагъа гъеч пайдасы болмагъандыр, амма гъали о сени ва мени учун пайдалы.

¹²Оъзюмню бир янымны айырып тайдыргъандай болса да, мен къайтарып ону сени янынга йиберемен. ¹³Сююнч Хабарны билдирегенимни себебинден туснакъгъа тюшгеним саялы, сени орнунга о магъа кёмек этип турсун деп, мен ону мунда къоймагъа сюер эдим. ¹⁴Амма сени разилигинг болмай туруп, мен шолай этмеге скоймеймен. Сен шо яхшы ишни борчлу болуп тюгюл, оъзюнг сююп этгенингни сюер эдим.

¹⁵Сонг сени булан даимге къалмакъ учун, балики, о сенден заманлыкъгъа айрылгъан болгъандыр. ¹⁶Гъали буса о сени янгыз къулунг болуп къалмай, сююмлю къардашынг да дюр. О мени учун да бек аявлу. Къул гъисапда ва Раббизге иман салгъан къардаш гъисапда о сени учун да дагъы да аявлу болажагъына мен инанаман.

¹⁷Шолай болгъанда, эгер сен мени оъзюнгню ёлдашынг деп гъисап эте бусанг, мени нечик къабул этежек эдинг бусанг, ону да шолай къабул эт. ¹⁸Эгер гъеч бир затда о сени хатирингни къалдыргъан буса яда сагъа борчлу буса, шо борч сагъа мени борчум деп гъисап этип къой. ¹⁹Мен, Павел, муну оъзюмню къолум булан язаман: мен тёлөжекмен! Сен де магъа борчлу экенингни мен айтмай да къояман. Оъз-оъзюнгню борчлусан! ²⁰Шогъар гёре, къардашым, Раббизни хатиринден бу яхшы ишни мени учун эт. Месигъе иман салгъан къардаш йимик, мени юрегимни рагъатландыр.

²¹Сагъа язагъаным – мен тилеген затны сен этежекге инанаман. Мен тилегенден де артыкъны этежегингни билемен. ²²Бирдагъы бир зат: мени учун бир уй гъазир эт. Неге тюгюл де, дуаларыгъыз къабул болуп, мен сизин яныгъызгъа къайтарман деп умут этемен.

²³Мени йимик, Иса Месигъе къуллукъ этегени саялы туснакъ этилген Эпафрас ²⁴ва шолай да иман ёлундагъы мени иш ёлдашларым Марк, Аристарх, Демас ва Лукъа да сагъа саламлар йиберелер.

²⁵Раббиз Иса Месигъни рагъмусу сизин ругъугъуз булан болсун.

Ягьудилеге язылган кагъыз

Бу кагъыз, озлер Исагъа иман салса да, Месигге бакъган якъдагы аминлигини ва алдагы иманыны орталыгында эки гёнгулю болуп токътаган ягьудилер учун язылган. Муна шо саялы да кагъызны автору ягьудилени иманыны ва Исагъа иман салганланы иманыны арасындагы башгалыкъланы устынде тындырыкълы кюйде токътай. О Мусаны Къанунуна, исрайыл халкъыны тарихинде о тутган агъамиятлы ерге тийишли къыйматын бере. Шо бир вакътини ичинде кагъызда Эсги Разилешивню заманында болуп гетген бары да агъвалатлар Аллагъны инсанлар учун ойлашылган ва алданокъ онгарылган хабары гисапда маъналы болуп токътаганы айрыча эсгериле. Иса булан бирче бу дюньягъа нечик буса да бир янгылыкъ гелген. Исрайылны халкъы Аллагъ учун этген къурбанлары бир инсанны да даимге айыпдан къутултмагъа болмаган. Шо саялы да гъар заман къурбанлар этмеге тюше болган, шо къурбанлар да инсанлагъа йылдан-йылгъа оланы гюнагъларын эсге салып тура болган. Амма Месигге «... гъар гюн къурбан этмеге гъажатлы тюгюл. Оьзон къурбан этген заманда, О барыбыз да учун бир керен ва гъар замангъа къурбан этди» (7:27). О бизин гъар даимге Аллагъны алдындагы айыбыбыздан азат этди. Гёрюнюп турагъаны йимик, бу кагъызны алган Исагъа иман салганланы жыйыны Месигни гъакъындагы Сююнч Хабарны иманы булан къабул этген. Амма жыйындагы оланы Иса Месиг булан байлаву болган умутун бир зат да осалашдырмасын учун, кагъызны авторуна олагъа къайтып-къайтып насигъат берип турмагъа тюше.

Бу кагъыз Исагъа иман салганланы жыйынындагы оланы бир-бирин ругъландырмагъа, озлени жыйынындагы ибадатда чакъда-чакъда ортакъчылыкъ этмеге чакъыра. Олар гъар гюнлюк яшавунда да, озлени гъызарлайган, азап чегеген заманында да иманындан тайышмай токътап турмагъа тарыкълар. Олар озлени къаравларына ахыр гюнлерине ерли арт бермеген иманны игитлерини яшавуну кёп санавадыгы уьгюлеринден ругъланып болалар.

Аллагъ Уланындан таба сёйледу

1 ¹Бырынгъы заманларда Аллагъ бизин ата-бабаларыбыз булан пайхаммарлардан таба кёп керенлер ва гъар тюрюлю къайдаларда сёйледу. ²Бу ахыр заманларда да О Уланындан таба бизин булан сёйледу. О бары да затын Уланына варисликге берди ва бир заманларда Ондан таба аламны да яратды. ³Уланы Атасыны макътавлугъуну нюрю болуп токътай ва Оьзю Аллагъны барлыгъын гёрсете. Къудратлы сёзю булан О бары затны сакълап тура. Бизин гюнагъларыбыздан тазалап, О кёклерде Оьр болган Аллагъны онг ягъында олтурду. ⁴Оьзюне къоюлган ат малайиклени атларындан оьрге чыкыгъанда йимик, Оьзю де олардан оьрге чыкыды.

⁵Аллагъ бир малайикге де булай айтмады:

Сен Мени Уланымсан. Мен бугюн Сени Атанг болдум.

Яда:

Мен Ону Атасы болажакъман, О да Мени Уланым болажакъ.

⁶Оьзюню бютюн аламдан да алда тувган Уланын дюньягъа йиберирип, Аллагъ булай айтды:

Аллагъны бары да малайиклери Огъар сужда этсинлер.

⁷Малайиклени гъакъында да Аллагъ булай айтды:

О Оьзюню малайиклерин елге ошайгъан, къуллукъчуларын да отну ялынына ошайгъан этди.

⁸Амма Уланына булай айтды:

Сени тахынг гъар даим де болажакъ, гъей Аллагъ! Сени пачалыгъында адилли кюйде ёлбашчылыкъ этилежек.

⁹ *Сен адилликни сюйдюнг, яманлыкъны гёрюп ярамадынг.*

Шо саялы да Аллагъ, Сени Аллагъынг, ёлдашларындан эсе Сагъа артыкъ сююнч берди.

¹⁰Аллагъ дагъы да булай айтды:

Я Рабби! Башлап Сен ерни кюрчюсюн салдынг. Кёклени де Сен къолларынг булан яратдынг.

¹¹ *Ер ва кёклер ёкъ болажакълар, амма Сен даим къалажакъсан.*

Олар опуракъ йимик эсгиленип, тозулажакъ.

¹² *Сен оланы опуракъ йимик, чырмап тайдырып, янгылары булан алышдыражакъсан. Амма Сен алышынмажакъсан ва Сени йылларынг тюгенмежек!*

¹³Аллагъ бир малайикге бир заманда да булай айтмады:

Душманларынгны Сени аякъ тюбюнге салгъынча, Мени онг ягъымда олтуруп тур.

¹⁴Малайиклер къутгъарылажакъ адамлагъа къуллукъ этмек учун йиберилен ругълар тюгюлмю?

Къутгъарылыгну гъакъындагъы хабаргъа тергев бакъдыры

2 ¹Тюз ёлну тас этмес учун, биз эшитгенлерибизге кёп тергев берип къарамагъа герекбиз. ²Малайиклерден таба билдирилген сёзлер герти болуп чыкыгъан сонг, шо сёзлени юрютмеген ва олагъа тынглавузлукъ этген гъар адам адилли кюйде жазаланды. ³Биз шолай уллу къутгъарылыгъа агъамият бермей бусакъ, жазадан нечик къутулмагъа болурбуз? Шону чу Раббибиз билдирди ва шону Ондан эшитгенлер бизге гертиледилер. ⁴Шо хабарны Аллагъ гъар тюрлю аламатлар, гъайранлыкълар, муъжизатлар булан ва Оъзюню Ругъуну савгъатлары булан гертиледи. Шо савгъатланы да О инсанлагъа Оъзю суюген кюйде пайлады.

Инсанланы къутгъармакъ учун, Месигъ олардай болуп къалды

⁵Биз айтагъан гележекдеги дюньягъа Аллагъ малайиклени башчылар этип салмады. ⁶Сыйлы Язывларда бирев булай айтгъан ер бар:

Я Рабби, оланы гъакъында ончакъы ойлашмагъа инсанлар кимдир;

ончакъы гъайын этмек учун олар кимдир?

⁷*Сен янгыз бир къысгъа болжалгъа оланы малайиклерден тёбен салдынг,*

сонг буса оланы макътавлукъну ва гъюрметни тажы булан безендирдинг.

⁸*Сен бары да затны оланы аякъ тюбюне салдынг!*

Аллагъ бары да затны инсанлагъа таби этди, олагъа таби болмагъан бир затны да къоймады. Биз буса инсанлагъа бары да зат таби болгъанны гъалиге гёрмейбиз. ⁹Амма Иса Аллагъны рагъмусу булан Оъзю гъар ким саялы оълумню къабул этди. Биз аз замангъа малайиклерден тёбен салынгъан шо Исаны гёребиз. Гъали О макътавлукъну ва гъюрметни тажы булан безендирилген, неге тюгюл де азап чегип оълуп гетди.

¹⁰Ону учун ва Ондан таба бары да зат бар. Кёп санавдагъы уланларын Оъзюню макътавлугъуна гелтирмек учун, Аллагъ Исаны азаплардан таба камиллешдирме тарыкъ болгъаны тюз де дюр. ¹¹Инсанланы юреклерин тазалайгъан Иса ва юреклерин тазалангъанлар — булар барысы да бир Атадандыр. Шо саялы Иса олагъа къардашларым деп айтмакъдан уялмай. ¹²Иса булай дей:

Мен къардашларыма Сени атынгны айтмажакъман ва Сени халкъынг жыйылгъанда, Сагъа макътав этежекмен.

¹³Дагъы да О булай айта:

Мен Огъар аркъа таяйман

О да булай дей:

Муна Мен ва Магъа Аллагъ берген авлетлер.

¹⁴⁻¹⁵Шо авлетлер сандан ва къандан болгъангъа гёре, шологъа ошап, О инсан болуп къалды. Оъзюню оълумюнден таба оълумге гъакимлик этегенни, демек иблисни ёкъ этмек учун ва сав оъмюрю оълумню къоркъувунда къулчулукъда болгъанланы азат этмек учун, О шо кюйде гелди. ¹⁶О малайиклеге тюгюл, Ибрагъимни наслусундан болгъанлагъа кёмек эте чи! ¹⁷Шону учун Иса гъар-бир якъдан Оъзюню къардашларына ошамагъа, халкъны гюнагъларындан гечмекде къурбан болмакъ учун, Аллагъгъа къуллукъ этивде рагъмулу ва инамлы баш дин къуллукъчу болмагъа герек эди. ¹⁸Сынавлардан оътюп, Оъзю азап чекгенине гёре, гъали О сынавлагъа тюшегенлеге кёмек этмеге бола.

Иса Мусадан эсе оърдор

3 ¹Шо саялы, кёклерден этилеген чакъырывну ортакъчысы болгъан иман къардашлар, биз билдиреген иманны Элчиси ва Баш дин къуллукъчу болгъан Исагъа пикругъузну бакъдырыгъыз. ²Муса Аллагъны уьондеги къуллукъ этивге нечик амин болгъан эди буса, Оъзюне къуллукъ тапшургъан Аллагъгъа Иса да шолай амин болгъан. ³Уьйню къургъан гишиге уьйден эсе артыкъ гъюрмет этилегенде йимик, Исагъа да Мусадан эсе артыкъ гъюрмет этиле. ⁴Гъар уьйню бир къурувчусу бола, Аллагъ буса бары да затны къурувчусудур. ⁵Аллагъны бютюн уьонде Муса инамлы къуллукъчу эди. О кютеген къуллукъ гележекде Аллагъ айтажакъ затланы гёрсетмеге герек эди. ⁶Месигъ, Аллагъны Уланы гъисапда, Атасыны уьонде инамлы къуллукъчу эди. Эгер де биз тартынмайгъан кююбюзде къалып, оъзю булан оьктем болагъан Месигъдеги умутубузда турсакъ, Ону уьондегилери биз болурбуз.

Аллагъны халкъы учунгъу рагъатлыкъ

⁷⁻⁸Шо саялы да, Сыйлы Ругъ айтагъан кюйде:

Бугюн, эгер де Ону тавушун эшите бусагъыз, исрайыллыланы Аллагъгъа къаршы турув гюнлеринде йимик, оланы дангылдагъы сынав гюнлеринде йимик, юреклеригизни хырчаланма къоймагъыз.

⁹*Онда сизин ата-бабаларыгъыз Мени сынап ва терген къарадылар ва къыркъ йылны боюнда олар Мен этген затны гёрюп турдулар.*

¹⁰*Шо саялы Мен бу наслугъа къазапландым. «Олар даим Мени ёлумдан тайышалар, буйрукъларымны кютмейлер», — деп айтдым.*

¹¹*Шону учун Мен къазапланып: «Олар Мени рагъатлыкъгъымны ерине бир заманда да гирмеслер», — деп ант этдим.*

¹²Гъей къардашларым, сакъ болугъуз: сизин биригизни де юрегигиз имансыз ва яман болуп къалмасын, гъакъ Аллагъгъа арт берип къоймагъыз.

¹³Терсине, гюнагъгъа алданып, биригиз де хырча болуп къалмасын учун, заман Бугюн деп айтылагъан чакъы гюнден-гюн бир-биригизни ругъландырып туругъуз. ¹⁴Эгер башда болгъан иманыбызны ахыргъа ерли сакълап турсакъ, биз Месигъ булан бирликде боларбыз.

¹⁵Шо гъакъда Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

Бугюн, эгер де Ону тавушун эшите бусагъыз, Аллагъгъа къаршы турув гюнлеринде йимик, юреклеригизни хырчаланма кбоймагъыз.

¹⁶Амма Аллагъны да эшитип, шо къаршы тургъанлар кимлер болгъан? Муса Мисриден чыгъаргъанлары барысы да тююлюмю дагъы? ¹⁷Къыркъ йылны узагъында Аллагъны шолай къазапландырып тургъанлар кимлер болгъан экен? Шолар гюнагъ ишлер этгенлер ва дангылда оылгенлер сама болмагъанмы экен? ¹⁸Обзюню рагъатлыгъыны ерине олар бир заманда да гирмеслер деп Аллагъ кимге ант этген болгъан экен? Аллагъгъа тынгламагъан адамлар тююлюмю? ¹⁹Обзлени имансызлыгъы саялы олар Ону рагъатлыгъыны ерине гирмеге болмадылар.

4 ¹Амма гъали де геч тююлю, рагъатлыгъыны ерини гъакъында Аллагъны ваъдасы гючде къала ва бизин гъеч бирибиз де шо рагъатлыгъыны еринден магърюм болмасын учун, гелигиз, бек сакъ болайыкъ. ²Шо баш гетергенлеге йимик, бизге де Сююнч Хабар билдирилди. Амма олагъа шо хабар гъеч бир пайда да гелтирмеди, неге тююлю олар ону иманы булан къабул этмедилер. ³Биз, шо хабаргъа инангъанлар, буса Ону рагъатлыгъыны ерине гиребиз. Инанмагъанлары гъакъында Аллагъ Сыйлы Язывларда булай айтды:

Олар Мени рагъатлыгъымны ерине бир заманда да гирмесге Мен къазапланывум булан ант этдим.

Дюньяны яратгъандан сонг Обзюню иши тамамланса да, Аллагъ шолай айтды. ⁴Сыйлы Язывланы башгъа бир еринде еттинчи гюнню гъакъында булай язылгъан чы: «Аллагъ, бары да ишлерин тамамлап, еттинчи гюн рагъатлыкъ тапды». ⁵Буса да: «Олар Мени рагъатлыгъымны ерине бир заманда да гирмеслер», – деп язылгъан Сыйлы Язывларда. ⁶Шолукъда, кимлер буса да биревлер онда гирежек. Тек алда обзлеге Сююнч Хабар билдирилгенлер гирмедилер, неге тююлю де олар Аллагъгъа тынгламадылар. ⁷Аллагъ шо саялы башгъа гюн белгилеген ва шо гюнге «Бугюн» деп айтгъан. Арадан шончакъы заман гетип, шо гюнню гъакъында, оърде эсгерилгенде йимик, Давутну Забур китабында О булай айтды:

Эгер бугюн сиз Ону сесин эшитсегиз, юреклеригизни хырчаланма кбоймагъыз.

⁸Эгер Ешия оланы Аллагъны рагъатлыгъыны ерине элтди буса, шондан сонг Аллагъ башгъа бир гюнню гъакъында айтып турмас эди. ⁹Шо

саялы Аллагъ еттинчи гюн рагъатлыкъ тапды, Ону халкъы учун бир рагъатлыкъ къалыр. ¹⁰Аллагъны рагъатланагъан ерине гиреген гъар ким, Аллагъ Обзюню ишлеринден рагъатланагъанда йимик, обзюню ишлеринден рагъатланажакъ. ¹¹Шогъар гёре Ону рагъатлыгъыны ерине гирмек учун ва бизин бирибиз де тынглавуслардан ульгю алмасын учун, имканлы чакъы бары да затны этейик.

¹²Неге тююлю де, Аллагъны каламы жанлы ва иш гёре, о эки де яны обтеген къайсы къылычдан да итти. О бизге шонча да терен обте чи, гъатта жанны ругъдан, бувунланы сюеклерден айырып къоя. ¹³Яратылгъан бир затны да Аллагъдан яшырылагъаны болмас. Ону алдында бары да зат ачылгъан ва Ону гёзлери бары да затны гёре. Бары да зат учун биз Ону алдында жавап бережекбиз.

Иса бизин уллу Баш дин къуллукъчубуз

¹⁴Бизин кёклеге чыкъгъан уллу Баш дин къуллукъчубуз – Аллагъны Уланы Исабыз бар. Шо саялы, гелигиз, обзюбюз инанагъан затлардан тайышмай турайыкъ. ¹⁵Баш дин къуллукъчубуз Иса бизин осал ерле-рибизни англамагъа бола. Бизин йимик, О да бары да затларда сыналды, амма О гюнагъ ишлени этмеди. ¹⁶Шону учун биз Аллагъны рагъмулу тахыны алдына бир янгыз да тартынмайлы гелейик. Гъар гезик кёмеке узьюрю болгъанда, биз онда рагъмуну алып ва Аллагъны зор яхшылыгъын табып болабыз.

5 ¹Инсанлары арасындан сайланагъан гъар баш дин къуллукъчу Аллагъгъа инсанлар учун къуллукъ эте. Инсанлары гюнагълары учун о Аллагъгъа савгъатлар гелтире ва къурбанлар эте. ²О авамлагъа ва адашагъанлагъа языкъсынма бола, неге тююлю де ону обзюнюки де осал ерлери болма бола. ³Шо саялы да о обзюню гюнагълары учун ва халкъны гюнагълары учун къурбанлар этмеге герек. ⁴Обз заманында Гъарунну танглагъанда йимик, Аллагъ биревню тангламагъан буса, о обзю олай гюрметли ерни елеп болмас.

⁵Шолай Месигъ де. Баш дин къуллукъчу да болуп, О Обзю Обзюню макътавлу этмеди, амма Ону Аллагъ танглады. Аллагъ Огъар булай айтды:

Сен Мени Уланымсан. Мен бугюн Сагъа Ата болдум. ⁶Сыйлы Язывланы башгъа бир еринде О да булай айтды: Мелгиседекни даражасында болуп, Сен де даимликге дин къуллукъчусан.

⁷Дюньядагъы яшавуну гюнлеринде Обзюню облюмден къутгъарып болагъан Аллагъгъа йылав ва гёзьяшлар булан ялбарып дуалар этди ва Ону дуалары къабул этилди, неге тююлю де Ону Аллагъгъа этеген гюрмети зор уллу эди. ⁸Аллагъны Уланы болса да, чегеген азапларындан таба

Иса Огъар таби болмакъны сынавун топлады. ⁹Камилликге етишген сонг да, О Оьзюне тынглаву болгъан гъар ким учун даимлик къутгъарылывуну себеби болуп токътады. ¹⁰Мелгъиседекни даражасындагъы баш дин къуллукъчу болмагъа Ону Аллагъ танглады.

Иманны ёлундан тайышмакъгъа къаршы бுவарыс

¹¹Бу гъакъда айтмагъа кёп сёзюбюз бар, амма сизге ону анлатма тынч тююл, сиз тынглап билмейсиз чи дагъы. ¹²Сизге оьзюгюзге устазлар болма заман болгъан, амма сизин Аллагъны каламыны биринчи дарсларына уйретме тарыкъ. Сиз гъали де къатты ашамлыкъ ашамагъа тююл, сют ичмеге герексиз. ¹³Сют ичип турагъан гъар кимни муьминликни гъакъындагъы уйретивден англаву болмас, неге тююл о яшдыр. ¹⁴Къатты ашамлыкъ эсли адамлар учундур. Сынавуну яхшылыгъындан оланы гъакъбылы яхшыны ямандан айырып бола.

6 ¹Шо саялы, Месигъни гъакъындагъы башлапгъы уйретивлерден чыгъа туруп, камилликге багъып юрююк! Биз дагъы да къайтып инсанны оьлюмге гелтиреген гюнагъ ишлеге товба этмекни, Аллагъгъа иман салмакъны гъакъындагъы, ²сувгъа чомдуруп, Аллагъгъа тапшурмакъны, адамланы уьстюне къолларын салмакъны, оьлюмден тирилмекни, даимлик дуванны гъакъындагъы уйретивден башламасбыз. ³Аллагъ буюрса, биз де шолай этербиз.

⁴⁻⁶Эгер де гъакъ гертиликге тюшонген адамлар, Аллагъны савгъатын алып ва Аллагъны Ругъуна къошулуп, Аллагъны каламыны рагъмусун ва гележек дюньяны къудратларын оьзлерде сезип, сонг буса Аллагъгъа арт берсе, оланы энни янгыдан товба этивге гелтирме бажарылмас. Неге тююл де, олар янгыдан Аллагъны Уланын хачгъа илип оьлтюре ва халкъны алдында Ону хорлай.

⁷Чакъда-чакъда явагъан янгурун сувун ичеген ва оьзон ишлетегенлер учун мол тюшюм береген топуракъ Аллагъны берекетин алып.

⁸Амма бу топуракъда янгыз чёп отлар ва тегенеклер оьсе буса, шо бир затгъа да ярамас. Огъар налат бермеге тийишли ва о яллап ёкъ болар.

⁹Булай айта бусакъ да, сююмлю къурдашлар, сизин гъалыгъыз яхшы экенге ва сиз къутгъарылывну ёлунда юрюйгенигизге биз инанабыз.

¹⁰Аллагъны адилсизлиги болмас чы! О сизин тёкген къыйындарыгъызны ва сюювюгюзню унутмажакъ. Шо сююв булан сиз Аллагъны аты учун Ону халкъына къуллукъ этдигиз ва къуллукъ этип де турасыз. ¹¹Сизин умутугъуз яшавгъа чыкъсын деп, ахыргъа ерли де сиз шолай къастлы гъаракат гёрсетгенигизни сюебиз. ¹²Биз сизин эринчек болгъаныгъызны сюймейбиз, иман ва сабурукъ гёрсетип, оьзлеге ваьда этилген затланы вариси болгъанлардан уьлгю алгъаныгъызны сюебиз.

Аллагъны ваьдасы бизге умут бере

¹³Аллагъ Ибрагъимге ваьда этген заманда, О Оьзю булан ант этди, неге тююл О ант этмеге болар йимик дагъы артыкъ зат ёкъ эди. ¹⁴«Мен гертилей де сагъа яхшылыкъ гёрсетежекмен ва кёп наслулар бережекмен», – деп айтды О. ¹⁵Шоллукъда, сабурукъ этип къаравуллап тургъан Ибрагъим оьзюне ваьда этилген затын алды.

¹⁶Инсанлар оьзлерден уллу бир зат булан ант этелер. Олар этген ант айтгъан затны исбат эте ва эришивлюкге ахыр сала. ¹⁷Оьзю ваьда этген затлары инсанлагъа ачыкъ болгъанын сююп, Аллагъ шоланы ант булан тасдыкъ да этди. ¹⁸Ваьдасы ва анты булан О шолай этди. Аллагъны ялгъаны болмай чы дагъы! Шо саялы да биз, Оьзюнде якълав тапгъанлар, бизге берилген умутгъа илинме деп, зор ругъланыв ала эдик. ¹⁹⁻²⁰Шо умут жаныбызгъа къатты ва мекенли лабардай бола. Шо умут Инг Сыйлы Ерни ичиндеги пердевно артына гирип гете. Шонда Иса биз саялы, бизге ёл гёрсетип, башлап гирди. О даимге Мелгъиседекни даражасындагъы Баш дин къуллукъчу болуп токътады.

Мелгъиседек деген дин къуллукъчу

7 ¹Мелгъиседек Салем деген шагъарны пачасы ва Аллагъу-Тааланы дин къуллукъчусу болгъан. О давда пачалардан уьстюн болуп къайтып гелген Ибрагъимге ёлукъгъан ва огъар Аллагъны яхшылыгъын ёрап дуа этген. ²Ибрагъим де давда тюшген бары да затларыны он пайындан бир пайын огъар берген. Ону аты, биринчелей, «муьминликни пачасы» деп гёчюрюле. Экинчелей де, о дагъы да Салем деген шагъарны пачасы, шо буса «парахатлыкъны пачасы» деп гёчюрюле. ³Мелгъиседекни я атасы, я анасы болмагъан, о къайдан чыкъгъаны да белгили тююл. Ону яшавуну я аввалы яда ахыры гъакъында да бир зат да белгили тююл. Аллагъны Уланы йимик, о дин къуллукъчу да даимге къала.

⁴Бир ойлашып къарагъыз чы, о нечик уллу адам болгъан! Гъатта уллу атабыз Ибрагъим де давда тюшген затларыны он пайындан бир пайын огъар берген! ⁵Къанун талап этеген кюйде, Левийни къавумундан дин къуллукъчулар болгъанлары исрайыллылардан алапасыны ондан бир пайын жыймагъа тарыкъ. Оьзлер де, олар да, Ибрагъимни къавумундан буса да, къардашларындан шону жыймагъа тарыкъ. ⁶Левийни къавумундан болмагъан Мелгъиседек буса Ибрагъимге давда тюшген затланы ондан бир пайын къабул этген. Шо заман Мелгъиседек Аллагъны ваьдасы этилген Ибрагъимге Аллагъны яхшылыгъын ёрап дуа этген. ⁷Аллагъны яхшылыгъы ёралагъан адамдан эсе Аллагъны яхшылыгъын ёрайгъан адам, шексиз кюйде, оьрде бола. ⁸Алападан ондан бир пайны дюньяда яшап оьлюп гетеген дин къуллукъчулар да къабул эте. Мелгъиседекни

гъакъында буса даим яшажакъ деп айтылган. ⁹Шартлы кюйде айтса, шо заман наслулары алападан ондан бир пайны жыяжакъ Левий оъзю Ибрагымден таба ондан бир пайны тѣледи. ¹⁰Мелгъиседек Ибрагымге ълукъгъанда, Левий тувуп битмеген болган. Шо заман Левий ата-бабасы Ибрагымни къаркъарасында амалгъа гелген болган.

*Месигъ де – Мелгъиседекни даражасындагъы
Дин къуллукъчу*

¹¹Эгер камилликге левили дин къуллукъчулукъну кѣмеги булан етишиле болган буса (халкъгъа Къанун булай дин къуллукъчулардан таба етген эди), Гъарунну даражасындагъы тююл, Мелгъиседекни даражасындагъы бирдагъы бир дин къуллукъчуну арагъа чыкъмакълыгына гъажатлылыкъ болурму эди? ¹²Неге тююл де, дин къуллукъчулукъда алышыныв болган заманда, ону булан бир вакътини ичинде Къанунда да алышыныв болмагъа герек. ¹³Оъзюню гъакъында бу сѣзлер сѣйлениген адам Исрайлыны он эки къавумуну бир башгъасындан гелген. Бу къавумдан гъеч бирев де бир заманда да дин къуллукъчу болуп къуллукъ этмеген. ¹⁴Раббибиз Ягъуданы къавумундан болганы ачыкъ. Амма Муса бу къавумдан дин къуллукъчулар чыкъган деп бир зат да айтмагъан.

¹⁵Мелгъиседек йимик янгы бир Дин къуллукъчу арагъа чыкъмакълыгы булан гъали болгунча айтылган сѣзлер анлашылагъан ва ачыкъ болуп къала. ¹⁶О белгили бир наслудан болмагъа герек деп Къанун айтагъан талапгъа гѣре тююл, тюенмес яшав къудратына гѣре, Дин къуллукъчу болду. ¹⁷Сыйлы Язывларда Ону гъакъында булай язылган:

*Мелгъиседекни даражасында болуп, Сен де даимликге Дин
къуллукъчусандыр.*

¹⁸Мундан алдагъы буйрукъ гючсюз ва пайдасыз болуп, тайдырылды. ¹⁹Неге тююл де, Къанун гъеч бир затны камилликге етишдирмеген. Амма гъали бизге къолай умут берилди. Шо умут бизин Аллагъа ювукълашдырды.

²⁰Бу янгы дин къуллукъчу Аллагъны анты булан тасдыкъ этилди! Мундан алдагъы дин къуллукъчулар гъеч бир антсыз дин къуллукъчу болдулар. ²¹Амма Иса Аллагъны булай анты булан дин къуллукъчу болду:

*Раббибиз ант этди, О Оъзюню пикрусун алышдырмас:
Сен даимликге Дин къуллукъчусандыр!*

²²Шо саялы да Иса инсанланы Аллагъ булангъы разилешивюню юкчюсю болуп токътады. Шо разилешив алдагъысындан эсе яхшыдыр.

²³Дин къуллукъчулар кѣп болду. Олар оълду ва орнуна башгъалары гелди. ²⁴Амма Иса даим яшай ва Ону дин къуллукъчулугъу да даимликгедир. ²⁵Шо саялы Оъзюнден таба Аллагъгъа багъып гелегенлени

О гъар даимге къутгъарып бола. Неге тююл де, даим яшай туруп, Иса олар учун Аллагъгъа тилев эте.

²⁶Шолай Баш дин къуллукъчу бизге гертилей де тарыкъ. О сыйлы, гюнагъсыз ва тетиксиз. О гюнагълылардан айрылган ва кѣклерден де оърге чыгъып токътагъан. ²⁷Бир башлап оъзлени гюнагълары учун, сонг халкъны гюнагълары учун къурбан этеген оъзге баш дин къуллукъчулар йимик, Огъар гъар гюн къурбан этмеге гъажатлы тююл. Оъзюню къурбан этген заманда, О барыбыз да учун бир керен ва гъар замангъа къурбан этди. ²⁸Къанунгъа гѣре, баш дин къуллукъчулар этилип осал ерлери де булангъы адамлар белгилене, Къанундан сонг берилген антгъа гѣре буса, Баш дин къуллукъчу этилип даимлик камиллик даражгъа Аллагъны Уланы белгиленди.

*Янгы разилешивю арачысы болган
Баш дин къуллукъчу*

8 ¹Биз сизге сѣйлейгенлерибизни аслу маънасы будур: кѣклерде Оър болган Аллагъны тахыны онг ягъында бизин Баш дин къуллукъчубуз олтурган. ²О сыйлы ва герти болган чатырда къуллукъ эте. О чатырны инсанлар тююл, Раббибиз къурду.

³Гъар-бир баш дин къуллукъчу савгъатлар гелтирмек ва къурбан этмек учун белгилене. Шогъар гѣре Баш дин къуллукъчу болган Иса да къурбан этмеге герек эди. ⁴Эгер Иса дюньяда яшап къалган эди буса, баш дин къуллукъчу да болмас эди, неге тююл Къанунгъа гѣре савгъатлар гелтиреген оъзге дин къуллукъчулар булай да бар. ⁵Дюньядагъы дин къуллукъчулар дюньядагъы сыйлы чатырда къуллукъ этелер. Бу сыйлы чатыр кѣклердегини уългюсю булан къурулган ва кѣклердегини янгыз гѣленткисидир. Шогъар гѣре сыйлы чатыр къургунча алда Аллагъ Мусагъа: «Бары да затны сагъа тавда гѣрсетилген уългюге гѣре этмеге къара», – деп буварды. ⁶Амма гъали Исагъа дюньядагъы дин къуллукъчулар этегенинден хыйлы артыкъ къуллукъ этмек тапшурулган. Аллагъны ва Ону адамларыны О арачысы болган разилешивю алдагъысындан яхшы, неге тююл де о яхшы ваъдалагъа къюрчюленген.

⁷Эгер башлапгъы разилешив тетиксиз болган эди буса, янгы разилешив гъажатлы болмас эди. ⁸Амма Аллагъны адамланы оьпкелеме заты бар. Муна Ону сѣзлери:

*Исрайлыны халкъы булан ва Ягъуданы халкъы булан янгы бир
разилешив байламагъа заман гележек, – дей Раббибиз.*

⁹ *Бу разилешив оланы ата-бабаларын къолларындан да тутуп Мен
Мисриден чыгъарагъанда байлагъаным йимик болмажакъ.
Олар шо заман Мени разилешивюмню буздулар ва Мен олагъа
арт бердим, – дей Раббибиз.*

- ¹⁰ *Шо саялы Мен Исрайылны халкъы булан гележекде булай разилешив байлажакъман: къанунларымны Мен оланы гъакъылларында ерлешдирежекмен ва юреклерине язажакъман. Мен оланы Аллагы болажакъман, олар да Мени халкъым болажакъ.*
- ¹¹ *Шо заман: «Раббизни таныгъыз», — деп айта туруп, къурдашынгны, иман къардашынгны уйретме гъеч бир гъажатлыкъ болмажакъ.*
Неге тююл де, гиччиси-уллусу булан барысы да Мени таныжакълар.
- ¹² *Мен олар этген яманлыкъланы гечежекмен ва оланы гюнагъларын даггы бир заманда да эсге алмажакъман.*

¹³ Шо разилешивге «янгы» деп айтып, О биринчисин эсгик этди. Эсгик ва пайдасыз болагъан бары да зат буса узакъгъа бармай ёкъ бола.

Дюньядаггы сыйлы чатырда къуллукъ этив

⁹ ¹ Башлапгъы разилешивде дюньядаггы сыйлы чатырны ва Аллагъгъа къуллукъ этмекни гъакъында гъар тюрю буйрукълар бар эди. ² Бир сыйлы чатыр къурулду. Ону биринчи бёлмесинде шамдан ва Аллагъгъа багъышлангъан экмеклери булангъы бир тепси бар эди. Бу бёлюкге «Сыйлы Ер» деп айтыла эди. ³ Экинчи бёлмеси биринчисинден перде булан айрылгъан эди ва огъар «Инг Сыйлы Ер» деп айтыла эди. ⁴ Мунда ажив ийисли отланы тютетеген алтын ер ва устюне алтын тышлангъан сыйлы сандыкъ бар эди. Сыйлы сандыкъны ичинде манна* тегюлген алтын савут, Гъарунну бутакъ йиберген асасы ва устюне Аллагъны буйрукълары оюлуп язылгъан такъта ташлар бар эди. ⁵ Сандыкъны устюнде эки макътавлу малайикни** келпети бар эди. Олар къанатлары булан «гюнагъланы гечеген ерни» яба эдилер. Амма биз гъали ондаггы бары да затланы гъакъында тындырыкълы кюйде англата турмайбыз.

⁶ Бары да зат шолай онгарылгъан сонг, гъар гюн чатырны биринчи бёлмесине ибадат этеген дин къуллукъчулар гирип, озлени дин къуллугъун кютюп туралар. ⁷ Чатырны экинчи бёлмесине буса янгыз баш дин къуллукъчудан башгъа гишини гирмеге ихтияры ёкъ. О да янгыз йылда бир керен — озюню ва халкъны билмейгенлигинден этген гюнагълары учун къурбан этилеген къан булан. ⁸ Шолайлыкъда, Аллагъны Ругъу биринчи сыйлы чатыр бар чакъы заман Инг Сыйлы Ерге ёл

* ^{9:4} *Манна* — Мусаны башчылыгъы булан дангылда айланагъан исрайыллылагъа Аллагъ йиберген азыкъ, рызкъы.

** ^{9:5} *Макътавлу малайик* — мунда грек тилдеги «гъерувим» деген сёз къоллангъан. Шо сёз малайиклени къанатлы гъайванланы келпетиндеги тайпасын англата.

ачылып битмегенни гёрсете. ⁹ Бу гъалиги заман учун да масалдыр, демек Аллагъгъа ибадат этеген гишини айыплы намусун савгъатлар ва къурбанлар тазаламагъа болмас. ¹⁰ Шо затлар ашайгъан, ичеген ва тюрю тазаланыв адатлар булан байлавлу затлардыр. Шо буса янгыз янгы ёрукълар токъташгъанча гючю булангъы тыш къайдалардыр.

Кёклердеги сыйлы чатырда къуллукъ этив

¹¹ Гъали буса яшавгъа чыгъып битген бары да яхшылыкъланы Баш дин къуллукъчусу болуп Месигъ арагъа чыкъды. О уллу ва артыкъ камилешген чатыргъа гирди. Ону инсанлар къурмагъан ва о бу дюньяныки тююл. ¹² О мунда эркечлени ва бузавланы къаны булан гирмеди. Инг Сыйлы Ерге О бир керен ва гъар замангъа Оз къаны булан гирди ва бизин учун даимлик къутгъарылыв гелтирди! ¹³ Эркечлени ва озюзлени къаны къурбангъа союлгъан хонажинни гюйдюргендеги кюлю булан мурдар болгъан адамланы устюне себилгенде, шо адамлар тышдан тазалана. ¹⁴ Даимлик Ругъну къудраты булан Месигъ тетиксиз къурбан йимик Озюн Аллагъгъа берди. Гъакъ Аллагъгъа къуллукъ этмек учун, Ону къаны бизин намусубузну олюмге элтеген ишлерибизден нечик артыкъ даражада тазалажакъ!

¹⁵ Шо гъар гёре, чакъырылгъанлар озлеге ваъда этилген даимлик василигин алсын учун, Месигъ бу янгы разилешивге арачы болуп токътады. Олюмю булан Месигъ оланы алдаггы разилешивню заманында этген гюнагъларындан тазалады.

¹⁶ Бирев васият* эте буса, васият этген адамны олюмю токъташдырылмай туруп, шо васият гючге гирмей. ¹⁷ Васият этген адам сав чакъы васиятны гъеч бир гючю болмас. Янгыз васият этген адам оылген сонг, васият гючге гирер. ¹⁸ Мунда да шолай, башлап байлангъан разилешив къан тегюлмей туруп гючге гирмеди. ¹⁹ Къанунну бары да буйрукъларын халкъгъа билдирген сонг, бузавланы, эркечлени сув булан къатышгъан къанын, къызыл юн ва ювушан байламлар алып, Муса шо Къануну язылгъан китапгъа ва бютюн халкъгъа себелеген. ²⁰ «Бу разилешивню байлайгъан къандыр. Аллагъ сизден шону буйрукъларын кютмекни талап эте», — деп айтгъан о. ²¹ Шо къанны о сыйлы чатыргъа, шону ичиндеги ва Аллагъгъа ибадат этегенде пайдаландырылагъан бары да затлагъа себелеген. ²² Гергиден де, Къанунгъа гёре, бары да зат дегенлей къан булан тазалана.

²³ Кёкдегилени уългюсю булан дюньяда этилген бары да зат шолай къурбан этилген къан булан тазаланмагъа герек эди. Амма кёкдеги затлар

* ^{9:16} *Васият* — грек тилде «васият» ва «разилешив» деген сёзлер бир сёз булан бериле.

дюньяныкинден эсе кьолай кьурбанлар булан тазаланмакъны талап эте. ²⁴Месигь бу дюньяда инсанны кьолю булан ишленген чатыргъа гирме-ди. Бу янгыз герти чатыргъа ошагъан бир гёрюнюш эди. Бизин учун Аллагъны алдында токътамакъ учун, О Озью кёклеге гирип гетди. ²⁵Баш дин кьуллукъчу гьар йыл гъайванны кьаны булан Инг Сыйлы Ерге гире. Амма Иса кёклеге бирдагъы ва бирдагъы керен кьурбан этмек учун Озьюн бермеге гирмеди. ²⁶Ёгъесе, Месигь дюнья яралгъандан башлап кёп керенлер азап чегип турар эди. Амма Озьюн кьурбан этмек булан гюнагъны даимге ёкъ этмек учун, О ахыр заманда дюньягъа бир керен гелип, олюп гетди. ²⁷Гьар инсан бир керен олюп, ондан сонг кыяматгюн дуванны алдында токътамагъа герек деп токъташдырылгъан. ²⁸Месигь де шолай, кёп инсанланы гюнагъларын гечдирмек учун, бир керен Озьюн кьурбан этди. Экинчи керен О гюнагъны Озьюню усьтуне алмакъ учун тююл, Озьюн кьаравуллайгъанланы кьутгъармакъ учун гележек.

Месигь камиллешген кьурбандыр

10 ¹Мусаны Къануну инсанлар гележекде кьаравуллайгъан яхшы затланы герти келпети тююл, янгыз бир гёленткиси эди. Шогъар гёре Аллагъгъа ибадат этмек учун гелегенлени ва гьар заман, йылдан-йыл кьурбан этегенлени Къанун бир заманда да камиллешдирип болмас. ²Эгер Къанун шону этмеге бола эди буса, олагъа дагъы да ва дагъы да керенлер овзлени кьурбанларын къайтарып алып гелмеге тарыкъмы эди? Ибадат этегенлер гьар замангъа бир керен тазаланып къалыр эдилер ва этген гюнагълары учун овзлени дагъы айыплы гёрмес эдилер. ³Терсине, кьурбанлар гюнагъланы янгыз йылдан-йылгъа эсге сала. ⁴Неге тююл де, оьгюзлени яда эркечлени кьаны инсанны гюнагъдан тазалап болмай.

⁵Шогъар гёре Месигь дюньягъа гелгенде, булай айтды:

Сен я кьурбан, я савгъатлар суймединг, амма Сен Мени учун бир кьаркъара гьазирлединг.

⁶*Гюнагълары учун этилеген я кьурбанлар, я савгъатлар, я отгъа салынып яндырылагъан кьурбан гъайванлар Сени кьувандырмай.*

⁷*Шо заман Месигь булай айтды: «Сыйлы Язывланы китабында Мени гьакъымдан язылгъан кюйде, муна, Мен Сен сюегенни этмеге гелдим, гьей Аллагъ!»*

⁸Шолайлыкъда, О башлап: «Я гюнагълары учун этилеген кьурбанланы, я савгъатланы, я отгъа салынып яндырылагъан кьурбан гъайванланы, я башгъа кьурбанланы къабул этмеге суймединг ва Сени олагъа гьажатлы еринг ёкъ», — деп айтды. Шолар барысы да Къанунгъа гёре талап этиле буса да, О шолай айтды. ⁹Сонг О: «Муна, Мен Сен

сюегенни этмеге гелдим», — деп де кьошду. Шолайлыкъда, О биринчи разилешивню гери урду ва экинчи разилешивню гючге гийирди. ¹⁰Аллагъны буйругъуна гёре, Иса Месигь бир керен ва даимге кьурбан этилген кьаркъарасы булан бизин юреклерибизни тазалады.

¹¹Гьар дин кьуллукъчу, инсанны гюнагълардан тазаламагъа болмайгъан шо кьурбанларын эте туруп, гьар гюн сайын оьзюню борчларын кютюп тура. ¹²Баш дин кьуллукъчу болгъан Месигь буса, гюнагълар учун биргине-бир керен кьурбан этип, Аллагъны онг ягъында даимге олтурду. ¹³Шо замандан берли О душманлары аякъларыны тюбуне салынажакъ заманны гёзлей. ¹⁴Бир керен кьурбан этмек булан О юреклери тазалангъанланы гьар замангъа камил этди.

¹⁵Аллагъны Ругъу да бизге шо гьакъда шагъатлыкъ эте. Муна Ону башлап айтгъан сёзлери:

¹⁶*«Гележекде Мен олар булай булай разилешив байлажакъман: Озьюнню кьанунларымны Мен оланы юреклеринде ерлешдирежекмен ва гьакъыларына язажакъман», — дей Раббиз.*

¹⁷Сонг О булай кьошду:

Оланы гюнагъларын ва яманлыкъларын Мен бир заманда да эсге алмажакъман.

¹⁸Гюнагълар гечилген сонг, гюнагъ учун кьурбан этмеге гьажатлыкъ ёкъдур.

Исadan таба биз Аллагъгъа ювукълашмагъа болабыз

¹⁹Булайлыкъда, гьей кьардашларым, Исаны тёгюлген кьаныны яхшылыгъындан биз гъали Инг Сыйлы Ерге тартынмайлы гирип гетмеге болабыз. ²⁰Иса бизге янгы жанлы ёл булан пердеден таба, демек Озьюню Кьаркъарасындан таба, онда багъып ёл ачды. ²¹Бизин Аллагъны уьюню башында токътагъан уллу Баш дин кьуллукъчубуз бар. ²²Таза юрекли ва имандан толу кюйде, яман намусдан чайылгъан юреклерибиз ва таза сув булан чайылгъан кьаркъараларыбыз булан Аллагъгъа ювукълашайыкъчы. ²³Биз мюкюр болагъан умутгъа илинип турайыкъчы, неге тююл де бизге ваьда этген Аллагъ аминдир. ²⁴Бирев-биревге тергевлю болайыкъ, гелигиз, бирев-биревню сюювге ва яхшы ишлеге талпындырайыкъ. ²⁵Гелигиз, жыйынларыбызны кьоюп кьоймайыкъ, биревленики шо хасияты барчы дагъы. Нечакъы кыяматгюн ювукъ болгъан чакъы, шончакъы кёп бирев-биревню кьоччакълыкъ булан ругъландырсакъ яхшычы.

²⁶Эгер биз, гьакъ гертиликни де билип, шондан сонг да гюнагъ ишлер эте бусакъ, гьеч бир кьурбан да гюнагъланы гечдирмеге болмас. ²⁷Шолай болгъанда, кыяматгюнню дуванын ва жагъаннемни отун кьоркьув булан кьаравулламакъдан къайры бизге дагъы зат къалмай. Шо от

Аллагыны бары да душманларын яллатар. ²⁸ Мусаны Къанунунда язылган буйрукъланы бузган адам эки яда уч гишини шагъатлыгы булан рагъмусуз кюйде оьлтюрюлер. ²⁹ Аллагыны Уланына аякълары булан тебеген, Ону рагъмуну Ругъун хорлайган, сыйлы къанны сансымайган адамга не даражада къагърулу жаза тийишли болмагъа герек? Шо къан Аллагъ булангы разилешивню токъташдырды чы ва шо адамны оьзюн де тазалады чы. ³⁰ «Оч алмакъ Меникидир, жазасын да Мен бережекмен» ва «Раббибиз Оьз халкъына дуван этежек», — деп айтгъанны биз билебиз. ³¹ Гъакъ Аллагыны къолуна тюшмек къоркъунчлудур!

³² Уьстюгюзде гъакъ гертиликни нюрю янып, сиз бек гючлю азаплар чекгендеги алдагы заманланы эсге алып къоюгъуз. ³³ Бир-бирде сизин бютюн халкъны алдында кюлкюге тутта эдилер ва хорлай эдилер, бир-бирде сиз оьзлеге шотай затлар этилегенлеге ёлдаш болуп токътай эдигиз. ³⁴ Сиз туснакъларда ятаганлагъа языкъсындыгыыз, мал-матагыгызыны чыгъарып алагъанда, сиз сююнме де сююне эдигиз, неге тюгюл сизин шо мал-матагыгызыздан хыйлы да яхшы даимлик бир затыгызы барны биле эдигиз.

³⁵ Къоччакълыгыгызыны тас этмей туругъуз чу, о зор уллу савгъат гелтирер. ³⁶ Аллагыны буйругъун кютмек учун ва ваьда этилген затны алмакъ учун, сизге къаттылыкъ тарыкъ. ³⁷ Сыйлы Язывларда булай язылган:

*Аз заман тюгюл къалмагъан чы. Гелмеге тарыкъ гелер,
О асталаммас.*

³⁸ *Имандан таба оьзлени Мен къабул этгенлер яшап къалажакълар.
Кимлер иманны ёлундан тайышса, Мен олагъа рази
къалмасман.*

³⁹ Амма биз иманны ёлундан тайышып ёкъ этилегенлерден тюгюлбюз, биз жаныбызны къутгъарылыгъа элтеген иманны ёлунда юрюйбюз.

Алдагы девюрдеги иманлыланы гъакъындагы мисаллар

11 ¹ Иман буса умут булан гёзлейген, тек гъалиге гёрюп болмайган затларыбызгъа инамлыкъдыр. ² Ата-бабаларыбыз шотай иман булан яшап, Аллагыны разилигин къазанганлар.

³ Иманыны яхшылыгындан биз алам Аллагыны буйругъу булан яратылгъанны, гёзге гёрюнеген чакъы бары да зат гёрюнмейген затлардан амалгъа гелгенни англайбыз.

⁴ Иманыны яхшылыгындан Гъабил Къабилден эсе Аллагъгъа артыкъ яхшы къурбан этди. Аллагъ ону савгъатларын арив гёрюп къабул этди ва Гъабил иманыны яхшылыгындан муьмин гисапда чакъырылды. Оьзю гъали сав тюгюл буса да, иманны яхшылыгындан о бизин булан сёйлеп тура.

⁵ Иманыны яхшылыгындан Энош оьлюм гёрмейли бу дюньядан алынды. Ону бир ерден де табып болмадылар, неге тюгюл ону кёклеге Аллагъ алды. Онда алынып битгенче де, о оьзюнден Аллагъ рази къалган деген шагъатнаманы алган эди. ⁶ Иман ёкъ буса, Аллагъ рази къалмас. Неге тюгюл де, Аллагыны янына гелеген гъар ким Ону барлыгына ва О да Оьзюн гъакъ юрекден ахтараганлагъа рагъмусун гёрсетежигине инанмагъа герек.

⁷ Гъалиге гёрюнмейген, тек гележекде болажакъ затны гъакъында Аллагъ Нугъгъа буварыв этгенде, иманыны яхшылыгындан буварывгъа тынглап, о уьюндегилерин къутгъармакъ учун, геме къурду. Натихада Нугъ гюнагылы дюньягъа дуван этди, оьзю буса иман булан берилеген муьминликни вариси болуп токътады.

⁸ Иманыны яхшылыгындан Ибрагъим, оьзюне ваьда этилип варисликге берилежек ерге бармагъа чакъырылгъанда, шогъар таби болду. Оьзю къайда барагъанын билмесе де, о ёлгъа чыкъды. ⁹ Иманыны яхшылыгындан о ваьда этилген ерде бир ят йимик орунлашды. Шо ваьдагъа гёре, оьзюдей варислер болган Исгъакъ ва Якъуб йимик чатырда яшады. ¹⁰ Неге тюгюл де, о Аллагъ ойлашган ва къурган къатты кюрчюлери булангы шагъарны къаравуллай эди.

¹¹ Яш болмайган Сара оьзю де, яш табып болагъан чагында тюгюл буса да, иманыны яхшылыгындан яшгъа токътама болду. О ваьда этген Аллагъ сёзюнде туражакъ деп гысап эте эди. ¹² Шо саялы да, къартындан къавжап, оьлюм ёлуна чыгып да битген бир адамдан кёкдеги юлдузлар чакъы, денгиз ягъадагы къайыр бюртюклер чакъы санавсуз наслу тувду.

¹³ Бу адамлар оьзлеге Аллагъ ваьда этген затланы алмайлы, тек иманын сакълап оьлюп гетдилер. Аллагъ ваьда этген затланы олар яшавгъа чыгып битгенче де, алдын къарап гёрдюлер ва олардан къувандылар. Олар бу дюньяда янгыз ёлавчулар ва къонакълар экенин къабул гёрдюлер. ¹⁴ Оьзлени шотайлардан санайганлар оьзлени герти ватанын ахтарагъанны гёрсетелер. ¹⁵ Эгер олар янгыз оьзлер къоюп гетген ватанны гъакъында ойлашып турган буса, шонда къайтып гелмеге де болур эдилер. ¹⁶ Амма олар дагы да яхшы ватангъа, демек кёклердеги ватангъа етишмеге къаст этдилер. Шону учун Аллагъ оланы Аллагыман деп айтма илыкъмай. О олар учун шагъар гъазирледи чи!

¹⁷ Аллагъ сынайган заманда, Ибрагъим иманыны яхшылыгындан гъатта Огъар Исгъакъны къурбан этмеге де гъазир эди. Исгъакъ Ибрагъимни оьзюнден таба Аллагыны ваьдасы яшавгъа чыкъма тарыкъ болган биргине-бир уланы эди. ¹⁸ Гъатта Аллагъ Ибрагъимге булай айтды: «Сени наслунг Исгъакъдан болажакъ». ¹⁹ Ибрагъим Аллагъ оьзюню уланын оьлюмден тирилтип де болажагына инанды. Исгъакъ гертилей де оьлюмден тирилгенде йимик де болду.

²⁰ Иманыны яхшылыгындан Исгъакъ Якъубну ва Исавну гележеги булан байлавлу болуп Аллагыны яхшылыгынын тилеп дуа этди.

²¹ Оьлегенде, Якъуб да иманы булан Юсупну уланлары учун Аллагыны яхшылыгынын тилеп дуа этди ва таягына таянып, Аллагыга сужда этди.

²² Иманыны яхшылыгындан Юсуп да яшавуну ахырында Исрайылны уланлары Мисриден чыгъажагынын сёйледди ва оьзюню сюегин де шондан алып чыгъарсынлар деп буюрду.

²³ Тувгъандан сонг уьч айны узагында Мусаны ата-анасы иманыны яхшылыгындан ону яшырып сакълады, неге тюгюл олар яш бир гъайран зат экенин гёрдюлер. Пачаны тувгъан улангъашланы оьлтюрмек деген буйругъу оланы кьоркьутмады.

²⁴ Уллу болгъан сонг, иманыны яхшылыгындан Муса оьзюне Мисрини пачасыны кызыны уланы деп айтмакыны гери урду. ²⁵ О кысыгъа заманлыкъ гюнагылы кеп чегивлерден эсе, Аллагыны халкы булан бирликде азап чегип турмакъ яхшы деп гысаплады. ²⁶ Месигъни устюне тюшген хорлавланы о Мисрини хазналарындан да артыкъ гёрдю. О гележекдеги савгъатгъа бет бакъдыргъан эди чи дагы. ²⁷ Пачаны кзап-ланывундан кьоркьмай, иманыны яхшылыгындан о Мисриден чыкъды. О Гёрюнемейгенни гереген адам йимик кьатты эди чи дагы. ²⁸ Азирейил малайик исрайыллыланы биринчи тувгъанларына тиймесин деп, иманыны яхшылыгындан Муса исрайыллылагъа Пасха кьурбанын соймагъа ва кьанын эшиклерине тийдирмеге буюрду.

²⁹ Иманыны яхшылыгындан исрайыллылар Кызыл денгизден, кьурдан гечип чыгъагъанда йимик, чыкъдылар. Мисриликлер де шолай этме кьарагъанда буса, олар сувгъа батып оьлдюлер.

³⁰ Еригьонну баруларын исрайыллылар етти керен айланып битген сонг, иманыны яхшылыгындан олар чёгюп гетди.

³¹ Иманыны яхшылыгындан тынчыланы сыйындыргъан кьагъба Рагъав бойсынмагъанлар булан оьлмедди.

³² Дагы да не деп айтайым? Гедеонну, Баракъны, Самсонну, Ефтанни, Давутну, Самуйылны ва пайхаммарланы гьакъында айтмагъа заманым кьалмас. ³³ Иманыны яхшылыгындан олар пачалыкълардан уьст гелдилер, адилликни болдурдулар, ваьда этилген затланы алдылар, арсланкьапланланы авзуларын япдылар, ³⁴ Гючлю отланы сёндюрдюлер, кылычдан кьутулдулар. Оланы гючсюзлюгю гючге айланды, олар урушларда гючлю болдулар ва тыш уьлкели асгерлени кьуваладылар. ³⁵ Къатынлар оьлюмден тирилген кьардашларын кьайтарып алдылар. Оьзгелени оьлюп кьалгъанча кьыйнай эдилер. Амма яхшы яшавда тирилмек учун, олар азатлыкыны гери урдулар. ³⁶ Бирлерин мысгьылладылар, оьзгелерин кьамучу булан туюдюлер. Оьзгелери, шынжырлар булан да бугъавланып, туснакылагъа ташлангъан эдилер. ³⁷ Бирлерин таш

урушгъа тутдулар, башгъаларын бичип эки бёлдюлер, бирдагыларын кылыч булан оьлтюрдюлер. Оьзгелери уьстюне кьой ва эчки терилер де кьаплап айландылар, тарчыкылыкыгъа тарыдылар, азап гёрдюлер ва хорландылар. ³⁸ Шо адамлагъа бююн дюнья лайыкылы болмаса да, олар дангьыларда, тавларда, анакъларда ва кьакъаларда айлана кьалдылар!

³⁹ Иманыны яхшылыгындан оланы барысы да Аллагыны разилигин кьазанды, амма оьзлеге ваьда этилген затны алмадылар. ⁴⁰ Неге тюгюл де, Аллагъ бизге деп не буса да бир яхшы муратны гёз алгъа тутду: олар камилликте янгыз бизин булан етишмеге герек.

Аллагъ бизге авлетлерине йимик янаша

12 ¹ Айланабызны кёп кьадарда шо шагъатлар кьуршагъан. Шо саялы бизге пуршав этеген бары да затгъа арт берейик, бизин есир этип кьоягъан гюнагъдан чыгып кьутулайыкъ ва белгиленген ёлгъа чыдамлы кюйде тюшейик. ² Исагъа айрылмагъан кюйде гёз кьаратайыкъ. Иманыбызны аввалы ва ахыры Одур. Гележекдеги кьуванч учун О хачдагы биябур оьлюмню кьабул этди, гъали буса Аллагыны онг ягында олтургъан. ³ Гюнагылыланы ягындан Оьзюне бакъгъан якъда шончакы душманлыкыгъа Чыдагъанны гьакъында ойлашыгъыз чы. Шо сизге гючсюз болмай ва ругъдан тюшмей токътама кёмек этежек.

⁴ Гюнагыгъа кьаршы тура туруп, сизге гъали де кьан тёкмеге тюшмеген. ⁵⁻⁶ Сиз авлетлери гысапда сизин ругъландырмакъ учун язылгъан булай сёзлени унутдугъуз: «Балам, Раббиз сени булай тюзлейгенине агъамият берип янаш, О сени такъсырлайгъанда, ругъдан тюшме. Раббиз Оьзю сюегенлени тюзлей, авлети йимик герегенлени гьарисин такъсырлай».

⁷ Сиз азап чегивню чыдамлы кюйде бир такъсыр йимик оьтгеригиз. Аллагъ сизин авлетлери йимик гёре. Авлетин такъсырламайгъан ата бармы экен? ⁸ Эгер де Аллагъ сизин авлетлерин такъсырлайгъан кюйде такъсырламай буса, сиз авлетлери тюгюлсюз, пич тувгъан яшларсыз. ⁹ Бу дюньяда бизин барыбызны да аталарыбыз бар эди. Олар бизин такъсырлады ва биз де оланы гьюрметледик. Шо саялы биз кёклердеги ругъ Атабызгъа нечик кёп тынгламагъа герекбиз! Шо тынглавулукъ буса бизге яшав бере! ¹⁰ Аталарыбыз бизин оьзлер сюйген кьайдалар булан бир нечакы заман такъсырлады. Аллагъ буса бизин пайдабызгъа ва Оьзюню сыйлылыгына биз де ортакъчы болур йимик такъсырлай. ¹¹ Гьар такъсыр гъалиги заманда сююнч тюгюл, бир кьайгы йимик гёрюне. Ондан сонг буса такъсырдан оьтгенлер парахат ва муьмин яшавгъа етишер.

¹² Шо саялы саллангъан кьолларыгъызны ва кьартыллайгъан тизлеригизни кьатдырып тутугъуз. ¹³ Акъсакъ аягыгъыз майшалмай, терсине, сав болсун учун, тюз юрюгюз.

¹⁴ Бары да халкъ булан паракхатлыкьда яшама къасткъылыгъыз. Таза юрек булан яшама къасткъылыгъыз, неге тююл де шосуз бирев де Раббизни гёрюп болмас. ¹⁵ Вёрегиз, Аллагъны рагъмусундан бирев де магърюм къалмасны ва арагъызда бир загърулу тамур йиберип, биревге де зиян гелтирмесни къастын этигиз. ¹⁶ Вёрегиз, озъюню уллу-лукъгъа ихтиярын бир тюш аш саялы сатгъан Исав йимик, биригиз де пасат яда аллагъсыз болуп къалмагъыз. ¹⁷ Шондан сонг, сиз билеген кюйде, Исав атасыны разилигин алма сюйген, тек атасы ону гери ургъан. Исав огъар гёзьяш теге туруп ялбарса да, этген затын алышдырма болмагъан.

Эки разилешив

¹⁸⁻¹⁹ Сиз янып турагъан оту, къарангылыгъы, тунлугъу ва алатолпаны, быргъыны окъюрюю ва Аллагъны тавушу булангъы Синай тав йимик не буса да бир ачыкъ гёрюнюп турагъан затгъа багъып гелмедигиз. Ону тавушун эшитген адамлар Огъар озълер булан дагъы сёйлемесин деп ялбара эдилер. ²⁰ Неге тююл: «Эгер тавгъа бир гъайван тийсе де, таш урушгъа тутулмагъа герек болажакъ», – деп айтылгъан буйрукъну къабул этмеге оланы гючу ёкъ эди. ²¹ Шо гёрюнюш шонча да къоркъунчул эди чи, гъатта озъю Муса: «Мен къоркъаман, мен къартыллайман», – деп айтды.

²² Тююл! Сиз Сион тавгъа, гъакъ Аллагъны шагъары болгъан Кёклени Ерусалимине ва минглер булан къуванчлыкъгъа жыйылгъан малайиклени янына гелдигиз. ²³ Сиз озълени атлары кёклерде язылгъан Аллагъны башлап тувгъан авлетлерини жыйынына гелдигиз. Сиз бары да адамланы Дуванчысы болгъан Аллагъгъа ва камилликге етишген муъминлени ругъларына багъып да гелдигиз. ²⁴ Сиз янгы разилешивню арачысы болгъан Исагъа багъып гелдигиз. Ону тегюлген къаны Гъабилни къанындан эсе яхшы затны бережекге ваъда эте.

Аллагъгъа тынгламакъны гери урмакъ булан байлавлу бுவарыв

²⁵ Вёрегиз, Аллагъ сёйлейгенде, Огъар тынгламакъны гери урмагъыз. Бу дюньяда озълеге Буваргъангъа тынгламакъны гери ургъанлар къутлмадылар. Эгер де бизге кёклерден Буварагъангъа арт берсек, дагъокъ да къутулмасбыз. ²⁶ О заман Ону сеси ерлени титиретди, гъали буса О: «Мен дагъы да бир керен янгыз ерни тююл, кёклени де чайкъажакъман», – деп ваъда эте. ²⁷ «Дагъы да бир керен» деген сёзлер чайкъалмагъа болагъан, яратылгъан, бары да заманлыкъ затлар ёкъ болажакъ ва чайкъалмагъа болмайгъан затлар даимге къалажакъ демекни англата.

²⁸ Бизге озъюн чайкъап болмайгъан пачалыкъ берилди. Шогъар гёре Аллагъгъа шюкюрлюк этейик ва бизден рази къалардай Огъар къоркъув булан ва бек абур этип сужда этейик. ²⁹ Неге тююл де, Аллагъыбыз бары да затны яллатмагъа болагъан отдур.

Ахыргъы насигъатлар

13 ¹ Бир-биригизни иман къардашлар йимик сюююз. ² Къонакъланы сюеген болмагъа унутмагъыз. Шолай болмакъ булан биревлер, озълер де билмейли, малайиклени де къонакълай къабул этген болгъан. ³ Озълер булан бирче болгъанда йимик, туснакъдагъыланы эсигизде сакълагъыз. Озълер булан бирче азап чегегенде йимик, азап чегегенлени эсигизде сакълагъыз.

⁴ Эр-къатынлыкъ аралыкълагъа бары да адамлар сый этме гереклер ва эр-къатынны арасы тазалыкъда сакъланма герек. Эрине яда къатынына гъалал болмагъанланы ва зина этегенлени Аллагъ такъсырлажакъ. ⁵ Акъчагъа амыракъ болуп къалмагъыз ва бар затыгъыз булан рази болуп къалыгъыз, неге тююл Аллагъ булай айтды:

Мен сизин бир заманда да къоймасман ва бир заманда да ташламасман. ⁶ Шоллукъда, биз инамлы кюйде булай айтабыз:

*Раббим – мени Кёмекчим, мен бир затдан да къоркъмайман.
Магъа адам не этер?!*

⁷ Сизге Аллагъны каламын уйретеген ёлбашчыларыгъызны унутмагъыз. Олар яшавунда нечик натижалагъа етишегенине къарагъыз ва оланы иманындан уългю алыгъыз. ⁸ Иса Месигъ алышынмас, О тюнегюн де, бугюн де, гъар даим де бир йимикдир.

⁹ Къайдагъы ят уйретивлер сизин тюз ёлдан тайышдырып къоймасын. Сизин юреклеригиз, къайсы ашны ашайыкъ, къайсын ашамайыкъ деген къайдалар булан тююл, Аллагъны рагъмусу булан беклешме тарыкъ, неге тююл де шо къайдалар булан ашагъан аш пайда гелтирмес.

¹⁰ Бизин къурбанлыкъны салагъан ерибиз бар. Бу дюньядагъы сыйлы чатырда ибадат этегенлени ондан алып ашама ихтияры ёкъдур.

¹¹ Гюнагъ учун къурбангъа союлгъан гъайванланы къанын баш дин къуллукъчу Инг Сыйлы Ерге алып гире. Бу гъайванланы чархлары буса халкъны къонушгъан еринден тышгъа чыгъарылып яллатыла. ¹² Шону йимик, Иса да Озъ къаны булан инсанланы юреклерин тазаламакъ учун, шагъардан чыгъарылып къурбан этилди. ¹³ Ону къонушуну артына чыгъайыкъ чы ва Ону хорлугъуна ортакъчы болайыкъ чы. ¹⁴ Бизин мунда озъююз даим яшап болар йимик шагъарыбыз ёкъ чу дагъы, амма биз гележекдеги шагъарны къаравуллайбыз.

¹⁵ Гелигиз, Исадан таба Аллагъгъа шюкюрлюкню, демек авзуларыбызны савгъаты болгъан затны, даим къурбан этейик. Бизин авзуларыбыз

Ону атына макътав эте. ¹⁶ Бирев-биревге кѣмек этме ва башгъалагъа пай чыгъарма унутуп къалмагъыз. Аллагъ шолай къурбанланы сюе.

¹⁷ Исагъа иман салгъанланы жыйыныны ёлбашчыларына таби болугъуз ва тынглагъыз. Сизин гъайыгъызны эте туруп, олар чы кирпич де къакъмай, неге тююл де озлени къуллугъу гъакъда Аллагъгъа гъсап берме гереклер. Озлени ишлерин шат кюйде яшавгъа чыгъарсын учун ва пашман болмасын учун, олагъа таби болугъуз. Неге тююл де, олар пашман болса, сизге яхшылыкъ болмас.

¹⁸ Бизин учун да дуа этигиз. Биз этеген чакъы бары да затыбызны таза намусубуз булан этебиз ва адилли болмагъа къаст этебиз. ¹⁹ Сизин яныгъызгъа мен тез къайтсын деп, дуа этмегизни бек тилеймен.

²⁰⁻²¹ Озюню къаны булан даимлик разилешивню бегетген, кюйлань да уллу Кюйчусу болгъан Раббиз Иса олюмден тирилген, паракъатлыкъ береген Аллагъ гъар-бир яхшы иште Озюню сюйгенин яшавгъа чыгъармакъ учун, сизин тюз ёлгъа салсын дагъы. Озюне гъар даим де макътавлар болгъур Раббиз Иса Месигъден таба О бизде Озюню кепине гелеген затны яратсын дагъы. Амин. ²² Къардашлар, сизге бек тилеймен: бу къысгъаракъ кагъызымда мен береген насигъатлагъа тынглагъыз. ²³ Иман къардашыбыз Тимофей туснакъдан азат этилгенни билгенигизни сюемен. Ювукъда о мунда гелсе, ону булан бирче сизин гѣрмеге гелермен. ²⁴ Жыйыныгъызны бары да ёлбашчыларына ва Аллагъны бютюн халкъына салам айтыгъыз. Италиядагъы иман къардашларыбыз да сизге салам йиберелер. ²⁵ Аллагъны рагъмусу сизин булан бирликде болсун.

Якъуб язган кагъыз

Якъубну кагъызы озлени иманыны аслу талапларын яшав-гъа чыгъармагъа къарайганда, уллу четимликлеге къаршылашган иманлылар учун язылган. Якъуб Исагъа иман салган башлапгъы жыйынланы ортакъчыларыны яшав-турушунда ёлугъаган кемчиликлер булан байлавлу бир-бир масъалаланы устюнде тындырыкълы кюйде токътай. Оланы бирлери озлени байлыгъы булан да макътана туруп, пакъырланы алдында озлени оъктем тутуп айланганлар. Башгалары бугътан, айтды-къуйтдуну юрютов булан кёп яманлыкъ этгенлер, озлени хохабаз тутуп юрюгенлер, оланы биревлеге къаршы алданокъ токъташдырылган терс ойлар елеген болган. Якъуб амалларсыз иман инсанны къутгъарылыгъа гелтирге болмайгъанын айта. О булай сорав сала: «Гъей къардашларым, эгер бирев, иманым бар деп де айтып, яхшы амаллар этмей буса, ондан не пайда?» (2:14). Бу ерде Якъуб Исагъа иман салганланы озлеге Месигъ айтган ёл булан гъакъ юрекден юрюмеге къаст етишмейгенлери гъакъында айта. Аллагъгъа гертиден де иман салган адам, шексиз кюйде, О рази къалаган затны этип юрюйгенине Якъуб озюню охувчуларын инандырып сёйлей.

Башлапгъы саламлар

1 ¹Аллагъны ва Раббиз Иса Месигъни къулукъчусу болган Якъубдан бююн ер юзюне яйылышган Исрайылны он эки уланындан болган къавумларына саламлар болсун!

Иман ва сынавлар

²Къардашларым, сиз гъар тюрю сынавлагъа тюшгенде, шону уллу къуванчылыкъгъа гъисаплагъыз. ³Сынавлагъа тарыйган иманыгъыз сизде къаттылыкъ болдурагъанны сиз билесиз чи. ⁴Къаттылыкъ буса сизин муратгъа етишивге, токъташганлыкъгъа, камилликге ва бир де кемчилигиз болмайганлыкъгъа гелтирге тарыкъ.

⁵Эгер арагъыздан биригизни гъакъылыгъыз етишмей буса, о Аллагъдан тилесин, О да берер. Неге тююл де, Аллагъ гъар кимге чомарт кюйде ва гъеч бир оьпкелевсюз берер. ⁶Янгыз бир де шеклик этмейли, иманы булан тилемеге герек. Шеклик этеген адам ел къува-лап элтип чачылып гетеген денгиз толкъунларына ошай. ⁷Шолай адам Раббизден гъеч бир зат аларман деп ойлашмасын. ⁸Эки янсынлы болуп ойлашаган адам озюню ишлеринде де токъташмаган бир адамдыр.

⁹⁻¹⁰Сыныгъывлу иман къардаш оьрлюго булан, бай буса озюню сыныгъывлугъу булан макътансын, неге тююл де, авлакъ чечек дёнегенде йимик, бай да дёнюп къалар. ¹¹Гюн чыгъар, яллавлар болур, яллавлар чечекни дёндюрер, ону япыракълары тёюлер ва гёзеллиги тайып къалар. Шолай бай да, талаша туруп, болмагандай болуп къалар.

¹²Сынавгъа чыдаган адам насиплидир. Сынаван оьтгенден сонг, Аллагъ Озюн сюегенлеге ваъда этген устюнюкню тажыдай яшавну берер. ¹³Сынавгъа тюшеген заманда: «Аллагъ мени сынап къарай», — деп айтма. Неге тююл де, Аллагъ яманлыкъ булан сыналмас, Озю де гъеч биревню яманлыкъ булан сынап къарамас. ¹⁴Терсине, гъар адамны яман хыяллары ону сынап къарар ва шо хыяллары ону озюне багъып тартар, гъавасландыра. ¹⁵Яман хыяллардан таба буса гюнагъ тувар, заманы етип, гюнагъ да оьлюм тувдурар.

¹⁶Сююмлю къардашларым, алданып къалмагъыз! ¹⁷Гъар-бир яхшы ва камил савгъат сизге оьрден, кёкден гелеген ярыкъны яратган Аллагъдан гелир. Шо ярыкъдан амалгъа гелеген гёлентки йимик, О не юрюп турмас, не гъеч бир де алышымас. ¹⁸Бары да яратган затларыны арасында биз инг де биринчиси болгъанны сююп, О бизин гъакъ гертиликни сёзюнден таба Озюню авлетлери этмеге токъташды.

Аллагъны каламына тынглап ва ону кютюв

¹⁹Гъар адам тынглама алгъасасын, амма жавап къайтарма, къазапланма алгъасамасын. ²⁰Инсанны къазапланыву Аллагъ сюеген кюйде муьмин болуп яшамагъа пуршав этер. ²¹Шогъар гёре, гъар тюрю яманлыкъны ва наслыкъны ташлап, юреклеригизге чачылган Аллагъны каламын саламат кюйде къабул этигиз. Шо каламда ругъларыгъызны къутгъармагъа къудрат бардыр.

²²Аллагъны каламын янгыз эшитип къоймакъ булан озююгюзню алдатып къоймагъыз, ону кютме де кютюгюз! ²³Каламгъа тынглап, ону кютмейген гиши озюню сыпатына гюзюден къарайган гишиге ошайдыр. ²⁴О къарап, озюн гёерер, тайганда буса, бет келпети нечик экенни унутуп къалар. ²⁵Аллагъны азатлыкъ гелтиреген камиллешген Къанунуна тынглама да тынглап, унутуп къояган тююл, огъар тергевлю

тынглайгъан, ону къоллай туруп, огъар гёре юрюйген адам озъюню амалларында насипли болур.

²⁶ Эгер арагъыздан биригиз, озъюн динли адамман деп де гысаплап, тилин сакълап билмей буса, о озъюн алдатадыр. Шолай адамны динлиги бош затдыр. ²⁷ Эгер де сен тарчыкълыкъдагъы етимлени ва тул къатынланы гъайын эте бусанг, эгер де озъюнгню бу дюньяны насына батмагъан гъалда сакълай бусанг, шо заман сени динлигинг Атабыз Аллагъны алдында тазадыр ва дамгъаланмагъандыр.

«Биревню биревден артыкъ гёрмегиз»

2 ¹ Гей къардашларым! Макътавлу Раббиз Иса Месигъге иман салдыгъыз чы, шо саялы биревню биревден артыкъ гёрмегиз. ² Эгер сизин жыйыныгъызгъа алтын оърмекче такъгъан, тизив опуракълар гийген бир адам гелсе, шолай да йыртыкъ опуракълар гийген бир пакъыр да гелсе, ³ сиз тизив опуракълы адамгъа айрыча тергев берип: «Мунда олтур, бу ер – яхшы ер», – деп, ярлы адамгъа буса: «Сен онда тур» яда: «Жабарда, аякъ тюбюмде олтур», – деп айтарсыз. ⁴ Шоллукъда, сиз бирев–биревню айырып къоймасмысыз дагъы, яман ойлары булангъы дуванчылар болуп къалмасмысыз дагъы?

⁵ Тынглагъыз, гей сююмлю къардашларым: Аллагъ бу дюньядагъы пакъырланы иман ягъындан бай этмеге ва Озъюн сюегенлеге ваьда этген гъакимлигини тюбюнде яшамагъа ихтияр бермеге деп тангламадымы дагъы? ⁶ Амма сиз буса пакъырланы ер этдигиз. Сизге зулму этеген ва сизин дуванханалагъа тартагъан байлар тююлюмю дагъы? ⁷ Сизге берилген гъюрметли атны капир этеген олар тююлюмю дагъы?

⁸ Эгер сиз гъакыкъатда Сыйлы Язывларда «ювугъунгю озъюнгню йимик сюй» деп язылгъан пача буйругъун кюте бусагъыз, яхшы иш этеген боларсыз. ⁹ Эгер сиз адамланы арасында ян тарта бусагъыз, гюнагъ иш этеген ва Мусаны Къанунун бузагъан боларсыз. ¹⁰ Ким бютюн Къанунну юрютюп, не буса да бир гиччи затда ону бузса, о бютюн Къанунну бузулмакълыгына гюнагълы гысапланар. ¹¹ Неге тююлюм де: «Зина этме», – деп айтгъан Аллагъ. «Адам оьлтюрме», – деп де айтгъан. Шо саялы сен зина этмей, адам оьлтюрсенг, Къанунну бузгъан боларсан. ¹² Азатлыкъ гелтиреген Къанун булан дуван этилежек адамлар йимик сёйлегиз ва шо кюйде иш де гёрюгюз. ¹³ Неге тююлюм де, рагъмуну билмейгенге Аллагъны дуваны рагъмусуз болар. Рагъму буса дувандан оьр чыгъып токътар.

Иман ва амаллар

¹⁴ Гей къардашларым, эгер бирев, иманым бар деп де айтып, яхшы амаллар этмей буса, ондан не пайда? Шолай иман ону къутгъармагъа болмас. ¹⁵ Эгер иман къардашларыбыздан яда иман къызардашларыбыздан

бири ач ва ялангъач буса, ¹⁶ арагъыздан биригиз де огъар: «Эсен-аман тур, гийин, ашап той!» – деп айтып, амма огъар тарыкъ затны бермесе, ондан не пайда? ¹⁷ Шолай иман да, эгер де ону амалы ёкъ буса, о оьлгенге гысаплыдыр.

¹⁸ Амма, булай ёрав этип къарайыкъ, бирев: «Сени иманынг бар, меники буса амалларым бар», – дей. Магъа амалларсыз иманынгны гёрсет, мен де сагъа амаллардан таба иманымны гёрсетермен! ¹⁹ Сен Аллагъны бирлигине иман саламысан? Яхшы этесен. Шогъар жинлер де иман салалар ва къоркъуп титирейлер.

²⁰ Иман амалларсыз тарыкъсыз зат дегенликте сен далиллер сюесен. ²¹ Уллу атабыз Ибрагъим къурбанлыкъны салагъан ерде озъюню уланы Исгъакъны къурбан этмеге сюйдю. Аллагъ ону шо иши саялы къабул этди. ²² Гёресен чи, ону иманы да, амаллары да бир-бири булан байлавлу болду, иманы да амалларындан таба камилликте етишди. ²³ Шоллукъда: «Ибрагъим Аллагъгъа иман салды, шо саялы Аллагъ ону къабул этди», – деп Сыйлы Язывларда язылгъан сёзлер яшавгъа чыкъды ва огъар Аллагъны досту деп айтылды. ²⁴ Гёресиз чи, инсан янгыз иманындан таба тююлюм, амалларындан таба да къабул этиле.

²⁵ Шолай Рагъав булан да болду. Оьзлеге тарыкъ затланы ахтара туруп гелгенлени уьуне гийирип, сонг башгъа ёл булан бакъдыргъан шо къатынны да Аллагъ амаллары саялы къабул этмедими дагъы? ²⁶ Шо саялы, ругъу болмагъан къаркъара оьлегени йимик, амалларсыз иман да оьлер.

Тилни энгип сакълап болмакълыкъ

3 ¹ Къардашларым, арагъыздан янгыз азлар устазлар болсун. Бизге, устазлагъа, артыкъ къатты дуван этилежегин сиз билесиз. ² Биз барыбыз да кёп янгылышабыз. Сёзюнде янгылышмайгъан адам камил адамдыр. О озъюню бютюн къаркъарасын да тизгинлеп сакълап билер. ³ Бизге таби болсун деп, биз атланы авзуна авузлукълар салабыз ва оланы озъюбюз сюйген кююбюзде юрютебиз. ⁴ Неде, мисал учун, гемелени алып къарайыкъ. Олар нечакъы уллу буса да ва оланы нечик гючлю еллер юрюте буса да, оланы бир гиччи къуралны кёмеги булан гемечи сюйген якъгъа багъып юрютер. ⁵ Тил булан да тап шо кюйде. О къаркъараны бир гиччи саны буса да, этген уллу ишлери булан макътанып бола.

Бир гиччирек учгун да кёп уллу агъачлыкъгъа от салмагъа болар! ⁶ Тил де отдур! Бизин къаркъарабызны озге санларыны арасындан о озъюнде бу яман дюньяны келпетлендирер ва бютюн къаркъараны бузар. О бизин яшавубузну яллатар, ону озъюн де жагъаннемни оту яллатар.

⁷ Гъар тюрюлю кыыр гъайванланы, къушланы, сюйкелип юрюйген жанланы ва денгизде болагъан бары да балыкъланы инсан энгип сакълап

болур. ⁸Тилни буса гъеч бир инсан енгип сакълап болмас. О къайпан-майгъан, оylum гелтиреген агъусу булангъы яманлыкъдыр. ⁹Биз тил булан Раббизге ва Атабызгъа алгъыш этебиз. Тил булан Аллагъгъа ошатылып яратылгъан адамлагъа налат да беребиз. ¹⁰Алгъыш ва налат бир авуздан чыгъа! Къардашларым, шотай болмагъа тюшмей. ¹¹Булакъдан бир вакътини ичинде татли сув да, тузлу сув да чыгъамы дагъы? ¹²Къардашларым, инжир терекде зайтун яда юзюм борлада инжир оьсмеге боламы дагъы? Шотай тузлу булакъдан ичме ярайгъан сув чыкмагъа да болмас.

Гъакъ герти гъакъыл

¹³Сизин арагъызда гъакъыллы ва англавлу адамлар бармы? Бар буса, шотай адам саламат кюйде этеген яхшы амаллары булан оьзюню гъакъыллылыгъын гьрсетсин. ¹⁴Эгер юрегигизде бек яман гюнчюлюк ва оьз пайдагъыз булан байлавлу къастлар бар буса, макътанмагъыз ва гъакъ гертиликге къаршы ялгъан сьйлемегиз. ¹⁵Шотай «гъакъыл» кьклерден гелген гъакъыл тюгюлдюр. Терсине, дюньядан, инсанлыкъдан ва иблисден гелген бир гъакъылдыр. ¹⁶Неге тюгюл де, бек яман гюнчюлюк ва оьз пайдагъыз булан байлавлу къастлар бар ерде низамсызлыкълар ва гьар тюрлю яман амаллар болур.

¹⁷Амма кьклерден гелген гъакъыл инг башлап тазадыр, сонг паракхатлыкъны сюедир, юваш хасиятлыдыр, ёл кьойма гъазирдир, рагъмудан ва яхшы амаллардан толгъандыр, бир якъгъа да ян тартмайдыр ва бетгьрдю тюгюлдюр. ¹⁸Ярашывлукъгъа етишмек учун ярашып ишлейгенлер муьмин яшавну натижаларын гьерер.

«Аллагъгъа ювукълашыгъыз!»

4 ¹Сизин арагъызда эришивлюклер ва давлашывлар болдурагъан недир? Шотай къаркъарагъызда ябушуп турагъан гъаваслыкълардан тюгюлмю дагъы тувулунагъаны? ²Сиз бир затны сюесиз, амма алып болмайсыз, шо саялы адам оьлтюресиз. Сиз гъасиретли кюйде бир зат алма сюесиз, амма алма чы болмайсыз. Она шотай сиз эришип ва ябушуп турасыз. Сюегенигизни алмагъа болмайсыз, неге тюгюл де Аллагъдан тилемейсиз. ³Тилейгенде де алып болмайсыз, неге тюгюл де оьзюгюзюню кепигиз саялы, янгыз бары да алгъан затларыгъыздан пайдаланмакъ учун, яман къастлар булан тилейсиз.

⁴Гьей имансызлар! Бу дюнья булангъы достлукъ Аллагъгъа къаршы душманлыкъ экенни сиз билмеймисиз? Демек, ким дюнья булан дост болмагъа сюйсе, о Аллагъны душманы болур. ⁵Яда: «О ичибизге салгъан Ругъ биз янгыз Оьзюнюки болгъанына гъасирет къалып турар», — деп Сыйлы Язывларда негъакъ айтылгъан деп ойлашамысыз? ⁶Амма

Аллагъ бизге дагъы да уллу рагъму гьрсете. Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде:

*Аллагъ оьктемлеге къаршы турар,
оьктем тюгюллеге буса рагъму этер.*

⁷Шогъар гьере Аллагъгъа таби болугъуз, иблисге буса къаршы туругъуз, о да сизден къачар. ⁸Аллагъгъа ювукълашыгъыз, О да сизге ювукълашар. Гьей гюнагълылар, кьолларыгъызны жувугъуз! Гьей экиюзлюлер, юреклеригизни тазалагъыз! ⁹Къайгъырыгъыз, гьынкъгъа тюшюгюз, йылагъыз! Кюлюкю — гьынкъгъа, сююнч де мунгайывгъа айланып къалсын. ¹⁰Аллагъны алдында оьзюгюзюню тьбен тутугъуз, шо заман О да сизин оьрлендирер.

¹¹Бир-биригизни айыпламагъыз, гьей къардашларым. Иман къардашын айыплайгъан яда огъар дуван этеген гиши Мусаны Къанунун айыплайгъан ва огъар дуван этеген болур. Эгер Къанунгъа дуван этсе, Къанунну юрютювчюсю болмас, дуванчыдай болуп къалар. ¹²Къанун чыгъарагъан да, Дуванчы да буса бирдир. Къутгъармагъа ва дагъытмагъа болагъан да янгыз Одур. Башгъа гишиге дуван этмеге къарайгъан сен кимсен?

Бош макътанчыкълык

¹³Къарагъыз! Арагъыздан бирлеригиз: «Тангала биз палан шагъаргъа барарбыз, онда бир йыл къаларбыз, алыш-бериш этип, къазанч аларбыз», — деп айтарсыз. ¹⁴Сиз бир ойлашып къарагъыз, сиз чи яшавугъуз тангалагъа нечик болажагъын да билмейсиз. Яшавугъуз недир? О чу бираз замангъа чыгъып гьрюнюп, сонг ёкъ болуп, яйылып къалагъан бир булут йимик затдыр. ¹⁵Шону орнуна сиз: «Эгер Раббиз буюрса, сав къалсакъ, ону да этербиз яда муну да этербиз», — деп айтамагъа герексиз. ¹⁶Гъали буса сиз оьзюгюзюню оьктемлигизден макътанып айланасыз. Гьар къайсы шотай макътанчыкълык да яманлыкъдыр! ¹⁷Шогъар гьере ким буса да бирев, яхшылыкъ этмеге герекни де биле туруп, шону этмей буса, о гюнагъ иш этеген болур.

Зулму этеген байлагъа буварыв

5 ¹Гъали тынглагъыз сиз, гьей байлар! Башыгъызгъа гележек балагълагъа яс этип йылагъыз! ²Бары да байлыгъыгъыз чирип дьндю, оуракъларыгъызны да гюелер талады. ³Сизин алтыныгъызны ва гююшюгюзюню тот басды. Шо тот сизге къаршы шагъатлыкъ этер ва этигизни от йимик ашар. Байлыгъыгъызны сиз бу ахыр гюнлерде жыйгъан эдигиз! ⁴Тынглагъыз! Авлакъларыгъызда ишлеген ишчилеге сиз тьлемей кьойгъан акъча гъали оьзюгюзге къаршы шагъатлыкъ эте. Гъали олар кьычырып гьуя салалар ва оланы гьуя тавушун кьклердеги малайиклени

асгерлерини Раббиси эшите. ⁵Сиз бу дюнъяда тазза кюрлюкде яшап ва кеп чегип турдугъуз. Оьзюгюзню соймакъ учун сакълангъан бир гъайванлар йимик семиртдигиз. ⁶Сиз оьзюгюзге къаршылыкъ билдирмеген айыпсыз адамлагъа дуван этдирип, оланы оьлтюрдюгюз.

Азап чегивдеги чыдамлыкъ

⁷Гъей къардашларым, Раббиз къайтып гелгинче, чыдамлыкъ гёрсетип туругъуз. Чачывчу да, гюзгю ва язбашгъы янгурлар явгунча, оьз топурагъындан аявлу тюшюмюн къайтармай токътап турар. ⁸Сиз де чыдамлыкъ гёрсетигиз, юреклеригизни чыныкъдырыгъыз, неге тюгюл де Раббизни къайтып геливю ювукъадыр. ⁹Къардашларым, сизге оьзюгюзге дуван этилип къалмасын учун, бир-биригизни айыпламагъыз. Къарагъыз, Дуванчы эшик алда токътап турадыр!

¹⁰Къардашларым, Раббизни атындан сёйлеген пайхаммарлар азап чегивюнде гёрсетген чыдамлыгъындан уьлгю алыгъыз. ¹¹Биз чыдамлыкъ этгенлеге макътав этебиз. Аюбну чыдамлыгъы гъакъында сиз эшитдигиз. Ахырда да о зор сюювден ва рагъмудан толгъан Раббизден не алгъанны гёрдюгюз.

¹²Инг башлап, къардашларым, ант этмегиз! Не кёклер булан, не ер булан, не башгъа зат булан ант этмегиз. Аллагъ сизин такъсырламасын учун, дюр буса «дюр» дегиз, тюгюл буса «тюгюл» дегиз.

Дуаны гючю

¹³Арагъызда къыйынлыкъгъа тюшгенигиз бар буса, дуа этсин, сююнчю булангъы бар буса, Раббизни алгъышлап йырласын. ¹⁴Арагъызда авруйгъаныгъыз бармы – Исагъа иман салгъанланы жыйыныны ёлбашчыларын чакъырсын. Раббизни аты булан огъар май сюртюп, ону учун дуа этсинлер. ¹⁵Иман булан этилеген дуа аврувгъа савлукъ къайтарыр, неге тюгюл де ону Раббиз сав этер. О адам гюнагъ иш этген буса, ону гюнагълары гечилер. ¹⁶Бир-биригизге гюнагъларыгъызгъа мюкюрлюк этигиз ва бир-биригиз учун дуа этигиз. Шо заман Аллагъ сизин сав этер. Муьмин адамны дуасы гючлю ва таъсирли болур. ¹⁷Илияс да бизин йимик бир адам эди. О янгур явмасын деп къаныгъып дуа этди ва ер юзюнде уьч йыл алты ай янгур явмай турду. ¹⁸Сонг о бирдагъы да дуа этди ва янгур явдурду, топуракъ да оьз тюшюмлерин берди.

¹⁹Къардашларым, айтайыкъ, сизин биригиз гъакъ герти ёлдан чыгъып къала, башгъагъыз буса огъар шо ёлгъа къайтмагъа кёмек эте. ²⁰Гюнагълыны терс ёлдан къайтарып, гъакъ герти ёлгъа салгъан адам ону оьлюмден къутгъарагъанын ва кёп гюнагълары гечилегенин билип кьойсун.

Петер язган биринчи кагъыз

Петерни биринчи кагъызы Исагъа иман салгъанланы айланадагъы вилайтлардагъы бары да жыйынлары учун язылган. Бу кагъызы язылмакълыгына Исагъа башлап иман салгъанланы къыйын гъалы себеп болуп токътагъан: оьзлени иманы саялы олагъа мысгъыл-лавланы, хорлавланы гёрмеге тюшген. «Токъташгъан гъалгъа гёре къыйышып яшап турайыкъмы яда гъакимликге къаршы турайыкъмы?» – деген сорав олагъа бир де ялыкъ бермеген. Петер иманы учун азап чегивлеге гъазир болуп турмагъа тюшегенин оланы эсине сала, неге тюююл де Исагъа иман салгъан адамны яшаву кёбюсю гезиклерде ону айланасындагъыларыныкине къыйышывлу гелип битмей. Кагъызда бу аслу токъташдыривлардан къайры да, Исагъа иман салгъанлагъа шолай гезиклерде нечик иш гёрмеге тюшегенлик булан байлавлу пайдалы таклифлер де бериле. Бары да иманлылар оьзюне тергев бакъдырагъан инг аслу умут Петерни бары да ёл гёрсетивлерини инамлы кюрчюсю болуп токътай. Элчи охувчуларына булай дей: «... Месигъ чекген азапларда ортакъчылыкъ этегенигизге сююнююз! Шо заман, Ону макътаву аян болгъанда, сююнюп-къуванып къалажакъсыз» (4:13).

Башлагъы саламлар

1 ¹Оьз уйлеринден йыракъда, Понтда, Галатияда, Каппадокияда, Асияда ва Битинияда ят ерлерде яйылышып яшайгъан сайлангъанлагъа Иса Месигъни элчиси болгъан мен Петерден салам! ²Атабыз Аллагъны алданокъ токъташдыргъанына гёре, сиз Иса Месигъге тынгламакъ ва гюнагъларыгъыздан Ону къанындан таба чайылмакъ учун, Аллагъны Ругъу булан юреклеригиз де тазаланып сайландыгъыз. Сизге Аллагъны рагъмусу ва парахатлыгъы артсын!

Жанлы умут

³⁻⁴Раббибиз Иса Месигъни Аллагъны ва Атасына гъар макътавлар болсун! Иса Месигъни оьлюмден тирилтип, Оьзюню зор уллу рагъмусу

булан Аллагъ бизин янгы яшавгъа багып тиргизди. Шону булан олюмге, кемчиликге ва замангъа таби болмайгъан варисликге жанлы умут берди. Шо варислик сизге деп кёклерде сакъланып тура. ⁵Сиз, иманыгъызны яхшылыгъындан Аллагъны къудраты булан сакъланып турагъанлар, къутгъарылывну табажакъсыз. Шо къутгъарылыв ахыр заман ачыкъ болажакъ.

⁶Сиз шо затлагъа сююнуп туругъуз. Амма гъали гъар тюрлю сынавлар булан сиз бир нечакъы заман, балики де, пашман болсагъыз да ярай. ⁷Шо сынавларгъа сиз иманыгъыз гъакъ кюйде болсун учун тюшдюгюз. Алтын даимлик зат тюгюл буса да, ону отда сынап къарар. Иса Месигъ къайтып гележек заман макътав, белгилилик ва абур алмакъ учун, алтындан кёп де сыйлы болгъан сизин иманыгъыз сыналма ва тасдыкъ этилме тарыкъ. ⁸⁻⁹Сиз Исаны гёрмесеги де, Ону сюесиз. Сиз Ону гёрмеге болмасагъыз да, Огъар иман саласыз. Сиз айтып болмас даражадагъы ва артыкъ макътавлу сююнч булан къуванасыз, неге тюгюл де иманыгъызны мурады болгъан къутгъарылывугъузгъа етише турасыз.

¹⁰Пайхаммарлар бу къутгъарылывну гъакъында ахтарып-сорап юрюдюлер. Олар сизге Аллагъ бережек шо рагъмулу савгъатны гъакъында алданокъ билдирди. ¹¹Оьзлени ичинде Месигъни Ругъу яшайгъан пайхаммарлар шо Ругъ кимни ва къайсы заманны гёрсетегенине тюшюмне къарай эдилер. Шону Ругъ Месигъни азапларын ва Ону шо азаплардан сонгъу макътавлугъун алданокъ билдирегенде эте эди. ¹²Этеген къуллугъу оьзлер учун тюгюл, сизин учун этегени ачыкъ болгъан эди олагъа. Гъали сизге о гъакъда кёклерден йиберилген Аллагъны Ругъуну гючю булан Сююнч Хабарны гелтиргенлер айтды. Шоланы барын да малайиклер де англамагъа сюелер.

«Яманлыкъгъа бирдокъда ювукълашмагъыз»

¹³Шогъар гёре иш гёрме гъазир ва айыкъ кюйде туругъуз. Иса Месигъ къайтып гелегенде, Аллагъ сизге бережек рагъмугъа умут байлагъыз. ¹⁴Аллагъны тынглавлу авлетлери йимик болуп къалыгъыз. Яшавугъузну алда, сиз Аллагъны танымайгъан заманда, сизин елеген къастлардан амалгъа гелме къоймагъыз. ¹⁵Сизин чакъырагъан Аллагъ йимик, сиз де бары да амалларыгъызда муъмин болугъуз. ¹⁶Неге тюгюл де, Сыйлы Язывларда булай язылгъан: «Муъмин болугъуз, неге тюгюл де Мен де муъминмен».

¹⁷Эгер гъар кимге этген ишлерине гёре гъакъ дуван этеген Аллагъгъа сиз Атабыз деп айта бусагъыз, бу дюньядагъы ят ерлердеги заманыгъызны Огъар гъюрмет этив булан оьтгеригиз. ¹⁸⁻¹⁹Аталарыгъыздан къалгъан umpагъатсыз яшавлукъ къайдалардан сиз алтын яда гюмюш йимик пана затлар булан тюгюл, Исаны тетиксиз ва дамгъасыз бир къозуну

къанына ошайгъан асил къаны булан къутгъарылгъаныгъызны билесиз. ²⁰О дюнья яралгъынча алда тангланды. Амма сизин учун бу ахыр заманларда арагъа чыкъды. ²¹Сиз Месигъни олюмден тирилтген ва Ону макътавлу этген Аллагъгъа Ондан таба иман салдыгъыз. Шогъар гёре сизин иманыгъыз ва умутугъуз Аллагъ булан байлавлу.

²²Гъакъ гертиликге тынглап, гюнагълардан тазаланып, сиз иман къардашларыгъызгъа бакъгъан якъдагъы бетгёрдючюлюксюз сюювге етишдигиз. Энниден сонг да бир-биригизни гъакъ юрекден къайнар кюйде сююп туругъуз. ²³Сиз чирип къалагъан урлукъдан тюгюл, бир де чиримейген урлукъдан, демек Аллагъны яшав береген ва даимге къалагъан каламындан таба янгыдан тувдугъуз. ²⁴Неге тюгюл де, Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик:

Бары да инсанлар бир отгъа ошайлар. Оланы макътавлугъу да авлакъдагъы чечекге ошай. От сёне, чечек де сёне.

²⁵ *Раббибизни каламы буса даимге къалажакъ.*

Шо калам буса сизге билдирилген Сююнч Хабардыр.

Аллагъ танлагъан наслу

2 ¹Шолайлыкъда, гъар тюрлю яманлыкъны, гъиллачылыкъны, экиюзлюлюкню, гюнчюлюкню ва бугътанчылыкъны къоюгъуз. ²Ругъ якъдан оьсмек учун, янгы тувгъан нарысталардай, таза ругъ сютюн эммеге къарагъыз. ³Неге тюгюл де, сиз Раббибизни рагъмусу не экенни билдигиз.

⁴Огъар – жанлы ташгъа – багып гелигиз. Ону инсанлар гери урду, амма О Аллагъны танлагъаны ва асили. ⁵Сиз де жанлы ташлагъа ошагъансыз. Сыйлы дин къуллукъчулар болуп, сиз Иса Месигъден таба Оьзю рази къалагъан ругъ къурбанларын этсин учун, Аллагъ сизден ругъ ибадатханасын къура. ⁶Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

Муна, Мен Сионда танлангъан ва бек къыйматлы баш кюрчю ташны кюрчюге саламан. Амма Огъар иман салгъан гиши уялмас.

⁷Иман салагъан сизин учун бу таш къыйматлы. Иман салмагъанлар учун буса,

усталар ташлап къойгъан таш кюрчюню аслу ташы болуп токътады.

⁸Сыйлы Язывланы башгъа еринде булай язылгъан:

О Ташгъа сюрюнерлер, О саялы йыгъыларлар.

Аллагъны каламына тынгламайгъаны саялы сюрюнерлер. Олагъа шолай буюрулгъан.

⁹Амма сиз танлангъан наслусуз, Пачаны дин къуллукъчуларысыз, сыйлы бир миллетсиз, Аллагъны халкъысыз. Сиз къарангылыкъдан Оьзюню гъайран нюрюню шавласына чакъырагъан Аллагъны макътавгъа

лайыкты ишлерин аян этмек учун сайлангъансыз. ¹⁰ Бир заманларда сиз халкъ да тюгюл эдигиз, гъали буса Аллагъны халкъысыз. Бир заманларда сизге рагъму гёрсетилмеген эди, гъали буса Аллагъ сизге рагъмусун гёрсетди.

Аллагъны къулларыныки йимик яшав

¹¹ Сююмлю къардашларым, сизге тилеймен, жаныгъызгъа къаршы дав юрютеген къаркъарагъыз булан байлавлу яман къастланы къоюгъуз. Сиз бу дюньяда ёлавчуларсыз ва гелгинчилерсиз. ¹² Имансызланы арасындагъы сизин юрюшюгюз сёз табып болмасдай болсун. Шо заман олар гъали сизге яманлар деп ат такъса да, яхшы ишлеригизни гёрюп, къыяматгюн Аллагъгъа макътав этер.

¹³⁻¹⁴ Гъар жура инсан гъакимиятына, оър гъакимлиги болгъан пачагъа, яман ишлер этегенлени такъсырламакъ учун ва яхшы ишлер этегенлеге макътавлар этмек учун, пача йибереген гъакимлеге Раббизни хатириден таби болугъуз. ¹⁵ Яхшылыкъ этмек булан гъайгев адамланы авам даллайларын токътатыгъыз — муна будур Аллагъны сюеген заты. ¹⁶ Азат адамлар йимик яшап къалыгъыз. Амма яман ишлени яшырмакъ учун, азатлыкъны пайдаландырмагъа къоймагъыз. Аллагъны къулларына тийишли болгъан кюйде яшап къалыгъыз. ¹⁷ Бары да инсанлагъа абур этигиз, иман къардашларыгъызны сююгюз, Аллагъдан къоркъугъуз, пачагъа гъюрмет этигиз.

¹⁸ Гъей къуллар, есилеригизге, янгыз яхшы ва юваш хасиятлыларына тюгюл, къагърулу хасиятлыларына да гъюрмет булан таби болугъуз. ¹⁹ Адилсиз азапланы къайгъысын гъакъылы булан Аллагъны англайгъан адам йимик оьтгеренге Аллагъны макътаву болур. ²⁰ Эгер бир яман иш этгенигиз саялы сизин токъалайгъанда чыдай бусагъыз, о сизге не макътав гелтирер? Амма этген яхшы ишигиз саялы сизге гелген азапланы чыдамлыкъда гётере бусагъыз, Аллагъ шогъар рази къалар.

²¹ Аллагъ да сизин шолай этмеге сайлады. Месигъ де сизин учун азап чекди. Сиз де Оьзюню ёлу булан юрюсюн деп, сизге ульгю гёрсетди.

²² Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

*О гъеч бир гюнагъ иш этмеде ва Ону авзундан
гъеч бир ялгъан сёз чыкъмады.*

²³ Оьзю сёегенде, О сёгюшюв булан жавап къайтармады. Оьзю азап чегенде, биревге де къоркъув бермеде, адилли кюйде дуван этеген Аллагъгъа аркъа таяп токътады. ²⁴ Биз гюнагъ учун оьлюп, муьминлик учун яшасын деп, Месигъ гюнагъларыбызны Оьзюню уьстюне алып, хачгъа илинди. Ону яралары булан сиз сав болдугъуз. ²⁵ Сиз, адашгъан къойлар йимик, ёлугъузну тас этген эдигиз. Гъали буса сиз жанларыгъызны Къойчусуну ва Сакълавчусуну янына къайтып гелдигиз.

Эр-къатын аралыкъланы гъакъында

3 ¹ Гъей эрли къатынлар, сиз де эрлеригизге таби болугъуз. Эрлеригизни бирлери Аллагъны каламына таби болмаса, шо заманда оьзюгюзню турушугъуз-юрюшюгюз булан олагъа ульгю гёрсетип, оланы сёзсюз иман салма мюкюр этигиз. ² Неге тюгюл де, олар сиз нечик таза ва къоркъув булан юрюйгенигизни гёрежеклер. ³ Сизин гёзеллигиз гъайран эшилген чачларыгъыз, тагъынагъан алтынларыгъыз, гиеген арив опуракъларыгъыз йимик тыш затлар булан байлавлу тюгюл, ⁴ амма сёнмейген гёзеллик, йымышакъ къылыкъ, саламатлыкъ йимик ич, юрекден гелеген затлар булан байлавлу гёзеллик болсун. Шолай гёзеллик Аллагъны ягъындан да къыйматлана. ⁵ Бырынгы заманларда оьзлени умутун Аллагъ булан байлавлу этген динагълю къатынлар да эрлерине таби болмакъ булан лап шо къайдада безенгенлер. ⁶ Масала, Ибрагъимге Сара да шолай тынглаву болгъан ва: «Мени есим», — деп айтгъан. Яхшылыкъ этип ва гъеч бир къоркъунчдан тартынмай турсагъыз, сизге де Сараны авлетлери деп айтылар.

⁷ Гъей эрлер, къатынларыгъыз булангъы яшавугъузда олагъа англаву янашыгъыз. Олагъа гъюрметли болугъуз, неге тюгюл де, олар сизден кёп осал болса да, Аллагъны яшавлукъ савгъатына сизин булан тенг варислердир. Шолай этсегиз, сиз гъеч бир пуршавсуз дуа этип болурсуз.

Муьмин амаллар учунгъу азап чегивню гъакъында

⁸ Ахырда да, барыгъыз да къыйышып яшап къалыгъыз, бир-биригизни гёнгюгюзню алыгъыз, бир-биригизни къардашлар йимик сююгюз, языкъсыныгъыз ва саламат болугъуз. ⁹ Яманлыкъ этегенге яманлыкъ булан, сёгюшегенге сёгюшмек булан жавап бермегиз. Терсине, сизге яманлыкъ этеген адамгъа яхшылыкъ болсун деп Аллагъгъа тилегиз. Сизин чи Аллагъ сизге яхшылыкъ гёрсетмек учун сайлады. ¹⁰ Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик:

*Ким насипли яшамагъа ва яхшы гюнлени гёрмеге сюе буса,
тилин яманлыкъдан ва авзун ялгъандан сакъласын.*

¹¹ *О яманлыкъдан ари турмагъа ва яхшылыкъ этмеге герек,
парахатлыкъ ахтармагъа ва шогъар етишмек учун къаст
этмеге герек.*

¹² *Неге тюгюл де, Раббиз муьминлеге тергев бере ва оланы дуаларын
эшите, амма яманлыкъ этегенлеге О арт бере.*

¹³ Эгер сиз, яхшылыкъ этмеге сююп, бек къаст этсегиз, сизге ким зарал этмеге болур? ¹⁴ Гъатта яхшы ишлеригиз саялы азап чекмеге тюше буса да, сиз насиплисиз. Олар къоркъагъан затлардан къоркъмагъыз,

тартынма да тартынмагъыз. ¹⁵Юреклеригизде Месигъге Раббигизге йимик абур этигиз. Сизин Аллагъгъа байлавлу умутугъузну себебин ким сорамагъа сюе буса да, огъар жавап бермеге гъар заман гъазир туругъуз. ¹⁶Шо жавапны сиз саламат кюйде ва гъюрмет булан беригиз. Сизин мысгъыллайгъанда, Месигъ учунгъу яхшы турушугъуз-юрюшю-гюзню хорлайгъанлар уялсын учун, намусугъузну таза сакълагъыз. ¹⁷Эгер Аллагъ шолай буюргъан буса, яманлыкъ этип азап чекмекден эсе, яхшылыкъ этип азап чекмек яхшыдыр.

¹⁸Месигъ де инсанланы гюнагълары учун бир керен азап чегип оялду. Сизин Аллагъгъа ювукълашдырмакъ учун, муъмин болгъан Месигъ муъмин тюгюллер саялы оялду гетди. Ону къаркъарасы оялтюрюлду, амма Ругъу буса яшавгъа къайтарылды. ¹⁹Ону Ругъу барып туснакъда болгъан ругълагъа сёйледди. ²⁰Шо ругълар бир заманларда Аллагъгъа таби болмакъны гери урдулар. Шо заманларда Нугъ гемесин этип битгинче, Аллагъ чыдамлы кюйде къаравуллап тура эди. Шо заман геме булан сувда азлар, янгыз сегиз адам, къутулдулар. ²¹Шо зат гъали сизин къутгъарагъан, сувгъа чомдуртуп, оязюгюзню Аллагъгъа тапшуртуну белгисидир. Демек, къаркъарагъыздан насны жувуп тайдырыв тюгюл, таза намус булан Аллагъгъа берилген ваъдадыр. Шо сизин Иса Месигъни тирилтвию булан къутгъарагъан ваъдадыр. ²²Иса Месигъ кёклеге чыгып, Аллагъны онгъ ягъында олтурду. Бары да малайиклер, гъакимлер ва гючлер гъали Огъар таби болду.

Аллагъ учунгъу яшав

4 ¹Месигъ къаркъара якъдан азап чекгенине гёре, сиз де Месигъде болгъан йимик пикрулар булан ояз ругъларыгъызны беклешдирмеге къарагъыз. Неге тюгюл де, къаркъара якъдан азап чекген адам гюнагъ ишлерин тамамлай. ²Натижада, бу дюньядагъы кългъан яшавугъузну напсыгъызгъа тынглап оятгермегиз, Аллагъ рази къалагъан кюйде оятгеригиз. ³Имансызлар этегенде йимик, сиз пасатлыкъ, напсгъа ёл къоягъанлыкъ, ичкичилик, кеп чегивлер, севрюкюк, ялгъан аллагълагъа жиргенч кюллукъ этив булан оямюрюгюзню таман чакъысын оятгердигиз. ⁴Гъали буса имансызлар, шолай пасат яшавгъа оязлер булан бирче сиз де неге чомулуп турмай деп тамашалыкъ этип, сизин сёгелер. ⁵Олар савлагъа ва оялюлеге дуван этмеге гъазир болгъан Аллагъны алдында гъисап бережеклер. ⁶Бу себепден Сююнч Хабар оялюлеге де билдирилди. Къаркъара якъдан олагъа оялюм дуван гесилген буса да, шондан сонг да олар, Аллагъ йимик, ругъ якъдан даим яшап къалажакълар.

⁷Узакъ кълмай бары да затгъа ахыр кьобажакъ. Шо саялы да, дуа этме болмакъ учун, сав гъакъыллы кюйде ва айыкъ туругъуз. ⁸Бары да

затдан алда бир-биригизни гъакъ юрекден къайнар кюйде сююп туругъуз. Неге десегиз, сююв кёп гюнагълардан къутгъара. ⁹Хонтурланмайлы, бир-биригизге кьонакълыкъ этигиз. ¹⁰Аллагъ берген савгъатны гъар-биригиз башгъагъа кюллукъ этмек учун тийишли кюйде пайдаландырыгъыз. ¹¹Сёйлейген адам Аллагъны сёзлери булан сёйлейгенде йимик сёйлесин. Ким кюллукъ эте буса, оязюне Аллагъ береген толу гючю булан кюллукъ этсин. Шоланы барысы да булан Иса Месигъден таба Аллагъгъа макътавлукъ гелтирсин. Макътав ва кудрат гъар даим Иса Месигъникидир.

Месигъ чекген азапларда ортакъчылыкъ этив

¹²Аявлу къурдашларым, сизге сынавгъа тюшген авур азаплагъа, бир тамаша затлар болуп турагъанда йимик, тамаша болмагъыз. ¹³Терсине, Месигъ чекген азапларда ортакъчылыкъ этегенигизге сююнююз! Шо заман, Ону макътаву аян болгъанда, сююнюп-къуванып къалажакъсыз. ¹⁴Эгер Месигъни атын гъюрметлегенигиз саялы сизин хорлай буса, сиз насиплисиздир! Неге тюгюл де, Аллагъны макътавлу Ругъу сизин булан кълалыр. ¹⁵Оялтюрювчюге, уручугъа, жинаятчыгъа яда башгъаны мюлкюн алагъан адамгъа йимик сизин гъеч биригизге де азап чекмеге тюшмесин. ¹⁶Эгер Исагъа иман салгъан саялы азап чекмеге тюше буса, шондан бир янгыз да илыкъмагъыз, Ону атын гъюрметлейгенигиз саялы Аллагъгъа макътав этигиз.

¹⁷Дуванны Аллагъны адамларындан башламагъа заман етишди. Шо бизден башлана болгъан сонг, Аллагъны Сююнч Хабарына таби болмагъанланы ахыры нечик болур экен? ¹⁸Сыйлы Язывларда да булай язылгъан:

Эгер муъминлер гъарангъа къутгъарыла болгъан сонг, аллагъсыз ва гюнагълы гишилени гъалы нечик болур экен?

¹⁹Шолай болгъанда, Аллагъны буйругъу булан азап чегегенлер инамлы Яратгъаныбызгъа оязлени аманат этсинлер ва рагъму этивюн узатып турсунлар.

Жыйынны ёлбашчыларына насигъатлар

5 ¹Демек, мен арагъыздан Исагъа иман салгъанланы жыйыныны ёлбашчыларына сёйлеймен. Мен де шолай ёлбашчыман, Месигъни азапларыны шагъатыман ва Ону ачыкъ болажакъ макътавлугъуна ортакъчы болажакъман. ²Къойчулар сиривлерини гъайын нечик эте буса, сиз де оязюгюзге тапшурулгъан Аллагъны сиривюн, демек Исагъа иман салгъанланы гъайын этигиз! Шону сиз борч болуп тюгюл, гёнгюллю кюйде этигиз, неге тюгюл де Аллагъ шолай кюллукъ этивню сюе. Загъматны акъчагъа сутурлугъузгъудан тюгюл, кюллукъ этивге

къасткъылагъаныгъыздан тѳюгюз. ³Сизге оьзлени гъайын этме инаныл-
гъанлагъа гъакимлик эте туруп, олагъа уьлгю бола туруп. ⁴Баш Къой-
чубуз Иса гелип гѳрюнген заманда, сиз сѳнмейген бир макътавлу таж
алажакъсыз.

«Оьзюгюзню саламат тутугъуз»

⁵Сиз, гиччилер, уллулагъа таби болугъуз. Бир-биригизге саламат яна-
шыгъыз. Неге тьугюл де, Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик,

*Аллагъ оьктемлеге къаршы турар, саламат болгъанлагъа буса
рагъмусун гѳрсетер.*

⁶Шо саялы Аллагъны къудратлы къолуну тьубюнде оьзюгюзню са-
ламат тутугъуз. Заманы гелгенде, О сизин оьрлендирежек. ⁷Бары да
къайгъыларыгъызны Аллагъа тапшуруп къоюгъуз, неге тьугюл де О
сизин гъайыгъызны эте.

⁸Айыкъ ва сакъ туругъуз. Сизин душманыгъыз болгъан иблис къы-
дырып айлана, акъырагъан арслан йимик, кимни ашайым деп излеп
тура. ⁹Иблисге къаршы токътай туруп, иманыгъызда къатты кюйде
туругъуз. Неге тьугюл де, сизин йимик, бьютюн дьуньядагъы иман къар-
дашларыгъыз да азаплар чегегенни сиз билесиз. ¹⁰Бары да рагъмуну
Еси болгъан Аллагъ Иса Месигъден таба сизин Оьзюню даимлик
макътавлугъуна ортакъчы болмагъа чакъырды. Сиз бир къысгъа мьогъ-
лет азап чекгенден сонг, О сизин камиллешдирип, гючлендирип, бек-
лешдирип ва къаттылашдырып бережек. ¹¹Гъакимлик гъар даим де
Онуки болсун!

Ахыргъы саламлар

¹²Сизин ругъландырмакъ учун, мен инамлы къардашым деп гъисап
этеген Силуанны кѳмеги булан сизге бу къысгъаракъ кагъызымны яз-
дым. Бу кагъызым булан мен Аллагъны гъакъ рагъмусу гъакъында ша-
гъатлыкъ этдим. Ону шо рагъмусундан тайышмай туругъуз!

¹³Бабилде* Исагъа иман салгъанлар сизге саламлар йиберелер. Си-
зин йимик, оланы да Аллагъ сайлады. Авлетимдей гѳреген Марк да
сизге саламлар йибере. ¹⁴Бир-биригиз булан къардашлар йимик къы-
сып къучакълашып саламлашыгъыз. Сизге, Месигъники болгъан ба-
рыгъызгъа да, парахатлыкъ болсун.

---

* 5:13 «Бабил» деп Петер мунда Румну гъакъында айта болмагъа герек.

Петер язган экинчи кагъыз

Экинчи кагъызын элчи Петер Исагъа иман салгъанланы айланадагъы вилайтлардагъы жыйынлары учун къайтып язган. О вилайтларда ялган элчилер арагъа чыгып, озлени оьктем сейлевлери булан иманлыланы эпсиз къылыксыз гъасиретликлерин таъмин этивге багып гъавасландыра туруп, оланы гезлерин къыздыргъанлар. Олар Исагъа иман салгъанлар учун берилген эркинликлерден озлени къаркъаралары учун гъатдан озуп артыкъ пайдалангъанлар. Олар Исаны атына яла яба болгъанлар ва Аллагъны ялганчы этип гёрсете болгъанлар. Озьюне иман салгъанланы жыйыны булан къошулмакъ учун, Иса бир керен къайтып гележек деп этилген Аллагъны ваъдасын олар герти кюйде къабул этип битмеген. Озьюне кагъызы булан Петер, Исагъа иман салгъанланы айланадагъы вилайтлардагъы жыйынларын шо ялган элчилерден къоруп сакълап, оланы иманлылагъа этеген таъсирине ахыр салмагъа сюе. О иманлылагъа шекли болмагъыз деп чакъырыв эте, неге тююл де шекли болмакълык оланы иманын осаллашдыра. Энниден сонг да Аллагъ рази къалагъан кюйде яшай туруп, олар озлени бары да умутларын Ону булан байлавлу этип юрюмеге гереклер.

Башлагъы саламлар

1 ¹Иса Месигъни къуллукъчусу ва элчиси болгъан мен Петерден сизге салам. Аллагъыбыз ва Къутгъарывчубуз болгъан Иса Месигъни муъминлигини яхшылыгъындан, бизин йимик, сиз де имангъа етишидигиз. ² Аллагъны ва Раббиз Исаны гъакъындагъы билимден таба сизге рагъму ва парахатлык артсын.

Аллагъ сайлагъан ва чакъыргъан адамлар йимик яшамакълыкъ

³ Аллагъ рази къалагъан кюйде яшамакъ учун, Ону гъакъындагъы билимден таба тарыкълы болагъан бары да зат Ону къудраты булан бизге берилди. О бизин Озьюне яхшылыгъына ва макътавлугъуна ортакъчы

болмагъа чакъырды. ⁴Шолардан таба О бизге кѣп уллу ва къыйматлы ваъдаланы гелтирди. Шо ваъдалар, сиз бу дюньяны напслары булан байлавлу бузукълукълагъа похланмайлы, оланы кѣмеклиги булан Аллагъа ошасын деп савгъат этилди.

⁵⁻⁷Шогъар гѣре сиз имангъа яхшы къылыкъны, яхшы къылыкъгъа билимни, билимге озюн енгип сакълап болагъанлыкъны, озюн енгип сакълап болагъанлыкъгъа чыдамлыкъны, чыдамлыкъгъа Аллагъа амин болмакълыкъны, Аллагъа амин болмакълыкъгъа къардашын сюймекликни, къардашын сюймекликге сюювню къошмакъ учун, бары да гючююзню салып къаст этигиз. ⁸Эгер де сизде шо хасиятлар да болуп, оланы санавун да артдырып тура бусагъыз, шо хасиятлар Раббиз Иса Месигъни гъакъындагъы сизин билимигизни не буса да бир пайдасыз ва гелимсиз къалмагъа къоймажакъ. ⁹Озюнде шо хасиятлар ѳкъ адамны гѣзлерини гѣрегенлиги шонча да осал чы, ол гъатта бир зат да гѣрмей ва алдагъы гюнагъларындан тазалангъанын да унутуп битген.

¹⁰Шогъар гѣре, къардашларым, Аллагъа къуллукъ этмеге чакъырылгъаныгъызны ва Аллагъ сизин сайлагъанын гѣрсетмек учун, дагъы да ва дагъы да бек къаст этигиз. Шолай этсегиз, сиз бир заманда да сюрюнмесиз. ¹¹Шолайлыкъда, Раббиз ва Къутгъарывчубуз Иса Месигъни даимлик Гъакимлигини тюбюне тюшеген ѳл сизин учун эркин кюйде ачылып сакъланажакъ.

¹²Шо себепден мен сизге шо гъакъда даим эсигизге салып тураман. Сиз шоланы биле бусагъыз да ва сизге етишген гъакъ гертиликде токъташгъан бусагъыз да, мен шону этемен. ¹³Бу дюньяда яшагъан чакъы заманымны ичинде шоланы сизин эсигизге салмакъны озюмню борчум гысап этемен. ¹⁴Раббиз Иса Месигъ магъа ачыкъ этген кюйде, узакъ къалмай мен бу дюньядан гетежегимни билемен. ¹⁵Гъалиге буса, мен оьлгенден сонг да, гъар не заманда да сиз мен айтагъан шо затланы эсигизге алсын учун, бары болагъан затымны этип туражакъман.

Месигъни зор макътавлугъуну шагъатлары

¹⁶Биз сизге Раббиз Иса Месигъни къудратыны ва къайтып гелмеклигини гъакъында айта туруп, къайдагъы гыллалы масаллагъа асасланып турмадыкъ. Ону зорлугъун биз оз гѣзлерибиз булан гѣрдюк. ¹⁷Атабыз ва гъар-бир макътавлугъа Ес болгъан Аллагъ, Исагъа гъюрмет этип, Огъар макътав этип: «Бу Мени сююмлю Уланымдыр. О Мени къуванчымдыр!» – деп айтды. ¹⁸Ону булан бирче сыйлы тавда турагъан заманда, кѣкден шо сесни биз де эшитдик.

¹⁹Шогъар пайхаммарлар айтгъан сѣзлер бизин дагъы да бек инандырды. Шо сѣзлеге сиз танг къатып, юреклеригизде тангчолпан тувгъанча, къарангылыкъда эртен болгъанча ярыкъ береген чыракъгъа йимик

янашып, тюз этесиз. ²⁰⁻²¹Инг алдын сиз шу затны англап къойма тарыкъсыз: Сыйлы Язывлардагъы Аллагъны атындан пайхаммарлар сѣйлейген бир затны да инсан озбашына англатып болмай, неге тюгюл де Аллагъны атындан сѣйлев бир заманда да инсан айтма суюген затдан амалгъа гелмеген. Тюгюл, пайхаммарлар Аллагъны Ругъуну таъсиринден Аллагъдан гелеген затланы айтып тургъанлар.

Ялгъан устазлар

2 ¹Амма ягъудилени арасында ялгъан пайхаммарлар бар йимик, сизин арагъызда да ялгъан устазлар болажакъ. Олар озлеге азатлыкъ береген Есибизни инкар этип, яшыртгъын кюйде кѣп зараллы уйретивлени билдирип, озлер озлеге дагъытылып гелтирежеклер. ²Бир хыйлылар оланы пасат ѳлуна тюшежеклер ва олар саялы гъакъ герти ѳлгъа бугътан яла ябылажакъ. ³Шо устазлар оз пайдалары учун ялгъан сѣзлер булан сизин башыгъызны чырмажакълар. Олар дагъылмай къалмажакъ, неге тюгюл де олагъа Аллагъ тезден дуван этип де битген.

⁴Аллагъ гюнагъ иш этген малайиклеге де рагъму этмеди. Оланы О жагъаннемге салгъан ва къыяматгюн болгъунчагъа даимлик къарангылыкъны бугъавларында къойгъан. ⁵О бырынгъы дюньягъа да рагъму этмеди. Амма имансызланы дюньясына сув алып йиберген заманда, гъакъ герти ѳлну билдиреген Нугъуну ва ону булан бирге дагъы да етти адамны къутгъарды. ⁶Сонг О Содом ва Гъомора шагъарланы дагъытып, кюлге дѣндюрюп, имансызланы башына нечик балагълар къопмагъа болагъанны уьлгюсюн гѣрсетди. ⁷Бузукъ адамланы пасат юрюшлеринден тазза инжинип турагъан муъмин адам болгъан Лутну буса къутгъарды. ⁸Оланы арасында яшайгъан бу муъмин адам, олар юртеген яманлыкъны барысын да эшитип ва гѣрюп, озюню муъмин жанына гъар гюнлер булан азап берип турду. ⁹Шо саялы да Раббиз къыяматгюн муъминлени сынавлардан къутгъармагъа да, муъмин тюгюлле нечик аяп сакъламагъа тарыкъны да биле.

¹⁰Бу айрокъда озлени гюнагълы напсы айтгъанны этип пасат юрюгенлеге ва гъеч бир гъакимликни сан этмейгенлеге тие. Хохабаз ва эдепсиз шо ялгъан устазлар макътавлу болгъан малайиклени мысгъыллама да къоркъмайлар. ¹¹Шо устазлардан къуваты ва къудраты артыкъ буса да, малайиклер оланы Раббизни алдында мысгъыллавлар булан айыпламайлар. ¹²Ялгъан устазлар озлер де англамайгъан затланы сѣгюп сѣйлеп юрюйлер. Олар тутулуп оьлтюрюлмек учун тувгъан, гъисине гѣре яшайгъан англасуз бир гъайванлар йимик. Олар да гъайванлардай шолай оьлтюрюлежек.

¹³Ялгъан устазланы башгъалагъа гелтирген заралы озлеге зарал болуп къайтажакъ. Олагъа гюндюзгю ярыкъдагъы йыбав татли тие. Олар

намуссуз ва пасат адамлар. Сизин булан кеп чегегенде, олар озлени ялганларыннан кзуваналар. ¹⁴ Олар даим зиналыкны гыакында ойлашып туралар ва бир заманда да гюнагдан тоймажакылар. Олар токташмагъан адамланы алдатып тузакыга багып тарталар. Оланы юректери сутурлукыга уйренип битген. Олар налатланма тийишли авлетлердир! ¹⁵ Олар тюз ёлдан тайышдылар ва адашдылар. Яманлыкъ булан къолда этилген къазанчны сюйген Босорну уланы Баламны ёлуна тюшдюлер. ¹⁶ Амма шо заман тилсиз эшек, инсан тилинде сёйлеп, Баламга этген яман иши саялы урушганлыкъ ону делилик этмеклигин токътатды.

¹⁷ Бу адамлар сувсуз булакылага ва ел кзувалап айланагъан булутлага ошап къалалар. Олар учун къарангылыкны зулматы гызирленип де битген. ¹⁸ Гюнагылы табиатыны напсларына чакырыв эте туруп, олар адашып юрюйгенлерден янгы арчылма башлагъанланы озлеге багып тарталар. ¹⁹ Олар адамлага азатлыкъ гелтирежекбиз деп ваъда этелер, озлер буса бузукълукъланы къулларыдыр. Неге тююл де, инсан озюнден уст гелгенни къулдур. ²⁰ Раббиз ва Къутгъарывчубуз Иса Месигъни гыакындагы билимден таба бу дюньяны мурдарлыкъларыннан къутулгъан адамлар шо мурдарлыкъларыны таъсирине янгыдан къайтып тюссе ва олардан тюп болса, оланы гылы алда болгъаныннан да бузукъ болур. ²¹ Аллагъны тюз ёлун биле де туруп, озлеге аманат этилген сыйлы буйрукъдан гери тайышмакъдан эсе, шо тюз ёлну бирдокъда билмей къалмакълыкъ адамлар учун хыйлы да яхшы болур эди. ²² Шолай адамланы гыакында айтывларда тюз айтылгъан: «Ит къусгъан ерине къайтып гелир» ва «Донгузну нечакы кириндирсенг де, о ятып булгъанмага хавну табар»*.

Раббизни къайтып гелмеклиги

3 ¹ Сююмлю къардашларым! Бу мен сизге язагъан экинчи кагызым. Мен эки де кагызымда озюмню эсге салывларым булан сизде сав пикир этивню уятма къаст этемен. ² Сыйлы пайхаммарлар алданокъ сёйлеген сёзлени ва элчилеринден таба Раббизни ва Къутгъарывчубузну берилген буйругъун эсигизге салмага сюемен.

³ Инг башлап сиз шу затны билмеге герексиз: ахыр заман озлени напслары булан юрюйген мысгыллавчулар арага чыгъажакылар. ⁴ Олар: «Раббизни ваъда этилген къайтып геливню къайдадыр дагы? Ата-бабаларыбыз олюп де гетди, яшав буса дюнья яратылгъандан берли кюю булан юрюп тура», – деп айтажакылар. ⁵ Булай ойлашагъанлар Аллагъ тезден Озюню буйругъу булан кёклени яратгъанны да, топуракны сувдан

* ^{2:22} Бу айтывланы биринчиси «Сулайманны айтывлары» деген китапдан алынган.

ва сув булан болдургъанны да унуталар. ⁶ Сонг сув алгъан гюнлеринде Аллагъ шо замангы дюньяны сув булан дагыга эди. ⁷ Гыалиги кёклер ва ер буса, къыяматгюн от булан ёкъ этилмек учун, шо буйрукъ булан сакъланып тура. Шо заман Аллагъ имансыз адамланы ёкъ этежек.

⁸ Амма, аявлу къардашларым, сиз бир затны унутмагыз: Раббиз учун бир гюн минг йыл, минг йыл да бир гюн йимикдир. ⁹ Раббиз къайтып гележекмен деген ваъдасын яшавга чыгъарма гечигип турмай. Буса да биревлер шону гечигив деп гысаплайлар. О сизге бакъгъан якъда сабурукъ эте, неге тююл де О биревню де ёкъ этилгенин сюймей. О бары да адамлар товба этгенин сюе. ¹⁰ Раббизни къайтып гележек гюню, уручу гелегенде йимик, къаравулланмайгъан кюйде гелип къалажакъ. Шо гюн кёклер бир уллу къавга булан ёкъ этилмежек, ондагы мадалар от булан дагытылажакъ, ер буса озюню устюндеги бары да зат булан бирге ачылажакъ*.

¹¹ Бары да зат шолай дагытылажакъ болгъан сонг, бир ойлашып къарагыз, сизге нечик яшамага герек? Сизге таза юрекли ва Аллагъга амин болуп яшамага герек. ¹² Аллагъны гюнюн гелмеклигин къаравуллап туругъуз ва ону гелмеклигин чалтлашдырыгыз. Ону гелмеклиги булан кёклер от булан дагытылажакъ ва кёкдеги мадалар гючлю отда янып ирижек. ¹³ Амма биз, Аллагъны ваъдасына гёре, муъминлик оймюр сюреген янгы кёклени ва янгы ерни гёзлейбиз.

¹⁴ Шога гёре, сююмлю къардашларым, бу ишлени барысын да къаравуллай болгъан сонг, сиз Аллагъны алдында тетиксиз ва дамгъасыз болмага ва Ону булан ярашып яшамага къаст этип туругъуз. ¹⁵ Раббизни чыдамлыгы сизге къутгъарылма имканлыкъ бере деп гысаплап къююгуз. Шону гыакында сююмлю иман къардашыбыз Павел озюне Аллагъ берген англав булан сизге язды. ¹⁶ Шо затланы гыакында о озюню бары да кагызларыннан яза. Шо кагызларда англамага къыйын бир-бир затлар бар. Авам ва токташмагъан адамлар, озге Сыйлы Язывланы маънасын иш этип къынгырлашдырагъаны йимик, шо затланы маънасын да къынгырлашдыралар ва шолайлыкъда озлени башына балагъ гелтирелер.

¹⁷ Мени сююмлюлерим, сиз шо гыакъда алданокъ биле болгъан сонг, бузукъланы хаталары сизин ёлдан чыгъармасын деп сакъ болугъуз, къатты токтагъан еригизден де тайып къалмагыз. ¹⁸ Раббиз ва Къутгъарывчубуз болгъан Иса Месигъни рагъмусу ва Ону гыакындагы англавугъуз артып къалсын. Гыали де, гъар даим де Огъар макътавлар болсун! Амин.

* ^{3:10} *Ачылажакъ* – бир-бир грекче къольязывларда «яллап биттежек», башга къольязывларда «ёкъ болажакъ» деп язылып ёлуга.

Югъан язгъан биринчи кагъыз

Югъанны бу кагъызы мекенли бир жыйынны аты тутулуп язылмагъан. Шо саялы да бу Исагъа о девюрде иман салгъанланы барысы да учун язылгъан кагъыз гысапда охула. Биринчи юз йлыны ахырларына таба бираз алдынлар Сююнч Хабар билдирилген ерлерде Иса Месигъни ва оъзю янгы иманны гъакъында бир тюрлю ялгъан уйретивлер генг кюйде яйылмагъа башлай. Гъатта Исагъа иман салгъанланы жыйынларында да шо уйретивлер гъеч бир кюрчюсюз инамлыкъ булан къабул этиле болгъан. Бир-бир ялгъан устазлар, мисал учун, Аллагъны Уланы болгъан Иса Месигъ бу дюньяда озге инсанлардай болгъанын гери ургъанлар. Шо саялы да элчи Югъан оъзюню кагъызында иманны аслу маънасы гъакъда, Исагъа гъакъ герти кюйде иман салгъанланы нечик белгилерине къарап билип болагъаны гъакъда тындырыкълы кюйде сёйлей: олар Аллагъ Инсан болуп, Оъзюню жанын бизин учун къурбан да этип, бизге Оъзюню сюююн гёрсетген деп билдирелер. Олар озлер шо сюювге тюшюнгенлер ва шону озгелеге де савгъат этип берелер. Югъан Аллагъгъа бакъгъан якъдагъы шолай тюшюнюв гелтиреген яхшы гъасиллени эсге сала: «„Аллагъ булан бирликде яшайман“, – деп айтагъан гиши оъзю де Иса яшагъан кюйде яшамагъа герек» (2:6).

Яшав береген Калам

1 ¹ Биз сизге башдан Болгъанны – яшав береген Каламны – гъакъын да язабыз. Биз Ону эшитгенбиз, гёзлерибиз булан гёрюп къаргъанбыз ва къолларыбыз булан тийгенбиз. ² О ачыкъ кюйде гёрсетилди. Биз Ону гёрдюк ва Ону гъакъында шагъатлыкъ этебиз. Биз сизге О даимлик яшав экенни билдиребиз. О Атабыз Аллагъ булан болгъан, сонг бизге де гёрсетилген. ³ Сиз де бизге къошулуп къатнашыгъыз деп, гёрген ва эшитген затларыбызны сизге де билдиребиз. Бизин шо къатнашывубуз буса Атабыз ва Ону Уланы Иса Месигъ буландыр. ⁴ Муну да сизге бизин сююнчюсюз толу болсун учун язабыз.

Нюрде яшав къалыгъыз

⁵ Исадан эшитген ва сизге билдиреген хабар муна будур: Аллагъ нюрдю, Онда гъеч бир къарангылыкъ ёкъдур. ⁶ Эгер биз Аллагъ булан къатнашабыз деп айтып, оъзюбюз къарангылыкъда юрюй бусакъ, биз ялгъан айтабыз ва гъакъ гертилике гёре яшамайбыз. ⁷ Эгер Аллагъ нюрде болгъаны йимик, биз де нюрде яшай бусакъ, бир-бирибиз булан къатнашывубуз болур ва Исаны – Ону Уланыны – къаны бизин бары да гюнагъларыбыздан тазалар.

⁸ Эгер биз гюнагълы тюгюлбюз деп айта бусакъ, оъз-оъзюбюзню алдатабыз ва бизде гъакъ гертилике ёкъ. ⁹ Эгер биз гюнагъ ишлерибизге мюкюрлюк этсек, инамлы ва адилли болгъан Аллагъ гюнагъ ишлерибизден гечер ва гъар-бир яманлыкъдан тазалар. ¹⁰ Эгер биз гюнагъ ишлер этмегенбиз деп айта бусакъ, Аллагъны ялгъанчы этип гёрсетеген болабыз ва юреклерибизде Ону каламына ер болмас.

2 ¹ Балаларым! Буланы сизге сиз гюнагъ ишлер этмесин деп язаман. Амма биригиз гюнагъ ишлер этсегиз де, Атабызны алдында бизин якълавчубуз бар. О адилли болгъан Иса Месигъдир. ² О оъзю бизин гюнагъларыбызны ва бютюн дюньяны гюнагъларын да гечдиреген къурбан. ³ Биз Ону таныйгъаныбызны булай билип болабыз: эгер де Ону буйрукъларын кюте бусакъ, биз Ону таныйбыз. ⁴ «Мен Ону таныйман», – деп де айтып, Ону буйрукъларын кютмейген гиши – ялгъанчы ва онда гъакъ гертилике ёкъ. ⁵ Ким Аллагъны каламын кюте буса, Аллагъны сюювю камиллигине етишген. Шолайлыкъда, Аллагъ булан бирликде яшайгъаныбызны билмеге болурбуз. ⁶ «Аллагъ булан бирликде яшайман», – деп айтагъан гиши оъзю де Иса яшагъан кюйде яшамагъа герек.

⁷ Сююмлю къардашларым, мен сизге янгы бир буйрукъну тюгюл, башдан берли де сизге берилген эсги буйрукъну гъакъында язаман. О буйрукъ – сиз оъзюню гъакъында эшитген хабар. ⁸ Бирдагъы якъдан, мен язагъан зат янгы буйрукъ да дюр. Ону гъакълыгъы Исаны ва сизин яшавугъуз булан исбат этилген. Неге тюгюл де, къарангылыкъ тая, гъакъ нюр буса шавла бере.

⁹ «Нюрде яшайман», – деп де айтып, оъзюню иман къардашын гёрюп ярамайгъан гиши гъали де къарангылыкъда яшайдыр. ¹⁰ Иман къардашын сюеген гиши нюрде яшай ва ону яшавунда гюнагъ иш этер йимик ёлгъа тюшюреген бир зат да болмай. ¹¹ Амма иман къардашын гёрюп ярамайгъан гиши къарангылыкъда яшай ва къарангылыкъда юрюй. О къайда барагъанын билмей, неге тюгюл къарангылыкъ ону гёзлерин сокъур этген.

¹² Сизге язаман, балаларым, неге тюгюл де Исаны яхшылыгъындан сизин гюнагъларыгъыз гечилген.

- 13 Сизге язаман, аталар, неге тююл сиз башдан берли
Болгъанны таныйсыз.
Сизге язаман, жагиллер, неге тююл сиз иблистен уьст
гелгенсиз.
- 14 Сизге язаман, яшлар, неге тююл сиз Атабызны таныйсыз.
Сизге язаман, аталар, неге тююл сиз башдан берли
Болгъанны таныйсыз.
Сизге язаман, жагиллер, неге тююл сиз гючлюсюз ва Аллагъны
каламы ичигизде яшай. Сиз иблистен уьст гелгенсиз.

15 Я бу дюньяны, я бу дюньяда бар затланы сюймегиз. Бу дюньяны ким
сюе буса, о Атабызны сюймей. 16 Неге тююл де, бу дюньяда бар болгъан
гъар зат — къаркъараларыбыз гъасирет, гёзлерибиз гёрмеге гъасирет, бу
яшавда инсанлар оьзлер булан оьктем болагъан затлар — булар барысы да
Атабыздан тююл, бу дюньядан. 17 Бу дюнья ва адамлар гъасирет болгъан
затлар гете, амма Аллагъ сюйгенни этеген буса даим яшажакъ.

Исаны ахыр замандагъы душманлары

18 Балаларым, ахыр заман ювукълашгъан. Сиз де эшитгенигиз йимик,
Месигъни душманы гележек ва гъали хыйлы олай душманлар арагъа
чыгъып да тура. Ахыр заман ювукълашгъанны биз шондан да билебиз.
19 Месигъни шо душманлары бизин арабыздан чыкыгъанлар, амма олар
бизден тююлдер. Эгер олар бизден болгъан эди буса, бизин булан къа-
лар эдилер. Амма олар арабыздан чыгъып гетген, шо да оланы бири де
бизден тююл экенни исбат эте.

20 Аллагъ сизге Оьзюню Ругъуну белгисин салгъан, шотайлыкъда сиз
гъакъ гертиликни билесиз. 21 Сиз гъакъ гертиликни билмей деп язмай-
ман мен, сиз ону билегенигиз саялы ва гъакъ гертилик ялгъанны ярат-
майгъаны саялы язаман.

22 Ялгъанчы кимдир? Иса Месигъ экенин инкар этеген гиши — ял-
гъанчы. Шотай адам — Месигъни душманы. О Атабызны ва Ону Ула-
нын инкар эте. 23 Уланын инкар этегенни Атасы да ёкъ. Уланын къабул
этегенни Атасы да бар.

24 Башдан берли эшитген затлагъа амин болугъуз. Шотай этсегиз,
Уланы ва Атасы булан бирликде яшарсыз. 25 Иса бизге ваьда этгени
даимлик яшавдур.

26 Мен буланы сизге сизин алдатмагъа сюегенлер барны билдирмек
учун язаман. 27 Амма Аллагъ сизге Оьзюню Ругъуну белгисин салгъан.
Аллагъны Ругъу сизин булан болур ва сизге гъеч биревню де уьйретив-
лери тарыкълы болмас. О сизин гъар затгъа уьйрете. Ону уьйретивю
гъакъ, ялгъан тююл. Шо саялы О сизин уьйретеген кюйде этип, Аллагъ
булан бирликде яшап къалыгъыз.

Аллагъны авлетлери

28 Балаларым, Иса булан бирликде яшап къалыгъыз. Иса къайтып гел-
генде, биз Ону алдында инамлы кюйде токътажакъбыз, Ондан уялагъан
гъалда болмажакъбыз. 29 Эгер де сиз Аллагъ адилли экенин биле болгъан
сонг, адилли кюйде иш гёреген гъар ким де Ону авлети экенин де билесиз.

3 1 Бир къарагъыз чы, бизге «Аллагъны авлетлери» деп айтылмагъа
ихтияр берип, Атабыз бизин нечик кёп сюегенин гёрсетди! Гертилей
де, биз Аллагъны авлетлерибиз! Бу дюньяны адамлары Ону танымай-
гъаны саялы, бизин де танымай. 2 Сююмлю къардашларым! Биз гъали
Аллагъны авлетлерибиз, амма гележекде дагъы да ким болажакъбыз
гъали де белгили тююл. Иса янгъдан гёрюнген заманда буса, Огъар
ошажажакъбызны билебиз. Неге тююл де, Ону бар болгъан кюйде гё-
режекбиз! 3 Ким Исагъа бакъгъан якъдагъы шо умутну уьзмесе, Ону
йимик шотай тазаланып яшап къалажакъ.

4 Гюнагъ иш этеген гъар ким Аллагъны Къанунун буза. Гюнагъ этмек
Къанунну бузмакъдыр. 5 Иса инсанланы гюнагъларын оьзюню уьстюне
алмакъ учун гелгенни ва Ону Оьзюню буса гюнагъы ёгъун сиз билесиз.
6 Иса булан бирликде яшайгъан гюнагъ ишлер этмей. Гюнагъ ишлер
этивюн узатып турагъан буса Ону не гёрмеген, не танымгъан.

7 Балаларым! Сизин бирев де адашдырып къоймасын. Иса муьмин
болгъаны йимик, муьмин кюйде иш гёреген де — муьмин гиши. 8 Гю-
нагъ ишлер этивюн узатып турагъан гиши иблисникидир. Иблис башдан
берли де гюнагъ ишлер эте гелген. Аллагъны Уланы иблисни ишлерин
ёкъ этмек учун гелген. 9 Аллагъны авлети болгъан гиши гюнагъ иш
этивюн узатып турмай. Неге тююл де, Аллагъ Оьзюню барлыгъы булан
ону юрегинде яшай. Аллагъны авлети болгъаны саялы, о гюнагъ иш эти-
вюн узатып турмай. 10 Адилли кюйде иш гёрмейген гиши яда иман къар-
дашын сюймейген гиши Аллагъныки тююл. Аллагъны авлетлерин иб-
лисникинден муна шондан таба айырмагъа бола.

Бир-биригизни сююгюз

11 Башдан берли биз эшитген буйрукъ — бир-бирибизни сюймек.
12 Иблисни айтгъанын этип, инисин оьлтюрген Къабилге ошамагъа ге-
рек тююлбюз. Къабил инисин не учун оьлтюрген? О амаллары яман
экенге, инисини амаллары буса адилли болгъаны саялы ону оьлтюр-
ген. 13 Къардашларым, эгер бу дюньяныки болгъанлар сизин гёрюп
ярамай буса, огъар тамаша болмагъыз. 14 Оьлюмден яшавгъа гёчгени-
бизни билебиз, неге тююл иман къардашларыбызны сюебиз. Къар-
дашын сюймейген оьлюмде къалыр. 15 Къардашын гёрюп ярамайгъан

адам оьлтюрювчюдюр. Гьеч бир оьлтюрювчюню даимлик яшаву бол-майгъанны сиз билесиз.

¹⁶ Иса Месигъ бизин учун жанын бергенликден таба биз сююв деген не зат экенни англагъанбыз. Биз де иман къардашларыбыз учун жаныбызны бермеге гъазир болмагъа герекбиз. ¹⁷ Эгер дюньяда мадарлы яшайгъан бирев, иман къардашыны тарчыктыкъда экенин гёрюп, огъар рагъму этмей буса, Аллагъны сюювю онда нечик яшасын? ¹⁸ Балаларым! Сёзюбюз булан ва тилибиз булан тююл, гъакъ герти кюйде амалларыбыз булан сюейик.

¹⁹⁻²⁰ Шолайлыкъда, биз гъакъ гертиликники экенибизни билербиз. Юреклерибиз бизин айыплай буса, Аллагъны алдында парахатлыкъны алмагъа боларбыз. Неге тююл де, Аллагъ юреклерибизден уллу ва О бары да затны биле. ²¹ Балаларым! Эгер юреклеригиз сизин айыпламай буса, Аллагъны янына тартынмай ювукълашмагъа боласыз. ²² Не зат тилесек де, Аллагъдан аларбыз, неге тююл биз Ону буйрукъларын кютебиз ва О сюеген ишлени этебиз. ²³ Аллагъны буйругъу будур: Уланына – Иса Месигъге – иман салмакъ ва Иса бизге буюргъаны йимик, бир-бирибизни сюймек. ²⁴ Аллагъны буйрукъларын кютеген Аллагъ булан бирликде яшай, Аллагъ да ону булан бирликде яшай. Аллагъ бизин булан бирликде яшайгъанын билебиз, неге тююл О бизге Оьзюню Ругъун берген.

Гъакъ гертиликни Ругъу ва ялгъанны ругъу

4 ¹ Сююмлю къардашларым! Гъар ругъгъа инанып къалмагъыз. Аллагъдан экенин яда тююлюн англамакъ учун, ругъланы сынап къарагъыз. Дюньяны гъар еринде гъали бир кёп ялгъан пайхаммарлар яйылгъан. ² Сиз Аллагъны Ругъун булай билмеге болурсуз: Иса Месигъ бу дюньягъа инсан къаркъарада гелгенине мюкюрлюк этеген гъар ругъ Аллагъдандыр. ³ Шогъар мюкюрлюк этмейген гъеч бир ругъ Аллагъдан тююл. Шо Месигъни душманыны ругъу. О ругъ жележегин сиз эшитгенсиз ва о гелип гъали дюньяда.

⁴ Балаларым! Сиз Аллагъныкисиз ва ялгъан пайхаммарлардан уьстюн гелгенсиз. Неге тююл де, ичигиздеги Аллагъны Ругъу бу дюньядагъындан гючлю. ⁵ Ялгъан пайхаммарлар бу дюньяныки. Шогъар гёре олар сёйлейген сёзлер де бу дюньядан, бу дюньядагъылар да олагъа къулакъ аса. ⁶ Биз буса Аллагъныкибиз ва Ону таныйгъан бизге къулакъ асар. Аллагъныки тююллер бизге тынгламас. Гъакъ гертиликни Ругъун ялгъанны ругъундан биз муна шолайлыкъда айырмагъа болабыз.

Аллагъны сюювю

⁷ Сююмлю къардашларым! Бир-бирибизни сюейик. Неге тююл де, сююв Аллагъдан. Сюювю булангъы гъар ким – Аллагъны авлети ва Ону таный. ⁸ Сюювю ёкъ гиши Аллагъны танымагъан. Неге тююл де, Аллагъ

Оьзю – сююв. ⁹ Биз Оьзюнден таба даимлик яшав алсын учун, Аллагъ биргине-бир Уланын дюньягъа йиберген. Шоллукъда, Аллагъны сюювю бизге белгили болгъан. ¹⁰ Сююв биз Аллагъны сюегенлигибизде тююл, гюнагъларыбызны гечдирмек учун, къурбан этип Уланын йибермек булан Оьзю бизин сюегенин гёрсетгенликде. ¹¹ Сююмлю къардашларым! Аллагъ бизин шолай бек сюйген сонг, биз де бир-бирибизни сюйме герекбиз. ¹² Аллагъны бирев де бир заманда да гёрмеген. Эгер биз бир-бирибизни сюе бусакъ, Аллагъ бизин булан бирликде яшар ва Ону сюювю юрегибизде камил болур.

¹³ Биз Аллагъ булан бирликде яшайгъаныбызны ва Аллагъ бизин булан бирликде яшайгъанны билебиз, неге тююл Аллагъ бизге Оьзюню Ругъун берди. ¹⁴ Дюньяны Къутгъарывчусу этип Атабыз Уланын йибергенни биз гёрдюк ва шогъар шагъатлыкъ этебиз. ¹⁵ Иса Аллагъны Уланы экенине ким мюкюрлюк этсе, о Аллагъ булан бирликде яшар, Аллагъ да ону булан бирликде яшар. ¹⁶ Шо саялы биз Аллагъны бизге бакъгъан якъдагъы сюювюн билдик ва шогъар бир де шеклик этмейбиз.

Аллагъ сюювдюр. Сююв булан бирликде яшайгъан Аллагъ булан бирликде яшай, Аллагъ да ону булан бирликде яшай. ¹⁷ Къыяматгюн биз тартынмайгъан болсун учун, сююв юреклерибизде камиллешген даражасына етишген. Неге тююл де, Иса нечик болгъан буса, биз де бу дюньяда шолайбыз. ¹⁸ Сюювде къоркъув ёкъ. Камил болгъан сююв къоркъувну къувалай. Къоркъув жаза булан байлавлу. Къоркъагъан гишини юрегиндеги сююв камиллешген даражасына етишмей.

¹⁹ Биз Аллагъны ва бир-бирибизни сюебиз, неге тююл О бизин башлап сюйген. ²⁰ Ким: «Мен Аллагъны сюемен», – деп де айтып, иман къардашын гёрюп ярамай буса, о ялгъанчыдыр. Гёрюнюп турагъан иман къардашын сюймейген Оьзюн гёрюп болмайгъан Аллагъны нечик сююп бола? ²¹ «Аллагъны сюеген гиши иман къардашын да сюймеге герек» деген буйрукъну биз Ондан алгъанбыз.

Аллагъны Уланына иман салыв

5 ¹ Иса Месигъ экенине иман салагъан гъар ким Аллагъны авлетидир. Атабызны сюеген адам Ону Авлетин де сюе. ² Аллагъны авлетлерин сюегенибизни биз булай билип болабыз: эгер де Аллагъны да сююп, Ону буйрукъларын кюте бусакъ, биз оланы сюебиз. ³ Аллагъны сюймек демек Аллагъны буйрукъларын кютмек демекдир. Ону буйрукъларын кютмеге къыйын тююл. ⁴ Неге тююл де, Аллагъны авлети болгъан гъар ким дюньядан уьст геле. О оьзю иманы булан бу дюньядан уьст гелип тура. ⁵ Бу дюньядан уьст гелмеге ким болур? Янгыз Иса Аллагъны Уланы экенине иман салагъан.

⁶ О сув ва къан булан* гелген Иса Месигь. О янгыз сув булан тююл, сув ва къан булан гелди. Шону гьакъында шагъатлыкь этеген Аллагъны Ругьудур. Неге тююл де, Аллагъны Ругьу гьакъ гертидир. ⁷ Шону гьакъында шагъатлыкь этеген уьч зат бар: ⁸ Аллагъны Ругьу, сув ва къан. Олар уьчюсю де бир гьнгюлден бир затгъа шагъатлыкь эте**. ⁹ Биз инсанланы шагъатлыкьын къабул этебиз, амма Аллагъны шагъатлыкьы ондан да артыкъ. Неге тююл де, о Аллагъны шагъатлыкьы. Аллагъ Оьзю Уланыны гьакъында шагъатлыкь этди. ¹⁰ Аллагъны Уланына иман салагъанны оьзюню юрегинде шо шагъатлыкь бар. Аллагъгъа инанмайгъан гиши буса Ону ялгъанчы этип гьрсетеген бола, неге тююл о Аллагъ Оьзюню Уланыны гьакъында этген шагъатлыкьгъа инанмайгъан гиши. ¹¹ Аллагъны шагъатлыкьы О бизге даимлик яшав бергенликде. Шо яшав Ону Уланында. ¹² Оьзю Аллагъны Уланы булан бирликде яшайгъанны шо яшаву да бар. Оьзю Аллагъны Уланы булан бирликде яшамайгъанны шо яшаву ёкъ.

Ахыр сёзлер

¹³ Мен буланы сизге, Аллагъны Уланына иман салагъанлагъа, даимлик яшавугъуз барын билсин деп язаман. ¹⁴ Биз Аллагъны алдына тартынмайлы гелип болагъаныбызны себеби шудур: биз Ондан Оьзю рази къалагъан не затны тилесек де, О шону къабул этер. Биз Аллагъгъа инанабыз. Оьзю сюеген гьар не затгъа къыйышывлу болуп биз не зат тилесек де, О бизин эшитегенге инанабыз. ¹⁵ Гьар не тилесек де, Оьзю бизин эшитегенни билегенибизге гьере, тилеген затыбызны О бережегин де билебиз.

¹⁶ Эгер бирев иман къардашыны оьлюмге гелтирмейген гюнагь иш этегенин гьерсе, ону учун дуа этме гьерек. Аллагъ да огъар яшав бережек. Мен муну оьлюмге гелтирмейген гюнагь иш этегенлени гьакъында айтаман. Оьлюмге гелтиреген гюнагь иш де бар. Мен оьлюмге гелтиреген гюнагь иши саялы дуа этсин деп айтмайман. ¹⁷ Гьар къайсы яман иш де – гюнагь. Амма оьлюмге гелтирмейген гюнагьлар да бар.

¹⁸ Аллагъны авлети гюнагь иш этивюн узатмайгъанны биз билебиз. Аллагъны Авлети болгъан Иса ону сакълай ва иблис огъар зарал этип

* 5:6 „О сув ва къан булан гелген“ демек – О сувгъа чомдуруп, Оьзюн Аллагъгъа тапшуртгъан ва хачгъа илинип къан тькген демек.

** 5:7-8 Бир-бир грекче къольязывларда бу аятлар «Кьеклерде шону гьакъында шагъатлыкь этеген уьч зат бар: Ата, Калам ва Аллагъны Ругьу. Олар уьчюсю де бир гьнгюлден шагъатлыкь эте. Дюньяда да шону гьакъында шагъатлыкь этеген уьч зат бар: Аллагъны Ругьу, сув ва къан. Олар уьчюсю де бир гьнгюлден бир затгъа шагъатлыкь эте» деп язылып ёлугъа.

болмай. ¹⁹ Биз Аллагъныки экенибизни ва бютюн дюнья иблисни къолунда экенин билебиз. ²⁰ Уланы гелип гьакъ герти Аллагъны танысын учун, бизге англамагъа гюч бергенни де билебиз. Биз гьакъ герти Аллагъ булан бирликде яшайбыз, неге тююл Ону Уланы Иса Месигь булан да бирликде яшайбыз. О гьакъ герти Аллагъ ва даимлик яшав!

²¹ Балаларым! Оьзюгюзню ялгъан аллагълагъа къуллукь этивден ари сакълагъыз!

Югъан язгъан экинчи кагъыз

Югъан бу кысгъаракъ кагъызында иманлыланы ялгъан уйретиwлеге бакъгъан якъда сакъ турмагъа чакъыра. Иманлыланы алдында токътагъан масъалалар элчи биринчи кагъызында озълени гъакъында язгъанларына ошашлы геле болгъан буса ярай. Шо саялы да мунда Исагъа иман салгъанлар учун аслу болуп Ким токътайгъанлыкъгъа, демек Аллагъны Инсан болгъан Уланы Месигге дагъы да артыкъ тергев бакъдырылып сэйлене.

1 ¹Аллагъ сайлагъан ханымгъа ва ону яшларына* мен ёлбашчыдан салам! Мен сизин гъакъ герти кюйде сюемен. Янгыз мен тююл, гъакъ гертиликни билегенлер барысы да сизин сюелер, ²неге тююл гъакъ гертилик бизин ичибизде яшай ва даим де бизин булан къалажакъ.

³Атабыз Аллагъдан ва Ону Уланы Иса Месигден гелеген зор яхшылыкъ, рагъму ва паракъатлыкъ гъакъ гертиликде ва сюювде бизин булан къалажакъ.

⁴Сени бир-бир авлетлеринг бизге Атабыз буюргъан кюйде гъакъ гертиликни ёлу булан юрюйгенин эшитгенде, мен бек сююндюм. ⁵Энни де сагъа тилеймен, гъюрметли ханым, гелигиз, барыбыз да бир-бирибизни сюейик! Бу мен сагъа язагъаным янгы бир буйрукъ тююл, башдан берли де бизге берилген буйрукъ. ⁶Сюймек демек буса биз Аллагъны буйрукъларына гёре яшамагъа герекибиз демекдир. Башдан берли эшитгенигиз йимик, Ону буйругъу сюювню ёлунда юрюмеклигибиздир.

⁷Дюньяны гъар еринде Иса Месигъ ер юзюне инсан къаркъарада гелгенин къабул этмейген бир кёп ялгъанчылар яйылгъан. Шолай адамлар – ялгъанчылар ва Месигъни душманлары. Месигге амин болугъуз

⁸Озьююзге тергев беригиз! Тёкген къыйыныбыз пучуна гетмесни гъайын этигиз, амма тийишли гъагъыгъызыны алмагъа къаст этигиз.

* 1:1 *Ханым ва ону яшлары* – мунда Исагъа иман салгъанланы жыйыны ва шо жыйынны ортакъчылары.

⁹Месигъ уйретеген ёлдан тайып, Огъар амин болмайгъан гъар кимни Аллагъы ёкъдур. Шо ёлгъа амин болгъан кююнде къалгъан гъар кимни буса Атасы ва Уланы бар. ¹⁰Эгер ким буса да бирев, сени янынга гелип, Иса уйретеген ёлну гёрсетмей буса, ону уюнге гирме де къойма, огъар салам да берме. ¹¹Неге тююл де, шолай адамгъа салам береген гиши ону яман ишлерини ортакъчысы да болур.

¹²Сизге язмагъа мени дагъы да кёп затларым бар эди, амма кагъызгъа язмагъа сюймеймен. Сююнчююз толу болсун учун, бир сизин яныгъызгъа гелмеге ва сизин булан бетге-бет сэйлемеге умут эмемен.

¹³Аллагъ сайлагъан къызардашынгны яшлары да сагъа салам йиберелер.

Югъан язгъан уьчюнчю кагъыз

Югъан оьзюню уьчюнчю кысгъаракъ кагъызында кърдашы Гайны ят халкълагъа Сююнч Хабарны билдире туруп сапаргъа чыкъгъанлагъа кѣмек этмеге чакъыра. Бу тилевюн Югъан Исагъа гъакъ герти иман салгъан адам оьзюн жыйынны оьзге ортакъчыларындан оьр салмагъа тюшмей деген ой булан байлавлу этип сѣйлей. Иманлылар бары да этеген ишлеринде, айрокъда Иса Месигъни гъакъындагы Сююнч Хабарны билдиривде бир-бирине кѣмекге табулмагъа тарыкъ деген ой Югъанны кагъызыны аслу маънасы болуп токътай.

1 Мен ълбашчыдан оьзюн гъакъ герти кюйде сюеген сююмлю Гайгъа салам!

² Сююмлю кърдашым! Сени юрегинг парахатлыкъда болгъаны йимик, гъар затда да сен устьюнлюк, савлукъ булан болсун деп дуа этемен.

³ Иман кърдашларыбыздан бирлери гелип, сени гъакъ герти ълдан тайышмай юрюйгенингни айтгъанда, мен бек сююндюм. ⁴ Авлетлерим гъакъ герти ълдан тайышмай юрюйгенин билмекден артыкъ болуп мени учун дагъы уллу сююнч болмас!

⁵ Сююмлю кърдашым! Сагъа оьзлер таныш тюгюл буса да, сен иман кърдашларыбызгъа кьуллукъ этегенде, оьзюнгню Аллагъгъа аминлигингни гѣрсетесен. ⁶ Сен оьзлени сюегенине олар Исагъа иман салгъанланы алдында шагъатлыкъ этдилер. Эгер сен оланы Аллагъ рази къалагъан кюйде жележекде де бир ългъа салсанг, бек яхшы бир иш этген болурсан. ⁷ Неге тюгюл де, олар Месигъге кьуллукъ этмек учун сапар чыкъгъанлар ва Исагъа иман салмагъанлардан олар гъеч бир кѣмек алмайлар. ⁸ Шо саялы да, гъакъ гертиликни билдиреген кьуллукъчулар болмакъ учун, биз шолай адамланы якъламагъа тарыкъбыз.

⁹ Мен Исагъа иман салгъанланы жыйынына бир кысгъаракъ кагъыз язгъан эдим. Амма шо жыйынгъа башчылыкъ этмеге сюеген Диотреф биз айтагъанны къабул этмей. ¹⁰ Шогъар гѣре, эгер мен сизин яныгъызгъа гелсем, о этеген ишлени гъакъында айтарман. О мени гъакъымдан

ялгъан сѣзлер айтып, къайдагъы бугътанланы яйып юрюй. Шону булан да рази болуп токътамай, о оьзю де иман кърдашларын къабул этмей. Иман кърдашланы къабул этмеге сюегенлеге де пуршавлукъ эте ва оланы жыйындан кьувалай.

¹¹ Сююмлю кърдашым! Яманлардан уьлгю алма, яхшылардан ал. Яхшылыкъ этеген адам Аллагъныки, яманлыкъ этеген буса Аллагъны бир заманда да гѣрмеген. ¹² Деметрийни гъакъында бары да, кьошулуп биз оьзюне гъакъ гертилик деп айтагъаны да, янгыз яхшы затны сѣйлейлер. Тап шо кюйде биз де сѣйлейбиз. Бизин шагъатлыкъыбыз буса, оьзюнг билеген кюйде, гъакъ герти.

¹³ Сагъа язмагъа мени дагъы да кѣп затларым бар эди, амма кагъызгъа язмагъа сюймеймен. ¹⁴ Ювукъ заманны ичинде сени гѣрмеге ва сени булан бетге-бет сѣйлемеге умут этемен.

¹⁵ Эсен къал! Бары да кърдашларынг сагъа салам йиберелер. Бизин кърдашларыбызны барысына да салам деп айт, гъарисини атын тутуп.

Ягьуда язгъан кагъыз

Ягьуданы бу кагъызы не ерде ва кимлеге язылгъаны белгисиз болса да, мунда гётерилеген масъалаланы аслу маънасы бизге ачыкъ. Ягьуда Исагъа иман салгъанланы жыйынындагъыларыны озлени гъайын этивге ва Аллагъны рагъмусуну гъакындагъы ойлагъа батып, пасат, пакарсыз юрюшлерин яшырмагъа къарайгъанларындан сакъ турмагъа чакъыра. Оьктем сёйлевлери булан олар озлеге якъчылар тапмагъа бажаргъанлар. Шо саялы да Ягьуда жыйындагъыларыны Аллагъгъа бакъгъан якъда амин турмагъа ва озлени бары да умутларыны «... йыгъылывдан сакълап ва Оьзюню сыйлы нюрюню алдына нарыстадай шатлыкъгъа салып болагъан» (1:24-25) Аллагъ булан байламагъа чакъыра.

Башлагъы саламлар

1 ¹Бу кагъызыны мен, Иса Месигъни къуллукъчусу ва Якъубну иниси болгъан Ягьуда, язаман. Иса Месигъ къоруп сакълагъан, Атабыз Аллагъны сююмлю чакъырылгъанларына салам! ²Сизге бакъгъан якъда рагъму, парахатлыкъ ва сююв артсын дагъы!

Ялгъан устазлар

³Сююмлю къардашларым, бизге ортакъ болгъан къутгъарылывну гъакында язмагъа нечакъы да сюйген эдим. Амма Аллагъны халкъына бир керен ва даимге инанынылып тапшурулгъан иманыбыз учунгъу ябушувгъа сизин борчлу этмекни гъакында сизге язмакъны тийишли гёрдюм. ⁴Мен шо гъакъда язагъаным, бир тайпа адамлар сизин арагъызгъа яшыртгъын кюйде къошулгъанлар. Олар, шо аллагъсызлар, бизин Аллагъыбызны рагъмусу гъакындагъы хабарны къынгырлашдыра, ону пасат юрюме ихтияр береген зат йимик англалар. Шоллукъда, бизин биргине-бир Есибиз ва Раббиз болгъан Иса Месигъни гери уралар. Оланы налатлама гереклиги къадим заманлардан берли язылгъан.

⁵Сиз булай да биле бусагъыз да, мен шу затны эсигизге салмагъа сюемен: Раббиз Оьзюню халкъын Мисри топурагъындан чыгъарып

къутгъаргъан сонг, дангылда иман салмагъанланы ёкъ этди. ⁶Оьзлени оьр даражасын сакъламагъан, кёклердеги уйлерин ташлап гетген малайиклеге къыяматгюн дуван гесмек учун, Раббиз оланы къарангылыкъда байлап сакълады. ⁷Шо малайиклер йимик, бузукъ зиналыкъ ва гъар тюрлю пасатлыкъ юрютген Содом, Гьомора ва айланадагъы шагъарлар да жаза гысапда даимлик отну алгъанланы уьлгюсю болуп токътайлар.

⁸Бу аллагъсызлар да шолай, озлени тюшлерине асасланып, къаркъараларын мурдар этелер, гъакимликни инкар этелер ва макътавлу малайиклени сёгелер. ⁹Баш малайик Микайыл озю де Мусаны сюеги гъакында эришип сёйлейгенде, иблисге къаршы сёгюшмеди, янгыз: «Аллагъ сени жазаласын», – деп айттып кюйду. ¹⁰Амма бу адамлар озлер англамайгъан затланы сёгюп сёйлейлер, англавсуз гъайванлар йимик, гъисине гёре яшап, озлени дагъыталар.

¹¹Адаршай олагъа! Олар Къабилни ёлу булан юрюгенлер. Къазанчны бетин этип, олар Балам этген хаталаны къайтарып этгенлер. Олар Корагъ* деген адамны башгётеривюнде ортакъчылыкъ этгенлер йимик ёкъ этилежеклер. ¹²Сюювно белгилейген тепсигизде олар дамгъалардай болуп токътайлар. Бир янгыз да уялмай тепсиде олтуруп, олар янгыз озлени гъайында болалар. Олар ел алып барагъан янгурсуз булутлардыр. Олар гюзде тамурундан чыгъарылып алып ташлангъан емишсиз тереклердир, эки керен оьлгенлердир. ¹³Олар оьз айыпларыны гёбюк булан яшырагъан денгизни вагъши толкъунларыдыр. Олар озлеге къарангылыкъны зулматында даим зылцын берип турмакъ белгиленген адашгъан юдузлардыр.

¹⁴Адамдан сонг еттинчи наслуда болгъан Энош оланы гъакында Аллагъны атындан булай айтгъан: «Муна, Раббиз минглер булангъы сыйлы малайиклери булан гележек. ¹⁵О бары да халкъгъа дуван этежек, аллагъсызланы этген аллагъсыз ишлерин ва аллагъсыз гюнагълылар Оьзюню гъакында айтгъан затланы аянгъа чыгъарып бережек». ¹⁶Бу адамлар – арзачылар ва бугътанчылар. Олар озлени насларына тынглап юрюйлер, оьктем сёйлейлер, оьз пайдасы учун башгъалагъа ялынчылыкъ этелер.

Иса Месигъни гелмеклигин къаравуллай туруп

¹⁷Сиз буса, сююмлю къардашларым, Раббиз Иса Месигъни элчилери алданокъ айтгъан сёзлерин эсге алып кююгъуз. ¹⁸Олар сизге: «Ахыр заман озлени аллагъсыз наслары булан юрюйген мысгъыллавчулар арагъа чыгъажакъ», – деп айтгъан эдилер. ¹⁹Олар адамланы

* 1:11 *Корагъ* – Мусаны ва Гъарунну гъакимлигине къаршы баш гётерген адам.

ЯГЪУДА 1

ярплашдыра. Олар бу дюньялыкъ гьислерине гёре яшайлар ва оларда Аллагъны Ругъу ёкъдур.

²⁰ Сиз буса, сююмлю къардашларым, инг сыйлы иманыгъыз булан оьзюгюзню беклешдиригиз ва Аллагъны Ругъу булан дуа этигиз. ²¹ Раб-бибиз Иса Месигъни рагъмусу сизге гелтирежек даимлик яшавну гёз-леп, Аллагъ сизин сюегенни даим эсде сакълап яшап туругъуз. ²² Шек-лик этегенлеге рагъмуну болугъуз, ²³ башгъаларын буса отдан чыгъарып алып къутгъарыгъыз. Бир тайпа оьзгелерине рагъму этигиз, амма олардан сакъ болугъуз, гъатта оланы гюнагъларындан похлангъан гийимле-ринден де жиргенигиз.

²⁴⁻²⁵ Сизин йыгъылывдан сакълап ва Оьзюню сыйлы нюрюню алды-на нарыстадай шатлыкъгъа салып болагъан Аллагъгъа макътавлар бол-сун дагъы! Раббиз болгъан Иса Месигъден таба бизин къутгъаргъан Бир болгъан Аллагъгъа гъар заманда да, гъали де, гъар даим де макъ-тавлар, зорлукъ, къудрат ва гъакимлик болсун дагъы! Амин.

Аллагыны Югъангъа йиберген вагыйи

Яшавуну артдагы он йылдан да артыгъын Югъан Исаны якъчыларыны Эфеседеги жыйынына къуллукъ этивге багъышлагъан. Шо заман Румда Домициан деген пача гъакимлик эте болгъан. О оъзюне Аллагъа йимик гъюрмет этмекни талап этген ва Исагъа иман салгъанланы рагъмусуз кюйде гъызарлап юрюген. Гъызарлавагъа элчи Югъан да тарыгъан: о Патмос деген атавгъа сюрюген этилген. Тап шонда огъар Аллагъдан айрыча хабар йиберилген. Шо хабарны язып, огъар «Вагыйи» деп ат такъгъан. Бу китапда берилген хабар, биринчилей, Исаны Гиччи Азиядагы якъчыларыны жыйынылары учун язылгъан болгъан. Оъзюню бютюн маънасы булан «Вагыйи» гъызарлав ва азап чегив гонлеринде иманлылары кьаттылыкъгъа чакъыргъан.

Китапда Исаны якъчыларыны жыйыныларына кирген ялгъан устазлардан сакъ турмакны гъакъында да айтылгъан. «Заманлыкъгъа гъызарлавагъа тарып турагъан Исаны якъчыларыны жыйыныны ахыры не болар экен?» — деген бек агъамиятлы сорав гъызарланагъанлагъа яллыкъ бермей тургъан. Китап шо соравгъа жавап бере: Аллагъа кьаршы баш гетергенлерден Иса Месигъ толу кюйде устюн чыгъып токътажакъ. О Пачаланы да Пачасыдыр ва гъакимлик этегенлени де Раббисидир.

Югъанны китабы Исагъа иман салгъанланы кьайсы девюрдегилери учун да оъзюню агъамиятлыгъын тас этмей. Китап олагъа озлени душман гетерген ва гъызарлавагъа тарыгъан девюрлерде маслагъатчысы ва якъчысы болуп токътай. Югъандан таба биз оъзюне ортакъчы болагъан хабарны кюрчюсю болуп Иса Месигъ токътай. О бу дюньягъа бирдагы керен гележек, энни Устюн Чыгъывчу болуп. Китап шолай вагъа булан тамамлана: «Дюр, Мен ювукъда гележекмен» (22:20).

*Исагъа иман салгъанланы Етти шагъардагъы
жыйынларына салам*

1 ¹Бу китап Иса Месигъни хабарыдыр. Ювукъ заманда болмагъа герекли агъвалатланы Оьзюню къуллукъчуларына билдирсин деп, Аллагъ Огъар бу вагъийни йиберди. О да муну йиберген малайигинден таба магъа — Оьзюню къуллукъчусу Югъангъа билдирди. ²Аллагъны каламыны ва Иса Месигъ айтгъанны шагъаты болгъан Югъан да оьзю гьрген ва эшитген затланы гъакъында гъали шагъат гысапда айта тура. ³Бу пайхаммарлыкъ сьзлени охуйгъан ва мунда язылгъан затланы кютеген насиплидир, неге тюгюл ахыр заман ювукълашып геле тура.

⁴⁻⁵ Исагъа иман салгъанланы Асия вилаятындагъы етти шагъардагъы жыйынына мен Югъандан салам. Бар болгъан, гъали де Бар ва энниден сонг да Болажакъдан, Ону тахыны алдындагъы етти ругъдан, оьлюлени арасындан биринчи болуп тирилген ва дюньядагъы бары да пачаланы да уьстюнде болгъан герти шагъат Иса Месигъден сизге рагъму ва паракхатлыкъ болсун. О бизин сую ва Оьзюню тьгюлген къаны булан бизин гюнагъларыбыздан азат этди. ⁶Иса Оьзюню Аллагъына ва Атасына къуллукъ этмек учун, бизден Оьзюню халкъын — дин къуллукъчуларына яратды. Гъар даим де гъар макътавлар ва къудрат Онукидир! Амин.

⁷Къарагъыз! О булутлар булан бирче гележек. Барысы да, Огъар чанчгъанлар да, Ону оьз гьзлери булан гьрежеклер. Дюньяны бары да халкълары Огъар яс этип йылажакълар. Бу затлар гертилей де шолай болажакъ! Амин.

⁸ Бар болгъан, гъали де Бар ва энниден сонг да Болажакъ, бары да затны Еси болгъан Раббиз Аллагъ:

— Алфа ва Омега* Менмен, — дей.

Патмос атавда Югъан Исаны бир гьрюнюнде гьре

⁹ Мен сизин иман къардашыгъыз Югъанман. Исаны якъчыларыны бири гысапда сизин булан бирче азап чегивде, сабурлукъда ва Исаны гъакимлигини тюбюнде ортакъчы болгъанман. Аллагъны каламыны ва Исаны гъакъында шагъатлыкъ этгеним учун, Патмос деген атавда сьргюнде турдум. ¹⁰Раббизни гюнюнде** Аллагъны Ругъуну гъайран къудратын сездим. Шо гъалымда артымдан таба сьрден чыгъагъанда йимик гючлю бир тавуш эшитдим. ¹¹Шо тавуш магъа:

— Гьреген затларынгни китапгъа яз ва шоланы Исагъа иман салгъанланы жыйынлары булангъы етти шагъаргъа: Эфесге, Измирге,

* 1:8 *Алфа ва Омега* — грек алифбасыны биринчи ва ахырынчы гъарпларыны атлары.

** 1:10 *Раббизни гюню* — демек, къаттыгюн.

Пергамгъа, Тиатирге, Сардыгъа, Филадельфиягъа ва Лаодикиягъа йибер, — деп айтды.

¹² Магъа сьйлеген тавушгъа багъып бурулуп къарап, мен етти алтын шамчыракъны гьрдюм. ¹³Шо шамчыракъланы ортасында Инсанны Уланына ошайгъан бирев бар эди. Ону уьстюнде ерге тиеген узун аба-сы, тьшюне ерли байлангъан алтын байлаву бар эди. ¹⁴Ону башы ва тюклери акъ юн ва къар йимик акъ эди. Гьзлери де янагъан от йимик эди. ¹⁵Аякълары мечде къыздырылгъан багъырдай, тавушу да чалт агъагъан сувну агъымыдай эди. ¹⁶Онг къолунда етти юлдуз бар эди, авзундан да эки де яны итти бир къылыч чыгъып геле эди. Бети шавла-лы гюнеш йимик ярлыкъ бере эди.

¹⁷ Ону гьргенде, оьлген гишидей болуп, мен Ону аякъларына къапландым. Онг къолун мени уьстюме салып, О булай айтды:

— Къоркъма! Биринчи, Ахырынчы ¹⁸ ва Яшав болгъан Менмен. Мен оьлген эдим, муна къара, гъали Мен даимге савман! Ахыратны да, оьлюмю де ачгъычлары Менде. ¹⁹Мунда сен гьрген затларынгни — болуп турагъан ва болажакъ затланы язып ал. ²⁰Мени къолумда сен гьрген етти юлдузну ва етти де шамчыракъны сыры булай: етти юлдуз Исагъа иман салгъанланы жыйынларыны етти малайигидир, етти де шамчыракъ буса шо етти де жыйынлардыр.

Башлапгъы сюювюн унутгъан жыйынгъа

2 ¹О булай айтды:

— Исагъа иман салгъанланы Эфес шагъардагъы жыйыныны малайигине яз:

Онг къолунда етти юлдузну тутуп, етти алтын шамчыракъны арасында айланагъан булай дей: ²Сени ишлеринг, къасткъылып чалышывунг ва сабурлугъунг Магъа белгили. Яман адамлагъа къаршы экенингни, оьзлер элчилербиз деп алдатагъанланы тергеп, олар ялгъанчылар экени токъташдырагъанынгни Мен билемен. ³Мени атымны макътап юрюгенинг саялы къыйынлыкълагъа тарыгъанынгни, амма бошاپ токътамагъанынгни Мен билемен.

⁴Амма Мени сагъа къаршы бир затым бар: сен оьзюнгю башлапгъы сюювюнгю къойдунг. ⁵Къайсы бийикликден тюшгенингни эсге ал! Товба эт ва башда этегенингни этип тур. Эгер сен товба этмесенг, Мен гелип, сени шамчырагъынгни еринден тайдырарман. ⁶Николайны якъчыларыны ишлерин гьрюп ярамайгъанынг буса тюз. Оланы ишлерин Мен де гьрюп ярамайман.

⁷Къулагъы барлар Исагъа иман салгъанланы жыйынларына Аллагъны Ругъу сьйлейгенни эшитсинлер! Уьстюн гелгенге Аллагъны бавундагъы яшав береген терегини емишинден ашамагъа изну бережекмен.

Азап чегивде кьатты турагъан жыйынгъа

⁸ – Исагъа иман салгъанланы Измир шагъардагъы жыйыныны малайигине яз:

Оъюп, кьайтып янгъдан Тирилген, Биринчи ва Ахырынчы болгъан булай дей: ⁹ Сен чекген азапланы ва тарчыкылыгъынгни билемен. Буса да сен байсан! Оьзлер ягъудилербиз деп, сени яманлайгъанланы таныйман. Олар ягъудилер тююл, иблисни тайпасындан болгъанлар. ¹⁰ Чекмеге тюшежек азаплардан кьоркъма. Сиз сыналсын деп, бирлеригизни иблис туснакыгъа салажакъ ва сиз он гюнню узагъында азап чегип туражакъсыз. Амма оьлгюнчеге кьатты кюйде туругъуз, Мен сизге уьстюнлюкню тажыдай яшав бережекмен. ¹¹ Къулагъы барлар Исагъа иман салгъанланы жыйынларына Аллагъны Ругъу сейлейгенни эшитсинлер! Уьстюн гелген гиши экинчи оьлюмден гьеч бир зарал гьрмежек.

Ялгъан уьйретивлерден уьст гелип болмагъан жыйынгъа

¹² – Исагъа иман салгъанланы Пергам шагъардагъы жыйыныны малайигине яз:

Оьзюнде эки де яны гесеген кьылычы булангъы булай дей: ¹³ Сен иблис тахын салгъан ерде яшайгъанынгны билемен. Шогъар да кьарамайлы, сен Мени атыма амин турасан. Антипаны гюнлеринде де сен Магъа бакъгъан якъдагъы иманынгдан тайышмай турдунг. Антипа буса Мени инамлы шагъатым. О иблисни ожагъы болгъан сени шагъарынгда оьлтюрюлдю. ¹⁴ Буса да Мени сагъа кьаршы айтмагъа бир нече затым бар: сизин арагъызда Балам уьйретеген ёлну юрютеген адамлар бар. О оьз заманында Балакыгъа Исрайылны халкын гюнагъ ишлер этдирмеге уьйретген. Балам оланы ялгъан аллагъагъа деп союлгъан кьурбан этни ашамагъа ва зиналыкны ёлунда юрюмеге уьйретген. ¹⁵ Шону булан бирге сизин арагъызда Николайны якъчылары уьйретеген ёлну юрютегенлер де бар. ¹⁶ Шону учун товба эт! Ёгъесе, узакъ кьалмай сени янынга гелермен ва авзумдагъы кьылычым булан олагъа кьаршы ябушарман.

¹⁷ Къулагъы барлар Исагъа иман салгъанланы жыйынларына Аллагъны Ругъу сейлейгенни эшитсинлер! Уьстюн гелгенге Мен сырлы манна* бережекмен. Огъар бир акъ таш да бережекмен. Ону уьстюне янгы ат язылар ва бу атны ташны алгъан гишиден башгъа дагъы бирев де билмес.

* 2:17 *Манна* – Мусаны башчылыгы булан дангылда айланагъан исрайыллылагъа Аллагъ йиберген азык, рызкы.

Адашылагъа ёл кьоягъан жыйынгъа

¹⁸ – Исагъа иман салгъанланы Тиатир шагъардагъы жыйыныны малайигине яз:

Гьзлери янагъан от йимик ва аяклары кьыздырылгъан багъыр йимик болгъан Аллагъны Уланы булай дей: ¹⁹ Сени ишлерингден, сюювюнгден, иманынгдан, къуллукъ этивюнгден ва сабуругъунгдан Мени хабарым бар. Башлап этгенлерингден эсе, сен гъали артыкъ этегенингни де билемен.

²⁰ Буса да Мени сагъа кьаршы айтмагъа бир затым бар: сен Изабел деген аты булангъы, оьзю пайхаммарман деп айтагъан кьатынгишиге чыдап турасан. Бу кьатын, Мени къуллукъчуларымны зиналыкны ёлунда юрюме, ялгъан аллагъагъа деп союлгъан кьурбан этни ашама уьйретип, оланы адашдырып тура. ²¹ Товба этсин деп, мен огъар заман бердим. О буса, зиналыкын кьуюп, товба этмеге сюймеди. ²² Шону учун Мен ону ятыгъа саларман. Ону булан бирге зина этегенлер де, огъар кьошулуп шо ёлда юрюгени учун, товба этмей тургъан чакъы заман азап чегип турар. ²³ Ону яшларын оьлтюрюп ёкъ этермен. Мен инсанны гьакълындагъын ва юреклериндегин билегенимни Исагъа иман салгъанланы барысы да билер. Мен сизин гьар-биригиз этген ишигизге гьере тийишлисин берермен.

²⁴ Тиатирдегилени кьалгъанларына – бу ёлну юрютмейгенлеге ва иблисни «терен сырлары» деп айтылагъан затны кьабул этмегенлеге айтаман: Мен сизин уьстююзге дагъы башгъа авур намус салмажакъман.

²⁵ Амма Мен гелгинче, оьзююзде бар затны сакълап туругъуз.

²⁶⁻²⁸ Буюргъан бары затларымны ахырына ерли кютюп, уьстюнлюкню алгъан адамгъа Мен халкъланы уьстюндеги гьакимликни бережекмен. Мен шолай гьакимликни Оьзюмню Атамдан алдым. Шо халкъланы О кьолунда темир таягъы да булан сакълажакъ – оланы, чыны савутланы йимик, уватып хум-хуватын чыгъаражакъ! Уьстюн гелгенге тангчолпаны да бережекмен.

²⁹ Къулагъы барлар Исагъа иман салгъанланы жыйынларына Аллагъны Ругъу сейлейгенни эшитсинлер!

Уянма тарыкъ болгъан жыйынгъа

3 ¹ О булай айтды:

– Исагъа иман салгъанланы Сарды шагъардагъы жыйыныны малайигине яз:

Оьзюнде Аллагъны етти ругъу ва етти юлдузу булангъы булай дей: Мен сени ишлерингни билемен. Сен сав дейлер, амма сен оьлгенсен.

² Уян! Сенде кьалып турагъан ва оьле турагъан затланы беклешдир.

Сени ишлеринг Аллагьым гөрмеге сюеген кюйде яхшы тююл деп эсиме гелмей. ³Не алгъанынгны ва не эшитгенингни эсге ал, тынглаву бол ва товба эт. Амма уянамсанг, бир уручу йимик гелип къаларман ва къачан гелегенимни билмей къаларсан.

⁴Амма сени Сардыда опуракъларын дамгъаламагъан адамларынг да бар. Олар Мени булан бирге акъ гийимлер гийип юрюжеклер, неге тююл олар шолай болмагъа лайыкълыдыр. ⁵Уъстюн гелген де шолай акъ гийимлер гиежек. Яшав китабындан Мен ону атын бир заманда да бузуп тайдырмасман. Атамны ва Ону малайиклерини алдында о гишини атына мюкюрлюк этермен.

⁶Къулагъы барлар Исагъа иман салгъанланы жыйынларына Аллагъны Ругъу сөйлейгенни эшитсинлер!

Чыдамлыгъын тас этмеген жыйынга

⁷ – Исагъа иман салгъанланы Филадельфия шагъардагъы жыйыныны малайигине яз:

Сыйлы ва Гъакъ болгъан, Оъзюнде Давутну ачгъычы булангъы булай дей: О ачгъанны бирев де бегитип болмас, О бегитгенни бирев де ачып болмас. ⁸Мен сени ишлерингни билемен. Къара чы, бирев де бегитип болмажакъ эшиклени муна Мен сени алдында ачдым. Неге тююл де, сени гючюнг аз буса да, сөзюме тынгладынг ва атымны инкар этмединг. ⁹Мен иблисни бирлешивюнден болгъанланы, сизин яныгъызгъа да гелип, сизге баш урмагъа борчлу этермен. Олар оъзлени ягъудилербиз деп гысаплай, амма гъакъкъатда олар ягъудилер тююл, олар ялгъан сөйлейлер. ¹⁰Сен чыдамлыкъда тур деген Мени буйругъумну кютдюнг. Шо саялы Мен де сени, ер юзюнде яшайгъанланы сынамакъ учун бютюн дюньяны уъстюне жележек сынава сагъатындан къоружакъман.

¹¹Мен ювукъда жележекмен. Сенден уъстюнлюкню тажын бирев де чыгъарып алмасын учун, оъзюнде бар затны сакълап тур. ¹²Уъстюн гелгенни Аллагъны ибадатханасыны орта багъанасы этермен. О ондан бир заманда да гетмес. Ону уъстюне Мен Аллагъымны атын, Аллагъымныки болгъан шагъарны – кекден, Аллагъны янындан тюшюп гелген янгы Ерусалимни атын ва Мени янгы атымны язажакъман.

¹³Къулагъы барлар Исагъа иман салгъанланы жыйынларына Аллагъны Ругъу сөйлейгенни эшитсинлер!

Оъз-оъзюнден сююнюп турагъан жыйынга

¹⁴ – Исагъа иман салгъанланы Лаодикия шагъардагъы жыйыныны малайигине яз:

Амин, гъакъ ва инамлы Шагъат, бары да затны яратгъан Аввал булай дей: ¹⁵Мен сени ишлерингни билемен, сен не сувукъ, не къайнар

тююлюнгню билемен. Я къайнар, яда сувукъ болгъанынгны нече де сюер эдим! ¹⁶Сен буса я къайнар, я сувукъ тююл, янгыз йылы экенинг саялы, Мен сени авзумдан къусуп чыгъарарман. ¹⁷«Мен байман, кеп зат къазангъанман, магъа дагъы бир зат да тарыкъ тююл», – дейсен сен. Амма сен барындан да талайсыз, амалсыз, пакъыр, сокъур ва ялангъач экенингни билмейсен. ¹⁸Шо саялы сагъа маслагъат этемен: бай болмакъ учун, Менден отда тазалангъан алтын сатып ал; уят ерингни яшырмакъ учун, акъ опуракълар сатып ал; сюртюп гөзлерингни гөреген этмек учун, гөз дарманын сатып ал. ¹⁹Сюегенлеримни Мен такъсырлап тарбиялайман. Шогъар гөре гъаракатчылыкъ гөрсет ва товба эт.

²⁰Къара чы, Мен эшик алгъа гелип токътап, ону къагъаман. Тавушумну эшитип, ким ачса, Мен ону янына гирежекмен. Мен ону булан, о да Мени булан бирче аш ашажакъбыз. ²¹Уъстюн гелгенге тахымда Мени булан бирче олтурмагъа ихтияр бережекмен. Уъстюн гелгенде, Мен де шолай Атам булан бирге тахында олтурдум.

²²Къулагъы барлар Исагъа иман салгъанланы жыйынларына Аллагъны Ругъу сөйлейгенни эшитсинлер!

Көклердеги тах

4 ¹Сонг мен къарап, алдымда көкlege чыгъагъан ачылгъан эшикни гөрдюм. Сюрню сесине ошайгъан, башда да магъа эшитилген гючлю бир тавуш эшитдим. Шо тавуш магъа:

– Мунда багъып чыкъ, сагъа жележекде не болажакънын гөрсетежекмен, – деп айтды. ²Аллагъны Ругъу магъа Оъзюню гъайран кудратын сездирди. Көклерде мени алдымда бир тахны ва онда олтургъан Биревню гөрдюм. ³Тахда Олтургъанны гөрюнюшю яшыл ешим ва къызыл якъут къыйматлы ташлар йимик йыртыллай эди ва тахны айланасында зумрутдай энемжая бар эди. ⁴Бу тахны айланасында дагъы да йигирма дөрт тах бар эди, оларда да йигирма дөрт тамаза олтургъан эди. Оланы уъстюнде акъ гийимлери ва башларында алтын тажлары бар эди. ⁵Баш тахдан таба көк көкюрөп, яшмын яшнап, гючлю сеслер эшитиле эди. Тахны алдында янагъан етти ялын бар эди. Олар Аллагъны етти ругъу эди. ⁶Дагъы да ону алдында не буса да бир таза шишагъа, денгизге ошагъан зат төгюле эди.

Тахны лап ортасында ва айланасында дөрт жанлы зат токътагъан эди. Оланы ал ва арт якъларында кеп гөзлери бар эди. ⁷Биринчи жанлы зат арсланкъаплангъа, экинчи жанлы зат танагъа, учюнчю жанлы затны юзю инсанны юзюне, дөртюнчю жанлы зат къаракъушгъа ошай эди. ⁸Дөрт де жанлы затны гъарисини алтышар къанаты ва кеп гөзлери бар эди. Оланы гөзлери бары да якъларында, гъатта къанатларыны тюбюнде де бар эди. Олар гечеси-гюню булан геч бир токътавуз булай сөйлеп тура эдилер:

– Бар болган, гъали де Бар ва энниден сонг да Болажакъ,
бары да затны Еси болган Раббиз Аллагъ
сыйлы, сыйлы, сыйлыдыр!

⁹ Бу жанлы затлар тахда Олтургангъа ва гъар даим Яшайгангъа
макътав, гъюрмет ва шюкюрлюк этип къачан сёйлесе де, ¹⁰ йигирма
дёрт де тамаза гъар гезик, тахда Олтурганнны алдында баш уруп, гъар
даим Яшайгангъа сужда эте. Олар, оьзлени тажларын Ону алдына са-
лып, булай дейлер:

¹¹ – Я Раббиз ва Аллагъыбыз!
Макътавлукъгъа, гъюрметге ва къудратгъа лайыкълы Сенсен.
Неге тююл де, бары да затны Сен яратдынг.
Сен сюйген кюйде бары да зат бар болду ва бары да зат
яратылды.

Мюгюрлю китап ва Къозу

5 ¹ Сонг мен тахда Олтурганнны онг къолунда эки де ягъына язылып
ва етти мюгюр басылып бегетилген бир китапны гёрдюм.

² – Китапны ачмагъа ва ону мюгюрлерин тайдырмагъа ким ла-
йыкълыдыр? – деп къычырыкъ тавуш булан сорагъан гючлю бир ма-
лайикни гёрдюм. ³ Амма не кёкде, не ерде, неде ерни тюбюнде китап-
ны ачып, ичине къарап болган бирев де ёкъ эди. ⁴ Мен кёп йыладым,
неге тююл китапны ачып, ону ичинде не бар экенине къарамагъа ла-
йыкълы болагъан бирев де табулмады. ⁵ Шо заман тамазалардан бири
магъа:

– Йылама! Къара чы, муна устьюн гелген, Ягъуданы къавумундан
болган Арсланкъаплан, О Давутну наслусудур. Етти мюгюрлю бу ки-
тапны О ачып болажакъ, – деп айтды.

⁶ Мен айланасын дёрт жанлы зат къуршагъан тахны ва тамазаланы
арасында къурбан этилген йимик Къозуну гёрдюм. Къозуну етти мюю-
зю ва етти гёзю бар эди. Олар бютюн дюньяны гъар ерине йибериленген
Аллагъны етти ругъу эди. ⁷ О гелип, тахда Олтурганнны онг къолундан
китапны алды. ⁸ О китапны алгъанда, дёрт де жанлы зат ва йигирма
дёрт тамаза Къозуну алдында баш урдулар. Оланы гъарисини къолунда
бирер къомузу ва ичи арив ийисли отдан толган бирер алтын савуту
бар эди. Шо арив ийисли отлар Аллагъны халкъыны дуалары эди. ⁹ Олар
янгы бир йыр булан булай айтдылар:

– Китапны алып, ону мюгюрлерин тайдырмагъа лайыкълы
Сенсендир.
Неге тююл де, Сен оьлтюрюлдюнг ва Оьз къанынг булан Ал
лагъ учун гъар халкъны, гъар къавумну, гъар тилде
сёйлейгенлени ва гъар миллетни адамларын къутгъардынг.

¹⁰ Аллагъыбызгъа къуллукъ этмек учун, Сен олардан Оьзюнгню
халкъынгни – дин къуллукъчуларынгны яратдынг. Олар
дюньяда гъакимлик этип туражакълар.

¹¹ Сонг къарап, кёп санавда малайиклени тавушларын эшитдим. Ма-
лайиклер минглер булан бар эди, оланы санавун да токъташдырмагъа
къыйын эди. Олар тахны, жанлы затланы ва тамазаланы къуршап алып,
гючлю тавуш булан булай йырлайгъанын эшитдим:

¹² – Къурбан этилген Къозу лайыкълыдыр.
Гъакимликге, байлыкъгъа, гъакъылгъа, къудратгъа, гъюрметге,
макътавгъа ва алгъышгъа лайыкълы Одур!

¹³ Сонг мен кёкдеги, ердеги, ерни тюбюндеги, денгиздеги – бары да
ерлердеги бютюн жанлы махлукъну булай йырлайгъанын эшитдим:

– Тахда Олтургангъа ва Къозугъа гъар даим де алгъыш ва
гъюрмет, макътав ва къудрат болсун!

¹⁴ Дёрт де жанлы зат:

– Амин, – деп айта эдилер. Тамазалар да баш уруп сужда этдилер.

Етти мюгюр

6 ¹ Къозу етти мюгюрден бирин тайдыргъанын гёрдюм. Сонг дёрт
жанлы затны бириси кёк кёкюрегендей гючлю тавуш булан:

– Гел! – дегенин эшитдим. ² Къарагъанда, алдымда акъ атны гёр-
дюм! Шо атгъа минген атлыны къолунда жаясы бар эди ва огъар таж
берилген эди. Устьюн гелмек учун, О устьюнлюкню алывчу гысапда
чыкъды.

³ Къозу экинчи мюгюрню тайдыргъанда, экинчи жанлы затны:

– Гел! – деп айтгъанын эшитдим. ⁴ Сонг башгъа бир ат, гюрен ат
чыкъды. Шо атгъа минген атлыгъа уллу бир къылыч ва дюньяда инсан-
лар бир-бирин оьлтюрюп, оланы паракхатлыкъдан магърюм этмек учун
гюч берилген эди.

⁵ Къозу уьчюнчю мюгюрню тайдыргъанда, уьчюнчю жанлы затны:

– Гел! – деп айтгъанын эшитдим. Къарап, бир къара ат гёрдюм. Шо
атгъа минген атлыны къолунда мизан терезелер бар эди. ⁶ Сонг дёрт де
жанлы затны арасындан гелеген тавушну эшитдим. Шо тавуш:

– Бир гюнлюк алапагъа – бир увуч будай, бир гюнлюк алапагъа да –
уьч увуч арпа, тек зайтун майгъа да, чагъыргъа да зарал этмессен! –
деп сёйледи.

⁷ Къозу дёртюнчю мюгюрню тайдыргъанда, дёртюнчю жанлы затны
тавушун эшитдим. О:

– Гел! – деп айтды. ⁸ Къарагъанда, бир жийрен ат гёрдюм. Шо атгъа
минген атлыны аты Оьлюм эди, ону арты булан ахырат да геле эди. Ола-
гъа ерни дёрт пай этгенде бир пайыны уьстюнде гъакимлик берилген

эди: кылыч булан, ачлыкь булан, оylum гелтиреген таун аврув булан, кыр жанлар булан олтюрмеге болсун деп.

⁹Къозу бешинчи мюгюрню тайдырагъанда, кюрбанлыкьны салагъан ерни тюбюнде мен Аллагьны каламы учун ва оьзлени шагъатлыгы учун олтюрюлгенлени ругьларын гьрдюм. ¹⁰Олар:

– Гьей сыйлы ва гьакь болгъан Есибиз Аллагь! Дюнъяда яшайгъан лагъа дуван этип, олардан кьаныбыз саялы оьч алмакь учун, дагьы да нечакьы заман токтап туражакьсан? – деп гючлю кюйде кычырдылар. ¹¹Оланы гьарисине акь абалар берилди. Олагъа Аллагьны кьуллукьчуларындан ва иман кьардашларындан оьзлер йимик олтюрюлмеге гереклилени санаву битгенче токталсын деп айтылды.

¹²Сонг Къозу алтынчы мюгюрню тайдырагъанны гьрдюм. Шо заман бирден гючлю кюйде ер тербенди, гюнеш, кылдан тохулгъан кьап йимик, кьаралып гетди, ай буса кьандай кызырып кьалды. ¹³Гючлю ел чыкьгъанда, тереклердеги инжир тегюлегенде йимик, кекдеги юлдузлар ерге тегюлду. ¹⁴Кек чырмапып, бир тююндей болду, бары тавлар ва атавлар буса ерлеринден тербенди.

¹⁵Дюнъяны пачалары, оьр кьуллукьлу адамлар, асгербашлары, байлар ва гьакимлер – бары да адамлар, кьуллар да, азатлар да, анакьлагъа ва ярланы арасына гирип яшындылар. ¹⁶Олар тавлагъа ва ярлагъа:

– Бизин устьюбюзге тюшоюз! Тахда Олтургъандан ва Къозуну кьазапланывундан бизин яшырыгьыз! ¹⁷Неге тююл де, Оланы кьазапланывуну уллу гюню гелди, огьар ким чыдамагъа болажакь? – деп сейлей эдилер.

Мюгюрленген 144000 адам

7 ¹Мундан сонг ер юзюню дьрт де мююшонде токтагъан дьрт малайикни гьрдюм. Не кьуругъа, не денгизге, не гьеч бир терекге уьфюрмесин деп, булар дюнъяны дьрт де елин тутуп сакьлагъан эдилер. ²Гюнтувущдан таба гетерилип гелеген ва гьакь Аллагьны мюгюрюкь кьолуна тутгъан башгъа бир малайикни де гьрдюм. Бу малайик кьуругъа ва денгизге зарал этмеге ихтияр берилген дьрт де малайикге бек кычырып булай айтды:

³– Аллагьыбызны кьуллукьчуларыны барыны да мангалайларына биз мюгюр басып битгинче, я кьуругъа, я денгизге, я тереклеге зарал этмегиз. ⁴Сонг мен мюгюр басылып белгиленгенлени санавун эшитдим. 144000 адам мюгюрленген эди. Олар Исрайылны бары да кьавумларындан чыкьгъан адамлар эди:

⁵Ягьуданы кьавумундан 12000 адам,

Рубимни кьавумундан 12000,

Гадны кьавумундан 12000,

⁶Ашерни кьавумундан 12000,

Нафталини кьавумундан 12000,

Манашаны кьавумундан 12000,

⁷Симеонну кьавумундан 12000,

Левийни кьавумундан 12000,

Иссакарны кьавумундан 12000,

⁸Зебулунну кьавумундан 12000,

Юсупну кьавумундан 12000,

Бенияминни кьавумундан да 12000 адам мюгюр басылып белгиленди.

Акь абалар гийген санавсуз халкь

⁹Мундан сонг кьарагъанда, санавсуз даражада кеп халкьны гьрдюм. Онда гьар миллетден, гьар кьавумдан, гьар халкьдан, гьар тюрюлю тиллерде сейлейгенлерден адамлар бар эди. Олар тахны ва Къозуну алдында токтагъан эдилер. Оланы устьюнде акь абалары, кьолларында да хурма терекни бутакьлары бар эди. ¹⁰Олар гючлю тавуш булан булай кычырдылар:

– Кьутгьарылыв тахда олтургъан Аллагьыбыздадыр ва Къозудадыр!

¹¹Тахны, тамазаланы ва дьрт де жанлы затны айланасында бары да малайиклер токтагъан эдилер. Олар тахны алдында баш уруп, Аллагьгъа сужда этдилер. ¹²Олар булай кычыра эдилер:

– Амин! Алгьыш, макьтав, гьакьыл, шюкюрлюк, гьюрмет, гюч ва кьудрат гьар даим де Аллагьыбыздадыр!

¹³Сонг тамазалардан бири магъа:

– Акь абалар гийген бу адамлар кимлердир? Булар кьайдан гелген? – деп сорады.

¹⁴Мен булай айтдым:

– Бийим, оьзюнг билесен.

Шо заманда о булай айтды:

– Булар шо уллу балагъдан оьтноп гелгенлер. Оьзлени абаларын жувуп, олар Къозуну кьаны булан агьартгъанлар. ¹⁵Шогьар гьере олар Аллагьны тахыны алдында токтагъанлар ва Ону ибадатханасында гечеси-гюню булан Огьар кьуллукь этелер. Тахда Олтургъаны буса олар булан яшап кьалажакь ва оланы кьоруп сакьлап туражакь. ¹⁶Олар дагьы ач болмажакьлар, сувсаплыкьдан инжинмежеклер, гюн ва башгъа бир ялав оланы дагьы инжитмежек. ¹⁷Тахны ортасында токтагъан Къозу, кьойчу малларыны гьайын этегенде йимик, оланы гьайын этежек. О оланы алып юрюжек ва яшав береген сувну булакьларына элтежек. Аллагь да оланы гьзлериндеги гьар гьзьяшны сибирип тайдыражакь.

Еттинчи мюгьюрню тайдырылыу

8 ¹Къозу еттинчи мюгьюрню тайдыргъан заманда, кёклерде ярым сагъатгъа ювукъ шыплыкъ болуп турду. ²Мен Аллагъны алдында токътагъан етти малайикни гёрдюм. Олагъа етти сюр берилди.

³Сонг бирдагъы бир малайик гелип, къурбанлыкъны салагъан ерни янында токътады. Ону къолунда жыжымлары булангъы алтын савут бар эди. Огъар кёп от берилди. Шо от тютейгенде, анив ийис чыгъара эди. Буланы барын да о Аллагъны бары да халкъыны дуалары да булан бирге тахны алдындагъы алтын къурбанлыкъны салагъан ерни устюне салмагъа герек эди. ⁴Яллайгъан ийисли затны тютюню Аллагъны халкъыны дуалары булан бирге малайикни къолундан Аллагъгъа багъып гёттерилди. ⁵Сонг малайик, савутну алып, къурбанлыкъны салагъан ерни устюндеги ялынны тёгюп, ону толтурду ва ер юзюне багъып ташлады. Шо заман дюнъяда кёк кёкюреп, яшмын яшнап, ерлер тербенип гетди.

Етти сюр

⁶Къолларына сюрлени тутгъан етти де малайик оланы чалмагъа онгарылды. ⁷Биринчи малайик сюр чалды – ерге къан булан къатышгъан буз ва от ташланды. Ерни уьчден бир пайы, тереклени уьчден бир пайы ва гъар тюрлю яшыл отлар яллады.

⁸Экинчи малайик сюр чалды – яллайгъан тавгъа ошайгъан бир уллу зат денгизге тюшдю, денгизни уьчден бир пайы къангъа айланды. ⁹Денгизде яшайгъан бары да жанланы уьчден бир пайы оьлдю, бары да гемелени уьчден бир пайы дагъылды.

¹⁰Уьчюнчю малайик сюр чалды – оьзенлени ва булакъланы уьчден бир пайыны уьстюне кёкден чыракъдай яллайгъан бир уллу юлдуз тюшдю. ¹¹О юлдузну аты Ювущандыр. Сувланы уьчден бир пайы оьтесиз бек аччы болду. Шо аччы сувну ичип, кёп адамлар оьлдю.

¹²Дёртюнчю малайик сюр чалды – гюнешни уьчден бир пайы, айны уьчден бир пайы ва юлдузланы уьчден бир пайы дагъылгъандай болду. Оланы уьчден бир пайы къаралды, гюндюзню ва гечени де уьчден бир пайы ярыкъсыз къалды.

¹³Мен къарап турагъанда, бирден кёкню ортасында учуп барагъан къаракъушну гёрдюм. О:

– Узакъ къалмай къалгъан уьч де малайик де сюр чалажакъ. Ер юзюнде яшайгъанланы гъалына адаршай! Адаршай! Адаршай болсун! – деп къычырды.

9 ¹Бешинчи малайик сюр чалды ва мен кёкден ерге тюшген юлдузну гёрдюм. Бу юлдузгъа тюпсюз къуюну ачгъычы берилди. ²О тюпсюз къуюну ачгъанда, ондан бир уллу очакъдан йимик кёп тютюн чыкъды. Бу тютюн гюнешни ва кёкню къаралтып йиберди. ³Тютюнню ичинден кёп санавда ченгертки чыгъып, ер юзюне яйылды. Олагъа да дюнъядагъы акъырапланы гючю йимик бир гюч берилди. ⁴Олагъа ертеги гъар тюрлю отгъа ва тереклеге зиян этмек гери урулду, амма олагъа мангалайында Аллагъны мюгьюрю ёкъ адамлагъа зиян этмеге ихтияр берилди. ⁵Адамланы оьлтюрмек бу ченгерткилеге гери урулгъан эди, олагъа янгыз беш айны узагъында азап берип турмагъа ихтияр берилди. Акъырап хапгъанда, нечик азап чеге буса, адамлар шолай азап чегип турдулар. ⁶Шо гюнлерде инсанлар оьлюм ахтарып айланажакълар, амма тапмажакълар; олар оьлюмге гъасирет болажакълар, амма оьлюм олардан ари къачажакъ.

⁷Ченгерткилени гёрюнюшю урушгъа деп гъазирленген асгер атлагъа ошай эди. Оланы башларында алтын тажлагъа ошайгъан бир затлар бар эди, юзлери буса инсанни юзюне ошай эди. ⁸Чачлары къатынгишини чачларына, тишлери де арсланкъапланни тишлерине ошай эди. ⁹Оланы уьстлеринде темирдей къатты гюбелери бар эди, къанатларыны къавгъасы буса урушгъа деп тербенген ат арбаланы къавгъасы йимик эди. ¹⁰Акъырапланыкине ошайгъан къуйрукълары ва окълары бар эди. Инсанланы беш ай азап чекдирип туражакъ гючю оланы къуйрукъларында эди. ¹¹Оланы уьстюнде пача болуп тюпсюз къуюну малайиги де бар эди. Бу малайикни аты – ягъудиче Абадон, грекче буса Аполион*.

¹²Биринчи балагъ гетди, къара чы, мундан сонг дагъы да эки балагъ бар эди.

¹³Алтынчы малайик сюр чалды, мен де Аллагъны алдындагъы алтын къурбанлыкъны салагъан ерни дёрт мююзюнден гелеген бир тавуш эшитдим. ¹⁴Шо тавуш сюр тутгъан алтынчы малайикге:

– Уллу Фират оьзенни янында байланып сакъланагъан дёрт де малайикни йибер, – деп айтды. ¹⁵Шо сагъат ва гюн, ай ва йыл учун гъазирленген дёрт малайик инсанланы уьчден бир пайын оьлтюрмек учун йиберилди. ¹⁶Оланы асгеринде эки юз миллион атлы бар эди. Шоланы санавун мен оьзюм эшитдим.

¹⁷Магъа гёрюнген кюйде атлар да, атлылар да булай эди: оланы уьстюнде от-ялын йимик къызыл, авур гёк ва кюкюртдей сари тюсюлю гюбелери бар эди. Атланы башлары арсланкъапланланы башларына ошай эди. Оланы авузларындан от, тютюн ва кюкюрт чыгъа эди. ¹⁸Инсанланы уьчден бир пайы оланы авзундан чыгъагъан отдан, тютюнден ва

* 9:11 *Аполион* – демек, дагъытывчу.

кюкюртден – бу уьч де балагьдан оьлдю. ¹⁹Атланы гючю авузларында ва куйрукъларында эди, неге туююл де оланы куйрукълары башлары булангъы йыланлардай эдилер. Шо куйрукълары булан олар инсанлагъа зарал гелтире эдилер.

²⁰Бу балагьдан оьлмеген инсанлар товба этмедилер. Олар алда йимик, жинлеге, не гьрюп, не эшитип, не юрюп болмайгъан алтындан, гюмюшден, багъырдан, ташдан ва агъачдан этилген аллагъагъа кьулдукъ эте эдилер. ²¹Олар адам оьлтюрдени, этеген халмажчылыкълары, зиначылыкълары ва уручулукълары саялы товба этмеген эдилер.

Китабы булангъы малайик

10 ¹Сонг мен кькден туюшюп гелеген гючлю бир башгъа малайикни гьрдюм. О булутгъа чырмалгъан эди, башыны уьстюнде энемжая бар эди. Ону юзю гонешге ошай эди, бутлары буса от багъаналар йимик эди. ²Малайикни кьолунда ачылгъан гиччи бир китабы бар эди. О онг аягъын денгизни, сол аягъын буса кьуруну уьстюне басды. ³О гючлю тавуш булан кычырды; ону кычырыгъы арсланкьапланны кычырагъанына ошады. Кычырагъанда, етти кьк кькюревдей аваз болду. ⁴Етти кьк кькюревню эшитгенде, мен язмага онгарылдым, амма кьклерден бир тавуш магъа:

– Етти кьк кькюревню сыр этип сакълап кьой. Шону язма, – деп айтды.

⁵Денгизни де, кьуруну да уьстюне аякъларын басып токътагъан шо мен гьрген малайик онг кьолун кькге багъып гьтерди. ⁶Кьклени ва онда яшайгъанланы, ерни ва онда яшайгъанланы, денгизни ва онда яшайгъанланы Яратгъанны ва гьар даим Яшайгъанны аты булан ант этди. О булай айтды:

– Дагъы артгъа салыммажакъ! ⁷Амма еттинчи малайик сюр чалгъан гюнлерде Аллагъны сырлы хыялы толу кюйде тамамланажакъ. Шо гьакъда О Оьзюню кьуллукъчулары болгъан пайхаммарлагъа билдирди.

⁸Сонг кьклерден гелген шо тавуш магъа бирдагъы керен де:

– Барып, денгизни ва кьуруну уьстюнде токътагъан малайикни кьолундан шо ачылгъан китапны ал, – деп айтды.

⁹Мен малайикни кырыйына барып, огъар шо ачылгъан китапны магъа берсин деп тиледим. Малайик магъа:

– Ма, муну алып аша. Бу сени кьурсагъынгни аччы этежек, авзунгда буса бал ашагъандай татли болажакъ, – деп айтды. ¹⁰Малайикни кьолундан китапны алып, мен ону ашадым. Авзум бал ашагъандай татли болуп кьалды, кьурсагъым аччылыкьдан буруп-буруп аврумагъа башлады. ¹¹Шо заман магъа:

– Сагъа дагъы да кьп халкьлагъа, миллетлеге, гьар тюрлю тиллерде сьйлейгенлеге ва пачалагъа байлавлу Аллагъны атындан сьйлемеге гьрекли болажакъ, – деп айтдылар.

Эки шагъат

11 ¹Магъа шазынгъа ошайгъан бир таякъ бердилер ва булай айтылды: – Барып, муну булан Аллагъны ибадатханасын, кьурбанлыкьны салагъан ерни оьлче ва онда ибадат этегенлени сана. ²Ибадатхананы тышдагъы абзарындагъылананы санамассан, неге туююл тышдагъы абзарят халкьлагъа берилген. Олар сыйлы шагъарны 42 ай таптап туражакълар. ³Мен эки шагъатыма кьудрат бережекмен ва олар кирлер де гийип, 1260 гюн Аллагъны атындан сьйлежеклер.

⁴Бютюн дюньяны Раббисини алдында токътагъан эки зайтун терек ва эки шамчыракъ шо шагъатлардыр. ⁵Эгер гьеч бирев олагъа зиян этмеге кьараса, шо шагъатланы авузларындан от чыгъып, душманланы ёкъ этежек. Олагъа зиян этмеге суйген гьар ким шолай оьлежек. ⁶Аллагъны атындан сьйлейген вакътисинде янгур явмасын деп, оланы кьклени бегитеген кьудраты бар эди. Оланы сувну кьангъа айландырагъан ва нече керен суйсе де, дюньягъа гьар тюрлю балагъланы гелтиреген кьудраты да бар эди.

⁷Олар оьзлени шагъатлыгъын толу кюйде тамамлагъан заманда, туюсюз кьуюдан чыгъагъан кьыр жан, оланы уьстюне чабып, уьстюн гележек ва оланы оьлтюрежек. ⁸Оланы сюеклери уллу шагъарны – оланы Раббиси хачгъа илинген шагъарны орамында ташланып кьалажакъ. Бу шагъаргъа шартлы кьайдада Содом яда Мисри деп айтыла. ⁹Гьар халкьдан, гьар кьавумдан, гьар миллетден ва гьар тюрлю тиллерде сьйлейгенлерден болгъан адамлар, уьч гюн ярымны узагъында олагъа кьарап туруп, сюеклерин гьеммеге кьоймажакъ. ¹⁰Ер юзюнде яшайгъан инсанлар, оланы оьлмеклигинден сююнюп, шатланажакълар, байрам этежеклер, бир-бирине савгъатлар йибережеклер, неге туююл бу эки де пайхаммарер юзюнде яшайгъанлагъа кьп азап бергенлер.

¹¹Амма уьч гюн ярымдан сонг Аллагъны яшав береген рутъу шагъатланы кьаркьараларыны ичине гирди ва олар аякьгъа турдулар. Шону гьргенлени барысына да бир бек уллу кьоркьув гелди. ¹²Эки де шагъат кькден:

– Мунда гьетерилигиз, – деген гючлю тавушну эшитди. Сонг олар душманларыны гьзюню алдында, булутгъа да минип, кькге чыкьдылар. ¹³Шо вакъти гючлю кюйде ер тербенди ва шагъарны ондан бир пайы дагъылды. Етти минг адам оьлдю, кьалгъанлагъа уллу кьоркьув гелди ва олар кьклердеги Аллагъгъа макътавлар этдилер.

¹⁴Экинчи балагъ шолай битди, кьара чы, уьчюнчю балагъ буса алгъасап геле эди.

Еттинчи малайикни сюр чалыву

¹⁵ Еттинчи малайик сюр чалды – кёклерде булай кычырагъан гючлю авазлар чыкъды:

– Бютюн дюньягъа гъали Раббиз ва Ону Месигъи гъакимлик этме башлажакъ. Энни О гъар даим гъакимлик этип туражакъ!

¹⁶ Аллагъны алдында озлени тахларында олтуруп турагъан йигирма дёрт тамаза, баш уруп Аллагъгъа сужда этип, ¹⁷ булай айтдылар:

– Гъей бары да затны Еси болгъан Раббиз Аллагъ, даим Бар Болгъан, гъали де Бар!

Бютюн къудратны Озюнге алып, гъакимлик этме башлагъанынг учун, Сагъа шюкюр этебиз.

¹⁸ Имансызлар къазапландылар, гъали Сени къазапланывунгну гезиги етишди.

Оъюлеге дуван этмеге, къуллукъчуларынг болгъан пайхаммарлагъа, Сени халкъынга ва Сени атынгдан къоркъагъанлагъа – гиччи болсун, уллу болсун – тийишли гъагъын бермеге заман гелди.

Дюньяны бузагъанланы буса ёкъ этмеге вакъти етишди.

¹⁹ Сонг Аллагъны кёкдеги ибадатханасы ачылды ва ибадатханада Ону сыйлы сандыгъы гёрюндю. Яшмын яшнады, кёк кёкюреди, ерлер тербенди, гючлю буз явду.

Къатын ва аждагъа

12 ¹ Кёкде бир уллу тамаша аламат – гюнеш гийген бир къатынгиши гёрюндю. Ону аякъ тубюнде ай, башында да он эки юлдуздан тажы бар эди. ² Къатын айлы эди. Яш табагъан болжалы ювукълашып, о тулгъакъ тутуп кычыра эди.

³ Сонг кёкде бирдагъы бир аламат – етти башы, он моюзю ва гъар башында бирер тажы булангъы бир уллу кызыл ялын тюсю аждагъа гёрюндю. ⁴ Ону къуйругъу кёкдеги юлдузланы уьчден бир пайын сибирип ерге тюшюрдю. Яш тувгъандокъ, ону ашамакъ учун, аждагъа яш табагъан къатынны къаршысында токътагъан эди. ⁵ Къатын улан тапды. Шо улан, бары да халкълагъа къатгы низам салып, гъакимлик этежек. Амма яшы Аллагъны янына, Ону тахына алынды. ⁶ Къатын буса дангылгъа, озю учун Аллагъ гъазирлеген ерге къачып гетди. Онда 1260 гюнню узагъында ону гъайы этилип туражакъ.

⁷ Кёклерде дав башланды. Бир якъда Михайыл ва ону малайиклери ябушдулар, бириси якъда буса аждагъа озюню малайиклери булан дав этди. ⁸ Амма аждагъаны таман чакъы гючю етишмеди ва о малайиклери

де булан кёклерде озюню ерин тас этди. ⁹ Бу аждагъа шайтан ва иблис деп айтылагъан бырынгъы уллу йыландыр. Бютюн дюньяны алдатып тургъан бу аждагъа озюню малайиклери булан бирге ерге ташланды.

¹⁰ Шо заман мен кёклерден гючлю бир тавуш эшитдим. О булай айтды:

– Энни Аллагъыбызны къутгъарыву, къуваты булан гъакимлик этивю ва Ону Месигъини къудраты етишди.

Гечеси-гюню булан Аллагъыбызгъа бизин иман къардашларыбызны сёгюп тургъан айыплавчусу кёклерден тюшюрюлдю.

¹¹ Олар Къозуну къаны булан ва озлени шагъатлыкъ сёзю булан ондан уьст гелдилер.

Олар озъ жанларын аямадылар ва оъюмден де тартынмадылар.

¹² Шогъар гёре, гъей кёклер ва онда яшайгъанлар, сююнюп къалыгъыз!

Ерни ва денгизни гъалына адаршай, неге тюгюл иблис гъали онда гетди.

О гъали къазапланывдан толгъан, неге тюгюл болжалы аз къалгъанны биле.

¹³ Аждагъа озю дюньягъа ташлангъанын гёргенде, улангъаш тапгъан къатынны артындан чапды. ¹⁴ Къатын дангылда озю учун гъазирленген ерге учуп гетмеге болсун деп, огъар бирзалим къаракъушну эки къанаты берилди. Онда уьч йыл ярымны узагъында ону гъайы этилип туражакъ. Онда къатын аждагъадан къорулуп сакъланажакъ. ¹⁵ Сонг къатынны агъыздырып алып гетмек учун, аждагъаны авзундан озен болуп сув агъылды. ¹⁶ Амма ер къатынгъа кёмек этди. Ер авзун ачып, аждагъаны авзундан чыкъгъан озенни ютуп къойду. ¹⁷ Шо заман аждагъа къатынгъа бек къазапланды. О къатынны къалгъан яшларына къаршы дав этмеге гетди. Олар Аллагъны буйрукъларын кютюп, Исагъа гъалал къуллукъ эте эдилер. ¹⁸ Аждагъа денгиз ягъада токътады.

Денгизден чыкъгъан къыр жан

13 ¹ Мунда мен денгизден чыгып гелеген бир къыр жанны гёрдюм. Ону он моюзю, етти башы, моюзлерини уьстюнде он тажы бар эди, башларыны уьстюнде де капир атлар язылгъан эди. ² Мен гёрген къыр жан къыр мишикге ошай эди, тек ону аякълары аювнуки, авзу да арсланкъапланники йимик эди. Аждагъа бу къыр жангъа озюню гючюн, тахын ва уллу гъакимлигин берген эди. ³ Къыр жанны башында альгъакъда тийген бир оъюр яра бар эди. Гъали шо яра сав болгъан эди. Бютюн дюньяны адамлары, огъар тамашалыкъ этип, къыр жанны арты булан гетди. ⁴ Бу къыр жангъа озюню гючюн бергени учун, олар аждагъагъа сужда этдилер. Олар бу къыр жангъа да сужда эте эдилер ва:

– Бу кыр жангъа ошайгъан дагъы ким бар? Муну булан ким ябушуп болур? – деп сорай эдилер.

⁵Огъар октем ва капир сёзлер сёйлемеге ва кыркъ эки айны узагъында яманлыкъ этип турмагъа ёл кьоюлду. ⁶Авзун ачып, о Аллагъгъа, Ону атына, О яшайгъан ерге, демек кёклерде яшайгъанланы барына да, капир затланы сёйлей эди. ⁷Огъар Аллагъны халкъы булан дав этип, ондан уст гелмеге ихтияр да берилди. Огъар гъар къавумну, гъар халкъны, гъар тюрю тиллерде сёйлейгенлени ва гъар миллетни устюнде гъакимлик берилди. ⁸Ер юзюнде яшайгъан, дюнья яралгъанчадан берли кюрбан этилген Къозуну яшав китабында аты язылмагъан гъар инсан кыр жангъа сужда этежек.

⁹Къулагъы барлар эшитсинлер! ¹⁰Кимге есир болмагъа тарыкъ буса, о есир болур, кимге къылычдан оылмеге тарыкъ буса, о къылычдан ойлор. Аллагъны халкъындан буса чыдамлыкъ ва иман талап этиле.

Ерден чыкъгъан кыр жан

¹¹Сонг мен ерден чыгып гелеген башгъа бир кыр жанны гёрдюм. Ону къозуланыки йимик эки мююзю бар эди, оъзю буса аждагъа йимик сёйлей эди. ¹²О биринчи кыр жанны бары толу гъакимлиги булан ону атындан иш гёре эди. Дюньяны ва онда яшайгъан бары да адамланы о шо замангъа ойлор ярасы сав болгъан биринчи кыр жангъа сужда этмеге борчлу этди. ¹³О уллу мужжитатлар гёрсетди, гъатта бары да адамланы алдында кёкден ерге от тюшюрдю. ¹⁴Оъзюне кыр жанны атындан этме берилген мужжитатлар булан о дюньядагъы адамланы башларын алдата эди. О дюньяда яшайгъанлагъа къылычдан ойлор яра тийип сав болгъан биринчи кыр жанны келпетин этмеге буюрду. ¹⁵Бу экинчи кыр жан биревю кыр жангъа этилген келпетине сёйлеп болардай яшав гюч берди. Шо келпет оъзюне сужда этмегенлени барын да олтюртмеге буюрду. ¹⁶Экинчи кыр жан бары да адамланы – гиччилени ва уллуланы, байланы ва ярлыланы, къулланы ва азатланы – онг къолуна яда мангалайына мюгюр басып дамгъаламакъны талап этди. ¹⁷Шолай мюгюрю ёкъ гишиге энниден сонг бир затны да не сатмагъа, не сатып алмагъа ярамай эди. Мюгюрге кыр жанны аты яда ону атын белгилейген санав* язылгъан эди.

¹⁸Мунда гъакъыл герек. Гъакъылы бар гиши, гысап этип, кыр жанны санавун чыгъаражакъ. О да инсанны санаву – алты юз алтмыш алты.

* 13:17 Бырынгы заманларда гъарплар санавланы орнуна да къоллана болгъан. Гъарпланы санав маъналарын къошуп, адамны атына къыйышывлу гелеген санавну чыгъарма бола болгъан.

Къозу ва 144000 гиши

14 ¹Къарагъанда, мен Къозуну гёрдюм. О Сион тавну устюнде токътагъан эди. Ону булан бирге 144000 гиши де бар эди. Оланы мангалайларына Къозуну ва Ону Атасыны атлары язылгъан эди. ²Кёкден гелеген бир сес эшитдим. Шо сес бир вакътини ичинде бек агъагъан оъзенни, гючлю кёк кёкюревню ва согъулагъан къомузланы тавушуна ошай эди. ³144000 де гиши тахны алдында, дёрт жанлы затны ва тамазаланы алдында янгы йырны йырлай эди. Дюньядан къутгъарылгъан о 144000 адамдан башгъа дагъы бирев де бу йырны йырлап болмай эди. ⁴Олар къатынгишилер булан ювукълукъ этип, яшавун похламагъан, оъзлени таза сакълагъан адамлар эди. Олар Къозу къайда барса да, Ону арты булан барагъан адамлар эди. Олар инсанланы арасындан къутгъарылып, Аллагъгъа ва Къозугъа тюшюмню башлапгъы пайы йимик берилди. ⁵Оланы авзундан гъеч бир ялгъан сёз чыкъмагъан эди ва олар нарысталардай таза адамлар эди.

Уч малайикни хабарлары

⁶Сонг мен кёкню ортасында учагъан бирдагъы бир малайикни гёрдюм. О ер юзюнде яшайгъанлагъа – гъар миллетге, гъар къавумгъа, гъар тюрю тиллерде сёйлейгенлеге ва гъар халкъгъа билдирмек учун, даимлик Сююнч Хабарны алып геле эди. ⁷Гючлю тавуш булан малайик:

– Аллагъдан къоркъугъуз ва Огъар макътав этигиз! Неге тюгюл де, Ону дуваныны сагъаты гелди. Кёк булан ерни, денгизлер булан сув булакъланы Яратгъангъа сужда этигиз, – деп айтды.

⁸Ону арты булан экинчи малайик гелди. О:

– Тюп болду, тюп болду уллу шагъар Бабил! Неге тюгюл де, о оъзюню пасатлыгъына бакъгъан якъдагъы Аллагъны ачувуну чагъырын бары халкъгъа ичме борчлу этди, – деп айтды.

⁹Экинчисини арты булан учюнчю малайик гелди. О гючлю тавуш булан булай айтды:

– Ким кыр жангъа ва ону келпетине сужда этсе, ким мангалайына яда къолуна ону мюгюрюн басмагъа къойса, ¹⁰шо адам Аллагъны ачувуну пияласындан Ону къазапланывуну сув къошулмагъан чагъырындан ичежек. О сыйлы малайиклени ва Къозуну гёз алдында отну ва яллайгъан кюкюртню ичинде азап чежежек. ¹¹Олар бар ерде гъар даим азап отуну тютюню чыгып туражакъ. Кыр жангъа ва огъар этилген келпетге сужда этегенлеге, ону аты язылгъан мюгюрюню басдыргъанлагъа не гюндюз, не гече рагъатлыкъ болмажакъ.

¹²Аллагъны халкъы – Аллагъны буйрукъларын кютюп, Исагъа амин болгъанлар – чыдамлыкъ этмеге гереклер.

¹³ Сонг мен кёклерден булай сёзлени сёйлейген бир тавуш эшитдим:
– Яз: Раббизимге иманы булан оьлегенлер бу энниден сонг насип-
лилердир.

Аллагыны Ругу булай дей:

– Дюр. Олар бары да кыйынлыкларындан рагьатланажаклар.
Этген яхшы ишлери оланы арты булан юрюп туражак.

Дюнья тюшюмюн кьайтарагьан заман

¹⁴ Мундан сонг бир акъ булут гёрдюм. Булутну уьстюнде Инсанны
Уланына ошайгьан бирев олтургьан эди. Ону башында алтын таж, кьо-
лунда да итти оракъ бар эди. ¹⁵ Сонг ибадатханадан бирдагы бир ма-
лайик чыгып, булутну уьстюнде Олтургьангьа гючлю тавуш булан:

– Орагьынгни йибер ва ормагьа башла, неге тюгюл оракьны зама-
ны гелди ва дюнья тюшюмюн кьайтармагьа заман етишди, – деп кьы-
чырды. ¹⁶ Шо заман булутну уьстюнде Олтургьан орагьын дюньягьа
ташлады ва дюнья тюшюмю кьайтарылды.

¹⁷ Сонг кёклердеги ибадатханадан кьолунда итти орагьы булангьы
бирдагы бир малайик чыкьды. ¹⁸ Сонг кьурбанлыкьны салагьан ерден
башгьа бир малайик чыкьды. Огьар отну гьакимлиги берилген эди. О
итти орагьы булангьы малайикге гючлю тавуш булан:

– Итти орагьынгни йибер ва дюнья юзюм бавундан юзюм сал-
кьынланы жый, неге тюгюл олар бишген, – деп айтды. ¹⁹ Малайик
орагьын дюньягьа ташлады. Юзюмню жыйып, Аллагыны кьзапланы-
вуну юзюм сыгьагьан уллу ерине элтип ташлады. ²⁰ Шагьарны ягьа-
сындагы юзюм сыгьагьан ерде юзюм тапталды. Ондан оьзендей бо-
луп кьан акьды. Шо кьан оьзенни узунлугу уьч юз чакьырымгьа
ювукь, теренлиги де атны тизгинине гелеген кюйде эди.

Етти малайик ва етти балагь

15 ¹ Кёклерде башгьа бир уллу ва гьайран аламаньны – ахырынчы ет-
ти балагь булан етти малайикни гёрдюм. Ахырынчы дейгеним,
неге тюгюл шуну булан Аллагыны кьзапланыву бите эди. ² Отгьа кьо-
шулгьан шишадан болгьан денгиз йимик бир зат гёрдюм. Денгизни
уьстюнде кьыр жандан, ону келпетинден ва ону атын белгилейген са-
навандан уьст болгьанлар токьтагьан эдилер. Оланы кьолларында Аллагь
берген кьомузлар бар эди. ³ Олар Аллагыны кьуллукьчусу Мусаны ва
Кьозуну йьрын йьрлай эдилер:

– Бары да затны Еси болгьан я Рабби Аллагь!

Сени ишлеринг уллудур ва гьайрандыр.

Гьей халкьланы Пачасы!

Сени ёлларынг адиллидир ва гьакьдыр.

⁴ Я Рабби! Сенден кьоркьмайгьан, Сени атынга макьтав
этмейген ким болур?

Неге тюгюл де, янгыз бир Сен сыйлысан.

Бютюн халкьлар Сагьа сужда этмеге гележеклер, неге тюгюл
Сени адилли ишлеринг ачыкь кюйде гёрюндю!

⁵ Сонг мен кьарап, кёклердеги шагьатлыкь этеген чатырны – кёклер-
деги ибадатхананы ачылгьанын гёрдюм. ⁶ Ибадатханадан етти балагьы да
булан етти малайик чыкьды. Олар таза, гёз кьамашдырагьан кетен опу-
ракьлар гийген ва кёкюреклерине алтын байлавлар байлагьан эди. ⁷ Дёрт
жанлы затны бири етти де малайикге гьар даим яшайгьан Аллагыны кьа-
запланывундан толгьан етти алтын савут берди. ⁸ Ибадатхананы ичи Ал-
лагьны макьтавлугьуну ва кьудратыны булутундан толду. Етти де балагь
битмей туруп, ибадатхананы ичине бирев де гирип болмады.

Аллагыны кьзапланыву булангьы етти савут

16 ¹ Ибадатханадан гючлю бир тавуш эшитилди. Бу тавуш етти ма-
лайикге:

– Барыгьыз, Аллагыны кьзапланыву булангьы етти савутну ичин-
деги затны ерге тёгююз, – деп айтды.

² Биринчи малайик барып, оьзюню савутуну ичиндеги затны ерге тёк-
дю. Шондан сонг кьыр жанны мюгьюрю басылып белгиленгенлеге ва
ону келпетине сужда этегенлеге бек авуртагьан яман жужукалар чыкьды.

³ Экинчи малайик оьзюню савутуну ичиндеги затны денгизге тёкдю
ва денгизни суву оьлюню кьаны йимик бир кьангьа айланып кьалды.
Денгизни ичиндеги бары да жанлы затлар оьлдю.

⁴ Уьчюнчю малайик оьзюню савутуну ичиндеги затны оьзенлеге ва сув
булакьлагьа тёкдю. Олар да шолай кьангьа айланып кьалды. ⁵⁻⁶ Сувлагьа
гьакимлик этеген малайик айтгьан булай сёзлени эшитдим:

– Гьей Гьакь ва Бар болгьан, Сыйлы, Сен адиллисен!

Неге тюгюл де, Сен гьакь дуван гесе эдинг.

Олар Аллагыны халкьыны ва пайхаммарланы кьанын тёкдю.

Олагьа лайыкьлы болагьан кюйде Сен де олагьа
ичмеге кьан бердинг.

⁷ Кьурбанлыкьны салагьан ерден булай бир тавуш эшитдим:

– Дюр, бары да затны Еси болгьан Раббизим Аллагь!

Сен адилли ва гьакь кюйде дуван этесен.

⁸ Дёртюнчю малайик оьзюню савутуну ичиндеги затны гюнешни уьс-
туне тёкдю. Гюнешге оьзюню артыкь яллаву булан инсанланы чиркит-
меге ихтияр берилди. ⁹ Уллу ялав оланы чиркитди ва олар балагьлагьа
гьакимлик этеген Аллагыны атына налат бердилер. Олар товба этмедилер
ва Ону атына макьтав этмедилер.

¹⁰Бешинчи малайик оьзюню савутуну ичиндеги затны кьыр жанны тахыны уьстюне тькдю ва кьыр жанны пачалыгы кьарангылыкьга батып кьалды. Инсанлар аврумакьлыкьдан тиллерин хапдылар. ¹¹Оьзлер тарыгьан аврувлары ва яралары учун олар кьеклердеги Аллагьга налат бердилер, амма этген ишлери саялы товба этмедилер.

¹²Алтынчы малайик оьзюню савутуну ичиндеги затны уллу Фират оьзенни уьстюне тькдю. Бу оьзендеги сув кьуруду ва Гюнтувущдан гелеген пачалагьа ёл ачылды. ¹³Сонг мен аждагьаны авзундан, кьыр жанны авзундан ва ялгьан пайхаммарны авзундан бакьалагьа ошайгьан уьч жин чыгып гелегенин гьрдюм. ¹⁴Олар бир тюрюлю аламатлар гьрсетип болагьан жинлер эди. Жинлер бары да затны Еси болгьан Аллагьны Уллу Гюнюнде ябушмагьа дюньяны бары да пачаларын жьймакь учун гетген эдилер.

¹⁵Иса булай айтды:

– Кьара чы, уручу йимик гелип кьаларман! Ялангьач чыгып биябур болмасын учун, айыкь туруп, опуракьларын сакьлайгьанлар насиплилердир.

¹⁶Олар ягьудиче Армагедон деп айтылагьан ерге бары да пачаланы жьйдылар.

¹⁷Еттинчи малайик оьзюню савутуну ичиндеги затны гьавагьа тькдю. Ибадатханадагьы тахдан:

– Болма тарыкь зат болду! – деген гючлю тавуш эшитилди. ¹⁸Шо заман яшмынлар яшнады, кьеклер кьекюреди ва ерлер тербенди. Инсанлар яралгьанлы ер юзюнде булай гючлю ер тербенив бир заманда да болмагьандыр. ¹⁹Уллу шагьар ярылып, уьч гесек болду ва дюньяны улкелерини шагьарлары чькдю. Аллагь уллу Бабилни де унутмады. Аллагьны кьазапланывундан толгьан пияланы огьар да ичмеге тюшдю. ²⁰Бары да атавлар ёкь болду, тавлар да дагьы кьалмады. ²¹Кьеклерден таба инсанланы уьстюне гьариси кьыркь килолар гелеген кьеп уллу буз явду. Бу балагь учун инсанлар Аллагьга налат бердилер, неге тюгюл зор уллу балагь гелген эди.

Уллу кьагьба кьатын

17 ¹Кьолуна етти савутну тутгьан етти малайикни бири мени яныма гелип:

– Мунда гел, кьеп сувларда олтургьан уллу кьагьба кьатын нечик такьсырланажагьын гьрсетейим. ²Бу дюньяны пачалары ону булан зина пасатлыкь юрте эди. Бу дюньяда яшайгьанлар да ону зина пасатлыгьыны чагьырындан эсиргенче иче эди, – деп айтды.

³Мундан сонг малайик Аллагьны Ругьуну таьсиринден мени да-нгылгьа алып барды. Онда мен етти башлы, он мююзлю ва уьстюне

капир атлар язылгьан кьызыл кьыр жанны уьстюнде олтургьан бир кьатынгишини гьрдюм. ⁴Кьатын кьызыл ва авур кьызыл парча опуракьлар гийген, алтын, кьыйматлы ташлар, инжилер тагьып безенген эди. Кьолунда да жиргенч затлардан ва оьзю юрютген зинаны наслыгьындан толгьан бир алтын пияласы бар эди. ⁵Ону мангалайына «Уллу Бабил – дюньяны кьагьбаларыны ва бары да жиргенчиклерини анасы» деген бир сырлы маьнасы булангьы ат язылгьан эди. ⁶Кьатын Аллагьны халкьыны ва Исаны гьакьында шагьатлыкь этгенлени кьаны булан эсиргенин гьрюп, мен бек тамашалыкь этдим. ⁷Малайик магьа булай айтды:

– Сен негер тамаша боласан? Бу кьатынны ва о минип олтургьан етти башлы ва он мююзлю кьыр жанны сырын мен сагьа ачарман. ⁸Сен гьрген кьыр жан бир заманларда болгьан, гьали буса ёкь. Бираздан сонг о тьопсюз кьуюдан чыгьажакь ва даимге ёкь болажакь. Ер юзюнде яшайгьан ва дюнья яралгьандан берли оьзлени атлары яшав китабына язылмагьанлар, кьыр жанны гьргенде, тамаша болажакьлар. Неге тюгюл де, о бир заманларда болгьан, гьали буса ёкь, амма бирдагьы керен гележек.

⁹Мунда англав ва гьакьыл тарыкь. Етти баш – уьстюнде кьатын олтургьан етти тьбе. Бир вакьтини ичине олар етти пача да дюр. ¹⁰Олардан бешевю гьали ёкь, бири гьали де пачалыкь этип тура, башгьа бири гьали де гелип битмеген. Гелгенде де, о аз заман тюгюл кьалмажакь. ¹¹Бир заманларда болгьан, гьали буса ёкь кьыр жан сегизинчи пачадыр, еттини биридир. Бары да оьзгелери йимик, о да ёкь болажакь.

¹²Сен гьрген он мююз он пачадыр. Олар гьали де пача гьакимлигин алып битмегенлер, амма кьыр жан булан бирге бир сагьатгьа пача гьакимлигин алажакьлар. ¹³Оланы мурады бир: олар оьзлени гьакимлигин ва гючюн кьыр жангьа бережеклер. ¹⁴Олар Кьозугьа кьаршы ябушажакьлар, амма Кьозу олардан уьстюн гележек, неге тюгюл Кьозу раббилени де Раббисидир, пачаланы да Пачасыдыр. Ону булан бирче болгьанлар чакьырылгьанлардыр, танглалгьанлардыр ва Огьар амин болгьанлардыр.

¹⁵Малайик магьа дагьы да булай айтды:

– Кьагьба кьатын олтургьан ерде сен гьрген сувлар халкьланы, кьавумланы, гьар тюрюлю тиллерде сьйлейгенлени ва миллетлени белгисидир. ¹⁶Сен гьрген кьыр жан да, он мююз де бу кьагьба кьатынны гьрюп ярамайлар. Ону талап, ялангьач кьояжакьлар, этин ашап, отда яндыражакьлар. ¹⁷Аллагь о пачаланы юреклерине Оьзю сьйгенни этдирмек деген бир хьяялы салды. Аллагьны сьзлери яшавгьа чыкьгьанча, олар оьзлени гьакимлигин кьыр жангьа бермеге рази болажакь. ¹⁸Сен гьрген кьатын дюньяны бары да пачаларыны уьстюнде гьакимлик этип турагьан уллу шагьардыр.

Уллу шагъар Бабилни тюп болуеу

18 ¹Мундан сонг кёкден тюшюп гелеген башгъа бир малайикни гёрдюм. Огъар уллу гъакимлик берилген эди ва дюнья ону макътавлугъу булан шавлалангъан эди. ²О гючлю тавуш булан кычырып булай айтды:

– Тюп болду, тюп болду уллу шагъар Бабил!

О гъар тюрлю жинлер, гъар тюрлю шайтанлар жыйылагъан ерге, гъар тюрлю мурдар къушланы, гъар тюрлю мурдар ва жиргенч гъайванланы уясына айланып битди.

³ Неге тююл де, бары да халкълар ону зиналыгъыны ва Аллагъны къзапланывуну чагъырындан ичди.

Дюньяны пачалары ону булан зиналыкъгъа тюшдюлер, савдюгерчилери де ону гъайбатлыгъы булан байлыкъ къзандылар.

⁴Кёкден бирдагъы башгъа тавуш эшитдим. О булай айтды:

– Гей Мени халкъым! Ону гонагъларына ортакъчы болмас учун, огъар жележек балагълагъа тюшмес учун, ондан чыгып тай!

⁵ Ону устюне тюшген гюнагълары кёкге етишди ва ону яманлыкъларын Аллагъ унутмады.

⁶ Огъар оъзю бергенге гёре беригиз, ишлерине гёре эки къабат къайтарышын этигиз, чагъыр береген пияласына эки керен артыкъ гючлю чагъырдан тегююз.

⁷ О оъзюне нечакъы гъайбатлыкъ ва макътавлукъ гелтирген буса, огъар шончакъы къайгъы ва азап гелтиригиз.

О: «Мен бир тул къатын тююлмен. Мен пача къатын йимик олтургъанман.

Мен бир заманда да пашманлыкъны гёрмесмен», – деп макътанды.

⁸ Шо саялы да ахыры бир гюн огъар гъар тюрлю балагълар етежек: оълум, авур агъ урувлар ва уллу ачлыкъ.

О отгъа салынып яллатылар, неге тююл огъар дуван этген Раббиз Аллагъ къудратлыдыр.

⁹Шагъар булан зина этип, ону байлыгъындан кеп чегип тургъан дюньяны пачалары о яллайгъан отну тютюнюн гёрген заманда, огъар яс этип йылажакълар. ¹⁰Ону азап чегегенинден кьоркъмакълыкъдан йыракъдан туруп, булай айтажакълар:

«Адаршай, адаршай уллу шагъаргъа! Гючлю шагъар Бабил!

Бир сагъатны ичинде такъсырланып битдинг!»

¹¹Ер юзюню савдюгерчилери огъар яс этип йылайлар, неге тююл оланы малларын бирев де дагъы сатып алмай. ¹²Оланы алтынын,

гюмюшюн, кыйматлы ташларын ва инжилерин, юкъкъа кетен, йибек, авур кызыл ва кызыл парча къумачларын, багъалы агъачларын, пилни сюегинден, багъырдан, темирден ва мрамар ташдан этилген затларын, ¹³дарчинлерин, атирлерин, атирли балгъамларын ва майларын, чагъырларын, зайтун майын, унун ва будайын, туварларын ва кюйларын, атларын ва арбаларын, къулларын, инсанланы жанларын дагъы бирев де сатып алмай. ¹⁴Олар: «Сени жанынг ушатагъан емишлеринг сени кюлунгда дагъы ёкъ. Бары да байлыкъларын ва макътавлугъунг кюлунгдан чыкъды ва бир заманда да дагъы къайтып гелмежек», – деп айтажакълар. ¹⁵Бабил шагъар себепли болуп къазангъан савдюгерчилер, ону азап чегегенинден кьоркъмакълыкъдан йыракъда токътажакълар. ¹⁶Олар булай йылап яс этежеклер:

«Адаршай, адаршай уллу шагъаргъа!

О юкъкъа кетенден, авур кызыл ва кызыл парча опуракъ гийген эди, алтын, кыйматлы ташлар ва инжилер булан безенген эди.

¹⁷ Бары да бу байлыкъ бир сагъатны ичинде ёкъ этилди!»

Гъар гемени еси, ёлчулар, денгизчилер ва денгизден къазанып яшайгъан гъар адам арекден туруп къаражакъ. ¹⁸О яллайгъан отну тютюнюн гёрген заманда: «Бу уллу шагъаргъа тенг гелеген шагъар дагъы бир заманда да болгъанмы экен?» – деп кычыражакълар. ¹⁹Башларына кюл де себип, олар булай йылап, яс этип кычыражакълар:

«Адаршай, адаршай уллу шагъаргъа!

Денгизде гемелери болгъанлар барысы да сени булан бай болдулар!

Бир сагъатны ичинде сен гьеч болдунг!

²⁰ Гей кёклер, Аллагъны халкъы, элчилер ва пайхаммарлар!

Ону башына кюпгъан гьалдан сююнююз! Неге тююл де, сизге этген затлары саялы Аллагъ ону такъсырлагъан».

²¹Сонг гючлю бир малайик, уллу тирменташ чакъы бир ташны алып, ону денгизге ташлап йиберип, булай айтды:

– Бабилни де шолай гюч булан ташлажакъ ва дагъы бирев де ону гёрюп болмажакъ.

²² Йырлайгъанланы, кьомуз согъагъанланы, балабан ва зурнай согъагъанланы сеслери сенде дагъы эшитилмежек, дагъы сенде санятчылар болмажакъ, айланагъан тирменташланы къавгъасы да сенде дагъы эшитилмежек.

²³ Сенде дагъы бир заманда да чыракъ ярыкъ гёрюнмежек, гиевно ва гелинни тавушларын дагъы бирев де эшитмежек.

Неге тююл де, сени савдюгерчилеринг дюньяны вазирлери эди; неге тююл де бары да халкъланы сени халмажчылыгъынг алдатды.

²⁴ Амма пайхаммарланы, Аллагьны халкъыны ва дюнъядагьы бары да оьлтюрюлгенлени къаны мунда табулду.

Кёклерде кёп халкъны къуваныву

19 ¹Мундан сонг мен кёклерде бир кёп халкъныки йимик гючлю та-
вушланы эшитдим. Олар булай къычыра эдилер:

– Макътав! Къутгъарылыв, макътав ва къудрат
Аллагьыбызникидир!

² Ону дуванлары гъакъдыр ва адиллидир.
Зинасы булан дюнъяны пасат ёлгъа салгъан къагъба къатынны
такъсырлады.

Аллагъ Оьзюню къуллукъчуларыны къаны учун ондан оьч алды.

³ Олар бирдагъы керен булай къычырдылар:

– Макътав! Ону азап отуну тютюню оьрге гётериле ва гъар
даим гётерилип туражакъ.

⁴ Йигирма дёрт тамаза ва дёрт жанлы зат, баш уруп тахыны устьюн-
де олтургъан Аллагъгъа сужда этип:

– Амин! Макътав! – деп къычырдылар.

⁵ Тахдан булай тавуш эшитилди:

– Гьей Аллагьны бары да къуллукъчулары, Ондан
къоркъагъанлар – гиччилер ва уллулар!

Аллагьыбызгъа макътав этигиз!

⁶ Мундан сонг мен гюп болгъан халкъны оькюрювюдей, неде шар-
шарны къавгъасыдай, неде гючлю кёк кёкюрювлени авазыдай бир зат-
ны булай дегенин эшитдим:

– Макътав! Бары да затны Еси болгъан Раббиз гъакимлик
эте тура!

⁷ Сююнейик, шат болайыкъ! Огъар макътавлукъ этейик!
Къозуну той сагъаты етишди. Ону гелешмиши гъазир болду.

⁸ Гиймек учун огъар юккъба, ачыкъ тюсю ва таза кетен
опуракъ берилди.

Бу кетен Аллагьны халкъыны муьмин ишлерини белгисидир.

⁹ Шо заман малайик магъа:

– Яз: Къозуну тоюна чакъырылгъанлар насиплилердир! – деп айтды.

– Бу Аллагьны гъакъ сёзлеридир, – деп де къошду.

¹⁰ Шо заман огъар сужда этмеге деп, аякъларыны алдында баш урдум.

О буса магъа:

– Шолай этме! Сен де, Исагъа гьалал къуллукъ этеген иман кърдаш-
ларынг да йимик, мен де Аллагьны бир къуллукъчусуман. Аллагъгъа
сужда эт! Аллагьны атындан сёйлемекни мурады Исаны гъакъында
шагъатлыкъ этмекдир, – деп айтды.

Акъ атгъа минген атлы

¹¹ Мен ачылгъан кёклени ва акъ атны гёрдюм. Атгъа минген атлыгъа
Амин ва Гъакъ деп айтыла эди. Нега тюгюл де, О адилли кюйде дуван эте
ва дав юрюте эди. ¹² Ону гёзлери янагъан от йимик эди, башында да кёп
тажлары бар эди. Ону устьюне Оьзюнден башгъа бирев де билмейген ат
язылгъан эди. ¹³ О къангъа батгъан аба гийген эди ва Огъар «Аллагьны
Каламы» деген ат берилген эди. ¹⁴ Ону арты булан акъ атлагъа да минип,
устьюне юккъба, таза акъ кетен опуракълар да гийген кёклени асгерле-
ри геле эди. ¹⁵ Халкъланы къырмакъ учун, Ону авзундан чыкыгъан итти
бир къылычы бар эди. О олагъа къатты низам салып гъакимлик этежек.
Бары да затны Еси болгъан Аллагьны бек гючлю къазапланывуну юзюм
сыгъагъан еринде чагъыр сыгъажакъ. ¹⁶ Ону абасына ва къабургъасына
«Пачаланы Пачасы ва раббилени Раббиси» деп язылгъан эди.

¹⁷ Гюнешде токътагъан малайикни де гёрдюм. О кёкде учагъан бары
да къушлагъа гючлю тавуш булан:

– Гелигиз! Аллагъ къургъан уллу тепсиге жыйылыгъыз. ¹⁸ Пачаланы,
асгербашларыны ва асгерлени, атланы ва атлыланы, бары да адамланы –
къулланы ва азатланы, гиччилени ва уллуланы этин ашажакъсыз, –
деп къычырды.

¹⁹ Сонг мен къыр жанны ва асгерлери де булан дюнъяны пачаларын
гёрдюм. Олар атгъа Мингенге ва Ону асгерине кършы дав этмек учун
жыйылгъан эдилер. ²⁰ Къыр жан ва ону булан бирге ялгъан пайхаммар
есир этилип тутулду. Бу ялгъан пайхаммар къыр жанны атындан ала-
матлар гёрсетген эди. Къыр жанны мюгьюрю басылып, ону келпетине
сужда этгенлени ялгъан пайхаммар шо аламатлар булан алдатып тур-
ду. Оланы экевю де кюкюрт яллайгъан кёлге савлайын ташландылар.

²¹ Къалгъанлары буса атгъа Мингенни авзундан чыгъагъан къылыч бу-
лан оьлтюрюлду ва бары да къушлар оланы этин ашап тойдулар.

Минг йыл

20 ¹ Сонг мен кёкден тюшюп гелеген бир малайикни гёрдюм. Ону къо-
лунда тюпсюз къуюну ачгъычы ва бир уллу шынжыры бар эди. ² О
жинлени башчысы, демек иблис болгъан аждагъаны – бырынгъы йыланны
тутду ва минг йылгъа бугъавлады. ³ Малайик ону тюпсюз къуюгъа ташлады.
Минг йыл биттинче, о халкъланы дагъы алдатып болмасын деп, бегитип,
устьюне мюгьюр басды. Шондан сонг о бир аз замангъа эркин этилежек.

⁴ Мен тахланы гёрдюм. Оларда олтургъанлагъа дуван этме ихтияр бе-
рилген эди. Исаны гъакъында ва Аллагьны каламыны гъакъында ша-
гъатлыкъ этгени учун башлары гесилгенлени ругъларын гёрдюм. Олар
не къыр жангъа, не ону келпетине сужда этмей эдилер, мангалайына

яда кьолуна ону мюгьюрюн басма кьоймай эдилер. Олар янгьдан тирилип, Месигь булан бирликде минг йыл гьакимлик этдилер. ⁵Бу биринчи тирилив эди. Оьлюлени кьалгьанлары минг йыл оьтмей туруп тириледи. ⁶Биринчи тириливню вакьтисинде яшав алгьанлар насиплидир ва сыйлыдыр. Экинчи оьлюмню оланы уьстюнде гьеч бир кьудраты ёкьдур. Олар Аллагьны ва Месигьни дин кьуллукьчулары болажакь ва Ону булан бирликде минг йыл гьакимлик этежеклер.

Иблисни ахьры

⁷Минг йыл оьтгенден сонг, иблис оьзюню зинданындан чыгьарылажакь. ⁸Бары да халкьланы давгьа жыймакь учун, о дюньяны дёрт де ягьындагьы, демек Яьжуж ва Маьжуж деген ерлердегилени дагьы да алдатмагьа гетежек. О денгиз ягьадагьы кьайыр бюртюклени санавудай чакьы халкьны жыяжакь. ⁹Олар ер юзюнде яйылажакьлар ва Аллагьны халкьны яшайгьан ерин – Ону сююмлю шагьарын кьуршап алажакьлар. Амма бу заманда кёкден от тюшюп, оланы барын да яллатажакь. ¹⁰Оланы алдатгьан иблис буса кюкюрт яллайгьан кёлге ташланажакь. Шондан алда кьыр жан ва ялгьан пайхаммар да шонда ташлангьан эдилер. Шонда олар гечеси-гюню булан гьар даим азап чегип туражакьлар.

Оьлюлеге дуван этилген

¹¹Сонг уллу бир акь тахны ва ону уьстюнде Олтургьанны гёрдюм. Ону бети гёрюнгенде, ер ва кёк кьачып гетдилер. Гьали оланы тапма да болмай эди. ¹²Мен тахны алдында токьтагьан гиччи ва уллу оьлюлени гёрдюм. Китаплар ачылгьан эди ва бирдагьы бир китап – яшав китабы – ачылгьан эди. Оьлюлеге, китапларда язылгьан затлагьа асасланып, гьар кимге оьзю этген ишлеге гёре дуван этиле эди. ¹³Денгиз оьзюню ичиндеги оьлюлени, оьлюм ва ахьрат оьзлерде бар оьлюлени чыгьардылар. Гьар кимге этген ишлерине гёре дуван этиле эди. ¹⁴Сонг оьлюм ва ахьрат яллайгьан кёлге ташланды. Яллайгьан кёл экинчи оьлюмдюр. ¹⁵Яшав китабында оьзлени аты язылмагьанлар яллайгьан кёлге ташландылар.

Янгы Ерусалим

21 ¹Мундан сонг мен бир янгы кёкню ва янгы ерни гёрдюм. Алдынгьы кёк ва алдынгьы ер тайып битдилер, денгиз де ёкь эди. ²Мен кёклерден – Аллагьны янындан сыйлы шагьар болгьан янгы Ерусалимни гелегенин гёрдюм. О гелешмиши учун безендирилип онгарылгьан бир гелин йимик эди. ³Тахдан гючлю бир тавуш эшитдим:

– Кьара чы! Аллагьны чатыры гьали инсанланы арасында. Олар Ону халкьы болажакь, Оьзю Аллагь да олар булан болажакь ва олагьа Аллагь болажакь. ⁴О оланы гёзлериндеги гьар гёзьяшны сибирип тайдыражакь.

Не оьлюм, не йьлав, не яс, не аврув болмажакь, неге тьогюл алдынгьы затлар тайып битди.

⁵Тахда Олтургьан:

– Кьара чы! Мен бары да затны янгьртаман! Яз, бу герти ва гьакь сёзлер, – деп айтды. ⁶Сонг О магьа булай айтды:

– Болма тарыкь зат болду! Алфа ва Омега, Башы ва Ахьры Менмен. Сувсаплыкьдан янагьанлагьа Мен яшав береген булагьындан гьавайын сув бережекмен. ⁷Уьстюн гелгенлер буланы барысын да варис пай йимик алажакьлар. Мен оланы Аллагьы болажакьман, олар да Мени авлетлерим болажакь. ⁸Амма кьоркьачлар, имансызлар, нажжаслар, оьлтюрювчюлер, зиначылар, халмажчылыкь булан машгьул болагьанлар бары да, ялгьан аллагьлагьа кьуллукь этегенлер ва бары да ялгьанчылар ичинде кюкюрт янагьан кёлге ташланажакьлар. Оланы ери шондадыр. Бу экинчи оьлюмдюр.

⁹Сонг ичи етти балагьдан толгьан етти савуту булангьы малайиклени бири мени яныма гелди де:

– Гел! Мен сагьа Кьозугьа гелген гелинни – Ону кьатынын гёрсетежекмен, – деп айтды. ¹⁰Аллагьны Ругьуну гьайран кьудратын сезген мени малайик бир уллу ва бийик тавну уьстюне алып гелди. О магьа кёклерден – Аллагьны янындан сыйлы шагьар болгьан Ерусалимни тюшюп гелегенин гёрсетди. ¹¹О Аллагьны сыйлы нюрю булан кьувлуй эди. Ону кьувлуйгьаны кьыйматлы ташны, ачыкь ешим ташны кьувлуйгьанына ошай эди. ¹²Шагьарны уллу ва бийик барусу, он эки кьапусу, оланы алдында да он эки малайик бар эди. Кьапуланы уьстюне Исрайылыны он эки кьавумуну атлары язылгьан эди. ¹³Гюнтувушдан уьч кьапу, темиркьазыкьдан уьч кьапу, кьыбладан уьч кьапу, гюнбатышдан да уьч кьапу бар эди. ¹⁴Шагьарны барусу он эки кюрчюню уьстюнде токьтагьан эди. Оланы уьстюнде де Кьозуну он эки де элчисини атлары язылгьан эди.

¹⁵Мени булан сёйлейген малайикни кьолунда, шагьарны, ону кьапулары ва барусун оьлчемек учун, алтындан бир шазыны бар эди. ¹⁶Шагьар дёртмююшно гёлеминде эди. Ону узунлугьу да, генлиги де тенг эди. Малайик шагьарны шазын булан оьлчеди. Шагьарны узунлугьу 2400 чакьырым, ону генлиги ва бийиклиги узунлугьуна тенг эди. ¹⁷Малайик инсанлар оьлчейген оьлчев булан пайдалангьанда, шагьарны барусуну бийиклиги алтмыш алты метр бар эди. ¹⁸Бару ешим ташдан, шагьар оьзю буса шиша йимик ачыкь таза алтындан ишленген эди. ¹⁹Шагьарны баруларыны кюрчюлери гьар тюрю кьыйматлы ташлар булан безендирилген эди: биринчи кюрчю ешим таш булан безендирилген эди, экинчиси – гёк якьут, уьчюнчюсю – агьат, дёртюнчюсю – зумрут, ²⁰бешинчиси – оникс, алтынчысы – кьызыл якьут, еттинчиси – хризолит, сегизинчиси – гёк зумрут, тогьузунчусу – сари алмас, онунчусу – хризопраз, он

биринчиси — гиацинт, он экинчиси аметист булан безендирилген эди.
²¹ Он эки де кьапу он эки инжи, демек гьар кьапу айры инжиден этилген эди. Шагьарны орамы да шиша йимик ачыкъ таза алтындан эди.

²² Шагьарда мен ибадатхананы гөрмедим, неге тюгюл бары да затны Еси болгъан Раббиз Аллагъ ва Къозу шагьарны ибадатханасыдыр.
²³ Ярыкъ болмакъ учун, шагьарны не гюнге, неде айгъа гьажатлы ери ёкъ эди, неге тюгюл де ону Аллагъны сыйлы нюрю ярыкъландырды. Къозу да ону ярыкъ береген алаты эди.
²⁴ Халкълар ону ярыгъында яшажакълар ва дюньядагъы пачалар оьзлени байлыкъларын ону ичине гелтирежеклер.
²⁵ Гюндюзлер шагьарны кьапулары гьеч бегитилмежек, онда буса гечелер болмажакъ.
²⁶ Бары да халкълар оьзлени байлыкъларын ва инг сыйлы затларын онда гелтирежеклер.
²⁷ Мурдар болгъан гьеч бир зат, жиргенч яда ялгъан ишлер этген гьеч бирев онда гирмежек. Онда янгыз Къозуну яшав китабына атлары язылгъанлар гирежеклер.

Яшав береген суву булангъы оьзен

22 ¹⁻² Сонг малайик магъа яшав береген суву булангъы оьзенни гёрсетди. О таза шишадай лансыллай эди. Шо оьзен Аллагъны ва Къозуну тахыны тюбюнден баш алып, аслу орамны ортасы булан агъа эди. Оьзенни эки де янын бойлап, даимлик яшав береген терек оьсе эди. О йылда он эки керен — гьар айда емиш бере эди. Терекни япыракълары буса халкъланы сав этмек учун пайдаландырыла эди.
³ Шагьарда гьеч бир налатлы зат болмажакъ. Аллагъны ва Къозуну тахы шагьарны ичинде болажакъ ва Ону кьуллукъчулары Огъар кьуллукъ этежек.
⁴ Олар Ону юзюн гёрюп туражакълар ва Ону аты оланы мангалайларына язылажакъ.
⁵ Мунда дагъы гечелер болмажакъ. Чыракъланы яда гюнешни ярыгъы олагъа дагъы тарыкъ болмажакъ, неге тюгюл Раббиз Аллагъ олагъа нюр бережек. Олар гьар даим де гьакимлик этип туражакълар.

⁶ Малайик магъа булай айтды:

— Бу сёзлер герти ва гьакъ сёзлердир. Пайхаммарлагъа Оьзюню Ругун береген Раббиз Аллагъ ювукъ заманда болмагъа герекли затланы кьуллукъчуларына гёрсетмек учун, малайигин йиберди.

Исаны кьайтып геливю

⁷ Иса:

— Къара чы, Мен тез гележекмен! Бу китапда язылгъан пайхаммарлыкъ сёзлени кютеген насиплидир! — деп айтды.

⁸ Мен, Югъан, буланы барын да гёрдюм ва эшитдим. Буланы барын да гёргенден ва эшитгенден сонг, магъа буланы гёрсетген малайикге сужда этсин деп, ону аякъларыны алдында баш урдум.
⁹ Малайик буса магъа:

— Вёре, шолой этме! Мен де, сени йимик, пайхаммар кьардашларынг ва бу китапда язылгъан сёзлени кютегенлени барысы да йимик, Аллагъны бир кьуллукъчусуман. Аллагъгъа сужда эт! — деп айтды.

¹⁰ Сонг о булай айтды:

— Бу китапны пайхаммарлыкъ сёзлерин мюгьюрлеме. Аз заман тюгюл кьалмагъан.
¹¹ Яманлыкъ этеген гиши шо яманлыкъын этип турсун. Мурдар болгъан мурдар кююнде кьалсын. Муьмин ёлда яшайгъан муьмин кюйде яшап турсун. Юрегинде Аллагъ булан яшайгъан адам шо кюйде яшап турсун.

¹² Иса: — Къара чы, Мен тез гележекмен! Мен оьзюм булан савгъатлар ва такъсырлавлар алып гележекмен ва гьар кимге этген ишине гёре тийишлисин бережекмен.
¹³ Алфа ва Омега, Биринчи ва Ахырынчы, Башы ва Ахыры Менмен.

¹⁴ Яшав береген терегини емишинден ашамагъа ва шагьаргъа кьапулардан таба гирмеге ихтияр алмакъ учун опуракъларын жувагъанлар насиплилдир.
¹⁵ Итлер, халмаж этегенлер, зиначылар, оьлтюрювчюлер, ялгъан аллагълагъа кьуллукъ этегенлер, ялгъанны сюегенлер ва ону чыгъарагъанлар кьырда кьалагъанлардыр.

¹⁶ Мен, Иса, Магъа иман салгъанланы жыйындары учун сизге бу затланы гьакъында шагъатлыкъ этсин деп, Оьзюню малайигимни йибердим. Давутну тамуру, Ону наслусу Менмен. Ярыкъ тангчолпан Менмен, — деп айтды.

¹⁷ Аллагъны Ругъу ва гелин: «Гел!» — деп айталап. Гьар эшитеген де: «Гел!» — деп айтсын. Сувсапгъа янагъанлар гелсинлер. Бары да сюегенлер яшав береген сувун гьавайын алсынлар.

¹⁸ Бу китапны пайхаммарлыкъ сёзлерин эшитгенлени барына да бувараман: бу сёзлеге гьеч зат кьошгъан гишиге бу китапда англатгъан балагъланы Аллагъ да кьошар.
¹⁹ Эгер ким буса да бирев бу пайхаммарлыкъ китапдан гьеч бир затны тайдырса, Аллагъ да бу китапда англатгъан яшав береген терегини емишин ашамакъдан ва сыйлы шагьаргъа гирмекден ону магърюм кьояр.

²⁰ Буланы барына да Шагъатлыкъ этеген:

— Дюр, Мен ювукъда гележекмен, — дей.

Амин! Гел, я Рабби Иса!

²¹ Раббиз Исаны рагъмусу сизин барыгъыз да булан болсун.

СЁЗЛЮК

Аллагъны Къозусу – Иса Месигъге «Аллагъны Къозусу» деп де айтыла, неге тюгюл де Аллагъ Ону гъар инсанны гюнагълары саялы къурбан этген.

Ашлыкъ Тюшюмню байрамы – ашлыкъ тюшюм къайтарылып битген сонг обтгерилеген байрам. Ягъудилер бу байрамны Азатлыкъ (Пасха) байрамындан сонг эллинчи гюн обтгере болгъан.

Бабил – Иса Месигъ бу дюньягъа гелгинче алдын заманларда Бабил пачалыгъы исрайыл халкъыны рагъмусуз душманы болгъан. Янгы Разилешивде «Бабил» деген сёз тапшурмалы къайдада Иблисни гъакимлик этивюн белгилей.

Баш дин къуллукъчулар – жамият масъалаланы чечивде ягъудилени инг де таъсири артыкъ болагъан дин къуллукъчулары. Кёбюсю баш дин къуллукъчулар оър мажлисте гире болгъан. Исаны заманында олар бары да дегенлей бир нече белгили уягълюлерден чыкыгъан болгъан.

Гъарун – Мусаны агъасы. Дин къуллукъчуланы борчларын юрютмеге ва исрайыл халкъы учун Аллагъгъа къурбан этмеге янгыз Гъарунну ва ону наслусундагъыланы ихтияры болгъан.

Гъирод – арт-артындан гъакимлик этген дёрт пачаны аты. 1) Уллу Гъирод – бютюн Паластинге гъакимлик этген ягъуди пача. О гъакимлик этеген заманда Иса Месигъ тувгъан. 2) Гъирод Антипа – Уллу Гъиродну уланы, Галилеяны пачасы. 3) Гъирод Агърипа I – Уллу Гъиродну уланыны уланы. О Паластинге гъакимлик этген, Исагъа иман салгъанланы вагъши кюйде гъызарлап юрюген.

Гъомора – Облю денгизни ювугъундагъы тюзлюкде ерлешген эки шагъарны атлары Содом ва Гъомора болгъан. Аллагъ, Содом ва Гъомора шагъарларда яшайгъан адамланы гюнагълары саялы ялын ва кюкюрт явдуруп, бу эки де шагъарны дагъытгъан.

Давут – Ягъуданы тухумундан чыкыгъан Исрайылны инг белгили пачасы. Ягъуди пайхаммарлар дюньягъа гъакъ кюйде гъакимлик этежек Месигъ Давутну наслусундан болажакъ деп алданокъ билдире болгъан.

Давутну Наслусу – Исрайылны пачасы болмагъа тарыкты болгъан Месигъни гелмеклигин къаравуллап тургъан ягъудилер Огъар шолай деп де айта болгъанлар.

Дин къуллукъчу – ягъудилерде Ерусалимдеги ибадатханада этилеген къурбанны Къанунгъа къыйышывлу кюйде юрютеген адам болгъан.

Дин къуллукъчуланы башчысы – ягъудилени аслу дин къуллукъчусу. Къанунну талапларына гёре, бир-бир дин адатланы янгыз о кютюп бола болгъан. Мисал учун, ибадатхананы Инг Сыйлы Ерине гирмеге янгыз ону ихтияры болгъан. О оър мажлисте башчылыкъ эте болгъан.

Забур – ягъудиче «йырлар». Шу ортакъ атны тубюнде Сыйлы Язывланы айрыча бир китабы болгъан ягъудилени 150 дин йыры жыйылгъан. Оларда Аллагъ инсанланы оълумден къутгъаргъаны саялы, Огъар шюкюрлюк этиле, бирлеринде Аллагъны зорлугъу ва сюювю суратлана яда ялбарывлар бериле.

Ибадатхана – Ерусалимде ерлешген ва бютюн дюньядагъы ягъудилени дин марказы болгъан. Ягъудилер оъзлени къурбанларын янгыз шонда этгенлер. Ибадатхана башлап янгы девюрден алда 10-нчу асруда Сулайман пачаны заманында къурулгъан. Янгы девюрден алда 6-нчы асруда бабиллилер ону дагъытгъан. Сонг ибадатхана янгы девюрден алда 5-нчи асруда ягъудилер есир болуп тургъан Бабилден къайтгъандан сонг янгыртылгъан. Янгы девюрню 1-нчи асрусунда Гъирод пача ону башгъача этип къургъан. 70-нчи йылда Ерусалимдеги башгётеривню тозагъан заманда Рум асгерлер ибадатхананы дагъытгъанлар ва шо замандан берли ибадатхана дагъы янгыртылмагъан.

Ибрагъим – Аллагъу-Таала оъзю булан разилешив бегетген пайхаммар. Исрайыл халкъы ондан баш ала. Ибрагъим Аллагъгъа тынглаву ва амин болгъан, Огъар толу кюйде инангъан.

Илияс – Эсги Разилешивдеги инг сыйлы пайхаммарланы бириси. Исрайыл пачалыгъына гъакимлик этеген Агъав ва ону къатыны ялгъан аллагълагъа сужда къылагъаны саялы, Илияс олагъа Аллагъны каламын айтып тургъан. Ягъудилер Месигъни бу дюньягъа гелмеклигин Илияс гъазирлемеге герек деп инангъанлар.

Инсанны Уланы – Иса Оъзюне шолай деп айтгъан. Бир якъдан, ягъудилени бир-бир Сыйлы Китапларында Месигъге шолай ат берилген. Шо атны къолламакъ булан Иса Оъзю Месигъ ва Пача экенин гёрсетмеге суйген. Бирдагъы якъдан, ягъудилени тилинде шо сёз тагъым янгыз «инсан» деген маънаны бере. Иса ону шо маънасында къоллагъан буса, шону булан О Оъзю бары да ягъындан, айрокъда башына тюшген азаплар ва оълум булан, оъзге инсанлардай болуп къалгъанын айтмагъа суйген.

Исагъа иман салгъанланы жыйыны – бу сёз тагъым эки маънада къоллана: 1) Иса Месигъге иман салгъанланы чакъда-чакъда бирче бир ерге жыйылагъанлары. 2) Исагъа иман салгъанланы ер юзюнде яшайгъан барысы да.

Исгъакъ – Ибрагъимни ва Сараны уланы, исрайыл халкъыны ата-бабасы, Якъубну атасы.

Къанун – ягъуди динни аслу талапларыны жыйымы. Бугъар Таврат деп де айтыла. Къанунну юрютмек бары да ягъудилер учун борч. Къанун Иса тувгъунча хыйлы асурулар алда ягъудилер учун Аллагъдан Муса пайхаммаргъа берилген. Къанунда инсанны яшавуну аслу къайдалары ва ону турушунда гери урулагъан затлар, ондан къайры да кёп санавдагъы адатлар, ашны, ят уълкелилер булангъы аралыкъланы ва оъзгелерини гъакъында язылгъан.

Къурбанлыкъны салагъан ер – гъайванланы къурбан этмек учун, ташдан, балчыкъдан яда темирден этилген гётеринки ер. Къурбанлыкъ шонда салынып, Аллагъ учун яллатыла болгъан. Исаны заманында ягъудилени къурбанлыкъ салагъан ери ибадатханада ерлешдирилген. Къурбан этмеге янгыз дин къуллукъчуланы ихтияры болгъан.

Левийлер – дин къуллукъчулар болмаса да, ибадатханада кюйлер согъуп, Аллагъгъа макътав этмеге, къурбан этмек учун гъайванлар онгармагъа кёмек этеген ва шолай оъзге ишлени юрютеген адамлар. Ондан къайры да, олар Къанунну уйрене болгъан ва халкъны арасында муаллимлер йимик иш гёре болгъанлар. Шоланы ягъуди халкъны он эки тухумундан бири болгъан Левийни наслусуну этмеге ихтияры болгъан. «Левийлер» деген ат да шо тухумну башчысыны атындан амалгъа гелген.

Манна – Мусаны башчылыгъы булан дангылда айланагъан исрайыллылагъа Аллагъ йиберген азыкъ, рызкъы.

Маясыз экмекни байрамы – Пасхадан сонг шо гъазиринде етти гюнню ичинде белгиленген байрам. Шо байрамны вакътисинде экмеклени янгыз маясызын ашамагъа ихтияр бериле болгъан.

Мелгъиседек – Салим деген ерни пачасы, дин къуллукъчу. Ибрагъим пайхаммар давда оъзюне тюшген затлардан он пайындан бир пайын огъар берген. Шондан сонг Мелгъиседек Ибрагъимге Аллагъны рагъмусун тилеп дуа этген.

Месигъ – грекче «Христос». Исагъа айтылагъан атлардан бириси. Бу сёзню маънасы «танглангъан» демекдир. Бу дюньягъа къутгъарылыв гелтирмек учун, Аллагъ Иса Месигъни танглагъан.

Муса – пайхаммар, Исрайылны инг белгили дин ва сиясат ёлбашчысы. О оъзюню халкъын Мисридеги есирликден чыгъаргъан. Муса Аллагъ оъзюне берген Къанунну халкъгъа етишдирген.

Нугъ – пайхаммар. Аллагъу-Таала бу дюньяны сув алдырып дагъыт-гъанча, Ону буйругъу булан Нугъ уллу геме къургъан, уягылюсю булан ону ичине гирип, олюмден къутгъарылгъан.

Оър мажлис – ягъудилени башын тутгъан къурум. Ону дуван этмеге ихтияры да болгъан. Онда 70 адам болгъан. Исаны заманында, ягъудилер Рум империяны гъакимлигини тюбюнде турагъанда, Оър мажлисни инг аслу гъукмулары янгыз оланы топурагъындагъы Рум гъакимлери тасдыкъ этгенден сонг гючге кирген.

Пайхаммарлар – Аллагъны каламын эшитип, шону инсанлагъа билдирегенлер. Исаны заманына ерли ягъудилени кёп пайхаммарлары болгъан. Пайхаммарлар ягъудилени инг башлап Аллагъны аслу буйрукъларын къутмеге, бир-бирине зарал этмей турмагъа ва таза юрекли болмагъа уйретген. Ягъудилени арасында пайхаммарланы китапларыны бек абуру болгъан.

Пасха – ягъудилени аслу байрамы. Шо байрамда олар оьзлени ата-бабалары Мисриде къул болуп тургъанлыкъдан къутгъарылгъанын эсге ала болгъанлар. Пасха байрам гъар йыл апрель айда оьтгериле болгъан. Байрам аш учун Пасханы гюнюнде кьозу союлмагъа тарыкълы болгъан.

Саддукейлер – Къанунгъа айрокъда бек къуллукъ этеген билимли ягъудилер. Саддукейлер Къанунда язылгъандан къайры башгъа затны къабул этмегенлер. Масала, олар оьлюлер къыяматгюн тирилегенликге инанмагъанлар, неге тюгюл Къанунда шо гъакъда айтылмагъан.

Сара – Ибрагъим пайхаммарны къатыны, Исакъны анасы.

Синагог – Сыйлы Язывланы охумагъ учун ва дуалар этмек учун ягъудилер жыйылагъан бина. Синагогларда шолай жыйынлар гъар сонгюгюн оьтгериле болгъан. Синагогларда Сыйлы Язывланы охумагъа ва оларда язылгъан затланы англатмагъа гъар ягъудини ихтияры болгъан. Ягъудилер яшайгъан гъар шагъарда шолай синагоглар болгъан. Шолар, адатлы гъалда, оланы яшавуну марказлары болгъан, синагогну башчысы буса инг абурлу адамлардан бириси болгъан.

Содом – къара: Гьомора.

Сонгюгюн – ягъудилерде сыйлы саналагъан гюн. Мусаны Къанунуна гьере, шо гюн Аллагъыга ибадат этмекден оьзге ишни къутмек гери урула болгъан. Янгы гюн ягъудилерде гюн артылгъан сонг башлана болгъан. Шо саялы, жумагюн гюн артылып сонгюгюн гюн артылгъанча, ишлемек гери урула болгъан.

Сувгъа чомдуруп, Аллагъыга тапшурув – Исагъа иман салгъан сонг бир керен къюлеге адат. Бу адат къюлегенде, бир адам башгъасын, гьенгюллю къюде бир аз замангъа сувгъа чомуп, ону Аллагъыга тапшура.

Бу адат Аллагъыга тапшурулгъан адам бары да гюнагълардан таза-лангъанын ва о янгы яшав башлагъанын белгилей.

Сулайман – Давутну уланы, Исрайылны Давутдан сонггъу пачасы. Сулайман гъакимлик этеген заманда Исрайыл пачалыгъы яхшы оьсюп гетген. Сулайман Ерусалимде инг биринчи ибадатхананы къурдургъан.

Сыйлы чатыр, Шагъатлыкъ этеген чатыр – ибадатханасы къурулгъанча, исрайыллылар Аллагъыга сыйлы чатырда сужда къылгъанлар ва къурбанларын этгенлер.

Сююнч Хабар – грекче «Инжил». Аллагъу-Тааланы исрайыллылагъа этген ваьдаларын къютюв. Шо ваьдалар Иса Месигъден таба яшавгъа чыкъгъан, Ондан таба бары да инсанлагъа къутгъарылыгъа багъып ёл ачылгъан – муна гъар инсангъа Аллагъдан гелген Сююнч Хабар.

Тамазалар – Исаны заманында ягъудилени арасындагъы абурлу адамлар. Олагъа бир-бир дин адатланы юрютмек ва жамият борчлар тапшурула болгъан. Адатлы къюде, гъар синагогда бир нече тамаза бола болгъан.

Фарисейлер – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бёлук. Исаны заманында оланы уллу таъсири болгъан. Фарисейлер адамланы янгыз Къанунну тюгюл, ондан сонг чыкъгъан дин адатланы ва мердешлени де къатты къюде юрютмеге борчлу эте болгъанлар.

Хач – бир-бирине бегетилген эки агъач багъана. Хачны бир багъанасы ерге, экинчиси буса огъар гьенделен къагъыла. Буланы къошуму «Т» гъарпгъа ошай. Этген гюнагълы ишлери, жинаятчылыкълары саялы бир-бир адамланы румлулар хачгъа иле болгъанлар. Адамланы жазаламагъ учун, оланы мыхлап, хачгъа илгенлер ва шо адамлар оьлгюнче илинген къюнде тургъанлар.

Элчи – грекче «апостолос». Аллагъ сайлап йиберген адам. Огъар ихтиярланы Иса Месигъ берген. Исаны башлапгъы он эки якъчысы биринчи элчилер болуп токътагъанлар.

Юнус – уьч гюн балыкъны ичинде тургъан пайхаммар.

Якъуб – Исакъны уланы, огъар дагъы да Исрайыл деп де айтыла.

Ясакъчылар – Рум пачасы учун хазнагъа акъча жыягъан къуллукъчулар. Жыйгъан акъчасындан олар оьзлеге де азны къоймай болгъанлар, шо саялы ягъудилер оланы бек суймей болгъанлар.

Ят халкълар – Исаны заманында ягъудилерден къайры къалгъан бары да халкълар ялгъан аллагъылагъа къуллукъ эте болгъанлар, олар ят халкълар деп гьисаплана болгъанлар.